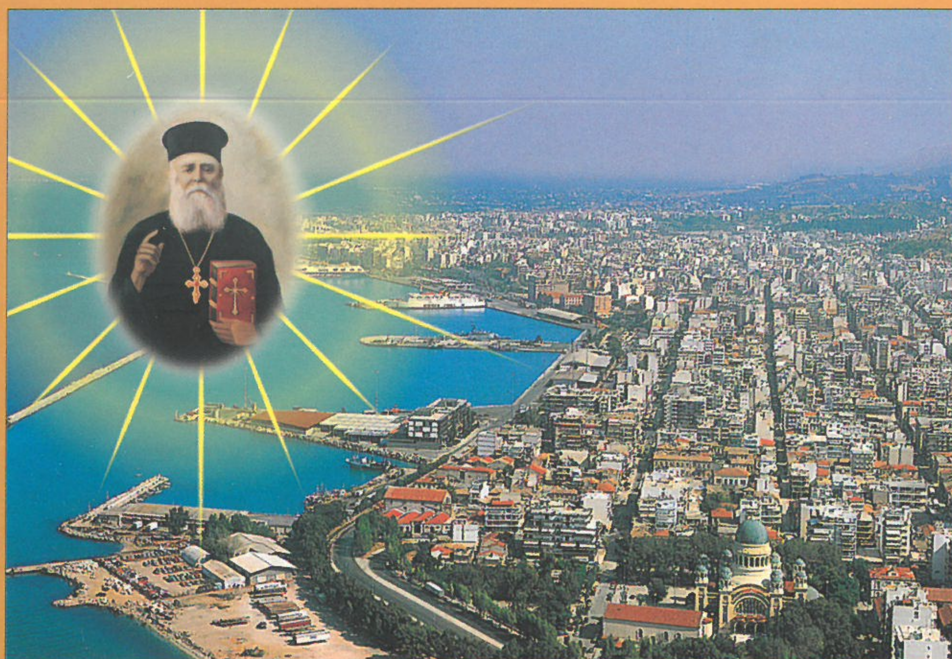
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΑΝΤ. ΛΟΗ

ΓΕΡΒΑΣΙΟΣ

Ὁ ἄγνωστος Ἅγιος τῶν ἡμερῶν μας καί Φάρος τῶν Πατρῶν

120 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΠΑΤΡΑΙ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΑΝΤ. ΛΟΗ

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΓΕΡΒΑΣΙΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ (1878-1964)

Ὁ ἄγνωστος Ἅγιος τῶν ἡμερῶν μας καί Φάρος τῶν Πατρῶν

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

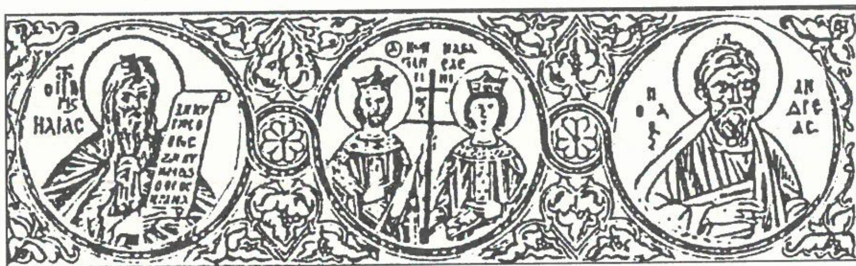
«Ὁ ποιῶν τό θέλημα τοῦ Θεοῦ μένει εἰς τόν αἰῶνα»
(Α' Ἰωάν. 2, 17)

«Ἐγκωμιαζομένων δικαίων εὐφρανθήσονται λαοί»
(Παροιμ. 29, 2)

ΕΥΛΑΒΕΣ ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΜΝΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΙΜΗΣ

120 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ

ΠΑΤΡΑΙ 1998

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄

ΤΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΗΝ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΤΟΥ ΔΡΑΣΙ – Ο ΔΙΩΓΜΟΣ ΤΟΥ

«Καί πάντες δέ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται» (Β΄ Τιμ. 3,12)

«Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται» (Β΄ Τιμ. 2, 9)

«Οὐδέν δέδοικα ὡς ἐπισκόπους, πλήν ἐνίων» (Ἱερός Χρυσόστομος)

«Πάλιν Ἡρῳδιάς μαίνεται, πάλιν ταράσσεται, πάλιν ὀρχεῖται, πάλιν ἐπί πίνακι τήν κεφαλήν Ἰωάννου ζητεῖ λαβεῖν». Ὁ προσηλωμένος εἰς τάς ἀποστολικάς καί πατερικάς διδασκαλίας καί παραδόσεις π. Γερβάσιος πού στέκεται ἄγρυπνα εἰς τάς ἐπάλξεις τῆς Ὀρθοδοξίας καί βρίσκεται στή πρώτη γραμμή γιά τόν ἐπανευαγγελισμό τοῦ λαοῦ καί πρώτη μέριμνά του ἦτο τό ἔργο τῆς κατηχήσεως τῶν παιδιῶν καί ἡ ἀναζήτησίς των τόν ἠλέκτριζε, ἔπεσε θῦμα ραδιουργιῶν καί συκοφαντιῶν τῶν κακῶν καί μοχθηρῶν ἀνθρώπων. Ὁ φλογερός ἱεροκῆρυξ καί ἀπόστολος τῆς Ὀρθοδοξίας πού καίγεται κυριολεκτικά ἀπό τό ζῆλο γιά τήν δόξα τοῦ Θεοῦ καί ἔφερε πολλές ψυχές στό Χριστό καί ἐπανέφερε ἡμέρας δόξης εἰς τήν Ἐκκλησία, διώκεται μετά πάθους ἀπό σκοταδιστικάς καί ἀντιδημοκρατικάς δυνάμεις καί ἀπό τούς ἐχθρούς τοῦ ἀποστολικοῦ κηρύγματος. Τόν ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ πού ὑπῆρξε *«ἀνεπίληπτος ... νηφάλιος, σώφρων, κόσμιος, φιλόξενος, διδακτικός ... ἐπιεικής, ἄμαχος, ἀφιλάργυρος»* (Α΄ Τιμ. 3, 2-3) κατά τήν συμβουλή τοῦ ἀποστόλου Παύλου δέν τόν ἠνείχοντο καί τόν ἐμίσουν θανασίμως ὅλοι οἱ ἄνομοι. Τόν ἀκούραστο καί ἀλύγιστο κήρυκα τῆς ἀληθείας πού προσφέρθηκε θυσία στό Χριστό καί τήν Ἑλλάδα δέν τόν ὑπέφεραν οἱ ἄνθρωποι τοῦ σκότους πού ζητοῦσαν *«τήν κεφαλήν*

του ἐπί πίνακι». Τόν ἀκατάβλητο μαχητή πού ὑπῆρξε εἰλικρινής, ἁγνός, θαρραλέος, ἀκέραιος στό φρόνημα καί ἔλαμπε διά τά ἀποστολικά του χαρίσματα, οἱ ἑρμαφρόδιτοι στή συνείδησι καί οἱ κακῶς ἔχοντες στά μυαλά, ἠλέγχοντο ἀκόμη καί μέ τήν παρουσία του. Δέν μποροῦσαν νά ἰδοῦν οἱ σκοτεινοί τό φωτεινότατο πρόσωπό του. «*Ἐγένετο ἡμῖν εἰς ἔλεγχον ἐννοιῶν ἡμῶν ... Βαρύς ἐστιν ἡμῖν καί βλεπόμενος*» (Σοφ. Σολομ. 2, 20). Τά βέλη τά ὁποῖα ἐκτοξεύονται εἶναι πολλά καί πικρά. Οἱ φαῦλοι φαύλους ἀποκαλοῦν ἐκείνους πού εἶναι ἄξιοι σεβασμοῦ. Οἱ ἀπαίδευτοι καί ἐμπαθεῖς, οἱ θρασύδειλοι καί μουλωχτοί, οἱ κακοαναθρεμμένοι καί ἀνάγωγοι ἐπιχειροῦν νά σπιλώσουν ἠθικῶς τόν στρατιώτην τοῦ Χριστοῦ καί πρόμαχο τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως, ὁ ὁποῖος ὡς λαμπάς καιομένη ἐθυσιάσθη. Ἀλλά καί ποιός ἅγιος δέν ἔχει τούς ὑβριστάς καί συκοφάντας του; Ἀφοῦ τόν Κύριόν μας κατηγόρησαν ἦτο ἀναμενόμενον νά συμβῆ τό αὐτό εἰς μαθητάς, ὀπαδούς καί μιμητάς τοῦ Κυρίου. Περί τούτου μᾶς προειδοποίησεν Χριστός: «*Οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Εἰ ἐμέ ἐδίωξαν, καί ὑμᾶς διώξουσιν*» (Ἰωάν. 15, 20). Ψευδάδελφοι καί ψευδαπόστολοι δέν κατηγόρησαν ἀπό φθόνο καί τόν ἀπόστολο Παῦλο;

Τό μῖσος καί ἡ κακία πού ἄρχισαν ἀπό νηπιακῆς ἡλικίας μέ τήν σαδιστική καί φθονερή συμπεριφορά εἰς βάρος του ἀπό τήν ἄσπλαχνη μητρυιά του καί συνεχίστηκε σέ μεγαλύτερο βαθμό μέ τήν ἄνοδό του στήν ἡγουμενία τῆς Μονῆς Γηροκομείου, τήν ὁποία προσεπάθησε νά ἀνασυγκροτήση καί νά μετατρέψη σέ κάστρο ἄπαρτο τῆς Ὀρθοδοξίας καί μοναχικό φυτώριο, μέ ἀποτέλεσμα νά δεχθῆ τό δηλητήριο τοῦ μίσους πού εἶχε ποτίσει ὡς τά κόκκαλα τούς σκληρούς παλαιοκαλόγηρους οἱ ὁποῖοι θέλησαν ἀκόμη καί τήν σωματική του ἐξόντωσι, τώρα κορυφώνεται. Διεστραμμένοι τύποι ἐπιστρατεύουν τίς τελευταῖες ἐφεδρεῖες τῆς πονηρίας τους μέ φθηνά θεατρικά εὑρήματα τῆς στιγμῆς. Τί εἶπεν ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης δι᾽ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἔβαλλον ἐναντίον του; «Σέ ποιά καρυδιά πετοῦν τά παιδιά πέτρες;». «Σέ ἐκείνην, πού ἔχει πολλά καρύδια», ἦτο ἡ ἀπάντησις. Ἡ ἀληθινή εὐσέβεια πάντοτε διώκεται. Δέν ὑπάρχουν εὐσεβεῖς, οἱ ὁποῖοι δέν διώκονται. **Εὐσέβεια καί διωγμός συνυπάρχουν** (Β´ Τιμ. 3, 12). Ἰδού ἡ λυδία λίθος τῆς εὐσεβείας. Διώκεσαι διά λόγους συνειδήσεως καί πίστεως; εἶσαι εὐσεβής. Δέν διώκεσαι εἶσαι χλιαρός καί ὑπάρχει φόβος, ἐάν παραμείνης οὕτως, νά σέ ἐμέση ὁ Κύριος.

Ὁ φλεγόμενος ὑπό τοῦ πόθου τῆς ἐν Χριστῷ θεώσεως, πού καταφρόνησε τά ἀξιώματα καί τή δόξα τήν κατά κόσμον δέν ἦτο ἀπό τούς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι ἐπιζητοῦν νά τά ἔχουν καλά μέ ὅλους πλήν τῆς συνειδήσεώς τους. Ἦτο πλήρης ἀρχῶν καί ἰδανικῶν. Ζοῦσε ὅ,τι πίστευε. Ἦταν σταθερός, ἀπροσωπόληπτος, συνεπής, μέ τό θάρρος τῆς

γνώμης του. Ἡ λατρεία καί τό κήρυγμα εἶναι πραγματικά ἡ ζωή, ἡ ψυχή καί τό μεδούλι τῆς ὑπάρξεως τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος, ὁ ὁποῖος λάμπρυνε μέ τό ἀκτινοβολοῦν παράδειγμά του τήν Πάτρα.

Τά φλογερά κηρύγματά του πού ξυπνᾶνε τό θεῖο ζῆλο μέσα στίς ψυχές καί ὁδηγοῦν τούς ἀνθρώπους νά γνωρίσουν καλύτερα τό δρόμο τῆς σωτηρίας, ἀπετέλεσαν «κατηγορία» γιά τόν ἱεροκηροκοφάγο τότε Μητροπολίτη Πατρῶν Ἀντώνιο, διά τόν ὁποῖο λέγονται πολλά γιά τήν σκανδαλώδη ζωή του καί διά τό ὅτι ἦτο ὀπαδός τοῦ Σίμωνος Μάγου[1]. Οἱ νυχτερινές Λειτουργίες καί ἀγρυπνίες πού πραγματοποιοῦσε ὁ Γέροντας, ἀπετέλεσαν «κατηγορία» γιά τούς ἀναξίους ἐπισκόπους, οἱ ὁποῖοι εἰσῆλθον εἰς τήν Ἐκκλησία ὡς λύκοι βαρεῖς, γιά νά κατασπαράξουν τά πρόβατα. Ὁ Μητροπολίτης Πατρῶν Ἀντώνιος (Παράσχης) διά τόν ὁποῖον λέγεται ὅτι «ἡ ἄρχουσα τάξις τῶν μασόνων ἀνεβίβασεν εἰς τό ὕψιστον ἀξίωμα»[2] τοῦ ἐπισκόπου χωρίς νά λαμβάνη ὑπ᾽ ὄψιν του τό αἴσθημα τῆς δημοσίας αἰδοῦς, ὑπακούει τυφλά σάν ἄλλος Πιλᾶτος στήν φωνή τοῦ (ἀμ χαάρετς) χύδην ὄχλου κι᾽ ὄχι στήν φωνή τῆς συνειδήσεώς του καί προσφέρει στόν ταπεινό δάσκαλο τῆς ἀγάπης καί συντελεστή τῆς ἐποποιΐας 1912-13 πού ξέρει νά κερδίζη ψυχές καί νά σώζη ἀπό τόν κατήφορο τῆς ἁμαρτίας, ἀντί τοῦ μάννα χολήν .... Ἀπεφάσισε, πρό πάσης δίκης, νά ἀπαγορεύση ἀρχικά Σουλτανικῷ δικαίῳ, νά τελῆ νυχτερινάς Θείας Λειτουγίας[3]. Καί ἐν συνεχείᾳ θέλησε νά τόν φιμώση, νά μή κηρύττη, νά σταματήση τά ἑσπερινά κηρύγματα. «Ἡ σύγκρουσις μέ τόν ἐπίσκοπον καί τό περιβάλλον, ὁσονδήποτε καί ἐάν ὁ π. Γερβάσιος προσεπάθει νά τήν ἀποφύγῃ διά νά μή παρεμβληθῇ ἐμπόδιον εἰς τό ἱεραποστολικόν του ἔργον, ἦτο ἀναπόφευκτος», γράφει ὁ Μητροπολίτης Φλωρίνης π. Αὐγουστῖνος, καί συνεχίζει: «Ἀφορμή τῆς συγκρούσεως ἐδόθη: Ὁ π. Γερβάσιος χάριν τοῦ ἐργαζομένου λαοῦ, ὅστις τόν περιέβαλε μέ θερμήν ἀγάπην, εἶχε διοργανώσει καθημερινά ἀπογευματινά κηρύγματα, γινόμενα εἰς τάς 7 μ.μ. Ἀλλ᾽ «ἀριστοκρατικοί τινές κύκλοι» τῆς πόλεως, οἱ ὁποῖοι ἔφερον βαρέως, τό ὅτι αἱ ὑπηρέτριαι ἀπουσίαζον κατά τήν ὥραν αὐτήν καί ἤκουον τό... κήρυγμα τοῦ καλογήρου, τοῦ π. Γερβασίου, ὡς καί φθονεροί τινες κληρικοί τῆς πόλεως, ἐζήτησαν παρά τοῦ ἐπισκόπου, ὅπως ὁρίσῃ ὥραν τῶν φλογερῶν κηρυγμάτων τήν 4 μ.μ. Ὁ ἐπίσκοπος ὑπεχώρησε καί διέταξε τήν ἀλλαγήν τῆς ὥρας. Τοῦτο ἰσοδυνάμει μέ ἔμμεσον ἀπαγόρευσιν τοῦ κηρύγματος. Διότι πῶς εἶναι δυνατόν ὁ ἐργαζόμενος λαός νά παρακολουθήσῃ κηρύγματα εἰς ὥραν, καθ᾽ ἥν οὗτος εἰργάζετο εἰς τά ἐργοστάσια καί λοιπάς ἐργασίας του;»[4].

Ὁ εὑρισκόμενος κάτω ἀπό τίς πιέσεις τῆς μασονίας Μητροπολίτης Πατρῶν Ἀντώνιος εἰς τήν ὑπ᾽ ἀριθ. 2111/25-9-1930 Ποιμαντορικήν

δῆθεν Ἐγκύκλιο[5] μέ τήν ὁποία ἐπεχείρησε δι᾿ ἐμμέσου τρόπου τήν διάλυσιν τῶν κατηχητικῶν Σχολείων[6], γράφει τά ἀκόλουθα:

Ἐγκύκλιος Ποιμαντορική

Ἀρ. πρωτ. 2111
Διεκ. 1369 — Ἐν Πάτραις τῇ 25 Σ/βρίου 1930

Ἑλληνική Δημοκρατία
Ὁ Μητροπολίτης Πατρῶν
Πρός
Τούς εὐλαβ. ἐφημερίους καί τάς ἐνοριακάς ἐπιτροπείας
τῶν ἱερῶν Ναῶν τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ὁ ἱερός Ναός, εἰς ὅν συνερχόμεθα πρός λατρείαν τοῦ μεγάλου ἡμῶν Θεοῦ εἶναι τόπος ἅγιος, διότι ἐν αὐτῷ παρίσταται ἀοράτως ὁ Θεός ἡμῶν μετά τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. Ἐν αὐτῷ πάντα τά τῆς θείας λατρείας ὡρίσθησαν πρῶτον μέν ὑπό τῶν θεηγόρων ἀποστόλων εἶτα δέ ὑπό τῶν θεοφόρων Πατέρων, οἵτινες ὥρισαν, ὅπως ὁ ἱερός ἄμβων χρησιμεύῃ τό μέν ὡς τόπος τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος, τό δέ ὡς τόπος ἀναγνώσεως τῆς περικοπῆς τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου μόνον ὑπό προσώπων ἱερωμένων ἤ χειροθεσίαν ἐχόντων, ἀπαγορεύσαντες αὐστηρῶς διά τοῦ ΛΓ´ Κανόνος τῆς ΣΤ´ καί ΙΔ´ τῆς Ζ´ Οἰκουμενικῆς Συνόδου τήν εἰς τόν ἄμβωνα ἀνάβασιν λαϊκῶν δι᾿ ἐκφώνησιν λόγων, ἐπίσης δέ καί εἰς τόν ἐπισκοπικόν θρόνον, ἀντί δέ τοῦ ἄμβωνος καί τοῦ θρόνου αἱ ἐνοριακαί

Ἡ θλιβερή καί ἐπαίσχυντη ἀπαγορευτική Ἐγκύκλιος τοῦ Μητροπολίτου Πατρῶν Ἀντωνίου.

ἐπιτροπαί δύνανται νά κατασκευάσωσι κινητόν τι βῆμα πρός χρῆσιν τῶν κηρυττόντων λαϊκῶν θεολόγων ἀπαγορευομένοις αὐτοῖς τῆς ἀναβάσεως ἐπί τε τοῦ ἄμβωνος καί τοῦ θρόνου.

Ἐπίσης, πληροφορηθέντες μετά λύπης ὅτι ἔντισιν ἱεροῖς Ναοῖς κατά τά ἑσπερινά κηρύγματα συμβαίνουσιν ἀτοπήματά τινά, ἅπερ ἀντιβαίνουσιν εἰς τήν ἱερότητα καί ἁγιότητα τοῦ τόπου, ἀπαγορεύομεν τοῦ λοιποῦ ἑσπερινά κηρύγματα καί ὁρίζομεν ὥραν κηρύγματος τήν 4ην μ.μ. διά τήν χειμερινήν περίοδον, τήν δέ 6ην μ.μ. διά τήν θερινή, μετά δέ τήν δύσιν τοῦ ἡλίου πάντες οἱ Ναοί πρέπει νά ὦσι κεκλεισμένοι.

Πρός τούτοις ἀπαγορεύομεν τάς νυκτολειτουργίας καί ὁρίζομεν διά τούς ἱερούς ναούς ἐν οἷς τελοῦνται κατά τάς Κυριακάς δύο λειτουργίαι, ὅπως ἡ ἀκολουθία τοῦ ὄρθου ἄρχεται τήν 5ην πρωϊνήν, καί αἱ κωδωνοκρουσίαι κατά τάς νυκτερινάς ὥρας νά ὦσι μικράς διαρκείας.

Ἔτι δέ μαθόντες ὅτι ὀφφικιοῦχοι τινές ἱερεῖς καί ἀρχιμανδρῖται ἀνέρχονται εἰς τόν ἐπισκοπικόν θρόνον κατά τήν ἱεράν ἀκολουθίαν τῶν κηδειῶν, ἀπαγορεύομεν τήν εἰς τοῦτον ἀνάβασιν, διότι ὁ ἀρχιερατικός θρόνος εἶναι ὡρισμένος διά τόν ἐπίσκοπον.

Ταῦτα χάριν τῆς τάξεως καί εὐταξίας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἡ δέ χάρις τοῦ Κυρίου καί τό ἔλεος εἴη μετά πάντων ἡμῶν.

(τ.σ.ῦ.) † Ὁ Πατρῶν Ἀντώνιος

«Εἶναι εὐνόητον πλέον καί δέν χωρεῖ οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι διά τῆς ὡς ἄνω Ἐγκυκλίου Του ὁ Σος καταργεῖ τά ἑσπερινά κηρύγματα τῆς πόλεως.

Διότι ποῖος δύναται νά ἀφίσῃ τό βιοποριστικόν του ἔργον εἰς τάς 4 μ.μ. τόν χειμῶνα ἤ εἰς τάς 6 μ.μ. τό θέρος νά παρακολουθήσῃ τό θεῖον Κήρυγμα καθώς ὁρίζει ὁ Σος Μητροπολίτης μας διά τῆς Ἐγκυκλίου Του; Εἶναι τόσαι αἱ ἀνάγκαι τῆς ζωῆς σήμερον, πού καί τήν νύκτα θά ἔπρεπε κανείς νά ἐργάζηται διά νά ζήσῃ. Καί πολλοί λόγῳ τῶν φοβερῶν οἰκονομικῶν ἀναγκῶν τῆς ἐποχῆς μας θά τό ἔκαμνον αὐτό, ἐάν αἱ σωματικαί των δυνάμεις τούς τό ἐπέτρεπον

Καί μία ἀκόμη ἐξήγησις. Ἐπειδή τά ἑσπερινά κηρύγματα τῶν ἄλλων ναῶν εἶναι περιοδικά: δηλ. γίνονται εἰς ὡρισμένην χειμερινήν περίοδον, καί μόνον τό τοῦ Ἁγίου Δημητρίου διενεργεῖται τακτικῶς καί ἀνελλιπῶς ἀπό δεκαετίας ὁλοκλήρου ὑπό τοῦ Ἀρχιμ. Γερβ. Παρασκευοπούλου· διενεργεῖται μάλιστα δέ ἀπό δύο ἐτῶν καί τρεῖς τῆς ἑβδομάδος, δικαιούμεθα νά πιστεύωμεν ὅτι κυρίως **ἡ ὡς ἄνω δῆθεν Ποιμαντορική Ἐγκύκλιος τοῦ Σου ἐξεδόθη μόνον καί μόνον διά τό κλείσιμον τοῦ ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου καί τόν διασκορπισμόν τοῦ συμπαγοῦς ἀκροατηρίου του.** Καί ὡς δικαιολογίαν; Δέν ἐδίστασεν ὁ Σος νά πιστεύσῃ καί νά διακηρύξῃ ὅτι κατά τό Θ. Κήρυγμα γίνονται ἀτοπήματα, καί ὅτι δι᾽αὐτό ζητεῖ ἐπιμόνως τό κλείσιμο τῶν ναῶν! Ἀλλά **τοῦτο ἠρέθισε τόν χριστια-**

νικόν κόσμον τόσον, ὥστε ἠνοίχθη πλέον στάδιον σκληροῦ ἀγῶνος μεταξύ αὐτοῦ καί τοῦ Σου....»[7]

Μέ τήν ἄδικο ἐγκύκλιο καί τό ψευδεπίγραφο κατηγορητήριο ὅτι «κατά τά ἑσπερινά κηρύγματα συμβαίνουσιν ἀτοπήματα τινά» διώκεται πλέον τό θεάρεστο ἔργο τοῦ π. Γερβασίου ἐκ μέρους ψευδαδέλφων πού ξαφνικά σήκωσαν ἕνα κύμα πού βουλιάζει καράβια. Διέλυε ἔργον Χριστοῦ ὁ δυστυχής Μητροπολίτης Ἀντώνιος πού τόσο ἔβλαψε τόν ἑαυτόν του ἐκδόσας Σουλτανικῷ δικαίῳ τοιαύτην ἐπαίσχυντο ἐγκύκλιο. Ὁποία κατάπτωσις Μητοπολίτου, παριστάνοντος μάλιστα καί τόν εὐλαβῆ καί εὐαίσθητον περί τήν Θρησκείαν! Ἡ ζωή καί τό ἐνοριακό - ποιμαντικό ἔργο τοῦ π. Γερβασίου πού βάδιζε πίσω ἀπό τά ματωμένα ἴχνη τοῦ Μάρτυρα τοῦ Γολγοθᾶ, στάθηκε πρόκλησι, σκάνδαλο καί ἀνελέητος ἔλεγχος στούς ξεπεσμένους καί πονηρούς πού δέν μπόρεσαν ἤ δέν θέλησαν νά τόν καταλάβουν γιατί τούς μύριζε ἄσχημα τό λιβάνι. «Ἦτο ἑπόμενον μία τόσον ἔγκαρπος διακονία νά προκαλέση τήν μῆνιν τοῦ Διαβόλου», γράφει ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ὕδρας π. Ἱερόθεος καί συνεχίζει: «Θά ἦτο παράδοξον καί ἀνησυχητικόν, ἐάν συνέβαινε τό ἀντίθετον»[8].

Ὁ Μητροπολίτης Πατρῶν εἰς τό ὑπ' ἀριθ. 2115/1374/2-10-1930 ἔγγραφόν του γράφει τά ἀκόλουθα:

Πρός
τόν Παν. ἐφημέριον τοῦ Ἱ. Ν. Ἁγίου Δημητρίου
ἀρχιμ. Γερβάσιον Παρασκευόπουλον

Προσκαλοῦμέν σε, ὅπως αὔριον ἡμέραν Παρασκευήν, τρίτη ἀρξαμένου μηνός καί ὥραν 10ην π.μ., προσέλθης καί ἐμφανισθῆς ἐνώπιον Ἡμῶν ἄνευ χρονοτριβῆς καί παρεγκλίσεως.

(τ.σ.ὑ.) † ὁ Πατρῶν Ἀντώνιος

Οἱ συκοφάντες του ὠργίασαν ἀλλά ὁ λαός δέν ἐπηρεάζεται ἀπό τά ψεύδη, τίς διαβολές καί τίς συκοφαντίες, πού χαλκεύουν καί ἐκσφενδονίζουν **οἱ λίγοι κατήγοροι** πού καυχῶνται ὅτι εἶναι παράγοντες καί ὅτι ἀποτελοῦν τήν ἡγέτιδα τάξι τῆς κοινωνίας. Ὁ φλογερός Γορτύνιος ἱεροκῆρυξ δέν ζῆ γιά τόν ἑαυτό του, ζῆ γιά ἰδέες καί ἰδανικά. Ἀναλίσκεται εἰς ἔργα χριστιανικά καί ἀγαθοεργίας. Στηρίζεται στόν Παντοδύναμο Θεό καί τόν πιστό λαό. Ὁ λαός ἔκλεισε τ' αὐτιά του στούς συκοφάντες καί κινήθηκε δραστήρια γιά νά ὑπερασπισθῆ τόν ἀλησμόνητο ἐκεῖνο ἄνδρα τοῦ Ὀρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐτήρησε τό Εὐαγγέλιο καί τούς ἱ. κανόνας καί ἔζησε γιά τήν Ἐκκλησία καί ὄχι ἀπό τήν Ἐκκλησία. Βλέποντας **ὁ λαός** τήν ἀγωνία του, τήν παρρησία του, τόν λόγο του, τήν φιλανθρωπία του, τήν ἀμνησικακία του, τήν ὑπομονή του, τήν γενναιότητά του **ἀντιδρᾶ**. Μᾶζες λαοῦ σάν ζωντανό τεῖχος φρουροῦν τόν ποιμένα τους, ὁ ὁποῖος παλεύει μέ τό «κολοβό» φίδι πού λέγεται **συκοφαντία**.

Αὐτήν τήν περίοδο ἡ ἀτμόσφαιρα εἶναι ἠλεκρισμένη. Ἡ συκοφαντία καθώς εὑρίσκεται εἰς εἰδυλλιακήν μορφήν καί εἰς ἡμερησίαν διάταξιν ἱκανοποεῖ τό εὑρισκόμενον εἰς τό ἀποκορύφωμά του ζωῶδες ἔνστικτο. Καί βεβαίως τό Μαρτυρολόγιο τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι ἀνοικτό. «*Θαυμαστός ὁ Θεός ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ*» (Ψαλμ. 68, 36).

Οἱ ἐπαγγελματίαι καί ἐκμεταλλευταί τῆς Ὀρθοδοξίας «οἱ μηδέ ἀπό τῆς παρουσίας ἤ τῆς διδασκαλίας τῷ χειμαζομένῳ λαῷ τήν σπουδήν εἰσφέροντες» ἀρχιερεῖς πού καταρράκωσαν τό κῦρος τῆς Ἐκκλησίας ἀπευθυνόμενοι πρός τόν Εἰσαγγ. Πλημμελειοδικῶν Πατρῶν (ἔλαβε ἀρ. πρωτ. 9387/6-10-30) γράφουν τά κάτωθι:

Ἀριθ. Πρωτ. 2120
Διεκ. 1382 — Ἐν Πάτραις τῇ....... 1930

Ἑλληνική Δημοκρατία
Ὁ
Μητροπολίτης Πατρῶν

Πρός
Τόν κ. Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Πάτραις
Πλημμελειοδικῶν

Γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι ὁ ἐφημέριος τοῦ ἐνταῦθα ἱ. ναοῦ ἁγίου Δημητρίου ἀρχιμ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος καί οἱ ἐνοριακοί ἐπίτροποι τοῦ αὐτοῦ ἱ. ναοῦ Κωνσταντῖνος Καρτσούνης, Εὐστάθιος Συνούρης καί Ἀντώνιος Ἀγουρίδης καί ὁ ἀπολυθείς τοιοῦτος, διά τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1513/20-9-30 ἡμετέρου ἐγγράφου συνεπείᾳ τῆς ὑπ' ἀριθ. 412 ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, Ἀνδρέας Παπαγεωργακόπουλος συνεργαζόμενος ὅμως εἰσέτι μετά τῶν ἄλλων μελῶν τῆς ἐνοριακῆς Ἐπιτροπείας, ἀπειθοῦντες ἐκ συμφώνου πρός τήν ὑπ' ἀριθ. 2111 ἐγκύκλιον ἡμῶν ἧς ἀντίγραφον ἐσωκλείομεν, ἐξακολουθοῦσιν ὁ μέν πρῶτος νά κηρύσσῃ, ὁ αὐτός δέ καί οἱ λοιποί ἐπίτροποι νά ἔχωσι τόν ναόν ἀνοικτόν **καί μετά τήν δύσιν τοῦ ἡλίου**.

Παρακαλοῦμεν ὅπως διατάξητε ὅ,τι δεῖ πρός ἐκτέλεσιν τῶν ἐν τῇ ὡς ἄνω ἐγκυκλίῳ ἡμῶν διαλαμβανομένων.

(τ.σ.ὑ.) † ὁ Πατρῶν Ἀντώνιος

Ἐπί τοῦ προαναφερθέντος ἐγγράφου ὁ διωκόμενος π. Γερβάσιος σημειώνει: «ὁ φάκελλος δέν ἀσχολεῖται μέ τήν ἀπείθεια ἀλλά....».

Ἡ Ποιμαντορική δῆθεν Ἐγκύκλιος τοῦ Μητροπολίτου Πατρῶν Ἀντωνίου (Παράσχη) πού ἐκθέτει τήν Ἐκκλησία ὡς μετερχομένη ἀνελεύθερα καί ἀντικανονικά μέτρα, «ἔθιξε τό θρησκευτικόν αἴσθημα τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου τῆς πόλεώς μας τόσον, ὥστε εἰς ἔνδειξιν διαμαρτυρίας κατακλύζει κυριολεκτικῶς τόν ναόν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου διά νά παρακολουθήσῃ τό θεῖον κήρυγμα ἀπό τά χείλη τοῦ Ἀρχιμανδρίτου

Γερβασίου Παρασκευοπούλου. Τό αἴσθημα δέ τοῦτο διερμηνεύει ζωηρῶς καί τό κάτωθι ἀποσταλέν ὅλως αὐθορμήτως πρός τήν Δ. Ἱ. Σύνοδον τῆς Ἑλλάδος ὑπόμνημα 500 ἀκροατῶν τῶν θείων κηρυγμάτων τοῦ πατρός Γερβασίου:

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Πρός τήν Δ. Ἱ. Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀκροατῶν τῶν Θείων κηρυγμάτων τοῦ θεολόγου Ἀρχιμανδρίτου Γερβασίου Παρασκευοπούλου.

Ἐν Πάτραις τῇ 5 Ὀκτωβρίου 1930

ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΕ,

ΣΕΒ. ΑΓΙΟΙ ΣΥΝΕΔΡΟΙ

Εὐσεβάστως διά ταύτης μας ὅλως αὐτοβούλως ἐκφράζομεν πρός Ὑμᾶς τούς διοικοῦντας τήν Ἁγίαν καί Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, τό ψυχικόν ἄλγος τό ὁποῖον κατέχει τήν ψυχήν μας ἕνεκα τῆς ὑπ᾽ ἀριθμ. 2111/25/9/30 ἐγκυκλίου τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν δι᾽ ἧς καταλήλως ζητεῖται ἡ κατάργησις τῶν ἑσπερινῶν κηρυγμάτων εἰς ἅ εὑρίσκει ἡ ψυχή μας ἠθικήν ἀνακούφισιν καί θεῖον στηριγμόν.

Ὁμοίως διά ταύτης καταπαύει τά μαθήματα τῶν Κατηχ. σχολείων τῆς ἐνορίας μας, καί τῶν ἀνά τήν πόλιν παραρτημάτων, καί παραδίδει τά παιδιά μας εἰς τήν σύγχρονον ἠθικήν ἀδιαφορίαν καί τούς ἐξ αὐτῆς ἐκπηγάζοντας ἠθικούς κινδύνους. Δέν διστάζει δέ διά τῆς ἐγκυκλίου του ταύτης, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πατρῶν καί ὡς ἀνηθίκους νά χαρακτηρίσῃ ἡμᾶς. Ἡ πρωτοφανής αὕτη συκοφαντική ἐπίθεσις ἀρχιερέως κατά μερίδος τῆς ποίμνης του ἀκολουθούσης κατά πάντα ἐν μέσῳ τῆς συγχρόνου κοινωνίας τά παραγγέλματα τῆς ἐκκλησίας καί πρωτοστατούσης εἰς ὅλην τήν φιλανθρωπικήν κίνησιν τῆς πόλεώς μᾶς καταπλήσσει κυριολεκτικῶς. Διά ταῦτα παρακαλοῦμεν θερμῶς νά ἐπιληφθῆτε τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἐν τῇ Ἱερᾷ Ὑμῶν Ἐξουσίᾳ πρός ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων ἐν τῇ πόλει μας, διά τῆς ἐξακολουθήσεως ἐν αὐτῇ τῶν ἱερῶν κηρυγμάτων καί τῆς ἄλλης διδασκαλίας ὡς καί τῶν κατηχ. σχολείων, ἐν ἡμέραις μάλιστα καθ᾽ ἅς οἱ Μπολσεβῖκοι, Κομμουνισταί, Χιλιασταί, Οὐνῖται, κλπ. λυμαίνονται τήν χώραν μας. Ἀληθῶς δέ ἀποροῦμεν διατί πρό τοιαύτης καταστάσεως νά κλείωμεν τούς Ναούς, νά διαλύωμεν τά κηρύγματα, νά ἐμπαίζωμεν καί νά συκοφαντοῦμεν τούς ἀκολουθοῦντας αὐτά, ἀντί διά πάσης θυσίας νά πολλαπλασιάζωμεν καί ἐπεκτείνωμεν τήν τοιαύτην χριστιανικήν κίνησιν, ὡς τό τοιοῦτον γίνεται ἀλλαχοῦ. Εὐελπιστοῦντες δέ ὅτι θά λάβητε ὑπ᾽ ὄψιν σας τόν ἠθικόν τοῦτον πόνον μας διά τόν ἐν γένει χριστιανικόν καταρτισμόν μας, ἀλλά καί τήν ὅλην ὑπόθεσιν τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ κατά Χριστόν πολιτισμοῦ, θέλομεν νά πιστεύωμεν ὅτι δέν θά ἀρνηθῆτε νά σπεύσητε εἰς τήν δικαίαν ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως ταύτης, διότι δέν εἶναι δίκαιον καί ἀνεκτόν νά διασύρεται ἡ ἀτομική μας ἠθική κατ᾽ αὐτόν τόν τρόπον, ἀλλ᾽ οὔτε καί νά διασύρεται καί συκοφαντεῖται ἀδίκως ἐνάρετος καί ἀφιλάργυρος κληρικός

τῆς ἐκκλησίας μας, οἷος ὁ Ἀρχιμ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος, διά τόν ἱερόν αὐτοῦ ζῆλον καί τήν ἀκάματον ὑπέρ τῆς ἐκκλησίας ἐργασίαν του.

Λίαν εὐσεβάστως ὑποσημειούμεθα εὐλαβῶς.

Γ. Στεφανίδης, Ἀνδρέας Χαλκιόπουλος, Σωτ. Παπαδόπουλος, Α. Σαλταμαῦρος, Ν. Καμίτσης, Π. Πασχάλης, Ν. Νικολόπουλος, Ἐλ. Παναγιωτόπουλος, Ἀθαν. Γκέκας, Δημ. Δρακόπουλος.

("Επονται 400 ὑπογραφαί),

(Ἐκ τοῦ «Τηλεγράφου» Πατρῶν 6 8βρίου)[9].

Στίς 30 Σεπτεμβρίου 1930, ἐπιτροπή ἀποτελουμένη ἀπό χριστιανούς[9α] πού παρακολουθοῦσαν ἀνελλιπῶς τό θεῖον κήρυγμα εἰς τόν ἱ. ναό ἁγίου Δημητρίου μετέβη εἰς τήν Ἐπισκοπή Πατρῶν μέ σκοπό τήν ἄρσι τῆς ἐκδοθείσης ἐγκυκλίου. «Παρουσιαζόμεθα ἐνώπιον τῆς Σεβασμιότητός σας —εἶπανε οἱ φίλοι τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ στό Δεσπότη— ὅπως παρακαλέσωμεν ὑμᾶς καί ἄρητε ἤ τροποποιήσητε τήν εἰρημένην ἐγκύκλιόν Σας καί μόνον κατά τά σημεῖα ἐκεῖνα, ἅτινα βλάπτουσιν τόν ἀκολουθοῦντα τά κηρύγματα λαόν ὅστις, ὡς γνωστόν, ὑπάρχει παμπληθείς·.... Οὐδέποτε συνέβη ἤ ἠκούσθη ὅτι συνέβη ἀτόπημά τι...». Εἰς ταῦτα ὁ Σεβ. ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς: «Ἡ ἐκδοθεῖσα ἐγκύκλιος ἀποβλέπει ὅπως διατηρήσῃ τήν Ἐκκλησίαν ἥτις εἶναι τόπος ἅγιος μακράν παντός ἀτόπου διότι μοί καταγγέλθησαν ὅτι ἄτοπά τινα συνέβησαν κατά τήν ἐνέργειαν τῶν κηρυγμάτων τάς ἑσπερινάς ὥρας. Διά τοῦτο ὡρίσαμεν ἵνα ταῦτα τελοῦνται τήν 4ην μ.μ. κλείουσιν δέ αἱ ἐκκλησίαι ἅματῇ δύσει τοῦ ἡλίου». Τότε οἱ Χριστιανοί ἀπάντησαν: «Σεβασμιώτατε, παρακολουθοῦμεν ἐπί πολλά ἔτη ἀνελλιπῶς τό θεῖον κήρυγμα τοῦ ἁγ. Δημητρίου καί σᾶς διαβεβαιοῦμεν ὅτι οὐδέποτε συνέβη ἤ ἠκούσθη ὅτι συνέβη ἀτόπημά τι εἰμή ὅτι τοῦτο διεξάγεται καθ' ὅλους τούς τύπους τοῦ σεβασμοῦ καί παραδειγματικῆς τάξεως. Ἀτυχῶς οὐδέποτε ηὐδοκίσατε νά ἐπισκεφθῆτε αὐτό, ὅπως ἀντιληφθεῖτε τόν ὄγκον τοῦ λαοῦ καί τήν τηρουμένην τάξιν. Παρακαλοῦμε δέ νά μᾶς ὀνομάσητε τούς καταγγείλαντας ταῦτα ὡς καί τά καταγγελθέντα ἄτοπα». Εἰς ταῦτα ὁ Δεσπότης ἀπήντησε: Δέν εἶναι δυνατόν νά εἴπω τά ἄτοπα διότι ταῦτα πνευματικῷ τῷ τρόπῳ μοί ἀνεκοινώθησαν». Τότε οἱ Χριστιανοί προσέθεσαν ὅτι: «Σεβασμιώτατε σᾶς διαβεβαιοῦμεν ὑπευθύνως ὅτι τά ὅσα σᾶς κατηγγέλθησαν εἶναι συκοφαντίαι καί διαβολαί ἀνθρώπων ἀναξίων καί ἀσφαλῶς ξένων ὄχι μόνον τῶν κηρυγμάτων ἀλλά καί τῆς Ἐκκλησίας οὕς δέν πρέπει νά πιστεύσητε καί ὅτι σκοπόν εἶχον ἵνα σᾶς παραπείσωσιν ὅπως ἐκδόσητε τήν ἐγκύκλιόν σας ταύτην ἐκ τῆς ὁποίας καταφαίνεται ὅτι στρέφεται ἐξ ὁλοκλήρου κατά τῆς πνευματικῆς ἐργασίας τῆς συντελλουμένης εἰς ἅγιον Δημήτριον καθόσον εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἐκκκλησίαν τελεῖται θεῖον κήρυγμα καθ' ἑκάστην...». Ὁ Δεσπό-

της ὅμως νευριασθεῖς ἀπήντησε: «Πηγαίνετε, πηγαίνετε. Σᾶς ἐπαναλαμβάνω ὅτι αἱ ἐκκλησίαι πρέπει νά μείνωσιν κλεισταί». Τότε ὁ κ. Καρτσούνης ἐρωτᾶ: «Σεβασμιώτατε ποῦ μᾶς στέλλετε ἀφοῦ μᾶς κλείετε τάς ἐκκλησίας;». Σύσσωμος ἡ Ἐπιτροπή εἶπεν: «Σεβασμιώτατε ἀφοῦ κλείετε τάς ἐκκλησίας καί καταργεῖτε τό κήρυγμα ποῦ μᾶς ἀποστέλλετε; Εἰς τά κέντρα καφενείων, θεάτρων, χοροδιδασκαλεῖα λειτουργοῦντα ἐνταῦθα κατά τάς ἑσπερινάς ὥρας; Ὁ δέ Σεβ. τελευτῶν -γράφουν τά μέλη τῆς ἐπιτροπῆς- μᾶς ἀπέπεμψε εἰπών· «Πηγαίνετε, πηγαίνετε», ἐπιμένων εἰς τάς ἀποφάσεις του».

Στίς 6 Ὀκτωβρίου 1930 «ἐπιτροπαί ἐκ τῆς συνοικίας Ἁγίου Δημητρίου καί τῶν προσφυγικῶν συνοικισμῶν παρουσιάσθησαν εἰς τόν κ. Νομάρχην Ἀχαΐας αἵτινες διεμαρτυρήθησαν διά τήν ἀπαγόρευσιν τοῦ κηρύγματος ὑπό τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν εἰς τούς ναούς τῆς πόλεως καί ἰδιατέρως εἰς τόν ναόν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.

Συγχρόνως ἐπέδωσαν εἰς τόν κ. Καλογερόπουλον καί ἀναφοράς ἐπικαλούμενοι δι᾿αὐτῶν τήν ἐπέμβασίν του ὅπως ἀρθῇ ἡ ἐν λόγῳ ἀπαγόρευσις.

Ὁ κ. Νομάρχης ἀπήντησεν εἰς τάς ἐπιτροπάς, ὅτι οὐδεμίαν ἁρμοδιότητα ἐπεμβάσεως ἔχει ἐν προκειμένῳ, καθ᾿ ὅσον ἡ Ἐκκλησία εἶναι αὐτοκέφαλος, ὁ δέ Μητροπολίτης Πατρῶν εἶναι ἐλεύθερος νά διακανονίζῃ κατά τήν ἀπόλυτον κρίσιν του πάντα τά ἐκκλησιαστικά ζητήματα τῆς περιφερείας του. Οὐχ᾿ ἧττον ὑπεσχέθη ὅτι θά ἐζήτει παρά τῆς Μητροπόλεως πληροφορίας περί τοῦ προκύψαντος ζητήματος.

Πράγματι ὁ Καλογερόπουλος ἐζήτησε πληροφορίας, ἀνεκοινώθησαν δέ εἰς αὐτόν τά ἑξῆς: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης δέν ἀπηγόρευσε τό κήρυγμα εἰς τούς ναούς. Ἁπλῶς μόνον ἀπηγόρευσε νά γίνεται τοῦτο κατά τάς ἑσπερινάς ὥρας, ἀπευθύνας μάλιστα καί σχετικήν ἐγκύκλιον, πρός τούς ἐφημερίους καί τάς ἐνοριακάς ἐπιτροπείας τῶν διαφόρων ναῶν διά τῶν ὁποίων ὥριζεν ὅπως τό κήρυγμα γίνεται τόν χειμῶνα μέν μέχρι τῆς 4 μ.μ. τό θέρος δέ μέχρι τῆς 6ης μ. μ. μετά τήν λῆξιν δέ αὐτοῦ νά κλείωνται αἱ θύραι τῶν ναῶν, μή ἐπιτρεπομένης τῆς εἰσόδου εἰς οὐδένα.

Καθ᾿ ἅ ἐτονίσθη, εἰς τήν ἀπόφασιν ταύτην κατέληξεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης, διότι κατά τήν διάρκειαν τοῦ ἑσπερινοῦ κηρύγματος συνέβαινον διάφορα ἀτοπήματα, δίδοντα λαβήν εἰς παρεξηγήσεις καί μομφάς κατά τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας»[10].

«Κατηγγέλθη ἡ Ἐνοριακή Ἐπιτροπεία Ἁγίου Δημητρίου διότι μετά τήν δύσιν τοῦ ἡλίου εἶχεν ἀνοικτόν τόν ναόν καί ἐπέτρεψε νά γίνῃ κήρυγμα», γράφει σέ πατρινή ἐφημερίδα ἕνας χριστιανός, καί συνεχίζει ἐρωτῶν: «Διατί ὅμως δέν κατηγγέλθη καί ἄλλη ἐνοριακή ἐπιτροπεία τῆς

πόλεως ἡ ὁποία καί τούς ναούς εἶχεν ἀνοικτούς καί κήρυγμα ἐπέτρεψε νά γίνῃ μετά τήν δύσιν τοῦ ἡλίου καί μέχρι τῆς $7^1/_4$;»[11].

Ὁ ἐπίορκος Μητροπολίτης Πατρῶν Ἀντώνιος[12] πού ἔρχεται ἀντιμέτωπος διαβάλλοντας καί ἀνθιστάμενος στό ἔργο τοῦ Θεοῦ, χωρίς καμμία συστολή σέ συνέντευξη πού ἔδωσε σέ συντάκτη τῆς ἐφημ. «ΝΕΟΛΟΓΟΣ» ὑποστήριξε τάς ἀνοήτους θέσεις ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι δέν ἔχουν καμμία σχέσι μέ τή ζωή τῆς Ἐκκλησίας, μέ τή ζωή τῶν Ἁγίων, μέ τή ζωή τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὅτι δηλαδή εἰς τά ἑσπερινά κηρύγματα τοῦ π. Γερβασίου «συμβαίνουσιν ἀτοπήματά τινα», ἐνῷ τοῦτο ἀποτελεῖ δεινή ὕβρι καί βδελυρά συκοφαντία. Γιά τήν ἱστορία θά καταχωρίσουμε αὐτούσιο τό δημοσίευμα τῆς ἐφημερίδος πού ἔχει τόν τίτλο «Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης διά τό κήρυγμα εἰς τούς Ναούς. - Πῶς ἐξηγεῖ τήν ἀπόφασίν του». Θά δοῦμε ὅτι μέ ἀναιμική ἐπιχειρηματολογία ὑπεστήριξε τήν συκοφαντία κατά τοῦ ἀφυγόπονου ἱεροκήρυκος πού συγκέντρωνε τούς Ὀρθοδόξους καί τούς τροφοδοτοῦσε μέ τήν πίστη στό Χριστό καί τήν Ἑλλάδα. Ἐπίσης θά διαπιστώσουμε γιά ἄλλη μιά φορά ὅτι ἡ ἀπαγορευτική ἐγκύκλιος ἐγράφη μόνον καί μόνον ἐναντίον τοῦ π. Γερβασίου καί ὄχι γιά ἄλλον. Φαίνεται καθαρά ὅτι ὁ σεβασμιώτατος μειονεκτοῦσε ἔναντι τοῦ Γέροντος καί δέν ἠδυνήθη νά θεραπεύσῃ ἄλλως πως τήν ἀρρωστημένη αὐτή κατάστασι καί κατέφυγε εἰς τήν ἔκδοσι τῆς ἐγκυκλίου.

«Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ τελευταίου θορύβου περί τό ζήτημα τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ κηρύγματος εἰς τούς ναούς κατά τάς ἑσπερινάς ὥρας, συντάκτης τοῦ «Νεολόγου», ἐπισκεφθείς τόν Σεβ. Μητροπολίτην κ. Ἀντώνιον, ἐζήτησε παρ᾽ αὐτοῦ σχετικάς πληροφορίας. Ὁ Σεβασμιώτατος ἀσμένως ἀποδεχθείς τήν παράκλησιν, ἀνεκοίνωσε τά ἑξῆς:

—Χαίρω διότι μοῦ δίδεται ἡ εὐκαιρία νά διαλύσω μίαν πλάνην, ἥτις δυστυχῶς γίνεται ἀντικείμενον ἐκμεταλλεύσεως εἰς βάρος εὐπίστων ἀτόμων. Διά τῆς ἐγκυκλίου τήν ὁποίαν ἀπηύθυνα πρός τούς ἱερεῖς καί τούς ἐπιτρόπους τῶν ναῶν, δέν κατήργησα τό κήρυγμα. Ἁπλῶς ἀπηγόρευσα νά γίνεται τοῦτο τάς ἑσπερινάς ὥρας. Διά τῆς ἐγκυκλίου μου ταύτης ὥριζα ὅτι τό κήρυγμα δέον νά γίνεται κατά μέν τόν χειμῶνα τήν 4ην ἀπογευματινήν, τό δέ θέρος τήν 6ην ὥραν. Εἰς τήν ἀπόφασιν ταύτην κατέληξα διότι οἱ ναοί δέν ἐπιτρέπεται νά γίνωνται κέντρα συναθροίσεων τό ἑσπέρας, ὁπότε ὀφείλουν νά εἶναι κλειστοί. Εἰς ὅλα τά μεγάλα κράτη γίνονται θρησκευτικαί διαλέξεις καί κηρύγματα καθημερινῶς, ἀλλ᾽ ὑπάρχουν εἰδικαί πρός τοῦτο αἴθουσαι. Παραδόξως ἡ ἐγκύκλιός μου αὐτη παρεξηγήθη καί ἀντί ὁ ἀρχιμανδρίτης Γερβάσιος νά ἔλθῃ νά ζητήσῃ πληροφορίας ἤ νά φέρῃ τάς ἀντιρρήσεις του, τοὐναντίον προέβη εἰς τήν ἔκδοσιν ἀνακοινωθέντος διά τοῦ ὁποίου πειρᾶται νά ἀπειθήσῃ πρός τάς ἀποφά-

σεις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Καί ἐρωτῶ ἤδη: Ἔχω ἤ δέν ἔχω δικαίωμα νά ρυθμίζω τά τῆς Ἐκκλησίας εἰς τήν περιφέρειαν μου ὅπως ἐγώ νομίζω καλύτερον; Διατί λοιπόν, οἱ ἀντιφρονοῦντες ἐξανέστησαν; Ποῦ εὑρίσκουν ὅτι ἔπταισα;

Εἰς ἐρώτησιν ἄν ἀπηγόρευσε τήν λειτουργίαν τῶν κατηχητικῶν σχολείων, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἀπήντησεν:

—Ἀπορῶ πῶς λέγονται τοιαῦτα πράγματα, καθ'ἥν στιγμήν οὐδεμίαν τοιαύτην ἀπόφασιν ἔλαβον, οὔτε δέ καί ἦτο δυνατόν νά λάβω. Εἶδον εἰς τόν σημερινόν «Νεολόγον» διαμαρτυρίαν ὑπογραφομένη ὑπό τινων, διότι δῆθεν ἀπηγόρευσα τήν λειτουργίαν τῶν κατηχητικῶν σχολείων. Ποῦ ἐστηρίχθησαν οἱ διατυπώσαντες τήν διαμαρτυρίαν, δέν γνωρίζω. Φαίνεται ὅτι καί ἐπί τοῦ σημείου τούτου ἡ ἐκμετάλλευσις ἔθεσε χεῖρα. Ἐν πάσῃ περιπτώσει καί διά νά δοθῇ τέρμα εἰς τήν ἐκμετάλλευσιν, δηλῶ, ὅτι οὐδέποτε ἔλαβα ἀπόφασιν μή λειτουργίας τῶν κατηχητικῶν σχολείων, τά ὁποῖα δύναται νά συνεχίσουν τό ἔργον των. Ἄλλως τε τοιαῦτα δέν λειτουργοῦν μόνον εἰς τήν συνοικίαν Ἁγίου Δημητρίου.

Εἰς παρατήρησιν ὅτι ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ του ἀναφέρεται ὅτι ἔλαβε τήν ἀπόφασιν μεταβολῆς τῶν ὡρῶν τοῦ κηρύγματος διότι ἐλάμβανον χώραν κατά τήν διάρκειαν αὐτῶν τάς ἑσπερινάς ὥρας εἰς τούς ναούς διάφορα «ἀτοπήματα», ἀπήντησε:

—Μετεχειρίσθην τήν λέξιν αὐτήν, ἐνῷ θά ἔπρεπε νά μεταχειρισθῶ ἄλλην βαρυτέρα. Εἰς γνῶσιν μου περιῆλθον πολλά τοιαῦτα ἀτοπήματα, προστατευόμενα ὑπό τοῦ σκιόφωτος τῆς ἑσπέρας. Ἴσως ὁ ἀρχιμανδρίτης Γερβάσιος νά μή τελῇ ἐν γνώσει τῶν ἀτοπημάτων αὐτῶν, ἐνῷ θά εἶχε καθῆκον νά τά γνωρίζῃ καί τά προλαμβάνῃ. Μοί μετεδόθησαν πνευματικῶς πολλά τοιαῦτα καί ὡς ποιμήν εἶχον καθῆκον νά μήν ἀφήσω ἔκθετον τό ποίμνιον. Οἱ ναοί τό ἑσπέρας μετεβάλλοντο εἰς κέντρα συνεντεύξεων, ἐνῷ ἄλλος εἶναι ὁ προορισμός των.

Λόγου γενομένου περί τοῦ τρόπου τοῦ κηρύγματος καί τῆς ἐν γένει τακτικῆς τοῦ ἀρχιμανδρίτου Γερβασίου περί τήν διδασκαλίαν τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ὁ Σεβασμιώτατος ἐκάκισε ταύτην. Καίτοι ἐπιφυλακτικός ὤν, ἐπέδειξε κατάλογον γνωστῶν ἐντίμων οἰκογενειαρχῶν τῆς πόλεώς μας, οἱ ὁποῖοι παρουσιάσθησαν ἐνώπιόν του καί τῷ ἐζήτησαν νά μεσολαβήσῃ διά νά ἐπανέλθουν αἱ θυγατέρες των εἰς τούς πατρικούς οἴκους.

—Μοῦ εἶπον, ἐσυνέχισεν ὁ Σεβασμιώτατος, ὅτι αἱ θυγατέρες των ἐγκαταλείπουν τάς οἰκίας των τήν 9ην νυχτερινήν καί τρέχουν εἰς τά κηρύγματα τοιαύτην ὥραν, μή ἀκούουσαι τάς πατρικάς νουθεσίας, ἀλλά τυφλῶς ἀκολουθοῦσαι τόν ἀρχιμανδρίτην Γερβάσιον. Ἔχομεν πληροφορίας ὅτι ἐκ τοῦ φανατισμοῦ ὁ ὁποῖος μετεδόθη εἰς τούς πιστούς, ἐσημειώ-

θησαν καί ἔριδες οἰκογενειακαί. Δηλαδή τό σύστημα τῆς διδασκαλίας καί τῆς ἐν γένει τακτικῆς ἀντί νά ὠφελήση, ὄχι μόνον ἔβλαφε, ἀλλ᾿ ἐπέφερε καί καταστρεπτικά ἀποτελέσματα. Περιῆλθεν ἐπίσης εἰς γνῶσιν μας ὅτι οἱ διδασκόμενοι παρά τοῦ ἀρχιμαδρίτου Γερβασίου, ἐτέλουν λειτουργίας τήν 3ην πρωϊνήν ὥραν εἰς τό ἐξωκλήσιον τοῦ Προφήτου Ἠλιού. Αὐτό βεβαίως δέν ἦτο δυνατόν νά παραταθῇ καί διά τοῦτο καθωρίσαμεν ὅπως ὁ ὄρθρος ἀρχίζη τήν 5ην πρωϊνήν, ἀπαγορεύσαντες συγχρόνως καί νά κρούωνται ἀρκετήν ὥραν οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν, διότι ὑπάρχουν καί ἀσθενεῖς καί νευρασθενικοί.

Καί ἐσυνέχισεν:

– Ἦτο ὅμως ἐκ Θεοῦ, οἱ ἴδιοι νά ἀρχίσουν τόν θόρυβον καί τοιουτοτρόπως νά μάθῃ ἡ κοινωνία μερικά πράγματα.

Καταλήγων ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἐτόνισεν ὅτι θά λάβῃ αὐστηρά μέτρα τόσον διά τά ἀτοπήματα ὅσον καί διά τήν ἀπαρέγκλιτον τήρησιν τῆς ἀποφάσεώς του.»[13].

Μαθήτριαι τοῦ ἀνωτάτου τμήματος τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου Θηλέων ἁγίου Δημητρίου πού γεύτηκαν τήν ἐπισκοπικήν θρασύτητα καί τήν διαπόμπευση τῆς ἁγνότητός των ὑπέβαλλον τό κάτωθι ὑπόμνημα πρός τήν Ἱερά Σύνοδο τό ὁποῖο διαβάστηκε εἰς τήν δυνεδρίασι τῆς ΙΓ´ Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος[14] πού πραγματοποιήθηκε τόν Νοέμβριο τοῦ 1930:

Πάτραι τῇ 21/11/30

Μακαριώτατε Πρόεδρε, Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι,

Μετά βαθυτάτου σεβασμοῦ καί υἱϊκῆς εὐλαβείας ὑποβάλλομεν Ὑμῖν τόδε μέ τήν εὐλαβῆ παράκλησιν νά τύχη τῆς τιμῆς τοῦ νά ἀπασχολήση Ὑμᾶς ἐν συνελεύσει ἐπ᾿ ἀγαθῷ τῆς ἐν τῇ κοινωνία κατά Χριστόν γυναικείας ζωῆς.

Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, Σᾶς εἶναι πλέον γνωστά τά λαβόντα χώραν ἐν τῇ πόλει μας ἀπό τινος κατά τῶν ἑσπερινῶν θείων κηρυγμάτων, καί αὐτῆς ταύτης τῆς ἠθικῆς ἡμῶν ὑποστάσεως ὡς νεανίδων καί μάλιστα εἰς σημεῖον τῆς ζωῆς μας πολύ σοβαρόν λόγῳ τῆς ἡλικίας μας. Θέλομεν ἀκόμη νά πιστεύωμεν, – καί τό πιστεύομεν – ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας εἰς βάρος τῆς ἠθικῆς ἡμῶν ὑπολήψεως ὡς νεανίδων εἶπε, κατά τήν δημοσίαν Αὐτοῦ συνέντευξιν εἰς τήν ἐνταῦθα καθημερινήν Ἐφημερίδα «Νεολόγος» τῆς ἥν καί ἐπισυνάπτομεν πρός γνῶσιν Ὑμῶν, τό εἶπε δώσας πίστιν εἰς κακοβούλους καί αὐτόχρημα ἐγκληματικάς εἰσηγήσεις ὡρισμένων ἀτόμων ἐχθρικῶς διακειμένων ἀπό ἰδιοσυγκρασίας πρός τήν κατά Χριστόν ζωήν, καί τήν διδάσκουσαν αὐτήν πνευματικήν ἐργασίαν τῶν Χριστιανικῶν Κατηχητικῶν Σχολείων.

Τί ἀξίζει διά μίαν κόρην ἡ ἠθική τιμή καί ἡ χριστιανική ἁγνότης διά τήν καθόλου ἐν τῇ κοινωνίᾳ καί τῇ οἰκογενεία ζωήν της, κρίνατε Ὑμεῖς

ὡς Ἅγιοι τοῦ Θεοῦ Ἀρχιερεῖς, καί πνευματικοί ἡμῶν ὁδηγοί καί πατέρες.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας δικαιολογούμενος δημόσια διά τήν κατάργησιν τῶν ἑσπερινῶν κηρυγμάτων, καί τό κλείσιμον τῶν ἱερῶν Ναῶν μέ τήν δύσιν τοῦ ἡλίου, ἐπιρρίπτει δημοσία τήν εὐθύνην διά τήν ἀπόφασίν του ταύτην, καί ἡμᾶς τάς ἀκολουθούσας τά θεῖα κηρύγματα νεάνιδας, αἵτινες ὡς λέγει – γινόμεθα ἀφορμή διά τά δῆθεν ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς διενεργούμενα ἀτοπήματα κατά τάς ὥρας τῶν ἑσπερινῶν θείων κηρυγμάτων.

Τί σημαίνουν τ' ἀνωτέρω δι' ἡμᾶς τάς χριστιανάς νεάνιδας, καί τί εἴδους ἠθικός στιγματισμός αὐτός διά μίαν κόρην δακτυλοδεικτουμένην ἐν τῇ σημερινῇ κοινωνίᾳ ὡς μαθήτρια Κατηχητικοῦ Σχολείου, κρίνατε Ὑμεῖς ὡς Διοικοῦσα Ἐκκλησία καί ὡς Ἅγιοι τοῦ Χριστοῦ Ἀρχιερεῖς. Ἀληθές δέ εἶναι ὅτι ὁ ἄδικος οὗτος δημόσιος ἠθικός στιγματισμός καί διασυρμός τῆς ἠθικῆς μας ὡς νεανίδων, προκαλεῖ ὁσημέραι φοβερόν ψυχικόν ἄλγος καί συντριβήν καρδίας. Ἐτρέξαμεν εἰς τήν Ἐκκλησίαν ἀκούσασαι τῆς φωνῆς τῶν λειτουργῶν Αὐτῆς, ὄχι διά νά περιφρονήσωμεν τόν Ἱερόν καί Ἅγιον χῶρον τῶν Ἱερῶν Ναῶν της, ἀλλά διά νά σώσωμεν διά τῶν Οὐρανίων Αὐτῆς μέσων τήν ψυχήν μας, νά καταρτίσωμεν ἑαυτάς κατά Χριστόν διά τόν μετέπειτα σπουδαῖον ρόλον μας ἐν τῇ καθόλου κοινωνικῇ οἰκογενειακῇ ἡμῶν ζωῇ, καί νά δράσωμεν ἐν τῷ κύκλῳ τῆς γυναικείας ἡμῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀνατροφῆς ὑπέρ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν Ἁγίας Πίστεως ὡς χριστιαναί γυναῖκες καί μητέρες. Τί λοιπόν κακόν ἐπράξαμεν; Καί ὅμως ἐφ' ὅσον ἐξακολουθῇ ἡ κατάργησις τῶν ἑσπερινῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς τῆς πόλεώς μας θείων κηρυγμάτων, ἅτινα ἀπό τῆς ἐποχῆς τοῦ ἀειμνήστου Ἱεροθέου ἀνελλιπῶς ἐλειτούργουν ἐν αὐτῇ ὡς καί τό κλείσιμον τῶν ἱερῶν ναῶν μέ τήν δύσιν τοῦ ἡλίου, τόσον θά ἐνισχύοντο αἱ εἰς βάρος μας συκοφαντίαι τῶν διαφόρων, πρός χαράν τῶν ἐχθρῶν τῆς χριστιανικῆς κινήσεως καί ζωῆς. Τό δέ χείριστον πάντων εἶναι ὅτι οὕτω ἐναθαρρύνωνται ὑπ' Αὐτῆς ταύτης τῆς Ἐκκλησίας μας εἰς τάς καθ' ἡμῶν συκοφαντίας των ἄνθρωποι μή ἔχοντες οὐδεμίαν σχέσιν μέ τήν κατά Χριστόν ζωήν.

Διά ταῦτα εὐλαβῶς παρακαλοῦμεν Ὑμᾶς ἵνα ἐνεργήσητε τά δέοντα πρός ἄρσιν ὅλων τῶν μέτρων ἐκείνων, ἅτινα ὡς ὡρίσθησαν, καί τήν ἠθικήν μας ἐπλήγωσαν καί διέσυραν, καί τήν ἐκκλησία πρόκειται σπουδαίως νά ζημιώσωσι*. Ἀναμένουσαι ὅθεν εὐλαβῶς μίαν πατρικήν ἱκανοποίησιν διά τῆς διευθετήσεως τῆς ὑποθέσως ταύτης, ἥτις τόσον στενῶς περιεπλέχθη αὕτη μέ τήν προσωπικήν μας ἠθικήν, ἀσπαζόμεθα εὐλαβῶς καί υἱϊκῶς τήν δεξιάν τῶν ἀποτελούντων τήν Ἱεραρχίαν τῆς Ἐκκλησίας μας Σεβασ. Ἀρχιερέων, καί ὑποσημειούμεθα λίαν εὐλαβῶς.

Σιετῆ Γεωργία τελειόφοιτος Γυμνασίου.

---

* Καί ὄντως τήν ἐζημίωσαν ἀνεπανορθώτως.

Νικολίτσα Β. Ἀντωνοπούλου Β' Διδασκαλείου.
Μαρία Δουρβετάκη Σχολαρχεῖον.
Ἑλένη Β. Λάζου Α' Γυμνασίου.
Οὐρανία Ἀνδρ. Λιαπίκου τελειοφ. Γυμνασίου.
Μαρία Ἠλ. Οἰκονόμου Γ' Διδασκαλείου.
Παναγιώτα Χρύση Γ' Διδασκαλείου.
Εὐμορφία Ἠλ. Καφουρίδου τελειόφοιτος Γυμν. καί Διδασκαλείου.
Μαρία Δρακοπούλου τελειόφοιτος Γ' Διδασκαλείου.
Φωφώ Δ. Ζύγουρα τελειόφοιτος Ἐμπορικῆς.
Μάχη Δ. Ζύγουρα τελειόφοιτος Ἐμπορικῆς.
Δέσποινα Κυπρίου τελειόφοιτος Γυμνασίου.
Ἑλένη Κων. Κατσαροῦ Α' Γυμνασίου.
Ἀναστασία Π. Παπαδοπούλου Σχολαρχείου.
Ἀναστασία Κουκουλάκη Α' Γυμνασίου.
Χριστίνα Σταυράκη Β' Ἑλληνικοῦ.
Ἰσμήνη Χ. Χαλκιοπούλου Β' Ἑλληνικοῦ.
Αἰκατερίνη Β. Πολίτου Α' Διδασκαλείου.
Καλομοίρα Χ. Μπονάνου Γ' Ἀστικοῦ.
Ἄννα Ν. Κυπρίου Α' Γυμνασίου.
Ἑλένη Κ. Ἀραβαντινοῦ Α' Διδασκαλείου.
Ἀλεξάνδρα Χ. Ἀθανασοπούλου Δ' Γυμνασίου.
Ἑλένη Γ. Σακελλαρίου Δ' Γυμνασίου.
Μαρία Γ. Σακελλαρίου Γ' Γυμνασίου.
Ἀθηνᾶ Πλέσσα Α' Ἑλληνικοῦ.
Ἑλένη Βούρδουλα Γ' Ἀστικοῦ.
Ἄννα Δ. Καραμιχάλη Β' Ἑλληνικοῦ
Μαρία Ν. Παρασκευοπούλου Α' Ἑλληνικοῦ.
Εὐγενία Τσακίρη Α' Ἑλληνικοῦ.
Ἀθηνᾶ Γ. Θεοδοσίου Α' Ἑλληνικοῦ.
Καλλιόπη Θ. Κοτιάδου Α' Ἑλληνικοῦ.
Οὐρανία Α. Γάζου Α' Ἑλληνικοῦ.
Κλεοπάτρα Παναγ. Ραφτοπούλου Γ' Ἑλληνικοῦ.
Ἐλευθερία Σ. Ἀποστολοπούλου Γ' Ἑλληνικοῦ.
Δήμητρα Ν. Ζορμπᾶ Β' Διδασκαλείου.
Ἑλένη Μπαλάκη Γ' Ἀστικοῦ.
Εὐαγγελία Δ. Καραμιχάλη Β' Ἑλληνικοῦ.
Ὄλγα Β. Μιντιλογλίτου Β' Ἑλληνικοῦ.
Μαρία Γ. Κρίκη τελειόφ. Γ' Διδασκαλείου.
Μαρία Ι. Ἀδρακτᾶ τελειόφοιτος Γυμνασίου.
Εὐρυδίκη Σ. Παπαναστασοπούλου.
Φλώρα Χ. Ἀδραμοπούλου τελειόφ. Ἀρσακείου.
Ἑλένη Παπαναστασοπούλου.

Πρός ἄρσι τῶν συκοφαντιῶν διά τοῦ φωτός τῶν ἐνεργειῶν τῆς δικαι-

οσύνης «ὁ πανοσ. ἀρχιμανδρίτης Γερβάσιος δι' ἐπιστολῆς του πρός τόν κ. Εἰσαγγελέα διαμαρτύρεται διά τά ἀναφερόμενα ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως περί «ἀτοπημάτων» καί ζητεῖ νά γίνουν αὐστηραί ἀνακρίσεις πρός ἐξακρίβωσιν τούτων»[15].

Ἐν Πάτραις τῇ 7 Ὀκτωβρίου 1930

Πρός τόν κ. Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Πάτραις Πλημμελειοδικῶν.

Κύριε Εἰσαγγελεῦ!

Τόσον διά τῶν ἐφημερίδων ὅσον καί διά δημοσίων ἐγγράφων καί δι' ἄλλων μέσων ἐπιδιώκεται νά δημιουργηθῇ ἐντύπωσις παρά τῇ κοινῇ γνώμῃ ὅτι κατά τό Θεῖον καί Ἱερόν κήρυγμα, τό ὁποῖον διενεργεῖται δι' ἐμοῦ ἐν τῷ ἐνταῦθα Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Δημητρίου, λαμβάνουσι χώραν ἀτοπήματα καί ἀσχημίαι πλησιάζουσαι τάς Οἰδιποδείους μίξεις, δι' ὅσα τόσα ἔγραψαν καί διετυμπάνισαν οἱ ἀρχαῖοι εἰδωλολάτραι κατά τῶν Χριστιανῶν τῶν πρώτων αἰώνων. Ἐπίσης ὅτι παρόμοιοι ἀσχημίαι καί ἄλλαι ἀντικοινωνικαί πράξεις λαμβάνουσι χώραν ἐν τῷ κατηχητικῷ σχολείῳ θηλέων, τό ὁποῖον ἐγώ διευθύνω καί εἰς ὅ ἐγώ διδάσκω.

Πρός αὐτό τό συμφέρον τῆς Κοινωνίας ὅσον καί τῆς Ἐκκλησίας παρακαλῶ εὐλαβῶς νά ἐνεργήσητε ὑμεῖς ὁ ἴδιος τακτικάς καί ἐνόρκους ἀνακρίσεις πρός ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας.

Ἐπίσης ἐξαιτοῦμαι εὐλαβῶς ἵνα δι' ἰδίων μου ἐξόδων δημοσιεύωνται εἰς μίαν ἐκ τῶν ἐνταῦθα ἐφημερίδων τῆς ἐκλογῆς σας, πᾶσαι αἱ ἔνορκοι ἐκεῖναι καταθέσεις ἐκ τῶν ὁποίων θά ἐξάγεται τι τό ἐνοχοποιητικόν κατ' ἐμοῦ ἤ τῶν μαθητριῶν τοῦ κατηχητικοῦ σχολείου διά τάς ὥρας καθ' ἅς εὑρίσκονται ἐν τῷ σχολείῳ.

Εὐπειθέστατος
Ἀρχιμ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος
Θεολόγος[16].

Ὁ Σύνδεσμος τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων αἰσθάνεται τήν ὑποχρέωσιν εἰς ἀπάντησιν τῶν ὅσων ἀνεκοίνωσε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης πρός συντάκτην τοῦ «Νεολόγου», νά γνωστοποιήσῃ τά κάτωθι:

Ὁ Σος φέρεται ἐν τῷ Νεολόγῳ εὐχαριστούμενος διά τήν ὕπαρξιν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, εἶναι ἄραγε ἀληθές αὐτό; Ἔχομεν τήν δικαίαν ἀπορίαν αὐτήν, διότι καίτοι κατ' ἐπανάληψιν θερμῶς παρεκλήθη διά τῆς παρουσίας του νά θερμάνῃ τό θρησκευτικόν αἴσθημα τῆς νεολαίας τῶν Κατηχ. Σχολείων οὐδέποτε τό ἔπραξε. Οἱ μαθηταί οὐδέποτε τόν εἶδον εἰς τό Σχολεῖον καί οὐδένα παραινετικόν λόγον αὐτοῦ ἤκουσαν. Ἄλλων ὅμως ἐπαρχιῶν Ἀρχιερεῖς καθώς καί ἄλλοι λόγιοι κληρικοί καί λαϊκοί διερχόμενοι τῆς πόλεώς μας ὅλως αὐθορμήτως ἐπεσκέφθησαν τά Κατηχ. Σχολεῖα καί πολλά τά καλά εἶπον πρός τούς μαθητάς τῶν Σχολείων μας.

Κατόπιν ὁ Σος ἀναφέρει ὅτι ὑπάρχουν καί ἄλλα Κατ. Σχολεῖα ἀνά

τήν πόλιν. Ποῖα εἶναι αὐτά καί ποῖοι τά ἵδρυσαν; διότι τά εἰς τάς συνοικίας τῆς πόλεως λειτουργοῦντα τοιαῦτα, **Ἁγίας Τριάδος, Ἁγίας Ἀλεξωτίσσης καί Ἁγίου Ἀνδρέου εἶναι παραρτήματα τοῦ Κατηχ. Σχολείου Ἁγίου Δημητρίου τοῦ ὁποίου τό Κέντρον εὑρίσκεται ἐν τῇ Ἁγία Αἰκατερίνη**. Ταῦτα δέ διατελοῦν ὑπό τήν Διεύθυνσιν καί τήν διδασκαλικήν καθοδηγίαν τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Γερβασίου Παρασκευοπούλου ὅστις εἶναι καί ὁ ἱδρυτής αὐτῶν.

Καί τό μέν κέντρον λειτουργεῖ ἀπό τοῦ 1923 ὁπότε καί ἱδρύθη ὡς καί ἐκ τοῦ Καταστατικοῦ ἀναφέρεται, τά δέ παραρτήματα ἀπό τοῦ 1928.

Εὑρισκόμεθα δέ εἰς τό εὐχάριστον σημεῖον, ὥστε νά γνωστοποιήσωμεν εἰς τήν πόλιν μας, ὅτι κατ' αὐτάς τό παράρτημα τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου θά στεγασθῇ εἰς ἰδιόκτητον οἴκημα οἰκοδομηθέν ἐπί δωρηθέντος οἰκοπέδου ὑπό τῆς ἀξιοτίμου κυρίας Βασιλικῆς Κρίκη.

Μήπως λειτουργοῦν καί ἄλλα Κατηχ. Σχολεῖα εἰς τήν πόλιν τά ὁποῖα ἡμεῖς δέν γνωρίζομεν καί ὁ Σεβασμιώτατος ὑπονοεῖ εἰς τάς πρός «Νεολόγον» ἀνακοινώσεις του; Ἡμεῖς διακαῶς εὐχόμεθα νά πολλαπλασιασθῶσι καί ἐξαιρετικῶς θά εὐχαριστηθῶμεν νά ἴδωμεν τόν Σον πρωτοστατοῦντα εἰς τοιαύτην κίνησιν καί ἱδρύοντα Κατηχ. Σχολεῖα. Ἀλλ' εἶναι ὅμως ἀληθές, ὅτι μέχρι σήμερον τοιοῦτον τι δέν ἔπραξε.

Θεωροῦμεν ἀναγκαῖον κατόπιν τῶν ἀνωτέρω νά παραδόσωμεν αὔριον εἰς τήν δημοσιότητα μερικούς κανονισμούς τῆς ἐσωτερικῆς λειτουργίας τῶν Σχολείων.

Ἡ εἰκοσιτετραμελής ἐφορεία Κατηχ. Σχολείων Ἀρρένων καί Θηλέων[16α].

«Ἡ δοθεῖσα συνέντευξις πρός συντάκτην τῆς ἐνταῦθα ἐκδιδομένης καθημερινῆς ἐφημερίδος «Νεολόγος» Πατρῶν τοῦ Σεβ. Μητρ. Πατρῶν Ἀντωνίου ἡ ὁποία δέν εἶναι παρά ἕνας δημόσιος στιγματισμός τῆς κληρικῆς ὑποστάσεως καί τοῦ καθ' ὅλου ἔργου τῶν κηρυγμάτων καί κατηχητικῶν σχολείων τοῦ Ἀρχιμανδρίτου π. Γερβασίου Παρασκευοπούλου, ἔδωκε τήν πρώτην κυρίως ἀφορμήν τῆς ἐνάρξεως τοῦ σκληροῦ δημοσιογραφικοῦ ἀγῶνος κατά τῆς ἀπαγορευτικῆς Ἐγκυκλίου τῶν ἑσπερινῶν θ. κηρυγμάτων τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν. Ἀλλά τό ζήτημα ὡς ἐτέθη ὑπό τοῦ Σου Πατρῶν ἐν τῇ κατωτέρω δημοσιευομένη συνεντεύξει του δέν ἦτο παρά καταδικαστική ἀπόφασις ἠθικοῦ θανάτου τοῦ Ἀρχιμ. Γερβασίου Παρασκευοπούλου. Διότι πῶς ἄλλλως δύνανται νά ἐξηγηθοῦν αἱ λέξεις τοῦ Σου ἐν τῇ ἀνωτέρω συνεντεύξει Του ἔχουσαι κατά λέξιν οὕτω : «τό σύστημα τῆς διδασκαλίας του καί τῆς ἐν γένει τακτικῆς ἀντί νά ὠφελήση, ὄχι μόνον ἔβλαψε ἀλλ' ἐπέφερε καί καταστρεπτικά ἀποτελέσματα».

Κατόπιν δέ τῶν ἀνωτέρω δέν ἦτο δυνατόν ὁ Ἀρχιμ. π. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος νά δεχθῇ τήν εἰς ἠθικόν θάνατον καταδικαστικήν ἀπόφασιν τοῦ Σου Πατρῶν ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀπολογίας, τόσον ὑπέρ τῆς ἱερότητος τοῦ κληρικοῦ ἀξιώματός του, ὅσον καί ὑπέρ τῆς ἠθικῆς ὑποστάσεως τῶν μαθητῶν καί μαθητριῶν τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἱδρυθέντων ἐν τῇ πόλει μας κατηχητικῶν σχολείων μετά τῶν παραρτημάτων αὐτῶν. Διά τόν λόγον τοῦτον ἐθεώρησεν ὑποχρέωσίν του ἀφοῦ δημοσίως ἐστιγματίσθη ὅλως ἀναπολογήτως ὑπό τοῦ Σου Μητροπολίτου Πατρῶν, καί δημοσίως νά ἀπολογηθῇ πρός ἀποκατάστασιν τῆς ἀληθείας.»[17].

Εἰς τήν ἀπολογίαν του αὐτή πού δημοσιεύθηκε εἰς σειρά ἄρθρων εἰς τήν ἐν Πάτραις τότε ἐκδιδομένη ἡμερησία ἐφημερίδα «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ», τά ὁποῖα ἄρθρα δημοσιεύομεν κατωτέρω διά τήν ἱστορίαν, ὁ πονεμένος Γέροντας ἐξαπολύει ἀπολογούμενος πνευματική ἀντεπίθεση ἀντλώντας ἀπό τό ὁπλοστάσιον τῆς Ἁγ. Γραφῆς καί τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας δυνάμεις καί ἐπιχειρήματα διά τήν ἐπικράτησιν τῆς ἀληθείας.

Μέ τά ἄρθρα αὐτά ὁ π.Γερβάσιος ὡμίλησε μετά πόνου, ἱεροῦ πάθους καί μέ ἀκαταμάχητα ἐπιχειρήματα ἐκλεγμένα ἀπό τήν βαθειά μελέτη του Κανονικοῦ Δικαίου, κονιορτοποιεῖ τήν ἄδικη καί συκοφαντική ἐγκύκλιο.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΝ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

—Πῶς ἐν συνεντεύξει μεθ' ἡμῶν ἐκθέτει τά πράγματα ὁ Ἀρχιμανδρίτης π. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος.

Α΄

Κατόπιν τῆς δημοσιευθείσης συνεντεύξεως τοῦ Σ. Μητροπολίτου ἀναφορικῶς μέ τό ζήτημα τῶν θείων κηρυγμάτων, ἐκρίναμεν ὅτι ἔπρεπε νά ἀποταθῶμεν πρός τόν ἀρχιμανδρίτην Γερβάσιον Παρασκευόπουλον καί ζητήσωμεν τάς ἀπόψεις του.

Εἰ τήν ὑποβληθεῖσαν παράκλησιν ἡμῶν, ὁ ἀρχιμανδρίτης, ἀπήντησε τά ἑξῆς:

—Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ, διότι πολύ ἠδικήθην ἀπό τήν συνέντευξιν, τήν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης ἡμῶν εἰς συντάκτην τοῦ «Νεολόγου». Καί ἠδικήθην πολύ, διότι παρουσιάζομαι ὡς στερούμενος καί τῆς στοιχειώδους ἱεραρχικῆς συμπεριφορᾶς. Ἡ βαρυτέρα κατ' ἐμοῦ κατηγορία θεωρῶ ὅτι εἶναι τό ὅτι παρίσταμαι ὑπό τοῦ Μητροπολίτου μου ὡς ἀποπειρώμενος νά ἀπειθήσω εἰς τάς διαταγάς του ἄνευ λόγου. Τοῦτο δέν εἶναι ἀληθές. Ἀληθές εἶναι ὅτι τόσον τήν 9ην Σεπτεμβρίου ὅσον καί τήν 15ην ἰδίου προσκληθείς, συνηντήθην μέ τόν Σ. Μητροπολίτην μου. Τί ἐλέχθη καί μάλιστα τί διεδραματίσθη εἰς

βάρος μου καί ὡς ἀνθρώπου καί μάλιστα ὡς θεολόγου κληρικοῦ, δέν ἐπιτρέπεται εἰς ἐμέ νά ἐκθέσω. Τοῦτο μόνον λέγω: Ὅτι τήν ἐπομένην, ἤτοι τήν 16ην Σ)βρίου ἐ ἔ. πρωΐ, εἰς τάς 6.30΄ π. μ. ἀνῆλθον εἰς τήν παρά τήν Ἱ. Μονήν Γηροκομείου οἰκείαν τοῦ αἰδεσιμώτατου Α. Λεονταρίτου, οἰκονόμου, ὅπου ἐξέφρασα κάποιο παράπονον πρός τόν αἰδεσιμώτατον, παρούσης καί τῆς πρεσβυτέρας του. Καί κατά τάς δύο ὡς ἄνω συναντήσεις μου μετά τοῦ Σ. Μητροπολίτου μου οὔτε μία λέξις ἐλέγχθη περί κηρύγματος, τρόπου αὐτοῦ ἤ περί παραπόνων γενομένων παρά τινός ἤ γονέων. Οὔτε περί νυκτερινῶν λειτουργιῶν οὔτε ἡ συζήτησις περιεστράφη περί ἄλλο ζήτημα ξένον πρός τά κηρύγματα κ.τ.λ. καί ἐπειδή ἐπί τοῦ ὑπό ἐξέτασιν ζητήματος ὑπέβαλον τήν γνώμην μου συνέβησαν ὅσα τόσον ὁ αἰδεσιμώτατος Ἀνδρέας Λεονταρίτης καί ἡ πρεσβυτέρα του ὅσον καί οἱ κ.κ. Ἐπίτροποι τῆς Ἐκκλησίας μου γνωρίζουν. Ὥστε μέχρι τῆς 16ης Σε)βρίου οὐδείς λόγος ἐγένετο οὔτε περί ἀτόπων λαμβανόντων χώραν κατά τά κηρύγματα οὔτε περί παραπόνων ἐντίμων οἰκογειαρχῶν οὔτε περί τροποποιήσεως ὡρῶν κηρύγματος.

«Πῶς τώρα μεταξύ 16-25 Σεπτεμβρίου ἤτοι εἰς διάστημα ἐννέα μόνον ἡμερῶν, συνέβησαν ὅλα τά ἀτοπήματα κατά τό κήρυγμα -τά ὁποῖα ὁ Σ. Μητροπολίτης μου ἐπιεικῶς, ὡς λέγει ἐν τῇ συνεντεύξει του χαρακτηρίζει ὡς ἀτοπήματα ἐνῷ ἔπρεπε νά μεταχειρισθῇ ἄλλην βαρυτέραν φράσιν - τοῦτο δέν δύναμαι νά ἐξηγήσω. Ἄς ὑποθέσωμεν ὅμως ὅτι εἰς τό μικρόν αὐτό διάστημα συνέβησαν ὅλα αὐτά. Δέν ἔπρεπε νά κληθῶ εἰς ἀπολογίαν πρό τῆς ἐκδόσεως τῆς Σης ἐγκυκλίου, δι' ἧς ἐμμέσως μοί προσήπτοντο τόσαι βαρεῖαι κατηγορίαι; - διότι ἀπό τήν συνέντευξιν τήν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ Σος Μητροπολίτης μου καθαρά ἐξάγεται ὅτι ἡ ἐγκύκλιος ἐξεδόθη μόνον δι' ὅσα ἀτομήματα συνέβαινον κατά τά κηρύγματά μου καί τήν ἄλλην πνευματικήν μου ἐργασίαν. Ἐάν ἔπρεπε νά κληθῶ εἰς ἀπολογίαν πρίν διασυρθῶ διά ἐγκυκλίου, ἡ ὁποία ὡς ἐξήγησεν ὁ Σεβασμιώτατος ἐξεδόθη μόνον δι' ὅσα συνέβαινον εἰς Ἅγιον Δημήτριον, τοῦτο βεβαίως ἄλλοις ἀπόκειται, ἀλλά ἀποτελεῖ καί δι' ἐμέ ἕν παράπονον.

«Προχωρῶν ὁ Σεβασμιώττατος ἐν τῇ ἀναπτύξει τῶν λόγων, οἱ ὁποῖοι ἠνάγκασαν Αὐτόν νά ἐκδώση τήν Ποιμαντορικήν ἐγκύκλιον, λέγει καί τά ἑξῆς: «Εἰς τήν ἀπόφασιν ταύτην κατέληξα ἵνα τό κήρυγμα γίνεται τό μέν κατά τόν χειμῶνα τήν 4ην ἀπογευματινήν, τό δέ θέρος τήν 6ην ὥραν μ. μ. **διότι οἱ Ναοί δέν ἐπιτρέπεται νά γίνωνται κέντρα συναθροίσεων τό ἑσπέρας, ὁπότε ὀφείλουν νά εἶναι κλειστοί**». Ἐπ' αὐτοῦ ἄν καί δύναμαι νά ἀποδείξω τό ἐναντίον, δέν θά ὁμιλήσω ὅμως πρός τό παρόν ἐγώ, ἀλλά.....

Καί ἀμέσως ὁ ἀρχιμανδρίτης Γερβάσιος, ἐγείρεται, λαμβάνει εἰς χεῖρας του ἕν βιβλίον τό ἀνοίγει καί ἀναγινώσκει τά ἑξῆς:

«Ἡ χριστιανική Ἐκκλησία ἀναπνεύσασα ἐλευθέρως, ἤρξατο ἐπεκτεινομένη ἁλματικῶς καί πλατυνομένη εὐρύτατα εἰς πάντα τά κοινωνικά στρώματα, ... ἐδημιούργει τήν ἀνάγκην ἱδρύσεως πλειόνων ὁσημέραι **Ναῶν**, ἐν οἷς καί αἱ προσευχαί ἐγίνοντο συχναί **καί τό κήρυγμα ἐπυκνοῦτο**... διά τοῦτο δέ οἱ μέν ἐθνικοί ἔσπευδον εἰς τούς Χριστιανικούς Ναούς ν' ἀκροασθῶσι ... **οἱ Χριστιανοί πολύ**

πρό τῆς ὥρας τόν Ναόν πληροῦντες, ἀνυπομόνως ἀνέμενον τήν στιγμήν τοῦ κηρύγματος, κατά τήν διάρκειαν αὐτοῦ ἐξετρέποντο εἰς θορυβώδεις ἐπιδοκιμασίας ἐξ ἐνθουσιασμοῦ... Κήρυγμα δέ ἐγίνετο οὐ μόνον κατά τάς πρωΐας, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΣΠΕΡΑΣ, βαθμηδόν δέ εὐρύνετο ὁ κύκλος τοῦ κηρύγματος».

—Αὐτά, κύριε, γράφει καί καταχωρίζει εἰς ἕν ἀπό τά σπουδαιότερα νεώτερα εἰδικά βιβλία διά τό ὑπό συζήτησιν θέμα ἐν τῇ εἰσαγωγῇ αὐτοῦ ὁ νῦν καθηγητής ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Ἀπολογητικῆς ἕδρας κ. Γρηγόριος Παπαμιχαήλ, ἀρχισυντάκτης καί Διευθυντής τοῦ ἐπισήμου ὀργάνου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Ἐκκλησία» καί μᾶς ἐπιδεικνύει τό κείμενον ἐν σελίδι ΙΕ´ τῶν Πρακτικῶν ὁμιλιῶν εἰς τά Κυριακά Εὐαγγέλια τοῦ μεγάλου νεωτέρου ἐκκλησιαστικοῦ Συγγραφέως αἰδεσιμωτάτου Κ. Καλλινίκου, πρωτοπρεσβυτέρου.

Καί ἐξακολουθεῖ ὁ πανοσιολογιώτατος ἀρχιμανδρίτης:

—Ἐκ τούτων, ὡς βλέπετε, τά κηρύγματα, **τά ὀρθόδοξα κηρύγματα**, δέν γίνονται **εἰς αἰθούσας ὅπως τά προτεσταντικά** ἀλλά εἰς ναούς. Ἰδού πάλιν τί ἀναφέρει ὁ αὐτός κ. Καθηγητής ἐπί τοῦ ἰδίου θέματος: «Πλήν τῶν Κυριακῶν καί τῶν ἑορτῶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐκηρύττετο **καί κατά τάς Τετάρτας καί Παρασκευάς, ὁ δ᾽ Ὠριγένης** ἐνίοτε καί καθ᾽ ἑκάστην ἐκήρυττεν»

«Ἀλλά τό κηρύττειν καθ᾽ ἑκάστην **καί ἐν παντί καιρῷ καί ὥρᾳ, ἐν ἑσπέρᾳ, νυκτί, πρωΐᾳ καί μεσημβρίᾳ**, εἶναι μόνον γνώμη τοῦ κ. Παπαμιχαήλ; Θά ἴδητε ἐπ᾽ αὐτοῦ τί λέγει ἡ Καινή Διαθήκη καί τί οἱ Ἱεροί Κανόνες[18].

Β´

Ὁ π. ἀρχιμανδρίτης κ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος ἐξηκολούθησε ἀναγιγνώσκων: «Ἐν δέ τῇ μιᾷ τῶν Σαββάτων συνηγμένων τῶν μαθητῶν του κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς .... παρέτεινέ τε τόν λόγον **μέχρι μεσονυκτίου .... ἐφ᾽ ἱκανόν ὁμιλήσας ἄχρις αὐγῆς οὕτως ἐξῆλθεν**» (Πραξ. 20,7-11).

—Μήπως ἐκ τούτου, παρακαλῶ, ἐξάγεται ὅτι μόλις ἔδυεν ὁ ἥλιος ἔπαυε νά κηρύττεται ὁ θεῖος λόγος καί ἐκλείοντο οἱ τόποι ὅπου ἐγίνετο τότε τό κήρυγμα; Καί ἐσυνέχισε τήν ἀνάγνωσιν:

«Ἀπό δέ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον μετεκαλέσατο τούς πρεσβυτέρους (ἱερεῖς τῆς Ἐκκλησίας) ὡς δέ παραγένοντο πρός αὐτόν εἶπεν αὐτοῖς ...**προσέχετε ἑαυτοῖς καί παντί τῷ ποιμνίῳ ἐνῷ ὑμᾶς τό Πνεῦμα τό Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους ποιμαίνειν τήν Ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ ...Διό γρηγορεῖτε μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καί ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετά δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον**... (Πραξ. 20, 28-31).

—Καί ἐρωτῶ, προσέθηκε, δύναμαι ἐγώ ν᾽ ἀναλάβω τήν εὐθύνην κατόπιν τῆς ἐντολῆς ταύτης τοῦ θείου Παύλου νά κηρύττω μόνον μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, μετά δέ τήν δύσιν αὐτοῦ νά ἡσυχάζω μέ τήν γνώμην ὅτι ἐξετέλεσα τό καθῆκον μου; Ὁ ΝΗ! Κανών τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων διατάσσει «Ἐπίσκοπος ἤ πρεσβύτερος (ἱερεύς) ἀμελῶν τοῦ Κλήρου ἤ τοῦ λαοῦ **καί μή παιδεύων αὐτούς τήν εὐσέβειαν, ἀφοριζέσθω. Ἐπιμένων δέ τῇ ἀμελείᾳ καί ῥαθυμίᾳ, καθαιρείσθω**». Τίς ἡ ἑρμηνεία καί ἔννοια τοῦ ἱεροῦ τούτου Κανόνος, εἶναι φανερόν. Ὁ ἑρμηνευτής αὐτοῦ εἰς τό ἱερόν Πηδάλιον λέγει: Ὅποιος Ἐπίσκοπος ἤ πρεσβύτε-

ρος (ἱερεύς) ἀμελεῖ τούς κληρικούς του καί ὅλον τόν ἐπίλοιπον λαόν, καί δέν διδάσκει αὐτούς καθ' ἑκάστην, τά τῆς εὐσεβείας δόγματα καί ἔργα, ἄς ἀφορίζηται ἕως οὗ νά διορθωθῇ. Εἰ δέ ἐπιμένῃ εἰς τήν ἀμέλειαν καί ραθυμίαν του ἄς καθαίρεται ὁλότελα ὡς τῆς ἐπισκοπῆς καί τοῦ πρεσβυτερίου ἀνάξιος. Τί σημαίνει τό **καθ' ἑκάστην** παρακαλῶ; Ἐκεῖνο τό ὁποῖον ἀνωτέρω ὁ ἀπόστολος Παῦλος εἶπε «**νύκτα καί ἡμέραν**». Καί τώρα γεννᾶται ἡ ἀπορία, ποῦ πρέπει νά γίνεται τό κήρυγμα; Ὡς καί ἀνωτέρω ἀπεδείχθη, κατά τάς διατάξεις τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τόσον ὑπό τῶν Ἀρχιερέων ὅσον καί ὑπό τῶν ἱερέων ὀφείλει καί πρέπει νά γίνεται εἰς τούς Ἱερούς Ναούς διότι «*Εὐχαί ἐκεῖ διηνεκεῖς διά σέ, ὕμνοι καί συνάξεις διά σέ*», ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος πρός τούς ἔχοντας ἀγροτικάς ἐπαύλεις, συνιστῶν εἰς αὐτούς νά οἰκοδομῶσιν ἐν αὐταῖς Ἐκκλησίας. Ἀφοῦ τό θεῖον κήρυγμα εἶναι ὄχι μόνον ἀναπόσπαστον καί ὁ καρπός τῆς θείας λατρείας, ἀλλά καί ὁ διδάσκαλος καί ἑρμηνευτής τῶν τῆς θείας λατρείας, ἀναγκαίως ἕπεται ὅτι ἐάν τά θεῖα μυστήρια πρέπει νά τελῶνται ἐν τῷ ναῷ, πολλῷ μᾶλλον **ἡ Ζωή** αὐτῶν, δηλαδή ὁ θεῖος λόγος. Ὅτι δέ τοῦτο ἀποτελεῖ καί εἶναι ἡ συνείδησις τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας βεβαιοῦται καί ἀπό τά σχόλια τά ὁποῖα ἐγένοντο ὑπό τῶν ἐνταῦθα ἀνωτέρων κληρικῶν κύκλων, ὅτε πρό ὀλίγου χρόνου ὁ Σος Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλουπόλεως κ. Πολύκαρπος, ἐπειδή ἐπί ἐθνικοῦ μάλιστα ζητήματος ὡμίλησε ἀπό τοῦ Πανθέου, τό τοιοῦτον, λέγω ἐσχολιάσθη καί ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Σου Μητροπολίτου μας, ὁ ὁποῖος εἶχε καί ἔχει ὡς φρονῶ τήν γνώμην ὅτι δέν εἶναι πρέπον οὐδέ ἐκκλησιαστικόν, κληρικός καί μάλιστα Ἐπίσκοπος νά ὁμιλῇ ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας. Ἐνθυμοῦμαι μάλιστα ὅτι τό τοιοῦτον ἐχαρακτηρίσθη ὡς ὄζον προτεσταντισμοῦ.

«Πῶς ὅμως τώρα εἰς τακτικόν ἐφημέριον ναοῦ, θεολόγον, κυρίως ἐκλεγέντα διά τό θεῖον κήρυγμα, ὑποδεικνύεται - ὡς δημοσιογραφικῶς χθές ἐγνώρισεν ἡ Χριστιανική Ἀδελφότης - νά συνεχίσῃ τά μετά τήν δύσιν κηρύγματά του εἰς τό Ρούφειον, τοῦτο δέν δύναμαι νά ἐξηγήσω. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ὄχι μόνον δέν εἶναι ξένος πρός τόν σκοπόν τῆς ἱδρύσεως καί ὑπάρξεως τῶν ναῶν, ἀλλά ὡς εἴδομεν τό θεῖον κήρυγμα εἶναι ἡ ψυχή τοῦ ναοῦ, σῶμα δέ αὐτοῦ πᾶσαι αἱ λοιπαί ἱεραί ἀκολουθίαι μηδ' αὐτῶν τῶν μυστηρίων ἐξαιρουμένων, τά ὁποῖα δέν εἶναι τίποτ' ἄλλο παρά **λόγια τοῦ Θεοῦ** ἁγιάζοντα τήν **ὕλην τῶν μυστηρίων**. Συμπέρασμα ὡς πρός τό ζήτημα τοῦτο κατά τήν πίστην τῆς ἐκκλησίας μας ἔχομεν: Οἱ ναοί ὑπάρχουν διά τό θεῖον κήρυγμα. Θείου κηρύγματος μή ὑπάρχοντος ἤ ξένου πρός τήν ἐκκλησίαν χαρακτηριζομένου, ἡ ἐκκλησία, ὁ ναός ἀποβαίνει γράμμα νεκρόν, **τό δέ γράμμα** κατά τήν Γραφήν **ἀποκτείνει, τό δέ πνεῦμα ζωοποιεῖ**» (Β΄ Κορ. 3, 6)[19].

Γ΄

—Ἀλλ' ὁ Σεβασμιώτατος σᾶς κατηγορεῖ κατά τήν συνέντευξίν του, ὅτι μετά τήν ἔκδοσιν τῆς ἐγκυκλίου του προέβητε εἰς τήν ἔκδοσιν ἀνακοινωθέντος, διά τοῦ ὁποίου πειρᾶσθε ν' ἀπειθήσητε εἰς τάς ἀποφάσεις του.

Εἰς τό σημεῖον τοῦτο ὁ π. Γερβάσιος ἀπήντησεν:

—Τό σημεῖον αὐτό τῆς συνεντεύξεως τοῦ Σεβασμιωτάτου εἶναι τό πλέον ἐπίμαχο ἀλλά καί λεπτόν. Ἐγώ γνωρίζω καλῶς καί ὁ Σεβασμιώτατος ἔχει ἀποδείξει ὅτι ἐγώ, σύμφωνα καί πρός τούς ἱερούς κανόνας ΙΘ΄ τῆς Δ΄ καί ΛΣΤ΄ τῆς ἐν Καρθαγένη ὑπέβαλον πρός τήν Σην Δ.Ἱ. Σύνοδον διά μέσου τοῦ Σ. Μητροπολίτου μου ἀναφοράν σχετικήν πρός τά συμβαίνοντα. Ἐάν τό σημεῖον τοῦτο ὁ Σ. Μητροπολίτης μου θεωρεῖ ἀπόπειραν ἀπειθείας πρός τάς διαταγάς του, ἄς μοι ἐπιτραπῇ νά ἔχω ἀντίθετον γνώμην, ἐφ᾽ ὅσον οἱ ἱεροί Κανόνες τοιοῦτο δικαίωμα μοί παρέχουν. Ἐγώ δέν προσέτρεξα ἀλλ᾽ οὔτε κατέφυγον εἰς τάς πολιτικάς ἀρχάς, διά νά ζητήσω τό δίκαιόν μου, ἀλλά πρός τήν Ἱεράν Σύνοδον, ὅπερ μοί ἐπιτρέπουν οἱ ἱεροί Κανόνες.

—Ὁ Σεβασμιώτατος λέγει ἐν τῇ συνεντεύξει του τά ἑξῆς: «**Ἔχω ἤ δέν ἔχω δικαίωμα νά ρυθμίζω τά τῆς ἐκκλησίας εἰς τήν περιφέρειάν μου, ὅπως ἐγώ νομίζω καλύτερον;**».

—Ὁ Σεβασμιώτατος ἔχει βεβαίως δικαίωμα νά κυβερνᾷ καί διοικῇ τήν ἐπισκοπήν του, ἀλλά συμφώνως πρός τούς ἱερούς κανόνας καί τά ἀνέκαθεν κρατοῦντα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, διότι ἄν ὁ Σος εἶχεν ἀπόλυτον δικαίωμα νά ρυθμίζῃ τά τῆς ἐκκλησίας του, ὅπως αὐτός νομίζῃ καλύτερον —ὡς λέγει— τότε ἐρωτῶ καί ἐγώ: δύναται ὁ Σος νά διατάξῃ νά γίνεται ὁ ἑσπερινός τό πρωΐ καί ὁ ὄρθρος τό ἀπόγευμα; Δύναται νά διατάξῃ τι τό ὁποῖον δέν ἐξυπηρετεῖ τό ποίμνιόν του; Ὁ ἀείμνηστος προκάτοχός του, ὁ Σός ἀρχιεπίσκοπος Πατρῶν καί Ἠλείας Νικηφόρος ὁ Καλογερᾶς, ἐν τῇ ἀρχαιολογίᾳ του σελίς 339 λέγει αὐτολεξεί τά ἑξῆς: «Ἐν αὐταῖς (ταῖς ἑορταῖς) κατά τόν χρόνον μάλιστα τῆς νηστείας, δύο πολλάκις τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καί ἐν τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ ἐξεφωνοῦντο λόγοι, ὁ μέν τό πρωΐ ἐν τῇ θείᾳ ἱερουργίᾳ, ὁ δέ ἕτερος μ.μ. ἤ περί λύχνον ἀφάς» (Βασιλείου τοῦ Μεγάλου εἰς τήν Ἑξαήμερον ὁμιλία 7η). Ὁ αὐτός ἐν σελίδι 340 γράφει τά ἑξῆς, «ἐν Καισαρείᾳ τῆς Καππαδοκίας, ὡς καί ἐν Κύπρῳ... οἱ ἐπίσκοποι καί οἱ πρεσβύτεροι ἡρμήνευον τάς Γραφάς ΤΟ ΕΣΠΕΡΑΣ (Σωκρ. Ἐκκλ. Ἱστ. ε΄ κβ΄ «ἐν Καισαρείᾳ τῆς Καππαδοκίας καί ἐν Κύπρῳ ἐν ἡμέρα Σαββάτου καί Κυριακῆς ΑΕΙ ΠΕΡΙ ΕΣΠΕΡΑΝ μετά τῆς λυχναψίας οἱ πρεσβύτεροι καί ἐπίσκοποι τάς Γραφάς ἑρμηνεύουσιν). Ἐκ τούτων καί ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν ὡρῶν, καθ᾽ ἅς ἐγίνετο τό κήρυγμα, συνάγεται ὅτι τοῦτο ἐγίνετο κατά τάς ἀνάγκας τῶν χριστιανῶν ἑκάστης περιφερείας, ἐκανονίζοντο δέ αἱ ὧραι τούτου ὅπως καί ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται ὑπό τῶν ἀναλαμβανόντων τό κήρυγμα, δηλαδή ὑπό τοῦ ἱεροκήρυκος. Ὁ Σεβασμιώτατος βεβαίως ἔχει τό δικαίωμα νά κανονίζῃ τάς ὥρας τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν κατά τά καθιερωμένα, ἀλλ᾽ ὄχι καί τό ἀπογευματινόν κήρυγμα, τοῦ ὁποίου αἱ ἀνάγκαι ποικίλουν κατά τρόπον καί ἐργασίαν τῶν χριστιανῶν. Ἐπί τούτοις διατί ἐπί ὁλόκληρον δεκαετίαν, ἀφ᾽ ἧς ἤρχισε τοῦτο ἐν Πάτραις παρ᾽ ἡμῶν, τάς ὥρας πάντοτε τῶν ἀπογευματινῶν κηρυγμάτων ἐκανόνιζον αἱ ἀνάγκαι τῶν ἀκροατῶν καί ὄχι ὁ ἱεροκήρυξ; Ἀλλά ἐν προκειμένῳ φαίνεται δυστυχῶς ὅτι ἀληθεύει ἐκεῖνο τό ὁποῖον ἠκούσθη ἑπτά ἡμέρας πρό τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀπαγορευτικῆς ἐγκυκλίου - τόσον εἰς τό Τάσι ὅσον καί εἰς ἄλλα μέρη: «ἔννοια σου καί θά τόν παύσω ἐγώ ἀπό τοῦ νά μιλάῃ εἰς τόν ἅγιο Δημή-

τρη!» καί δυστυχῶς οἱ ἀκούσαντες ἐπιμένουν ὅτι αὐτά εἶναι λόγια τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μου. Ἐάν ταῦτα ἀληθεύουν, τότε ὀρθῶς ὁ Σεβασμιώτατος ἔχει τήν γνώμην ὅτι εἶναι δικαίωμά του νά ῥυθμίζῃ τά ἐν τῇ Ἐπισκοπῇ του ὅπως νομίζῃ καλύτερον.

—Ὁ Σεβασμιώτατος παραπονεῖται ἐν τῇ συνεντεύξει του ὅτι ἀπό σκοποῦ διεδώσατε ὅτι διά τῆς ἐγκυκλίου του καταργεῖ τά κατηχ. σχολεῖα καί προσθέτει ὅτι οὐδέποτε ἔλαβε τοιαύτην ἀπόφασιν, ἀφοῦ μάλιστα τοιαῦτα δέν λειτουργοῦν μόνον εἰς τήν συνοικίαν ἁγίου Δημητρίου.

—Ὁ Σεβασμιώτατος δέν λέγει ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ του, ὅτι καταργεῖ τά κατηχ. σχολεῖα, ἀλλά λέγει ὅτι: μετά τήν δύσιν τοῦ ἡλίου πρέπει νά κλείουν αἱ ἐκκλησίαι, τό δέ κήρυγμα τώρα τόν χειμῶνα νά ἀρχίζῃ εἰς τάς 4 μ.μ. Ἀλλά ὁ Σεβασμιώτατος καλῶς γνωρίζει ἐκ προγράμματος, τό ὁποῖον ἔχει ὑποβληθῇ αὐτῷ ὅτι τά κατηχ. σχολεῖα ἁγίου Δημητρίου λειτουργοῦν τώρα τόν χειμῶνα ἀπό τάς 2.30΄ ἕως τάς 5.30΄ μ.μ.· τά δέ τῶν ἀρρένων πλήν τῆς Κυριακῆς, λειτουργοῦν τήν Κυριακήν καί Τρίτην μετά τήν 7ην μ.μ. ὥραν ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης λόγῳ ἐλλείψεως χρόνου καί διότι ἡ ἡμέρα διατίθεται διά τήν λειτουργίαν τοῦ κατηχ. σχολείου θηλέων. Καί ἐρωτῶ. Δέν εἶναι ἔμμεσος καί συγκεκαλυμμένη κατάργησις αὐτή; Καί ἐρωτῶ: Ἐφόσον τό κατηχ. σχολεῖον θηλέων λειτουργεῖ κατά τήν Κυριακήν ἀπό τάς 3 ἕως τάς 5. 30΄ μ.μ. δέν εἶναι κατάργησις τούτου, ἀφοῦ ὁ ἐν αὐτῷ διδάσκων, δηλαδή ὁ ὑποφαινόμενος, εἶναι ἠναγκασμένος εἰς τάς 4 μ.μ. νά ἀρχίζῃ ἀπογευματινόν κήρυγμα εἰς τόν ἅγιον Δημήτριον; Δυοῖν θἄτερον: Ἤ τό κατηχ. σχολεῖον θηλέων διαλύεται ἤ τό κήρυγμα ἁγίου Δημητρίου, τό ὁποῖον ἀπό δεκαετίας λειτουργεῖ, καταργεῖται. Ὥστε δέν εἶναι ἀνάγκη νά τό λέγῃ τό γράμμα τῆς ἐγκυκλίου, ἀρκεῖ ὅτι τό λέγει τό πνεῦμα. Ἄρα ἀληθεύει τό «Ἔννοια σου καί θά τόν παύσω ἐγώ ἀπό τοῦ νά μιλάῃ στόν ἅγιο Δημήτρη».

Καί προσέθηκεν ὁ πανοσιολογιώτατος:

—Λυποῦμαι πολύ, διότι ἀναγράφεται ὅτι ἐν Πάτραις λειτουργοῦν καί ἄλλα κατηχ. σχολεῖα· καί λυποῦμαι διότι ἐν Πάτραις διαβιοῦν καί ξένοι μέ ὀργανώσεις ἐχούσας σκοπόν νά μεταδίδουν ἔξω πᾶσαν θρησκευτικήν κίνησιν ἡμῶν. Καί οἱ ὁποῖοι ἐνῷ γνωρίζουν καλῶς ὅτι **οὐδέν ἄλλο κατηχ. σχολεῖον λειτουργεῖ τακτικῶς καί κανονικῶς** πλήν τῶν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, δυστυχῶς βλέπουν ὅτι ἐπισήμως διακηρύσσεται ὅτι ὑπάρχουν καί ἄλλα τοιαῦτα![20].

Δ΄

—Ὁ Σεβασμιώτατος δικαιολογῶν τήν ἀπόφασίν του **περί μεταβολῆς τῶν ὡρῶν τοῦ κηρύγματος, ἰσχυρίζεται ὅτι ἐλάμβανον χώραν εἰς τούς ναούς διάφορα ἀτοπήματα**, διά τά ὁποῖα, ὡς λέγει, θά ἠδύναντο νά μεταχειρισθῇ **ἄλλην βαρυτέραν λέξιν**, ὅτι τά ἄτοπα αὐτά ἐπροστατεύοντο ἀπό τοῦ σκιόφωτος τῆς ἑσπέρας καί ὅτι σεῖς εἴχετε καθῆκον νά τά προλαμβάνετε —αὐτά δέ ἀνεκοινώθησαν αὐτῷ **πνευματικῶς**.— Σᾶς ἐρωτῶ, πανοσιολογιώτατε, μήπως συνέβη κανέν ἄτοπον κατά τά κηρύγματά σας καί δι' αὐτό ἠναγκάσθη ὁ Σεβασμιώτατος νά ἐκδώσῃ τήν ἐγκύκλιόν του καί νά μεταβάλῃ τάς ὥρας τοῦ ἀπογευματινοῦ κηρύγματος;

—Κύριε, κηρύττω τώρα εἰς τόν ναόν ἁγίου Δημητρίου **ἐπί ἕνδεκα ὁλόκληρα ἔτη**, ἤτοι ἀπό 4ης Αὐγούστου 1919. Ποτέ δέν μοί ἐγνώσθη, ὅτι κατά τά ἀπογευματινά κηρύγματα —διότι περί αὐτῶν πρόκειται— συνέβη τι τό ἄτοπον. Οὔτε ὁ Σεβασμιώτατος ποτέ, ποτέ δέν μοί ἔκαμε τοιοῦτον ὑπαινιγμόν ἤ λόγον περί αὐτοῦ. Ἀλλ' οὔτε καί ἄλλος τις καθ' οἱονδήποτε τρόπον. Τώρα πῶς ὅλα τά ἀτοπήματα, περί ὧν τόσον ἡ ἐγκύκλιος τοῦ Σεβασμιωτάτου ὅσον καί ἡ παρ' αὐτοῦ δοθεῖσα συνέντευξις ἀναφέρει, συνέβησαν καί ἔλαβον χώραν ἀπό **τῆς 16-25 Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ.** τοῦτο εἰς ἐμέ εἶναι μυστήριον. Νά συμβοῦν τόσα, ὥστε ὁ Σεβασμιώτατος νά ἀναγκάζεται νά τά χαρακτηρίζῃ **ἐπιεικῶς** ἀτοπήματα, τοῦτο ἐγώ δέν δύναμαι νά τό ἐξηγήσω· ἐκεῖνο ὅμως πού μέ θλίβει, εἶναι τοῦτο. Τό ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος μέ θεωρεῖ ὑπεύθυνον ἀναπολόγητον. Τό ὅτι διά τοῦ τύπου μέ ἐκήρυξεν, **ἄνευ ἀνακρίσεως χωρίς δίκην, χωρίς ἀπολογίαν, χωρίς ὑπεράσπισιν, ἔνοχον ὅλων τούτων**. Καί μέ ἐκήρυξεν ἔνοχον διότι αὐτολεξεί λέγει: «Ἴσως ὁ ἀρχιμανδρίτης Γερβάσιος νά μή τελῇ ἐν γνώσει τῶν ἀτοπημάτων αὐτῶν, **ἐνῷ θά εἶχε καθῆκον νά τά γνωρίζῃ καί νά τά προλαμβάνῃ**». Τό νά διατυπώνῃ ἐγγράφως, κύριε, ἐν τῇ συνεντεύξει του ὁ Σεβασμιώτατος ὅτι «**οἱ ναοί τό ἑσπέρας μετεβάλλοντο εἰς κέντρα συνεντεύξεων**» καί εὐθύς ἀνωτέρω νά ὁμιλῇ μόνον περί τοῦ κηρύγματος ἁγίου Δημητρίου, τοῦτο οὐδέν ἄλλο σημαίνει καί ἄν δέν σημαίνῃ ἀφίνει νά ὑπονοῆται ὅτι ὁ ναός τοῦ ἁγίου Δημητρίου κατά τά ἀπογευματινά κηρύγματα πού ἐκύρυττον ἐγώ, παρουσίαζεν ὄψιν ἀποκρύφων κέντρων, καταγωγίου διαφθορᾶς καί καταφυγίου... Ἐπειδή δέ ἐγώ εἶχον "καθῆκον" κατά τήν φρᾶσιν τοῦ Σεβασμιωτάτου, νά τά γνωρίζω καί νά τά προλαμβάνω, ἀναγκαίως ἕπεται ὅτι, ἄν μή τι ἄλλο, τά ὑπέθαλπον καί ἠνειχόμην, ἐκτός ἐάν σεῖς δύνασθε νά ἑρμηνεύσητε ἄλλως τούς σαφεῖς τούτους λόγους τοῦ Σεβασμιωτάτου.

—Θά σᾶς κάμω, πανοσιολογιώτατε μίαν ἀδιάκριτον ἐρώτησιν. Σᾶς παρακαλῶ νά μή μέ παρεξηγήσητε: ὁ Σεβασμιώτατος εἰς σχετικήν ἐρώτησιν τοῦ συντάκτου τοῦ «Νεολόγου» περί τοῦ τρόπου τοῦ κηρύγματός σας καί τῆς ἐν γένει τακτικῆς, ἥν τηρεῖτε περί τήν διδασκαλίαν τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ὁ Σεβασμιώτατος **ἐκάκισε ταύτην** καί ὄχι μόνον ἐκάκισε αὐτήν, ἀλλά καί ἐπέδειξεν εἰς αὐτόν κατάλογον γνωστῶν ἐντίμων οἰκογενειαρχῶν τῆς πόλεως, οἱ ὁποῖοι παρουσιάσθησαν ἐνώπιόν του καί τῷ ἐζήτησαν νά μεσολαβήσῃ διά νά ἐπανέλθουν αἱ θυγατέρες των εἰς τούς πατρικούς οἴκους.

—Εἰς αὐτά σᾶς ἀπαντῶ τοῦτο μόνον.

Ὁ Σεβασμιώτατος διατυπώνων διά τοῦ τύπου μίαν τοιαύτην καί **τόσον σοβαράν κατηγορίαν κατ' ἐμοῦ**, νομίζω ὅτι τόσον κατά τό θεῖον δίκαιον ὅσον καί κατά τήν ἀνθρωπίνην δικαιοσύνην, ὤφειλε πρίν ἤ μέ κηρύξῃ ἔνοχον τηλικούτου στυγεροῦ ἐγκλήματος νά μέ κρίνῃ καί δικάσῃ κατά Νόμον. Ὅπως θά γνωρίζετε ἡ Ἐκκλησιαστική δικαιοσύνη εἶναι τόσον ἁπλή ὥστε ὁ Σεβασμιώτατος συγκεντρώνων ἐν ἑαυτῷ τά δικαιώματα **δημοσίου κατηγόρου, ἀνακριτοῦ καί μόνου δικαστοῦ** καί λέγω ΜΟΝΟΥ ΔΙΚΑΣΤΟΥ, διότι εἰς τά Μητροπολιτικά δικαστήρια, ὅπου δικαζόμεθα ἡμεῖς οἱ ἱερεῖς, ἀρκεῖ ἡ ψῆφος τοῦ Μητροπολίτου νά

μᾶς κηρύξη ἐνόχους ἤ ἀθώους τῶν ἄλλων μελῶν τοῦ πενταμελοῦς Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου ἡ ψῆφος εἶναι μόνον συμβουλευτική καί διατυπώνεται μόνον εἰς τά πρακτικά. **Ἡ ἀπόφασις ὅμως ἐκδίδεται κατά τήν ψῆφον τοῦ Μητροπολίτου.** Κατά ταῦτα ὁ Σεβασμιώτατος θά ἠδύνατο νά ἐκδικάσῃ πᾶσαν κατ' ἐμοῦ κατηγορίαν ἄν μή αὐθημερόν πάντως συντομώτατα, διότι τό Δικαστήριον ὡς ἀποτελούμενον ἀπό τήν Α.Σ. ὡς Πρόεδρον καί τέσσαρας ἱερεῖς τῆς πόλεως, θά ἠδύνατο νά συγκληθῇ τό ταχύτερον. Ἐπειδή δέ **καί ὁ τρόπος τῆς διενεργείας τῶν ἀνακρίσεων** εἶναι ἁπλούστατος, διότι ἐνεργεῖ αὐτάς ἤ μόνος ὁ Σεβασμιώτατος ἤ ἱερεύς τις τῆς ἐκλογῆς του, βεβαίως ἕπεται ὅτι ἐπί τῶν ἀνωτέρω κατηγοριῶν, αἵτινές μοι, ἀποδίδονται θά ἠδύνατο κατά τό Ἐκκλησιαστικόν δίκαιον νά διακριβωθῇ τάχιστα ἡ ἀλήθεια.

«Καταλαμβάνομαι ὅμως ὑπό σφοδροῦ παραπόνου, διά τό ὅτι δέν ἔμαθον ἀκόμη τά ὀνόματα τῶν ἐντίμων οἰκογενειαρχῶν(!) οἱ ὁποῖοι παρουσιάσθησαν εἰς τόν Σεβασμιώτατον. Διατί τά ὀνόματά των ἀκόμη τηροῦνται μυστικά καί καλύπτονται ὄπισθεν **τοῦ πνευματικοῦ** τῶν ἀνακοινώσεων; Καί ἐάν οὗτοι εἶναι μπολσεβίκοι, κομμουνισταί ἤ ἄθεοι ἤ ἀναρχικοί... καί θέλουσι δι' αὐτοῦ νά καταστρέψουν μίαν ἐκκλησιαστικήν ἐργασίαν παρακαλῶ τίς τό μᾶς ἐγγυᾶται; Παρακαλῶ τονίσατε αὐτό[21].

Ε΄

—Ἀλλ' ἐπειδή —ἐσυνέχισεν ὁ πανοσιολογιώτατος Γερβάσιος— ὁ Σ. Μητροπολίτης μου δημοσίᾳ καί ἐν δημοσίᾳ συνεντεύξει του **ἐκάκισε** τόσον τόν τρόπον τοῦ κηρύγματος, ὅσον καί τήν τακτικήν, τήν ὁποίαν ἀκολουθῶ κατ' αὐτό, ἄς μοι ἐπιτραπῇ νά μή ἀνατρέξω παρά μόνον εἰς πρόσφατον γεγονός, ἐκ τῆς μελέτης τοῦ ὁποίου δύναται πᾶς ἀμερόληπτος νά μορφώσῃ γνώμην. Ἐπειδή τά διάφορα θρησκευτικά περιοδικά καί μάλιστα ἡ «Ἐκκλησία», τό ἐπίσημον ὄργανον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατά τάς ἀρχάς τρέχοντος ἔτους ἐδημοσίευεν πᾶσαν θρησκευτικήν καί πνευματικήν κίνησιν τοῦ ἔτους 1929 τῶν ἱερῶν μητροπόλεων τοῦ κράτους μας, ὁ Σεβασμιώτατος μέ ἐκάλεσε καί μοί ἀνέθεσε τήν σύνταξιν ὁμοίου πίνακος, ἐμφαίνοντος καί τήν ἐν τῇ ἱερᾷ μητροπόλει Πατρῶν πνευματικήν κίνησιν.

Ὁ πίναξ συνετάγη ἐνεκρίθη ὑπό τοῦ Σεβασμιωτάτου καί ὑπεβλήθη τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ὑπό τοῦ Μητροπολίτου μας ἔχει δέ οὕτω: Ἱερά Μητρόπολις Πατρῶν. Πνευματική κίνησις ἐν αὐτῇ κατά τό ἔτος 1929. Ἐκκλησιαστικῇ προνοίᾳ καί μερίμνῃ τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Πατρῶν τό θεῖον κήρυγμα θείᾳ συνάρσει, καί καθ' ὅλον τό ἔτος 1929 δαψιλῶς ἐσπάρη εἰς ἅπαντας τούς ἱερούς ναούς τῆς πόλεως Πατρῶν ὡς ἑξῆς: Πλήν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου ἐπικαίρως ὁμιλοῦντος ἐν πάσῃ θείᾳ λειτουργίᾳ καί τοῦ ἱεροκήρυκος καθήκοντος ἔν τε τῇ πόλει καί τοῖς χωρίοις, ἐκήρυξαν καί οἱ:

1) Πρωτοσύγκελλος Δημ. Θεοδόσης ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Εὐαγγελισμῷ ἀπό τοῦ Ὀκτωβρίου ἕως Δεκεμβρίου, ὁ αὐτός καί εἰς ἀπογευματινά κηρύγματα κατά Κυριακήν, ἀπό Ὀκτωβρίου ἕως Δεκεμβρίου.

2) Ἀρχιμανδρίτης Γερβάσιος Παρασκευόπουλος ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς ἁγ. Δημη-

τρίου καί άγίας Αἰκατερίνης καθ' ὅλον τό ἔτος· ὁ αὐτός ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ ἁγίου Δημητρίου καί εἰς ἀπογευματινά κηρύγματα κατά Τετάρτην, Παρασκευήν καί Κυριακήν.

Ὁ ἴδιος ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Εὐαγγελισμῷ ἑκάστην Κυριακήν ἀπόγευμα ἀπό τοῦ Ἰανουαρίου μέχρι Αὐγούστου.....

Ἐν Πάτραις τῇ 17 Φεβρουαρίου 1930

Ἐπίσης ἐπειδή τά αὐτά θρησκευτικά περιοδικά ἐδημοσίευον καί τήν κίνησιν τῶν ἀνά τό κράτος κατηχ. σχολείων, ὁ Σός διέταξε, συνετάχθη καί ὑπεβλήθη τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ καί ὁ ἑπόμενος πίναξ:

Κατηχητικά Σχολεῖα

Ἐπίσης τῇ εὐλογίᾳ καί ἐγκρίσει τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, λειτουργοῦσιν ἐν τῇ πόλει καί τά κάτωθι Κατηχ. Σχολεῖα.

Αον τό ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ ἁγίου Νικολάου, διευθυνόμενον ὑπό τοῦ ἱεροκήρυκος Δωροθέου Παλλαδινοῦ, ἀριθμοῦν μαθητάς 60. Τοῦτο λειτουργεῖ καθ' ἑκάστην Πέμπτην 5-7 μ.μ.

Βον τό τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἱδρυθέν ὑπό τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου τῷ 1923 ἔλαβε τήν ἑξῆς διαμόρφωσιν.

1) Εἰς Κατηχ. Σχολεῖον θηλέων, ὑπό τήν διεύθυνσιν τοῦ ἀρχιμανδρίτου Γερβασίου Παρασκευοπούλου, τό ὁποῖον περιλαμβάνει τά ἑξῆς τμήματα καί παραρτήματα:

α΄) Κεντρικόν. Μαθήτριαι 180 λειτουργοῦν ἐπί τρίωρον καθ' ἑκάστην Κυριακήν μ.μ.

β΄) Τμῆμα 2ον. Μικραί μαθήτριαι 50 ἑκάστην Τετάρτην μ.μ. ἐπί 2ωρον.

γ΄) Τμῆμα 3ον. Μικραί μαθήτριαι 35 ἑκάστην Πέμπτην ἐπί 2ωρον.

δ΄) Τμῆμα 4ον. Μικραί μαθήτριαι 80 ἕκαστον Σάββατον μ.μ. ἐπί 2ωρον.

ε΄) Μουσικόν Τμῆμα. Μαθήτριαι 70 ἑκάστην Πέμπτην ἀπό 6-7 μ.μ. Εἰς τοῦτο διδάσκεται θεωρητικῶς καί πρακτικῶς ἡ Βυζαντινή μουσική, ἥτις διδάσκεται καί καθ' ἑκάστην Κυριακήν ἐν τῷ Κεντρικῷ Τμήματι:

2ον. Παραρτήματα αὐτοῦ

α΄) Παράρτημα ἁγίου Ἀνδρέου, ἀριθμοῦν μαθητρίας μικρᾶς 60. Τοῦτο λειτουργεῖ ἑκάστην Κυριακήν ἀπό 10-12 π.μ. Πέμπτην ἀπό 4-6 καί Σάββατον ἀπό 4-6 μ.μ.

β΄) Παράρτημα ἁγ. Τριάδος ἀριθμοῦν μαθητρίας μικρᾶς 75. Λειτουργεῖ ἑκάστην Κυριακήν ἀπό τοῦ 10-12, Τετάρτην καί Σάββατον ἀπό 1.30΄-3 μ.μ.

γ΄) Παράρτημα ἁγίας Ἀλεξιωτίσσης· ἀριθμοῦν μαθητρίας μικρᾶς 50. Λειτουργεῖ ἑκάστην Κυριακήν 10-12 καί Τετάρτην ἀπό 2-4 μ.μ.

Γ΄. Κατηχητικόν Σχολεῖον Ἀρρένων

Ὑπό τήν διεύθυνσιν τοῦ αὐτοῦ ἀρχιμανδρίτου Γερβασίου Παρασκευοπούλου λειτουργεῖ καί τό κατηχ. σχολεῖον ἀρρένων τοῦ «**Κατηχητικοῦ Συνδέσμου**

Νέων Πατρῶν» τό ὁποῖον ἱδρυθέν τόν Ὀκτώβριον 1928 διεμορφώθη ὡς ἑξῆς:

1ον) **Εἰς Κεντρικόν** μέ μαθητάς 100 λειτουργοῦν ἑκάστην Κυριακήν ἀπό 10-12 μ.μ.

2ον) Μουσικόν Τμῆμα εἰς ὅ διδάσκεται θεωρητικῶς καί πρακτικῶς ἡ Ἐκκλησιαστική Βυζαντινή μουσική. Τοῦτο λειτουργεῖ δίς τῆς ἑβδομάδος κατά Κυριακήν καί Τετάρτην μ.μ. **διά τούς ἐργαζομένους νέους.**

Παραρτήματα αὐτοῦ. α΄) Παράρτημα ἁγίου Ἀνδρέου μέ μαθητάς μικρούς 25. Λειτουργεῖ κατά Κυριακήν ἀπό 2-4 μ.μ. β΄) Παράρτημα Ἁγίας Τριάδος μέ μαθητάς μικρούς 30. Λειτουργεῖ ἐπίσης ἑκάστην Κυριακήν ἀπό 2 1/2-5 μ.μ.

Ἐν Πάτραις τῇ 17η Φεβρουαρίου 1930

Οἱ πίνακες οὗτοι ὑπεβλήθησαν ὑπό τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μου τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ.

Πῶς τώρα ὁ Σός Μητροπολίτης μου δημοσίᾳ κακίζει τήν διδασκαλίαν μου διά τῶν ἐφημερίδων, εἰς δέ τήν Ἀνωτάτην Ἐκκλησιαστικήν ἀρχήν χαρακτηρίζει αὐτήν ὡς **ἐκκλησιαστικήν** καί ἑπομένως Κανονικήν καί κατ' ἀκολουθίαν σύμφωνον πρός τά τῆς εὐσεβείας δόγματα καί ρυθμιστήν τῆς κατά Χριστόν ἀγωγῆς καί ἠθικῆς; Λέγει, ὅτι ἔντιμοι οἰκογενειάρχαι, παρουσιάσθησαν ἐνώπιόν του καί τῷ ἐζήτησαν **νά μεσολαβήση** διά νά ἐπανέλθουν αἱ θυγατέρες των εἰς τούς πατρικούς οἴκους. Νά μεσολαβήση; Εἰς ποῖον; Εἰς τόν Γερβάσιον; Ἀλλ' ὁ Σος μετά τοῦ Γερβασίου **συνειργάζετο μέχρι τῆς 9ης Σεπτεμβρίου 1930 οἰκειότατα,** ὡς πατήρ μέ τέκνον. Ὁ Γερβάσιος μέχρι τῆς 9ης Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ. συνειργάζετο μετά τοῦ Μητροπολίτου του, καί μελέτη των ἦτο ἡ ἐξάπλωσις τῶν κατηχ. σχολείων. Πῶς τώρα ἀπό τῆς 9ης Σεπτεμβρίου καί κυρίως ἀπό τῆς 16ης Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ. μετεβλήθησαν οὕτω τά πράγματα, ὥστε ὁ Γερβάσιος νά παρουσιάζεται ὑπό τοῦ Μητροπολίτου του ἐν συνεντεύξει **ὡς λύκος βαρύς** τῆς ποίμνης τοῦ Σεβασμιωτάτου; διότι λέγει ὁ Σος ἐν τῇ συνεντεύξει τοῦ: «**ὡς ποιμήν εἶχον καθῆκον νά μή ἀφήσω ἔκθετον τό ποίμνιον**».

Ὁ Γερβάσιος τῇ 6η Σεπτεμβρίου 1930 ἐμφανισθείς πρό τοῦ Μητροπολίτου του ὑπέβαλεν αὐτῷ ὡς προέδρῳ τοῦ ἐνταῦθα συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Ε.Π. αἴτησιν τοῦ Κατηχ. σχολείου θηλέων περί ἐκχωρήσεως τῆς νομῆς τοῦ παρά τόν προφ. Ἠλίαν κηπαρίου τοῦ Κ.Σ.Θ. καί ὁ Σος εἶπεν ὅτι θά τήν ὑποβάλῃ πρός ἔγκρισιν. Πῶς τότε, τήν ἡμέραν αὐτήν δέν τῷ ὡμίλησε περί νυκτερινῶν λειτουργιῶν εἰς τό ἐξωκκλήσιον τοῦ προφ. Ἠλιού; Λοιπόν τί συνέβη μετά τήν 16ην Σεπτεμβρίου, τό ὁποῖον παρουσίασε τόν Γερβάσιον **ὡς τόν διαφθορέα** καί λύκον βαρύν τῆς ποίμνης τοῦ Σεβασμιωτάτου; Τό μυστικον αὐτό τό γνωρίζει κατά πρῶτον λόγον ὁ πρωθιερεύς αἰδεσιμώτατος Ἀνδρέας Λεονταρίτης καί κατά δεύτερον ὁ πρωτοσύγκελλος πανοσιώτατος Δημήτριος. Ποῖος τώρα ἐκ τῶν δύο θά καθυσυχάση τό κοινόν, δέν γνωρίζω[22].

ΣΤ΄

Καί ἐξηκολούθησεν ὁ π. Γερβάσιος.

—Τό μυστικόν αὐτό, τό ὁποῖον θά χύση φῶς, φῶς ἄπλετον, καί θά σηκώση τήν αὐλαίαν διά νά ἴδῃ ὁ χριστιανικός κόσμος τήν πραγματικότητα καί τήν ἀλήθειαν· διά νά ἴδῃ τά πράγματα πῶς ἔχουν, τό κρατοῦν ἀκόμη μυστικόν δύο ἄνθρωποι· πρῶτος καί κυρίως ὁ πρωθιερεύς αἰδεσιμώτατος Ἀνδρέας Λεονταρίτης —ὁ ὁποῖος παίζει τόν σπουδαιότερον ρόλον— καί δεύτερος ὁ πρωτοσύγκελλος πανοσιώτατος ἀρχιμανδρίτης Δημήτριος Θεοδόσης· ἄν θελήσουν οὗτοι τό αἴνιγμα λύεται, τά αἴτια ἀποκαλύπτονται, καί οὕτω τά πνεύματα ἡσυχάζουν. Ἄν τοὐναντίον, τότε ἡ Ἱερά Μητρόπολις ἔχει καθῆκον πλέον, νά δημοσιεύσῃ τά ὀνόματα τῶν ἐντίμων ἐκείνων οἰκογενειαρχῶν, οἱ ὁποῖοι **ὑπευθύνως** παρέσχον εἰς αὐτήν αὐτάς, ἵνα ἴδωμεν καί ἡμεῖς οἱ παρ' αὐτῶν κατηγορούμενοι εἰς τί ἐβλάψαμεν τούς παραπονουμένους ἐντίμους οἰκογενειάρχας, **ποῦ, πότε καί πόσον**. Καί πρέπει νά δημοσιεύσῃ τά ὀνόματα αὐτῶν, διότι κατά σαφεῖς καί κατηγορηματικάς διατάξεις τῶν ἐγκυκλίων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, λαϊκός ἤ οἱοσδήποτε ἐπιδίδων μήνυσιν κατά κληρικοῦ ὀφείλει καί καθῆκον ἔχει ἅμα τῇ ἐγχειρίσει ταύτης νά ὑπογράψῃ δήλωσιν ἐνώπιον τοῦ Μητροπολίτου ἤ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ του, ὅτι γνωρίζει τάς ἐπί ψευδεῖ καταμηνύσει συνεπείας καί ὅτι ἀναλαμβάνει ἀκεραίαν τήν εὐθύνην ἀπέναντι τοῦ Π. Νόμου τῶν ὑπ' αὐτοῦ καταγγελλομένων ἤ ἀναφερομένων ἐν περιπτώσει μή ἐξακριβώσεως αὐτῶν. Ἐάν λοιπόν ἐπεδόθησαν τοιαῦται μηνύσεις καί ἔχουν ὑπογραφῇ αἱ ὑπό τῶν ἐγκυκλίων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου προβλεπόμεναι δηλώσεις, τότε παρακαλῶ νά δημοσιευθοῦν τόσον αἱ μηνύσεις ὅσον καί αἱ δηλώσεις **δι' ἐξόδων μου** εἰς μίαν τῶν ἐφημερίδων τῶν Πατρῶν διά νά δυνηθῇ καί ἡ χριστιανική κοινωνία νά κρίνῃ περί τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐνοχῆς μου —ἐφ' ὅσον δημοσίᾳ καί διά τῶν ἐφημερίδων κατηγορήθην. Διότι, ἄν ἀληθεύουν αἱ πληροφορίαι ἅς ἔχω, ὅτι ὡς μάρτυρες καλοῦνται ἐν τῇ ἱερᾷ Μητροπόλει **ἐν τοῖς πρώτοις προσωπικοί καί θανάσιμοι ἐχθροί μου— λόγῳ ἀντιθέσεως θρησκευτικῶν πεποιθήσεων καί διαφορᾶς ἀντιλήψεων περί ἐφημεριακῶν καί ἱερατικῶν καθηκόντων** καί οἱ ὁποῖοι «*ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν, ἕως ἄν...*» Γερβάσιον ἐξοντώσωμεν ἤ εἰς μοναστήριον ἐγκλείσωμεν καί τό στόμα αὐτοῦ ἐμφράξωμεν, τότε ἅς μοί ἐπιτραπῇ νά ἐξακολουθῶ καί νά παραπονῶμαι καί νά διαμαρτύρωμαι, διότι **ἀναπολόγητος, ἀνυπεράσπιστος**, παρουσιάσθην εἰς τήν χριστιανικήν κοινωνίαν ὡς φανατίζων τάς θυγατέρας τῆς Πατραϊκῆς κοινωνίας εἰς τό νά μή ὑπακούωσιν εἰς τάς πατρικάς νουθεσίας· εἰς τό νά ἀκολουθῶσι τυφλῶς ἐμέ, τοῦ ὁποίου ἡ διδασκαλία κατά τόν αὐτούσιον χαρακτηρισμόν τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μου «**ἀντί νά ὠφελήσῃ, ὄχι μόνον ἔβλαψεν, ἀλλ' ἐπέφερε καί τά καταστρεπτικά ἀποτελέσματα**».

Καί ἐσυνέχισε.

—Ὁ Σεβασμιώτατος μέ κατηγορεῖ «ὅτι αἱ θυγατέρες (τῶν παραπονουμένων γονέων) ἐγκαταλείπουν τάς οἰκίας των τήν 9ην νυκτερινήν καί τρέχουν εἰς τά κηρύγματα τοιαύτην ὥραν, μή ἀκούουσαι τάς πατρικάς νουθεσίας, ἀλλά τυφλῶς ἀκολουθοῦσαι τόν ἀρχιμανδρίτην Γερβάσιον». Ἀλλ' εἶναι γνωστόν εἰς

ὅλην τήν Ἄνω πόλιν καί εἰς πάντας ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι παρακολουθοῦν τά ἐν τῷ ἁγίῳ Δημητρίῳ κηρύγματα ὅτι, τό κήρυγμα ἁγίου Δημητρίου καί **κατ' αὐτό τό θέρος, τούς μῆνας Ἰούνιον καί Ἰούλιον οὐδέποτε παρετάθη πέραν τῆς 9ης μ.μ.** –ἀπό τῶν μέσων δέ Αὐγούστου– 15 Σε/βρίου μέχρι τῆς 8.30 μ.μ. – ἀπό δέ τῆς 15 Σ/βρίου τελειώνει πρό τῆς 8ης μ.μ. οὐδέποτε μετ' αὐτήν. Πῶς τώρα αἱ θυγατέρες τῶν παραπονουμένων γονέων ἔφευγον ἀπό τάς οἰκίας των– ἐάν ἔφευγον– καθ' ἅς ὥρας ὁ ναός τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἦτο κλειστός καί ἐδικαιολογοῦντο ὅτι πηγαίνουν εἰς τό κήρυγμα, τοῦτο νομίζω ὅτι, δέν εἶμαι ἁρμόδιος νά τό ἐξετάσω ἐγώ ἀλλ' οὔτε καί δίκαιον εἶναι νομίζω νά κατηγοροῦμαι **διά τάς ἰδιαιτέρας πράξεις** ἔστω καί τῶν ἀκροατῶν μου. Κανείς νόμος δέν λέγει τοῦτο καί κανέν δίκαιον. Διότι ἄν δεχθῶμεν τοῦτο τότε δι' ὅλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι λέγουν ὅτι θά ὑπάγουν εἰς τήν ἐκκλησίαν καί πηγαίνουν εἰς ἄλλα μέρη, ὑπεύθυνοι εἶναι οἱ λειτουργοί ἱερεῖς. Τότε δι' ὅλους τούς μαθητάς πού λέγουν εἰς τούς γονεῖς των ὅτι θά ὑπάγουν εἰς τό σχολεῖον καί ἀντί τοῦ σχολείου πηγαίνουν νά πάρουν τόν ἀέρα τους, ὑπεύθυνοι εἶναι οἱ διδάσκαλοί των. Τότε δ' ὅλα, **ὅσα ἐν ἀγνοίᾳ** Μητροπολίτου των πράττουν οἱ κληρικοί τῆς Ἐπισκοπῆς του, ὑπεύθυνος –κατά τ' ἀνωτέρω– εἶναι ὁ Μητροπολίτης μου. Τότε δι' ὅσα λέγονται μετ' ἐπιτάσεως περί τοῦ ἠθικοῦ ποιοῦ μερικῶν γνωστῶν κληρικῶν, οἱ ὁποῖοι μέ ὅλα αὐτά ἵστανται ἀκόμη ἀνενόχλητοι, πρό τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου ἱερουργοῦντες, ἔνοχος εἶναι ὁ Μητροπολίτης μου. Τότε διά τήν λιποταξίαν των ἀπό τάς ἱερατικάς τάξεις γνωστῶν κληρικῶν τῆς Μητροπόλεώς μας, ἔνοχος εἶναι ὁ Μητροπολίτης μου. Τότε διά τήν λιποταξίαν τῶν γνωστῶν ἀρχιερέων, οἱ ὁποῖοι ἀντήλλαξαν τό μέγα ἀξίωμα τῆς ἀρχιερωσύνης μέ τήν κοινήν κοσμικήν ζωήν εἶναι ὑπεύθυνος –κατά λογικήν σειράν– ἡ Διοικοῦσα Ἐκκλησία. Ἐγώ ὅμως αὐτό, καί τό διακηρύττω μέ ὅλην τήν δύναμιν τῶν πνευμόνων μου, δέν τό πιστεύω οὐδέ τό παραδέχομαι.

«Ἄν τοῦτο δύναται ν' ἀληθεύῃ δι' ὅλους, τότε δικαίως μέ κατηγορεῖ ὁ Μητροπολίτης μου... **Ἄλλως μέ ἀδικεῖ.** Ἐγώ εἶμαι ὑπεύθυνος δι' ὅσα διδάσκω εἴτε κατ' ἰδίαν εἴτε δημοσίᾳ, δι' ὅσα συνιστῶ εἴτε ἰδιαιτέρως εἴτε φανερά. Εἶμαι ὑπεύθυνος διά τόν βίον μου, τήν συμπεριφοράν μου, τούς λόγους μου, τάς πράξεις μου **καί πρό πάντων διά τά ἐλατήρια, ἀπό τῶν ὁποίων ἀναχωρῶν λέγω ὅ,τι λέγω καί πράττω ὅ,τι πράττω.** Ἐάν ἔβλαψεν ἤ ὠφέλησεν ἡ διδασκαλία μου, ἐάν διήνοιξε τόν νοῦν τοῦ συνιέναι τάς γραφάς ἤ διέστρεψε τό νόημα αὐτῶν, **ἐάν κατέστρεψεν** ἤ κακά προέλαβε, τοῦτο οὔτε δικαιοῦμαι νά τό ἐξετάσω ἤ κρίνω, οὔτε –ὡς νομίζω– καί **ἐκεῖνοι πού ποτέ δέν μέ ἤκουσαν** ἤ δέν ἠδυνήθησαν νά διαγνώσουν τά ἐλατήρια τῆς ἐργασίας μου, δικαιοῦνται νά μέ κρίνουν καί τόν τρόπον τῆς διδασκαλίας μου νά κακίζουν. Ἐάν ἡ ἀμοιβή ἑνός ἰατροῦ κανονίζεται ὄχι κατά τά ἀποτελέσματα τά ὁποῖα ἐπέφερεν ἡ ἐργασία του, ἀλλά κατά τήν ἐπιμέλειαν καί τόν ζῆλον αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον τοῦ πνευματικοῦ ἰατροῦ καί ἱεροκήρυκος. Ἄς ἐξετασθοῦν τά ἐλατήρια τῶν πράξεών μου, παρακαλῶ, ἐάν ὄντως οἱ ἁρμόδιοι θέλουν νά εὕρουν καί ἀποδώσουν τό δίκαιον[23].

Ζ΄

Ἐπί τούτοις ἄς μοί ἐπιτραπῇ —προσέθηκεν ὁ π. Γερβάσιος— νά ἐπανέλθω ἐπί τῆς κατ' ἐμοῦ κατηγορίας τοῦ Σ. Μητροπολίτου μου **ἐπί φανατισμῷ** κ.λπ. **τῶν πιστῶν**, διότι καί ὁ Σος τήν ἐνέργειάν μου ταύτην —ἄς τήν ὀνομάσω ἐνέργειάν μου— θεωρεῖ τήν σοβαρωτέραν ὅλων καί τήν μᾶλλον ἐπικίνδυνον διότι ὡς ἐξηγεῖ ὁ ἴδιος «**ἐκ τοῦ φανατισμοῦ ὁ ὁποῖος μετεδόθη εἰς τούς πιστούς ἐσημειώθησαν καί οἰκογενειακαί ἔριδες**». Δηλαδή ἐκεῖνο τό ὁποῖον ἀνησύχησε τόν Σον εἶναι τά ἀποτελέσματα τῆς διδασκαλίας μου, τά ὁποῖα ἐδημιούργησαν φανατισμόν καταλήξαντα, ὡς λέγει, εἰς οἰκογενειακάς ἔριδας.

Πρίν ἤ ἀπαντήσω **εἰς τήν τεχνητήν** αὐτήν κατηγορίαν, θέλω νά γνωρίζω τήν ἔννοιαν καί σημασίαν τοῦ ὅρου **φανατισμός**, ὁ ὁποῖος ἐν ᾧ δικαιολογεῖται καί ἀπαιτεῖται μάλιστα εἰς τά ἀφορῶντα τά τοῦ κόσμου τούτου, ἔλαβεν ὅμως κακήν σημασίαν —πρᾶγμα τό ὁποῖον φαίνεται ὅτι παραδέχεται καί ὁ Σος— **ὅταν πρόκειται περί τῆς θρησκείας**. Καί ἐξηγοῦμαι. Ὅλα τά πολιτικά κόμματα δι' ὅλων τῶν μέσων ἐπιδιώκουν τόν φανατισμόν τῶν ὀπαδῶν των εἴτε εἰς τόν ἀρχηγόν των εἴτε εἰς τάς ἰδέας τοῦ κομματός των. Ὅλα τά συστήματα δικαιολογοῦνται ἀγωνιζόμενα νά φανατίζουν τούς ὀπαδούς των τόσον εἰς τούς ἀρχηγούς των ὅσον καί εἰς τάς ἰδέας των· αὐτός ὁ στρατός ὡς πρώτιστον αὐτοῦ μέλημα θεωρεῖ νά φανατίζῃ τούς στρατιώτας πρός πόλεμον κατά τῶν ἐχθρῶν, ὑπέρ τῆς ἱερᾶς ἰδέας τῆς Πατρίδος κ.τ.λ καί δι' ὅλων τῶν μέσων **ψευδομαχῶν**, γυμνασίων κ.τ.λ. νά καλλιεργῇ τοῦτον καί ἐξάπτῃ τό φρόνημα τῶν ἀνδρῶν, καί τοῦτο ὄχι μόνον δέν θεωρεῖται ἐπίμεμπτον ἀλλά καί ἄξιον ἐπαίνων καί ἀμοιβῶν. Πῶς τώρα —αὐτό δέν δύναμαι νά ἐννοήσω— ἐν ᾧ ἐπιδοκιμάζει τόν ὑπέρ πατρίδος φανατισμόν, τόν ἐνθουσιασμόν τοῦτον —καί δικαίως— ὁ Σεβασμιώτατος, καταδικάζει, στιγματίζει καί κακίζει ἐξ ἄλλου πᾶσαν διδασκαλίαν τείνουσαν νά ἐνθουσιάσῃ τούς πιστούς ὑπέρ τοῦ μόνου ἀρχηγοῦ μας, τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ; Πᾶσαν διδασκαλίαν, ἡ ὁποία φρονηματίζει τούς πιστούς καί τούς μεταποιεῖ εἰς πραγματικούς χριστιανούς; Ἄς μάθῃ διά τοῦ τύπου ὅλος ὁ κόσμος **ὅτι ὁ θεῖος ζῆλος, ὁ θεῖος ἔρως**, ὁ ἅγιος ἐνθουσιασμός, —τόν ὁποῖον ὁ Σος μεταδίδει **διά τοῦ διφορουμένου ὅρου** φανατισμός— ὑπέρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, εἶναι ἡ ὑψίστη βαθμίς, ἐν τῇ χριστιανικῇ πίστει, εἰς τήν ὁποίαν ὀφείλει καί καθῆκον ἔχει πᾶς κληρικός καί πᾶς θεολόγος νά φροντίσῃ νά ἀναβιβάσῃ τόν ἐμπεπιστευόμενον αὐτῷ λαόν. Ἰδού τί λέγει περί αὐτοῦ αὐτό τό Πνεῦμα τό Ἅγιον «***ὅτι χλιαρός εἶ, καί οὔτε ζεστός οὔτε ψυχρός, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου***... *συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρός* (- *τ.ἔ. θεῖα λόγια πεπυρακτωμένα, διά νά θερμάνῃς καί πυρώσῃς καί τούς ἀκροατάς σου), ἵνα πλουτίσῃς, καί ἱμάτια λευκά ἵνα περιβάλῃς* ***καί μή φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου***» (Ἀποκ. 3, 16-18) καί «*οἶδά σου τά ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, καί νεκρός εἶ· γίνου γρηγορῶν*...» (3, 1). Ἐάν ὁ θεῖος ζῆλος ὁ ἐνθουσιασμός, τόν ὁποῖόν τινες, προκειμένου μόνον διά τήν θρησκείαν καλοῦν **φανατισμόν** μέ τήν κακήν σημασίαν τῆς λέξεως) εἶναί τι τό ἀντιθρησκευτικόν, τότε καθελέτωσαν τόν προφ. Ἠλίαν, ὅστις ἔλεγεν: «***Ζηλῶν ἐζήλωσα τῷ Κυρίῳ παντοκράτορι ὅτι ἐγκατέλειπον τήν διαθήκην***

σου οἱ υἱοί Ἰσραήλ (Γ´ Βασιλ. 19, 14). Καθελέτωσαν τόν αὐτόν προφήτην, ὁ ὁποῖος πρός τε τόν βασιλέα Ἀχαάβ καί τήν Ἰεζάβελ, παρόντων καί πάντων τῶν κληρικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἶπεν:

«***Ἕως πότε ὑμεῖς χωλαίνειτε ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις;*** *Εἰ Κύριος ἐστίν ὁ Θεός, πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ· εἰ δέ ὁ Βάαλ αὐτός, πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ*» (18, 21). Καθελέτωσαν τόν θεολόγον καί εὐαγγελιστήν Ἰωάννην, **τόν υἱόν τῆς βροντῆς**, ὁ ὁποῖος ὠνομάσθη οὕτω —κατά τήν γνώμην τινῶν— διότι ἐζήτησε παρά τοῦ Κυρίου μετά τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἰακώβου, **ζήλω θείῳ κινούμενος** —τόν ὁποῖον οἱ σημερινοί ψυχροί χριστιανοί ὀνομάζουν φανατισμόν,— «***πῦρ καταβῆναι ἀπό τοῦ οὐρανοῦ καί ἀναλῶσαι αὐτούς***», τούς ὡς ἄνω κατοίκους διότι αὐτοί δέν ἐδέχθησαν τό κήρυγμα. Καί ὅμως τοῦ Ἰωάννου τούτου, παρά τό μητροπολιτικόν μέγαρον ἔχομεν ἀνεγείρει ὡραῖον ναόν, διά νά ἐνθυμούμεθα τόν ἔνθεον ζῆλόν του, τόν φανατισμόν του ὑπέρ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Καθελέτωσαν τόν αὐτόν εὐαγγελιστήν, ὁ ὁποῖος θείῳ ζήλῳ πυρπολούμενος δέν ἐδέχθη νά εἰσέλθη - ἐνῷ εἶχεν ἀπόλυτον ἀνάγκην εἰς τό βαλανεῖον = λουτρόν, διότι κατ' ἐκείνην τήν ὥραν ἐλούετο ἐντός ὁ πολέμιος τῆς ἀληθείας Κήρινθος: «*φύγωμεν, εἶπε, μή καί τό βαλανεῖον συμπέσει, ἔνδον ὄντως Κηρίνθου τοῦ τῆς ἀληθείας ἐχθροῦ*». Καί ὅμως τόν εὐαγγελιστήν Ἰωάννην —δικαίως βεβαίως— διά τόν ζῆλόν του τοῦτον ὄχι ἁπλῶς τιμῶμεν ἀλλά καί ἐγκωμιάζομεν καί υἱόν βροντῆς προσονομάζομεν, τούς ἀκολουθοῦντας ὅμως καί προσπαθοῦντας νά τόν μιμηθοῦν ὅσον εἶναι δυνατόν, τούς ἀποκαλοῦμεν δημοσία **φανατικούς**, καί τήν διδασκαλίαν των **καταστρεπτικήν**, διότι τάχα φανατίζει τούς ἀκροατάς. Ἀλλά τότε τί θά εἴπωμεν διά τήν παραγγελίαν τοῦ Κυρίου, λέγοντος· «***ὁ φιλῶν πατέρα ἤ μητέρα ὑπέρ ἐμέ οὐκ ἔστι μου ἄξιος***»; Τί διά τό «*ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν καί ἀράτω τόν σταυρόν αὐτοῦ καί ἀκολουθήτω μοι*»; Τί διά τό «***οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλά μάχαιραν καί διχάσαι ἄνθρωπον κατά τοῦ πατρός αὐτοῦ καί θυγατέρα κατά τῆς μητρός αὐτῆς καί νύμφην κατά τῆς πενθερᾶς αὐτῆς;*** *Καί ἐχθροί τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοί αὐτοῦ*»; (Ματθ. 15, 30-36). Καί ἐρωτῶ: οἱ λόγοι αὐτοί τοῦ Κυρίου φανατίζουν ἤ ὄχι τούς ἀκροατάς, ὅταν λέγωνται ὅταν ἐξέρχωνται ἀπό καρδίαν, ἡ ὁποία τούς αἰσθάνεται; Ἐάν ναί, τότε, διατί μέ κατηγοροῦν ὡς φανατίζοντα τούς ἀκροατάς μου; Καθελέτωσαν τό ἱερόν εὐαγγέλιον καί τότε ἄς ἀναλάβουν νά διεξαγάγουν τήν ἐπί φανατισμῷ τῶν ἀκροατῶν μου κατ' ἐμοῦ κατηγορίαν. Ἄλλως δικαιοῦμαι νά εἴπω εἰς αὐτούς δημοσίᾳ, βροντοφώνως καί στεντορείᾳ τῇ φωνῇ, ὅτι κατηγοροῦντες ἐμέ ὡς φανατίζοντα τά πλήθη, **κατηγοροῦν καί πολεμοῦν αὐτόν τόν Κύριον Ἰησοῦν, τοῦ ὁποίου τήν διδασκαλίαν ὅση μοι δύναμις προσπαθῶ νά μεταδίδω εἰς τούς ἀκροατάς μου**[24].

Η´

Ἀλλά, πανοσιώτατε, ὁ Σεβασμιώτατος σᾶς κατηγορεῖ ὅτι οἱ διδασκόμενοι παρ' ὑμῶν, ἐγκαταλείποντες τάς οἰκίας των ἐν ὥρᾳ νυκτός, περί **ὥραν 3ην πρωϊνήν**, ἐτέλουν λειτουργίας εἰς τό ἐξωκκλήσιον Προφήτης Ἠλίας. Πῶς εὑρίσκετε τοῦτο; Εἶναι ὀρθόν, ἐν τοιαύτη νυκτερινῇ ὥρᾳ, γυναῖκες καί κορίτσια νά ἐγκατα-

λείπουν τάς οἰκίας των καί νά τρέχουν ἔξω τῆς πόλεως τῇ προτροπῇ σας ἤ τῇ ἀνοχῇ σας;

Εἰς ταῦτα ὁ π. Γερβάσιος ἀπήντησε:

—Ἐάν ταῦτα ἔχουν ὡς ἐκθέτει αὐτά ὁ Σεβασμιώτατος, ὄντως δέν εἶναι ὀρθά. Ἀλλά τά πράγματα ἔχουν ἀκριβῶς ὡς ἑξῆς: Πέριξ τοῦ προαυλίου τοῦ ἐξωκκλησίου προφ. Ἠλίας τῶν Πατρῶν, **ἐγκρίσει τοῦ Σ. Πατρῶν** ἔχουν καλλιεργηθῆ περί τά δύο στρέμματα ἀγροῦ, ἔνθα οἱ τρόφιμοι τῶν κατηχ. σχολείων ἔχουν ἐμφυτεύσει διάφορα δενδρύλια καί ἄνθη. **Τό κηπάριον τοῦτο** χρησιμεύει εἰδικῶς, **ὡς κάλλιστα τοῦτο γνωρίζει ὁ Σεβ/τος ὡς παιδική ἐξοχή καί τόπος ἀναψυχῆς** τῶν τροφίμων τῶν Κατηχ. σχολείων. Μετά τάς διακοπάς τῶν μαθημάτων τῶν δημοσίων σχολείων, ἤτοι τούς μῆνας Ἰούνιον, Ἰούλιον, Αὔγουστον καί Σεπτέμβριον ἑ.ἔ. οἱ τρόφιμοι τῶν Κ.Σ. καί τῶν παραρτημάτων αὐτῶν **μικρά παιδάκια —ὡς τά πολλά τῶν λαϊκῶν τάξεων**— ἐζήτουν ἐπιμόνως παρ' ἡμῶν **νά κάμνωμεν πρωϊνάς καί ἄλλοτε ἡμερησίας ἐκδρομάς**. Ἐκάμομεν δύο εἰς ἅγιον Κωνσταντῖνον δι' αὐτοκινήτων. Ἀλλ' ὅλοι γνωρίζομεν τάς σημερινάς καί πάντοτε οἰκονομικάς δυσχερείας. Τά πολύ πτωχά παιδάκια δέν ἠδύναντο νά πληρώνουν τό εἰσιτήριον. Τήν πρώτην καί δευτέραν φοράν οἰκονομήθησαν τά πράγματα. Ἀλλ' ἦτο δύσκολον νά συνεχίζεται. Τότε ἀπεφασίσθη νά γίνωνται πρωϊναί ἤ ἡμερήσιοι ἐκδρομαί τούτων εἰς προφ. Ἠλίαν, καθ' ἑκάστην Τετάρτην. Καθώς δέ ὅταν αἱ ἐκδρομαί ἔγιναν εἰς ἅγιον Κωνσταντῖνον, οἱ τρόφιμοι ἐζήτησαν νά γίνῃ καί θεία λειτουργία, οὕτω ἐγίνετο καί καθ' ἑκάστην **Τετάρτην** εἰς Προφήτην Ἠλίαν. **Τοῦτο εἶχεν ἀναφερθῆ εἰς τόν Σον, τό ὅτι δηλαδή ὁδηγοῦνται οἱ μικροί εἰς τόν προφ. Ἠλίαν χάριν ἀναψυχῆς.** Τό ἀνέφερεν ὁ ἴδιος, ὅταν ἐγένετο λόγος περί τῆς συνεχίσεως τῶν μαθημάτων καί κατά τό θέρος. Ἡ θεία λειτουργία, **ἡ κατά Τετάρτην** μόνον τελουμένη ἐτελείωνεν εἰς τάς 6.30΄-7 π.μ. Ἑπομένως ἤρχιζεν ἡ θεία λειτουργία —ὄχι βεβαίως ὁ Ὄρθρος—εἰς τάς 5.30΄ τό πρωΐ. Ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι τούς μῆνας Ἰούνιον καί Ἰούλιον ὁ ἥλιος ἀνατέλλει περί τήν 5-5.30΄ πρωϊνήν. Πῶς τώρα εἰς τόν Σεβασμιώτατον μετά τήν 21ην Σεπτεμβρίου ἑ.ἔ. παρεσχέθησαν πληροφορίαι ὅτι ἡ λειτουργία ἐτελεῖτο τήν 3ην πρωϊνήν, τοῦτο ἴσως νά γνωρίζουν ὁ κ. Γεώργιος Βαρθολομᾶτος **καί γενικῶς** οἱ κ.κ. Ἐπίτροποι τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Παντοκράτορος, οἱ ὁποῖοι ὅταν ἀπεφασίσθη ἡ τέλεσις κατά Κυριακήν καί πρώτης θείας λειτουργίας εἰς ἅγιον Δημήτριον ἀνεστατώθησαν, ὡς μέ ἐβεβαίωσεν ὁ κ. Ἀντώνιος Ἀγουρίδης, ἐπίτροπος ἁγίου Δημητρίου καί ὁ νεωκόρος τοῦ αὐτοῦ ναοῦ. Ὁ ἀμφιβάλλων ἄς ἐρωτήσῃ τούς ὡς ἄνω καί μάθῃ ὅ,τι εἶναι **κατ' ἀρχήν** ἀναγκαῖον πρός διείσδυσιν εἰς τό καλυπτόμενον μυστήριον. Ἀλλ' ἐκεῖνο ὅπερ μέ ἐκπλήσσει, εἶναι τοῦτο: Ὁ Σος συνεχίζων εἰς τό σημεῖον τοῦτο λέγει αὐτολεξεί καί τά ἑξῆς: **«Αὐτό βεβαίως δέν ἦτο δυνατόν νά παραταθῆ, καί διά τοῦτο καθωρίσαμεν, ὅπως ὁ ὄρθρος ἀρχίζῃ τήν 5ην πρωϊνήν»**. Δηλαδή ὁμολογεῖται ἐπισήμως πλέον ὅτι ἡ ποιμαντορική ἐγκύκλιος κυρίως ἀπέβλεπε καί ἐστρέφετο κατά τῆς πνευματικῆς καί ἄλλης ἐκκλησιαστικῆς ἐργασίας τοῦ Γερβασίου Παρασκευοπούλου.

Τούς ἀνησύχει ἡ **α΄ θ. λειτουργία** ἁγίου Δημητρίου καί ἐζήτουν εὐσχήμως

τήν κατάργησίν της. Ἔπρεπε νά εὑρεθῇ κάποιο ἐπικάλυμμα διά νά συγκαλυφθοῦν τά ἀσυγκάλυπτα καί εὑρέθη ἤ ἐπλάσθη **ἡ κατά Τετάρτην** πρωϊνή θ. λειτουργία εἰς προφ. Ἠλίαν, ἡ χάριν τῶν Κατηχ. σχολείων γινομένη. Καί οὕτω ἐκλείσθη τό παρεκκλήσιον, εἰς ὅ συνερχόμενοι **κατά Τετάρτην** προσηύχοντο οἱ τρόφιμοι τῶν κατ. σχολείων, μετ' αὐτῶν δέ **καί οἱ ἐργατικοί περίοικοι**. Καί ἐκλείσθη, διότι τό ἡγουμενοσυμβούλιον ἱ. Μονῆς Γηροκομείου διαταχθέν ἐπῆρε τό κλειδίον τοῦ παρεκκλησίου.

Καί ἐδῶ, νομίζομεν, ἐνήργησαν **ἀντιπαιδαγωγικῶς** διά τήν διάπλασιν χρηστῶν τῆς κοινωνίας μας χαρακτήρων, ὧν ἡ τρομερά σπάνις ἐν τῇ σημερινῇ ἐποχῇ εἶναι τόσον καταφανής[25].

Θ΄

Ἀλλά, πανοσιώτατε, ὁ Σεβασμιώτατος ἐν τέλει τῆς συνεντεύξεώς του λέγει καί τά ἑξῆς πρός τόν συντάκτην τοῦ «Νεολόγου». «Ἦτο ὅμως ἐκ Θεοῦ, οἱ ἴδιοι ν' ἀρχίσουν τόν θόρυβον καί τοιουτοτρόπως νά μάθῃ ἡ κοινωνία μερικά πράγματα».

Εἰς ταῦτα ὁ ἀρχιμανδρίτης Γερβάσιος ἀπήντησεν:

– Ἐγώ –καί αὐτό καλά τό γνωρίζει ὁ Μητροπολίτης μου– οὐδένα θόρυβον δημοσιογραφικόν ἤρχισα πρό τῆς 8ης Ὀκτωβρίου, ὅτε ἡ Σεβασμιότης του διά συνεντεύξεως αὐτοῦ δοθείσης εἰς συντάκτην τοῦ «Νεολόγου» καί καταχωρησθείσης ἐν αὐτῷ τῇ 8ῃ Ὀκτωβρίου, **μέ ἐκήρυξεν ἔνοχον τόσων βαρέων ἀτοπημάτων καί σκανδάλων πρό τῆς κοινῆς γνώμης**, ὥστε οἱ δρόμοι, τά κέντρα καί αἱ συνοικίαι νά ἀσχολοῦνται μέ τήν ἱερατικήν μου ὑπόληψιν καί τάς μαθητρίας τῶν κατ. σχολείων, αἱ ὁποῖαι ὅσον καί ἐγώ, ἀπετελοῦμεν θέμα κοινῆς συζητήσεως καί ἐγενόμεθα ὁ στόχος ὅλων τῶν πικροχόλων σχολίων τῶν ἐχθρῶν πάσης χριστιανικῆς ζωῆς. Καί εἶπον ὅτι ὁ Σος γνωρίζει καλά τοῦτο, διότι, ὡς θά ἐνθυμῆται, πρίν ἤ συμβῶσιν ὅσα γίνονται, παρόντος καί τοῦ πρωθιερέως αἰδεσιμωτάτου Ἀνδρέου Λεονταρίτου εἰς τό Γραφεῖον του τῇ 9ῃ Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. ἱκέτευσα, παρεκάλεσα νά μή προβῇ εἰς τήν ἔκδοσιν τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1513/20-9-30 ἐγγράφου του, **ὡς ἀντικειμένου τῷ νόμῳ**, διότι ἡ Ἐνοριακή Ἐπιτροπεία ὡς καί ἄλλοθι γνωρίζει, δέν δύναται νά συμμορφωθῇ. Τό ὑπ' ἀριθ. 1513 ἔγγραφον εἶναι πολύ διάφορον τῆς ὑπ' ἀριθ. 2111 ποιμαντορικῆς ἐγκυκλίου, διά τήν παράβασιν τῆς ὁποίας ἐγώ προσωπικῶς ἐκηρύχθην ὑπόδικος. Ὁ Σος δέν μέ ἤκουσεν. Διατί τώρα μέ κατηγορεῖ δημοσίᾳ, ὡς θορυβοποιόν! Διά τήν ὑπόθεσιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1513 ἐγγράφου ἡ Ἐνοριακή Ἐπιτροπεία εἶχε κατ' ἐπανάληψιν ἀποφανθῇ. Πῶς ὁ Σος εἶχε τήν ἀξίωσιν νά ἐπιβάλω ἐγώ εἰς αὐτήν τό ὑπ' ἀριθ. 1513 ἔγγραφόν του; Ναί! ἡ Ἐνοριακή Ἐπιτροπεία μέ σέβεται, ἀλλ' ὅταν καί ἐγώ σέβομαι αὐτήν. Ἀδίκως λοιπόν μέ κατηγορεῖ, ὡς νομίζω, ὡς θορυβοποιόν διότι ἐγώ δέν ἤρχισα τόν θόρυβον.

Ὁ Σος λέγει ὅτι **ἦτο ἐκ Θεοῦ τοῦτο, διά νά μάθῃ ἡ Κοινωνία μερικά πράγματα**. Ὥστε ὁ Σος ἤθελε νά γνωσθοῦν τά κατ' ἐμέ εἰς τήν κοινωνίαν.

Ἀλλά τότε διατί ἐπίσημοί τινες κύκλοι καί ἄλλοι πολλοί κατηγοροῦν ἐμέ, ἀπολογούμενον δημοσιογραφικῶς, **ἀφοῦ δημοσιογραφικῶς διέσυραν καί ἐξηυ-**

τέλισαν τό ἀκροατήριόν μου, τούς μαθητάς μου καί τάς μαθητρίας μου;

Τίς, διασυρομένης τῆς οἰκογενείας του δημοσιογραφικῶς, ὡς διεσύρθη ἡ περί ἐμέ πνευματική σύναξις, ἀπολογούμενος ἀξιοπρεπῶς θά ἐχαρακτηρίζετο ὡς χαρακτηρίζομαι ἐγώ ὑπ' αὐτῶν τῶν ἐπισήμων κύκλων; Ὁ Μητροπολίτης μου, ὡς βεβαιοῖ ἀνωτέρω, ἤθελε νά μάθῃ ἡ κοινωνία μερικά πράγματα. Ἀλλά ποῖα πράγματα παρακαλῶ; Ἐκεῖνα τά ὁποῖα ἐδημοσίευσε ὁ «προσεκτικός ἀναγνώστης» εἰς τόν «Τηλέγραφον» τῇ 7ῃ Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. ἤτοι τήν προηγουμένην ἡμέραν τῆς δοθείσης ὑπό τοῦ Σ. Μητροπολίτου μου συνεντεύξεως εἰς τόν «Νεολόγον»; - Ἀλλά τότε κατά λογικήν σειράν ὁ Μητροπολίτης μου ἐπιδοκιμάζει ἤ ἐγκρίνει ἤ ὀλιγώτερον ἀνέχεται ὅσα ὁ «προσεκτικός ἀναγνώστης» ἔγραφε καί ἐδημοσίευσε δι' ἐμέ καί τήν περί ἐμέ πνευματικήν ὁμάδα· ἐφ' ὅσον δηλαδή τῇ 8ῃ Ὀκτωβρίου ὁ Μητροπολίτης μου διά τῆς συνεντεύξεώς του λέγει τό ὅτι ἦτο ἐκ Θεοῦ, οἱ ἴδιοι ν' ἀρχίσουν τόν θόρυβον —ὅπερ ἀνωτέρω ἀνηρέθη—**καί τοιουτοτρόπως νά μάθῃ ἡ κοινωνία μερικά πράγματα»**, λογικῶς ἕπεται ὅτι ὅσα τῇ 7ῃ Ὀκτωβρίου ἔγραφε καί ἐδημοσίευσεν ὁ «προσεκτικός ἀναγνώστης», εἶναι ἐκεῖνα τά ὁποῖα ἔπρεπε νά μάθῃ ἡ κοινωνία. Καί ποῖα εἶναι αὐτά; Ὁ «προσεκτικός ἀναγνώστης» λέγει πρός ἐμέ «... ἐδημιουργήσατε θόρυβον διά τῶν κηρυγμάτων, τῶν ὁποίων ἡ ἀξία εἶναι τοιαύτη, ὥστε δέν ἐδιστάσατε προχθές ἀκόμη ν' ἀποκαλέσητε τόν Χριστόν μεσίτην παρά τῷ Θεῷ. **Ἐταράξατε τάς συνειδήσεις, ἐσκανδαλίσατε τά πνεύματα, ἐδημουργήσατε ἰδιαίτερον σχολεῖον ἐφήβων παρθένων καί ἐνεφανίσατε ψυχοπαθῆ καί ὑστερικά πολλά κοράσια τῶν ὁποίων οἱ γονεῖς ἐνεπιστεύθησαν εἰς τά κηρύγματά σας τήν χριστιανικήν των μόρφωσιν κατά τήν ἐπικίνδυνον ἐφηβικήν ἡλικίαν».**

Καθώς βλέπετε συμπίπτουν αἱ γνῶμαι τοῦ Σου πρός τάς κατά μίαν ἡμέραν προγενεστέρας τοῦ «προσεκτικοῦ ἀναγνώστου».

Ἰδού **καί μερικά ἄλλα πράγματα**, ἅτινα ἔπρεπε νά μάθῃ ἡ Κοινωνία, ἐπί τῶν ὁποίων, ὡς φαίνεται, δέν διαφωνεῖ καί ὁ Μητροπολίτης μου, ἀφοῦ τήν ἑπομένην τῆς ἀναγραφῆς καί δημοσιεύσεως αὐτῶν λέγει ὁ ἴδιος· «Μετεχειρίσθην τήν λέξιν αὐτήν (ἀτοπήματα) ἐν ᾧ θά ἔπρεπε νά μεταχειρισθῶ ἄλλην βαρυτέραν... τό σύστημα τῆς διδασκαλίας (του) ἀντί νά ὠφελήσῃ ὄχι μόνον ἔβλαψεν ἀλλά ἐπέφερε καί καταστρεπτικά ἀποτελέσματα». Ποῖα λοιπόν εἶναι καί αὐτά τά ἄλλα πράγματα; Ἀπευθυνόμενος πρός ἐμέ ὁ «προσεκτικός ἀναγνώστης» μοί λέγει: «... Ἀποκαλύψατε τήν ἀλήθειαν καί δηλώσατε ὅτι κατά τάς ἐργασίμους ἡμέρας, οὔτε κατά τήν ἑβδόμην ὥραν προσέρχονται ἀκροαταί ἐκτός 10-15 ἀνδρῶν καί 30 περίπου γυναικῶν...» —Οἱ ἐνταῦθα ἀνταποκριταί τῶν Ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων ἀναβιβάζουν τούς ἀκροατάς μου, τούς ὁποίους τούς ὀνομάζουν εἰρωνικῶς **ὀπαδούς μου εἰς χιλιάδας**, καί σεῖς πληροφορεῖτε τόν Σον ὅτι αὐτοί, δέν ὑπερβαίνουν τούς 45;— Καί ἐξακολουθεῖ ὁ «προσεκτικός ἀναγνώστης» παραθέτων **μερικά πράγματα**, πού πρέπει νά τά μάθῃ ἡ κοινωνία: **«... Ἀπέλθετε ἄνθρωποι ταραξίαι ἐκ τῆς κοινωνίας ταύτης, δέν εἶσθε πλέον ἀνεκτοί εἶσθε οἱ φοβερώτεροι ὑπομονευταί τῶν διδασκαλιῶν τοῦ Χριστοῦ. Ἀποσυρθῆτε εἰς Μοναστήριον, μακράν τοῦ κόσμου...»**. Δι' αὐτό **λοπόν ἀνεγράφη προχθές εἰς τήν**

«Πρωΐαν» Ἀθηνῶν ὅτι ὁ Σος Μητροπολίτης ἐτόνισεν ὅτι «ἀσφαλῶς ἡ Σύνοδος θά ἐξορίση τόν Γερβάσιον, ἵνα τοιουτοτρόπως τεθῆ τέρμα εἰς τό ζήτημα». Καί ὅμως οἱ ἐπίσημοι κύκλοι ἰσχυρίζονται ὅτι ἐγώ σκανδαλίζω τήν κοινωνίαν καί καταῤῥίπτω τό γόητρον τῆς Ἐκκλησίας. Θέλω νά πιστεύω ὅτι ἀκόμη –ἀλλ' οὔτε καί θά ἐξέλθω τῶν ὁρίων τῆς εὐπρεπείας. Μήπως θέλουν νά σταλῶ καί εἰς ἐξορίαν ἀναπολόγητος; Εἶναι δίκαιον αὐτό;[26]

Ι΄

–Δυστυχῶς, συνεχίζει ὁ π. Γερβάσιος, ὅμως δέν εἶναι αὐτά **τά μερικά πράγματα,** πού περιμένει νά μάθη ἡ κοινωνία διά νά μορφώση γνώμην, ἀλλ' εἶναι **τά αἴτια,** τά ὁποῖα ζητεῖ καί περιμένει· διά τάς ἀφορμάς δέν ἐνδιαφέρεται· αὐτό ἴσως νά ἐνδιαφέρῃ μόνον τούς ἐνδιαφερομένους διά νά συγκαλύψουν τά αἴτια. Ποῖα λοιπόν εἶναι **αὐτά τά αἴτια**, τά ὁποῖα ἤγειραν τόν μέγαν τῶν ἡμερῶν μας σάλον, τόν ὁποῖον τόσον **ἐμεγέθυναν** οἱ ἐν Πάτραις ἀνταποκριταί τῶν ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων, ἀφοῦ προητοίμασεν αὐτόν **διά τῆς ἀδιαφορίας του** ὁ ἐγχώριος ἡμερήσιος τύπος; Καί λέγω διά τῆς ἀδιαφορίας του, διότι δέν ὑφώθη φωνή διά ζήτημα ἰδιωτικοῦ δικαίου, ἀλλά διά θέμα, τό ὁποῖον, ὡς ἐνομίζομεν –**πλανώμενοι** βεβαίως, ὡς ἀπεδείχθη– ἐνδιέφερε τήν πόλιν, τούς αἰδεσιμωτάτους ἐφημερίους, τόν θεολογικόν κόσμον τῶν Πατρῶν, τέλος τάς ἐνοριακάς ἐπιτροπείας, αἱ ὁποῖαι πέρυσι δι' ἀνακοινώσεων αὐτῶν εἰς τάς ἐφημερίδας ἐτόνιζον τήν ἀνάγκην τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ θείου κηρύγματος –σήμερον δέ ἐν χορῷ, ὡς γράφουν αἱ ἀθηναϊκαί ἐφημερίδες– ἐπικροτοῦν τά μέτρα ἐκεῖνα, τά ὁποῖα ἄν μή πολεμοῦν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς τόν θεῖον λόγον, πάντως μειώνουν τήν ἀξίαν αὐτοῦ - ἀφοῦ στέλλουν αὐτόν νά στεγασθῆ εἰς αἰθούσας, **διότι τάχα ὁ προορισμός τῶν ναῶν εἶναι ἄλλος**, κατ' ἐπίσημον ἀνακοίνωσιν. Ἀφοῦ, ὡς διασαλπίζεται, τό θεῖον κήρυγμα παρακολουθοῦν μόνον ἁπλοϊκοί, **καί ψυχοπαθεῖς νεάνιδες,** ἀφοῦ τέλος, προσφεύγουν εἰς αὐτά οἱ ζητοῦντες **ὑπό τό σκιόφως τῶν ναῶν** καταφύγιον ὑπόπτων συνεντεύξεων, ὡς ἐπεξήγησαν οἱ ἀνταποκριταί τῶν ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων.

–«Λοιπόν, ποῖα εἶναι τά αἴτια αὐτά, ἀφ' ὧν ἐξεπήδησεν ἡ ὑπ' ἀριθμ. 2111 ποιμαντορική ἐγκύκλιος;

–Κατά Ἰανουάριον ἐ.έ. πρός τόν Σ. Μητροπολίτην ὑπεβλήθη πρός ἔγκρισιν ὁ συνταχθείς ἐνοριακός ἐκλογικός κατάλογος ἁγίου Δημητρίου συνοδευόμενος ὑπό τριῶν ἐγγράφων: 1) Ἀναφορά Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπείας, **ὅτι νομίμως οὐδεμία κατ' αὐτοῦ ἔνστασις ὑπεβλήθη**, ὑπ' ἀριθ. 33 τῆς 4/1/30. 2) **Ἐκπροθέσμου ἐνστάσεως** Θ. Κωνσταντινίδου περί διαγραφῆς Ἀνδρέου Κ. Παπαγεωργακοπούλου θεολόγου καθηγητοῦ καί 3) ἀντιγράφου τῆς ὑπ' ἀριθ. 18 τῆς 30/10/29 πράξεως Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπείας, ἀποῤῥιπτούσης κατά πλειοψηφίαν τήν ὑποβληθεῖσαν ἔνστασιν.

Ὁ Σος Μητροπολίτης ἀποδεξάμενος τήν ἔνστασιν τοῦ Θ. Κωνσταντινίδου, διέγραφεν ἀπό τοῦ καταλόγου τόν θεολόγον καθηγητήν κ. Ἀνδρέαν Κ. Παπαγεωργακόπουλον, Πρόεδρον τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπείας **καί Πρόεδρον τῆς**

Ἑνώσεως τῶν ἐν Πάτραις Λαϊκῶν Ἐπιτρόπων. Γενομένης προσφυγῆς –κατά Νόμον– πρός τόν κ. Ὑπουργόν τῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων. **Οὗτος ἐδέχθη τήν γνώμην τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπείας καί ἠκύρωσε τήν ἀπόφασιν τοῦ Σου Μητροπολίτου.** Γενομένης ἐκλογῆς τῇ 26/1/30 ὁ κ. Ἀνδρέας Κ. Παπαγεωργακόπουλος **ἐξελέγη πρῶτος Ἐνοριακός Ἐπίτροπος**. Ἡ ἐκλογή του **–παρά τάς ἐνστάσεις τοῦ κ. Θ. Κωνσταντινίδου– ΕΠΕΚΥΡΩΘΗ** ὑπό τοῦ κ. Εἰρηνοδίκου, καί ὁ Σος Μητροπολίτης διά τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1128 τῆς 1/3/30 ἐγγράφου **διώρισεν** αὐτόν μετά τῶν συνεκλεγέντων αὐτῷ. **Τώρα ἀρχίζει ἄλλο εἶδος πολεμικῆς.** Γίνεται προσφυγή πρός τό Συμβούλιον Ἐπικρατείας ὑπό τῶν ἐνδιαφερομένων διά τήν ἀπομάκρυνσιν τοῦ κ. Ἀνδρέου Κ. Παπαγερωργακοπούλου ἀπό τοῦ ναοῦ. Ἡ Ἐνοριακή Ἐπιτροπεία πληροφορεῖται τάς τοιαύτας ἐνεργείας καί συνελθοῦσα, κατόπιν συσκέψεως διά τῆς ὑπ' ἀριθ. 32 τῆς 1/6/30 πράξεως αὐτῆς ὑποβάλλει τῷ τε σῷ Ὑπουργείῳ καί τῷ Συμβουλίῳ τῆς Ἐπικρατείας τά ἑξῆς: «Κατόπιν προφορικῆς συζητήσεως κατά τήν ὁποίαν ἡ Ἐνοριακή Ἐπιτροπεία πληροφορεῖται ἐκ τοῦ ἐξ Ἀθηνῶν ἐπανελθόντος ἐνοριακοῦ ἐπιτρόπου Ἀνδρέου Κ. Παπαγεωργακοπούλου, ὅτι ὅλως αὐτοβούλως καί παρά τάς σαφεῖς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 23 τοῦ ἀπό 17/12/23 Νομοθετικοῦ Διατάγματος ἔχοντος ἐπί λέξει «Ἐνοριακός Ἐπίτροπος ἀποδημήσας ἤ μετοικήσας εἰς ἄλλην ἀπομεμακρυσμένην Ἐνορίαν, ὥστε νά παρακωλύεται ἡ ἐνάσκησις τῶν καθηκόντων αὐτοῦ, ἐκπίπτει τοῦ ἀξιώματός του **μετά γνωμοδότησιν τῆς οἰκείας Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπείας καί ἀπόφασιν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου»** - ὁ Σος Μητροπολίτης Πατρῶν δι' ἐπανειλημμένων προσπαθειῶν καί ἐγγράφων του προσπαθεῖ νά πείσῃ τό σόν Ὑπουργεῖον καί τό σόν Συμβούλιον Ἐπικρατείας, ὅτι ὁ ἐνοριακός ἐπίτροπος καί διευθύνων σύμβουλος Ἀνδρέας Κ. Παπαγεωργακόπουλος, **δέν δύναται νά ἀσκῇ τά καθήκοντά του ἐπί τῷ λόγῳ, ὅτι ὡς ἰσχυρίζεται ὁ Σεβασμιώτατος, μετῴκησεν εἰς ἄλλην μεμακρυσμένην ἐνορίαν.**

Ἡ ἐπιτροπεία μετά σύσκεψιν καί μελέτην τῆς ὑπ' ὄψιν ὑποθέσεως, ἀποφαίνεται κατά πλειοψηφίαν: ὁ διευθύνων σύμβουλος Ἀνδρ. Κ. Παπαγεωργακόπουλος οὐ μόνον εἶναι ὁ τακτικώτερος ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν καθηκόντων του, ὡς ἐπιτρόπου, ἀλλά καί οὐδέποτε λόγῳ τῆς ἐξασκήσεως ὑπ' αὐτοῦ καί τῶν τοῦ θεολόγου καθηγητοῦ καθηκόντων, παρεκωλύθησαν αἱ ἐργασίαι τῆς ἐνοριακῆς ἐπιτροπείας, διότι εἶναι πάντοτε συνεπής πρός τά καθήκοντα τοῦ ἐπιτρόπου. Τούτου ἕνεκα 1ον) διαμαρτύρεται κατά τῆς τοιαύτης **παρά τόν Νόμον** ἐνεργείας τοῦ Σ. Μητροπολίτου, **διότι ἐν προκειμένῳ ἁρμοδία νά γνωμοδοτήσῃ, δυνάμει τοῦ ὡς εἴρηται ἄρθρου τοῦ Νόμου εἶναι ἡ ἐνοριακή ἐπιτροπεία,** 2ον) παρακαλεῖ τό σόν Ὑπουργεῖον νά ἀποῤῥίψῃ ὡς ὅλως, ἀβάσιμον καί παράνομον τήν τοιαύτην ἐνέργειαν τοῦ Σου μητροπολίτου Πατρῶν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἡ ἐνοριακή ἐπιτροπεία διαβλέπει μόνον προσωπικήν ἐμπάθειαν στρεφομένην κατά θεολόγου καθηγητοῦ, τιμῶντος τόν ἐκκλησιαστικόν ἄμβωνα καί δεχομένου νά ἐργάζηται ὡς ἐνοριακός ἐπίτροπος. Μεθ' ὅ συνετάγη τό παρόν καί ὑπογράφεται πλήν τοῦ Α. Παπαγεωργακοπούλου, ἀρνηθέντος ψῆφον, ἐφ' ὅσον πρόκειται περί τοῦ προσώπου του καί τοῦ ἀρχιμανδρίτου Γερβασίου Παρασκευοπούλου ἀποσυρθέντος

ἅμα τῇ διατυπώσει τῆς γνώμης του, ἐχούσης ὧδε «ὁ ἐφημέριος ἐπίτροπος θεολόγος ἀρχιμανδρίτης Γερβ. Παρασκευόπουλος, μή δυνάμενος νά ἔχη γνώμην ἐπί τῶν παρασχεθεισῶν πληροφοριῶν, διατυποῖ γνώμην καί βεβαιοῖ ὅτι ὁ ἐνοριακός ἐπίτροπος καί διευθύνων σύμβουλος Α. Παπαγεωργακόπουλος ἐνασκεῖ πληρέστερον παντός ἄλλου τά καθήκοντα αὐτοῦ ὡς ἐνοριακοῦ ἐπιτρόπου. (Πρακτικόν ὑπ' ἀριθ. 32 ἀπό 1/6/30 ἐνοριακῆς ἐπιτροπείας ἁγίου Δημητρίου)[27].

ΙΑ΄

—Τό σον Συμβούλιον Ἐπικρατείας κατά μῆνα Ἰούλιον ἤ Αὔγουστον, καί κατόπιν μακρᾶς ἀλληλογραφίας καί παρελεύσεως χρόνου ἐξέδωκε τήν ὑπ' ἀριθ. 412 ἐ.ἔ. ἀπόφασιν αὐτοῦ, δι' ἧς ἀκυροῖ τήν ἀπόφασιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Θρησκευμάτων καί ἐπαναφέρει ἐν ἰσχύϊ τήν ὑπ' ἀριθ. 1031 ἐ.ἔ. τοῦ Σ. Πατρῶν, δι' ἧς διεγράφη **ἕνεκα μετοικήσεως** ὁ Ἀνδρέας Κ. Παπαγεωργακόπουλος ἀπό τοῦ ἐνοριακοῦ ἐκλογικοῦ καταλόγου. Δηλαδή τό Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἀποφαίνεται **μόνον** ὅτι καλῶς ὁ Σος Πατρῶν διέγραψε λόγῳ μετοικήσεως τόν Α. Κ. Παπαγεωργακόπουλον ἀπό τοῦ ἐνοριακοῦ καταλόγου ἁγίου Δημητρίου. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ καί πρίν ἤ ἔκδοθῇ ἡ ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας —διενεργηθεισῶν ἐκλογῶν— ὁ Ἀνδρέας Κ. Παπαγεωργακόπουλος ἐκλέγεται πρῶτος ἐνοριακός ἐπίτροπος ἁγίου Δημητρίου. Ὁ κ. Εἰρηνοδίκης Πατρῶν ἀπορρίψας πᾶσαν ἔνστασιν τοῦ Θ. Κωνσταντινίδου **ἐπικυροῖ τήν ἐκλογήν του καί ὁ Σος Πατρῶν ἀναγνωρίζει αὐτόν καί τόν διορίζει** ἐπίτροπον ἁγίου Δημητρίου. Ὅτε ὅμως ἐξεδόθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 412 ἐ.ἔ. ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, καί ἐδημοσιεύθη, ὁ Σος καλέσας με, τήν 9ην Σ/βρίου ἐ.ἔ. **ὑπέδειξέ μοι** ὅτι καλόν εἶναι νά παραιτηθῇ ὁ Ἀνδρέας Παπαγεωργακόπουλος ἀφοῦ τό Συμβούλιον Ἐπικρατείας ἠκύρωσε τήν ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργοῦ, ἐπί τῇ βάσει τῆς ὁποίας ἐξελέγη ὁ κ. Α. Παπαγεωργακόπουλος. Τότε ἐγώ —παρόντος καί τοῦ πρωθιερέως αἰδεσιμωτάτου Ἀνδρέου Λεονταρίτου— ἀνέπτυξα τούς λόγους δι' οὕς δέν συμφέρει εἰς τήν ἐνορίαν ἡ περί ὑποβολῆς παραιτήσεως ὑποδεικνυομένη ὁδός. Ὁ Σος χωρίς ν' ἀποφανθῇ ἐδείχθη ἐπιφυλακτικός. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας, τῇ 15η Σ/ρίου, καλοῦμαι καί αὖθις διά τήν αὐτήν ὑπόθεσιν. Εὑρίσκεται μόνος του ὁ Σος. Μοί ἐπιδεικνύει γνώμην νομικοῦ τινος καθώς καί τήν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, ἐν ᾗ δημοσιεύεται ἡ ὑπ' ἀριθ. 412 ἐ.ἔ. ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας. Τότε ἀναγκάζομαι, εἰς ἐρώτησιν τῆς Σ/τος του «τί θά πράξῃ ἡ ἐνοριακή ἐπιτροπεία ἄν ἀπολύσῃ τόν Α. Παπαγεωργακόπουλον, συμφώνως τῇ ἀποφάσει τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας», νά εἴπω τά ἑξῆς: «(Ἐπειδή μέ ἐρωτᾷ ὁ ἀρχιερεύς μου θά ἀπαντήσω σαφῶς. Ἡ ὑπ' ἀριθ. 412 ἐ.ἔ. ἀπόφασις τοῦ Σ.Ε. ἀναφέρεται εἰς γεγονός πρό τῆς ἐκλογῆς τοῦ Α. Παπαγεωργακοπούλου, ἑπομένως διά νά ἀπολυθῇ ἤ ἀκριβέστερον ἐκπέσῃ τοῦ ἀξιώματός του ὁ νομίμως ἐκλεγόμενος ἐνοριακός ἐπίτροπος προαπαιτεῖται ἡ ἀπόφασις τοῦ Εἰρηνοδίκου κατά τό ἄρθρον 13 τοῦ Νόμου ἤ ἀπόφασις τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, ἀλλά καί αὕτη μετά γνωμοδότησιν τῆς οἰκείας ἐνοριακῆς Ἐπιτροπείας, κατά τό ἄρθρον 25 τοῦ αὐτοῦ Νόμου.

Ἡ εἰλικρινής καί εὐλαβῶς διατυπωθεῖσα ἀπόκρισίς μου αὕτη εἰς τήν ἐρώτη-

σιν τοῦ ἀρχιερέως μου ἤγειρεν **σάλον μέγαν. Ἠπειλήθην ὡς παρέχων πράγματα εἰς τήν Μητρόπολιν. Ἐχαρακτηρίσθην θορυβοποιός.** Καί ἀπροσδοκήτως ἤκουσα: **«Θά σέ παύσω! Θά σέ ἀντικαταστήσω διά τοῦ Γερμανοῦ...»**. Ἔμεινα ἀκίνητος εἰς τήν θέσιν μου ἐλπίζων ὅτι θά κοπάση ὁ σάλος. Ὁ Σεβασμιώτατος ἐξακολουθεῖ σκεπτικός. Περιμένω. Καμμία ἄλλη ἀπάντησις. Ἀσπάζομαι τήν χεῖρα του καί ἀπέρχομαι. Λίαν πρωΐ τῆς ἑπομένης, 16ης ἐστενοχωρημένος ἀνέρχομαι καί εἰσέρχομαι εἰς τήν παρά τήν Ἱεράν Μονήν Γηροκομείου ἐξοχικήν οἰκίαν τοῦ πρωθιερέως Ἀνδρέου Λεονταρίτου περί ὥραν 6.30΄ πρωϊνήν. Παρουσία καί τῆς πρεσβυτέρας του παρεκάλεσα —ἀφοῦ ἐξιστόρησα τά κατά τήν προηγουμένην διατρέξαντα— νά ἐπέμβη καί προλάβη πᾶσαν ἐνέργειαν δυναμένην νά ἔχῃ ὡς ἀπάντησιν τήν ἄρνησιν τῆς ἐνοριακῆς ἐπιτροπείας ἁγίου Δημητρίου. Εἶναι ἀληθές ὅτι ὁ αἰδεσιμώτατος ἐδείχθη προθυμώτατος, νά συμβάλῃ τό ἐπ' αὐτῷ εἰς τήν ἐξεύρεσιν μέσης λύσεως δυναμένης νά διευκολύνῃ τά πράγματα. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ —ὡς ἀπεδείχθη μετ' ὀλίγον— καταστρώνεται νέον σχέδιον διά τήν ἐκπόρθησιν καί ἅλωσιν τῆς Βαστίλλης.

Καί τό σχέδιον αὐτό εἶναι ἡ διάλυσις τῆς μερίδος ἐκείνης εἰς τήν ὁποίαν ἀπεδόθη τό ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς τῆς 26ης Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. Δηλαδή ἡ ἄμεσος διάλυσις τῆς ὁμάδος τοῦ κηρύγματος καί ἡ ἔμμεσος τῶν Κατ. Σχολείων. Ἦτο ἀνάγκη δηλαδή νά ἐξασφαλισθῆ τό ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς ἐπιτρόπου ἀπολυομένου τοῦ Α. Παπαγεωργακοπούλου. Καί ἰδού ἀπόδειξις. Εἰς τήν ἐνοριακήν ἐπιτροπείαν κοινοποιεῖται τό ἑξῆς ἔγγραφον:

Ἑλληνική Δημοκρατία
Ὁ Μητροπολίτης Πατρῶν

Ἀριθ. 1513 Ἐν Πάτραις τῇ 20 Σ/ρίου 1930

Πρός τήν Ἐνοριακήν Ἐπιτροπείαν τοῦ ἐνταῦθα
ἱεροῦ ναοῦ ἁγίου Δημητρίου

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τήν ὑπ' ἀριθμ. 412 ἐ.ἔ. ἀπόφασιν τοῦ Σ. Ἐπικρατείας δι' ἧς ἀκυροῦται ἡ ὑπ' ἀριθ. 5.472 ἐ.ἔ. ἀπόφασις τοῦ ὑπουργοῦ Παιδείας καί Θρησκευμάτων ἐπί τοῦ ἐνοριακοῦ ἐκλογικοῦ καταλόγου τοῦ ὑπό τήν ὑμετέραν ἐπιτροπείαν ἱεροῦ ναοῦ καί ἐπανερχομένης ἐν ἰσχύϊ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1031 ἡμετέρας ἀποφάσεως δι' ἧς διεγράφη ἕνεκα μετοικήσεως ἐκ τῆς ἐνορίας ὁ ἐκλεγείς ἐνοριακός ἐπίτροπος κ. Ἀνδρέας Παπαγεωργακόπουλος, καί μή ἐπιτρεπομένης ὑπό τοῦ Νόμου τῆς παραμονῆς αὐτοῦ ὡς ἐνοριακοῦ ἐπιτρόπου, ἀπολύομεν τόν παρά τάς διατάξεις τοῦ ἀπό 17-12-23 Ν.Δ. ἐκλεγέντα ἐνοριακόν ἐπίτροπον κ. Ἀνδρέαν Παπαγεωργακόπουλον καί παραγγέλλομεν τήν ὑποβολήν συμφώνως τῆς ὑπό τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ ἀπό 17-12-23 Ν.Δ. ὁριζομένων προθεσμιῶν ἐνοριακοῦ ἐκλογικοῦ καταλόγου, προκειμένου ἵνα ὁρίσωμεν ἐκλογήν ἑνός τακτικοῦ μέλους τῆς ἐνοριακῆς ἐπιτροπείας εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀπολυθέντος τοιούτου κ. Α. Παπαγεωργακοπούλου.

† Ὁ Πατρῶν Ἀντώνιος

Ἐπί τῇ λήψει τούτου συνελθοῦσα ἡ ἐνοριακή ἐπιτροπεία τῇ 24ῃ Σεπτεμβρίου διά τῆς ὑπ' ἀριθ. 37 πράξεως αὐτῆς ἀπεφάσισε ἐπειδή κατά σαφεῖς διατάξεις τοῦ ἀπό 17-12-23 Ν.Δ. ἐκλεγείς ἐνοριακός ἐπίτροπος κηρύσσεται ἔκπτωτος ἤ ὑπό τοῦ Μητροπολίτου μετ' ἀπόφασιν τοῦ εἰρηνοδίκου (ἄρθρ. 13) ἤ μετά γνωμοδότησιν τῆς οἰκείας ἐνοριακῆς ἐπιτροπείας καί ἀπόφασιν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου (ἄρθρ. 23). Ἐν προκειμένῳ δέ οὐδετέρα τῶν περιπτώσεων τούτων ἀναφέρεται ἤ μνημονεύεται ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 1513 ἐ.ἔ. ἐγγράφῳ τοῦ Σεβασμιωτάτου.

Ὁμοφώνως ἀποφαίνεται

ὅτι ἡ Ἐνοριακή Ἐπιτροπεία δέον ἐν τῇ ὑπό συζήτησιν ὑποθέσει ν' ἀναβάλῃ νά ἀποφανθῇ ἐφ' ὅσον οὔτε ἔγγραφον πρός τόν κ. Ἀνδρέαν Παπαρεωργακόπουλον περί ἀπολύσεως αὐτοῦ ἀπό τοῦ ἀξιώματος τοῦ ἐνοριακοῦ ἐπιτρόπου ἐλήφθη ἤ ἐγνώσθη ἡμῖν ἡ κοινοποίησις τοιούτου τῷ ἀπολυομένῳ, οὔτε καί ἄν δύναται ἡ Ἐνοριακή Ἐπιτροπεία νά συνέρχεται νομίμως και ἐννόμως ν' ἀποφαίνηται καθ' ὅν χρόνον θά μείνῃ κενή ἡ θέσις τοῦ ἀπολυθέντος τ.ἔ. μέχρι τῆς ἐκλογῆς νέου ἐπιτρόπου δι' ἐκλογῆς ὑπό τῶν ἐνοριτῶν, ὡς ὁρίζει τό ἔγγραφον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου[28].

ΙΒ΄

Λοιπόν τήν 20ήν Σ/βρίου ἐξεδόθη τό περί ἀπολύσεως τοῦ κ. Ἀνδρέου Παπαγεωργακοπούλου, θεολόγου καθηγητοῦ, ἀπό ἐπιτρόπου ἔγγραφον. Συγχρόνως διετάχθη καί ἡ προετοιμασία διά τήν ἐκλογήν τοῦ ἀντικαταστάτου του.

Εἰς τάς παρελθούσας ἐκλογάς ἐπιτρόπων ἁγίου Δημητρίου ἐπιτηδείως διέδωκαν ὅτι τόν σπουδαιότερον ρόλον ἔπαιξαν τό Κατ. σχολεῖον καί τό κήρυγμα. Ὁ Γερβάσιος δέν ἐδέχθη νά συμπράξῃ εἰς τήν ἀπόλυσιν τοῦ κ. Ἀνδρέου Παπαγεωργακοπούλου. Λοιπόν, εἶναι ἀνάγκη νά ἐξουδετερωθῇ πᾶσα ἀντίδρασις καί νά τιμωρηθοῦν ἐκεῖνοι «πού βαροῦν τό μαχαίρι γροθιά», κατά τήν χαρακτηριστικήν φράσιν τοῦ πρωθιερέως αἰδεσιμωτάτου Ἀνδρέου Λεονταρίτου. Ἔπρεπε δέ ἡ τιμωρία νά εἶναι τοιαύτη, ὥστε νά τιμωρηθοῦν τελείως οἱ ἐν ἁγίῳ Δημητρίῳ. Ἔπρεπε νά χρησιμοποιηθῇ μέσον τό ὁποῖον θά ἐσκέπαζε τά ἐλατήρια. Ἔπρεπε νά τηρηθοῦν τά προσχήματα. Καί ἐσχεδιάσθη ἡ ὑπ' ἀρ. 2111 ἐ.ἔ. ποιμαντορική ἐγκύκλιος ὡς παγίς διά τόν Γερβάσιον. Αὐτή θά τόν θέσῃ πρό τοῦ διλήμματος. Ἤ θά σκεφθῇ τόν ἑαυτόν του **καί δέν θά βαρέσῃ τό μαχαῖρι γροθιά** —κατά τήν ὡραίαν φράσιν τοῦ αἰδεσιμωτάτου— ὁπότε **ὁ ἅγιος Δημήτριος νεκροῦται, ἡ ἐξομολόγησις καταπαύει** διότι αὕτη ὡς γνωστόν γίνεται κατά τάς ἑσπερινάς ὥρας, ὁπότε οἱ ἄνθρωποι καταπαύουν ἀπό τῶν ἐργασιῶν των, ἡ α΄ πρωϊνή λειτουργία ἁγίου Δημητρίου παύει, διότι ὅ,τι καί ἄν κάνῃ ἅμα ἀρχίσῃ εἰς τάς 5 ἀδύνατον νά τελειώσῃ εἰς τάς 7 π.μ., τά Κατ. σχολεῖα ἡμιδιαλύονται, διότι τό τμῆμα τῶν ἐργαζομένων νέων, οἱ ὁποῖοι εὐκαιροῦν τάς ἑσπερινάς ὥρας δέν θά ἔχουν ποῦ νά συγκεντρωθοῦν, ἀφοῦ ὁ ναός θά κλείῃ ἅμα τῇ δύσει τοῦ ἡλίου. **Ἤ θά βαρέσῃ τό μαχαῖρι γροθιά**, ὅπως εἶπεν ἀνακουφισθείς ἅμα τῇ ὑπογραφῇ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2111 ἐ.ἔ. ποιμαντορικῆς ἐγκυκλίου ὁ αἰδεσιμώτατος Ἀνδρέας Λεονταρίτης, ἰδιαίτερος γραμματεύς τῆς ἱ. Μητροπόλεως, καί τότε ὁ Γερβάσιος τιμωρούμενος ἐπ' ἀπει-

θεία, **θά σταλῆ εἰς καμμίαν μονήν νά πάρη τόν ἀέρα του.**

—Σᾶς ἐκούρασα. Ἀλλ' ἦτο ἀνάγκη νά διαφωτισθῇ ἡ κοινωνία καί νά μάθη μερικά πράγματα, τά ὁποῖα ἀγνοοῦσε, καθόσον θά ἐξηκολούθει νά ἔχῃ περί ἐμοῦ τήν αὐτήν γνώμην, ἥν ἔχουν καί διεκήρυξαν οἱ ἀνταποκριταί τῶν ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων, ἥν ἔχουν τινές τῶν ἐπισήμων κύκλων, οἱ ὁποῖοι δέν ἐδυσκολεύθησαν —ἀφοῦ μοῦ ἔστησαν μίαν παγίδα— νά μέ παραστήσουν εἰς τάς ἐν Ἀθήναις ἀρχάς ὡς εἰπόντα ὅτι «οὔτε τήν Ἱεράν Σύνοδον θά ἀκούσω». Δῴη αὐτοῖς ἔλεος ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ὁ Κύριος[29].

Καί ἐνῶ οἱ φθονεροί καί πονηροί ἐχθροί τοῦ π. Γερβασίου, χωρίς νά ἔχουν Χριστό εἰς τήν καρδιά τους, διά νά τόν ἐξοντώσουν κατεδημαγώγουν δημοσία περί ὑπάρξεως ἀνυπάρκτων «ἀτοπημάτων» εἰς τά Κατηχητικά Σχολεῖα, τά ὁποῖα ὁδηγοῦν στούς δρόμους τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς καί εἶναι κιβωτός τοῦ Νῶε, ὁ συνετός καί μέ ξύπνεια συνείδησι μαρτυρικός διδάσκαλος κηρύττει μέ τό πνεῦμα τῆς θυσίας μεγαλοφώνως Χριστό. Φλέγεται ἀπό θεῖον ἔρωτα. Δι' αὐτόν ὁ Χριστιανισμός δέν ἦτο ἁπλῆ κοσμοθεωρία ἀλλά βρῶσις καί πόσις, ζῶν ἄρτος καί ὕδωρ «ἀλλόμενον εἰς ζωήν αἰώνιον», «πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη» (Γαλάτ. 5, 6). Ἀψηφώντας τίς παθιασμένες φωνές πού ἀκούγονται καί τήν ἀπαγορευτική ἀρχιερατική ἐγκύκλιο, - γράφε σουλτανο-φερμάνι- πού εἶναι κατασκευασμένο μέ φθηνά θεατρικά εὑρήματα τῆς στιγμῆς καί ἀποκαλύπτει ἀπιστία καί ἀσέβεια, ἀπαντᾶ· «*πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἤ ἀνθρώποις*» (Πράξ. 5, 30). «Ὁ διωγμός ἕνεκεν δικαιοσύνης καί ἀληθείας - εἶπε σέ μία φλογερή ὁμιλία του ὁ ἱεροκήρυκας π. Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης - ὑπάρχει ὡς χαρακτηριστικώτερον γνώρισμα τῆς γνησιότητος τοῦ κήρυκος τῆς ἀληθείας. Οἱ διωγμοί - ἰδού, ἀγαπητοί, ἰδού ἡ ζυγαριά, μέ τήν ὁποίαν δύνασθε νά ζυγίζετε καί νά διακρίνετε τάς γνησίας καρδίας ἀπό τάς κιβδήλας. Ἕν κυρίως, οἱ διωγμοί, εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἀποδεικνύουν τήν σταθερότητα, τήν ἐμμονήν, τήν μέχρι θανάτου αὐταπάρνησιν τοῦ κήρυκος τοῦ Εὐαγγελίου»[30].

Ὁ σεμνός λευίτης πού παρηγορεῖ μέ λόγια πίστεως καί ἐλπίδος τόν λαόν καί ἀνακουφίζει τούς πάσχοντας διά τῶν κοινωφελῶν ἔργων, **συνεχίζει** ὡς συνειδητός καί συνεπής Χριστιανός, μέσα σέ μιά ἀτμόσφαιρα ἔχθρας καί δυσπιστίας νά ἀγωνίζεται στόν δοκιμαζόμενο τοῦτο τόπο «*ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ*» (Β΄ Τιμ. 2, 4). Στόν κουρνιαχτό πού ξεσήκωναν κάποιοι σκληρόκαρδοι πού βαδίζουν μέσα στό σκοτάδι γιά νά βλάψουν τήν φήμη του, ἐκεῖνος ἤρεμος, σταθερός, ἀποφασιστικός καί μέ ἱερό ἐνθουσιασμό, ἔδινε μέ σύνεσιν πολλήν καθημερινά τή μάχη του, πυρπολώντας πάμπολλες νεανικές καρδιές, πού εὕρισκαν κοντά του στήριγμα καί σιγουριά. Ἀγωνίζεται γιά τήν Ὀρθόδοξον πίστιν του καί θηριο-

μαχεῖ μέ τούς ἰσχυρούς τῆς ἡμέρας. Ἐλέγχει μέ πολλή ἀξιοπρέπεια καί μέ σοβαρά ἐπιχειρήματα τήν παρανομία. Ἦτο πάντοτε σέ ἐμπόλεμη κατάστασι, χωρίς ἀνακωχή, χωρίς ἀποστρατείας, δόκιμος καί ὠφέλιμος «*ὀρθοτομῶν τόν λόγον τῆς ἀληθείας*». Ἡ σπεῖρα τῶν ἀδιστάκτων ἐχθρῶν καί κατηγόρων φοβεῖται τό σκληρό μαστίγωμα τοῦ ἀποστολικοῦ λόγου του, πού σχίζει μέ γενναιότητα τό πλαστό προσωπεῖο τῆς ὑποκρισίας καί ξεσκεπάζει μέ ἀνυποχώρητη δύναμι τήν ἐσωτερική λέπρα τῆς ψυχῆς τους, φανερώνοντας ὅτι εἶναι «*τάφοι κεκονιασμένοι*» (Ματθ. 23, 27), πού **κρύβουν μέσα τους σαπίλα καί δυσοσμία** ἀποκρουστική κι' ἀπαράδεκτη ἀπό κάθε καθαρή ψυχή.

«Ὁ π. Γερβάσιος ἐνατένιζε πρός τήν αἰωνιότητα, καί ἀδιαφοροῦσε γιά τά προσκόμματα καί ἐμπόδια πού τόν ταλαιπωροῦσαν ὁποιαδήποτε κι ἄν ἦταν ταῦτα, καί ὁποθενδήποτε προήρχοντο. Μᾶς συνιστοῦσε πάντοτε, —γράφει μία μαθήτριά του— ὅ,τιδήποτε καί ἄν ἐπιχειρήσωμεν, νά ἔχῃ τοῦτο σκοπόν καί τέλος τήν δόξαν τοῦ Κυρίου καί μόνον καί πάσῃ θυσίᾳ «Ὅλα παιδιά μου —μᾶς ἔλεγε— πρέπει ν' ἀνάγωνται, νά κατευθύνωνται πρός τόν Ὕψιστον, νά καταλήγουν ὡς σκοπός εἰς τόν Κύριον καί τήν δόξαν Του, καί ἀπ' αὐτόν νά ἐμπνέωνται καί νά ἀντλοῦνται αἱ σκέψεις μας, οἱ πόθοι μας, τά ἔργα μας, ἐκεῖ καί μόνον ν' ἀποβλέπουν, αὐτόν καί μόνον τόν σκοπόν νά ἐπιδιώκωμεν. Προσέχετε παιδία μου, νά μή νοθεύωμεν τά καλά ἔργα, τούς πόθους, τούς σκοπούς μας μέ ἰδιοτελεῖς ὑστεροβούλους, ἐγωϊστικάς ἐπιδιώξεις· ἁγνά τά ἐλατήρια, ἁγνά τά μέσα, ἁγνός καί ἅγιος ὁ σκοπός κάθε ἐνεργείας μας. Ἀγάπη μέ ὅλας τάς δυνάμεις μας, ψυχικάς, διανοητικάς, σωματικάς πρός τόν Κύριον καί πρός τόν οἱονδήποτε συνάνθρωπόν μας (ἐκτός τῆς κακίας του), πρός σωτηρίαν του καί δόξαν τοῦ Ὑψίστου: καί ὁ ἀσφαλέστερος δρόμος καί τό εὐγλωττότερον κήρυγμα εἶναι ἡ ζωή μας, τό παράδειγμά μας. «*Οὕτω λαμψάτω τό φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τά καλά ἔργα, καί δοξάσωσι τόν Πατέρα ὑμῶν, τόν ἐν τοῖς οὐρανοῖς*», εἶπε ὁ Κύριος. Ἔτσι ἑλκύονται καί σώζονται οἱ μακράν τοῦ Θεοῦ ζῶντες καί δοξάζεται τό Ὑπερύμνητον καί δοξαζόμενον ὄνομα τοῦ ἐν Οὐρανοῖς Πατρός μας, μεταξύ τῶν ἀνθρώπων»[31].

Δίπλα στό μάρτυρα, πού μέ κάθε παρρησία κηρύττει τόν λόγο τοῦ Θεοῦ (Πράξ. 4, 29), στάθηκε σταθερά, ἀποφασιστικά καί ὁλόψυχα μέγα πλῆθος ἀνθρώπων πού δέν ἔπαυσαν νά στέλνουν ὑπομνήματα, ἐκκλήσεις καί ἐπιστολές διαμαρτυρίας. Γονεῖς καί κηδεμόνες τῶν μαθητριῶν τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου Ἁγίου Δημητρίου καί ἀκροαταί τοῦ θείου κηρύγματος ἔστειλαν τήν κάτωθι ἐπιστολή διαμαρτυρίας πρός τόν μετερχόμενο ἀνελεύθερα καί ἀντικανονικά μέτρα, Μητροπολίτη Ἀντώνιο:

–Πρός τόν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Πατρῶν.

Σεβασμιώτατε.

Διά τῶν χθεσινῶν σας δηλώσεων εἰς τήν ἐφημερίδα «Νεολόγος» πολλάς μομφάς ἐξετοξεύσατε κατά τῶν θυγατέρων μας καί ὅτι μᾶς ἐγκαταλείπουν τήν 9ην ἑσπερινήν ὥραν καί τρέχουν εἰς τά κηρύγματα τοῦ πατρός Γερβασίου, μάλιστα παρουσιάσατε αὐτάς ὅτι περιφρονοῦν καί τάς πατρικάς μας νουθεσίας, ὅτι δημιουργοῦν οἰκογενειακάς ἔριδας καί ὅτι ἀκολουθοῦν τυφλῶς τόν Ἀρχιμ. Γερβάσιον Παρασκευόπουλον. Ἡμεῖς σᾶς βεβαιοῦμεν ἐνυπογράφως ὅτι ὄχι μόνον τοιοῦτόν τι δέν συμβαίνει, ἀλλά καί ἐξαιρετική κοσμιότης καί νεά ζωή τῶν θυγατέρων μας κοσμεῖ αὐτάς, λόγῳ τῆς συνεχοῦς ἀκροάσεως τοῦ θείου λόγου τοῦ κηρυσσομένου ὑπό τοῦ θεολόγου Ἀρχιμ. Γερβασίου Παρασκευοπούλου, κήρυγμα δέ οὐδέποτε ἄρχεται τήν 9ην μ.μ. ὥραν. Τώρα ἐάν ὑπάρχουν γονεῖς ἀδιάφοροι πρός τήν πίστιν τοῦ Χριστοῦ καί θεωροῦν **τάς ἐπιμόνους προαιρετικάς καί αὐθορμήτους ἀπαιτήσεις** τῶν κορασίων των διά νά ἔρχωνται εἰς τό κήρυγμα, πταίει μέ τοῦτο ὁ ἱεροκῆρυξ Γερβάσιος Παρασκευόπουλος; ἤ μήπως ὡς χωροφύλαξ δύναται νά καταβαίνῃ ἀπό τό βῆμα τοῦ θείου κηρύγματος διά νά ἐξετάζῃ καί ν' ἀνακρίνῃ τούς ἀκροατάς του καί ἄλλους μέν ἐξ αὐτῶν νά κρατῇ καί ἄλλους νά ἐκδιώκῃ; ἤ μήπως εὐθύνεται διότι ἀπό ἰδιοσυγκρασίας τινές μισοῦν τό κήρυγμα καί δημιουργοῦνται ἐν ταῖς οἰκογενείαις των ἐκ τούτου ἀτομικαί ἠθικαί προστριβαί;

Μή λησμονῆτε, Σεβασμιώτατε ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός εἰς τό κατά Ματθαῖον Εὐαγγέλιόν του κεφ. Ι΄ καί ἐδάφ. 34-37, λέγει «*Μή νομήσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην εἰς τήν γῆν, οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλά μάχαιραν, ἦλθον γάρ διχάσαι ἄνθρωπον κατά τοῦ πατρός αὐτοῦ καί θυγατέρα κατά τῆς μητρός αὐτῆς καί νύμφην κατά τῆς πενθερᾶς αὐτῆς καί ἐχθροί τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοί αὐτοῦ*». Ἐάν τούς λόγους τοῦ Χριστοῦ τούτους τούς πιστεύετε, δέν εἶσθε ἐντάξει μέ ὅσα ἐδηλώσατε χθές εἰς τόν συντάκτην τοῦ «Νεολόγου».

Ὀφείλεται νά γνωρίζητε ὅτι ὁ χριστιανισμός ἀπό τῆς ἀρχῆς τῆς ἐμφανίσεώς του ἀπετέλεσε πυρῆνα τρομακτικῆς ἐπαναστάσεως ἐν ταῖς κοινωνίαις τῶν ἀνθρώπων, τοῦ ἠθικοῦ ἐναντίον τοῦ κακοῦ, τῆς ὡραιότητος τῆς χριστιανικῆς ζωῆς ἐναντίον τῆς φαυλότητος τῆς εἰδωλολατρικῆς ζωῆς, καί ὡς θαυμάσιον καί ἀήττητον ὅπλον ἐχρησιμοποιήθη ἀνέκαθεν ὑπό τῶν γνησίων ἀνδρῶν τε καί γυναικῶν τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας τό θεῖον κήρυγμα ὅπερ ἐστί **ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ** τόν ὁποῖον πρῶτος Ὑμεῖς ἐκ καθήκοντος ἐνομίζομεν ὅτι ἔπρεπε νά ἐνθαρρύνητε διά τῆς παρουσίας σας, καί ἐνισχύσητε διά τῆς ἐπιρροῆς τῆς Ἀρχιερωσύνης.

Εὐπειθέστατοι

Ἐ. Συνούρης, Ν. Κυπρίου, Ἠλ. Κουδούνας, Σπ. Κατσίβελος, Γεωρ. Τσούλης, Δ. Κωνσταντίνου, Ἀνδρ. Παναγόπουλος ἤ Καλουσιώτης, Γ. Ρίζος, Χαρ. Βορίσης, Κων. Ἀγγελακόπουλος, Βασιλ. Μαρκόπουλος, Κ.Λέζος, Εὐρίπ. Βασιλικόπουλος, Στ. Σπηλιόπουλος, Κωνστ. Γ. Θεοδοσίου, Χ. Κεχαγιάρη, Ν. Κουκλουτζλῆς, Θ. Μαρᾶτος, Ἐλ. Βασιλειάδου, Ἐ. Τσιγκοτζίδου, Δ. Ἀβραμίδη,

Σ. Μακρῆς, Δ. Βαρελτζῆ, Σ. Τρυγονάκης, Α. Σουμπασίδου, Ἰωάν. Ζορμπᾶς, Μ. Φιλιππίδου, Δ. Ἀραβανίδης, Ε. Βανέλης, Γ. Χατζηγεωργίου, Σ. Λουκᾶς, Α. Κτενοπούλου, Δ. Φωκιανός, Βασ. Κτενόπουλος, Κ. Στεφάνου, Γ. Ἀσλανίδης, Κ. Δ. Μαρᾶτος, Α. Δανδινίδου, Ε. Κωστοπούλου, Μ. Τσεκιρδίνη, Θ. Βούλγαρης, Δ. Σύργιος, Θ. Φραγκούλης, Κ. Χρυσοβιτσάνου, Ε. Α. Ἀντωνόπουλος, Μ. Σούλου, Γ. Λυκούρης, Π. Ἀντωνακόπουλος, Σ. Γιαννούλης, Ν. Φραγκούλης, Π. Μπόγδανος, Α. Τζιλτλῆς, Ἀτ. Οἰκονομόπουλος, Π. Πασχάλης, Α. Σαλταμαῦρος, Σ. Βρυώνη, Π. Κακουράτου, Μ. Κοσμοπούλου, Ε. Παπαναστασοπούλου, Ἰ. Σιετῆ, Δ. Δ. Τσουκαλᾶς, Δ. Θεοδωρίδης, Μ. Φιλίππου, Μ. Μιντιλογλίτου, Γ. Σ. Παλλιακμάνης, Ὀλ. Παπαναστασοπούλου, Ε. Κατσιμπίρη, Α. Καταπόδη, Ν. Παρασκευόπουλος, Μ. Θωμόπουλος, Π. Ξένου, Α. Μέρμιγκας, Δ. Μπόγδη, Δ. Κουρῆς, Θ. Δούβρης, Ε. Σακέλης, Α. Παρασκευόπουλος, Δ. Ἀποστολόπουλος, Σ. Μάντζου, Σ. Ἀνδρικοπούλου, Γ. Φωτάκιας, Β. Ἀλεξόπουλος, Ε. Φέγγου, Α. Ἀδρακτᾶ, Ε. Μιχαλόπουλος, Ε. Μπουρμπαχάκης, Π. Μαντινόπουλος, Ν. Λαγκίδας, Ἰ. Μπουζοῦκος, Κ. Κατσαρός, Δ. Καραμιχάλης, Τ. Κατσαρός, Σ. Τσακίρης, Α. Δουρβετάκη, Μ. Καραμιχάλης, Η. Κουφουνίδης, Κ. Θεοδοσίου, Σ. Κλεομβρώτου, Ε. Πορτοκαλίδου, Λ. Καρούπας, Δ. Προυσελέντη.

Ἕπονται πλεῖσται ἄλλαι ὑπογραφαί[32].

Ὁ ἀγαπητός ἀναγνώστης βλέποντας τό μέγα πλῆθος τῶν ὑπογραφῶν ἀβίαστα ἀντιλαμβάνεται πόσο λαοφιλής ἦτο ὁ Γέροντας ἀπό τόν Πατραϊκό λαό. Ἀκόμη φαίνεται ὅτι ὁ ἅγιος Πατρῶν ἐπιρρεάσθη ἀπό μερίδα ἐλαχίστων μέν, ἐχθρῶν δέ, τοῦ κηρύγματος. Ἐπίσης συμπεραίνομεν ὅτι ὁ ἴδιος Σος διακατείχετο ἀπό σύμπλεγμα κατωτερότητος καί δέν ἀνεχόταν νά βλέπη τήν αἴγλη, τήν ἀγάπη καί τόν θαυμασμό τοῦ Πατραϊκοῦ λαοῦ πρός τό πρόσωπο τοῦ π. Γερβασίου. Δυστυχῶς δέν εἶχε τόν ἡρωϊσμό καί τήν ταπείνωσι πού εἶχε ὁ Ἰω. ὁ Πρόδρομος, ὁ ὁποῖος, βλέποντας καί ἀκούγοντας τά ἐπιτελούμενα θαυμαστά ἔργα, εἶπε γιά τόν Κύριο· *«ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμέ δέ ἐλαττοῦσθαι»* (Ἰω. 3, 30), διά νά πῆ τό ἴδιο καί αὐτός μέ τήν σειρά του διά τόν π. Γερβάσιο, ἀφοῦ καί αὐτός ἔβλεπε καί ἄκουγε τά ὄντως συμβαίνοντα θαυμαστά ἔργα.

Οἱ εὐγνώμονες πρόσφυγες ἀδελφοί μας ἀπό τήν ἔνδοξο Ἰωνική γῆ τῶν ἑπτά Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀποκαλύψεως δημιούργησαν ξεχωριστή ἐπιτροπή συμπαραστάσεως πρός τόν πνευματικό τους πατέρα πού τούς σφιχταγκάλιασε ὅσον οὐδείς ἄλλος μέ δάκρυα μετά τό δρᾶμα καί τήν συμφορά τοῦ ξερριζωμοῦ καί στάθηκε ὁ παρήγορος ἄγγελος καί ὁ θρησκευτικός ἡγέτης τους. Κατωτέρω παραθέτομεν αὐτούσια τήν «ἔντονο διαμαρτυρία» τους, ἡ ὁποία ἐδημοσιεύθη εἰς τάς τοπικάς ἐφημερίδας.

–Πρός τούς πολεμοῦντας τό Θεῖον Κήρυγμα.

–Ζωηρά ἔντονος Διαμαρτυρία.

Παρακολουθοῦντες τόν ἀπό ἡμερῶν ἀρξάμενον ἀχαρακτήριστον ἠθικόν πόλεμον κατά τῶν θείων καί ἱερῶν κηρυγμάτων τῶν διενεργουμένων ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ ἁγίου Δημητρίου, ἐκφράζομεν τήν θλῖψιν μας διά τά γενόμενα καί δηλοῦμεν ὅτι κατερχόμεθα εἰς τόν ἀγῶνα **παρά τό πλευρόν τῆς ἠθικῆς παρατάξεως χάριν τῆς χριστιανικῆς διαπαιδαγωγήσεως τοῦ λαοῦ ἧς τόσην ἀνάγκην ἔχει ἡ χριστιανική κοινωνία.**

Διά τόν σκοπόν τοῦτον **οἱ ἀντιπρόσωποι μεγάλης προσφυγικῆς ὁμάδος** θά ἐπισκεφθῶμεν σήμερον τόν κ. Νομάρχην ὡς ἀντιπρόσωπον τῆς Κυβερνήσεως καί θά ἐπιδώσωμεν εἰς αὐτόν ἔντονον διαμαρτυρίαν κατά τῆς καταργούσης τά ἑσπερινά κηρύγματα ἐγκυκλίου τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν.

Ἐκφράζομεν δέ καί διά ταύτης δημοσίᾳ τάς εὐχαριστίας μας πρός τούς ἐργάτας τοῦ Θείου Κηρύγματος.

Ἡ ἐπιτροπή

Εὐστρ. Κανελάκης, Δημήτρ. Κιρκμαλῆς, Ἀλέξιος Χαντζίδης, Παῦλος Χουρπιλιάδης, Πρόδρομος Παλιόγλης, Νικ. Στεφανίδης, Γεώργιος Πιρμπιτσάκης.

(Ἕπονται ὑπογραφαί)[33].

Στίς 14/10/1930 «συνῆλθε ἡ Ἱερά Σύνοδος εἰς α΄ συνεδρίασιν ἧς μετέσχε καί ὁ ὑπουργός τῆς Παιδείας κ. Γ. Παπανδρέου. Μεταξύ τῶν θεμάτων συνεζητήθη καί τό ἀναφυέν μεταξύ τοῦ Μητροπολίτου Πατρῶν καί τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Γερβασίου Παρασκευοπούλου. Μετά μακράν συζήτησιν ἀπεφασίσθη ὅπως πρό πάσης σχετικῆς ἀποφάσεως διεξαχθοῦν ἀνακρίσεις»[33α].

Στίς 14/11/1930 «διά τῆς ἐκ Καλαμῶν ἁμαξοστοιχίας ἀφίκετο εἰς Πάτρας προερχόμενος ἐκ Πύργου κ.λ.π. ὁ ὑπουργός τῆς Παιδείας κ. Γεώργιος Παπανδρέου.... Ἐκ τοῦ σταθμοῦ ὁ κ. Παπανδρέου συνοδευόμενος ὑπό τοῦ κ. Νομάρχου, τῶν ἐπιθεωρητῶν τῆς μέσης καί δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως κ.κ. Λυκουρέζου καί Ματαράγκα, τῶν καθηγητῶν καί διδασκάλων καί πλήθους κόσμου, κατηυθύνθη εἰς τό ξενοδοχεῖον «Ματζέστικ» ὅπου καί κατέλυσεν. Εἰς τό ξενοδοχεῖον ὁ κ. ὑπουργός ἐδέχθη διαφόρους ἐπιτροπάς. Μεταξύ ἄλλων παρουσιάσθη πολυπληθής ἐπιτροπή μελῶν τοῦ συνδέσμου χριστιανικῆς ἀδελφότητος ὑπό τόν πρόεδρον αὐτοῦ κ. Οἰκονομόπουλον. Ὁ κ. Οἰκονομόπουλος ἔφερε τόν λόγον ἐπί τοῦ ζητήματος τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν κηρυγμάτων τοῦ πανοσ. ἀρχιμανδρίτου Γερβασίου, κακίσας τό ἀπαγορευτικόν μέτρον, τονίσας ὅτι τοὐναντίον πρέπει τά κηρύγματα νά γίνωνται πρός τόνωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος, ἀποτελοῦντος φραγμόν εἰς τάς ἀντιθρησκευτικάς καί κομμουνιστικάς προπαγάνδας καί παρακαλέσας τόν κ. Παπανδρέου ὅπως διαταχθῇ ἡ ἐπανάληψις τῶν κηρυγμάτων καί ἡ μή καταδίωξις τοῦ Γερβασίου.

Ὁ κ. Νομάρχης παρεμβαίνων ἀνέπτυξε δι' ὀλίγων εἰς τόν κ. ὑπουρ-

γόν τό ζήτημα, ἐτόνισεν ὅτι τοῦτο ἔγκειται εἰς τήν ἄρνησιν τοῦ Γερβασίου νά συμμορφωθῇ μέ τάς διατάξεις τῆς ἐγκυκλίου τοῦ Μητροπολίτου καί ἀνέφερεν ὅτι ὁ ἀρχιμανδρίτης Γερβάσιος καίτοι καί ὑπ' αὐτοῦ τῷ ὑπεδείχθη νά συμμορφωθῇ μέ τήν ἐγκύκλιον, ἠρνήθη πάλιν. Παρετήρησε περαιτέρω ὅτι ὁ Γερβάσιος ἐνῷ ὤφειλε νά μή δίδη λαβήν εἰς σχόλια, τοὐναντίον δημοσιογραφῶν ἐπετέθη λάβρως κατά τοῦ Μητροπολίτου.

Ὁ κ. ὑπουργός ἀπαντῶν πρός τήν ἐπιτροπήν εἶπεν ὅτι εἶναι ἐνήμερος ἐπί τοῦ ζητήματος, παρακολουθήσας τοῦτο ἐξ ἀρχῆς.

—Καίτοι ὅμως, ἐτόνισε, δέν ἔχω ἁρμοδιότητα, ἐν τούτοις ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας ὁρμώμενος ἀπηύθυνα ἔγγραφον πρός τήν Ἱεράν Σύνοδον συνιστῶν ὅπως δοθῇ δικαία λύσις εἰς τό ζήτημα, λύσις ὅμως μή ἐξωθοῦσα τά πράγματα εἰς τά ἄκρα. Ἀναγνωρίζω ὅτι ὁ Γερβάσιος εἶναι ἔντιμος, ἁγνός, ὠφέλιμος διά τήν Ἐκκλησίαν. Ἔσφαλεν ὅμως πολύ ἀρνηθείς νά συμμορφωθῇ μέ τήν μητροπολιτικήν ἐγκύκλιον, διότι οὕτω ἐξεδηλώθη ὡς ἀντάρτης... Ὅτι ὁ Γερβάσιος ἐδημοσιογράφησεν εἶναι ἄτοπον. Ἠδίκησεν οὕτω ἑαυτόν... Ὁ Γερβάσιος, σᾶς ἐπαναλαμβάνω, ὅτι εἶναι ἠθικός, ἀλλά μέ αὐτό πού ἔκαμε, ἀρνηθείς νά συμμορφωθῇ μέ τάς διαταγάς τοῦ ἀνωτέρου του καί δημιουργήσας θόρυβον, ἐξέθεσε τήν Ἑλληνικήν Ἐκκλησίαν. Διότι εἰπέτε μου, σᾶς παρακαλῶ, ποῖον κῦρος ἔχει ἡ Ἐκκλησία ὅταν παρουσιάζεται διῃρημένη καί οἱ ἀποτελοῦντες αὐτήν ἄνευ πειθαρχίας; Σᾶς φέρω ὡς παράδειγμα τήν καθολικήν ἐκκλησίαν καί ἰδίως τήν πειθαρχίαν ἥτις τήν διακρίνει. Ἄς ἀπειθήσῃ, ἄν τολμᾷ, εἷς κληρικός πρός τάς διαταγάς τοῦ Πάπα.... Ἀναγνωρίζω ὅτι τά ἐλατήρια ἅτινα ὤθησαν τόν Γερβάσιον εἶναι ἁγνά...

Εἰς τό σημεῖον τοῦτο παρενέβη ὁ κ. Νομάρχης ὅστις ἐπέστησε τήν προσοχήν τοῦ κ. Παπανδρέου ἐπί τινων διαδόσεων καθ' ἅς προετοιμάζεται ὑπό τῶν ὀπαδῶν τοῦ Γερβασίου ἀποδοκιμασία κατά τοῦ Μητροπολίτου, παρακαλέσας ὅπως συστήσῃ εἰς τούς παρουσιασθέντας μετριοπάθειαν...»[33β].-

«Μερικές ἀθηναϊκές ἐφημερίδες ἔστειλαν εἰδικούς ἀπεσταλμένους στήν Πάτρα, γιά νά παρακολουθήσουν ἐπί τόπου τήν ἐξέλιξι τῶν «γεγονότων» γιά τόν π. Γερβάσιο τόν ὁποῖο «ἡ πατραϊκή κοινωνία στό σύνολό της περιέβαλε μέ μεγάλο σεβασμό», γράφει ὁ δημοσιογράφος-συγγραφεύς Νῖκος Πολίτης καί συνεχίζει: «Ἀπεσταλμένος τοῦ «Ἔθνους» ὁ Ἀχιλλέας Μαμάκης, ἔγραφε στό φύλλο τῆς 20ης Ὀκτωβρίου 1930 μιά ἐνδιαφέρουσα ἀνταπόκρισι μέ τίτλο «Γερβάσιος, ὁ ἀδίκως ἀποκληθείς Ρασπουτίν τῶν Πατρῶν»[33γ]. Εἰς τό δημοσίευμα αὐτό, πού καλύπτει ὁλόκληρη σχεδόν τήν 3η σελίδα, ὁ ἀπεσταλμένος τῆς ἐφημ. «ΕΘΝΟΣ» τῶν Ἀθηνῶν γράφει μεταξύ ἄλλων καί τά κάτωθι:

«ΠΑΤΡΑΙ, 19 Ὀκτωβρίου. (Τοῦ ἀπεσταλμένου μας).

.... Γερβάσιος! Κρατῆστε καλά εἰς τήν μνήμην σας τό ὄνομα τοῦ ἱερωμένου αὐτοῦ. Διότι νά μοῦ τό θυμηθῆτε, ταχύτατα θά φέρεται εἰς ὅλων μας τά χείλη... Εἶναι ὁ Γερβάσιος θεραπευτής ψυχῶν. Μόνον λίγο ὑπερβολικός. Ἰδιότυπος. Ἐδῶ ἀκριβῶς ἔγκειται τό ὅλον ζήτημα καί ἔτσι ξεπετάχτηκε στή μέση καί ἔγινε εὐρύτερα γνωστόν τό ὄνομά του, τό ὁποῖον ἕως τώρα μόνον ἡ Πάτρα ἐγνώριζε. Ἐπειδή ὅμως ἴσως νά μήν ἔτυχε ν' ἀκούσετε ἐπακριβῶς τί εἶναι ὁ Γερβάσιος, σᾶς κατατοπίζω εὐθύς ἀμέσως ἐπί τῇ βάσει τῶν στοιχείων μιᾶς διημέρου διονυχιστικῆς ἐρεύνης, τήν ὁποίαν ἐδῶ ἔκαμα: Ὁ Γερβάσιος, λοιπόν, –Παρασκευόπουλος τό ἐπίθετον– εἶναι ἀρχιμανδρίτης καί προϊστάμενος τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Δημητρίου Πατρῶν. Κατάγεται ἀπό τήν Βυτίνα καί εἶναι σχετικῶς νέος, 40-45 ἐτῶν. Φαίνεται πολύ μορφωμένος καί εἶναι ἀκόμη περισσότερον ἔξυπνος. Διαβολάνθρωπος. Ἐν τούτοις ἔχει φυσιογνωμία γλυκύτατη, ἕνα θεῖο χαμόγελο ἐντελῶς σαγηνευτικό –αὐτό εἶναι τό μεγάλο του ὅπλον– καί στό πρόσωπό του εὑρίσκεται διαχυμένη μιά πνοή ἀπείρου ἀγαθότητος. Ἔτσι πού εἶναι λίγο παχουλός, χωρίς νά εἶναι ἀρκετά ὑψηλός, δέν ἔχει τίποτε τό ἀγέρωχο ἤ τό ἐπιβλητικό καί κατ' αὐτόν τόν τρόπον ἡ συμπαθητική ἐντύπωσις πού προκαλεῖ ἐπαυξάνεται. Εἰς συμπλήρωσιν, ἔχει τό προσόν νά μιλᾷ πειστικά καί νά ἐπικοινωνῇ μέ τά λόγια του κατ' εὐθείαν μέ τήν καρδιά. Ἐργάζεται εἰς τάς Πάτρας ἀπό τοῦ 1919. Εἰργάσθη καί ἐργάζεται δραστηρίως ὅσον καί ἀποτελεσματικῶς, εἰς τρόπον ὥστε σήμερον νά ὑπάρχουν χιλιάδες Πατρινοί πού τόν λατρεύουν. Ὑπεξέκαυσε μέ τάς διδασκαλίας του τήν θρησκοληψίαν ὡρισμένων τάξεων. Ἐφανάτισε μέ τό κήρυγμα ἄλλας. Ἐδημιούργησε μίαν ἰδιότυπον κίνησιν, ἵδρυσε κάτι κατηχητικά σχολεῖα, ἔφθασε, οὔτε λίγο οὔτε πολύ νά ἔχῃ σήμερα ἕνα συγκεκροτημένο, μποροῦμε νά τό ποῦμε, κόμμα, μιά γερβασική φανατισμένη καί πειθαρχοῦσαν ὀργάνωσιν, μέ δυό λόγια ἐπέσυρε τόσο τήν ἐμπιστοσύνη, ἐγοήτευσε τόσον πολύ τά πλήθη, ὥστε σήμερον διαθέτει κατά βούλησιν ἄπειρον κόσμον, ὄχι δέ μόνον ἁπλοϊκῶν, ἀλλά καί μορφωμένων ἀκόμη ἀνθρώπων. Ἴσως αὐτά νά φαίνωνται ἐκ πρώτης ὄψεως παράδοξα καί ἀπίστευτα. Προχωρῶντας θά ἰδῆτε ὅτι εἶναι ἀληθέστατα καί ζωγραφίζουν ἐπακριβῶς μίαν ὑπάρχουσαν ἐδῶ κατάστασιν.

Τί ἀκριβῶς ἔκαμε;

Κήρυγμα, σχολεῖα κατηχητικά, ὅπου παιδάκια καί κοριτσάκια ἀπό τεσσάρων χρονῶν μέχρι 18-20, δύο-τρεῖς φορές τήν ἑβδομάδα πηγαίνουν καί συμπληρώνουν τή θρησκευτική των μόρφωσιν, διαλέ-

ξεις ἠθικοθρησκευτικές, λειτουργίες καί ἕνα σωρό ἄλλα πράγματα. Πρέπει νά ὁμολογηθῇ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ὅτι σ' αὐτά τά πράγματα δέν ὑπάρχει τίποτε τό ἐπιλήψιμον ἀπό δογματικῆς ἀπόψεως. Ἀπεναντίας ὑπάρχει ἔντονος προσπάθεια τονώσεως τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος. Οὔτε διεπιστώθη ἡ παραμικροτέρα αἱρετική τάσις. Εἶναι ἀναμφισβήτητον. Ὁ Γερβάσιος ἔκαμνε ὅ,τι ἐπιβάλλεται νά κάμῃ ἕνας καλός ποιμενάρχης, ἕνας ἐμπνευσμένος κληρικός... Ἐκεῖνο μόνον τό ὁποῖον δικαιοῦται κανείς νά πῇ εἶναι, ὅτι διήγειρε καί διεγείρει τόν θρησκευτικόν ζῆλον τῶν πιστῶν μέχρι σημείου κατακριτέας ὑπερβολῆς. Ἔτσι ἐδημιουργήθη καί τό φανατικόν πλῆθος τῶν Γερβασικῶν. Ἔτσι ἡ Πάτρα, σχεδόν ὅλη μαγνητισμένη καί λατρεύουσα τόν κληρικόν, προσήρχετο εἰς τόν ἅγιον Δημήτρη, ἔτσι μερικά κορίτσια πού ἐμαθήτευαν παρ' αὐτῷ ἄρχισαν νά ἐκδηλώνουν τάσεις ν' ἀσπασθοῦν τό μοναχικόν σχῆμα καί κατ' αὐτόν τόν τρόπον σιγά-σιγά ἤρχισαν ἐπίσης νά γεννῶνται εἰς τάς ἐκδηλώσεις τῆς Γερβασιακῆς κινήσεως καί διάφορα «ἀτοπήματα» ὡς ἐχαρακτηρίσθησαν. Θά ποῦμε κατωτέρω τί ἀκριβῶς. Τά πράγματα μιά φορά ἄρχισαν νά λαμβάνουν λόγῳ αὐτῆς τῆς ὑπερβολῆς ἐπικίνδυνον μορφήν. Ἐπενέβη τότε πρό 15νθημέρου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πατρῶν κ. Ἀντώνιος καί διά νά περιορίσῃ τήν κίνησιν εἰς τά ἐμπρέποντα ὅρια καί νά ἐκλείψουν αἱ ἐκμεταλλεύσεις της –διότι κατά τήν γνώμην μου ὁ ἀρχιμανδρίτης Γερβάσιος ἀδιαφόρως ἐάν καλλιεργῇ μετά ὑπερβολῆς τήν κίνησιν αὐτήν τῆς φανατικῆς θρησκοληψίας διά προσωπικά ἐλατήρια μελλοντικῶν ἐπιδιώξεων, πρᾶγμα ὅμως πού δέν ἠμπορεῖ νά σταθῇ παρ' ὡς ἁπλῆ ὑπόνοια, δέν ἐνέχεται προσωπικῶς διόλου εἰς τά ἔκτροπα καί τά «ἀτοπήματα», πού κατηγγέλθη ὅτι ἐγίνοντο, διότι τώρα ὅπως τό εἶδα μέ τά μάτια μου δέν συμβαίνει τίποτε, μά ἀπολύτως τίποτε...

Ὁ Μητροπολίτης Πατρῶν λοιπόν ἀπηγόρευσε τό νυχτερινόν κήρυγμα καί ἔλαβε καί διάφορα ἄλλα μέτρα περιορισμοῦ τῆς μέχρι ὑπερβολῆς αὐτῆς κινήσεως πρός τόνωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος καί ἀρτιωτέραν ἠθικήν καί ὑγιᾶ κοινωνικήν μόρφωσιν τῆς νεολαίας καί τῶν δύο φύλων διά τῶν κατηχητικῶν Σχολείων. Ὁ Σεβασμιώτατος... διέταξε τό κλείσιμον τοῦ ναΰδρίου τοῦ Προφήτου Ἠλία, πού εἶναι λίγο μετά τούς στρατῶνας τῶν Πατρῶν... Ὁ Γερβάσιος δέν ὑπήκουσε. Καί ὄχι μόνον αὐτό, ἀλλ' ἐδημοσίευσεν ἐναντίον τῆς μητροπολιτικῆς ἀποφάσεως, ἐνῶ συγχρόνως τά πλήθη τῶν πιστῶν του ἐξεμάνησαν, διότι ὁ ἐπίσκοπος ἤθελεν, ὡς ἰσχυρίζοντο, νά καταργήσῃ οὐσιαστικῶς τό κήρυγμα...... Τί ἔγινε μετά; Ἐπῆλθε πλέον καθαρά σύγκρουσις Μητροπολίτου καί Γερβασίου, ἡ ὁποία καθημερινῶς ἐγέ-

μιζε τάς στήλας τῶν ἐγχωρίων ἐφημερίδων. Ὁ ἀρχιμανδρίτης ἀνταπήντησε διά μιᾶς συνεντεύξεως δημοσιευομένης ἐν συνεχείᾳ εἰς τήν ἐδῶ «Ἀπογευματινήν»... Ὁ Μητροπολίτης κατόπιν τοῦ προκύψαντος ζητήματος φοβούμενος μεγαλυτέραν ἐκτράχυνσίν του —εἴπαμε ὅτι οἱ Γερβασιακοί εἶναι καί πολλοί καί φανατικοί— ἐζήτησε τήν ἐπέμβασιν τοῦ Νομάρχου καί τῆς Ἀστυνομίας, ἀπευθυνθείς συγχρόνως εἰς τήν Ἱεράν Σύνοδον. Ἴσως ν' ἀρκοῦσε μόνον αὐτό τό τελευταῖον... Ἀλλ' ἄς εἶναι. Ὁ κ. Καλογερόπουλος, λοιπόν, ὁ νομάρχης Πατρῶν ἐκάλεσε τόν Γερβάσιον καί τοῦ συνέστησε ν' ἀποφύγῃ μεγαλυτέραν ἐκτράχυνσιν τῶν πραγμάτων, ν' ἀναμείνῃ τήν γνωμάτευσιν τῆς Συνόδου καί τόν κατέστησε προσωπικῶς ὑπεύθυνον διά τά τυχόν ἔκτροπα πού ἐθρυλεῖτο ὅτι οἱ ὀπαδοί του θά ἔκαμνον ἐναντίον τοῦ Ἐπισκόπου. Ἡ ἀστυνομία συγχρόνως ἔλαβε μέτρα οὕτως ὥστε βιαίως νά ἐφαρμοσθῇ ἡ ἐγκύκλιος τῆς Μητροπόλεως... Ὁ Σεβασμιώτατος Ἀντώνιος ὅμως παρεκάλεσε ν' ἀνασταλοῦν ταῦτα φοβηθείς μήπως οἱ ὀπαδοί τοῦ ἀρχιμανδρίτου ἔφθαναν εἰς βιαιότητας... Τά πλήθη τῶν φανατισμένων πιστῶν του, πρέπει νά ἐπαναληφθῇ ὅτι δέν ἀποτελοῦνται μόνον ἀπό γριοῦλες, ἁπλοϊκόν κοσμάκη καί ἀφελεῖς θρησκολήπτους. Μεταξύ αὐτῶν συγκαταλέγονται πάμπολλοι μορφωμένοι ἄνθρωποι καί πολλά ἔγκριτα μέλη τῆς Πατραϊκῆς κοινωνίας. Πρᾶγμα πού ἐναργῶς καί εὐγλώττως ἀποδεικνύει ὅτι... ὁ ἀρχιμανδρίτης Γερβάσιος εἶναι κληρικός ἀξίας, ποιμενάρχης καλός καί ἱερωμένος ἀπό ἐκείνους πού ἀντιλαμβάνονται τήν πραγματικήν των ἀποστολήν... Ὁ Νομάρχης κ. Καλογερόπουλος εἶχε τήν καλωσύνην νά μοῦ παράσχῃ καί σχετικάς λεπτομερείας. Μοῦ εἶπε: -Τό ζήτημα τοῦ ἀρχιμανδρίτου Γερβασίου ἔφθασε νά εἶναι καί ἰδικόν μας, δηλαδή τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν, διά τόν ἁπλούστατον λόγον ὅτι φοβούμεθα πάρα πολύ ὅτι θά μᾶς δημιουργήσῃ καί ζήτημα δημοσίας τάξεως... Διότι —ὅπως ὁ ἴδιος ὁ Σεβασμιώτατος Πατρῶν μοῦ ἀνεκοίνωσεν— αἱ γενόμεναι ἀνακρίσεις ἔφεραν εἰς τό φῶς, ὅτι ὁ ἐν λόγῳ ἀρχιμανδρίτης ἐκήρυσσεν ἐντέχνως καί ἀνυπακοήν εἰς τάς πολιτικάς καί θρησκευτικάς ἀρχάς. Ἔπειτα εἶχε ἀναστατώσει τήν πατραϊκήν κοινωνίαν μέ τάς θεωρίας του. Ἐκτός τοῦ ὅτι ἤθελε ὅλες οἱ γυναῖκες νά εἶναι ντυμένες μέχρι τοῦ λαιμοῦ καί ἀστραγάλου, τίς ἔβαζε νά κάμουν νηστεῖες ἄπειρες... Γενικῶς παρουσιάζει ἡ ὑπόθεσις ἐπιλήψιμον ὄψιν... Πρέπει νά ληφθοῦν μέτρα... Ἐάν χρειασθῇ θά ἐπέμβωμεν...».

Στόν ἄδικο διωγμό του ὡρισμένες ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μέ τά πονηρά δημοσιεύματά τους ἀλλοίωναν τήν ἀλήθεια καί ἐφόνευαν τό

δίκαιον. Τότε ὁ διωκόμενος λόγῳ τῶν ὀρθοδόξων φρονημάτων του π. Γερβάσιος ἀναγκάσθηκε νά στείλη πρός τούς Διευθυντάς τῶν ἐφημερίδων «Καθημερινῆς», «Πατρίδος», «Ἡμερησίου Τύπου» τήν ἀκόλουθο τηλεγραφική διαμαρτυρία:

Ἐν ὀνόματι ἠθικῆς καί δικαίου, διαμαρτύρομαι κατά ἀνταποκριτῶν ὑμῶν διά μεταβιβασθείσας ἀνακριβείας.

Παρακαλῶ χάριν ὀρθοδόξου λαοῦ καί Ἑλληνικῆς Πατρίδος ἀμερόληπτος συντάκτης διακριβώσει αἴτια στάσεώς μου. Ἄλλως **τύπος φθείρει Κοινωνίαν.** Ἀρχιμανδρίτης Γερβάσιος Παρασκευόπουλος, Θεολόγος»[34].

Δέν εἶναι μόνο οἱ Ἀθηναϊκές Ἐφημερίδες πού χρησιμοποιοῦν τήν γλῶσσα τοῦ χλευασμοῦ καί τῆς συκοφαντίας κατά τοῦ ζηλωτοῦ τῶν πατρώων παραδόσεων. Ἄθεοι καί ἀσεβεῖς, ἀδιάντροποι καί ἀδίστακτοι, οἱ ὁποῖοι σκοπό τῆς ζωῆς των ἔχουν νά πολεμοῦν μέ χυδαῖα ὅπλα ὅ,τι ἅγιο καί ἱερό, ἔβαλαν στό στόχαστρό τους ἐναντίον τοῦ ἱεροκήρυκος, ὁ ὁποῖος μέ αὐταπάρνησι, μέ ἐργατικότητα, μέ πνεῦμα θυσίας συνέχισε τήν ἡρωϊκή παράδοσι τῶν ἐμπνευσμένων κληρικῶν τῆς Τουρκοκρατίας, πού στήριξαν καί καθωδήγησαν τό Γένος καί ἀκτινοβόλησαν καί τό ἐτίμησαν στούς γύρω λαούς. Ὁ πνευματικός μεγάλων μαζῶν, κληρικῶν, μοναχῶν καί λαϊκῶν, πού δοκίμασε τό μαρτύριο τῆς συνειδήσεως καί «*μετά ἀνόμων ἐλογίσθη*» (Λουκ. 22, 37), ἔδωσε ἀφορμή σέ πολλούς νά κρίνουν καί νά κατακρίνουν μέσα ἀπό τήν θαλπωρή τῶν γραφείων τους τίς πράξεις καί τίς παραλήψεις τῶν ἀγωνιστῶν χωρίς νά ἐξετάσουν τά βαθύτερα αἴτια. Ἄκαπνοι πολλοί ἀπ' αὐτούς, ἀνίδεοι ἀπό τραύματα μάχης, ξεκομμένοι ἀπό τίς πηγές τῆς ἱστορίας, πῆραν στήν πέννα τους καί στά ἄχυρο-ἄρθρα τους τό διαμάντι πού μέ θάρρος καταπληκτικό, μέσα στήν κόλασι τοῦ κόσμου ἐβάστασε τό ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τήν ὁμολογία τῆς πίστεως, τή δίστομο ρομφαία τῆς ἀληθείας, καί τόν ἀκρωτηρίασαν οἱ «ἔξυπνοι» καί οἱ «καλῶς σκεπτόμενοι» πάνω στήν προκρούστεια κλίνη τῶν δικῶν τους μέτρων. Γράφει σχετικῶς τό δεκαπενθήμερο χριστιανικό περιοδικό «ΑΛΗΘΕΙΑ» τῶν Πατρῶν:

«Τήν ἔκδοσιν τῆς ὡς ἄνω Ποιμαντορικῆς Ἐγκυκλίου ἥτις ἐκυκλοφόρησε μόνον ἐν τῇ πόλει τῶν Πατρῶν καί δι' ἧς ἐζητεῖτο ἐμμέσως ἡ κατάργησις τῶν ἑσπερινῶν κηρυγμάτων τοῦ Ἀρχιμ. Γερβασίου Παρασκευοπούλου ἅτινα ἀπό ἑνδεκαετίας ἐγίνοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ ἐνταῦθα Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Δημητρίου, ἐπηκολούθησε ὑβριστική ἀρθρογραφία ἐναντίον τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ φύλλου καί τοῦ Ἀρχιμ. Γερβασίου Παρασκευοπούλου. Τήν ἀρθρογραφίαν ταύτην διενήργησε γνωστός κύριος καί μάλιστα ἐνορίτης τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου, τοῦ ὁποίου τό ὄνομα θά ἀναγράψωμεν εἰς τάς στήλας τοῦ φύλλου μας χάριν τῆς Ἱστορίας, εὐθύς μόλις μᾶς γνωστοποιήσῃ τοῦτο ἡ ἁρμοδία Δικαστική Ἀρχή,

καθόσον τάς ὕβρεις του τάς ἐκάλυπτε μέ τάς λέξεις «Προσεκτικός Ἀναγνώστης».

«Οἱ Ἐπαναστάται τοῦ Ἁγίου Δημητρίου». Τόν τίτλον αὐτόν ἔδωκε εἰς τά ὑβριστικά ἐναντίον μας δημοσιεύματα ὁ ὡς ἄνω κύριος. Μεταξύ δέ τῶν ἄλλων γράφει καί τά ἑξῆς εἰς τό τελευταῖον ἐναντίον μας ἄρθρον του:

....

«Αὐτά ἔπρεπε νά εἴπητε καί νά μή ἐξωθήσητε τούς ὀπαδούς σας νά ἐξέλθωσιν εἰς τάς ὁδούς **ὡς θορυβοποιοί, δημαγωγοί, ἀλαζόνες, ὑποκριταί, ψεῦσται καί λαοπλάνοι, ἀπαίσιοι κήρυκες τοῦ χειρίστου τῶν κηρυγμάτων ὅπερ εἶναι τό κήρυγμα τῆς ἀναρχίας.**

Ἀπέλθητε ἄνθρωποι ταραξίαι ἐκ τῆς κοινωνίας ταύτης, δέν εἶσθε πλέον ἀνεκτοί, εἶσθε οἱ φοβερώτεροι ὑπομονευταί τῶν διδασκαλιῶν τοῦ Χριστοῦ.

Ἀποσυρθῆτε εἰς μοναστήριον, μακράν τοῦ κόσμου μελετήσατε τάς πράξεις σας καί πεισθῆτε ὅτι ὁ Θεός θά δεχθῇ καί θά συγχωρήσῃ ὑμᾶς ἄν ἐν συνειδήσει καί συντριβῇ ψυχῆς ἀνακράξητε· *«Ἰδού ἐν ἀνομίαις συνελήφθην»*.

Σπεύσατε νά σωθῆτε «Δεινόν ἡ ραθυμία μεγάλη ἡ μετάνοια».

Προσεκτικός Ἀναγνώστης[35].

Τήν αὐτήν δέ ἡμέραν 7ην Ὀκτωβρίου εἰς τήν αὐτήν ἐφημερίδα «Τηλέγραφος» ἐδημοσιεύετο τό κάτωθι ἄρθρον τοῦ Σωματείου «Χριστιανική Ἀδελφότης» ἐξ ἀφορμῆς ὕβρεων καί ἐναντίον αὐτοῦ εἰς προηγούμενα ἄρθρα ἐκ μέρους τοῦ αὐτοῦ κυρίου.

–Ἀνακοινωθέν τοῦ Σωματείου Χριστιανικῆς Ἀδελφότητος Πατρῶν.

(Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἤ ἀνθρώποις)

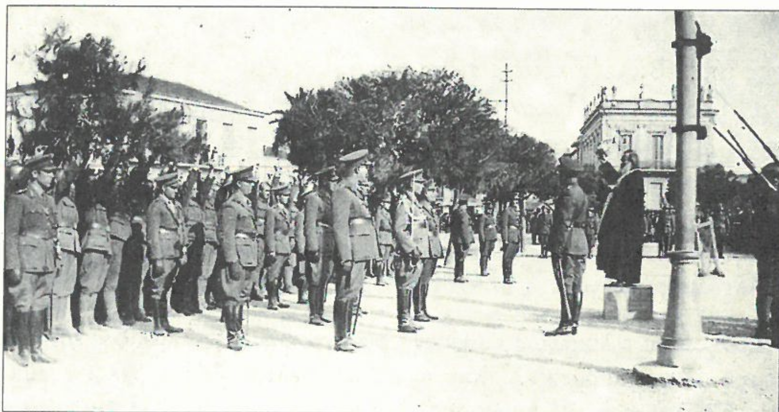
(Πράξεων Ἀποστόλων 5, 29)

Παρακαλουθοῦντες μετά μεγίστης προσοχῆς, ὡς ἐμπρέπει εἰς τοσοῦτον σοβαρόν ζήτημα, οἷον εἶναι τό Κήρυγμα τοῦ Θείου Λόγου, κατά τοῦ ὁποίου ἠγέρθη καταφανής πόλεμος κρυπτός καί φανερός, ἐπίσημος καί ἀνεπίσημος, δηλοῦμεν ὅτι ἐντός τῶν ἡμερῶν τούτων θέλομεν προβῇ εἰς ἀποκαλύψεις, δι' ὧν πᾶς χριστιανός διατηρῶν ἔτι πίστιν ὡς κόκκον συνάπεως πρός τόν Κύριον θέλει πεισθῇ ὅτι ὁ προκείμενος ἀγών ὅν ἐνεφάνισαν οἱ κατά τοῦ κηρύγματος πολέμιοι, ἐνδεδυμένοι ὑπό τήν ὡραίαν ὄψιν τοῦ προβάτου, εἶναι ἀγών ἱερός καί μέγιστος, οὗτινος ἀντιμισθία θέλει εἶναι ἡ ζωή τῆς ψυχῆς διά πάντα καλόν ἐργάτην.

Ἄς μή λησμονῇ ἕκαστος χριστιανός ὅτι Θεῖον Κήρυγμα εἶναι αὐτό τοῦτο τό **ἱερόν Εὐαγγέλιον τοῦ Κυρίου, αὐτός οὗτος ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός.**

Κατ' αὐτοῦ λοιπόν ἐστράφησαν οἱ πολέμιοι καί οὐχί κατά τῶν ἐργατῶν τοῦ Θείου Κηρύγματος κατά τῶν ὁποίων σκοπίμως καί προσχηματικῶς στρέφονται καί γράφουν κρυπτόμενοι, κινοῦντες πάντα λίθον.

Μή λησμονῶσιν ὅμως ὅτι μεταξύ πολεμίων καί Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπεμβαίνων ὁ τετιμημένος ἀπόστολος Παῦλος (ἐν ταῖς Πράξεσι) φωνάζει «πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἤ ἀνθρώποις». Ἄς γινώσκει δέ ὁ κρυφίως καταπολεμῶν τόν

Μία σπάνια φωτογραφία. Ὁ Γέροντας, τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1934, ὁρκίζει τούς νεοσυλλέκτους τοῦ 12ου Συντάγματος Πεζικοῦ στήν πλατεῖα Ὑψηλῶν Ἀλωνίων.

Θεόν, καί τούς πιστούς ἐργάτας τοῦ ἀμπελῶνος του συκοφαντῶν, ὅτι οὕτω φερόμενος ὁμοιάζει ἐκείνου, ὅστις πάντοτε κρυφίως ἐργάζεται τό κακόν, (τοῦ Σατανᾶ).

Χριστ. Ἀδελ. Πατρῶν[36].

Συνεχίζων τό περιοδ. «ΑΛΗΘΕΙΑ» γράφει ἐπίσης καί τά κάτωθι:

«Τά ἀνωτέρω λοιπόν ὑπῆρξαν κυρίως ἡ ἀφορμή τοῦ νά λάβῃ ἡ ὑπόθεσις αὐτη τοιαύτας διαστάσεις, εἰς τρόπον ὥστε νά ἀσχοληθῆ μέ τό ζήτημα τοῦτο ἐπί τινας ἡμέρας καί ὁ ἡμερήσιος τύπος τῆς πρωτευούσης. Ἀλλά τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἀρθρογραφία του ὥστε κατελαμβάνετο ὁ γνωρίζων τήν ὅλην ὑπόθεσιν ταύτην ἀναγνώστης, ὑπό θλίψεως κυριολεκτικῶς διά τόν τοιοῦτον διασυρμόν τῆς ἀληθείας. Κατεβληθη δέ τοιαύτη προσπάθεια ὑπό τῶν ἐν Πάτραις ἐχθρῶν τῆς ἠθικῆς κατά Χριστόν κινήσεως καί τοῦ προσώπου τοῦ ἀρχιμανδρίτου κ. Γερβασ. Παρασκευοπούλου, ὥστε παρεστάθη ὁ ἐν λόγῳ Ἀρχιμανδρίτης ὡς εἷς ἐπαναστάτης τῆς Ἐκκλησίας καί διαστροφεύς ἀκόμη τῶν ἠθικῶν διδασκαλιῶν τῆς πίσεως. Ἠγωνίσθησαν νά ἐξοντώσωσι μίαν κληρικήν ἐργατικότητα καί νά θάψωσιν αὐτήν ζῶσαν. Δι' αὐτό καί πρός ἐπιτυχίαν τῶν σχεδίων των ἐχρησιμοποίησαν τά πάντα. Ἡ ψευδολογία καί ἡ ἐγκληματική συκοφαντία ἐπεστρατεύθησαν ἀπό τῆς πρώτης στιγμῆς. Οἱ ἐν Πάτραις ἀνταποκριταί τῶν Ἀθηναϊκῶν Ἐφημερίδων - ἐκτός τῶν γνωστῶν ἐξαιρέσεων - ἀγνοοῦντες τελείως τά πράγματα ἤ κρίνοντες ταῦτα ἀναλόγως τῶν προσωπικῶν των προτιμήσεων, διετύπωσαν πρωτοφανῆ ψεύδη καί ἀνηκούστους συκοφαντίας ἅτινα ἐφιγουράρησαν εἰς τάς ἐφημερίδας των μέ χαρακτηριστικούς τίτλους, διά λόγους ἐντυπωσιακούς, ἀδιαφοροῦντες τελείως διά τόν ἄδικον διασυρμόν καί τόν ἠθικόν στιγματισμόν ἑνός ἐργάτου τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς Κοινωνίας. Δέν ἐβράδυνεν ὅμως ὁ ἄνεμος τῆς ἀληθείας ν' ἀπομακρύνη τό νέφος τῶν ψευδολογιῶν καί τῶν συκοφαντιῶν τούτων εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀναφανῆ ἡ ἀλήθεια.

Ἡ Ἐφημερίς «Ἀκρόπολις» ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἐν Πάτραις ἀνταποκριτοῦ της ὑπερέβαλε πάσας εἰς ψευδολογίας καί συκοφαντίας κατά τοῦ Ἀρχιμ. Γερβασίου Παρασκευοπούλου. Μετά τινας ὅμως ἡμέρας ἀπέστειλεν ὁ Διευθυντής αὐτῆς κ. Βουτσινᾶς πρός τόν Ἀρχιμανδρίτην Γερβάσιον Παρασκευόπουλον τό κάτωθι τηλεγράφημα·

Ἀριθ. τηλ. 1155 τῆς 20-10-30

Ἀρχιμανδρίτην Γερβάσιον Παρασκευόπουλον

Πάτρας

Λουποῦμαι εἰλικρινῶς καθόσον χρονογράφημα 2ας σελίδος ἐδημοσιεύθη ἐμοῦ ἀπουσιάζοντος Χαλκίδα. «Ἀκρόπολις» οὐδένα θέλει ν' ἀδικῇ. Stop. Στῆλαι της σᾶς ἀνοίγονται διά νά γράψητε ἄν θέλετε μακρότατον ἄρθρον μέ ὑπογραφήν σας ἀποκαθιστῶντες πράγματα θέσιν των.

Διευθυντής «Ἀκριπόλεως» Βουτσινᾶς

Μετά δύο δέ ἡμέρας ἡ αὐτή Ἐφημερίς ἐδημοσίευσε τά κάτωθι:

22 Ὀκτωβρίου «Ἀκρόπολις»

«Ὅπως διαβάζομεν εἰς τόν «Τηλέγραφον», τῶν Πατρῶν ἡ ὑποβληθεῖσα ἀπό τήν ἀστυνομικήν διεύθυνσιν πρός τήν εἰσαγγελικήν ἀρχήν ἔκθεσις διά τήν γνωστήν ὑπόθεσιν τῶν «ἀντεκκλησιαστικῶν» κηρυγμάτων τοῦ ἀρχιμανδρίτου Γερβασίου, **βεβαιοῖ ὅτι πρόκειται περί συκοφαντιῶν καί ὅτι τοὐναντίον ὁ ἀρχιμανδρίτης Γερβάσιος Παρασκευόπουλος χαίρει φήμην καί ὑπόληψιν ἀνωτέραν ἐν Πάτραις καί θεωρεῖται ὁ ἐντιμότερος, ἠθικώτερος, εἰλικρινέστερος καί ἐργατικώτερος πάντων λειτουργός τοῦ Ὑψίστου».** Καί ἐφ' ὅσον μία ὑπεύθυνος ἀρχή βεβαιοῖ τά ἀνωτέρω, ἡ «Ἀκρόπολις» δέν ἔχει λόγον νά μή πιστεύῃ ὅτι ἠδικήθη τραγικῶς ὁ ἱερωμένος τῶν Πατρῶν ἀπό τάς φιλοξενηθείσας εἰς τάς στήλας τῶν ἐφημερίδων προσωπικάς ἐναντίον του ἐπιθέσεις, ἐκ μέρους τῶν πρός αὐτόν ἐναντιοφρονούντων».

Ὁμοίως δέ τήν 21ην ὁ «Ἡμερήσιος Τύπος» ἐδημοσίευσε τό κάτωθι ἄρθρον.

«Ἡμερήσιος Τύπος» 21 Ὀκτωβρίου.

—Ποῖος ὁ Γερβάσιος Παρασκευόπουλος. - Ἡ Δρᾶσις του ἐν Πάτραις ἀπό μιᾶς δεκαετίας.

ΠΑΤΡΑΙ, 20 Ὀκτωβρίου. (Ταχυδρομική ἀνταπόκρισις).

Δέν γνωρίζω κατά πόσον τά λεγόμενα περί τῶν ἰδιοτήτων μέ τάς ὁποίας εἶναι πεπροικισμένος ὁ ἀρχιμανδρίτης Γερβάσιος Παρασκευόπουλος, ἀνταποκρίνονται εἰς τά πράγματα. Ἐκεῖνο πού εἶμαι εἰς θέσιν νά σᾶς μεταδώσω καί νά σᾶς διαβεβαιώσω μέ τόν κατηγορηματικώτατον τρόπον εἶναι ὅτι ὁ Γερβάσιος κάθε ἄλλο δύναται νά ὀνομασθῇ ἤ «Ρασπουτίν» τῶν Πατρῶν, ὅπως ἔσπευσαν νά τόν βαπτίσουν οἱ ἐνταῦθα καί οἱ ἐν Ἀθήναις... συνάδελφοι. Χωρίς νά ἔχωμεν τήν παραμικροτέραν προκατάληψιν, ἀλλά καί χωρίς νά θελήσωμεν νά κολα-

κεύσωμεν τούς ἐνταῦθα πολυπληθεῖς ὀπαδούς του, θά προσπαθήσω σήμερον νά σᾶς δώσω μία σύντομη σκιαγραφία τῆς προσωπικότητος τοῦ Γερβασίου, ἡ φήμη τοῦ ὁποίου ἐξεπέρασεν ἤδη πρό μιᾶς ἑβδομάδος τά στενά πλαίσια τῆς πελοποννησιακῆς πρωτευούσης.

Καί ἐν πρώτοις ὁ ἀρχιμανδρίτης Γερβάσιος Παρασκευόπουλος, εἶναι ἕνας ἀγαθός καί ἀνοικτόκαρδος ρασοφόρος, κοντούτσικος καί γεμᾶτος, νεώτατος, καμμιά σαρανταριά ἐτῶν, μέ φυσιογνωμίαν συμπαθητικωτάτην τήν ὁποίαν καταυγάζει διαρκῶς, μέ κάποιο ἀπόκοσμο φῶς, ἕνα γλυκύτατο μειδίαμα. Ἀκριβῶς δέ εἰς αὐτό τό οὐράνιο, τό γλυκύτατο τό σχεδόν θεῖο χαμόγελο στηρίζει καί τήν ἀπρόσμετρη γοητεία ποῦ ἀσκεῖ ἐπί τῶν ὀπαδῶν του. Ὄχι δέ μόνον τῶν γυναικῶν, ὅπως κακοβούλως διαδίδεται ἀπό τούς ἀντιπάλους του, ἀλλά καί ἐπί τῶν ἀνδρῶν καί ἐπί τῶν παιδίων, ἐπί δικαίων καί ἀδίκων. Δέν ἔχει τό βλοσυρόν βλέμμα τῶν ἀσκητῶν, οὔτε τό ἐπιτηδευμένον καί Ἰησουϊτικό ὕφος πολλῶν ἀπό τούς ἱερωμένους τῆς καρριέρας. Καί ἐπί πλέον διαθέτει μόρφωσιν. Ἀλλά μόρφωσιν ἐκκλησιαστικήν εὐρυτάτην, εἶναι εὐπροσήγορος καί ὅταν μιλᾷ ἀναπτύσσει ἀκαταγώνιστη ἐπιχειρηματολογία, χάρις εἰς τήν ὁποίαν ἐπιτυγχάνει νά ἐξάπτη τόν θρησκευτικόν φανατισμόν τοῦ πλήθους. Διότι εἶναι καί ἀρκετά νοήμων καί τετραπέρατος ἄνθρωπος καί δραστήριος ὅσον ὀλίγοι ἀπό τούς ὀλίγους ἐκλεκτούς ἱερωμένους μας.

Μέ ὅλα αὐτά τά προσόντα, οὔτε ἀνεξήγητον εἶναι, οὔτε... παρεξηγήσιμος ἡ ἐπιρροή, ἡ ἀπόλυτος πνευματική παντοκρατορία τήν ὁποίαν διαθέτει ὁ Γερβάσιος, ἐπί τῆς πλειονότητος τοῦ πατραϊκοῦ κοινοῦ, ἀνεξαρτήτως φύλου. Τό τονίζομεν αὐτό «ἀνεξαρτήτως φύλου» διότι ἔχομεν τήν γνώμην ὅτι παρόμοια φαινόμενα πρέπει ν' ἀναλύωνται καί νά ἐξετάζωνται ἀντικειμενικά καί ἀνεπιρρέαστα ἀπό προσωπικάς συμπαθείας καί ἀντιλήψεις.

Ἡ δρᾶσις τοῦ πατρός Γερβασίου

Ἄλλως τε ἡ θρησκευτική δρᾶσις τοῦ π. Γερβασίου, δέν εἶναι σημερινή, εἶναι παλαιοτάτη. Χρονολογεῖται περίπου ἀπό μιᾶς δεκαετίας.

Συγκεκριμένως ὁ κ. Παρασκευόπουλος ἐνεφανίσθη ὡς ἱεροκῆρυξ εἰς τάς Πάτρας ἀπό τό 1919. Συνέστησε κατ' ἀρχάς, εἰς μίαν τῶν Πατρινῶν συνοικιῶν ἕνα σχολεῖον θρησκευτικῆς κατηχήσεως. Εἰς τό σχολεῖον αὐτό «κήρυγμα» ἤρχισαν νά φοιτοῦν νέοι καί κορίτσια, ἀλλά καί νήπια μέχρι 8-10 ἐτῶν, νά παρακολουθοῦν τό κήρυγμα νά διδάσκωνται τόν λόγον τοῦ Κυρίου. Τό πρῶτον αὐτό σχολεῖο, διεδέχθη ἕνα δεύτερο καί κατόπιν ἕνα τρίτο, καί σέ λίγο κάθε συνοικία τῶν Πατρῶν ἀπό τόν Ἁγιαντρέα ὡς τά Ψηλά Ἁλώνια εἶχε καί τό κατηχητικό της σχολεῖο. Τώρα ὁ πανοσ. ἀρχιμ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος ἐφημερεύει εἰς τόν Ἅη-Δημήτρη, πού ἀποτελεῖ καί τό κέντρο τῆς δράσεώς του, ἀλλά λειτουργεῖ ἐνίοτε καί εἰς τό ἐξωκλῆσι τοῦ Προφήτου Ἠλιού κείμενον παρά τούς στρατῶνας τῆς ἐνταῦθα φρουρᾶς καί εἰς μικράν ἀπόστασιν ἀπό τό σπίτι του. Ἀλλά μετά

τόν προκληθέντα θόρυβον, ἡ Μητρόπολις διέταξε τό κλείσιμο τοῦ ἐν λόγῳ ἐξωκκλησίου.

Αὐτή ἐν συντομίᾳ ἡ δρᾶσις τοῦ Γερβασίου. Βλέπετε σεῖς τίποτε τό ἐπίμεπτον εἰς αὐτήν; Ἀνεξαρτήτως βέβαια τῶν καταγγελομένων «σκανδάλων» και «ὀργίων» **πού ἐλάμβανον δῆθεν χώραν κατά τήν διάρκειαν τοῦ κηρύγματος. Πῶς εἶναι δυνατόν νά γίνουν πιστευτά τέτοια πράγματα;** Ὅσοι θέλουν νά ὀργιάσουν δέν βρίσκουν ἆρά γε καταλληλότερα μέρη εἰς τάς Πάτρας; Πρέπει νά πᾶνε στήν Ἐκκλησία; Μυστήριο! ....»[37].

Τό κήρυγμα τοῦ π. Γερβασίου ἦταν ὁ Χριστός καί ἡ Ἐκκλησία. Ἀγαποῦσε καί τήν Ἑλλάδα ἡ ὁποία γέμιζε τήν ψυχή του, τό εἶναι του. Μονάχα ὅ,τι εἶναι ἑλληνικό τόν συγκινεῖ, τόν ἐμπνέει. Τήν ἀγαπᾶ τόσο, ὥστε ἤθελε χριστιανικό τοῦτο τό πολυβασανισμένο τόπο. Χριστοκρατία ἐπιθυμοῦσε νά εἶναι τό πολίτευμά μας. Νά βασιλεύῃ παντοῦ ὁ Χριστός, ἦταν ὁ πόθος τῆς μεγάλης καί ἁγιασμένης ψυχῆς του. Αὐτός ἦταν ὁ στόχος του, τό ἰδανικό του. Τό ἀποστολικό κήρυγμά του διαιρεῖ μέ τήν μάχαιρα τοῦ Πνεύματος τόν κόσμο εἰς δύο στρατόπεδα, εἰς τούς φίλους τῆς ἐξ οὐρανοῦ ἀποκαλυφθείσης ἀληθείας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καί εἰς τούς ἐχθρούς αὐτῆς. Ὁ Χριστός μέ τόν ἀπόστολό του κατακτᾶ καθημερινά καινούργιες ψυχές, πού ὅλες μαζί, μέσα στό ναό τοῦ ἁγίου Δημητρίου, ὑμνοῦν καί δοξολογοῦν τό ὄνομα τοῦ Σωτῆρος. Οἱ ἐχθροί τοῦ Χριστοῦ καί κατήγοροι τοῦ π. Γερβασίου, ὡς ἀφηνιασμένοι ἵπποι ἐκτός ἄλλων ροκανίζουν τά πρόβατα τοῦ Χριστοῦ, ἀπό τό ὕψος τῶν ἀξιωμάτων, τοῦ ἀρχοντοχωριάτη καί τῆς εὐμάρειας τόν βλέπουν σάν τυχοδιώκτη. Ὁ φθόνος τούς κατατρώγει. Ἐπιμένουν στή συκοφαντία πού ἦταν πασίφανη καί μάλιστα τῆς πιό ἐλεεινῆς μορφῆς καί προκαλοῦν κοινωνικάς ἀναταραχάς. Οἱ δοῦλοι τῆς κακίας πού τόν κυνηγοῦν, τώρα κοιτάζουν νά τόν ἀφανίσουν.

Λόγοι στοιχειώδους δικαιοσύνης καί ἀντικειμενικῆς συμπεριφορᾶς ἦτο ὁ ταλαίπωρος Μητροπολίτης Ἀντώνιος νά συμπαρασταθῆ στόν ἅγιο ἐφημέριο καί ἄριστο πνευματικό πατέρα πού ἐργαζόταν γιά τήν πνευματική ἀνασυγκρότησι τοῦ ποιμνίου του. Ἀλλά ἡ ἐπαμφοτερίζουσα καί «μπερδεμένη» τούτη μορφή πού παρασύρεται εὔκολα, δι' ἐγγράφου του πρός τόν Εἰσαγγελέα «παρακαλεῖ ὅπως γίνῃ ἐφαρμογή τῆς ἀποφάσεώς του περί μή διενεργείας τοῦ κηρύγματος κατά τάς ἑσπερινάς ὥρας εἰς τόν ναόν τοῦ ἁγ. Δημητρίου, καθ' ὅσον ὡς ἐπληροφορήθη, ὁ ἐφημέριος τοῦ ναοῦ τούτου κ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος ἐξακολουθεῖ νά κηρύττῃ, παρά τήν ἀπαγόρευσιν, συνεργαζόμενος μετά τῶν ἐπιτρόπων καί τοῦ θεολόγου - καθηγητοῦ κ. Ἀ. Παπαγεωργακοπούλου»[38].

Ὁ εὐσεβής λαός πού μένει ἀκλόνητος καί ἑδραῖος στόν ἀπεσταλμένο

τοῦ Ἰησοῦ καί δέν ἐπείσθη σ' ὅλον ἐκεῖνον τόν ὁρμαθό τῶν ψευδαδέλφων συκοφαντῶν συνεχίζει νά κατακλύζη τό τοῦ ἱ. ναοῦ χῶρον καί νά παρακολουθῆ σάν διψασμένο ἐλάφι τά κηρύγματα τοῦ ἀπρόσβλητου ἀπό τά βέλη τοῦ πονηροῦ καί ἀκαμάτου ἐργάτου τοῦ εὐαγγελίου. Γοητεύετο ἀπό τή θέρμη τῆς πίστεώς του καί τήν σεμνότητά του, ἡ ὁποία τόν καθιστοῦσε –παρά τό μικρό δέμας– μεγαλοπρεπῆ καί ὀλύμπιο. Ὁ βαθύς μελετητής καί τηρητής τῆς Γραφῆς καί τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας, παρ' ὅλες τίς ἀντίξοες συνθῆκες δέν ἔπαυσε οὔτε στιγμή νά ἐργάζεται καί νά κηρύττη, ὡς γνήσιος μαθητής καί ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ! «*Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται*» (Β΄ Τιμ. 3, 6). Χιλιάδες ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ζοῦσαν στήν πλάνη, ἄκουσαν μέ προσοχή τόν ἱεροκήρυκα τῆς παρρησίας καί εἰσῆλθαν στήν μάντρα τοῦ Χριστοῦ, στήν Ἐκκλησία, καί ἀπήλαυσαν τήν σωτηρία. Ἑκατοντάδες ἦταν οἱ οἰκογένειες πού παρακολουθοῦσαν ἐν σώματι τό «πάγχρυσο στόμα τοῦ Λόγου», πού κήρυττε ἀδιάκοπα τό Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ καί συνήγειρε τά πλήρη σέ πνευματικούς ἀγῶνας γιά νά μή γίνη ὁ τόπος αὐτός, πού ἔχει μιά ἱστορία μοναδική, μαντρί τοῦ Σατανᾶ. Ἡ Πάτρα ἦτο δυστυχῶς σφηκοφωλιά τοῦ θεοκατάρατου μασωνισμοῦ πού εἶναι ὄργανο τοῦ διεθνοῦς Σιωνισμοῦ. Πολλά ἐστοίχισε εἰς αὐτόν τό πάθος νά ὑπηρετῆ τήν Ἀλήθεια. Ἡ καυστική γλῶσσα τήν ὁποία μετεχειρίζετο καί ἡ ἀσυνήθης σφοδρότης, μέ τήν ὁποίαν ἐστηλίτευε τήν ἁμαρτία, δημιουργοῦσε ἐσωτερικές ἐπαναστάσεις στίς καλοπροαίρετες ὑπάρξεις, στίς δέ κακοπροαίρετες μῖσος ἀβυσσαλέο. Καί ἀκριβῶς γι' αὐτό τό λόγο ὁ ἀκέραιος ὡς περιστερά κήρυκας τῆς ἁγνότητος καί τῆς θυσίας ὁμολογητής, δοκίμασε ἀπό τούς σαρκικούς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς του τό πικρό καί φρικτό μαρτύριο τῆς συκοφαντίας, τῶν ψευδῶν καί ἀστηρίκτων κατηγοριῶν γιά μυθώδη καί ἀνύπαρκτα δῆθεν «ἀτοπήματα», μέ τά ὁποῖα τόν περιέλουσε ὁ ρευστῆς συνειδήσεως ψευδομεταρρυθμιστής. Ἀλλά ὁ διωγμός τοῦ π. Γερβασίου ἔφερε ἀντίθετο ἀποτέλεσμα ἀπό ἐκεῖνο πού ὅλοι αὐτοί προσδοκοῦσαν. Ὅλος ὁ κόσμος ἔκανε λόγο γιά τόν φλογερό αὐτό κήρυκα τοῦ Εὐαγγελίου. Καί ὄχι μόνο ὅσοι πίστεψαν στή διδαχή τοῦ Κυρίου μας, ἀλλά καί ὅσοι δέν εἶχαν πιστέψει, καί οἱ πλέον ἀδιάφοροι. Ὅλοι ὅσοι τόν γνώρισαν, τόν ἄκουσαν, τόν συναναστράφηκαν, ἀλλά καί πολλοί πού τόν πολέμησαν.

Τό Σάββατο 11/10/1930 ἡ ἐφημ. «ΝΕΟΛΟΓΟΣ» τῶν Πατρῶν ἔγραφε (σελ. 2α) τά ἀκόλουθα:

ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΕΙΣ ΑΓΙΟΝ ΔΗΜΗΤΡΙΟΝ

—

ΔΙΑΤΑΓΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΝ

—

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης, κατόπιν τῆς μή συμμορφώσεως τοῦ πανοσ. ἀρχιμαν-

δρίτου Γερβασίου καί τῶν ἐπιτρόπων τοῦ ναοῦ 'Αγίου Δημητρίου πρός τήν τελευταίαν ἐγκύκλιόν του διά τῆς ὁποίας καθορίζονται ἄλλαι ὧραι διά τό διενεργούμενον ὑπό τοῦ ἐν λόγῳ ἀρχιμανδρίτου θρησκευτικόν κήρυγμα, ἀπηύθυνε χθές πρός τόν κ. Νομάρχην ἔγγραφον διά τοῦ ὁποίου γνωρίζων πάντα τά ἀνωτέρω, παρακαλεῖ ὅπως ληφθοῦν παρ' αὐτοῦ ὡς ἀντιπροσώπου τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, τά ἐνδεικνυόμενα μέτρα πρός ἐφαρμογήν τῆς ἐγκυκλίου του.

Καθ' ἅ πληροφορούμεθα, κατόπιν τοῦ ἀνωτέρω ἐγγράφου τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου, ὁ κ. Καλογερόπουλος θά διαβιβάση ἀντίγραφον τούτου σήμερον πρός τήν διεύθυνσιν τῆς 'Αστυνομίας μέ τήν ἐντολήν ὅπως αὕτη ἐνεργήση τά δέοντα. Κατά τάς αὐτάς πληροφορίας μας, ἡ ἀστυνομία εἰς περίπτωσιν κατά τήν ὁποίαν ἐπιχειρηθῆ τό ἑσπέρας σήμερον κήρυγμα πέραν τῆς 4ης μ.μ. θά ἀπαγορεύση τοῦτο κλείουσα τόν ναόν».

«'Αληθής κοσμοπλημμύρα εἰς τό χθεσινόν κήρυγμα τοῦ ναοῦ ἁγίου Δημητρίου», γράφει ἡ «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατῶν καί συνεχίζει: «Οὐδέποτε ὑπῆρξε τόσον ἀσφυκτικῶς πεπληρωμένος ὑπό κόσμου ὁ ναός, τῶν συρρευσάντων συνωστιζομένων καί εἰς τά προπύλαιά του. Ἡ συρροή τοῦ κόσμου ἤρξατο μεγαλυτέρα ἀπό τίς 6.30΄ μετά μεσημβρίαν. Τό κήρυγμα ἤρχισε ἀπό τῆς 7ης καί ἔληξε τήν 8ην. Καί ἁρμοδίως διεπιστώθη ἡ τηρηθεῖσα κατ' αὐτό ἄκρα τάξις»[39].

«Κατά τόν χθεσινόν ἑσπερινόν ἐν τῷ Ναῷ ἁγίου Δημητρίου καθ' ὅν ὡμίλησε ὁ ἀρχιμανδρίτης κ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος, ἦτο πλῆθος κόσμου ἀμφοτέρων τῶν φύλων καί πάσης κοινωνικῆς τάξεως», γράφει ὁ «ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ» τῶν Πατρῶν καί συνεχίζει: «Ὁ ναός ἦτο ἀσφυκτικῶς πεπληρωμένος μέχρι τῶν προπυλαίων αὐτοῦ. Ἐπεκράτησε δέ ἄκρα τάξις κατά τό κήρυγμα διαρκέσαν μέχρι τῆς 8ης ἑσπερινῆς»[39α]. Ἡ Χριστιανική 'Αδελφότης τῶν Πατρῶν εἰς ἐκδοθεῖσαν ἀνακοίνωσίν της γράφει τά ἀκόλουθα:

«Παρά πᾶσαν ἐξυφανθεῖσαν συκοφαντίαν ἐναντίον τοῦ θείου κηρύγματος καί τῶν εἰλικρινῶν αὐτοῦ ἐργατῶν τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ ἁγ. Δημητρίου τοῦ φωτοβόλου τούτου κέντρου, τό χθές συρρεῦσαν κατά τήν 7ην ἑσπερινήν ὥραν ἄπειρον πλῆθος πάσης τάξεως καί ἡλικίας μέχρι ἀσφυξίας πληρῶσαν τόν Ναόν ἔδωκεν τήν καλλιτέραν καί κατηγορηματικωτέραν ἀπάντησιν εἰς ἐκείνους οἵτινες τάς τελευταίας ταύτας ἡμέρας πλανηθέντες κατεφέρθησαν ὡς κατεφέρθησαν κατ' αὐτοῦ»[39β].

Ὁ π. Γερβάσιος πού ἀγάπησε βαθειά, ὑπεύθυνα, εἰλικρινά καί γιά πάντα τήν δύσκολη ἀποστολή του, προσέχει στήν ὅλη του τήν πολιτεία. Γνωρίζει πολύ καλά ὅτι ὁ κήρυκας τοῦ θείου λόγου, δέν πρέπει νά δίνη καμμιά ἀφορμή σκανδάλου. Ἐπιδιώκει αὐτό, πού ἐπεδίωκε καί ὁ ἀπόστ. Παῦλος «*μηδεμίαν ἐν μηδενί διδόντες προσκοπήν, ἵνα μή μωμηθῇ ἡ διακονία*» (Β΄ Κορ. 6, 3). Στή διακονία του πολιτεύεται πάντα μέ ὑπευθυνότητα, μέ πολλή προσοχή, μέ μεγάλη λεπτότητα καί διακριτικότητα. Οἱ ἀντίθετοι τήν δράσι του τήν παρακολουθοῦν μέ κατασκόπους. Ἐδῶ κι' ἐκεῖ βαλμένοι στίς κατάλληλες θέσεις, ἔστεκαν πολλοί καταδότες, πού ἀφουγκράζονταν ν' ἀκούσουν κάτι καί νά τρέξουν νά τό καταδώσουν.

Αὐτό μᾶς θυμίζει τήν παρόμοια ἐνέργεια τῶν Φαρισαίων, οἱ ὁποῖοι ἔστειλαν κατασκόπους στόν Κύριό μας. Καί ὅταν ἐπέστρεψαν ἐκεῖνοι τούς ἐρώτησαν τά ἀφεντικά τους! «*Διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος*» (Ἰω. 7, 46). Νά τί γράφει σχετικῶς πατρινή ἐφημερίς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης: «... αἱ ἀρχαί ἔχουν ὑπ' ὄψει των πλήν τῆς ἐγκυκλίου τοῦ σ. μητροπολίτου καί ἐκθέσεις ἀστυνομικῶν ὀργάνων, τά ὁποῖα μέ πολιτικήν ἐνδυμασίαν παρηκολούθησαν τά κηρύγματα, τά ἐν τῷ ναῷ ἁγίου Δημητρίου, ὄχι μόνον τό τῆς Κυριακῆς ἀλλά καί τά γενόμενα κατά τάς ἄλλας παρελθούσας ἡμέρας»[40]. Ὁ Γολγοθᾶς καί τό μαρτύριον δέν τόν τρομάζουν. Ἔμαθε νά πονᾶ, νά θλίβεται, νά ταπεινώνεται ἀλλά καί νά ἀντέχῃ, διότι πιστεύει ὅτι «ὅπου ὑπάρχει ἀλήθεια ὑπάρχει καί Γολγοθᾶς».

«Ὁ κ. Νομάρχης καλέσας χθές τό ἀπόγευμα τόν ἀρχιμανδρίτην Γερβάσιον Παρασκευόπουλον παρουσία καί τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀστυνομίας, συνέστησεν εἰς αὐτόν νά ὑποταχθῇ εἰς τήν ἀπόφασιν τοῦ Σ. Μητροπολίτου, δι' ἧς καθωρίζεται ἡ ὥρα τοῦ κηρύγματος μέχρις ὅτου ἡ Ἱερά Σύνοδος πρός τήν ὁποίαν ἀνεφέρθη οὗτος (ὁ Γερβάσιος Παρασκευόπουλος) ἀποφασίσῃ ἐπί τοῦ προκειμένου.

Ὁ κ. Νομάρχης συνέστησεν ἐπίσης εἰς αὐτόν νά παύσῃ νά δημοσιογραφῇ διότι κατ' αὐτόν τόν τρόπον διασύρεται τό γόητρον τῆς Ἐκκλησίας»[40α].

Ἡ ἐφημ. «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» ἔγραφε ὅτι· «Αἱ ἀρχαί συνεννοήθησαν νά ἀπαγορεύσουν διά τῆς βίας τό κήρυγμα τοῦ ἀρχιμανδρίτου Γερβασίου Παρασκευοπούλου»[40β].

Ἡ λύσσα ἔχει φθάσει στό ἀπροχώρητο. «Τά ἀστυνομικά ὄργανα, ἐκτελοῦντα διαταγάς τῶν προϊσταμένων των, ἐπεχείρησαν νά κλείσουν τόν ναόν ἤ νά καταβιβάσουν τόν ὁμιλητήν ἀπό τοῦ ἄμβωνος, ἀλλ' ἠμποδίζοντο ὑπό τοῦ λαοῦ»[41], γράφει ὁ πολιός ἱεράρχης τῆς Ὕδρας π. Ἱερόθεος. Ἀπίστευτος βαρβαρότης, ἐμπάθεια καί κακότης. Καί ὅταν «αἱ θύραι τοῦ ναοῦ κατά διαταγήν τοῦ ἐπισκόπου ἦσαν κλεισταί, ὁ λαός ἤνοιξε βιαίως τόν ναόν καί ὁ π. Γερβάσιος ὡς πάντοτε, ἀνῆλθε εἰς τόν ἄμβωνα, ὡμίλησε καί κατηύνασε τά πνεύματα. Ὁ ἐπίσκοπος θά ἔπρεπε διά τοῦτο νά τόν εὐγνωμονῇ. Διότι τό ῥεῦμα τοῦ λαοῦ θά ἠδύνατο νά στραφῇ πρός τήν κατεύθυνσιν τῆς ἱ. Μητροπόλεως καί τότε...»[42]. Ὁ ζηλωτής ἱεροκῆρυξ ἀναμετριόταν καθημερινά μέ τό θάνατο... Κάθε βῆμα καί παγίδα. Πολλές φορές στή ζωή του κινδυνεύει «ἕνεκεν ἀληθείας καί δικαιοσύνης». Ὁ λόγος τοῦ ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου εἶναι ἀπόλυτος «*καί πάντες δέ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται*» (Β΄ Τιμ. 3, 12).

Ὁ Μητροπολίτης Πατρῶν Ἀντώνιος πού δέν προέρχεται ἐκ τοῦ «μικροῦ ποιμνίου» ἀλλ' ἐκ «τοῦ κόσμου», «φοβούμενος δημιουργίαν σκηνῶν, γράφουν οἱ ἀθηναϊκές ἐφημερίδες, παρεκάλεσε τόν νομάρχην ν' ἀναστείλῃ τά μέτρα βιαίας ἀπαγορεύσεως τοῦ κηρύγματος, τονίσας ὅτι ἡ Σύν-

οδος ἀσφαλῶς θά ἐξορίση τόν ἀρχιμανδρίτην, ὁπότε θά τεθῇ τέρμα»[42α].

Ἡ Χριστιανική Ἰσοπολιτεία σέ ἐπιστολή της πρός τόν Μητροπολίτη Πατρῶν Ἀντώνιο ἔγραφε τά ἀκόλουθα:

Σεβασμιώτατε,

Ἡ Χριστιανική Ἰσοπολιτεία, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν της τόν περιστοιχισμόν τόν ὁποῖον ὑφίσταται σήμερον τό χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας μας ὑπό ἀπίστων καί δυσεβῶν, οἵτινες τήν ἰδίαν αὐτῶν ἀπιστίαν καί δυσέβειαν, ὡς ἀλήθειαν ἐκλαμβάνοντες, ζητοῦσι νά μεταδώσωσι εἰς τό χριστεπώνυμον πλήρωμα, διά δημοσιευμάτων, συγγραμάτων καί θεαμάτων, διά λόγων καί παραδειγμάτων καί τάς ὀλεθρίας συνεπείας τάς ὁποίας θά ἔχη ἡ τελική αὐτῶν ἐπιτυχία, εἰς τό ἔργον των τοῦτο αἰσθάνεται ἡ Χριστιανική Ἰσοπολιτεία τήν ἀνάγκην πλέον τῆς πνευματικῆς ἀντιμετωπίσεως αὐτῶν τῶν ἀπίστων καί δυσεβῶν, ὥστε νά ἀποδειχθῇ ἀπέναντι ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου, ὅτι ἡ διδασκαλία αὐτῶν, μακράν πολύ τοῦ νά εἶναι φῶς καί σοφία, εἶναι σκότος καί μωρία. Ἡ Χριστιανική Ἰσοπολιτεία ἔχουσα ὑπ' ὄψιν της τούς λόγους τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, γνωρίζει ὅτι εἷς καί μόνος τρόπος εἶναι συγκεχωρημένος καί ἐντεταλμένος ἀπέναντι αὐτῶν, ὁ τῆς διδασκαλίας καί μαθητεύσεως τῶν χριστιανῶν. Πᾶσα βία καί χρῆσις τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας, δέν ἔχει ποτέ θετικά ἀποτελέσματα, ἀλλά καί χριστιανικῶς ἀποκλείεται.

Πρός τοῦτο ἡ Χριστ. Ἰσοπολιτεία, θεωρεῖ ὅτι πάντες οἱ ἱεροί Ναοί τῆς πόλεως, πρέπει νά καθιερώσωσι τακτικόν κήρυγμα καθ' ἑκάστην καί εἰς ὥραν ἐκτός τῶν ὡρῶν τῆς ἐπαγγελματικῆς τῶν χριστιανῶν ἐργασίας.

Εἶναι τοῦτο ἕν μέρος τοῦ σπουδαιοτάτου προορισμοῦ τῶν ἱερῶν Ναῶν.

Αἱ πύλαι τῶν ἱερῶν Ναῶν διάπλατοι καί τελείως ἀνεμπόδιστοι πρέπει νά ἀνοιχθῶσι, εἰς συγκέντρωσιν πρός διδασκαλίαν τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος.

Τό φῶς τῆς ἀληθοῦς χριστιανικῆς διδασκαλίας ἐκεῖθεν ἐξερχόμενον, πρέπει νά φωτίση πάντα χριστιανόν καί νά λάμψη εἰς τάς ὁδούς τῶν πόλεων καί τάς πλατείας.

Ἐφ' ὅσον δέ δέν εἶναι ἀρκετός ἀριθμός ἱερωμένων δυναμένων νά διδάσκωσι, πρέπει νά στραφῇ ἡ προσοχή τῶν διαχειριζομένων τά τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας καί πρός πιστούς καί ἐναρέτους λαϊκούς, ἱκανούς ἐνδεδειγμένους μέχρι σήμερον εἰς τό ἔργον τοῦτο ἵνα καί οὗτοι ἀμισθεί, ὡς καί οἱ ἱερωμένοι, συμμετάσχωσι εἰς τό μέγα ἔργον τοῦ διαφωτισμοῦ τῶν Χριστιανῶν καί τῆς ἀναπτερώσεως τῶν αἰσθημάτων καί φρονημάτων αὐτῶν.

Ὁμοίως ἡ Χριστ. Ἰσοπολιτεία φρονεῖ ὅτι οὐδέποτε πρέπει νά παραλείπεται τό θεῖον Κήρυγμα ἀπό πάσης λειτουργίας. Ἐπί πλέον θεωρεῖ ὅτι δέν ὑπάρχει καταλληλότερος τόπος, διά τήν σεμνοτέραν τῶν Χριστιανῶν παρουσία εἰς τό κήρυγμα, ἀπό τούς ἱερούς τῶν ναῶν τόπους, οἵτινες ἐπιβάλλουσι περισσότερον τήν εὐσέβειαν, διά τοῦ ἁγίου αὐτοῦ διακόσμου.

Διά τῆς προσελεύσεως εἰς τοῦς ἱερούς ναούς κατά τάς ὥρας τῆς ἀργίας κατά τάς ὁποίας λειτουργοῦσι ἄλλα κέντρα ἀντιθέτου σκοποῦ καί προορισμοῦ, θά ἀπαλύψη πᾶσα τυχόν εἰς ἐκεῖνα φοίτησις τῶν νέων καί τῶν ἀνδρῶν.

Θεωρεῖ ἡ Χριστ. Ἰσοπολιτεία ὅτι ἡ ὥρα τῆς διδασκαλίας οὐδέποτε πρέπει νά συμπίπτει μέ τάς ὥρας τῆς ἐργασίας τῶν πιστῶν, διότι τότε οἱ Χριστιανοί πρέπει νά ἐγκαταλείπωσι τό ἔργον τοῦ βιοπορισμοῦ αὐτῶν καί τότε θά γίνωνται ἄνεργοι καί ἄνευ συντηρήσεως.

Οἱ ἑσπερινοί τελούμενοι τήν 4ην μ.μ. ὥραν καί οὐχί ὡς εἶναι κανονικόν ἐπί τῇ δύσει

τοῦ Ἡλίου, γίνονται σήμερον μόνον διά τούς τελοῦντας αὐτούς ἱερεῖς, διότι ὡς ἐκ τῆς ὥρας ταύτης οὔτε οἱ ψάλται προσέρχονται. Τοῦτο εἶναι μία ἀπόδειξις μεγίστη τῆς ἀποτυχίας τοῦ κηρύγματος εἰς ἀκατάλληλον ὥραν διά τήν συγκέντρωσιν τῶν πιστῶν.

Ἐπί πλέον ἡ Χριστ. Ἰσοπολιτεία ἰδιαιτέραν παράκλησιν κάμνει πρός τήν ὑμετέραν Σεβασμιότητα ἵνα ὑμεῖς αὐτοί κατά διαδοχήν ἔχοντες τήν ἐν τῷ Χριστιανισμῷ θέσιν τοῦ Πρωτοκλήτου τῶν Ἀποστόλων Ἁγίου Ἀνδρέου. Ἡγηθῆτε τοῦ ἔργου τοῦ ἱεροῦ καθ' ἑκάστην κηρύγματος φωνοῦντες ἀπέναντι ὅλων τό τοῦ Κυρίου ἡμῶν «*ὁ διψῶν ἐρχέσθω πρός με καί πινέτω*»... Ἡ Κοινωνία διψᾶ Σεβασμιώτατε. Ἀνοίξατε τάς πύλας ὅλων τῶν ναῶν διά νά πίνῃ τακτικῶς ἐκ τῶν ἀθανάτων ναμάτων τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Εὐλαβῶς ἐκζητοῦντες εὐχάς καί ἀναμένομεν ἀπάντησιν

Διά τήν Χριστιανικήν Ἰσοπολιτείαν

Ὁ ἐπί τῶν Θρησκευτικῶν Σύμβουλος — Ὁ Γ. Γραμματεύς

Εὐστρ. Καννελάκης — Ι. Γρηγορόπουλος[42β]

Ἦρθε ὅμως, ἡ ὥρα πού ὁ «τιτάνας» αὐτός τῆς ἀποστολικῆς ἐκκλησίας τῶν Πατρῶν δοκίμασε μεγαλυτέρους κατατρεγμούς. Ἰοῦδαι συμμαχοῦν μέ τούς ἐχθρούς του καί ἐργάζονται διά τήν καταστροφήν του. Μέσα στή Πάτρα πολλοί ἄνθρωποι ἄκουσαν τόν λόγο τοῦ Θεοῦ ἀπό τόν ἀπόστολο τοῦ Χριστοῦ π. Γερβάσιο. Τόν ἄκουσαν ἀλλά δέν τόν δέχθηκαν διότι ἦσαν «*Σκληροτράχηλοι καί ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ καί τοῖς ὠσίν*» (Πράξ. 7, 51). Ψυχές σκληρές, «χέρσες», ἀκανθώδεις, ἀδιάφορες χωρίς πνευματικά ἐνδιαφέροντα, βυθισμένες στό σκοτάδι. Ὅσο κι ἄν ὁ π. Γερβάσιος ἔκρουε ἐπανειλημμένα τήν θύρα τους, μέ τόν λόγο τοῦ Θεοῦ, αὐτές δέν ἄνοιγαν. Ἔμειναν ἑρμητικά κλεισμένες στόν οὐράνιο χτύπο, στό οὐράνιο κάλεσμα. Καί ἔμειναν γιά πάντα στήν πλάνη καί στήν ἁμαρτία! Τά μαρτυρικά ἐκεῖνα χρόνια οἱ ἀγριότητες τῶν συκοφαντῶν καί ἀντιδραστικῶν πού μέσα τους, ἀντί γιά ψυχή, φώλιαζε ὁ σατανάς, ξεπερνοῦν ὅλα τά ὅρια τῆς ἀνθρωπίνης λογικῆς σέ βάρος τοῦ ἁγίου Γερβασίου, τοῦ προμάχου τῆς Ὀρθοδοξίας. Τόν περιγελοῦσαν φωναχτά καί τοῦ πετοῦσαν κουβέντες μέ πολλά ὑπονοούμενα οἱ ἀδιόρθωτοι πατρινοί. Σφοδρός ὁ πόνος τοῦ Γέροντα, ἀλλά τόν ὑπέμεινε καρτερικώτατα γιά τόν Σωτήρα Χριστό, γιά τήν Ὀρθοδοξία. «*Μακάριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καί διώξωσι, καί εἴπωσι πᾶν πονηρόν ρῆμα καθ' ὑμῶν, ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ*» (Ματθ. 5, 11).

Κατωτέρω θά σᾶς καταγράψουμε ἕνα ἀπίστευτο γεγονός. Θά δοῦμε σ' αὐτό μέχρι ποίου σημείου μπορεῖ νά φθάσῃ ἡ διεστραμμένη ἀνθρώπινη(;) ὕπαρξις. Θά δοῦμε τί ἔργα διαπράττει ἡ κακοήθεια ὅταν βρίσκεται στό «φόρτε» της. Θά δοῦμε πόσο ἀληθινά εἶναι τά συμπεράσματα τῆς ψυχολογίας, ἡ ὁποία ἀποφαίνεται καί ὁμολογεῖ ὅτι· ὁ ἄνθρωπος ὅ,τι ὁ ἴδιος πράττει, θεωρεῖ ὅτι τό πράττουν καί ὅλοι οἱ ἄλλοι. Ἔτσι π.χ. ὁ κλέφτης θεωρεῖ ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι κλέβουν· Ὁ πόρνος καί ὁ μοιχός θεωροῦν ὅτι

ὅλοι οἱ ἄλλοι εἶναι πόρνοι καί μοιχοί. Καί γενικά οἱ ἀνήθικοι ἔχουν τήν ἐντύπωσι πώς ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀνήθικοι, μηδέ τῶν κληρικῶν ἐξαιρουμένων.

Ὁ ἀκτήμων καλόγηρος διά νά κατορθώση νά ἐλεήση ὅσο τό δυνατόν περισσοτέρους ἐστερεῖτο ἀκόμη καί στοιχειωδῶν. Ἐφάρμοζε τό ὑπό τοῦ Παύλου λεχθέν· «*Ἔχοντες διατροφάς καί σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα*» (Α΄ Τιμ. 6, 8). Ἔτσι ἐνῶ θά μποροῦσε νά μένη σέ κάποιο σπίτι μέ ἀρκετές ἀνέσεις αὐτός προτίμησε καί διέμενε ἐκεῖ ὅπου ζοῦσαν οἱ ἀχθοφόροι καί οἱ ἄστεγοι, σ' ἕνα χαμηλό καί πάμφτωχο κελλάκι πού ἦτο ἀκριβῶς πίσω ἀπό τό ναό τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης. Ἐκεῖ στά «γύφτικα» καί πού ἀποτελεῖ παρεκκλήσιο τοῦ ἐνοριακοῦ ἱ. ναοῦ τοῦ ἁγίου Δημητρίου. Κάποια λοιπόν ἀσέληνη νύχτα οἱ ἀντιπνευματικοί, ἀνέντιμοι καί κακοήθεις ἐχθροί, τά λεγόμενα «βουτυρόπαιδα», πού ἔχασαν τήν ἠθική πυξίδα στήν πορεία τῆς ζωῆς τους καί εἶναι βυθισμένοι εἰς τό σκότος καί εἰς τόν ὕπνο τῆς ἁμαρτίας, ἔπραξαν ξαφνικά ἐπάνω στή θολούρα τοῦ μυαλοῦ τους ὅ,τι δέν πράττουν καί οἱ πλέον μεγάλοι κακοῦργοι.

Περασμένα μεσάνυχτα. Ἡ φύσις κοιμᾶται, ἀλλά ἡ ἀνθρώπινη κακία ξαγρυπνᾶ. Ὑπό τήν ἐπήρεια τοῦ σατανᾶ, τά ὄργανα τοῦ δαίμονα (Λουκ. 8, 30) σέρνονται σάν ἑρπετά στό σκοτάδι τῆς νύχτας, γιά νά θάψουν τίς πεθαμένες ἠθικά ψυχές τους μέσα στό μῖσος, στό φθόνο καί στό ἔγκλημα. Τά φαῦλα καί ἀνήθικα ὑποκείμενα πού μυρίζουν ἠθική πτωμαΐνη ἐπιδιώκουν τήν διά παντός μέσου ἐξαφάνισι τοῦ Γέροντος. Ξεδιάντροπα καί μέ τήν ἡσυχία τους ἀναρριχῶνται ἐπάνω στή χαμηλή στέγη, ἔβγαλαν ἀθόρυβα τά κεραμίδια ἀπό τήν σκεπή τοῦ ταπεινοῦ κελλιοῦ γιά νά πιάσουν —ὅπως νόμιζαν— τόν Παππούλη ἐπ' αὐτοφώρῳ μέ γυναίκα. Ποιόν; Αὐτόν τόν ὑποσχεθέντα παρθενία καί ἀγαμία ἐν λόγοις ἀλλά καί ἔργοις· τόν φλογερό ἐραστή τῆς μοναχικῆς ζωῆς. Ἀπροσμέτρητο τό πάθος. Δέν σεβάστηκαν οὔτε τό οἰκιακό ἄσυλο, οὔτε τήν ἱερότητα τοῦ προσώπου, ἀλλ' οὔτε καί τήν ἡλικία του. Οἱ κατ' ὄνομα χριστιανοί —οἱ ὁποῖοι ἐνδεχομένως ἐκτελοῦσαν ἐντολή κάποιων ἀφεντικῶν— δέν σεβάστηκαν τίποτε γιατί ἦσαν τυφλωμένοι ἀπό τό μίσος. Καί ὅταν ἄνοιξαν τήν στέγη καί ἔπιασαν ὄντως «ἐπ' αὐτοφώρῳ», τόν ἁπλό καί ἄκακο σάν τά μικρά παιδιά ἱεροκήρυκα τῆς μαρτυρίας καί τοῦ μαρτυρίου, εἶδαν... εἶδαν νά εἶναι ἄγρυπνος καί νά προσεύχεται γονατιστός, ...ἀκόμη καί γιά τούς ἴδιους. Καί αὐτοί «*τραπέντες εἰς φυγήν οἱ κόρακες ἐσιώπησαν αἰσχυνόμενοι*». «*Λαός μου, τί ἐποίησά σοι ἤ τί ἐλύπησά σε ἤ τί παρηνώχλησά σοι; ἀποκρίθητί μοι*» (Μιχαίας 6, 3). Ἴσως ἄν τό περιστατικό αὐτό συνέβαινε σέ ἄλλον, ὁ ὁποῖος ἐστερεῖτο τῆς ἀρετῆς πού ἐκοσμεῖτο ὁ ὅσιος Πατέρας, νά ἐνεργοῦσε πολύ διαφορετικά. Θά μποροῦσε νά τούς διώξη· νά τούς ἀπειλήση· νά τούς

μηνύση καί καταδικάση· νά δημοσιεύση προφορικά καί γραπτά τήν ἐλεεινή τους πράξι· νά διεγείρη τήν μήνυν τοῦ πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου του ἐναντίον τους. Ἔκαμε τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτά; Ὄχι, ἀπεναντίας. Ὁ θεοφόρος Πατέρας δέν τούς ἐλύπησε, δέν τούς ἐπεβάρυνε, ἀντιθέτως πολλαπλῶς τούς εὐεργέτησε καί τούς συγχώρησε. Καί αὐτοί, ἀντί τοῦ μάνα χολή, τόν ἐσταύρωσαν. Ἐστάθηκε στοργικός πατέρας τῶν ἀδυνάτων καί τῶν μετανοούντων καί κοινωνικῶς ἡ προσφορά του ὑπῆρξε μεγίστη.

Εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι τό ἀνυπεράσπιστο θῦμα τοῦ φθόνου καί τῆς συκοφαντίας[42γ] κυνηγημένος κυριολεκτικά περνᾶ μέσα ἀπό συμπληγάδες πέτρες. «Εἶμαι ἀμίαντος», ἔλεγε δημοσίως, ὁ ζηλωτής τῆς προσευχῆς πού δέν παρέλειπε νά τηρῆ μέ αὐστηρότητα τά μοναχικά του καθήκοντα. Ὁ φλεγόμενος ἀπό τῆς παιδικῆς του ἡλικίας γιά τήν μοναχική ζωή, μέ αὐστηρότητα κρατοῦσε μέχρι τοῦ θανάτου του καί ὅλες τίς νηστεῖες τῆς Ἐκκλησίας. Ἔτρωγε γιά νά ζῆ καί νά διακονῆ τό Θεό καί τόν λαό τοῦ Θεοῦ. Ἡ Ὀρθοδοξία ἦταν ὁ ποιό ἀκριβός θησαυρός του. Ὁ π. Γερβάσιος πού συνήργησε γιά τήν ἀκμή τοῦ μοναχισμοῦ στήν Ἑλλάδα, στή ζωή του ἀγάπησε μιά μονάχα γυκαικεία μορφή, τήν ὑπέραγνη Μητέρα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, τό ὅμορφο λουλούδι τῆς Ναζαρέτ, τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο τήν ὁποία ἰδιαίτερα ἐσέβετο καί πρός τήν ὁποία κατέφευγε στίς δύσκολες στιγμές τῆς ζωῆς του.

Ὅταν τό 1929 μετεφέρθη ἀπό τήν ἀκρόπολι τῆς Ὀρθοδοξίας, τό Ἅγιον Ὄρος, ἡ Τιμία τῆς Θεοτόκου Ζώνη εἰς τήν Πάτρα, ὁ στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ σπεύδει πρός ὑποδοχήν. Εἰς τήν ὁλονύκτιο θεία λειτουργία πού τελέσθηκε εἰς τόν μεγαλοπρεπῆ ἱ. ναό Παντανάσσης πού εἶναι κατάμεστος κόσμου καί ἐντός καί ἐκτός, ὁμιλεῖ μετά δακρύων γιά τήν Παναγία μητέρα τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ πού ὑπῆρξε ὑπόδειγμα πίστεως, ἀρετῆς καί ἁγιότητος![43] Μέσα εἰς τό «γιουροῦσι» τοῦ σατανᾶ καί τόν σκληρό αὐτό πειρασμό, ὁ μάρτυς τῆς Ἐκκλησίας δέν κάμπτεται μέ τάς ἀνοησίας τῶν σατανοπλήκτων. Μπροστά του, ἄλλωστε, ἀκτινοβολοῦσε ὁ Χριστός μέ τά παθήματά του. Ἀκτινοβολοῦσε ὁ Γολγοθᾶς, ὁ Σταυρός τοῦ Κυρίου, τό ἀκάνθινο στεφάνι, οἱ ἧλοι, ἡ λόγχη, ὅλο τό μαρτύριο τοῦ Ἰησοῦ, ἀπό τό πραιτώριο ὡς τήν στιγμή πού, πάνω στό σταυρό, εἶπε τό «*τετέλεσται*» (Ἰωάν. 19, 30). Ἀπό τήν ἄλλη μεριά, θυμόταν τόν πρωτομάρτυρα τῆς Ἐκκλησίας, τόν ἀρχιδιάκονο Στέφανο, πού οἱ ἐχθροί τοῦ Χριστοῦ μέ πέτρες ἔθεσαν τέλος στή ζωή του, ἐκεῖ ἔξω ἀπό τήν ἁγία πόλη. Θυμόταν τόν ἀποκεφαλισμό τοῦ Ἰακώβου, ἀδελφοῦ τοῦ ἀποστόλου καί εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου. Ἀλλά συγχρόνως ἔφερε κάθε τόσο στή μνήμη του καί τά ποικίλα δεινοπαθήματα καί τίς πολλές καί ἰσάξιες συκοφαντίες τοῦ σχολάρχου του καί πνευματικοῦ του διδασκάλου ἁγίου Νε-

κταρίου τοῦ θαυματουργοῦ. Ὅλα αὐτά, πού δέν ἔφευγαν ποτέ ἀπό τήν μνήμη του ἔκαναν ἀσάλευτη τήν πίστη του στό Χριστό.

Ἡ ἐνοριακή ἐπιτροπεία τοῦ ἱ. ναοῦ ἁγίου Δημητρίου σέ ἐπιστολή της πρός τόν πρόεδρο τῆς ἑνώσεως τῶν ἐν Πάτραις Λαϊκῶν Ἐπιτροπῶν Ἰωάννη Ζωγόπουλο γράφει τά κάτωθι:

Κύριε Ζωγόπουλε,

Διά τῆς πρός ἡμᾶς χθεσινῆς σας ἐπιστολῆς μᾶς ἐκαλέσατε εἰς συνεδρίασιν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ περί ὥραν 6 μ.μ. Ἀνεγράφετε μεταξύ τῶν ἄλλων καί τοῦτο: «συζήτησις καί ἀπόφασις ἐπί τῇ μεταξύ ὑμῶν καί τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου διενέξεώς σας». Αὐταί εἶναι ἀκριβῶς λέξεις ἰδικαί σας.

Ἀληθῶς κατελήφθημεν ὑπό ἀπορίας καί λύπης διά τόν γράψαντα τό τοιοῦτον προσκλητήριον.

Οὐδέποτε δέ ἐνομίζομεν πῶς θά εἶχε τήν ἰδέαν, ὅτι καί τόσον λεπτοῦ ζητήματος (ὅπως εἶναι τό ζήτημα τῆς γνωστῆς ἐγκυκλίου, τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Πατρῶν περί τῶν ἑσπερινῶν κηρυγμάτων) δύναται νά ἐπιληφθῇ τῆς ἐπιλήσεώς του ὁ κ. Ἰωάννης Ζωγόπουλος.

Ἡμεῖς ὅμως ὡς Λαϊκοί ἐπίτροποι γνωρίζομεν ἕως ποῦ φθάνουν τά καθήκοντά μας και τά δικαιώματά μας εἰς τήν Ἐκκλησίαν. Δέν θά σᾶς μιμηθῶμεν δέ ποτέ εἰς τόν τρόπον τῆς ἀναμίξεώς σας εἰς τά καθήκοντα τῶν ἱερωμένων. Ἀλλ' ἄς εἶναι:Ἡ πρόσκλησίς σας ὑπῆρξε δι' ἡμᾶς ἀληθῶς μία παγίς. **Ὁ ἐνοριακος ἐπίτροπος** τοῦ ναοῦ Παντοκράτορος συνάδελφός σας κ. Νικολόπουλος μᾶς ἀπηύθυνε κατά πρόσωπον ἐνώπιόν σας ὡς προέδρου ταύτην **τήν ὕβριν "ἐσεῖς ἐγίνατε ὄργανα τοῦ Γερβασίου"**.

Διά ταῦτα διαμαρτυρόμεθα ἐντόνως ἀπέναντι τῶν χριστιανῶν τῆς πόλεως, καί δηλοῦμεν ἐπισήμως, ὅτι οὐδεμίαν σχέσιν ἔχομεν οὔτε μέ τόν σύλλογόν σας, οὔτε καί μέ τόν τρόπον τῆς ὡς ἄνω συμπεριφορᾶς σας.

Ἐάν δέ κ. Ζωγόπουλε, θέλετε νά φανῆτε ὡς πολιτικός παράγων πλησίον τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, **ἐκλέξατε ἄλλον δρόμον διότι αὐτόν τόν κατεστρέψατε εὐτυχῶς μόνος σας**.

Ἡ Ἐνοριακή Ἐπιτροπεία ναοῦ ἁγίου Δημητρίου»[44].

Ὑποβολή μηνύσεων

Ὁ ἅγιος Γέροντας ὑπέβαλε εἰςτήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τάς ἀκολούθους δύο (2) μηνύσεις «κατά 1) τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν Ἀντωνίου, 2) Πρωτοσυγκέλλου Ἱ. Μητροπόλεως Πατρῶν ἀρχιμ. Δημητρίου Θεοδόση καί 3) Ἰδιαιτέρου Γραμματέως Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν οἰκον. Ἀνδρέου Λεονταρίτου»:

1η Μήνυσις

Ἐν Πάτραις τῇ 1η Ὀκτωβρίου 1930

Πρός
τήν Σεβαστήν Δ. Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Ἀθῆναι
(Διά τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν)

Ἐπισυνάπτω περικλείστως ὧδε ἀντίγραφον τῆς ὑπ' ἀριθ. 2111/25-9-30 ποιμαντορικῆς ἐγκυκλίου τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν πρός τούς ἐφημερίους καί ἐνοριακάς Ἐπιτροπείας τῶν ἱερῶν ναῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως διά τῆς ὁποίας ἐπιδιώκεται **μόνον** ἡ κατάργησις τοῦ μόνου τακτικῶς καί ἀνελλιπῶς θέρει τε καί χειμῶνι καθημερινοῦ ἔν τε τοῖς Κατηχητικοῖς Σχολείοις καί τῷ λαῷ θείου κηρύγματος τοῦ διενεργουμένου ἔν τε τῷ ἱερῷ ναῷ ἁγίου Δημητρίου καί τῷ παρεκκλησίῳ αὐτοῦ ἁγία Αἰκατερίνη, ἔνθα ἡ ἕδρα τῶν Κατηχ. Σχολείων ἀρρένων τε καί θηλέων μετά τῶν ἐν τῷ προαυλίῳ αὐτοῦ ἐνυπαρχόντων ἰδιοκτήτων γραφείων.

Στοιχούμενος τοῖς θείοις καί ἱεροῖς Κανόσι α) ΝΗ΄ Ἁγίων Ἀποστόλων, β) ΙΘ΄ τῆς ΣΤ΄, γ) τῶν ΡΛΑ΄ καί ΡΛΒ΄ τῆς ἐν Καρθαγένῃ καί συγκινηθέντες ὑπό τῶν κατά διαφόρους καιρούς προτρεπτικῶν ἐγκυκλίων τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου ἐγκαταλείψαμεν τά ὑλικά συμφέροντα τοῦ Πρωτοσυγκέλλου ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Πατρῶν καί παρείδομεν τά ἐκ τῶν ἐφημεριακῶν μας προσόδων τοιαῦτα διά νά ἐπιδοθῶμεν ἀπερίσπαστοι εἰς τήν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἡμῶν ἀποστολῆς.

Τοιαύτη δέ ὑπῆρξεν ἡ πίστις μου καί ἀφοσίωσίς μου πρός τό καθῆκον τῆς κληρικῆς μου ἀποστολῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ —διά τήν ἐργασίαν ταύτην τοῦ θείου κηρύγματος καί τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων— ὥστε διά νά κερδίζω ὥρας διά τήν ἐργασίαν ταύτην, ὅτε διετέλουν Πρωτοσύγκελλος ἐπλήρωνον ἐν γνώσει καί τῇ ἐγκρίσει τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν εἰς τόν ἀνεψιόν του Πρωθιερέα Ἀνδρέαν Λεονταρίτην 1.150 δρχ. μηνιαίως. Οἱ κόποι μου αὐτοί καί αἱ πνευματικαί καί ὑλικαί θυσίαι μου πληρώνονται διά τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης ποιμαντορικῆς ἐγκυκλίου, ἡ ὁποία ἐξεδόθη καί μόνον διά νά κλείσῃ τούς ναούς ἔνθα ἐργάζομαι ὑπέρ τῆς Ἐκκλησίας.

Διά ταῦτα

Μηνύω ἐπί φατρίᾳ καί συνομωσία κατά τῶν θείων καί Ἱερῶν Κανόνων τῶν ὡς ἄνω μνημονευομένων 1) Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Πατρῶν Ἀντώνιον, 2) Ἀρχιμ. Δημήτριον Θεοδόσην, Πρωτοσύγκελλον Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν καί 3) Πρωθιερέα Ἀνδρέαν Λεονταρίτην ἰδιαίτερον Γραμματέα Σεβασμ. Μητροπολίτου Πατρῶν Ἀντωνίου, οἱ ὁποῖοι ἀπό κοινοῦ συγκεντρωθέντες συναπεφάσισαν καί ἐξέδωκαν τήν ὡς ἄνω Ποιμαντορικήν Ἐγκύκλιον μόνον διά νά μένῃ ὁ λαός μακράν τῶν τῆς εὐσεβείας δογμάτων ἐν ἡμέρας καθ' ἅς τό σμῆνος τῶν διαφόρων προπαγανδῶν καί ἡ ἀθεΐα τοῦ κομμουνισμοῦ καί τοῦ μπολσεβικισμοῦ λυμαίνεται τήν ὀρθόδοξον Χριστιανικήν κοινωνίαν. Τήν παροῦσαν μου θέλω συμπληρώσει καί δι' ὑπομνήματός μου προσεχῶς ὑποβληθησομένου.

Μάρτυρες προτείνω:

1) Ἀνδρέαν Κ. Παπαγεωργακόπουλον, Θεολόγον καθηγητήν καί ἐκδότην χριστιανικοῦ περιοδικοῦ «Ἀλήθεια». 2) Παναγιώτην Γ. Καρτσούνην, ἔμπορον. 3) Ἀντώνιον Οἰκονομόπουλον, ἀνώτερον τηλεγραφικόν ὑπάλληλον, 4) Νικ. Νικολόπουλον, σιδηροπώλην. 5) Εὐστράτιον Μπουρμπαχάκην, ταχυδρομικόν, ὑπάλληλον. 6) Γεωργ. Στεφανίδην, σιδηρ/κόν ὑπάλληλον. 7) Γεώργ. Μπογδανό-

πουλον, ἐργολάβον οἰκοδομῶν. 8) Κων/νον Γ. Καρτσούνην, ἔμπορον. 9) Εὐστάθιον Σινούρην, κτηματίαν. 10) Σωτήριον Παπαδόπουλον, ταχυδρομικόν ὑπάλληλον.

Ἁρμόδιος δικαστικός κλητήρ ἐπιδότω τήν παροῦσαν τῷ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτη Πατρῶν.

Εὐπειθέστατος ὁ μηνυτής
Ἀρχιμ. Γερβ. Παρασκευόπουλος

2α Μήνυσις

Ἐν Πάτραις τῇ 6η Ὀκτωβρίου 1930

Πρός
τήν Σεβαστήν Δ. Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
(Διά τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν)

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πατρῶν Ἀντώνιος καί οἱ ἔναντι μετ' αὐτοῦ μηνυόμενοι μή ἀρκεσθέντες εἰς τήν ἔκδοσιν, δημοσίευσιν καί κυκλοφορίαν τῆς ὑπ' ἀριθ. 2111 ἐ. ἔ. Ποιμαντορικῆς Ἐγκυκλίου, δι' ἧς ἐμμέσως καθάπτονται τῆς ὑπολήψεως τόσον ἐμοῦ ὅσον καί τῆς ἱερᾶς Συνάξεως τῶν ἀποτελούντων τήν ὁμάδα, τοῦ θ. Κηρύγματος καθώς καί τῶν μαθητριῶν τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου —ὁ Σεβασμιώτατος πρῶτος ἐδήλωσεν εἰς 15μελῆ Ἐπιτροπή χριστιανῶν τοῦ κηρύγματος μεταβάσαν εἰς τήν Ἱεράν Μητρόπολιν, ἵνα ὑποβάλῃ τήν παράκλησιν περί τροποποιήσεως τῆς Ἐγκυκλίου ὡς πρός τάς ὥρας τοῦ κηρύγματος ὅτι, ἐπειδή αἱ πληροφορίαι ἅς ἔχει περί τῶν λαμβανόντων χώραν ἀτοπημάτων κατά τάς ὥρας τῶν κηρυγμάτων εἶναι ἐξηκριβωμέναι, ἕνεκα τούτου δέν δύναται ν' ἀνακαλέσῃ ἤ τροποποιήσῃ τήν ὡς ἄνω Ἐγκύκλιον. Διεσάφισε δηλ. πλέον ἤ ἐμφανῶς τήν ἀορίστως πως ἐν τῇ Ἐγκυκλίῳ διαφαινομένην κατηγορίαν περί ἀνηθικοτήτων, λαμβανουσῶν τάχα χώραν διαρκούντων τῶν θείων κηρυγμάτων. Ὁ δέ Πρωτοσύγκελλος ἐγκρίνων πάντα ταῦτα ἠπείλει βαναύσως καί διά χειρονομιῶν τήν ἐπισκεφθεῖσαν τόν Σεβασμιώτατον Ἐπιτροπείαν.— Ταῦτα βεβαίως ἐπιβαρύνουσι τό ὅλον τοῦ ἀκροατηρίου καί ἰδίᾳ τόν κηρύσσοντα.

Διά νά ἐπισημοποιήσῃ δέ τό κατηγορητήριον τοῦτο δέν ἐδίστασε —πρίν ἤ διατάξῃ ἀνακρίσεις· πρίν ἤ καλέσῃ τόν ὑποφαινόμενον ἤ τούς κ. Ἐπιτρόπους, ἤ τουλάχιστον τό προσωπικόν τοῦ Ναοῦ καί λάβῃ πληροφορίας νά ἀπευθύνῃ ἔγγραφον— τῇ συνεργείᾳ καί τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων, οἱ ὁποῖοι πρωτοστατοῦσιν εἰς τήν ὑπόθεσιν —πρός τόν κ. Εἰσαγγελέα —ὡς πληροφορούμεθα— καί νά ζητήσῃ τό κλείσιμον τοῦ Ναοῦ, καταχρώμενος τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος.

Ἐπί πλέον δέ διά νά προδιαθέσωσι καί τήν κοινήν γνώμην ἐναντίον μου καί οὕτω ἐξαναγκάσωσι τήν ἐπέμβασιν τῆς Εἰσαγγελικῆς ἐξουσίας διά τήν βιαίαν διάλυσιν τοῦ ἀκροατηρίου τοῦ θ. κηρύγματος, ἠνέχθησαν ἀδιαμαρτυρήτως δημοσιεύματα —ἐπισυνάπτω ἔντυπα ἐφημερίδων «Ἀπογευματινῆς» τῆς 4 Ὀκτωβρ. καί «Τηλεγράφου» τῆς 5 Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ.— ἅτινα διελάλησαν πρός τό κοινόν τῆς πόλεως τά ἀνύπαρκτα ἀτοπήματα μέ τόν σκοπόν τῆς ἐξουθενώσεως καί τοῦ διασυρμοῦ τοῦ θ. κηρύγματος, τῆς ἱερότητος τῶν Ναῶν, ἐμοῦ τοῦ κηρύσσοντος καί τοῦ παρακολουθοῦντος τά κηρύγματα εὐσεβοῦς χριστεπωνύμου λαοῦ.

Διά τῶν ὡς ἄνω κατά σειράν ἐνεργειῶν των προσπαθοῦσι νά παραστήσωσιν ἐμέ καί τούς ἀκολουθοῦντας τό θεῖον κήρυγμα καθώς καί τούς μαθητάς καί μαθητρίας τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων ὡς στερουμένους καί αὐτῆς ἀκόμη τῆς στοιχειώδους αἰδοῦς καί φόβου ἀπέναντι τοῦ θείου, τῶν εὐαγγελικῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως καί αὐτοῦ τοῦ ἀμωμήτου χώρου τῶν ἱερῶν τῆς χριστιανωσύνης Ναῶν.

Διά ταῦτα

Καταγγέλλω τούς ὡς ἄνω ἐνώπιον τῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐφ' ὕβρει, καί ἐξουθενώσει, καί ἠθικῷ διασυρμῷ τοῦ θείου κηρύγματος καθώς καί τῶν μαθητῶν καί μαθητριῶν τῶν Κατηχ. Σχολείων τῆς ἐνορίας καί τῶν ἀνά τήν πόλιν παραρτημάτων, τοῦ παρακολουθοῦντος λαοῦ καί τῆς προσωπικῆς καί ἠθικῆς μου ἱερατικῆς ὑποστάσεως.

Μάρτυρας δέ προτείνω· 1) Νικόλ. Κυπραῖον (προσφυγικά), 2) Ὄθωνα Γιαννακόπουλον, ἔμπορον, 3) Θεοφ. Γιαρμενίτην ὑπολοχ. 4) Εὐστράτ. Κανελλάκην, 5) Ἀνδρ. Χαλκιόπουλον, 6) Νικ. Νικολόπουλον, 7) Γεώργ. Δημητρόπουλον, 8) Παναγ. Καρτσούνην, 9) Ἀντών. Οἰκονομόπουλον, 10) Σπυρ. Σπυρόπουλον, 11) Ἰωάν. Καγιόπουλον, ἔμπορον, 12) Κωνστ. Παναγόπουλον, ἔμπορον.

Ἁρμόδιος δικαστικός κλητήρ ἐπιδότῳ νομίμως τήν παροῦσαν τῷ Σ. Μητροπολίτῃ Πατρῶν.

Εὐπειθέστατος
ὁ μηνυτής
Ἀρχιμ. Γερβ. Παρασκευόπουλος

Στίς 11 Ὀκτωβρίου 1930 «ὁ Εἰσαγγελεύς τῶν Πλημμελειοδικῶν κ. Κόννης διεβίβασε πρός τόν κ. Διοικητήν τοῦ Γ΄ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος, εἰς τοῦ ὁποίου τήν δικαιοδοσίαν ὑπάγεται ὁ ναός τοῦ ἁγίου Δημητρίου, τό τε ἔγγραφον καί τήν ποιμαντορικήν ἐγκύκλιον τοῦ Σ. Μητροπολίτου, τήν ἀφορῶσαν εἰς τό ἐν λόγῳ ζήτημα μέ τήν γραπτήν παράκλησιν ὅπως τῷ ἀναφέρῃ σχετικῶς προκειμένου νά κανονίσῃ τάς περαιτέρω ἐνεργείας του.

Δέν εἶναι γνωστόν κατά πόσον μία μεσολάβησις ἐκ μέρους τοῦ κ. Εἰσαγγελέως —ἐάν βεβαίως ἤθελε νά γίνῃ αὕτη— θά συνεβίβαζε τά διεστῶτα πρός ἀποφυγήν ὀξυτήτων, αἱ ὁποῖαι θά προεκαλοῦντο ἐκ τυχόν χρήσεως βίας πρός ἐκτέλεσιν τῆς ποιμαντορικῆς ἐγκυκλίου τοῦ Σ. Μητροπολίτου.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐνέργεια ὁριστική δέν θά ληφθῇ πρό τῆς παρελεύσεως ἡμερῶν.

***

Ὁ διευθυντής τῆς Ἀστυνομίας κ. Πετούνης ἐξ ἄλλου ἔλεγεν εἰς ἡμᾶς τήν πρωΐαν ὅτι ἐάν θά ἐζητεῖτο παρ' αὐτοῦ νά ἐκτελέσῃ τήν ποιμαντορικήν ἐγκύκλιον τοῦ Σ. Μητροπολίτου θά ἐξήταζε προηγουμένως τό πρᾶγμα καί θά ἐπεκοινώνει σχετικῶς καί μετά τῆς Εἰσαγγελικῆς Ἀρχῆς.

Πάντως ὁ κ. Πετούνης ἐβεβαίωσε, ὅτι πρό τῆς Δευτέρας δέν εἶναι δυνατόν νά γίνῃ τι.

***

Πρό μεσημβρίας παρουσιάσθη εἰς τόν διευθυντήν τῆς Ἀστυνομίας κ. Πετούνην τό Διοικητικόν Συμβούλιον τῆς **Χριστιανικῆς Ἀδελφότητος καί παρεκάλεσε αὐτόν νά μή παρεμποδισθοῦν τά ἑσπερινά κηρύγματα τῶν ναῶν, τά ὁποῖα τόσον ἐπωφελῆ ἀπεδείχθη ὅτι εἶναι**»[45].

Καί ἐνῶ «διεδόθη καί ἐφιλοξενήθη καί εἰς τόν τύπον ὅτι τάχα ἐπεβεβαιώθησαν ἀτοπήματα, συμβαίνοντα κατ' αὐτά...»[46] τό Γ΄ Ἀστυνομικό Τμῆμα Πατρῶν ὑπέβαλε τήν ἀπάντησίν του εἰς τό ἔγγραφον τοῦ Εἰσαγ-

γελέως τῶν Πλημμελειοδικῶν διά τοῦ ὁποίου ἐζητοῦντο ἀπό αὐτό πληροφορίαι σχετικά μέ τά συμβαίνοντα κατά τά κηρύγματα εἰς τόν ναόν τοῦ ἁγίου Δημητρίου. Ἡ ἀπάντησις τοῦ Γ΄ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος[46α] ὄχι μόνο βεβαιοῖ ὅτι κανένα ἀπωλύτως ἄτοπο δέν συμβαίνει κατά τά κηρύγματα εἰς τόν ἐν λόγῳ ἱ. ναόν ἀλλά ἐξυμνεῖ τό ἔργο τοῦ π. Γερβασίου καί πλέκει τό ἐγκώμιο τοῦ ἀνιδιοτελέστατα ἐργαζομένου ἱεροκήρυκος πού «πατιέται» μέ ὠμότητα καί σκληρότητα ὅπως τό εἰδεχθές σκουλῆκι ἀπό τήν ἐπισκοπική ἐγωπάθεια καί ἀπό ὑπερήφανους θρησκευτικούς τύπους πού τό μυαλό τους κηδεμονεύεται ἀπό τήν σάρκα. Θά καταχωρίσουμε αὐτούσια τήν ἱστορική ἔκθεσι γιατί οἱ πληροφορίες πού μᾶς δίνει εἶναι πολύτιμες.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΠΟΛΕΩΝ
ΑΣΤΥΝ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΠΑΤΡΩΝ
Γ΄ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ

Ἐν Πάτραις τῇ 15η Ὀκτωβρίου 1930

Ἀριθ. Πρωτ. 3962

Ἐμπιστευτικόν
κ. Εἰσαγγελέα Πλημμελειοδικῶν
Ἐνταῦθα

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ προσηρτημένου ὑπ' ἀριθ. 11200 ἀπό 11.10.30 ὑμετέρου ἐγγράφου, λαμβάνω τήν τιμήν νά γνωρίσω τά ἑξῆς:

Ὁ ἀρχιμ. κ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος ἐξελέγη ἐφημέριος τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἁγίου Δημητρίου τήν 4ην Αὐγούστου 1919 καί ἐξακολουθεῖ νά εἶναι τοιοῦτος μέχρι σήμερον, διακόψας ἐν τῷ μεταξύ κατά μικρά τινα χρονικά διαστήματα.

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης ἀπό τοῦ ἔτους 1920 κηρύσσει εἰς τήν Ἐκκλησίαν, πρό πάντων τοῦ Ἁγίου Δημητρίου κατά τάς Κυριακάς καί ἄλλας ἑορτάς κατά ἤ μετά τήν θείαν λειτουργίαν καί κατά τάς λοιπάς ἡμέρας δίς ἤ τρίς τῆς ἑβδομάδος καί ἀπό τῆς 7-8 ἤ 8-9 μ.μ. ὥρας ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς ἀναπτύσσων περικοπάς τοῦ Εὐαγγελίου, τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων καί ἐκ τῶν συγγραμμάτων ἄλλων συγγραφέων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ἰδίᾳ Χρυστόμου καί Βασιλείου.

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης ἔμπλεος θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ, σκοπῶν τήν ἠθικοποίησιν τῆς ἐνταῦθα κοινωνίας τήν 16ην Ἀπριλίου 1923 ἵδρυσε τά Κατηχ. Σχολεῖα Θηλέων, εἰς τά ὁποῖα κατήχει τάς εὐπλάστους ψυχάς τῶν μικρῶν κορασίδων εἰς τήν μετά βαθείας πίστεως καί ἀφοσιώσεως Ὀρθόδοξον τοῦ Χριστοῦ θρησκείαν.

Τόν Νοέμβριον τοῦ 1928 κατήρτισε τά Κατηχ. Σχολεῖα Ἀρρένων.

Τά Σχολεῖα ταῦτα τῶν τε ἀρρένων καί θηλέων, περί ὧν λεπτομερῶς δημοσιεύει τό ὑπ' ἀριθ. 67 τῆς 14/10/30 φύλλον τῆς ἐνταῦθα ἐφημερίδος «Ἀπογευματινή», ἥν ἐπισυνάπτω, ἱδρυθέντα καί λειτουργοῦντα τῇ ἐγκρίσει τοῦ Σεβ. Ἐπισκόπου Πατρῶν εἶναι τά ἑξῆς:

1) Τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ἁγίου Νικολάου.

2) Τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ἁγίου Δημητρίου ὅπερ ἀπό τοῦ 1928 ὑποδιῃρέθη εἰς

πέντε τμήματα καί ἕν παράρτημα τό τοῦ ἀγ. 'Ανδρέου.

3) Τοῦ Γου Κατηχ. Σχολείου 'Αρρένων εἰς τόν Ναόν ἁγίας Αἰκατερίνης, ὅπερ διαιρεῖται εἰς δύο παραρτήματα εἰς τό Κεντρικόν καί εἰς τό τοῦ ἁγίου 'Ανδρέου καί ταῦτα εἰς μικρότερα τμήματα.

Διά τήν ὑπόθεσιν περί ἧς ἡ παροῦσα ἀλληλογραφία ἐζήτησα ἀφ' ὅτου πρό ἡμερῶν ὁ ἐγχώριος τύπος ἤρξατο ν' ἀσχολῆται περί ταύτης καί ἐξ ὅλης τῆς ἐξετάσεως, ἥν ἐνήργησα προφορικῶς ὑπό ἐχεμύθειαν καί μυστικότητα πολλῶν εὐυπολήπτων καί δυναμένων νά γνωρίζωσι προσώπων καί ἀστυνομικῶν ὀργάνων, ἅτινα παρηκολούθησαν τό κήρυγμα, δέν εὗρον οὔτε ἕνα νά μοί εἴπη, ὅτι εἰς τήν ἐκκλησίαν ἔνθα γίνονται τά κηρύγματα ἤ εἰς τά κατηχητικά σχολεῖα, ὅπου φοιτῶσιν οἱ μικροί μαθηταί καί μαθήτριαι, λαμβάνουσι χώραν ἀτοπήματα, ὅπως ὁ Σεβασμιώτατος τά χαρακτηρίζει εἰς τήν ἐγκύκλιόν του, χωρίς νά καθορίζη καί ποῖα θεωρεῖ τοιαῦτα ἵνα δύναμαι νά τά ἐξακριβώσω.

Τοὐναντίον ἐκ τῆς ἐξετάσεως ἐβεβαιώθην ὅτι ἡ διδασκαλία τοῦ 'Αρχιμανδρίτου, οὖσα ἀπαράμιλλος εἰς εὐγλωτίαν καί πειστικότητα, ἔγκειται εἰς τήν κατά τό δυνατόν ἀπόλυτον ἀνθρωπίνην ἠθικοποίησιν, ἐνδυναμουμένη διά τοῦ παραδείγματος αὐτοῦ ὅπερ ὁμιλεῖ εὐγλωττότερον τῆς διδασκαλίας του, καί ἐπέτυχε τοιουτοτρόπως ὥστε οἱ ἀκροαταί του, οἱ γονεῖς καί οἱ συγγενεῖς αὐτῶν καί οἱ γνωρίζοντες τόν 'Αρχιμανδρίτην, νά αἰσθάνωνται βαθεῖαν τήν ἐπίδρασιν τῆς διδασκαλίας του, νά εἶναι θρησκευτικῶς φανατισμένοι καί ὡς πρός τό σημεῖον τῆς θρησκείας καί νά εἶναι ὅμοιοι μέ τούς πιστούς ἰδεολόγους τῆς 'Ορθοδόξου θρησκείας τῶν παρελθόντων αἰώνων.

Ὁ 'Αρχιμανδρίτης ἔχει καταστῆ τόσον δημοτικός καί ἀγαπητός εἰς τούς κατοίκους, τῆς μέν ἄνω πόλεως κατά τό πλεῖστον, τῆς δέ κάτω πόλεως ἄν μή κατά τό πλεῖστον, τοὐλάχιστον κατά μέγα μέρος καί περί τούτου ἔχω βεβαιωθῆ, ἀπολύτως.

Ἡ δημοτικότης, ὁ σεβασμός καί ἡ ἀγάπη τοῦ λαοῦ δέν ὀφείλεται μόνον εἰς τήν διδασκαλίαν ἀλλ' εἰς τό παράδειγμα αὐτοῦ τό ἀφιλοκερδές του καί εἰς τήν ἀγαθοεργόν ἐν γένει δρᾶσιν του. Ὅ,τι διδάσκει τό ἐφαρμόζει ἐμπράκτως μέ θρησκευτικήν εὐλάβειαν, δι' ἧς ἐμφορεῖται. Δέν λαμβάνει χρήματα ὅταν ἐξυπηρετῆ ἱερατικῶς τούς πολίτας, ἰδίᾳ τούς πτωχούς, τούς ὁποίους μάλιστα βοηθεῖ καί συντηρεῖται μόνον μέ τόν ἐκ δραχμῶν δύο χιλιάδων μισθόν ὅν λαμβάνει ἐκ τῆς ἐνορίας τοῦ ἁγίου Δημητρίου.

Γνωρίζετε κ. Εἰσαγγελεῦ ἐκ τῆς ἰδιότητός σας ὅτι ὁ 'Αρχιμανδρίτης ὅταν μέχρι τινός ἐτύγχανεν Ἱερεύς τῶν φυλακῶν ποῖον ἦτο τό ἐνδιαφέρον του ἀπό φιλανθρωπικῆς ἀπόψεως διά τούς δυστυχεῖς φυλακισμένους. Δέν θά ἔχη διαφύγει τῆς προσοχῆς ὑμῶν ὅτι ὁ 'Αρχιμανδρίτης πολλάκις ἀπεφυλάκιζε φυλακισμένους διά χρέη πρός τό δημόσιον, πληρώνων ταῦτα. Ἐάν εὕρισκε ρακενδύτους εἰς τάς φυλακάς τούς ἔδιδε χρήματα καί ἐνεδύοντο, ἤ ἐάν ἦσαν κακῆς πίστεως ἐκεῖνοι τούς ἐπρομήθευεν αὐτοπροσώπως ὁ ἴδιος τό ὕφασμα.

Δέν ἐπεκτείνομαι περισσότερον ὡς πρός τήν δρᾶσιν τοῦ 'Αρχιμανδρίτου διότι κρίνω τοῦτο περιττόν καί ὅλοι δημόσιοι ἤ μή λειτουργοί καί ἡ κοινωνία γνωρίζει ὅτι εἶναι ἐξαιρετικά φιλάνθρωπος καί ἀγαθοεργός συμφώνως μέ τούς κανόνας τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ μεταξύ τῶν συγχρόνων ἱερωμένων.

Διά τοῦ παρόντος ἐγγράφου μου δέν σκοπῶ νά πλέξω ἐγκώμια τοῦ Ἀρχιμανδρίτου, ἀλλά νά φέρω ὑπ' ὄψιν ὑμῶν καί δι' ὑμῶν εἰς τούς ἁρμοδίους, ἐφ' ὅσον μοι ἀνετέθη νά ἐξετάσω, μίαν πραγματικήν κατάστασιν ὥστε νά γνωρίζωσιν καλύτερον τόν χειρισμόν τοῦ προκειμένου ζητήματος.

Διότι τήν πραγματικήν ταύτην κατάστασιν γνωρίζει ἡ κοινωνία καί ὅπως εἶναι κατά ἕν μέγα μέρος αὐτῆς φανατικῶς κεκηρυγμένη ὑπέρ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου μία τυχόν καταδίωξίς του τοὐλάχιστον ἐπί τοῦ παρόντος, ὁπότε λόγῳ τοῦ δημιουργηθέντος θορύβου τά πνεύματα ἠρεθίσθησαν εἰς ὕψιστον βαθμόν, δέν ἤθελε παρίδει ἄνευ ἐνεργειῶν ὑπέρ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου της, ἐνεργειῶν αἵτινες δέν ἀποκλείεται νά βλάψωσιν τήν δημοσίαν τάξιν, νά συντελέσωσιν εἰς τήν μείωσιν τοῦ γοήτρου καί τόν ἐξευτελισμόν, δύναμαι νά εἴπω τῆς Ἐκκλησίας.

Καί τοῦτο δύναται νά συμβῇ ἔτι μεῖζον ἐάν ἡ καταδίωξις τοῦ Ἀρχιμανδρίτου ἤθελε γίνει παρ' ἀρχῶν ξένων πρός τήν Ἐκκλησίαν. Διότι ἡ κοινωνία γνωρίζει ὅτι, κατά τόν καταστατικόν χάρτην τῆς Ἐκκλησίας ὁ Ἐπίσκοπος ἔχει τά μέσα ἄφθονα νά ἐπιβάλλῃ τάς ἀποφάσεις του διά τοῦ παρ' Αὐτῷ πνευματικοῦ δικαστηρίου εἰς τούς ἐφημερίους, ἐν περιπτώσει μή συμμορφώσεώς των καί ὅτι ζητῶν τήν ἐπέμβασιν ξένων πρός τήν Ἐκκλησίαν ἀρχῶν, χωρίς νά ἐξαντλήσῃ τά ἐκ τοῦ δικαίου τῆς ἐκκλησίας χορηγούμενα αὐτῷ μέσα, δέν εὑρίσκεται ἐν τάξει ἀπέναντι τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Νόμου καί τῆς Κοινωνίας.

Γνωρίζει ὡσαύτως ἡ κοινωνία τά ἐκ τοῦ συντάγματος δικαιώματά της σχετικά μέ τήν προκειμένην ὑπόθεσιν, καί ἀγανακτεῖ ἔτι μεῖζον, διότι βλέπει καί πληροφορεῖται ἐκ τοῦ τύπου, ὅτι πρόκειται νά ληφθῶσιν μέτρα ἀντικείμενα πρός τό σύνταγμα —οὕτω τουλάχιστον νομίζει ἡ κοινωνία— νά καταργῇ τουτέστιν τό θεῖον κήρυγμα διότι περί καταργήσεως τῷ ὄντι πρόκειται, ὅταν ὡς ὥρα αὐτοῦ ὁρίζεται ἡ 4 μ.μ. ὥρα, καθ' ἥν οἱ πολῖται εὑρίσκονται εἰς τάς ἐργασίας των καί οἱ μαθηταί εἰς τά σχολεῖα των, ἐνῶ ἐξ ἀντιθέτου ἡ ξένη προπαγάνδα τῆς Οὐνίας ὀργιάζει εἰς τό κράτος πρός κατήχησιν τῶν μικρῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων καί τό κράτος ἠναγκάσθη νά ἐπέμβῃ κατά τό γνωστόν τρόπον τῆς ἀπαγορεύσεως φοιτήσεως τῶν μικρῶν μαθητῶν εἰς ξένα σχολεῖα.

Διατί, μοί ἔλεγον τινές ν' ἀπαγορευθῶσι τά κηρύγματα ἐφ' ὅσον μάλιστα εἶναι ταῦτα εἶναι ἀντίρροπα τῆς Οὐνιτικῆς προπαγάνδας; Δέν θά ἔπρεπε ἡ κοινωνία διά τῆς πολιτείας νά θεσπίσῃ ταῦτα εἰς τούς διαφόρους ναούς καθ' ἑκάστην; Διά τῆς καταδιώξεως τοῦ Ἀρχιμανδρίτου δέν μειοῦται ὁ ζῆλος τῶν θεολόγων τῶν κηρυσσόντων; Τίς ἡ ὠφέλεια ἄν ἀπαγορευθῶσι τά κηρύγματα; Γίνονται ἀτοπήματα; Ποῖα; Καί ἐάν εἰς τά κηρύγματα γίνωνται ἀτοπήματα, μήπως δέν θά γίνωνται τοιαῦτα εἰς τούς Ναούς κατά τάς διαφόρους λειτουργίας; Τότε ἵνα προληφθῶσι τά ἀτοπήματα ταῦτα, κατά τήν γνώμην τοῦ Σεβασμιωτάτου, δέν θά ἔπρεπε νά μή διενεργοῦνται λειτουργίαι, αἱ ὁποῖαι ὠφελοῦσιν ὀλιγώτερον τήν κοινωνίαν ἀπό τά κηρύγματα;

Καί εἰς μέν τάς λειτουργίας τῶν διαφόρων ναῶν πιθανόν νά λαμβάνωσιν χώραν ἀτοπήματα, τά ὁποῖα δύνανται νά θεωρηθῶσιν ὡς ἀτοπήματα μόνον καί μόνον διότι γίνονται εἰς ἀκατάλληλον τόπον καί χρόνον. Εἰς τά κηρύγματα ὅμως τοῦ Ἀρχιμανδρίτου οὐδέν ἀπολύτως ἀτόπημα λαμβάνει χώραν.

Τοῦτο τό ἐξηκρίβωσα ἀνεπισήμως διότι εἶμαι ἀναρμόδιος, ἁρμοδία δέ πρός τοῦτα εἶναι ἡ Ἐκκλησιαστική Ἀρχή.

Κύριε Εἰσαγγελεῦ,

Ἐν ἐπιλόγῳ τοῦ παρόντος καί συνοψίζων τ' ἀνωτέρω διαβεβαιῶ Ὑμᾶς περί τῶν κάτωθι:

1) Οὐδέν ἀτόπημα ἀντιβαῖνον πρός τήν θρησκείαν καί ἠθικήν λαμβάνει χώραν εἰς τά Κηρύγματα καί Κατηχητικά Σχολεῖα ὅπου διδάσκει καί κατηχεῖ ὁ περί οὗ ὁ λόγος ἀρχιμανδρίτης κ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος.

2) Ὁ Ἀρχιμανδρίτης χαίρει φήμης καί ὑπολήψεως ἀνωτέρας παντός ἱερωμένου ἐνταῦθα καί θεωρεῖται ὁ ἐντιμότερος, ὁ ἠθικότερος, ὁ εἰλικρινέστερος, ὁ ἐργατικότερος πάντων τῶν γνωστῶν τῇ Πατραϊκῇ κοινωνίᾳ λειτουργῶν τοῦ Ὑψίστου.

3) **Τά αἴτια τά δημιουργήσαντα τήν ρῆξιν Ἐπισκόπου -Ἀρχιμανδρίτου ἀνάγονται εἰς τό παρελθόν, εἶναι δέ πολλά διαφόρου φύσεως, τά δέ κηρύγματα εἶναι ἀφορμή, περίεργος τῷ ὄντι ἀφορμή ἐμφανισθεῖσα τάς ἡμέρας ταύτας μετά διενέργειαν αὐτῶν ἐπί σειράν δέκα ἐτῶν καί δέν δύναμαι νά μή ἐκφράσω*** τήν ἀπορίαν μου πῶς κατά τό δεκαετές αὐτό διάστημα δέν ἐγίνοντο εἰς τά κηρύγματα ἀτοπήματα, ἤ ἐάν ἐγίνοντο, πῶς ὁ Σεβασμιώτατος δέν ἀντελήφθη ταῦτα, ἤ τέλος οἱ ἁρμόδιοι δέν τοῦ τά εἰσηγήθησαν.

4) Κύριε Εἰσαγγελεῦ, χάριν τῆς δημοσίας τάξεως παρακαλῶ νά ἐνεργήσητε νά μή ἀπαγορευθοῦν τά κηρύγματα ἐπί τοῦ παρόντος καί νά ἀφεθῇ ἡ λύσις τοῦ ζητήματος εἰς τήν Ἐκκλησιαστικήν ἀρχήν Σεβασμιώτατον Ἐπίσκοπον καί Ἱεράν Σύνοδον.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τήν μή συμμόρφωσιν τῶν ἐπιτρόπων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ἁγίου Δημητρίου πρός τήν ἐγκύκλιον τοῦ Σεβασμιωτάτου ἔχω νά προσθέσω ὅτι οὗτοι εἶναι σύμφωνοι καί ἀλληλένδετοι πρός τόν ἐφημέριον Ἀρχιμανδρίτην ἀπό μόνον τόν ὁποῖον ἐξαρτᾶται ἡ συμμόρφωσις καί τούτων πρός τήν ἀπόφασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου.

Ὁ Διοικητής τοῦ Τμήματος
Χαρ. Λεκατσᾶς
Ἀστυνόμος Β΄

Κοινοποίησις Υ.Τ.Α.
Ἀστυνομικήν Διεύθυνσιν

Μέσα στή σῆψι καί τήν διάλυσι εἶναι ἀξιοθαύμαστη ἡ κηρυκτική, κατηχητική, λειτουργική, ἐξομολογητική καί κοινωνική δράσι τοῦ π. Γερβασίου ὅπως διαπιστώνεται καί ἀπό τήν ἀντικειμενική καί ἀμερόληπτη ἀστυνομική ἔκθεσι. Τόν Θεό ἡμέρα καί νύχτα ἐσκέπτετο. Τόν Θεό ἀγαποῦσε τρομερῶς. Ὑπέρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ ἦτο ἕτοιμος νά ἐνεργήσῃ καί τάς τολμηροτέρας τῶν πράξεων. Ἦταν ὁ ποιμήν τῆς Ἐκκλησίας πού ΟΛΑ τά διέθετε γιά τούς ἄλλους καί τίποτα δέν κρατοῦσε γιά τόν

* Ἡ ὑπογράμμισις τοῦ συγγραφέως.

ἑαυτό του. Τά μοίραζε ΟΛΑ στούς ἔχοντας ἀνάγκην. Χῆρες καί ὀρφανά, φτωχοί κι ἀνάπηροι, πεινασμένοι καί διψασμένοι, γυμνοί καί ἄρρωστοι καί φυλακισμένοι καί ὅλοι οἱ ἄνθρωποι πού πάσχουν καί ὑποφέρουν καί ἔχουν ἀνάγκη ἀπό βοήθεια ἔτρεχαν στόν π. Γερβάσιο, πού οἱ ἐπαγγελματίες τῆς θρησκείας καί οἱ ἀναίσχυντοι ψευτοπροοδευτικοί τόν βλέπανε μέ μισό μάτι καί τόν περιφρονοῦσαν. Ἀπό τήν μιά μεριά ἔκαναν ὅτι τόν θαύμαζαν κι ἀπό τήν ἄλλη τοῦ ἔσερναν τά ἐξ ἁμάξης.

Καί ἐνῶ ὁ βαθύς αὐτός θεολόγος πού ξέρει ἀπ' ἔξω τήν Ἁγία Γραφή καί τούς Ἱερούς Κανόνας τῆς Ἐκκλησίας, ἀγωνίζεται μέ πόνους καί μόχθους καί θυσίας καί μέ φλογερό ἐνθουσιασμό ὑπέρ τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, αὐτοί πού παρίσταναν μέχρι χθές τόν φίλον καί θαυμαστήν συνεχίζουν νά ὑπονομεύουν κραυγάζοντες καί λυσσοῦντες. Προσπαθοῦν νά τόν ἐξευτελίσουν ἀλλά καί νά τόν στερήσουν τοῦ σεβασμοῦ καί τῆς ἀγάπης τῶν ἐκλεκτῶν του χριστιανῶν. Ἐνσπείρουν τεχνηέντως ζιζάνια εἰς τάς ἀγαθάς συνειδήσεις τῶν εὐλαβῶν ἀκροατῶν προκειμένου νά ἀποσπάσουν αὐτούς καί νά τούς μετατρέψουν ἀπό ἀκροατάς καί φίλους σέ ὑβριστάς καί ἐχθρούς. Στήν ὁλοφάνερη αὐτή ἀδικία «*ἀνεμίχθησαν καί ἁρμόδιοι καί ἀναρμόδιοι καί ἐξήνεγκον γνώμας καί κρίσεις καί ἐπικρίσεις*»[47].

Ὁ φαρμακερός σίελος τῆς διαβολῆς και τῆς συκοφαντίας πού ἔπλεξε ἡ πανουργία καί ἡ δολιότης τῶν ἐχθρῶν του διέσχισε τά σύνορα τῆς Ἀχαϊκῆς Πολιτείας καί ἔφθασε μέχρις Ἀθηνῶν καί ἐκάλυψε τάς ἀκοάς καί αὐτῶν ἀκόμη τῶν Ἀρχιερέων τῶν ἀποτελούντων τήν ἁγίαν καί ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπό τάς ὁποίας ἐζητήθη ἡ γνώμη περί τῆς ἐφαρμογῆς ἤ ὄχι τῆς ἀπαγορευτικῆς ἐγκυκλίου τοῦ Μητροπολίτου Πατρῶν. Καί τοῦτο διότι αἱ γενόμεναι «συσκέψεις τῶν Ἀρχῶν δέν κατέστη δυνατόν νά καταλήξουν εἰς ἀποτέλεσμα τι»[48]. Ἡ Ἱ. Σύνοδος κρίνουσα - ὅπως πάντα - ἀνεξετάστως τά πράγματα καί χωρίς συναίσθημα εὐθύνης καί ἐφαρμόζουσα τό φιλάδελφον ἐπεκύρωσε τήν ἄδικη, ψευδῆ καί συκοφαντική κατά τά ἄλλα ποιμαντορική Ἐγκύκλιο τοῦ Μητροπολίτου Ἀντωνίου. Εἰς στιγμάς ὅπου εἰς τόν ἄφραγο ἀμπελῶνα τῆς Ὀρθοδοξίας εἰσῆλθον οἱ ξεθεμελιωταί αἱρετικοί, οἱ ὁποῖοι μέ ποικίλους τρόπους ἀκόμη καί μέ ὕπουλη φιλανθρωπία ἀγριεύουν ψυχάς Ὀρθοδόξων, ὁ Μητροπολίτης Πατρῶν καί ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀντιβαίνοντες εἰς τό τῆς Γραφῆς, «*ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται*», ἐφαρμόζουν ἀντιθέτως, λέγομεν τό «*ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται!*» καί ἀπαγορεύουν τά ἑσπερινά κηρύγματα τοῦ ἀξίου ἐργάτου τοῦ Εὐαγγελίου. Ἐφαρμόστηκε ἀπό τούς ἀναξίους ἀρχιερεῖς, τό σατανικό: «κόρακας κοράκου μάτι δέν βγάζει».

«Ἐπί τέλους παύουν τά κηρύγματα τοῦ Ἁγίου Δημητρίου. Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἔκρινε ὅτι δέν ἔπρεπε νά γίνωνται ἀπό τῆς 7ης μέχρι τῆς 8ης με-

τά μερημβρίαν ἀλλά ἀπό τῆς 4ης μέχρι τῆς 5ης μετά μεσημβρίαν ὡς ὥριζε ἡ ἐγκύκλιος τοῦ Σ. Μητροπολίτου Πατρῶν. Καί ἐπειδή κατά τάς καθιερωθείσας ἄλλας ὥρας, δέν εἶναι δυνατόν νά προσέλθουν ἀκροαταί εἰς τά κηρύγματα, δέν εἶναι δυνατόν νά γίνωνται ταῦτα. Ἀσφαλῶς οἱ ναοί ὅλοι τῆς πόλεως θά κλείωνται εὐθύς μετά τήν δύσιν τοῦ ἡλίου καί θά ἀνοίγωνται ἀπό τῆς ἀνατολῆς αὐτοῦ», γράφει πατρινή τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐφημερίς, καί συνεχίζει:

«Ποῖοι νά εἶναι τάχα οἱ ἐπίσημοι κύκλοι, οὕς ὑπαινίσσεται ὁ κ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος, οἱ ἀνακοινώσαντες ὅτι ἐδήλωσεν εἰς αὐτούς ὅτι «δέν θά ἤκουε τήν Ἱεράν Σύνοδον»; Ἐφ' ὅσον δέν τοῖς εἶπε τοιοῦτον τι ὁ κ. Παρασκευόπουλος, διατί τάχα νά ἰσχυρισθοῦν ὅτι ἐλέχθη ὑπ' αὐτοῦ;»[49]

Ἡ Ἐνοριακή Ἐπιτροπεία τοῦ ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἐξέδωσε τήν κάτωθι ἀνακοίνωσι:

ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ
ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Ἡ Ἐνοριακή Ἐπιτροπεία τοῦ ὡς ἄνω Ἱεροῦ Ναοῦ πληροφορηθεῖσα ὅτι **Δ. Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος** πρό πάσης ἄλλης διοικητικῆς ἤ ἐκκλησιαστικῆς ἐνεργείας **ἐνέκρινε τήν ὑπ' ἀριθ. 2111 ἀπαγορευτικήν ἐγκύκλιον τοῦ Σου Πατρῶν** περί τῶν ἑσπερινῶν κηρυγμάτων καί ὅτι αἱ περί τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἀνακρίσεις ἀνετέθησαν εἰς τόν Σον Μητροπολίτην Πατρῶν, **ἀποφασίζει ἀπό σήμερον τήν κατάπαυσιν τῶν ἐν τῷ Ναῷ ἀπό ἑνδεκαετίας διενεργουμένων ἑσπερινῶν θείων κηρυγμάτων** ὑπό τοῦ θεολόγου ἀρχιμανδρίτου ἐφημερίου τοῦ Ναοῦ Γερβασίου Παρασκευοπούλου, ὡς καί πάσης ἄλλης μέχρι σήμερον ἐν αὐτῷ διενεργουμένης πνευματικῆς κινήσεως.

Ἀνεξαρτήτως ὅμως τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἡ Ἐνοριακή Ἐπιτροπεία, ἐπιφυλάσσει εἰς ἑαυτήν τό δικαίωμα νά ζητήσῃ πᾶσαν νόμιμον ἱκανοποίησιν διά τόν σκόπιμον διασυρμόν, τήν διαβολήν καί συκοφαντίαν τῆς ὅλης μέχρις σήμερον ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ διενεργηθείσης διά τό γενικόν καλόν τῆς κοινωνίας μας πνευματικῆς καί φιλανθρωπικῆς ἐργασίας.

Η ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ
Ἀνδρέας Κ. Παπαγεωργακόπουλος
Εὐστάθιος Δ.Συνούρης
Κ. Καρτσούνης
Α. Ἀγουρίδης[50]

Ὁ Μητροπολίτης Πατρῶν Ἀντώνιος εἰς τό ὑπ' ἀριθ. 2143/1418/18-10-1930 ἔγγραφόν του γράφει τά ἀκόλουθα:

Πρός
Τόν Παν. Ἀρχιμανδρίτην Γερβάσιον Παρασκευόπουλον,
ἐφημέριον τοῦ ἐνταῦθα ἐνοριακοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἁγ. Δημητρίου.

Προσκαλεῖσαι ὅπως τήν ἐπομένην Δευτέραν, 20ην τρέχοντος μηνός καί ὥραν 4ην μ.μ. προσέλθης εἰς τά Γραφεῖα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως καί ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἡμῶν, ἵνα ἀπολογηθῇς ἐπί ἀποδιδομένῃ σοι κατηγορίᾳ.

(τ. σ. ὑ.) † ὁ Πατρῶν Ἀντώνιος

Οἱ ἀρχιερεῖς κι' οἱ φαρισαῖοι δέν ἡσύχασαν, δέν ἔβγαλαν φραγμό στήν κακία τους. Ἦσαν χαρακτῆρες βάναυσοι καί ὑπερόπτες. Οἱ ὑπηρέται τοῦ διαβόλου δέν τόν ἀφήνουν πλέον νά ἐργασθῇ ἱεραποστολικά. «*Ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τόν νοῦν, ἀδόκιμοι περί τήν πίστιν*» (Β΄ Τιμ. 3, 8). Πηγαίνουν κόντρα στό θέλημα τοῦ Θεοῦ οἱ ἀπατεῶνες τοῦ πνεύματος καί τῆς εὐλαβείας πού ἀποτελοῦν τήν φρικτότερη δυσφήμησι τοῦ Εὐαγγελίου καί τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ἔμποροι πού ζοῦν ἀπό τήν Ἐκκλησία καί ὄχι διά τήν Ἐκκλησία ἐκίνησαν τόν δικαστικό μηχανισμό καί ἔχουν προετοιμάσει τήν καταδίκη τοῦ ἀνοιχτόκαρδου Γέροντα πού ἦτο δῶρο καί εὐλογία Θεοῦ γιά τήν Πάτρα. Ἐπιθυμοῦν καί θέλουν καί ἐπιδιώκουν παντί τρόπῳ νά ὁδηγήσουν τό θῦμα τους στόν Γολγοθᾶ, στόν σταυρό καί μετά θά ἡσυχάσουν.

Ὁ θαρραλέος μαχητής πού τά ἔδωσε ὅλα «γιά τοῦ Χριστοῦ τήν πίστι τήν ἁγία καί τῆς Πατρίδος τήν ἐλευθερία» ἀντιμετώπισε μέ ἀληθινή πίστη τήν ὀργανωμένη σκευωρία καί ἀντίδραση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κατεστημένου τῆς ἐποχῆς του. Ἡ σταθερότης στήν πίστι του τόν κάνει καί πολεμούμενος ἀκόμη νά παραμένη ἤρεμος! Ἀπολογεῖται χωρίς ὕβρεις καί ἀπρεπεῖς ἐκφράσεις, πρός χάριν τῶν ἀστηρίκτων ἀδελφῶν ἀλλά καί πρός ὠφέλειαν τῶν συκοφαντῶν. Ἀντλεῖ δυνάμεις ἀπό τόν Σταυρό καί μιμεῖται τόν Ἐσταυρωμένο. Γι' αὐτό διατηρεῖ τήν γαλήνην τῆς ψυχῆς του καί πάντας ἐκ καρδίας συγχωρεῖ. Ὁ Παππούλης παρά τίς τόσες δοκιμασίες του ἦταν γιά ὅλους ἕνας ἄρχοντας ψυχικά. Τά κείμενα πού ἀκολουθοῦν συγκροτοῦνε καθοριστικά μιά τεκμηριωμένη καί ἀψεγάδιαστη θεώρησι πού συνθέτει καί προβάλλει ἕνα γνήσιο ποιμένα τῆς Ἐκκλησίας πού ἀγάπησε τήν δύσκολη ἀποστολή του βαθειά, ὑπεύθυνα, εἰλικρινά καί γιά πάντα. Τό μεγαλεῖο τοῦ Γέροντος ἀκόμη δέ καί τό ἐκκλησιαστικόν αὐτοῦ φρόνημα φαίνεται ἐμφανῶς ἀπό τά ἀμέσως κατωτέρω ἔγγραφα. Θά ἠδύνατο ὁ Παππούλης νά μή πειθαρχήση οὔτε στήν ἄδικο καί κατά παραγγελίαν τῶν ἐχθρῶν τῆς πίστεως ἐκδοθεῖσαν ἐγκύκλιον τοῦ Σεβ. Ἀντωνίου ἀλλ' οὔτε καί στήν ἄνευ δίκης καί ἀπολογίας του ἀπόρριψιν τῆς ἀναφορᾶς του ὑπό τῆς Δ. Ἱ. Συνόδου. Τό δίκαιον καταφώρως κατεπατήθη καί ὁ δίκαιος βαναύσως ἐστραγγαλίσθη. Ἀλλ' ὁ π. Γερβάσιος, ἀναλογιζόμενος τήν ζημίαν τήν ὁποίαν θά προκαλοῦσε ἡ ἀπείθειά του,

συνεμμορφώθη καί ἐφάρμοσε τό «*Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καί ὑπείκετε*», ἔστω καί ἄν οἱ ἡγούμενοι οὐκ «*ἀγρυπνοῦσιν ὑπέρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν*». Ἔχοντας τό πολυπλυθέστατο ἀκροατήριο του, τό ὁποῖο μέ μία του ὑπόδειξι μέ ἕνα του νεῦμα θά μποροῦσε νά μετατραπῆ σέ ἕνα ἰσχυρότατο ποτάμι πού στό πέρασμά του θά παρέσυρε καί σάρωνε εὐκόλως ὄχι μόνον τό καλλιμάρμαρο μέγαρο τοῦ μητροπολίτου ἀλλά καί αὐτόν τόν ἴδιο συμπαρασύροντας ἀκόμη καί ὅλους τούς ὑποκινητάς αὐτοῦ καί ἐχθρούς τῆς ἀληθείας. Θά μποροῦσε ἀκόμη νά κηρύξη τό « *Ἐλευθέρα καί ζῶσα Ἐκκλησία*» καί νά ἀποτειχισθῆ ἀπό τόν ἄδικο καί ἀνάξιο ἀρχιερέα, ὁ ὁποῖος μαζί μέ τούς ὁμοίους του, μιμοῦνται τούς συναδέλφους των τοῦ Μ. Συνεδρίου καί ἀνασταυρώνουν τόν Χριστό. Θά μποροῦσε... Προτίμησε ὅμως νά μή κάνη τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτά. Ἀναγκάσθηκε νά πειθαρχήση περιμένοντας καί πιστεύοντας ὅτι «*θά λαλήση ὁ οὐρανός*». «*Τό ἄδικον οὐκ εὐλογεῖται*». Καί ὁ οὐρανος ἐλάλησε καί ὁ ἄδικος ἔλαβε «*ἔνδικον μισθαποδοσίαν*» Ἀλήθεια ! Ποιός ἐνθυμεῖται, ποιός γνωρίζει σήμερα ὅτι πρίν ἀπό 50-60 χρόνια πέρασε κάποιος δεσπότης μέ τό ὄνομα Ἀντώνιος ἀπό τήν Πάτρα; ὄχι μόνον στόν ἑλληνικό ἀλλά οὔτε καί στόν στενό πατραϊκό κόσμο εἶναι γνωστός. Ποιός ὅμως ἄνθρωπος τῆς Ἐκκλησίας ἀγνοεῖ ὅτι ἐκεῖνα, τά ἴδια, χρόνια «*διῆλθεν εὐεργετῶν*» ἕνας ἀναμορφωτής ἱερομόναχος, ὁ ὁποῖος κονταροκτυπήθηκε μέ τόν σατανᾶ καί τά ὄργανά του καί ἄκουγε στό ὄνομα Γερβάσιος; Οὐδείς.

Ἀπολογία
Ἀρχιμανδρίτου Γερβασίου Παρασκευοπούλου.
Ἐφημερίου Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγ. Δημητρίου Πατρῶν.

Ἐν Πάτραις τῇ 20 Ὀκτωβρίου 1930

Πρός
Τόν Σεβ. Μητροπολίτην Πατρῶν

Εὐσεβάστως ἐπί τῆς διά τῆς ὑπ' ἀριθ. 2143 ἐ.ἔ. ὑμετέρας διαταγῆς ἀποδιδομένης μοι κατηγορίας, ἀπολογοῦμαι ὧδε! «Δέν διαβλέπω εἰς ἐμαυτόν οὐδεμίαν ἀπείθειαν. Διά τῆς εἰς Ἱεράν Δ. Σύνοδον ὑποβληθείσης Ἱεραρχικῆς μηνύσεώς μου ἐποιούμην συγχρόνως καί ἔφεσιν τοῦ διοικητικοῦ μέτρου τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος. Εὐθύς ὅμως ὡς ἐπληροφορήθην —σήμερον δηλαδή— ἐξωδίκως τήν ἀπόρριψιν τῆς ὡς ἄνω ἐφέσεώς μου συνεμορφώθην αὐτοστιγμεί πρός τήν ἀπόφασιν τῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου. Τήν ὑπ' ἀριθ. 2111 ἐ.ἔ. ὅμως ἐγκύκλιον τῆς ὑμ. Σεβασμιότητος θεωρῶ ὡς μέτρον δι' οὗ ἡ ὑμ. Σεβασμιότης μέ ἀδικεῖ, διότι χωρίς νά προηγηθῆ οὐδεμία ἐνέργεια διοικητική ἤ δικαστική κατ' ἐμοῦ καί τῆς ἐκκλησιαστικῆς μου καί ἱερατικῆς δράσεως, ἐστιγματίσθην δημοσία ὑπό τῆς Ὑ. Σεβασμιότητος, κατακριθέντος τοῦ κηρύγματός μου (διά τά δῆθεν γιγνόμενα κατ' αὐτό ἀτοπήματα, τά ὁποῖα ἐξ ἀμελείας ἰδικῆς μου ἐγίνοντο

ἀνεκτά). Κατά τοῦ ἀδικήματος τούτου τῆς Ὑ. Σεβασμιότητος διαμαρτύρομαι καί ἐπιφυλάσσω εἰς ἐμαυτόν τό δικαίωμα, ἵνα διά παντός νομίμου καί ἐκκλησιαστικοῦ μέτρου, ἐπιδιώξω τήν ἱκανοποίησίν μου. Ἀνεξαρτήτως τοῦ εἰς ἐμέ ἀδικήματος, ἡ ὑπ' ἀριθ. 2111 ἐ.ἔ. ἐγκύκλιος τῆς ὑμ. Σεβασμιότητος ἀποτελεῖ καί μέτρον ἀντιτιθέμενον πρός τό πνεῦμα τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας καί τοῦ ἱ. Εὐαγγελίου, καθ' ὅσον δι' αὐτοῦ ὡς καί διά τῆς ἀπό 8ης Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. συνεντεύξεως Ὑμῶν, δημοσιευθείσης ἐν τῇ ἐνταῦθα ἐκδιδομένῃ ἐφημερίδι «Νεολόγῳ» Πατρῶν ἥν καί συνυποβάλλω, ἐμφαίνεται ὅτι ἐπιζητεῖται ἡ κατάπαυσις τοῦ κηρύγματός μου καί τῆς ἄλλης πνευματικῆς καί κατηχητικῆς μου δράσεως.

Μάρτυρας προτείνω. 1) Ἀνδρέαν Κ. Παπαγεωργακόπουλον, θεολόγον, καθηγητήν, 2) Ἰωάννην Παπαϊωάννου, θεολόγον καθηγητήν, 3) Ἀντώνιον Οἰκονομόπουλον, ὑποδιευθυντήν Τηλεγραφείου Πατρῶν, 4) Ἀλέκον Παπαδόπουλον, γραμματέα Ταχυδρομικῆς Διευθύνσεως Πατρῶν, 5) Σπυρ. Καράλην, διευθυντήν τοῦ ἐνταῦθα Τηλεγραφείου, 6) Παναγιώτην Καρτσούνην, ἔμπορον, 7) Ὄθωνα Γιαννακόπουλον, ἔμπορον, 8) Χρῖστον Μαχαίραν, συντ. καθηγητήν.

Ἁρμόδιος Δικαστικός Κλητήρ ἐπιδότω νομίμως τήν παροῦσαν τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Πατρῶν.

Εὐπειθέστατος
Ἀρχιμ. Γερβ. Παρασκευόπουλος.

Παρά τήν δοθεῖσαν ἀπολογίαν, ὁ στερούμενος λαϊκοῦ ἐρείσματος Μητροπολίτης Πατρῶν ἐξέδωσε καί ἀπέστειλε πρός τόν ἅγιο Γέροντα τό κάτωθι ἔγγραφόν του:

Ἀριθ. Πρωτ. 2153 / Διεκπ.1434

Ἐν Πάτραις τῇ 23 Ὀκτωβρίου 1930

Ἑλληνική Δημοκρατία
Ὁ
Μητροπολίτης Πατρῶν
Πρός
τόν Παν. ἀρχιμ Γερβάσιον Παρασκευόπουλον
ἐφημ. τοῦ ἐν Πάτραις Ἱ. Ν. ἁγ. Δημητρίου.

Προσκαλοῦμεν σε καί αὖθις ὅπως αὔριον 24ην φθίνοντος ἡμέραν Παρασκευήν καί ὥραν 10 π.μ. προσέλθῃς εἰς τά Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καί ἀπολογηθείς ἐνώπιον Ἡμῶν ἐπί ταῖς ἀποδιδομέναις σοι κατηγορίαις ἀπειθείας, φατρίας καί καταφρονήσεως τῆς προϊσταμένης σου ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς.

(τ.σ.ὑ.) † ὁ Πατρῶν Ἀντώνιος

Εἰς τό ἀποδεικτικό ἐπιδόσεως τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2153/1434/23-10-1930 ἐγγράφου τοῦ Μητροπολίτου Πατρῶν ὁ Γέροντας ἐσημείωσε τά κάτωθι: «Εὐσεβάστως ἀναφέρω ὅτι ὡς βεβαιοῦται καί ἀπό τό ἀποδεικτικόν ὑπό ἡμερ. 20-10-30 τοῦ κλητῆρος Σπυρ. Θεμελῆ ὑπέβαλλον ἔγγραφον ἀπολογίαν κατά τήν πρώτην πρόσκλησίν μου, εἰς ἥν καί ἐμμένω. Παρακαλῶ ὅπως ἡ αὐτή ἀπολογία μου ἰσχύσῃ καί διά τήν νεωτέραν ταύτην πρόσκλη-

σιν εἰς ἀπολογίαν ἐνώπιον τῆς ὑμ. Σεβασμιότητος.

Ὁ λαβών
(τ.ὑ.) ἀρχιμ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος
4 μ.μ. τῆς 23-10-30

Ὁ π. Γερβάσιος, ὁ ὁποῖος ἐποίμενε θεάρεστα τούς ἐνορίτας του, ἀπέστειλε καί πρός τήν Δ. Ἱεράν Σύνοδον τό κάτωθι ἔγγραφον:

Ἀναφορά
Ἀρχιμανδρίτου Γερβασίου Παρασκευοπούλου

Ἐν Πάτραις τῇ 20 Ὀκτωβρίου 1930

Πρός
Τήν Ἁγίαν καί Ἱεράν Δ. Σύνοδον
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
ΑΘΗΝΑΙ
Διά τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν

Πληροφορηθείς ἐξωδίκως ὅτι ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀπέρριψε τήν μήνυσίν μου κατά τοῦ Σου Μητροπολίτου μου καί ἔκρινε συνεπῶς ἀβάσιμα τά παράπονά μου αἰσθάνομαι τήν ὑποχρέωσιν νά συμμορφοθῶ πλήρως πρός τήν ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐπειδή δέ ἡ ὑπ' ἀριθ. 2111 ἐγκύκλιος τοῦ Σου Μητροπολίτου Πατρῶν, προφανῶς ἀφορᾶ αὔτη μόνον τό ὑπ' ἐμοῦ διενεργούμενον ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς ἁγίου Δημητρίου καί ἁγίας Αἰκατερίνης κήρυγμα, οὗτινος ἐπιζητεῖται ἡ κατάπαυσις, ὡς ἐμφαίνηται ἀναμφισβητήτως ἐκ τῆς ὑποβαλλομένης συνημμένως δημοσίας συνεντεύξεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν, δηλῶ εὐλαβῶς ὅτι καταπαύω τοῦτο ὁλοτελῶς.

Ὡσαύτως ἐπειδή καθίσταται μηχανικῶς ἀδύνατος ἡ ἐξακολούθησις τῆς λειτουργίας τῶν Κατ. Σχολείων, ἅτινα καθ' ὑποβληθέν πρόγραμμα εἰς τόν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Πατρῶν πρό τῆς ἐκδόσεως τῆς ὡς ἄνω ἐγκυκλίου, ἐπρόκειτο νά λειτουργῶσι κατά τόν χειμῶνα καί πέραν τῆς 4ης μ.μ. ὥρας τῶν θηλέων, τά δέ τῶν ἀρρένων μετά τήν 7ην μ.μ. διακόπτω καί τήν λειτουργίαν τούτων ἐν τοῖς ὡς ἄνω ἱεροῖς ναοῖς προκειμένου νά συμμορφωθῶ εὐπειθῶς πρός τήν ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐπικυρωθεῖσαν ἐγκύκλιον τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν.

Ἐπί τῇ εὐκαιρίᾳ ὅμως ταύτῃ θά μοῦ ἐπιτραπῇ εὐλαβῶς νά διαμαρτυρηθῶ διά τόν ἠθικόν στιγματισμόν τόν ὁποῖον ζητεῖ ἡ περί ἧς ὁ λόγος ἐγκύκλιος νά ἐγκολάψη κατ' ἐμοῦ διακόπτουσα, καί κατακρίνουσα τά κηρύγματά μου διά τά δῆθεν συμβαίνοντα ἐν αὐτοῖς ἀτοπήματα διά τά ὁποῖα κατά τήν φράσιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Πατρῶν (θά ἔπρεπεν οὗτος νά μεταχειρισθῇ ἄλλην βαρυτέραν λέξιν).

Ὁ δημόσιος οὗτος στιγματισμός χωρίς νά προηγηθῇ οὐδεμία ἀνάκρισις ἐκ τῶν προτέρων ἤ οὐδεμία διοικητική ἐνέργεια οἱασδήποτε μορφῆς κατά τοῦ ἔργου μου τούτου, τό ὁποῖον μάλιστα ὁ Σος διά τῶν ἀπό 17ης Φ/ρίου ἐ.ἐ. ὑποβληθεισῶν ἐκθέσεων Αὐτοῦ εἰς τήν Ἱεράν Σύνοδον παρουσιάζεται οὐ μόνον ἐπευλογῶν ἀλλά καί υἱοθετῶν πλήρως, ἀποτελεῖ ἀδίκημα διά τό ὁποῖον διαδηλῶ τάς διαμαρτυρίας μου ἐπιφυλάσσων εἰς ἑαυτόν πᾶν δικαίωμα ὅπως ζητήσω νομίμως τήν ἱκανοποίησίν μου.

Ἐπί πλέον δεδομένου ὅτι ἐν τῷ προκειμένῳ ζητήματι ἡ διά τῆς ἐγκυκλίου 2111 ἐκδηλωθεῖσα ἐνέργεια τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν ἐδημιούργησε ζήτημα διά τό ὁποῖον ἐνδιαφερόμενος δέν εἶναι μόνον ὁ κάτωθι εὐπειθῶς ὑπογεγραμμένος, ἀλλά καί αὐτή αὕτη ἡ Ἱερά Μητρόπολις Πατρῶν, θά μοί ἐπιτραπῇ νά ὑποβάλλω εὐλαβῶς καί υἱϊκῶς τό παράπονόν μου πρός τήν Ἀνωτάτην μου Ἐκκλησιαστικήν Ἀρχήν, διότι αἱ ἐν προκειμένῳ ἀνακρίσεις ἀνετέθησαν εἰς τήν ἐνδιαφερομένην Ἱεράν Μητρόπολιν Πατρῶν, ἐν ᾧ θά ἐνεδεικνύετο ὅπως ταύτας διεξαγάγῃ τρίτος τις, ξένος ὅλως πρός τά πράγματα, δυνάμενος ψυχρῶς νά ἐξετάσῃ καί ἐκθέσῃ αὐτά. Ἐπί τούτοις διαδηλῶν καί αὖθις τήν πρόθεσίν μου ὅπως πειθαρχήσω εἰς τάς ἀνωτέρας μου Ἐκκλησιαστικάς Ἀρχάς ἐξαιτοῦμαι εὐλαβῶς τάς εὐχάς τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων ἵνα αὗται κατά τάς πικράς ταύτας ἡμέρας ἅς διέρχομαι χρησιμεύσωσιν εἰς ἐμέ ὡς ἐνίσχυσις κατά πάσης ἀπογοητεύσεως καί ἀποκαρτερήσεως, διότι ἐν τῷ κατά τάς Πάτρας γεωργίῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐπί ἑνδεκαετίαν ὁλόκληρον κηρύττων, ἐξομολογῶν καί κατηχῶν ἀδαπάνως καί ὑπ' αὐτάς τάς εὐλογίας καί εὐμενεῖς ἐπιδοκιμασίας τοῦ Σου Μητρ. Πατρῶν μέχρι τῆς 16ης Σ/βρίου ἐ.ἔ. ὡς μόνην ἀνταμοιβήν λαμβάνω τόν ἠθικόν στιγματισμόν, τήν ἄδικον διώξιν καί τήν πλήρη παραγνώρισιν.

Ἁρμόδιος δικαστικός κλητήρ ἐπιδότω νομίμως τήν παροῦσαν τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Πατρῶν.

Ὑποσημειοῦμαι εὐσεβάστως
Ἀρχιμ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος

Ὁ Μητροπολίτης Ἀντώνιος περαιώσας τάς ἀνακρίσεις πού πραγματοποίησε αὐτεπαγγέλτως κατά τοῦ ἀνεπιλήπτου διδασκάλου τῆς Ἐκκλησίας ὑπέβαλλε πρός ἐκδίκασιν εἰς τήν Ἱ. Σύνοδο τόν σχηματισθέντα φάκελλο, γράφοντας εἰς τήν πορισματική ἔκθεσή του τά ἀκόλουθα:

Ἔκθεσις

Ἐπί τῆς ἐνεργηθείσης αὐτεπαγγέλτως τακτικῆς ἐνόρκου ἀνακρίσεως ὑπό τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν κατά τοῦ κατηγορουμένου «ἐπ' ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου» ἀρχιμ. Γερβασίου Παρασκευοπούλου, ἐφημερίου τοῦ ἐν Πάτραις Ἱεροῦ Ναοῦ ἁγίου Δημητρίου.

Ἐκ τῶν ἐνόρκως ἐξετασθέντων μαρτύρων τῆς τε κατηγορίας καί τῆς ὑπερασπίσεως ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἀρχιμ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος περιεφρόνησε τήν ἐγκύκλιον τοῦ ἀρχιερέως του καί συνωμόσας μετά τινων θρησκοληπτων ὁπαδῶν του ἤγειρε θόρυβον ἄνευ οὐδενός λόγου κατά τοῦ ποιμενάρχου του. Ἀλλά τί ἔπραξεν ὁ ἀρχιερεύς διά νά ἐγείρῃ τήν μῆνιν τοῦ κατηγορουμένου καί τῶν σύν αὐτῷ; Ἀπέλυσε μίαν ἐγκύκλιον, δι' ἧς ὥρισεν ὥρας κηρύγματος τοῦ θείου λόγου ἐν τοῖς ἱεροῖς Ναοῖς κατά μέν τόν χειμῶνα τήν 4ην μ.μ., κατά δέ τό θέρος τήν 6ην μ.μ. Καί εἰς τοῦτο προέβη διότι εἶχε θετικάς πληροφορίας ὅτι οἱ Ναοί μετεβάλλοντο εἰς κέντρα ἐρωτικῶν συνεντεύξεων

Ἄν ἡ ὥρα αὕτη ἀπήρεσκε τῷ κατηγορουμένῳ, ἠδύνατο νά προσέλθῃ βεβαίως εἰς τήν Ἱεράν Μητρόπολιν καί ζητήσῃ ὅπως ἀργότερον κηρύττῃ, ὡς ἔπραξαν καί ἄλλοι κληρικοί κηρύττοντες τόν θεῖον λόγον ἐν τοῖς ἱεροῖς τῶν Πατρῶν Ναοῖς. Ἀντί τούτου ὅμως, τήν ἐπομένην τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐγκυκλίου ἀνέγνωμεν ἐν ταῖς ἐφημερίσιν μετ' ἐκπλήξεως ἀνακοινωθέν τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ἐν ᾧ συνεπεγράφετο καί ὁ Ἀνδρέας Παπαγεωργακόπουλος θεολόγος, δι' οὗ οὗτοι διεκήρυττον δημοσίᾳ ὅτι οὐδέποτε θά σεβασθῶσι τήν ἐγκύκλιον τοῦ ἀρχιερέως των· Κατόπιν τούτου ἤρχισαν τά δημο-

σιεύματα ἐν ταῖς ἐφημερίσιν οὐχί περί μεταβολῆς τῶν ὡρῶν, διότι δέν συνέφερεν αὐτοῖς τοῦτο, ἀλλ' ὅτι ὁ ἀρχιερεύς εἶναι κατά τῶν θείων κηρυγμάτων.

Θεωροῦμεν ἐπιβεβλημένον νά γνωρίσωμεν τῇ Ἁγίᾳ καί Ἱερᾷ Συνόδῳ ὅτι μόνον κατά τάς Κυριακάς καί ἑορτάς μ.μ. συναθροίζονται οἱ Χριστιανοί εἰς τούς ἱερούς Ναούς, κατά δέ τάς καθημερινάς ὀλίγιστοι προσέρχονται εἰς τά κηρύγματα, διότι ἡ πόλις εἶναι ἐμπορική καί ὁ κόσμος ἐργάζεται, τό δέ ἑσπέρας κατάκοπος ἐκ τῆς ἐργασίας μεταβαίνει εἰς τήν οἰκίαν του.

Τόν ἄνευ οὐδεμίας αἰτίας θόρυβον ἤγειρεν ὁ κατηγορούμενος μετά τοῦ στενότατα μετ' αὐτοῦ συνδεδεμένου Ἀνδρέου Παπαγεωργακοπούλου, ἐξ ἀφορμῆς ἀπολύσεως αὐτοῦ ἐκ τῆς θέσεως τοῦ Ἐνοριακοῦ Ἐπιτρόπου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου, κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας ὡς παρανόμως ἐκλεγέντος τοιούτου, καί μετά τινων θρησκολήπτων τοῦ Συλλόγου τοῦ καλουμένου Χριστιαν. Ἀδελφότης.

Νομίζομεν περιττόν ν' ἀπασχολῶμεν τήν Ἁγίαν καί Ἱεράν Σύνοδον, διότι ἡ κατά τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου ἀπείθεια, φατρία καί καταφρόνησις τοῦ κατηγορουμένου ἀποδείκνυται ἐκ τῶν μαρτυρικῶν καταθέσεων, ἐξ ὧν καί πλεῖστα ἄλλα θά διακριβωθῶσιν κηρυσσόμενα ἀπό τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος, ἀπάδοντα εἰς τήν ἱερότητα τοῦ τόπου, γνωρίζομεν ὅμως ὅτι ἡμεῖς πολλάκις συνεβουλεύσαμεν τόν κατηγορούμενον, ἀλλ' εἰς τάς συμβουλάς καί νουθεσίας μας οὐδέποτε ὑπήκουσε καί ἠκολούθησε πάντοτε τήν χαραχθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ ὁδόν.

† ὁ Πατρῶν Ἀντώνιος

Ὁ ἅγιος Γέροντας ὑπέβαλλε ἔνστασι «πρός τήν Σεβαστήν Δ. Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» «κατά τῆς κατ' αὐτοῦ κατηγορίας ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου», εἰς τήν ὁποίαν ἀναφέρει μεταξύ ἄλλων καί τά κάτωθι: «Εὐλαβῶς ἐνίσταμαι κατά τῆς σχηματισθείσης κατ' ἐμοῦ δικογραφίας ὑπό τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μου, Ἁγίου Πατρῶν, διότι ὁ φάκελλος οὗτος τῆς κατ' ἐμοῦ κατηγορίας ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου, στερεῖται τοῦ κυριωτέρου στοιχείου τῶν γενικῶν ἀρχῶν τοῦ δικαίου, τῆς ἀμεροληψίας. Δηλαδή ἐνίσταμαι κατά τοῦ φακέλλου τούτου, ἐφ' οὗ ἑδράζεται ἡ κατ' ἐμοῦ ἐπί ἀπειθείᾳ κ.λ.π. κατηγορίᾳ καί ἐξαιτοῦμαι παρά τοῦ 2ου Δικαστηρίου τήν ἀκύρωσιν καί ἐξαφάνισιν τοῦ ὅλου φακέλλου τούτου, διότι οὗτος φέρει (δυσανάγνωστες δύο λέξεις) σημεῖα οὐχί ἁπλῶς μεροληψίας, ἀλλ' ἄς μοι ἐπιτραπῇ ἡ ἔκφρασις, τῆς ἐνόχου μεροληψίας καί ἔχθρας. Εἶναι δέ τά σημεῖα ταῦτα τά ἑξῆς·

1) Ἡ ὑπ' ἀριθ. 2111 τῆς 25/9/30 ὡς Ποιμαντορική ἐγκύκλιος ἐκδοθεῖσα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μου, ἁγίου Πατρῶν.
2) Ὁ ἀνακριτικός σχηματισμός τοῦ ὡς εἴρηται φακέλλου ὑπό τοῦ Σεβ. Πατρῶν.
3) Ἡ συμμετοχή ὡς Γραμματέως τῆς ἀνακρίσεως κληρικοῦ, φανεροῦ ἐχθροῦ τοῦ τε Ἐκκλησιαστικοῦ μου ἔργου καί τῆς ὑποστάσεώς μου ὡς κληρικοῦ[50α].
4) Ἡ μή συσχέτησις πρός τόν φάκελλον τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3962/15-10-30 ἀνακριτικοῦ πορίσματος τοῦ Γ' Ἀστυνομικοῦ τμήματος Πατρῶν.
5) Ἡ διά τοῦ ἡμερησίου τύπου **καταδίκη** ἐμοῦ τε καί τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ μου ἔργου, ἅμα δέ καί ὁ δημόσιος διασυρμός καί στιγματισμός αὐτοῦ τε καί ἐμοῦ ὑπό τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν πρό πάσης ἀνακρίσεως καί ἀπολογίας.
6) Ἡ ἄνευ ἀπαντήσεως μείνασα ἡ ἀνακριτικῆς ἐρεύνης ἐρώτησις διά τοῦ τύπου τοῦ Σωτηρίου Παπαδοπούλου.
7) Τό διά τοῦ τύπου **δίς** δημοσιευθέν ἀνακοινωθέν τῆς ἐνοριακῆς Ἐπιτροπείας τοῦ ἐν Πάτραις ἱεροῦ Ναοῦ Παντοκράτορος.
8) Ἡ ὑπό τοῦ πρωτοσυγκέλλου τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν παραβίασις τῆς ὑπ' ἀριθ. 2111 ἐγκυκλίου.
9) Ἡ ὑπό τοῦ αἰδεσιμ. Θωμᾶ Παπαγιανοπούλου ἐφημερίου Παντοκράτορος ὁμοία παραβίασις αὐτῆς.
10) Ἡ ὑπό τῶν ἐφημερίων τῶν ἐνταῦθα ἱερ. ναῶν Ἁγ. Διονυσίου καί Παντανάσσης ὁμοία

παραβίασις αὐτῆς.

11) Ἡ ἐξέτασις (δυσανάγνωστη μία λέξις) πρός στήριξιν τῆς κατηγορίας ἀνικάνων πρός μαρτυρίαν.

12) Ἡ μή ἐξέτασις (δυσανάγνωστη μία λέξις) μαρτύρων τῆς ὑπερασπίσεως.

13) Ἡ μή κατάθεσις τοῦ καταλόγου τῶν γνωστῶν ἐντίμων οἰκογενειαρχῶν τῆς πόλεως οἵτινες ἐζήτησαν τήν μεσολάβησιν τοῦ Σου διά τήν ἐπάνοδον τῶν θυγατέρων των εἰς τούς πατρικούς των οἴκους.

14) Ἡ μή κατάθεσις ἐν τῷ φακέλλῳ εἴτε περιλήψεως ὑπευθύνως κεκυρωμένης εἴτε σημειωμάτων ἤ ἐπιστολῶν, νομίμως καί κανονικῶς βεβαιουμένων ὑπό τῶν ἐγχειρισάντων αὐτά ἀναφερόντων **τά πολλά ἀτοπήματα** τά ὁποῖα προστατευόμενα ὑπό τοῦ σκιώφωτος τῆς ἑσπέρας ἐτελοῦντο κατά τά ἑσπερινά κηρύγματα.

15) Τό ἀπό 12ης Νοεμβρίου 1930 ἔγγραφον τῆς ἐνταῦθα Διευθυντρίας τοῦ κρατικοῦ Ὀρφανοτροφείου θηλέων (Σημ. τοῦτο ἀποδεικνύει τήν ἔχθραν)[506].

16) Ἡ μή ὑποβολή εἰς τούς μάρτυρας τῆς ὑπερασπίσεως τῶν αὐτῶν (δυσανάγνωσται πέντε λέξεις) μάρτυρας τῆς κατηγορίας.

17) Διατί δέν ὑπεβλήθη εἰς τούς μάρτυρας κατηγορίας τό ἐρώτημα ἐάν τά κηρύγματα ἔβλαψαν ἤ ὠφέλησαν ἐφ' ὅσον αὐτό ἐθεωρήθη ἡ βάσις τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐγκυκλίου.

18) Ὅλοι οἱ μάρτυρες τῆς κατηγορίας δέν ἐξετάζονται ἐπί τῶν κατ' ἐμοῦ κατηγοριῶν, ἀλλά ἐπί ἐρωτήσεων πρός ὑποστήριξιν τῆς ἐγκυκλίου τοῦ Σεβασμιωτάτου.

19) Ἐάν ἡ Ἱ. Σύνοδος θέλῃ καί ὅπως θέλει νά διακριβωθῇ ἡ ἀλήθεια ἐπί τῆς ὅλης ὑποθέσεως παρακαλεῖται ν' ἀναβάλλῃ τήν δίκην μέχρι τῆς ἐκδόσεως τῶν σχετικῶν βουλευμάτων, τόσον ὑπό τοῦ Πρωτοδικείου Πατρῶν ὅσον καί ὑπό τοῦ Ἐφετείου ὅπου ἔχουν καταγγελθεῖ ὅτε δούς τήν συνέντευξιν εἰς τόν «Νεολόγον» ὡς καί ὁ κ. Νομάρχης Ἀχαΐας ὅστις υἱοθέτησε τήν συνέντευξιν ταύτην.

Καί ἤδη εὐλαβῶς ἀναλύω ἕκαστον μέρος τῶν ὑποβληθεισῶν ἐνστάσεων πρός διαπίστωσιν τῆς μεροληψίας καί ἔχθρας.

1) Ὅτι ἡ ὑπ' ἀριθ. 2111 τῆς 25/9/30 ἐκδοθεῖσα ἐγκύκλιος ὡς Ποιμαντορική ἦτο ἔγγραφον ἀφορῶν μόνον εἰς τό ἐκκλησιαστικόν μου ἔργον καί ἐμέ ὡς κληρικόν ἐνδείκνυται ἐκ τῶν ἑξῆς· α) Ἐκ τοῦ ὅτι ἡ καί ἐπιγράφεται «Ποιμαντορική Ἐγκύκλιος» δέν ἐκοινοποιήθη ἤ μόνον εἰς τούς 9 ἐνοριακούς Ναούς τῆς πόλεως καί β') ὅτε ἐξεδόθη καί ἐκοινοποιήθη ἡ Ἐγκύκλιος κήρυγμα ἀπογευματινόν τρίς τῆς ἑβδομάδος ἐτελεῖτο ἀνελειπῶς μόνον ἐν τῷ ἐν ᾧ ἐφημερεύω ἱερῷ Ναῷ Ἁγ. Δημητρίῳ. Ὁ ἕτερος τῶν κηρυσσόντων, ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ Παντοκράτορος αἰδεσ. Θωμᾶς Παπαγιανόπουλος εἶχε διακόψει κατά τό θέρος τά ἀπογευματινά κηρύγματα καί κατά τάς ἡμέρας τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐγκυκλίου εἶχεν ἀναχωρήσει διά τήν μακράν τῶν Πατρῶν θέσιν του ὡς καθηγητοῦ. Ἑπομένως ἡ ἐγκύκλιος ὡς πιστεύει ὁλόκληρος ἡ θρησκεύουσα πόλις τῶν Πατρῶν καί πλεῖστοι τῶν ἀδιαφόρων ἐξεδόθη διά τά ἀπογευματινά κηρύγματα Ἁγ. Δημητρίου. Τοῦτο δέ ἐλαλεῖτο καί ἀνά τάς ὁδούς ὑπό τῶν ἐχθρῶν τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς.

2) Ὅτι ὁ ἀνακριτικός φάκελλος, ἐφ' οὗ ἑδράζεται ἡ κατ' ἐμοῦ κατηγορία, σχηματισθείς ὑπό τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν ὡς ἀνακριτοῦ φέρει καταφανῆ τά στοιχεῖα καί σημεῖα τῆς μεροληψίας βεβαιοῦται καί ἀποδείκνυται —πλήν ἄλλων καί ἀπό τήν ἐπισυναπτόμενην ὧδε διά τοῦ τύπου συνέντευξιν αὐτοῦ δημοσιευθεῖσαν ἐν τῇ ἐνταῦθα ἐκδιδομένῃ ἡμερησίῳ ἐφημερίδι Νεολόγῳ Πατρῶν τῆς 8ης Ὀκτωβρίου π.ἔ., μήπω διαψευσθεῖσαν. Ἐφ' ὅσον ἡ συνέντευξις ἐδόθη καί ἐδημοσιεύθη πρό πάσης κατ' ἐμοῦ ἀνακρίσεως ἤ ἀπολογίας αἱ δέ ἀνακρίσεις τοῦ φακέλλου ἤρξαντο μετά τήν δημοσίευσιν αὐτῆς ὑπό τοῦ Σου ἀναγκαίως ἕπεται ὅτι ὁ Σος περισσότερον θά ἐνδιαφέρετο νά μή διαψεύσῃ ἑαυτόν καί τήν συνέντευξίν του.

Ἀλλά καί ἕτερον γεγονός ἐνισχύει τήν πεποίθησίν μου ταύτην· ἡ μή λῆψις ὑπ' ὄψιν κατά τήν ὑπ' αὐτοῦ ἐνεργηθεῖσαν ἀνάκρισιν τῆς πρός τόν κ. Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Πάτραις πλημμμελειοδικῶν ἀνοικτῆς αἰτήσεώς μου, δημοσιευομένης ἐν τῇ ἐνταῦθα ἐφημερίδι «Ἀπογευματινῇ» —εἰς ἔντυπον συνυποβάλλω. Τό περίεργον δέ εἶναι ὅτι τήν αἴτησίν μου ταύτην οἴκοθεν ἐδημοσίευσεν τήν ἐπομένην καί ἡ ἐνταῦθα ἐκδιδομένη ἡμερησία ἐφημε-

ρίς «Τηλέγραφος». Τό ἔτι δέ ἀξιοπερίεργον ὅτι περίληψιν τῆς αἰτήσεώς μου ταύτης ἐδημοσίευσεν τῇ 8η 'Οκτωβρίου π.ἔ. καί ἐν συνεχείᾳ τῆς ὡς ἄνω δημοσίου συνεντεύξεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μου καί ὁ Νεολόγος. Καί ὅμως ὁ Σος ἀνακριτής οὐδαμῶς ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τήν αἴτησίν μου ταύτην κατά τήν ἀνάκρισιν.

Τό ὅτι δέ ἡ συνεύντευξις τοῦ Σου ἐδόθη πρός δημοσίευσιν τήν ἐπομένην ἀκριβῶς τῆς δημοσιεύσεως τῆς ὡς ἄνω ῥηθείσης πρός τόν κ. Εἰσαγγελέα αἰτήσεώς μου, —τοῦτο, νομίζω, ἀποδεικνύει ὅτι ὁ Σος ἦτο προκατηλειμμένος καί ἐπομένως συμφώνως πρός τάς γενικάς ἀρχάς τοῦ δικαίου δέν ἠδύνατο νά ἐνεργήσῃ κατ' ἐμοῦ ἀνακρίσεις καί μάλιστα νά καλέσῃ ὡς μάρτυρας τῆς κατηγορίας, τῆς ἀπολύτου ἐκλογῆς καί βουλήσεώς του.

3) Ὅτι ὡς Γραμματεύς τῆς ἀνακρίσεως ἐχρησιμοποιήθη ὁ Πανοσ. 'Αρχιμ. Δημήτριος Θεοδόσης πρωτοσύγκελλος τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν, ὁ ὁποῖος κατά τούς ἐξετασθέντας μάρτυρας τῆς ὑπερασπίσεως, βεβαιοῦντες τοῦτο ἐνόρκως —ἐπισυνάπτω ὧδε ἀντίγραφα ἐνόρκων καταθέσεων Εἰρηνοδικείου Πατρῶν— δέν ἀπετέλει πρόσωπον βωβόν τῆς ἀνακρίσεως, ἀλλ' ἐνεργόν τοιοῦτον... ὅτε ὁ Σος ἀνακριτής καθώς καί ὁ Γραμματεύς τῆς ἀνακρίσεως ἐνεργοῦντες τάς κατ' ἐμοῦ ἀνακρίσεις ἦσαν προκατειλημμένοι ἀμφότεροι κατ' ἐμοῦ.

Παρακαλῶ νά ἀναγνωσθῶσιν ἀμφότεροι αἱ ἔνορκοι καταθέσεις καί καθ' ἥν περίπτωσιν ὅπως δήποτε ἤθελεν ἀμφισβητηθῆ τό περιεχόμενον αὐτῶν νά μηνυθῶσιν ἤ τήν κατάθεσιν ποιοῦντες πρός διαπίστωσιν τῆς ἀληθείας καί ἀποκατάστασιν αὐτῆς.–

4) Ὅτι ἡ μή συσχέτησις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3962/15-10-30 ἀνακριτικοῦ πορίσματος τοῦ Γ' ἐν Πάτραις ἀστυνομικοῦ τμήματος εἶναι καταφανές σημεῖον μεροληψίας τῆς ἀνακρίσεως βεβαιοῦται καί ἐκ τοῦ ὅτι τό πόρισμα τοῦτο ἀπετελέσθη κατόπιν ἐπισήμων ἐγγράφων τοῦ Σεβ. ἀνακριτοῦ καί τοῦ κ. Εἰσαγγελέως πρός τό Γ' ἀστυνομικόν τμῆμα. Περίληψις δ' αὐτοῦ ἐδημοσιεύθη κατ' ἐπανάληψιν τόσον εἰς τάς ἐν Πάτραις ἐκδιδομένας ἐφημερίδας ὅσον καί εἰς 'Αθηναϊκά φύλλα. 'Επισυνάπτω ἔντυπα ἐφημερίδων....».

Ἡ Ἐφορεία τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων Ἁγ. Δημητρίου ἀρρένων καί θηλέων στίς 20-10-1930 ὑπέβαλε πρός τήν Ἱ. Σύνοδο τήν κάτωθι ἀναφορά:

Πρός
Τήν 'Αγίαν καί 'Ιεράν Δ. Σύνοδον τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος
ΑΘΗΝΑΣ

Κατάπληκτοι ἐκ τοῦ σήμερον δημοσιευθέντος ἀνακοινωθέντος τῆς 'Ενοριακῆς 'Επιτροπείας τοῦ ἐνταῦθα 'Ιεροῦ Ναοῦ 'Αγίου Δημητρίου κατά τό ὁποῖον κλείεται ὁ Ναός καταπαύει τό ἐν αὐτῷ ἀπό ἐνδεκαετίας γενόμενον ἑσπερινόν θ. κήρυγμα καί διαλύονται ἐμμέσως τά Κατηχητικά Σχολεῖα τῆς 'Ενορίας τά μόνα λειτουργοῦντα ἐν τῇ πόλει μας ἐγκριθείσης ὑφ' 'Υμῶν τῆς ἀπαγορευτικῆς 'Εγκυκλίου 2111 τοῦ Σου Μητροπολίτου Πατρῶν.

Διά ταῦτα

Διαμαρτυρόμεθα εὐλαβῶς μέ ὅλην τήν δύναμιν τῆς ψυχῆς μας καί τήν χριστιανικήν εὐπείθειαν πρός τήν ἀνωτέρω ἀπόφασίν σας, διότι ἄνευ ἐπισταμένης ἐξετάσεως τῶν κατά τῶν ἑσπερινῶν κηρυγμάτων συκοφαντιῶν, μᾶς στερεῖτε μιᾶς πνευματικῆς τροφῆς ἀναγνωρίζοντες κατ' αὐτόν τόν τρόπον ὡς ἀληθεῖς τούς ἰσχυρισμούς τοῦ Σου Μητροπολίτου Πατρῶν διά τά δῆθεν συμβαίνοντα «ἀτοπήματα» κατά τήν φράσιν τοῦ Μητροπολίτου μας κατά τάς ὥρας τῶν ἑσπερινῶν κηρυγμάτων. Τά κηρύγματα ταῦτα διενεργούμενα τόν μέν χειμῶνα ἀπό 6-7ης ἑσπερινῆς, τό δέ θέρος δηλ. 'Ιούνιον, 'Ιούλιον καί Αὔγουστον, ἀπό 8-9ης ἑσπερινῆς δέν δικαιολογοῦν οὐδόλως τά ἐν αὐτοῖς κατηγορούμενα ἠθικά ἀτοπήματα.

Β! Διαμαρτυρόμεθα διά τόν δημόσιον στιγματισμόν τοῦ ἱδρυτοῦ καί Διευθυντοῦ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων 'Αρχιμ. Γερβασίου Παρασκευοπούλου καί τῶν μαθητριῶν καί μα-

θητῶν τούτων, τόν ὁποῖον στιγματισμόν διενήργησεν εἰς βάρος τῶν ἀνωτέρω ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας διά συνεντεύξεως τήν ὁποίαν ἔδωκε πρός συντάκτην τῆς ἐνταῦθα ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Νεολόγος Πατρῶν» καί ἥτις ἐδημοσιεύθη τήν 8ην τρέχοντος. Συνημμένως δέ ὑποβάλλομεν εὐλαβῶς πρός γνῶσιν Ὑμῶν τήν ἐφημερίδα «Νεολόγος Πατρῶν» 8ης τρέχοντος.

Γ! Παρακαλοῦμεν εὐλαβῶς τήν ὄντως πονοῦσαν τήν χριστιανικήν νεολαίαν Ἁγίαν καί Ἱεράν Σύνοδον, ὅπως πρός ἀποκατάστασιν τῆς ἀληθείας ἀποστείλῃ εἰς Πάτρας Ἀρχιερέα διά τήν ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως ταύτης καί ἀποκατάστασιν τῆς διασυρθείσης ἠθικῆς ὑπολήψεως τῶν μαθητριῶν τοῦ σχολείου καθόσον αὗται ἀποτελοῦν πάντοτε ἀναπόσπαστον μέρος τοῦ ὅλου ἀκροατηρίου τῶν ἑσπερινῶν κηρυγμάτων.

Ἡ αὐστηρά ἐξέτασις τῆς συκοφαντηθείσης ἀληθείας θά δώσῃ καί τήν μοναδικήν εὐκαιρίαν πρός πανηγυρικήν ἱκανοποίησιν τῆς ἀληθείας, καθόσον εἶναι ἄδικον καί διά τήν κοινωνίαν καί τήν χριστιανικήν νεολαίαν ἀσύμφορον τό ἀπό ἑνδεκαετίας διενεργούμενον πνευματικόν ἔργον ἐν τῷ ἐνταῦθα Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Δημητρίου νά καταστραφῇ ἐξ ὁλοκλήρου διά τῆς ὑπ' ἀριθ. 2111 Ἐγκυκλίου τοῦ Σου Μητροπολίτου Πατρῶν τῆς 25ης Σεπτεμβρίου 1930, ἡ ὁποία βεβαίως ὡς δυνάμεθα νά ἀποδείξωμεν δέν εἶναι ἔργον ἐξ ὁλοκλήρου ἰδικόν του, ἀλλά κακῶν συμβούλων τοῦ Σου Μητροπολίτου ἐχθρικῶς διακειμένων πρός πᾶσαν τοιαύτην χριστιανικήν κίνησιν καί λοιπήν ἐκκλησιαστικήν δρᾶσιν.

Διαλύοντες λοιπόν τά κατηχητικά σχολεῖα καί στερούμενοι τῆς μορφωτικῆς διδασκαλίας τῶν ἑσπερινῶν κηρυγμάτων ἅτινα ἐν τῇ ἐνδόξῳ τοῦ Πρωτοκλήτου πόλιν μας ἵδρυσε καί ἐσυστηματοποίησεν ὁ ἀείμνηστος Ἱεράρχης μας Ἱερόθεος Μητρόπουλος οὗτινος ἡ ἁγία Ἀρχιερατική του ὄψις εἶναι ἐγκεχαραγμένη εἰς τάς καρδίας ἡμῶν, διαδηλοῦμεν ὅτι ἡ θλῖψις μας εἶναι τοιαύτη ὥστε εἶναι ζήτημα ἐάν σταματήσῃ καί εἰς τάς ἁπλᾶς ταύτας διαμαρτυρίας. Πιστεύοντες ὅτι τό ἅπαν τῆς πραγματικῆς καί σταθερᾶς μορφώσεώς μας εὑρίσκεται ἐν τῇ διηνεκῇ τῶν Ἁγίων Γραφῶν διδασκαλίᾳ διά τοῦ ἀπ' Ἐκκλησίαις θ. κηρύγματος, θά διεκδικήσωμεν ὡς χριστιανοί τό δικαίωμά μας τοῦτο καί διά συλλαλητηρίων, ἵνα δι' αὐτῶν ζωηρότερον ἐκδηλώσωμεν τήν δυσφορίαν μας καί τήν θλῖψιν μας διά τά ἀποφασισθέντα εἰς βάρος τοῦ ἐν τῇ πόλει θ. κηρύγματος καί διαμαρτυρηθῶμεν διά ταῦτα καί πρός αὐτήν ἀκόμη τήν Σήν Κυβέρνησιν καθόσον ἐνῶ αὕτη ἔλαβε πρό τινος σοβαρά κυβερνητικά μέτρα κατά τῶν ξένων προπαγανδῶν, ἡ ὑπ' ἀριθ. Ἐγκύκλιος τοῦ Σου Μητροπολίτου μας Ἀντωνίου καταπαύει πᾶσαν πνευματικήν ζωηρότητα καί διαλύει κάθε χριστιανικήν ζωήν καί δρᾶσιν.

Ἀναμένοντες ἀποστολήν ἐξάρχου Ἀρχιερέως διά τήν λεπτομερῆ ἐξέτασιν τῶν ζητημάτων τούτων, ὑποσημειούμεθα εὐλαβῶς.

Ἡ Ἐφορεία τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τοῦ ἐν Πάτραις
Ἱερ. Ναοῦ Ἁγ. Δημητρίου καί τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ
τριῶν παραρτημάτων αὐτῶν.

Διά τήν Ἐφορείαν Κ.Σ.Θ.
Ὁ Ἀντιπρόεδρος
Χ. Μαχαίρας

Διά τήν Ἐφορείαν Κ.Σ.Α.
Ὁ Γεν. Γραμματεύς
Παναγ. Καρτσούνης

Ἀκροαταί τοῦ θείου κηρύγματος στίς 22/11/1930 ὑπέβαλον πρός τήν Ἱ. Σύνοδο τό ἀκόλουθο ὑπόμνημα:

Πρός
Τήν Ἁγίαν καί Ἱεράν Συνέλευσιν
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Εἰς Ἀθήνας

Μακαριώτατε Πρόεδρε,
Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι

Μετά βαθυτάτης εὐλαβείας ὑποβάλλομεν Ὑμῖν τόδε παρακαλοῦντες Ὑμᾶς ἵνα ἐν ταῖς ὑπέρ ταῖς Ἐκκλησίαις μερίμνας Ὑμῶν συμπεριλάβητε καί τήν ἐν αὐτῷ ανα-

φερομένην ὑπόθεσιν πρός αὐτό τοῦτο τό συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς κατά Χριστόν Κοινωνίας.

Κακόβουλοι καί συκοφαντικαί διαβολαί ὑπερίσχυσαν πρό τινος παρά τῷ Σεβ. Μητροπολίτη μας τόσον ὥστε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης διά τῆς ὑπ' ἀριθ. 2111/25-9-30 κατήργησε τά ἑσπερινά κηρύγματα καί ἔκλεισε τούς ἱερούς ναούς κατά τήν δύσιν τοῦ ἡλίου ἄνευ οὐδεμιᾶς προηγουμένης ἀνακρίσεως διά τήν ἐξακρίβωσιν τῶν ὅσων κατηγγέλθησαν εἰς τόν Σεβασμιώτατον.

Περί τῶν δῆθεν ἀτοπημάτων ἅτινα ὡς λέγει ὁ Σεβασμιώτατος εἰς τήν ὡς ἄνω ἐγκύκλιόν του προῢκάλεσαν ταύτην, δέν λέγομεν ἡμεῖς τίποτε, ἀφ' οὗ τόσον πανηγυρικῶς ὑπέρ ἡμῶν ὁμιλεῖ ἡ ἐπίσημος ἔκθεσις τοῦ ἀστυνόμου τοῦ Γ' Ἀστυνομικοῦ τμήματος τῶν Πατρῶν.

Παρατρέχοντες ὅλα ταῦτα Σᾶς παρακαλοῦμεν καί Σᾶς ἱκετεύομεν νά ὑποστηρίξητε τό θεῖον κήρυγμα ἀνοίγοντες διάπλατα, χάριν αὐτοῦ τάς κεκλεισμένας θύρας τῶν ἱερῶν ναῶν μας.

Συνηθισμένοι πλέον μέ τήν πνευματικήν ταύτην τροφήν ἀπό τῆς ἐποχῆς τοῦ ἀειμνήστου ἱεράρχου μας Ἱεροθέου αἰσθανόμεθα τρομερά τήν ἔλλειψίν του.

Τό θεῖον κήρυγμα εἶναι δι' ἡμᾶς ὅ,τι τό ὕδωρ διά τήν ἔλαφον, ὅ,τι τό φῶς διά τούς ὀφθαλμούς μας.

Εἶναι ἡ παρηγορία μας ἡ οὐράνιος μέσα εἰς τάς θλίψεις τοῦ ἀγῶνος τῆς σημερινῆς ζωῆς καί τό φῶς τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς μας.

Πεποιθότες ὅτι τοιαύτην πίστιν καί μείζονα ταύτης περί τοῦ θείου κηρύγματος ἔχει καί ἡ Ἱερά καί Ἁγία Συνέλευσις τῆς Ἱεραρχίας ἐξαιτούμεθα εὐλαβῶς τάς εὐχάς αὐτῆς, ἀσπαζόμεθα δέ υἱικῶς τήν δεξιάν τῶν ἀποτελούντων ταύτην Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν μας ὑποσημειούμεθα εὐλαβῶς.

Ἡ Ἐπιτροπή

Παπαδόπουλος, Γραμματεύς Ταχυδρομείου Πατρῶν.
Οἰκονομόπουλος, Πρόεδρος τῆς Χριστιανικῆς Ἀδελφότητος.
Μιχόπουλος, Πρόεδρος Καφεπώλων Πατρῶν.
Μαχαίρας Καθηγητής. Καρτσούνης, ἔμπορος Πρόεδρος Σχολικῆς Ἐπιτροπῆς Κατηχητικοῦ Σχολείου. Νικολόπουλος, Σιδηροδρομικός. Μπουρμπαχάκης, Ταχυδρομικός ὑπάλληλος. Τζελάτης, ὑποδηματοποιός. Τόμπρος, ὑδραυλικός. Καννελάκης, ἐπιπλοποιός. Σπυρόπουλος, καφεπώλης. Πασχάλης Κουρῆς, ὑποδηματοποιός. Γιοβάνος, Ράπτης. Ἀνδρικόπουλος, ὑποδηματοποιός. Καραβίτης, ἀνθρακέμπορος. Χαλκιόπουλος, ἔμπορος. Γιαννακόπουλος, ἐργολάβος οἰκοδομῶν. Ἡλιόπουλος, Μηχανουργός. Δούβρης, σανδαλοποιός. Λιακόπουλος, ὑποδηματοποιός. Κομποχόλης, βιοπαλαιστής. Σταυρόπουλος, ὑποδηματοποιός.

Κάτοικοι τῆς πόλεως Πατρῶν στίς 26/10/1930 ὑπέβαλον πρός τήν Ἱ. Σύνοδο τήν κάτωθι ἀναφορά:

Πρός
Τήν Ἁγίαν καί Ἱ. Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Ἀθήνας

Μακαριώτατε,
Ἅγιοι Σύνεδροι,

Εἶναι γνωστά πλέον τά λαβόντα χώραν μετά τήν ἔκδοσιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 2111 ποιμαντορικῆς ἐγκυκλίου τοῦ Σου Μητροπολίτου μας. Ἀλλ' ὅμως ἡ κατάπαυσις τῶν κηρυγμάτων καί ἡ ἐπιπλέον ἐπιμονή τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μας Ἀντωνίου εἰς τό νά ἐμμείνῃ εἰς τήν ἀπόφασίν του ἦτο νά καταργήσῃ κατ' αὐτόν τόν τρόπον τά ἑσπερινά κηρύγματα καί μαζί μέ αὐτά καί τήν λειτουργίαν τῶν κατηχητικῶν σχολείων καθ' ὅσον ἐν πολλοῖς αὕτη ἐγένετο εἰς τούς Ναούς, δημιουργεῖ ὁσημέραι προ-

βληματικήν κατάστασιν ὄχι μόνον μεταξύ τῶν ἐνθέρμων χριστιανῶν καί ἀκροατῶν τῶν θείων κηρυγμάτων ἀλλά καί μεταξύ τοῦ ἀδιαφοροῦντος λαοῦ, καθ' ὅσον καί οὗτος ἀκόμη αἰσθάνεται ὅτι κατ' αὐτόν τόν τρόπον πολεμεῖται τό κήρυγμα τῶν διδασκάλων τῆς πίστεως.

Μακαριώτατε καί Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς εὐλαβῶς καί υἱικῶς ὑποβάλλομεν τήν θερμήν παράκλησιν ὅπως διά τῆς ἀμέσου ἀδελφικῆς ἐπεμβάσεώς σας καί συστάσεώς σας συστήσετε τά δέοντα παρά τῷ Σῳ Μητροπολίτῃ μας καί ἐπαναφέρετε δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου τήν προτέραν γαλήνην εἰς τήν θρησκευτικήν μας πόλιν. Τό θεῖον κήρυγμα ἀποτελεῖ δι' ἡμᾶς κατάστασιν δι' ἧς καί μόνον ὁλονέν ἀποκτῶμεν τήν πραγματικήν γνῶσιν καί σημασίαν τῆς ζωῆς μας τῆς Χριστιανικῆς ἐν τῷ μέσῳ τῆς σημερινῆς ὑλόφρονος καί ἡδονιστικῆς κοινωνίας. Διά τῆς δυνάμεως τοῦ θείου κηρύγματος αἰσθανόμεθα νά εἰσέρχεται ἐντός μας ἀνερμήνευτος ἰσχύς δι' ἧς ὁλονέν ἐν μέσῳ τῆς ἁμαρτίας ἥτις εὐκόλως γεννᾶται ἐκ τῆς σημερινῆς αἱματηρᾶς βιοπάλης θραύει τάς βαρείας ἁλύσεις τῆς προτέρας καί νῦν ἁμαρτωλοῦ ζωῆς.

Τό θεῖον κήρυγμα ἀποτελεῖ δι' ἡμᾶς τόν ζῶντα ποταμόν δι' οὗ καί μόνον ἡ ψυχή μας σβήνει τήν ταντάλειον δίψαν ἥτις κατέχει πᾶσαν ψυχήν εὑρισκομένην μακράν τῆς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Μή πρός Θεοῦ Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς πλήξητε τήν θρησκεύουσαν παράταξιν τῆς πόλεως τῶν Πατρῶν ἥτις ἀποτελεῖ σεβαστήν δύναμιν τῆς Ἐκκλησίας. Μή πρός Θεοῦ μᾶς στερήσητε τοῦ ζῶντος ὕδατος (τῆς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου) ἐγκρίνοντες τήν ἀπαγορευτικήν ἐγκύκλιον 2111 τοῦ Σου Μητροπολίτου μας διότι τότε μᾶς ρίπτετε μέσα εἰς τήν αἰχμηροτάτην ἔρημον τῆς μακράν τοῦ Ἰησοῦ ζωῆς διά νά ταλανισθῶμεν καί ἡμεῖς ὅπως οἱ Ἰσραηλῖται ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐκείνῃ ἐν πλήρει μάλιστα εἰκοστῷ αἰῶνι ὁπόταν ἡ δόξα τοῦ Κυρίου μας καί ἡ διδασκαλία αὐτοῦ σελαγίζει καί καταυγάζει τούς πλέον πεπολιτισμένους λαούς.

Εἶναι κρῖμα νά στερηθῶμεν τῆς χριστιανικῆς μας μορφώσεως ἀπό αὐτόν τόν Ἀρχηγόν τῆς Ἐκκλησίας μας. Εἶναι ἐγκληματικόν νά πολεμηθῇ κατ' αὐτόν τόν τρόπον τό ἔργον τοῦ ἀειμνήστου Ἱεράρχου μας Ἱεροθέου ἐκ τῶν κόπων καί τῶν Ἀρχιερατικῶν μόχθων τοῦ ὁποίου ἀνεβλάστησεν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ καί ἐγιγαντώθη τό θρησκευτικόν χριστιανικόν αἴσθημα.

Ὑποσημειούμεθα λίαν εὐσεβάστως

Μιχ. Βούρτσης, Δ. Χ"Βέργος, Ἀνδρ. Κωνσταντινίδης, Β. Γιαννόπουλος, Δ. Τσουκαλᾶς, Χ. Τσαρούχης, Παῦλος Χουρπιλιάδης, Νικ. Ἰωάννου, Παναγ. Γιοβάνος, Δημ. Κοσμᾶς, Ἰωάν. Κ. Χατζησταμάτης, Ἀ. Κατσίβελος, Α. Λιακόπουλος, Δημ. Θεοδωρίδης, Παν. Σκούτας, Ἰωάν. Θούας, Ἀθαν. Παπαθανασόπουλος, Παναγ. Μπιτσίκας, Χ. Σωτηρόπουλος, Νικ. Μανέτας, Θ. Βλάχος, Ἰωάν. Μάντζος, Βασ. Τσοῦντος, Σπυρ. Βλάχος, Γεώργ. Ἀθανασόπουλος, Α. Καλογιάννης, Παναγ. Λ. Μπαρούνης, Ἀνδ. Σοφιανόπουλος, Γεώρ. Χ. Χαλκιόπουλος, Χρ. Γεωργιόπουλος, Ἰωάν. Παπαγεωργακόπουλος, Γ. Γρηγορόπουλος, Θεοφ. Ντάρμας, Νικ. Κουρῆς, Δ. Κουρῆς, Ἠλίας Δούβρης, Π. Φωτεινόπουλος, Τρ. Μασμανίδης, Κλεοπάτρα Ραφτοπούλου, Ἀθηνᾶ Πλέσσα, Σαπφώ Προσαλέντη, Μαρία Κυριακοπούλου, Γεώργ. Μπογδανόπουλος, Θεόδ. Π. Σμαΐλης, Γεώργ. Γεωργιόπουλος Ἀνδρ. Χαλκιόπουλος, Δημ. Ρηγόπουλος, Σ. Π. Κόρπας.

Ἕπονται πλεῖσται ἄλλαι ὑπογραφαί.

Μέσα στό πανδαιμόνιο τῆς μαύρης κακίας ἔδωσε τό παρόν καί ὁ ἐκ

Δωδεκανήσου Νομάρχης Ἀχαΐας Μιχ. Καλογερόπουλος, ὁ ὁποῖος στήν ἀρχή κρατοῦσε μιά συμβατική τυπικότητα στό ὅλο δημιουργηθέν θέμα καί δήλωνε, ὅπως προαναφέρθη, «ὅτι οὐδεμίαν ἁρμοδιότητα ἐπεμβάσεως ἔχει καθ' ὅσον ἡ Ἐκκλησία εἶναι αὐτοκέφαλος, ὁ δέ μητροπολίτης Πατρῶν εἶναι ἐλεύθερος νά διακανονίζῃ κατά τήν ἀπόλυτον κρίσιν του πάντα τά ἐκκλησιαστικά ζητήματα τῆς περιφερείας του». Ὁ ἀνεκδιήγητος αὐτός κακοποιός τοῦ «γαντιοῦ», ἀπό τό ὕφος τῆς θρασύτητος καί τῆς ἀναιδείας «βουτᾶ» στό δηλητήριο τήν πέννα του. Πρός ἐξόντωσι τοῦ ἱεροκήρυκος πού ἀγάπησε τήν Ὀρθοδοξία ὄχι ἐν λόγοις ἀλλ' ἐν ἔργοις καί διεκινδύνευσε τά πάντα γιά τήν ἐλευθερία τῆς πατρίδος, ἀπέστειλε ὑβριστικό τηλεγράφημα εἰς τό Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν. Πόσο ὅμως ἀλγεινή ἐντύπωσι μᾶς προξενεῖ ὅταν βλέπουμε ἀνώτερο κρατικό λειτουργό νά καταπίπτῃ τόσο χαμηλά καί νά ἐκφράζεται «παιζοδρομιακά» καί νά ἀποκαλῆ ἕναν καταξιωμένο κληρικό «τυχοδιώκτη»;

Τό παραθέτουμε αὐτούσιο ὡς συγκριθῆ μετά τοῦ Ἀστυνομ. Δ/ντοῦ.

«Τό κατωτέρω τηλεγράφημα ἀπέστειλε ὁ κ. Νομάρχης Ἀχαΐας εἰς τό Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ὅταν ἐδημιουργήθη τό ζήτημα τῶν κηρυγμάτων ἐν τῷ ναῷ ἁγίου Δημητρίου» γράφει ἡ καθημερινή ἐφημερίς τῶν Πατρῶν «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ», καί συνεχίζει:

«Πληροφορηθέντες πρό πολλοῦ περί τῆς ἀποστολῆς του, ἐζητήσαμεν ἀντίγραφον τούτου καί ἤδη μόλις τό ἐλάβομεν, **μετά τήν κατάθεσιν τοῦ σχετικοῦ φακέλλου εἰς τήν Βουλήν**, γενομένην αἰτήσει φίλου βουλευτοῦ ξένης πρός τάς Πάτρας περιφερείας καί σπεύδομεν νά τό παραδόσωμεν εἰς τήν δημοσιότητα.

Ἐκ Πατρῶν 22 Ὀκτωβρίου 1930
Ἐπεῖγον ἀριθμός ἐμπιστευτικοῦ 25
Ἐσωτερικῶν - Ἀθήνας

Μητροπολίτης Πατρῶν ἐξέδωκε πρό τινων ἡμερῶν ἐγκύκλιον δι' ἧς ἀπηγόρευσεν εἰς ἐφημέριον ναοῦ ἁγίου Δημητρίου ΓΕΡΒΑΣΙΟΝ ΓΝΩΣΤΟΝ ΤΥΧΟΔΙΩΚΤΗΝ νυκτερινά κηρύγματα, διότι κατά ταῦτα συμβαίνουσι ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΚΑΝΔΑΛΑ ἀπάδοντα ἱερότητα ναοῦ καί ἠθικήν.

Μητροπολίτης ὥρισε κήρυγμα γίνηται ἀπογευματινάς ὥρας. Εἰρημένος ἐφημέριος κατώρθωσε φανατίσῃ ὡρισμένους θρήσκους ἀμαθεῖς ὀπαδούς καί στηριζόμενος ἐπ' αὐτῶν οὐ μόνον ἠρνήθη συμμορφωθῇ ἐγκύκλιον Μητροπολίτου, ἀλλά ΚΑΙ ΕΞΥΒΡΙΖΕΙ τοῦτον δημοσίως ΑΠΟ ΣΤΗΛΩΝ ΛΑΘΡΟΒΙΟΥ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ.

Κήρυγμα Γερβασίου ἀναχρονιστικόν καί ἀσυμβίβαστον ἀληθῆ Χριστιανικήν Θρησκείαν, ἀποβλέπει φανατίσῃ ἀμαθές πλῆθος διά λόγους προσωπικῆς ἐκμεταλλεύσεως. Πλήν τούτου οὗτος δημιουργεῖ διά διδασκαλίας του κοινωνικά σκάνδαλα.

Μητροπολίτης διεξάγει ἀνακρίσεις ἐναντίον του, ἐν τῷ μεταξύ ὅμως ἐζήτησεν ἐγγράφως ἡμετέραν ἐπέμβασιν πρός ἐφαρμογήν ἐγκυκλίου του δι' ἀστυνομίας. Ἐκάλεσα Γερβάσιον νομαρχίαν παρουσίᾳ Διευθυντοῦ Ἀστυνομίας, συνεστήσαμεν συμμορφωθῇ διαταγάς Μητροπολίτου καί παύσῃ διασύρων δημοσίᾳ τοῦτον. Οὗτος οὐ μόνον ἠρνήθη συμμορφωθῇ ἀλλά καί ὑποκινεῖ ὀπαδούς του εἰς ἀνταρσίαν.

Διευθυντής Ἀστυνομίας ὁποῖον διεβίβασα ἔγγραφον Μητροπολίτου καί διέταξα λάβει σχετικά μέτρα, διστάζει φοβούμενος ἐξέγερσιν ὀπαδῶν Γερβασίου. **Φρονῶ ἀνάγκη ἐπιβληθῇ κράτος νόμου, διότι ἄλλως ἐξευτελίζεται γόητρον κρατικῶν ὑπηρεσιῶν**. Ἀστυνομία δέον προβῇ προληπτικῶς κλείσιμον ναοῦ κατά νυκτερινάς ὥρας. Ἀνοχή ἀρχῶν ἀποθρασύνει Γερβάσιον καί ὀπαδούς του δημιουργήσωσι βραδύτερον ζήτημα σοβαρᾶς διαταράξεως τάξεως **ἐάν τυχοδιώκτης μοναχός** δέν παταχθῇ **ἐγκαίρως**. Ἀναμένω τάς ὑμετέρας διαταγάς.

Νομάρχης
Καλογερόπουλος

Ἀπάντησις Ὑπουργείου

Εἰς τό τηλ/μα τοῦτο ὁ τότε Ὑπουργός τῶν Ἐσωτερικῶν κ. Σίδερης ἀπήντησε πολύ ψύχραιμα διά τοῦ κατωτέρω.

Νομάρχην Πατρῶν

Τμηματάρχης Βλαστάρης ἀνέφερεν ἡμῖν ὅτι Μητροπολίτης μόνος ἁρμόδιος δι' ἐκκλησιαστικήν τάξιν. Ἐν ἀμφιβολίᾳ νομιμότητος διαταγῶν του καί φοβούμενος διασάλευσιν τάξεως παρεκάλεσε μεταγενεστέρως ὅπως μή ἐκτελεσθῶσι τά δι' ἐγγράφου του ὑποδειχθέντα ὑμῖν ὡς ληπτέα μέτρα περί ἀλλαγῆς ὡρῶν κηρύγματος Γερβασίου.

Παρακαλοῦμεν ἀπόσχητε οἱασδήποτε ἐνεργείας ὑμῶν ἐπί ὑποθέσεως ἐν αναμονῇ ἀποφάσεων Ἱερᾶς Συνόδου ὑπό κρίσιν ὁποίας ἐτέθη ὅλον ζήτημα ὑπό αὐτόθι Μητροπολίτου. Παροῦσαν ἀνακοινώσητε Ἀστυνομικόν Διευθυντήν Πατρῶν.

Ἀθῆναι τῇ 23 8/βρίου 1930
Ὑπουργός Ἐσωτερικῶν
ΣΙΔΕΡΗΣ

Διαμαρτυρία Ἐφημερίδος

Ὁ κ. Νομάρχης Ἀχαΐας ἐξαπέλυσε ἐκ τῶν γραφείων τῆς Νομαρχίας, τά ὁποῖα πρέπει νά σέβεται αὐτός περισσότερον ἀπό τούς ἄλλους, τό ἄνω τηλεγράφημα, δι' οὗ ἀποκαλεῖ καί ἡμᾶς «λαθρόβιον ἐφημερίδα».

Λαθρόβιος ἐφημερίς ἡ «Ἀπογευματινή»!

Δέν θά ἀντιτάξωμεν εἰς τήν ὕβριν ὅτι ΕΚΔΙΔΟΜΕΘΑ ΑΠΟ ΕΝΝΕΑΕΤΙΑΣ ΑΝΕΛΛΙΠΩΣ, ΤΑΚΤΙΚΩΤΕΡΟΝ ΑΠΟ ΟΙΑΝΔΗΠΟΤΕ ΑΛΛΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ.

Θά προβάλωμεν μόνον, ὅτι εἴμεθα ἐγκατεστημένοι ἐν Πάτραις, ἀπό

πολλῶν ἐτῶν ἐπαγγελματίαι, οὐδέποτε ΑΛΛΑΞΑΝΤΕΣ ΤΟΠΟΝ ΔΙΑΜΟΝΗΣ Ή ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΘΕΝΤΕΣ οὔτε ποτέ οὐδεπώποτε κατεδικάσθημεν καί δι' ἁπλήν ἀκόμη ἐξύβρισιν, ἐνῷ ὁ ἐξυβρίσας ἡμᾶς, πρό τινος ἀνταποκριτής τῆς «Ἀκροπόλεως» ἐν Θεσσαλονίκῃ καί ΑΓΝΩΣΤΟΥ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΕΚΗΡΥΧΘΗ καί ΩΣ ΦΥΓΟΔΙΚΟΣ κατεδικάσθη ΕΙΣ ΕΝΟΣ ΜΗΝΟΣ ΦΥΛΑΚΙΣΙΝ, ἐπί συκοφαντίᾳ, ΤΗΝ ΟΠΟΙΑΝ ΔΙΕΠΡΑΞΕ ὡς Νομάρχης, συκοφαντήσας Εἰσαγγελεύοντα.

Ἀλλά δέν πταίει αὐτός δι' ὅσα διωχέτευσε διά τῆς Νομαρχίας Πατρῶν.

Πταίουν καί εἶναι ὑπεύθυνοι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι τόν ἔκαμαν καί πάλιν Νομάρχην καί τόν ἔφεραν εἰς τάς Πάτρας διά νά φκιάσουν δι' αὐτοῦ κόμμα.

Ἐξυπηρέτησαν οἱ ἄνθρωποι τόν τόπον αὐτόν, ὅπως γνωρίζουν ὅλοι πῶς τόν ἐξυπηρέτησαν καί συνεχίζουν τήν δουλειάν των»[51].

Μέ ἀφορμή τά περί «ἀτοπημάτων» εἰς τήν ὑπ' ἀριθμ. 2111/25-9-1930 ποιμαντορική δῆθεν ἐγκύκλιο τοῦ μητροπολίτου Πατρῶν, ὁ Γέροντας, ὅπως προαναφέρθη, ὑπέβαλλε μηνυτήριο ἀναφορά εἰς τήν Εἰσαγγελεία Πλημμελειοδικῶν Πατρῶν, μέ τήν ὁποία παρακαλοῦσε «πρός αὐτό τό συμφέρον τῆς Κοινωνίας ὅσον καί τῆς Ἐκκλησίας παρακαλῶ εὐλαβῶς νά ἐνεργήσητε ἀνακρίσεις πρός διακρίβωσιν τῆς ἀληθείας». Ἐν συνεχείᾳ τῆς ἀναφορᾶς αὐτῆς καί μέ ἀφορμή τάς συκοφαντικάς καί προσβλητικάς ἀναφοράς καί δηλώσεις τοῦ φθονεροῦ Νομάρχου Ἀχαΐας, ὁ ὁποῖος χωρίς καμμία συστολή συκοφαντοῦσε καί χρωμάτιζε ἀνύπαρκτα πράγματα μέ σκοπό νά δολοφονήση τήν τιμή καί τήν ὑπόληψι τοῦ ἀνιδιοτελέστατου πνευματικοῦ πατέρα καί νά διεγείρῃ ἐναντίον του τό δημόσιο μῖσος, ὁ διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας ὑπέβαλλε καί ἄλλη ἀναφορά εἰς τήν εἰσαγγελική ἀρχή εἰς τήν ὁποία γράφει μεταξύ ἄλλων τά κάτωθι γιά τόν καταχραστή τῆς νομαρχιακῆς ἐξουσίας:

«Ἀναφέρομαι καί αὖθις εἰς τήν μήνυσίν μου καί προσέτι ὅτι ὁ μηνυόμενος προσεπάθησε διά τῆς ἐν τῇ ἐφημερίδι «Ἔθνος» τῶν Ἀθηνῶν τῆς 20 Ὀκτωβρίου 1930, φύλλον τῆς ὁποίας καί προσάγω, νά μέ παρουσιάσῃ καί χαρακτηρίσῃ ὡς ἀποστάτην τῶν κειμένων νόμων τῆς πολιτείας καί ἐπικίνδυνον ἐν γένει εἰς τήν δημοσίαν τάξιν διά τῆς φράσεως «τό ζήτημα τοῦ ἀρχιμανδρίτου Γερβασίου...» αἱ δηλώσεις αἵτινες σπουδαίως ἐπέδρασαν εἰς τήν τε κοινήν γνώμην καί λοιπαῖς ἀρχαῖς μέχρις σημείου ὥστε νά ὑπάρχῃ κίνδυνος βεβαίου διασυρμοῦ τοῦ τε ἱερατικοῦ μου ἀξιώματος καί τῆς ὑπολήψεώς μου.

Ἐπίσης ὅτι προσεπάθησε δι' ἀνοικτοῦ ἤ κρυπτογραφικοῦ τηλεγραφήματος πρός τό ἐπί τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργεῖον νά μέ παρουσιάσῃ ἐνώπιον τῆς Κυβερνήσεως ὡς νέαν ἔκδοσιν τοῦ μοναχοῦ τῆς Θάσου Γυμνασίου, σκοπῶν διά τούτου νά ἐπιτύχῃ τήν διά παντός μέσου ἀπέλασίν μου καί ἐξορίαν μου πολιτικῶς. Ἔχω δέ πληροφορίας ἐξωδίκους ὅτι διά τοῦ

ὡς ἀπό 11-20 Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. τηλεγραφήματός του ἀποσταλλέντος ἐντεῦθεν πρός τό Ὑπουργ. τῶν Ἐσωτερικῶν μέ ἀποκαλεῖ πρός τοῖς ἄλλοις καί «τυχοδιώκτην». Τούτου ἕνεκα παρακαλῶ ὅπως τό ὡς ἄνω τηλεγράφημα τεθῇ ὑπ' ὄψιν τῆς ἀνακρίσεως νομίμως. Τάς πληροφορίας μου ταύτας ἐνίσχυσεν ἡ ἐν τῇ ὡς ἄνω συνεντεύξει ὁμολογίᾳ τοῦ μηνυομένου ὅτι ἐπικαλέσθη...

Ἐπειδή ἐν τῇ συνεντεύξει του ἀναφέρει ὅτι "πολλά κορίτσια ἐγκατέλιπον κ.λπ." παρακαλῶ ἕνεκα τούτου νά ἐξετασθῇ εἰδικῶς ὁ ἡγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Γηροκομείου καί ὁ κ. Γεώργιος Βαρθολομᾶτος ἀμφότεροι μάρτυρές μου κατά πόσον ἐγώ ἐτέλουν νυκτερινάς λειτουργίας καί διενυκτέρευον εἰς τό ἐξωκλῆσι τοῦ ἁγ. Ἠλιού καί ὅτι ἐκεῖ ἐγένοντο ὕποπτοι συνεντεύξεις κ.λπ.

Διά δέ τά ἀτοπήματα, τά ὁποῖα ἐγένοντο δῆθεν εἰς τόν ναόν ἁγίου Δημητρίου νά ἐξετασθῇ εἰδικῶς καί ὁ νεωκόρος τοῦ ναοῦ κ. Βασ. Τσῖρος.

Ἐπίσης παρακαλῶ νά κατονομασθοῦν τά πρόσωπα εἰς τά ὁποῖα ἔβαλα πολλάς νηστείας καί ἐκεῖναι αἱ γυναῖκες, εἰς τάς ὁποίας συνιστοῦσα νά μένουν χωριστά ἀπό τούς ἄνδρας των ὥστε νά προκληθοῦν διαζύγια; Ποῖα διαζύγια προεκλήθησαν ὀνομαστικῶς καί πότε ὑπεβλήθησαν αἱ περί τούτων αἰτήσεις; Ἐπίσης ἐφ' ὅσον ὁ μηνυόμενος ἰσχυρίζεται ὅτι καί εἰς τό ἐξωκκλήσιον τοῦ Προφ. Ἠλιού διεπιστώθησαν ἀτοπήματα, παρακαλῶ νά καθορισθῇ τό εἶδος αὐτῶν, ὁ χρόνος καί οἱ βεβαιώσαντες αὐτά μάρτυρες. Διά νά καταδειχθῇ τό προμελετημένον τοῦ μηνυομένου ὅπως μέ βλάψη καί ἐπισύρῃ τό δημόσιον μῖσος ἐναντίον μου παρακαλῶ νά προσκομισθῇ ἁρμοδίως τό ὑπ' ἀριθ. 3962/15-10-1930 ἔγγραφον τοῦ Γ' ἀστυνομικοῦ Τμήματος Πατρῶν, ὅπερ ὑπεβλήθη τήν 15 Ὀκτωβρίου 1030 εἰς τόν κ. Εἰσαγγελέα τῶν Πλημ/δικῶν καί τοῦ ὁποίου ἀσφαλῶς ἔλαβε γνῶσιν ὁ μηνυόμενος. Καί ἐνῶ ὁ ἡμερήσιος τύπος τῆς 15-10-30 διεκήρυττεν ὅτι ἐκ τῶν ἀνακρίσεων διεπιστώθη κ.λπ. (Βλ. «Νεολόγον» 15-10-30) ὁ μηνυόμενος ἐξακολουθῇ τήν 20-10-30 νά δίδῃ συνεντεύξεις ἀντιθέτους πρός τό πόρισμα τῶν ἀνακρίσεων παρουσιάζων ἐμέ ἐπιμόνως ὡς ἀναστατώσαντα καί διαφθείραντα μέ καινάς θεωρίας τήν κοινωνίαν.

Ἐπειδή οὐδέποτε ἐξεστόμισα τήν φρᾶσιν «οὔτε εἰς τήν Ἱεράν Σύνοδον θά ὑπακούσω» ἐνώπιον τοῦ κ. Νομάρχου ὡς οὗτος ἰσχυρίζεται εἰς κατά σειράν συνεντεύξεις του εἰς τόν τύπον, ἐπικαλοῦμαι μάρτυρα εἰδικῶς διά τήν φράσιν ταύτην, τόν παρόντα κατά τήν συζήτησίν μου, τόν διευθυντήν τῆς Ἀστυν. Πόλεων Πατρῶν κ. Πετούνην...».

Ὁ ἄκακος καί ταπεινός δοῦλος τοῦ Θεοῦ π. Γερβάσιος ἀπέστειλε πρός τόν Δεσπότη του τάς κάτωθι δύο ἐπιστολάς, ἤτοι μία ἀχρονολόγητον καί ἑτέρα μέ ἡμερομηνία 28/10/1930.

α΄) *Πρός*
τόν Σον Μητροπολίτην Πατρῶν

Σεβαστέ Ἅγιε Γέροντα, προσκυνῶ.

Ὁ Σος Μητροπολίτης Ἀργολίδος μέλος τῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου, ἐλθών ἐνταῦθα, δι' ἀτομικήν ὡς εἶπεν ὑπόθεσιν, καλέσας με σήμερον εἰς τό Ξενοδοχεῖον τῆς «Ἀγγλίας», μοί ἀπηύθυνε παραινέσεις πατρικῶς καί μοί διετύπωσεν παράπονον Ἐκκλησιαστικόν, ὅτι διά τῆς καθόλου στάσεώς μου μετά τήν ὑπ' ἀριθ. 2111 καί ἀπό 25-9-30 γνωστήν ἐγκύκλιον ὑμῶν ἠθέλησα νά καταφρονήσω τῆς ὑμετέρας διαταγῆς, νά ὑβρίσω τό σεπτόν πρόσωπον τοῦ ἱεράρχου μου καί νά φατριάσω κατ' αὐτοῦ.

Ἐδήλωσα προφορικῶς πρός τόν Σεβ. Μητροπολίτην Ἀργολίδος ποτέ συμφοιτητήν καί νῦν πολυσέβαστον καί περισπούδαστόν μοι φίλον, δηλῶ γραπτῶς καί πρός ὑμᾶς, ὅτι οὐδεμίαν τοιαύτην πρόθεσιν ἔχω ἤ εἶχον, ἐάν δέ φθόνῳ καί συνεργείᾳ τοῦ πονηροῦ, εἶπον ἤ ἔγραψα τι μή ἀνταποκρινόμενον εἰς τήν αὐστηράν κληρικήν πειθαρχίαν ἐκφράζω ὅλην μου τήν λύπην καί τήν βαθυτάτην μου μετάνοιαν, πεποιθῶς ὅτι θέλετε μέ συγχωρήση (διακόπτοντες καί τήν κατ' ἐμοῦ ποινικήν δίωξιν). Ἐάν δέ ἡ ὑμετέρα γεραρά Σεβασμιότης κρίνῃ ὅτι δύναμαι ἐν τῇ διακονίᾳ τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου νά φανῶ χρήσιμος εἰς τό ποίμνιον αὐτῆς ἄς μοί ὁρίσῃ αὕτη καί τόπον καί χρόνον.

Ἐπί τούτοις ἀπεκδεχόμενος τάς θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχάς καί εὐλογίας διατελῶ

ἀρχιμ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος

καί β΄) *Πάτραι τῇ 28 Ὀκτωβρίου 1930*

Σεβασμιώτατε Ἅγιε Γέροντα, προσκυνῶ.

Ὁ Σεβασμιώτατος ἅγιος Ἀργολίδος εἰς συνάντησίν μου μετά τῆς Σ/τός Του, διετύπωσε τό παράπονον ὅτι ἐγώ διά τῆς καθόλου στάσεώς μου ἠθέλησα νά περιυβρίσω καί ἐξουθενώσω τό ἀξίωμα τῆς Ἀρχιερωσύνης. Τήν κατηγορίαν ἤ μομφήν ταύτην ἀρνοῦμαι καί θεωρῶ ἀναξίαν ὄχι μόνον διά κληρικόν ὀρθόδοξον, ἀλλά καί διά ἰδιώτην, μέλος τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Πίστις μου σταθερά καί ἀδίστακτος εἶναι ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος εἶναι συνεχιστής τοῦ ἔργου τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων. Ἐγώ οὕτω πιστεύων οὐδέποτε δύναμαι νά δεχθῶ τήν μομφήν, ὅτι εἶμαι καταφρονητής τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος. Ἐάν βεβαίως ἐνεφιλοχώρησέ τι κατά τά γεγονότα τῶν ἡμερῶν τούτων, ὅπερ ἐθεωρήθη ὅτι ἀπέβλεπεν εἰς τήν μείωσιν τοῦ Ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος καί ἀπεδόθη τοῦτο εἰς ἐμέ ἤ ἐπιστεύθη ὑπό τινων, θεωρῶ καθῆκον μου νά ἐκφράσω ἐπί τούτῳ τήν βαθυτάτην μου θλῖψιν καί λύπην.

Μετά τάς ἐξηγήσεις ταύτας θά παρακαλέσω τήν Ὑ. Σ. ὅπως ἀγαθυνομένη εὐλογήσῃ τό ἐν Ἁγίῳ Δημητρίῳ γεώργιον τοῦ Κυρίου καί εὐδοκιμήσῃ νά κανονίσῃ τά κατά τήν συνέχισιν αὐτοῦ λαμβάνουσα τάς σχετικάς πληροφορίας —καθ' ἅς ὥρας αἱ ἐπαγγελματικαί καί ἄλλαι ἀνάγκαι τοῦ ποιμνίου τῆς Ὑ. Σ. ἐπιτρέπουσι τήν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τοῦ ἑσπερινοῦ κηρύγματος.

Ἐπί τούτοις ἀπεκδεχόμενος τάς θεοπειθεῖς εὐχάς
τῆς Ὑ. Σεβασμιότητος, ὑποσημειοῦμαι βαθυσεβάστως.
ἀρχιμ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος
Διά τήν ἀκρίβειαν
τῆς ἀντιγραφῆς ἀμφοτέρων
Ἐν Ἀθήναις τῇ 22α Ἰανουαρίου 1931
(τ.ὑ.) ἀρχιμ. Γερβ. Παρασκευόπουλος

Πρός τόν ἁγνό, ἄσπιλο καί ἀφοσιωμένο ἐργάτη τοῦ Εὐαγγελίου πού ἀφιέρωσε ὅλη τή ζωή κι ὅλο τό δυναμισμό του στόν ἀγῶνα γιά μιά Ἑλλάδα τοῦ Χριστοῦ, ὁ δεσποτοκράτης Ἀντώνιος πού δέν ἐσήκωσε ποτέ τόν σταυρό τῆς ἱεραποστολῆς ἔστειλε τό κάτωθι σουλτάνο-ἔγγραφο-μπουγιουρτί (κλητήριο θέσπισμα) παρότι δέν προέκυψε τό βάσιμο τῶν κατ' αὐτοῦ κατηγοριῶν.

Ἀριθ. 2172/1456

Ἐν Πάτραις τῇ 5 Νεμβρίου 1930

Ἑλληνική Δημοκρατία
Ὁ
Μητροπολίτης Πατρῶν

Πρός
τόν Παν. ἀρχιμ. Γερβάσιον Παρασκευόπουλον
ἐφημ. τοῦ Ἱ. Ν. ἁγ. Δημητρίου Πατρῶν.

Καλεῖσαι, ὅπως τήν προσεχῆ Παρασκευήν 7ην ἀρξαμένου Νοεμβρίου καί ὥραν 10 π.μ. προσέλθῃς εἰς τά Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καί ἐμφανισθῇς ἐνώπιον τοῦ πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ἵνα δικασθῇς ὡς κατηγορούμενος ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου ἀρχιερέως. Προσεπιδηλοῦμεν δέ σοι ὅτι, ἄν μή ἐμφανισθῇς κατά τήν προσδιοριζομένην ἡμέραν καί ὥραν, θά δικασθῇς ἐρήμην.

(τ.σ.ὑ.) † ὁ Πατρῶν Ἀντώνιος

Εἰς τόν φοβερό αὐτό καί ἀνίερο καί κακοήθη καί ἐξοντωτικό πόλεμο κατά τοῦ ἀθλητοῦ τῆς πίστεως καί κήρυκος τῆς Ὀρθοδοξίας π. Γερβασίου ὁ πολυμήχανος καί ἀρχέκακος διάβολος ἐπεστράτευσε καί ἄλλο ἀνώτερο πολιτικῶς πρόσωπο. Ἔδωσε τό παρόν διά τόν διασυρμόν καί ὁ τότε ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καί ὑπουργός Ἐξωτερικῶν τοῦ Ἐλευθ. Βενιζέλου καί βουλευτής Πατρῶν Ἀνδρέας Μιχαλακόπουλος, ὁ ὁποῖος εἶχε διατελέσει καί πρωθυπουργός (1924-1925). Γιά τόν πολιτικόν αὐτό ἄνδρα, ὁ ὁποῖος πολυτρόπως ἀδίκησε τόν κήρυκα τοῦ Εὐαγγελίου καί ἀγωνίσθηκε νά κόψῃ μέ τό τσεκούρι τῆς κακίας, τοῦ φθόνου καί τῆς συκοφαντίας τό πολύκαρπο καί εὐσκιόφυλο δένδρο πού λέγεται Γερβάσιος, ἀναφέρεται ἐφημερίς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἰς σχόλιόν της μέ τό τίτλο «Ἡ ἀναξία Πολιτική», τό ὁποῖο ἀμέσως κατωτέρω παραθέτουμε: «Ὁ κ. Μιχαλακόπουλος ὕβριζε μέχρι προχθές τόν κ. Γερβάσιον Παρασκευόπουλον καί τούς ὀπαδούς αὐτοῦ —ἐκτός τῶν τόσων ἄλλων συμπολιτῶν του καί ἐκ τῶν ἐντίμων νοικοκυραίων— κατά τρόπον ἀσυνήθη τουλάχιστον διά τάς Πάτρας. Τί δέν ἐλάλησε καί κατά τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ καί κατά τῶν ὀπαδῶν του! Ἀλλά αἰφνιδίως ὅλως ἀπό χθές ἤλλαξε τακτικήν. Ὁμιλεῖ ὑπέρ τοῦ κ. Γερβασίου Παρασκευοπούλου!! Κάμνει πολιτικήν ὁ κ. Μιχαλακόπουλος! Ὅπως ἔκαμνε ἐπίσης πολιτικήν ὅταν διά τοῦ κ. Νομάρχου

᾿Αχαΐας, ὅν αὐτός ἔφερε καί ἔχει, ἐχαρακτήριζε τόν κ. Γερβάσιον Παρασκευόπουλον ὡς "τυχοδιώκτην μοναχόν, ἐκμεταλλευόμενον τούς ἀμαθεῖς θρησκολήπτους συμπολίτας του", ὧν πολλάκις ἐζήτησε τάς ψήφους. Ἄν τώρα τόν σκανδαλοποιόν μοναχόν, τόν καί διαζύγια προκαλοῦντα, κατά τάς δηλώσεις τοῦ κ. Νομάρχου εἰς τόν ᾿Αθηναϊκόν Τύπον, εὑρίσκει καλόν καί ἠθικόν, τό πρᾶγμα ἐνδιαφέρει αὐτόν τόν ἴδιον. ᾿Αλλά ὁ κ. Μιχαλακόπουλος ἐνῷ περιποιεῖται τόν κ. Γερβάσιον Παρασκευόπουλον, ὑβρίζει τούς ὑποστηρικτάς του ὡς ἰδιοτελεῖς τάχα!!! Διότι ἔτυχε νά εἴμεθα καί ἡμεῖς μεταξύ τῶν κηρυχθέντων ὑπέρ τοῦ ἔργου τοῦ κ. Γερβασίου Παρασκευοπούλου καί πρό ἡμερῶν ἐζήτησε πάλιν νά μᾶς θίξῃ, εὑρισκόμεθα εἰς τήν δυσάρεστον θέσιν νά εἴπωμεν ὅτι εἶναι ἐντροπή ἐπί τέλους νά ἀκολουθῇ μίαν τοιαύτην ἀναξίαν πολιτικήν»[52]. Ἡ δέ ἐφημερίς «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν λέγει τά κατωτέρω·

«᾿Ενῶ τήν 22 ᾿Οκτωβρίου ὁ κ. Νομάρχης ᾿Αχαΐας διά τηλ/τος ἐξύβριζε[53] τόν κ. Γερβάσιον Παρασκευόπουλον τήν 15 τοῦ ἰδίου μηνός ὁ Διοικητής τοῦ Γ΄ ᾿Αστυνομικοῦ Τμήματος, ἀπό τούς ἠθικωτέρους καί ἐντιμωτέρους ἀστυνομικούς, πολυμορφωμένος καί δικηγόρος ὁ κ. Χαράλαμπος Λεκατσᾶς, ἐρωτηθείς ἐγγράφως παρά τοῦ Εἰσαγγελέως τῶν Πλημμελειοδικῶν κ. Γ. Κόννη, ἄν συμβαίνουν ἀτοπήματα κατά τά κηρύγματα τοῦ ἁγίου Δημητρίου, ἀπήντησε ἐξυμνῶν τήν δρᾶσιν»[54] τοῦ κατασυκοφαντιμένου ἱεροκήρυκος διά τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3962/15-10-1930 ἐγγράφου του τό ὁποῖο παραθέσαμε προηγουμένως.

Ὁ ζηλωτής τῆς ἀγάπης π. Γερβάσιος, ὁ ὁποῖος χάριν τῆς δόξης τοῦ Κυρίου ἔδωσε ὅλες τίς πτυχές τῆς ζωῆς του, στίς 31 ᾿Οκτωβρίου 1930 ἀνακοινώνει στή Γεν. Συνέλευσι τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων Θηλέων «Ἁγίου Δημητρίου» οἱ ὁποῖοι συνῆλθον εἰς τό ναό τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης, ὅτι δυστυχῶς «δέν ἐπετεύχθη διευθέτησις ὑπό τοῦ ἁγίου ᾿Αργολίδος ὅσο ἀφορᾶ τήν ὥραν τῶν κηρυγμάτων καί τήν λειτουργίαν τῶν Κ.Σ. καί ὅτι ἐπί τοῦ παρόντος παύουν τά θεῖα κηρύγματα μέχρις ὅτου κανονισθῇ τό ὅλον ζήτημα ὑπό τῆς Ἱ. Συνόδου». Παραλλήλως συνιστᾶ προσευχή καί ἐπίκλισι τοῦ Ἁγ. Πνεύματος πρός φωτισμό τῶν ἀντιδρούντων.

Τά φιλόθεα πνευματικά του τέκνα, πού εἶναι ἀφοσιωμένα στόν ἐργάτη τοῦ Εὐαγγελίου καί τό ἀναπλαστικό ἔργο του, τόν ἠθικό βασανισμό τοῦ ἁγνοῦ καί ταπεινοῦ ἱεραποστόλου π. Γερβασίου, πού ἡ ζωή του ἦτο ζωντανή «μίμησι τοῦ Χριστοῦ» καθώς ἐπίσης καί τήν μέχρι ἐξευτελισμοῦ ταπείνωσι τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἱδρυθέντων Κατ. Σχολείων τοῦ ἱ. ναοῦ ἁγίου Δημητρίου, πού ἀποτελοῦν σταθμό στή νεώτερη πορεία τῆς ᾿Εκκλησίας, δέν τήν ἀνέχθησαν καί γι' αὐτό ὁμόφωνα καί παμψηφεί ζητοῦν «τήν ποινικήν δίωξιν τῶν δυσφημησάντων τήν λειτουργίαν τοῦ Κ.Σ. καί ἐν γένει τήν ὅλην δρᾶσιν τοῦ πατρός Γερβασίου ὡς πρός τε τά θεῖα κηρύγματα καί τήν λειτουργίαν τῶν Κ.Σ.»[55].

Καί ἐνῶ ὁ σεμνός ἱεροκῆρυξ διώκεται ἀπηνῶς ὑπό ἱεροκαπήλων καί θεοκαπήλων, ὑπῆρχαν καί οἱ ὀλίγοι· οἱ ἐνάρετοι, οἱ πιστοί, οἱ σύμψυχοι μέ

τόν λευίτη τῆς ἀγάπης καί τῆς ἀλήθειας, πού τοῦ συμπαραστάθηκαν.

Ἡ Ὀρθόδοξος Χριστιανική Ἕνωσις Ἀμαλιάδος σέ ἔγγραφόν της πρός τόν ἅγιο Γέροντα γράφει τά ἀκόλουθα:

Ἐν Ἀμαλιάδι τῇ 25 Νοεμβρίου 1930

Σεβαστέ μοι Πάτερ Γερβάσιε

Μετά ψυχικῆς ὀδύνης καί ἐνδιαφέροντος παρακολουθοῦμεν τά μέχρι σήμερον διαδραματιζόμενα αὐτόθι διάφορα ἐπεισόδια, ἅτινα ταράσσουσι τό θρησκευτικόν αἴσθημα τῶν ἁγνῶν καί θεοσεβῶν χριστιανῶν καί τήν ψυχήν ὑμῶν, μερικοί ἄθεοι μέ ἐπικεφαλῆς τόν Σεβασ. Μητροπολίτην.

Καί ἐπειδή κατά πᾶσαν πιθανότητα νά ἔχητε ἀηδιάσει τήν τοιαύτην ἀνιεράν κατάστασιν, ἐθεωρήσαμεν σκόπιμον νά ὑποβάλωμεν τήν θερμήν ἡμῶν παράκλησιν ἐκ μέρους τῆς Ὀρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἑνώσεως Ἀμαλιάδος, διά τοῦ Διοικητ. Συμβουλίου αὐτῆς, ὅπως δεχθῆτε καί καταλάβητε τήν κενήν θέσιν δευτέρου ἐνοριακοῦ ἐφημερίου ἐν τῷ ἐνταῦθα Μητροπολ. Ναῷ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, διά νά κηρύττητε καί τόν θεῖον Λόγον, τόν ὁποῖον ὁλόκληρος ἡ πόλις τῆς Ἀμαλιάδος ἐπιθυμεῖ νά παρακολουθῇ μετά προσοχῆς καί κατανύξεως, ἰδιαιτέρως δέ ὑποβάλῃ τήν τοιαύτην παράκλησιν ἡ Ὀρθόδ. Χριστ. Ἕνωσις Ἀμαλιάδος, ἥτις διαπνέηται ἀπό εὐσεβῆ πόθον καί θρησκευτικόν αἴσθημα καί ἀναμένει τήν παρά τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τήν ἀποστολήν ἱεροκήρυκος. Ἡ τοποθέτησίς σας ἐνταῦθα βεβαιωθεῖτε ὅτι μετά μεγάλης χαρᾶς ἤθελεν ἀκουσθῇ εἰς ὁλόκληρον τόν πληθυσμόν τῆς Ἀμαλιάδος.

Παρακαλοῦμεν νά τύχωμεν εὐνοϊκῆς ἀπαντήσεως ἐπί τοῦ προκειμένου.

Μετά τιμῆς καί θείας ἀγάπης
(τ.ὑ.) Λεωνίδας Ζαβέρδας
Μέλος Διοικ. Συμβουλίου Ὀρθ. Χρ. Ἑνώσεως
καί κατ' ἐντολήν αὐτοῦ.

Ὁ ἀρχιμ. καί μετέπειτα Μητροπολίτης Ἐδέσσης καί Πέλλης Διονύσιος Παπανικολόπουλος, ὁ ὁποῖος συνεδέετο μέ ἄρρηκτη φιλία μετά τοῦ Γέροντος, εἰς τήν ἔχουσα ἡμερομηνία 31-12-1930 ἐπιστολήν του γράφει ἀπό τόν Πόρο, ὅπου ὑπηρετοῦσε ὡς στρατιωτικός ἱερεύς τά ἀκόλουθα:

Ἐν Πόρῳ τῇ 31-12-30

Ἀγαπητέ ἀδελφέ Γερβάσιε!

Ἐπί τῷ νέῳ ἔτει ἀσπαζόμενος τήν ἡμετέραν ἀγάπην ἐν φιλήματι ἁγίῳ εὔχομαι πᾶσαν κατ' αὐτό εὐτυχίαν καί χαράν ἀπό Θεοῦ Παντοκράτορος ἀπορρέουσαν. Εἴθε ὁ ἐνανθρωπήσας Κύριος, ὁ σαρκωθείς καί ἐν μέσῳ ἡμῶν γεννηθείς νά εὐδοκήσῃ νά φωτίσῃ ὅλον τόν κόσμον εἰς τό ἀγαθόν, νά εὐδοκήσῃ δέ νά γεννηθῇ εἰς τάς ψυχάς τῶν χριστιανῶν του καί προπαντός ἡμῶν τῶν παπάδων τῶν μεγάλων καί μικρῶν καί νά μᾶς φωτίσῃ νά τόν γνωρίσωμεν καί νά συμμορφωθῶμεν μέ τό ἅγιον του θέλημα.

Εἶμαι πολύ εὐτυχής, ἀδελφέ μου, πληροφορούμενος τήν ἀποκατάστασιν τῆς ἡσυχίας ἐν τῇ κλυδωνισθήσῃ κοινωνία τῶν Πατρῶν ἐκ τῆς ἀναμοχλεύσεως ἑνός ζητήματος ὀφειλομένου εἰς τήν ἐμπάθειαν καί τήν ἁμαρτίαν, διότι λόγου ἁμαρτίας ἦτο αὕτη. Ὁ Διάβολος δέν ἔχει καμμία ἄλλην ἐργασίαν νά κάμῃ. Διαρκῶς νά πο-

λεμᾶ τό ἔργον ἐκείνων πού συνεχίζουν τό ἔργον τοῦ Χριστοῦ. Εἶσαι πιστός καί εὐσεβής ἀδελφός. Γνωρίζω τήν καρδίαν σου περισσότερον ἀπό κάθε ἄλλον καί δι' αὐτό σοῦ ἀνοίγω καί ἐγώ τήν ἰδικήν μου. Ἀνδρίζου, ἀδελφέ μου καί ὑπόμεινον διά τόν Κύριον. Ἦλθεν ἡ ἡμέρα πού «ἡ ἡμέρα διέλαμψεν καί ὁ φωσφόρος διηύγασεν» τάς ψυχάς ἐκείνων ἡ ἁμαρτία δέν τούς εἶχε τυφλώσει καί ὡμολόγησαν καί ὁμολογοῦν τήν ἀλήθειαν. Σοῦ ἀναφέρω κάποια μου στοιχομυθία μέ ἀγαπητόν φίλον ἀξιωματικόν φωτισμένον ἄνθρωπον, ἀλλά μή δυνάμενον ἀκόμη νά διακρίνη τά αἴτια ἀπό τά αἰτιατά. Διαρκῶς μέ ἐρωτοῦσε, μέ ἐρωτᾶ ποῦ κατέληξε τό ἐπεισόδιον αὐτό καί γιατί νά καταδιώκεται ἡ κίνησις καί ἡ ζωή καί γιατί νά καταδιώκονται οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τόν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου. Τοῦ ἀπήντησα· θά σοῦ εἰπῶ τό ἀπόγευμα εἰς τόν περίπατόν μας. Ξέρεις δέ πόσον συντελεῖ ἡ ἐποπτική διδασκαλία.

Τόν ἐπῆρα λοιπόν καί ἐπήγαμεν εἰς ἕνα μακρινόν περίπατον. Ἐφθάσαμεν εἰς τήν συστάδα τοῦ Δαμαλᾶ κατάφυτον ἀπό ἀγραπιδιές γεμάτες ἀπό καρπούς ἀρκετά καλούς. Εἴχομεν ὁδοιπορήσει ἐπί δύο καί πλέον ὥρας. Εἴμεθα διψασμένοι. Βλέπω τόν φίλον μου νά ῥίπτη πέτρας καί νά κρημνίζη ἀγραπίδια, τάς ὁποίας συλλέξας ἔφερε νά τάς φάγωμεν. Τοῦ εἶπα «Γιατί καϋμένε Χρυσούλη ἔρριψες πέτρας ἐπάνω στίς ἀγραπιδιές καί δέν ἐκτυποῦσες τοιαύτας ἐπάνω στά πουρνάρια;». «Μά τί λές τώρα, πάτερ, τί θά ἐκρήμνιζα ἀπό τά πουρνάρια, φύλλα ἤ βελένια; Οἱ ἀγραπιδιές ἔχουν καρπούς καί δι' αὐτό τίς ἐκτύπησα μέ ταῖς πέτραις γιά νά πέσουν οἱ καρποί καί νά τούς φάμε». «Ἰδού ἀγαπητέ μου, τοῦ εἶπα ἡ λύσις τῆς πρωινῆς σου ἀπορίας ἥν σοῦ ὑπεσχέθη. Ὅπως τά φορτωμένα ἀπό καρπούς δένδρα τά πετροβολοῦν ὁ κόσμος γιά νά φᾶνε τούς καρπούς των ὅταν ἔχουν πρός τοῦτο ὄρεξι καί δέν τό κάνουν μόνον γιά γοῦστο, ἔτσι καί τούς ἀνθρώπους τούς φορτωμένους ἀπό ἀρετές τούς κτυπᾶνε ἐκεῖνοι πού δέν ἠμποροῦν νά ἐννοήσουν τί εἶναι ἀρετή· δέν βλέπουν τάς ἀρετάς πού σκορπίζονται ἀπό τό κτύπημα αὐτό, ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι οἱ πεινασμένοι καί διψασμένοι γιά τήν ἀρετή τρέχουν καί χορταίνουν. Αὐτό ἀκριβῶς συνέβη καί εἰς τήν προκειμένην περίστασιν. Ὁ διάβολος ἐτύφλωσε τούς φθονερούς καί ἐκτύπησαν νά ῥίψουν τό δένδρον τό φορτωμένο μέ ἀρετή καί ἐργασίαν. Ἀποτέλεσμα νά γνωσθῇ ἡ ἐργασία καί ἡ ἀρετή τοῦ πατρός Γερβασίου. Νά προηγηθῇ ἡ προσοχή τοῦ κόσμου καί νά ὠφεληθοῦν ἀπό τό ῥάβδισμα αὐτό πλεῖστοι ὅσοι μεταξύ τῶν ὁποίων καί ἐγώ καί σύ. Δέν συμφωνεῖς;». Εἶδα δύο δάκρυα στά μάτια τοῦ φίλου μου. Ἔσκυψε μέ ἐφίλησε τό χέρι. Δέν εἶπε τίποτε. Ὅμως ἡ συνενόησίς μας ἐπῆλθε πλήρως.

Σέ ἐκούρασα ἀγαπητέ μου. Συγνώμη διά τήν πολυλογίαν μου. Ἡ ἀγάπη μου θέλει νά σοῦ εἰπῇ πολλά. Εὔχου. Ἔντεινε. Κατευοδοῦ καί ἀναγέννα τίς ψυχές τῶν χριστιανῶν μας. Μή φοβοῦ τούς ἀποκτείναντας τό σῶμα, τήν δέ ψυχήν μή δυναμένω βλάψαι.

Διά τάς εὐχάς σου ἐπί τῇ ὀνομαστικῇ μου ἑορτῇ καί τήν μνείαν μου ἐν τῇ θείᾳ λειτουργίᾳ θερμῶς σέ εὐχαριστῶ.

Ἀσπαζόμενός σου ἐν φιλήματι ἁγίῳ καί ἀγάπῃ Ἰησοῦ Χριστοῦ διατελῶ ἀδελφός καί συλλειτουργός ἀγαπητός.

† Ἀρχιμ. Διονύσιος

Μεταξύ τῶν ὀλίγων πιστῶν φίλων ἦτο καί ὁ τότε Μητροπολίτης Παροναξίας καί μετέπειτα Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας Ἱερόθεος Παρασκευόπουλος (1877-1961), ὁ ὁποῖος λαμβάνων γνῶσιν ὅλων τῶν τεκταινομέ-

νων ἔστειλε μία λακωνική μέν περιεκτική δέ ἐπιστολή. Εἰς τήν ἔχουσα ἡμερομηνία 3 Δεκεμβρίου 1930 ἐπιστολήν του λοιπόν μεταξύ τῶν ἄλλων γράφει:

«Ἀγαπητέ μοι Γερβάσιε, εἶσαι κληρικός. Λοιπόν πρέπει νά ἔχῃς πάντοτε ὑπ' ὄψιν σου καί ποτέ νά μή λησμονήσῃς τό τοῦ Μ. Χρυσοστόμου "*οὐδένα δέδοικα πλήν Ἐπισκόπων*".

Τό Ἐκκλησιαστικό Συμβούλιο τοῦ ἐν Πάτραις ἱ. ναοῦ ἁγ. Δημητρίου ἀπέστειλε πρός τόν μακάριο Γέροντα τό ἀκόλουθο ὑπ' ἀριθ. 68/3-12-1930 ἔγγραφον[55α].

Πρός
τόν πανοσιολογιώτατον ἀρχιμανδρίτην
Γερβάσιον Παρασκευόπουλον
ἐφημέριον ἐνορίας ἁγίου Δημητρίου
Ἐνταῦθα

Μεταβάντες σήμερον περί τήν 10 π.μ. ὥραν εἰς τήν Ἱεράν Μητρόπολιν καί ἐμφανισθέντες ἐνώπιον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μας ἐζητήσαμεν παρά τούτου, ἵνα ἐπανέλθῃ τό πρό τῆς ἐγκυκλίου του πνευματικόν καθεστώς εἰς τόν ἱερόν ναόν μας καί μᾶς ἀποστείλῃ πρός τοῦτο σχετικόν ἔγγραφον.

Εἰς τήν ἀνωτέρω πρότασίν μας, ὁ Σος ἀπήντησε «νά ἐξακολουθήσητε, ὅπως καί πρότερον, νά γίνεται ὁ ἑσπερινός μετά τάς 5 μ.μ. καί κατόπιν κήρυγμα, τοιαύτας ὁδηγίας ἔδωκα καί εἰς τάς ἄλλας ἐκκλησίας, ἔνθα γίνονται κηρύγματα». Εἰς διατυπωθέν παράπονον παρ' ἡμῶν διά τά ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ του καί τά λοιπά ἀναφερόμενα ἀτοπήματα κατά τήν διάρκειαν τῶν θείων ἑσπερινῶν κηρυγμάτων, ὁ Σεβ. αὐτολεξεί ἀπήντησεν: «**ἀτοπήματα εἰς τόν ἅγιον Δημήτριον δέν ἔγιναν**, πνευματικῷ τῷ τρόπῳ μοῦ ἀνεκοινώθησαν, ὅτι ἐγένοντο τοιαῦτα εἰς τούς ἄλλους ναούς Παντανάσσης, ἁγίου Διονυσίου καί ἁγίου Νικολάου, εἰς οὕς ἐδίδοντο καί ἐπιστολαί».

Ταῦτα ἀνακοινοῦντες εἰς ὑμᾶς, παρακαλοῦμεν, ὅπως συνεχίσητε τήν καθόλου πνευματικήν ἐργασίαν καί τό θεῖον κήρυγμα ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ τῆς ἐνορίας μας, ὅπως καί πρότερον, συμφώνως πρός τήν προφορικήν δοθεῖσαν ἄδειαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μας σήμερον περί τήν 10.30΄ π.μ. ὥραν.

Ἐν Πάτραις τῇ 3 Δεκεμβρίου 1930
Ἡ Ἐνοριακή Ἐπιτροπεία
Ἱεροῦ Ναοῦ ἁγίου Δημητρίου

Ὁ Διευθύνων Σύμβουλος
(τ.σ.ὑ.) Κωνσταντῖνος Καρτσούνης

Τά μέλη
(τ.ὑ.) Ἀντ. Ν. Ἀγουρίδης
(τ.ὑ.) Εὐστ. Δ. Συνούρης

Ὁ μακάριος Γέροντας μόλις ἔλαβε τό προαναφερθέν ἔγγραφον ἔστειλε πρός τόν Μητροπολίτην του τήν κάτωθι ἐπιστολήν:

Ἐν Πάτραις τῇ 4/12/1930

Σεβασμιώτατε, προσκυνῶ.

Οἱ κ. Ἐπίτροποι τῆς ἐνορίας μου μοί ἐγνώρισαν ὅτι ἐπετρέψατε τήν ἐξακολούθησιν τῶν ἑσπερινῶν θείων κηρυγμάτων.

Ἔχω τήν ἐπιθυμίαν πρό τῆς ἐπαναλήψεως αὐτῶν ν' ἀσπασθῶ τήν ἁγίαν ὑμῶν Δεξιάν· νῦν, μέχρις οὗ δυνηθῶ νά ἐμφανισθῶ καί προσωπικῶς, ἵνα ἀσπασθῶ Αὐτήν, παρακαλῶ νά μοι ἐπιτρέψητε ἵνα διά τῆς παρούσης μου ἀφοῦ κλίνω γόνυ ἐνώπιόν της —κατά καθῆκον ἱεραρχικόν— ν' ἀσπασθῶ εὐλαβῶς Αὐτήν, ἐπικαλούμενος τόσον ἐπ' ἐμέ ὅσον καί ἐπί τό ἔργον τάς θεοπειθεῖς εὐχάς της καί εὐλογίας.

Ἐπί τούτοις καί αὖθις κατασπαζόμενος τήν ἁγίαν ὑμῶν Δεξιάν

ὑποσημειοῦμαι εὐλαβῶς

(τ.ὑ.) ἀρχιμ. Γερβ. Παρασκευόπουλος

Ἐνῶ ὁ φωτισμένος ἐραστής τῆς Ἱερωσύνης εἶναι σκυμμένος στό θεῖο Ἀμπελῶνα, οἱ σατράπαι μέ ἐγκόλπια ἔστειλαν ἀπό τήν Ἀθήνα τό κάτωθι φερμάνι ἤ βεράτι στό συνειδητό συνεχιστή τῶν ὑψηλοτέρων παραδόσεων τῆς Ὀρθοδοξίας π. Γερβάσιο πού συνδύαζε τήν Ὀρθόδοξη Μοναχική ἀσκητική πολιτεία μέ τήν δράσι καί τήν ἱεραποστολή μέσα στόν κόσμο:

Ἀριθ. Πρωτ. 3276 / Διεκ. 2773 — Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Δεκεμβρίου 1930

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρός

Τόν Ἀρχιμ. Γερβάσιον Παρασκευόπουλον

Καλεῖσαι νά ἐμφανισθῇς προσωπικῶς ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου τῇ 22α Ἰανουαρίου 1931, ἡμέρα Πέμπτη καί ὥρα 9 π.μ., ἵνα δικασθῇς ὡς κατηγορούμενος ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου.

Προσεπιδηλοῦμέν σοι ὅτι, ἄν μή ἐμφανισθῇς τῇ ὡς ἄνω ὁρισθείσῃ ἡμέρᾳ καί ὥρᾳ, θέλεις δικασθῇ ἐρήμην.

† ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος, πρόεδρος

Ὁ Α΄ Γραμματεύς

Ἀρχιμ. Γερμανός Ρουμπάνης

Ὁ ἅγιος ὑπέβαλε πρός τήν Δ. Ἱ. Σύνοδο ἀπολογητικό ὑπόμνημα εἰς τό ὁποῖο μεταξύ ἄλλων ἀναφέρει τά κάτωθι:

Ἀπολογία

ἀρχιμ. Γερβ. Παρασκευοπούλου
ἐφημερίου τοῦ ἐν Πάτραις Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου
κατηγορουμένου καί διά τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3276/16-12-30 κλητηρίου ἐγγράφου
τῆς Σης Δ. Ἱερᾶς Συνόδου εἰς ἀπολογίαν ἐνώπιον Αὐτῆς κληθέντος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 22α Ἰανουαρίου 1931

Πρός

Τήν Σεβαστήν Δ. Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἐκλήθην διά τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3276/16-12-30 κλητηρίου ἐγγράφου ἵνα ἐμφανισθῶ αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου, ἵνα δικασθῶ ὑπ' Αὐτῆς «ὡς κατηγορούμενος ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ, καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου».

Εἰς τό τριπλοῦν τῆς κατηγορίας, εὐλαβῶς παρακαλῶ νά μοι ἐπιτραπῇ ἵνα ἀπολογηθῶ ἐνώπιον Αὐτῆς γραπτῶς μόνον.

Καί πρῶτον ἐπί τοῦ κατηγορητηρίου.

Τήν κατηγορίαν **ἐπί ἀπειθείᾳ** –ἐφ' ὅσον ὡς ἀπείθεια ἐχαρακτηρίσθη ἡ μή συμμόρφωσίς μου πρός τήν ὑπ' ἀριθ. 2111/25-9-30 ἐγκύκλιον τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μου, Ἁγίου Πατρῶν-, αἴρει, ὡς πιστεύω, ἡ ἀπό α΄ Ὀκτωβρίου π.ἔ. νομίμως καί κανονικῶς ὑποβληθεῖσα τῇ Σεβαστῇ Δ. Ἱερᾷ Συνόδῳ μήνυσίς μου –ἧς ἀντίγραφον νομίμου ἐπιδοτηρίου ὧδε ἐπισυνάπτω, ὑπ' αὔξ. ἀριθ. 1 συνημμένων– ἐπέχουσα καί θέσιν ἐφέσεως κατά τῶν ἀποφάσεων καί τοῦ δικαιολογητικοῦ τῆς ἀλλαγῆς τῶν ὡρῶν ὡς πρός τό θεῖον κήρυγμα, τῆς ὡς εἴρηται ἐγκυκλίου.

Ἐφ' ὅσον δέ βεβαιωμένως ἡ μή συμμόρφωσίς μου ἀρχήν ἔλαβε μετά τήν ὑποβολήν καί ἐπίδοσιν τῆς διαληφθείσης μηνύσεώς μου, συνεμορφώθην δέ ἅμα τῇ πληροφορίᾳ ὅτι ἡ ἐν λόγῳ μηνυτήριος ἔφεσίς μου ἀπερίφθη ὑπό τῆς Δ. Ἱ. Συνόδου –φρονῶ ὅτι κατηγορία ἐπί ἀπειθείᾳ δέν πρέπει νά μοι προσαφθῇ. Εἰς τοῦτο μέ ἐνισχύει καί ἡ ἀκολούθως ὑπό τῆς Σης Δ. Ἱερᾶς Συνόδου καί τοῦ Σου Μητροπολίτου μου δ ι κ α ί ω σ ι ς τῆς πρός καιρόν ὥρας ἀπορριφθείσης ὡς ἄνω ἐφέσεώς μου, ὡς τοῦτο βεβαιοῦται ἐκ τῆς δοθείσης ἐντολῆς, ἵνα τά θεῖα ἀπογευματινά κηρύγματα ἄρχονται οὐχί τήν 4ην μ.μ. ὡς ὥριζεν ἡ διαληφθεῖσα ἐγκύκλιος– ἐπί παραβάσει τῆς ὁποίας ἤδη δικάζομαι, –ἀλλά τήν 6ην μ.μ., ἤτοι μετά τήν δύσιν τοῦ ἡλίου, γνωστοῦ ὄντος ὅτι τόν Δεκέμβριον ὁ ἥλιος δύει πρό τῆς 5.30΄ μ.μ.–. Καί λέγω τήν 6ην μ.μ. διότι ἅπαξ ὡρίσθη ἵνα τό θεῖον κήρυγμα, τό ἀπογευματινόν, γίνεται καί ἀκριβέστερον ἄρχεται μετά τόν ἑσπερινόν, ὥραν δέ ἐνάρξεως τοῦ ἑσπερινοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ διάρκεια δέν δύναται νά εἶναι βραχυτέρα τῶν 3/4 ὥρας - ἡ 5η μ.μ. ἀναγκαίως ἕπεται ὅτι ἡ ἔναρξη τοῦ ἑσπερινοῦ κηρύγματος θά συνέπιπτε κατά τήν 6ην μ.μ. ἤτοι μετά τήν δύσιν τοῦ ἡλίου.

Ἀλλά καί ἕτερον γεγονός, μεμαρτυρημένον, βεβαιοῖ τήν δικαίωσιν τῆς μηνυτηρίου ἐφέσεώς μου, ἀπ' αὐτῆς τῆς ὑποβολῆς καί ἐπιδόσεως αὐτῆς· ἐν τῇ ἐν Πάτραις ἐκδιδομένῃ ἐφημερίδι «Νεολόγος Πατρῶν», δημοσιεύεται τῇ 12 Ὀκτωβρίου π.ἔ. εἰς τήν 3ην σελίδα αὐτῆς καί μέ παχέα στοιχεῖα ἐπίσημον ἀνακοινωθέν τοῦ ἐν Πάτραις Ἱερ. Ναοῦ Παντοκράτορος, περιλαμβάνον καί τά ἑξῆς «... Μετά μεσημβρίαν δέ τῆς αὐτῆς ἡμέρας καί περί ὥραν 5ην μ.μ. συμφώνως τῷ προγράμματι τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως θέλει κηρύξει ἐπίσης τόν θεῖον λόγον» (οἱ Ἐπίτροποι), ἐπισυνάπτω ἔντυπον τῆς ἐφημερίδος ὑπ' ἀρ. 2. Κατόπιν τοῦ ἀνακοινωθέντος τούτου οὔπω διαψευσθέντος, εἶναι δίκαιον νά μοι προσαφθῇ κατηγορία ἀπειθείας, ἀφοῦ αὐτή αὕτη ἡ Σή Ἱερά Μητρόπολίς μου ἀκυροῖ καί ἀναιρεῖ τόσον πανηγυρικῶς καί δημοσίᾳ τήν διαληφθεῖσαν ἐγκύκλιον Αὐτῆς; Καί οὐ μόνος τοῦτο ἀλλά καί τούς λόγους, δι' οὕς ἐξέδωκεν αὐτήν· καί οἱ λόγοι οὗτοι εἶναι «τά ἀτοπήματα», τά ὁποῖα ἐγίνοντο ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς ὑπό τό ἑσπερινόν σκιόφως τῶν Ναῶν; Διότι ἐν ταῖς μετά ταῦτα διαταγαῖς οὐδεμία σύστασις γίνεται περί ἀτοπημάτων.

Καί ἤδη ἄς μοι ἐπιτραπῇ εὐλαβῶς νά ὑποβάλω ὑπ' ὄψιν τοῦ Δικαστηρίου τήν ἑπομένην ἀπορίαν μου· ἐπετρέπετο εἰς ἐμέ ν' ἀναγνωρίσω καί ὁμολογήσω δημοσίᾳ τήν κατ' ἐμοῦ δημοσίᾳ καί διά τόσον ἐπισήμου ἐγγράφου, ὁποῖον εἶναι μία ποιμαντορική ἐγκύκλιος, προσαπτομένων μοι βαρυτάτην κατηγορίαν περί ἀτοπημάτων, συμβαινόντων κατά τήν διάρκειαν τῶν ἑσπερινῶν κηρυγμάτων, ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ ἐν ᾧ ἐκήρυττον καί τῶν ὁποίων ἡ εὐθύνη θά ἐπερρίπτετο **εἰς ἐμέ** ὡς καί ἐγένετο; (Πρός πίστωσιν τούτου

ἄς ἀναγνωσθῇ, παρακαλῶ, ἡ ἀπό 8ης Ὀκτωβρ. μήπω διαψευσθεῖσα διά τοῦ τύπου συνέντευξις τοῦ Σεβ. ἐν ᾗ ἀπεριφράστως ἀναφέρεται: «Μετεχειρίσθην τήν λέξιν αὐτήν, ἐνῶ θά ἔπρεπε νά μεταχειρισθῶ ἄλλην βαρυτέρα.... Ἴσως ὁ ἀρχιμανδρίτης Γερβάσιος νά μή τελῇ ἐν γνώσει τῶν ἀτοπημάτων αὐτῶν...». (Βλέπε ἔντυπον ὑπ' ἀριθ ἐπισυναπτ. 3). Ἄς μοι ἐπιτραπῇ νά ἔχω τήν γνώμην, ἥν εὐλαβῶς ὑποβάλλω καί ὑπ' ὄψιν τοῦ Σεβ. Δικαστ. ὅτι ἡ συμμόρφωσίς μου θά ἐπεβεβαίωνε τήν περί ἀτοπημάτων καί τά λοιπά κατ' ἐμοῦ, τῶν ἀκροατῶν, μαθητῶν καί μαθητριῶν τῶν Κ.Σ. βαρυτάτην ταύτην κατηγορίαν, τήν διά Ποιμαντορικῆς Μητροπολιτικῆς ἐγκυκλίου διασαλευθεῖσαν καί τότε, ἐγώ αὐτός θά ἐδολοφόνουν ἠθικῶς τό θεῖον κήρυγμα καί τήν ὑπόληψιν τῶν ἀκροατῶν αὐτοῦ. Τοιοῦτο τι ἄς μοι ἐπιτραπῇ νά εἴπω, ἠδυνάτουν νά πράξω...

Τήν ἑτέραν κατηγορίαν, **τήν ἐπί φατρίᾳ**, ἄς μοι ἐπιτραπῇ (δυσανάγνωστη μία λέξις) μόνον νά προσπαθήσω νά πείσω ἐμαυτόν ὅτι δύναται νά χωρήσῃ κατ' ἐμοῦ, ἀφοῦ πρότερον ἐφαρμοσθῶσι καί ἐν προκειμένῳ τά περί ἀποδεικτικῶν μέσων τοῦ Ποινικοῦ Δικαίου τῆς Ἀνατολ. Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὁρίζοντες ὅτι «τό ἐκκλησιαστικόν δικαστήριον δέν περιορίζεται εἰς τάς ὑπό τοῦ κατηγόρου καί τοῦ κατηγορουμένου προσαχθείσας ἀποδείξεις, δυνάμενον πρός πλήρη διασάφησιν τῆς ὑποθέσεως νά διατάξῃ ἐξ ἐπαγγέλματος νέας ἀποδείξεις. Οὕτως ἐν τῷ κατά τοῦ Ἀθανασίου δίκῃ ἡ ἐν Τύρῳ σύνοδος ἔτος 335 μΧ. κατέστησεν ἐξ ἐπαγγέλματος ἐπιτροπείαν ἐξ ἐπισκόπων πρός ἀκριβῆ ἐπιτόπιον ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως... ὡσαύτως ἡ ἐν Κων/πόλει Σύνοδος ἔτος 448 κατέστησεν ἐπιτροπήν ἐκ πρεσβυτέρων καί διακόνων πρός ἐξακρίβωσιν τῆς κατά τοῦ Εὐτυχοῦς ἐπί ὑποκινήσει στάσεως...» (Ποιν. Δίκαιον Ἀνατολ. Ὀρθοδ. Ἐκκλησίας ὑπό καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Κ. Μ. Ράλλη, σελ. 549, ἔκδ. 1907). Πλήν ἐάν, ὅπερ δέν θέλω νά πιστεύω ἡ κατηγοροῦσα με προϊσταμένη μου Ἐκκλησ. Ἀρχή, πᾶσαν αὐθόρμητον καί αὐτοπροαίρετον ὑπέρ τοῦ θείου κηρύγματος δημοσίαν ἐκδήλωσιν τῶν τροφίμων Αὐτοῦ θέλει νά ὑποτιμᾷ καί ὡς φατρίαν, ὑποκινουμένην παρ' ἐμοῦ χαρακτηρίζῃ. Ἀλλ' ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ κατηγορία –ἐάν διαφέρον εἶχε νά ἐξακριβώσῃ τό τῆς φατρίας κανονικόν ἔγκλημα, ὅπερ μοι προσῆψεν ἀβασανίστως– ἔδει νά καλέσῃ καί ἀνακρίνῃ **καί ἕνα τουλάχιστον** ἐκ τῶν εἰς ἑκατοντάδα ἀνερχομένων ἀκροατῶν μου ἤ **ἕνα** ἐκ τῶν ἐπίσης κατά ἑκατοντάδας ἐξεγερθέντων δημοσιογραφικῶς κατά τῶν περιοριστικῶν μέτρων, ὅσον ἀφορᾷ τάς ὥρας τοῦ θείου κηρύγματος, τῆς ὑπ' ἀριθ. 2111 ἐγκυκλίου. Ἐκ τοῦ ὅτι **οὐδέ ἕνα** ἐκ τούτων ἐκάλεσεν **οἴκοθεν** ἵνα ἀνακρίνῃ ἄς μοι ἐπιτραπῇ τοῦτο –νά ἐκφράσω τό παράπονον καί νά πιστεύω ὅτι μέ ἠδίκησε, κατηγοροῦσα με οὕτως ἐπί φατρίᾳ. Καί νά παραπονοῦμαι μάλιστα ζωηρότερον, διότι πρός ἀπόδειξιν τῆς ἐπί φατρίᾳ κατηγορίας ἐκάλει ἐξ ἐπαγγέλματος καί ἀνέκρινε πάντας τούς φανερούς ἐχθρούς τοῦ θείου κηρύγματος. Ἐάν δέ ὡς πρός τινα ἠπατήθη, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τούς κακούς ὑπολογισμούς καί ἐσφαλμένας πληροφορίας τῶν ἀφανῶν καί κεκρυμμένων ἐχθρῶν τοῦ θείου κηρύγματος, τῶν συνεργῶν τῆς κατηγορίας.

Ἀλλ' οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος κληθέντες καί ἐξετασθέντες ὡς μάρτυρες τῆς κατηγορίας φανεροί ἐχθροί τοῦ θείου κηρύγματος εἶναι κατά τό αὐτό ὡς ἄνω Ποινικόν Δίκαιον, ἐν σελ. 551-552, ἀνίκανοι πρός μαρτυρίαν· διότι ἀναγράφεται «ἀνίκανοι πρός μαρτυρίαν» καί ἑπομένως ἀποκλειόμενοι μάρτυρες εἰσιν:
... δ) οἱ φιλίως μέν πρός τούς κατηγόρους, ἐχθρικῶς δέ πρός τόν κατηγορούμενον ἔχοντες». Καί ἐπειδή τό αὐτό Ποινικόν Δίκαιον αὐτόθι, ἐν σελ. 552, διαλαμβάνει· «οἱ μάρτυρες ἀπαιτεῖται νά ὦσιν ἀδιάβλητοι, ἀγαθοί, ἀκατηγόρητοι», δηλῶ ὅτι εἰς περίπτωσιν καθ' ἥν οἱ τῆς κατηγορίας μάρτυρες 1) Κωνσταντ. Ἀλεξόπουλος, 2) Ἰω. Πανούσης, 3) Ἀντών. Παλούμπης, 4) Πλάτων Παλούμπης, 5) Σταῦρος Ζύγουρας, 6) Νικολ. Θεοχά-

ρης, 7) Ἀνδρ. Μπακόπουλος, 8) Χαράλαμπος Καντρῆς, 9) Θεόδωρος Λιαπῖκος, 10) Παντελῆς Χρονόπουλος καί ἄλλοι τινές ἤθελον βεβαιώσει, παρουσίᾳ καί ἐμοῦ, ἐνώπιον τῶν Ὑ. Σεβασμιοτήτων καί τῆς Α.Μ. ὅτι διάκεινται **ἀγαθῶς** ἀπέναντι ἐμοῦ προσωπικῶς καθώς καί τοῦ παρ' ἐμοῦ διενεργουμένου θείου κηρύγματος— δηλῶ, ἐπαναλαμβάνω, ὅτι ἀποδέχομαι τήν **ἐπί φατρίᾳ** κατηγορίαν ἐξ ὁλοκλήρου· ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἄς μοι ἐπιτραπῇ νά χαρακτηρίσω ταύτην ὡς κατασκεύασμα καί ἔργον τοῦ μισοκάλου Διαβόλου.

Ἀλλά τί εἴπω καί τί λαλήσω διά τό τρίτον μέρος τῆς κατηγορίας, τῆς **ἐπί καταφρονήσει** τοῦ οἰκείου **Ἱεράρχου**; Ὡμολογημένως ἐξίσταμαι διά τήν ἐπινόησιν ὑπό τῶν κατηγόρων μου καί τῆς κατηγορίας ταύτης, ἐκτός ἐάν ὡς καταφρόνησις ἐχαρακτηρίσθη ἡ εὐτολμία μου πρός ἀπόκρουσιν κατηγορίας δεινῆς κατά τῆς προσωπικῆς... ἤ ἡ σεμνή καί χριστιανική δημοσία ἀπολογία μου πρός ἀναίρεσιν τῆς δεινοτέρας ἐξ ὅσων θά ἠκούσθησαν ἀπ' αἰώνων κατά θεολόγου κληρικοῦ καί ἱεροκήρυκος ἀπό εἰκοσαετίας...».

Ἐκτός ἀπό τήν προαναφερθεῖσα ἀναφορά - ἔνσταση κατά τῆς σχηματισθείσης δικογραφίας, ἡ ὁποία στερεῖται κατά τάς γενικάς ἀρχάς τοῦ Δικαίου ὅσον καί κατά τό Ποιν. Ἐκκλησιαστικόν Δίκαιον στοιχεῖον αὐτοῦ τῆς ἀμεροληψίας» ὁ Παππούλης στίς 29/1/1931 ὑπέβαλε πρός τήν Ἱερά Σύνοδο καί τό κάτωθι ἀπολογητικό ὑπόμνημα:

Ἐνώπιον

τῆς Σῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου.

Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς.

Κατά τό κοινοποιηθέν μοι ἐγκλητήριον καλοῦμαι νά δικασθῶ ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου.

Ὁ πρός ὑποστήριξιν τῆς κατηγορίας ταύτης καταρτισθείς φάκελλος περιλαμβάνει τριάκοντα τρεῖς (33) καταθέσεις μαρτύρων κατηγορίας καί μόλις ἕξ (6) καταθέσεις μαρτύρων ὑπερασπίσεως ἐκ τῶν ὀκτώ (8) προταθέντων.

Ἀλλ' ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν κατατιθεμένων ἤδη πρό τοῦ σεπτοῦ Δικαστηρίου ὑμῶν ἐνόρκων καταθέσεων ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδικείου Πατρῶν ὑπό ἕνδεκα κατοίκων Πατρῶν, ἐκ τῶν 33 μαρτύρων τῆς κατηγορίας οἱ 18 οὐδέποτε ἐθεάθησαν εἰς τά ἑσπερινά τοῦ ἁγίου Δημητρίου κηρύγματα· ἤτοι οἱ 1) Κωνστ. Ἀλεξόπουλος[55β], 2) Ἰω. Πανούσης· 3) Ἀντώνιος Παλούμπης· 4) Πλάτων Παλούμπης· 5) Κωνστ. Σαραντόπουλος· 6) Παν. Ἀρβανιτόπουλος· 7) Τάκης Πριονᾶς· 8) Ἀνδρ. Μπακόπουλος· 9) Νικόλ. Θεοχάρης· 10) Θεόδ. Κωνσταντινίδης· 11) Εὐστ. Δεσινιώτης· 12) Θεόδ. Λιαπῖκος· 13) Παντ. Χρονόπουλος· 14) Χαραλ. Κανδρῆς· 15) Ἀναστ. Παπαγεωργίου· 16) Κυρ. Νικολόπουλος· 17) Δημ. Καρυτινός καί 18) Σπ. Λίτσας.*

---

* Ἄς μᾶς ἐπιτραπεῖ παρακαλῶ εἰς τό σημεῖον αὐτό, χάρι τῆς ἱστορίας, νά ἀναφέρουμε ὅτι εἰς τό ἐρώτημα «Πόσας ἡμέρας ὀφείλουν ν' ἀπέχουν ἀλλήλων οἱ ἐν γάμῳ πρό τῆς ἁγίας κοινωνίας;», ὁ κήρυκας τῆς μετανοίας ἀπαντοῦσε: «καθ' ἡμᾶς, τό ἐλάχιστον 4-5 ἡμέραι εἶναι ἀρκεταί, ἵνα μή ἐπιθέτωμεν φορτίον δυσβάστακτον»[55γ]. Γιατί ἀναφέρουμε τοῦτο καί ποία σχέσι ἔχει μέ τό μαρτύριο τοῦ ὁσίου πατρός ἡμῶν Γερβασίου; Συντόμως καί ἀκροθιγῶς ἀναφέρουμε ὅτι εἰς τάς μαρτυρικάς καταθέσεις των, οἱ πονηροί Πατρινοί κατήγοροι ἀναφέρουν

Καταθέτω τάς ὑπ' ἀριθ. 93, 94, 95, 128 καί 129 ἐνόρκους βεβαιώσεις ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδικείου Πατρῶν. Ἐξ αὐτῶν δέ οἱ μέν Θεόδ. Λιαπῖκος καί Παντ. Χρονόπουλος ὑπῆρξαν μάθηταί τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων καί ἀπεβλήθησαν δι' ἀνάρμοστον διαγωγήν· (βλέπε ὑπ' ἀριθ. 94 ἔνορκον βεβαίωσιν), ὁ δέ Χαραλ. Καντρῆς διατελεῖ καί ὑπό κατάστασιν πτωχεύσεως ὡς ἐμφαίνεται διά τῆς ὑπ' ἀριθ. 3601 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοδικείου Πατρῶν, ἧς ἀντίγραφον καταθέτω καί συνεπῶς οἱ τρεῖς τελευταῖοι μή ἔχοντες τό ἀδιάβλητον κατ' οὐδένα λόγον θά ἠδύναντο νά χρησιμοποιηθῶσιν ὡς μάρτυρες κατά κληρικοῦ. Ἐπί πλέον δέ πάντες οἱ ἀνωτέρω μάρτυρες καθώς καί ἄλλοι τινές ἐκ τῶν μαρτύρων τῆς κατηγορίας, μολονότι παρ' ἐμοῦ οὐδεμίαν ἔλαβον ἀφορμή ἀλλά μόνον διότι διεφώνησα πρός αὐτούς διά τά μέτρα τῆς τάξεως τά ἐπιβληθέντα εὐδοκίμως ἀπό ἱκανῶν ἐτῶν εἰς τόν ἱερόν Ναόν Ἁγ. Δημητρίου, διάκεινται ἀφ' ἱκανοῦ καί δεδηλωμένως δυσμενῶς πρός ἐμέ. (Βλέπε τάς ὑπ' ἀριθ. 93, 94 καί ἰδίᾳ τάς ὑπ' ἀριθ. 95 καί128 ἐνόρκους βεβαιώσεις).

Θά ἐζήτουν λοιπόν τήν ἄδειαν νά παραπονεθῶ εὐλαβῶς ἐπί τό ὅτι ἡ Ἀνακριτική Ἀρχή ἐποιήσατο τήν ἐπιλογήν μεταξύ τῶν προσωπικῶς δυσηρεστημένων ἄνευ ἀποχρῶντός τινος λόγου ἐναντίον μου· ἐπί πλέον δέ καί μεταξύ ἐκείνων, οἵτινες οὐδέποτε παρευρεθέντες εἰς τά ἑσπερινά μαθήματα καί τά εἰς τά Κατηχητικά Σχολεῖα διδασκόμενα καί μή παρακολουθήσαντες ἐκ τοῦ σύνεγγυς τήν ἐργασίαν ἡμῶν, θά εἶναι ὀλιγώτερον παντός ἄλλου ἐκ τῶν ἐν Πάτραις ἁρμόδιοι νά κρίνωσι τό ἔργον καί νά μαρτυρήσωσι περί αὐτοῦ.

Πόσον δέ ἐμπαθῶς τινες ἐκ τῶν μαρτύρων τούτων τῆς κατηγορίας ἐκφράζονται περί ἐμοῦ ἀδικοῦντες τό ὅλον ἔργον, ἐμφαίνεται συγκεκριμένως ἐκ τῶν ἑξῆς παραδειγμάτων. Ὁ Κωστ. Σαραντόπουλος παρουσιάζεται καταθέτων ἐνόρκως ὅτι οἱ ἀκολουθοῦντες τά κηρύγματα μου «ὡς ἐπί τό πολύ εἶναι μέθυσοι καί ἄνθρωποι τῆς τελευταίας ὑποστάθμης», ἐν ᾧ εἶναι βεβαιωμένον ὅτι ἡ σύζυγός του Εὐγενία Κ. Σαραντοπούλου εἶναι ἐκ τῶν ἀνελλιπῶς ἀκολουθούντων ἅπαντα τά κηρύγματά μου, ἡ δέ μονογενής θυγάτηρ του Μαριάννα, ἀριστοῦχος διδασκάλισσα τοῦ Ἀρσακείου ὄχι μόνον εἶναι τακτικόν μέλος τοῦ Κατηχητ. Σχολείου Θηλέων, ἀλλά καί διευθύνει ἕν ἐκ τῶν τμημάτων περιλαμβάνον θήλεα, ζῶσι δέ ἀμφότεραι ἁρμονικώτατα μετά τοῦ συζύγου καί πατρός. Ὡσαύτως ὁ μάρτυς Σπυρ. Λίτσας ἐν ᾧ αὐτός παρουσιάζεται ἐν τῇ καταθέσει του δυσμενῶς ἐκφραζόμενος κατ' ἐμοῦ, ἐξ ἄλλου ὁ μονογενής υἱός του Βασίλειος, ἄχρις οὗ εἰσῆλθεν εἰς τήν ἐφηβικήν ἡλικίαν διετέλει μαθητής τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου ἀπό τῆς ἱδρύσεως αὐτοῦ, ἡ δέ γυναικαδέλφη του Ἀμαλία Ἀγαπητοῦ, ἀποτελοῦσα μέλος τῆς οἰκογενείας του, τυγχάνει μέχρι σήμερον ἐκ τῶν ἀνελλιπῶς ἀκολουθούντων τά ἑσπερινά κηρύγματά μου· ζῶσι δέ ἐν ἄκρᾳ ἁρμονίᾳ.

Ἐπί πλέον θά ἐζήτουν τήν ἄδειαν νά ἐπιστήσω τήν προσοχήν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς τάς συμπληρώσεις, τάς ὁποίας φέρουσι τά πλεῖστα τῶν πρωτοτύπων καταθέσεων τῶν μαρτύρων τῆς κατηγορίας. Ὡς τεκμαίρεται, ἐκ τοῦ διαφόρου χρώματος τῆς μελάνης

ὅτι ὁ διάκονος τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως π. Γερβάσιος «Ἔχει διαιρέσει οἰκογένειες μέχρι σημείου ἡ σύζυγος νά μήν ἀκούῃ τόν σύζυγον», «Ἐπεμβαίνει στίς οἰκογένειες καί ἐπιφέρει τήν διαίρεσιν», «Συγκεκριμένα καταθέτω ὅτι ἐμέ τόν ἴδιον ἔχει φέρει εἰς διάστασιν μετά τῆς οἰκογενείας μου καί δέν δύναμαι καθόλου νά ἐπιβληθῶ», «Ἐγώ δέν πηγαίνω εἰς τόν ἅγιο Δημήτριο, ἀλλά μανθάνω ὅτι παρασύρει τίς γυναῖκες καί δημιουργεῖ ἔριδες μεταξύ τῶν συζύγων».

καί ἐκ τῆς προδήλου παρεμβολῆς καί παρενθέσεως τῶν γραμμῶν, τό κατηγορητήριον ἐν ταῖς ἀνακρίσεσι συνεπληρώθη μεταγενεστέρως, μετά ὀκτώ ἕως δέκα (8-10) ἡμέρας, ὅτε ληφθέντος τοῦ ἀπό 18ης ἐγγράφου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, δι' οὗ διετάσσοντο κατ' ἐμοῦ ἀνακρίσεις ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου ἱεράρχου, ἐτροποποιεῖτο τό κατηγορητήριον. Ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς μελάνης, ὡς εἴπομεν καί τῶν παρεμβεβλημένων γραμμῶν αἱ προχρονολογημέναι ἀπό τῆς 13ης μέχρι τῆς 18ης Ὀκτωβρίου π.ἔ. καταθέσεις συνεπληρώθησαν προχείρως, συμμορφωθεῖσαι πρός τό ἀπό 18ης Ὀκτωβρίου π.ἔ. ἔγγραφον τῆς Δ. Ἱ. Συνόδου. Ζητῶ καί αὖθις τήν ἄδειαν νά διαμαρτυρηθῶ εὐλαβῶς διά τήν τοιαύτην διεξαγωγήν τῶν ἀνακρίσεων καί τήν προδήλως ἐμβαλωματικήν συμπλήρωσιν αὐτῶν καί τοσοῦτῳ μάλλον, ὅσῳ ἐπρόκειτο περί κατηγορητηρίου ἐπάγοντο ἀμελητί τήν καθαίρεσιν, διά τό ὁποῖον ἡ ἀνάκρισις μετά μεγαλυτέρας προσοχῆς ἔδει νά χωρήσῃ ἐπί τό ἔργον αὐτῆς.

Ὅτι αἱ συμπληρώσεις αὗται εἰς τόν φάκελλον τῆς δικογραφίας ἐγένοντο μεταγενεστέρως ἀποδεικνύεται καί ἐκ τῶν ἑξῆς:

α) Ἀπό τήν λέξιν **αὐτεπαγγέλτως**, ἡ ὁποία ὑπάρχει εἰς τά πρακτικά τῶν ἐξετασθέντων μαρτύρων μέχρι τῆς 18ης Ὀκτωβρίου π. ἔ. —αὐτεπαγγέλτως δέ ἐνήργει κατ' ἐμοῦ ἀνακρίσεις ὁ Σεβασμιώτατος ἀπό τῆς 13ης Ὀκτωβρίου π.ἔ. **οὐχί** ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ κ.λ.π., ἀλλά κυρίως καί κατά πρῶτον λόγον πρός ἐπιβεβαίωσιν καί μαρτυρικῶς τῶν πνευματικῶς αὐτῷ καταγγελθέντων ἀτοπημάτων, ἐρωτικῶν συνεντεύξεων κ.λ.π. καί β) ἐκ τοῦ ὑπ. ἀριθ. 2143 ἀπό 18ης Ὀκτωβρίου π.ἔ. ἐγγράφου Αὐτοῦ, δι' οὗ καλοῦμαι ἐμφανιζόμενος ἐνώπιον Αὐτοῦ ν' ἀπολογηθῶ ἐπί ἀποδιδομένη μοι κατηγορίᾳ. Εἰς ἀπολογίαν δέ ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ καί καταφρονήσει ἐκλήθην βραδύτερον, μετά τήν λῆψιν ὑπό τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μου τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2989/18-10-30 ἐγγράφου τῆς Σῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου, δι' οὗ ἀνετίθετο Αὐτῷ ἵνα ἐνεργήσῃ κατ' ἐμοῦ ἀνακρίσεις ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου. Ἐφ' ὅσον ἑπομένως ἡ κατ' ἐμοῦ κατηγορία ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ κ.λ.π. ἀπηγγέλθη καί διετάχθη ὑπό τῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου, φρονῶ ὅτι τό κατηγορητήριον τό ὁποῖον ὑπάρχει εἰς τάς μέχρι τῆς 18ης Ὀκτωβρίου π.ἔ. ἐνόρκους καταθέσεις ἤτοι «ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου» εἶναι **προσθήκη**, γενομένη ἐν ἀπουσίᾳ καί ἀγνοίᾳ τῶν ἐξετασθέντων μαρτύρων καί μάλιστα προσθήκη μεταβαλοῦσα οὐσιαστικῶς τήν ἔννοιαν τοῦ ἀρχικοῦ κατ' ἐμοῦ κατηγορητηρίου. Καταθέτω ἀντίγραφον τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2143/18-10-30 ἐγγράφου τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μου.

Ὡσαύτως ὡς πρός τάς καταθέσεις τῶν μαρτύρων θά ἐδικαιούμην νά ἐκφράσω τήν ζωηράν ἔκπληξίν μου, διότι μεταξύ αὐτῶν ὑπάρχουσι καί πρόσωπα τά ὁποῖα ὄχι μόνον ἐγώ, ἀλλά καί Ὑμεῖς, Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, δέν εἶναι δυνατόν νά παραδεχθῆτε ὅτι ἠδύναντο νά μαρτυρήσωσι δυσμενῶς περί ἐμοῦ. Οὕτως ὡς μάρτυς κατηγορίας φέρεται ὁ Μιχαήλ Ἀντωνόπουλος, τοῦ ὁποίου περισσότερον παντός ἄλλου ἐνορίτου μου ἐπισκέπτομαι τήν οἰκογένειαν, ἥτις ὡς μόνον πνευματικόν της ἔχει καί ἤδη ἐμέ. Ὡσαύτως ὡς μάρτυς κατηγορίας φέρεται ὁ Τάκης Παναγιωτόπουλος, ταμίας τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος, οὗτινος ἡ σύζυγος ἐξομολογεῖται τακτικῶς εἰς ἐμέ, περιέργως δέ αὐτός οὗτος ὁ κ. Παναγιωτόπουλος αὐτοπροσώπως ἐπ' ἐσχάτων μέ ἐκάλεσε νά μεταβῶ πρός ἐξομολόγησιν παρά τῇ συζύγῳ του, ἀδυνατούσῃ νά ἐξέλθῃ καί τό ἔτι περιεργότερον ὅτι ἐπί ταῖς προλαβούσαις ἁγίαις ἑορταῖς μέ συνεχάρει δι' ἐπισκεπτηρίου του. Τούτου ἕνεκα εὐλαβῶς ὑποβάλλω τήν παράκλησιν οἱ μάρτυρες οὗτοι καθώς καί οἱ Κωνσταντ. Σαραντόπουλος, Σπυρίδων Λίτσας, Γεώργιος Ἀδαμόπουλος καί Παναγ. Ἀρβανιτόπουλος, ἵνα βεβαιώσωσι καί αὖθις παρουσίᾳ καί ἐμοῦ —ἀφώνου παρισταμένου— τήν ἑαυτοῦ ἕκα-

στος ἔνορκον κατάθεσιν. Διά τούς τυχόν ἐξ αὐτῶν ἀπόρους, δηλῶ ὅτι καταβάλλω καί τά ἔξοδα εἰσιτηρίου μετ' ἐπιστροφῆς Βας θέσεως. Δικαιοῦμαι νά ἐπικαλεσθῶ τοῦτο χάριν τοῦ ἐν Πάτραις ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου καί πιστεύω ὅτι τό σεπτόν Δικαστήριον Ὑμῶν δέν θά παρίδῃ τήν παράκλησίν μου.

Τέλος δέν δύναμαι νά παρατρέξω τό γεγονός, ὅτι ἐγένοντο δεκτά εἰς ἀνάκρισιν πρόσωπα στερούμενα τοῦ ἀδιαβλήτου καί τά ὁποῖα ἡ ἀνακριτική ἀρχή ἀπό τῶν πρώτων λόγων τῆς καταθέσεως αὐτῶν ἔπρεπε ν' ἀποπέμψῃ. Οὕτω ὁ 'Ανδρέας Ρηγόπουλος ἐφ' ὅσον καταθέτει ὅτι μή δυνάμενος νά συναντᾷ τήν κόρην, ἥν ἠγάπα, παρηκολούθει αὐτήν καί μετέβαινεν εἰς τά κηρύγματα πρός συνάντησιν αὐτῆς, προδήλως δέν δύναται νά χρησιμεύσῃ ὡς μάρτυς κατά κληρικοῦ.

'Ανάλογα διά συναφῆ αἰτίαν θά ἠδύναντο νά παρατηρηθῶσι καί διά τόν μάρτυρα Νικ. Θεοχάρην.

Ὡσαύτως ὁ 'Αναστ. Παπαγεωργίου τελειόφοιτος τῆς νομικῆς ἐκφράζεται ἐν τῇ καταθέσει του μετά δυσπίστου καί ὀρθολογιστικῆς ἀμφιβολίας περί τοῦ διαβόλου καί τῆς ἐπενεργείας αὐτοῦ καί συνεπῶς δέν δύναται νά χρησιμεύσῃ ὡς κατήγορος κληρικοῦ.

'Αναφέραμεν ἀνωτέρω ὡς μή ἔχοντας τό ἀδιάβλητον καί τούς Χαραλ. Κανδρῆν, Θεόδ. Λιαπίκον καί Παντελ. Χρονόπουλον.

Θά ἐζήτουν τήν ἄδειαν νά παραπονεθῶ ὅτι ἀφοῦ ἐπρόκειτο νά κριθῇ τό ἔργον μου, δέν ἐκλήθησαν ἵνα μαρτυρήσωσιν οὔτε ἐκ τῶν ἑπτά (7) ἐν Πάτραις θεολόγων οὐδείς, οὔτε ἐκ τῶν λοιπῶν ἐν Πάτραις συλλειτουργῶν οὔτε ἐκ τῶν συνεφημερίων μου τις οὔτε ἐκ τῶν ἐγγύτατα τῆς πόλεως συμμοναστῶν μου, διά νά μήν ἀναφέρω οὐδόλως τούς πολυπληθεῖς τόσον κατά τάς Κυριακάς καί λοιπάς μεγάλας ἑορτάς, ὅσον καί κατά τάς Τετάρτας καί Παρασκευάς τακτικούς ἀκροατάς τῶν κηρυγμάτων μου.

Καί ταῦτα μέν γενικῶς ὅσον ἀφορᾷ τόν ἀπαρτίζοντα τήν ὅλην δικογραφίαν φάκελλον.

Ὡς πρός δε τάς διατυπουμένας κατηγορίας, ὡς ἐμφαίνεται καί ἐκ τῆς αὐτογράφου ἐκθέσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μου, ὡς κυρία καί οὐσιώδης κατηγορία, ἡ καί κατά τήν ἔκθεσιν συναγομένη ἐκ τῶν ἐνόρκων καταθέσεων, εἶναι ὅτι περιεφρόνησα τήν ἐγκύκλιον τοῦ ἀρχιερέως μου καί συνωμόσας μετά τινων θρησκοληπτων ὀπαδῶν μου **ἤγειρα θόρυβον** ἄνευ οὐδενός λόγου κατά τοῦ ποιμενάρχου μου.

Ὅτι ἐπεβουλεύθην τόν Μητροπολίτην μου ἐπί σκοπῷ ν' ἀνατρέψω Αὐτόν δέν ἀποδέχεται οὐδέ ἡ ἔκθεσις οὔτε ὁ Σος Μητροπολίτης μου διατυπώνει τοιαύτην τινά κατηγορίαν. Ἡ φατρία συνεπῶς δι' ἥν κατηγοροῦμαι ἀπέβλεπε μόνον εἰς τό νά ἐγείρῃ θόρυβον.

Κατά ταῦτα ἡ βαρύνουσά με κατηγορία ἀφορᾷ εἰς τήν ἀπείθειάν μου, τήν ἐπιδειχθεῖσαν πρός τήν ὑπό τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μου ἐκδοθεῖσαν ἐγκύκλιον περί τῶν ὡρῶν ἐνάρξεως τοῦ θ. κηρύγματος. 'Αλλ' ἵνα καταλήξῃ τό Δικαστήριον ὑμῶν, Ἅγιοι ἀρχιερεῖς, εἰς ἀσφαλῆ περί τοῦ προκειμένου κρίσιν δέον νά λάβῃ ὑπ' ὄψιν τά πράγματα, ὡς ταῦτα ἐξετυλίχθησαν.

Ἡ ἐγκύκλιος ἐξεδόθη ἐπειδή ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μου ἐπληροφορήθη «μετά λύπης ὅτι ἔν τισιν ἱεροῖς Ναοῖς κατά τά ἑσπερινά κηρύγματα συμβαίνουσιν ἀτοπήματα τινα, ἅπερ ἀντιβαίνουσιν εἰς τήν ἱερότητα καί ἁγιότητα τοῦ τόπου».

Μολονότι τό κύριον ἐρώτημα τό τεθέν εἰς τούς μάρτυρας τῆς κατηγορίας ὑπό τῆς ἀνακρίσεως ἀπέβλεπεν εἰς τό νά διακριβώσῃ καί ἀποδείξῃ τά ἀτοπήματα ταῦτα, ἐν τούτοις θά ἠδύνατο νά βεβαιωθῇ ὅτι τοιαῦτα ἀτοπήματα δέν ἀπεδείχθησαν ἐκ τῆς τοιαύτης ἀνακρίσεως. Ἐάν ἐξαιρέσωμεν δύο ἤ τρεῖς μάρτυρας, μή ἔχοντας τό ἀδιάβλητον, ἀλλά

περί ἰδίων ἐρωτικῶν ἐπιχειρήσεων ὁμιλούντας, πάντες οἱ λοιποί οὐδέν ἐξ αὐτοψίας καταθέτουσιν, ἀλλ' ἀρκοῦνται εἰς τό ὅτι ἤκουσαν νά λέγηται καί νά θρυλῆται. Ἐξ ἄλλου ἡ ἔκθεσις ἡ ἐπίσημος τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Γ΄ Ἀστυνομικοῦ Τμήματος Πατρῶν κ. Χαραλ. Λεκατσᾶ ἀπό τῶν πρώτων ἡμερῶν ἐξετάσαντος μετά τῆς χαρακτηριζούσης τά ὄργανα τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων ἐπιμονῆς καί δεξιότητος τ' ἀφορῶντα εἰς τήν κίνησιν καί τό ἔργον ἡμῶν, ἀποτελοῦσα διθύραμβον ἐπίσημον περί τοῦ ἔργου ἡμῶν, τό ὁποῖον δυσκολεύομαι ἐκ συστολῆς ν' ἀναγνώσω, ἐπιβεβαιοῖ ἐπισημότατα, ὅτι οὐδέν τό ἄτοπον ἐλάμβανε χώραν τόσον εἰς τά ἑσπερινά κηρύγματα ὅσον καί εἰς τά Κατηχητικά Σχολεῖα. Ἡ ἔκθεσις αὕτη, ἀποτελοῦσα ἐπίσημον ἔγγραφον, εὕρηται ἐν τῷ φακέλλῳ, διαβιβασθεῖσα πρός τήν Δ. Ἱεράν Σύνοδον ὑπό τοῦ κ. Εἰσαγγελέως τῶν ἐν Πάτραις Πλημμελειοδικῶν, ἐχαρακτηρίσθη δέ ὑπό τῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου ὡς ἀπαραίτητον στοιχεῖον πρός συμπλήρωσιν τοῦ φακέλλου τῆς δικογραφίας.

Ἀλλά τίς ἡ χρεία καί τῆς ἐκθέσεως ταύτης, **καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τ' ἀτοπήματα** κ.λ.π., ὅταν Αὐτός ὁ Σος Μητροπολίτης μου βεβαιοῖ ἐπισημότατα ὅτι, εἰς τόν Ἅγιον Δημήτριον ἀτοπήματα δέν ἐγίνοντο; (Βλέπε τήν ὑπ' ἀριθ. 93 ἔνορκον βεβαίωσιν). –Καταθέτω ἀντίγραφον τοῦ ὑπ' ἀριθ. 68 ἀπό 3ης Δ/βρίου π.ἔ. ἐγγράφου τῆς ἐνορ. Ἐπιτροπείας τοῦ ἐν Πάτραις Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἐν ᾧ ἐφημερεύω.

Οὕτω λόγος πρός ἔκδοσιν ἐγκυκλίου, δημοσίᾳ στιγματίζοντος τό ἔργον ἡμῶν δέν ἀπεδείχθη ὑπάρχων οὐδείς.

Ἀλλά καί ἄν δεχθῶμεν, ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, ὅτι ἐγίνοντο ἀτοπήματα, θά μοι ἐπιτραπῆ νά παρατηρήσω ὅτι οὐδείς λόγος πρός ἔκδοσιν τῆς ἐγκυκλίου καί τῆς ἐπακολουθησάσης αὐτῇ συνεντεύξεως ὑπῆρχε· πρῶτον μέν τά ἄτοπα ταῦτα δέν ἐβάρυνον ἐμέ. Καί αὐτοί οἱ μάρτυρες τῆς κατηγορίας, οἱ περί τοιούτων ἀτόπων ὁμιλοῦντες, ἐπιβεβαιοῦσι συγχρόνως ὅτι τούς ἀτοπήσαντας ἀπέβαλον ἐκ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τ.ἔ. προέβην εἰς τόν κολασμόν παντός ἀτοπήματος. Ἔπειτα ἀναντιλέκτως τοιαῦτα ἀτοπήματα συμβαίνουσιν ἐν τοῖς Ναοῖς καί κατά τούς συνωστισμούς τῶν παννυχίδων τῆς Μ. Ἑβδομάδος καί τῶν ἀκολουθιῶν τοῦ Ἀκαθίστου, χωρίς διά τοῦτο νά διέλθη ἀπό τήν διάννοιαν οὐδενός ὅτι διά τά ἀτοπήματα ὀλίγων ἀσυνειδήτων πρέπει νά κλεισθῶσιν αἱ Ἐκκλησίαι ἐπί προφανεῖ ζημίᾳ τῶν πολλῶν. Οὐδείς λοιπόν λόγος ὑπῆρχεν ἵνα ἐκδοθῇ ἡ ἐγκύκλιος, ἡ μόνη δέ ἐνδεδειγμένη ἐνέργεια τοὐλάχιστον κατ' ἐμέ θά ἦτο νά κληθῶ ὑπό τῆς προϊσταμένης μου ἀρχῆς εἴτε πρός λογοδοσίαν ἐάν ἤμην ἔνοχος εἴτε πρός καθοδήγησιν καί ἀπό κοινοῦ διευθέτησιν τῶν θρυληθέντων ἀτοπημάτων κ.λ.π.

Ἀλλά διά τῆς ἐγκυκλίου τό πρᾶγμα ἐλάμβανε δημοσίαν ὁδόν καί ἐφ' ὅσον ἡ ἐγκύκλιος αὕτη ἐδημοσιεύθη εἰς πάσας τάς ἐφημερίδας τῶν Πατρῶν ἐδημιουργεῖτο ἄνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης προκαταρκτικῆς ἐνεργείας σκάνδαλον δημόσιον εἰς βάρος μου, εἰς βάρος τῶν μαθητῶν καί μαθητριῶν τῶν κατηχ. Σχολείων καί εἰς βάρος τῶν ἀκροατῶν τῶν θείων κηρυγμάτων.

Ἐλέχθη ὅτι πρό τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐγκυκλίου ὁ Σος Μητροπολίτης μου μ' ἐκάλεσε καί ἅπαξ καί δίς καί ἐγώ ἐκώφευσα.

Εἶμαι ὑποχρεωμένος νά διαμαρτυρηθῶ ἐναντίον τῆς τοιαύτης ἀνακριβοῦς διαβεβαιώσεως. –Διαβεβαιῶ ἐπί τῇ ἱερωσύνῃ μου τήν Ἁγίαν Ἱεράν Σύνοδον, ὅτι τοιαύτη πρόσκλησις δέν μοῦ ἐγένετο πρό τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐγκυκλίου οὐδεμία. Ἄλλως τε καί Αὐτός ὁ Σος Μητροπολίτης μου γραπτῶς δέν ποιεῖται ἐν τῇ ἐκθέσει Του τοιαύτην διαβεβαίωσιν ἀλλ' οὔτε καί ἐν τῇ δημοσίᾳ συνεντεύξει Του τῇ κατ' ἐμοῦ.– Ἔπειτα ἀπαντῶν, ὡς μή ὤφειλε –τό ὁμολογῶ– παρεσύρθην ὑπό τῆς φορᾶς τῶν πραγμάτων, ὑπό τῆς προηγηθείσης συνεντεύξεως τοῦ Ἁγίου Πατρῶν. –Ἀπαντῶν λοιπόν καί ἐγώ εἰς

τήν συνέντευξιν τοῦ Ἁγίου Πατρῶν διατυπώνω δημοσίᾳ καί σαφῶς παράπονον διατί νά μή κληθῶ ὑπό τοῦ Σου Μητροπολίτου μου πρό τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐγκυκλίου; καί ἐν ᾧ δημοσίᾳ διατυπώνω τό παράπονόν μου τοῦτο καί προκαλῶ οὕτως εἰπεῖν δημοσίᾳ. οὐδεμία διάψευσις γίνεται.— Ἀποδεικνύεται λοιπόν σαφῶς καί ἀδιαμφισβητήτως ὅτι τό λεγόμενον, ὅτι ἐκλήθην πρό τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἐγκυκλίου καί ἅπαξ καί δίς καί ἐκώφευσα εἶναι ἀνακριβές.

Ἀλλ' ἐπί τέλους ἔστω ὅτι ἐκώφευσα. Ἡ σχέσις μου πρός τόν Ἅγιον Πατρῶν εἶναι σχέσις ὑφισταμένου πρός προϊστάμενον καί ἐνεδεικνύετο λοιπόν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀπ' εὐθείας νά μέ καλέσῃ ὁ Σος Μητροπολίτης μου ἐγγράφως, διατάσσων με ἐντός τεταγμένης προθεσμίας νά παρουσιασθῶ ἐνώπιόν Του. Ἀλλ' οὔτε τοιοῦτο ἔγγραφον ὑπάρχει, ἀλλ' οὔτε ἀπείθειά τις ἐκ προτέρων ἐκ μέρους μου ἐσημειώθη. Ὅ,τι ἐγένετο εἶναι τοῦτο καί μόνον: ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μου χωρίς νά μέ προειδοποιήσῃ διόλου, χωρίς νά κάμῃ εἰς ἐμέ οὐδεμίαν ὑπόδειξιν περί τῆς ἐργασίας μου ἐξαπέλυσε δημοσίαν ἐγκύκλιον δημοσιευθεῖσαν εἰς ἅπαντα τά φύλλα τῶν Πατρῶν, στιγματίζον οὕτω δημοσίᾳ ἐμέ καί τό ἔργον μου ἀναπολογήτως, ἀλλά καί τά ἀθῶα κοράσια τῆς πόλεως, ὅσα ἤρχοντο εἰς τό κήρυγμά μου καί εἰς βάρος τῶν ὁποίων διελαλεῖτο δημοσίᾳ ὑπό τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς ὅτι ἐγίνοντο ἀτοπήματα.

Ὅτι δέ ἡ ἐγκύκλιος αὕτη ἀπετέλει προσωπικόν μέτρον, κατ' ἐμοῦ διευθυνόμενον, ἀποδεικνύεται πρῶτον μέν ἐκ τοῦ ὅτι οὐδείς ἄλλος κατά τήν ἐποχήν τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐγκυκλίου διετήρει ἑσπερινά κηρύγματα πλήν ἐμοῦ, δεύτερον δέ ἐκ τοῦ ὅτι εἰς τόν κατά τάς ἡμέρας ἐκείνας ἐπανελθόντα κατόπιν ἀδείας ἐκ τῆς καθηγητικῆς του θέσεως εἰς τήν ἐφημερίαν τοῦ αἰδ. Θωμᾶν Παπαγιαννόπουλον παρετηρήθη ἡ παραβίασις ἐκ μέρους του τῶν καθοριζομένων ὑπό τῆς ἐγκυκλίου τοῦ Σεβ. ὡρῶν τοῦ κηρύγματος, χωρίς οὗτος νά παρουσιάζεται σήμερον καί κατηγορούμενος διά τήν παραβίασιν τῆς ἐγκυκλίου ὡς ἐγώ. Καταθέτω ἔντυπα τῶν ἡμερομηνιῶν 7ης, 11ης καί 12ης Ὀκτ. τῆς ἐν Πάτραις ἐκδιδομένης ἡμερ. ἐφημερίδος «Νεολόγος Πατρῶν», ἔνθα ὁ αἰδ. Θ. Παπαγιαννόπουλος παρουσιάζεται ἐν μέν τῷ φύλλῳ τῆς 7ης Ὀκτωβρίου π.ἔ. παρατείνων τό θ. κήρυγμα πέρα τῆς ἑβδόμης (7ης) μ.μ. ἐν δέ τοῖς ἑτέροις δυσί φύλλοις, καταρχόμενος αὐτοῦ μετά τήν 5ην μ.μ. ἀντί τῆς 4ης, ἥν ὥριζεν ἡ ἐγκύκλιος. Καί τρίτον ἀποδεικνύεται ῥητῶς καί σαφῶς ὅτι ἡ ἐκδοθεῖσα ἐγκύκλιος ἀπετέλει προσωπικόν μέτρον, κατ' ἐμοῦ μόνον διευθυνόμενον ἐκ τῆς συνεντεύξεως, τήν ὁποίαν δημοσίᾳ ἔδωκεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μου εἰς τόν «Νεολόγον» Πατρῶν κατά τήν 8ην Ὀκτωβρίου π.ἔ. καί ἐν τῇ ὁποίᾳ συνεντεύξει οὐδέ νύξις γίνεται περί παραβιάσεως τῆς ἐγκυκλίου καί ὑπό τοῦ αἰδ. Θ. Παπαγιαννοπούλου, εἰ καί ἡ παραβίασις τῆς ἐγκυκλίου καί ὑπό τούτου καταγγέλεται διά δημοσίου ἐρωτήματος, δημοσιευομένου ἐν τῇ αὐτῇ ἐφημερίδι «Νεολόγος» τῆς 7ης Ὀκτωβρίου καί ἀκριβῶς εἰς τήν αὐτήν στήλην καί ἐν συνεχείᾳ πρός τήν δημοσιευομένην ἐγκύκλιον.

Θά μοι ἐπιτραπῇ νά παροπονεθῶ, διότι ἐγένετο ἡ συνέντευξις αὕτη καί ἀκριβῶς τήν ἑπομένην μετά τήν δημοσίευσιν τῆς ἐγκυκλίου. Ἡ δημοσίευσις τῆς ἐγκυκλίου, μάλιστα δέ ἡ διασάφησις αὐτῆς ὑπό τῆς δοθείσης καί δημοσιευθείσης συνεντεύξεως τοῦ Σου, καθίστα ἀναγκαῖον καί δι' ἐμέ νά δώσω δημοσίαν ἀπάντησιν, ἐφ ὅσον δημοσίᾳ ἐστιγματίσθην καί διεσύρθην, ὅπως ἀποκατασταθῶ εἰς τήν συνείδησιν τῶν χριστιανῶν, πρό τῶν ὁποίων ἄκριτος καί ἀναπολόγητος κατεκρίθην καί ἐστιγματίσθην ὑπό τοῦ ἀρχιερέως μου.

Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς! ἐάν φρονῆτε ὅτι ἀμυνθείς εὐσχήμως ἀναγκασθείς, ἀναγνωρίζω προθύμως τοῦτο ὡς σφάλμα μου, ἀλλά τοῦτο ἀποτελεῖ συναρπαγήν· ἀποτελεῖ ἁμάρτημα, ἄς εἴπωμεν, εἰς τό ὁποῖον παρεσύρθην ἀπό δημόσια μέτρα λαμβανόμενα ἐναντίον

μου καί τοῦ ἔργου μου ἄνευ λόγου καί ἀπολογίας.

Ὀφείλω νά ὁμολογήσω ὅτι ἀπευθύνθην πρός τήν Ἱεράν Σύνοδον διά μηνύσεως κατά τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μου, ἐν ᾧ θά ἐνεδεικνύετο νά ἀπευθυνθῶ εὐλαβῶς δι' ἀναφορᾶς.

Ὁμολογῶ ὅτι ἀπηύθυνα τηλεγράφημα πρός τήν Ἱεράν Σύνοδον κατ' εὐθεῖαν, ἐν ᾧ θά ἔπρεπε νά ὑποβάλω τοῦτο ἱεραρχικῶς.

Ὁμολογῶ ὅτι ἐνόμισα ὅτι θά ἠδυνάμην νά ἀναμείνω τήν ἔκδοσιν ἀποφάσεως ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀποφαινομένην ὅτι «ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται», καί νά θεωρήσω ἕως τότε ὡς μή ἰσχύουσαν τήν περί ἧς ὁ λόγος ἐγκύκλιον τοῦ ἀρχιερέως μου, ἐν ᾧ θά ἔπρεπε νά μήν προδικάσω τήν ἀπόφασιν τῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς. Ὁμολογῶ πάντα ταῦτα εἰλικρινῶς, ἀλλ' ὅλα αὐτά ἀποτελοῦσιν -ἄς μοι ἐπιτραπῆ τοῦτο- συναρπαγήν, εἰς τήν ὁποίαν τό παραγνωριζόμενον δίκαιόν μου μέ παρέσυρε καί τό πικρόν παράπονόν μου ὅτι δέν ἠδικούμην ἁπλῶς ἐγώ ἀλλά τόσα ἀθώα κοράσια, ἀποτελοῦντα σέμνωμα τῆς Πατραϊκῆς κοινωνίας· τόσαι ἀξιότιμοι Δέσποιναι, κατά τοῦ μετώπου τῶν ὁποίων οὕτως ἐπισήμως ἐνεκολάπτετο τό στίγμα τῆς ὑποψίας.

Ὄχι! δέν ἀποτελεῖ ἐσκεμμένην καί συστηματικήν ἀπείθειαν. Διαμαρτύρομαι ἐντόνως ἐναντίον ἑνός τοιούτου χαρακτηρισμοῦ. Ὅτι δέ δέν ἀποτελεῖ ἐσκεμμένην καί πείσμονα ἀπείθειαν ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἑξῆς:

1) Εὐθύς ὡς ἐγνώσθη ἡ ἀπόφασις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐπί τῆς μηνύσεώς μου ἐδήλωσα ἀμέσως ὑποταγήν συμμόρφωσιν ἀνεπιφύλακτον πρός τήν ἐγκύκλιον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μου· 2) ἐλθόντος τοῦ Σου Ἁγίου Ἀργολίδος εἰς Πάτρας δέν ἐδέχθην μέν νά ὑπογράψω τήν προβληθεῖσάν μοι ἐν σχεδίῳ ἐπιστολήν ὑπό τοῦ Σου Ἀργολίδος, ἐπειδή διά ταύτης θά ἐδεχόμην νά μοι ὁρισθῆ ὑπό τοῦ Μητροπολίτου μου τ ό π ο ς κηρύγματος ἔξω τῆς Ἐκκλησίας μου, τοῦθ' ὅπερ ἐγώ ἐφημέριος ἐν ὡρισμένῳ Ναῷ, ἐν τῷ ὁποίῳ ἔχω τήν θέσιν μου νά κηρύττω, θά ἐθεώρουν ὡς παρέκκλισιν προτεσταντικήν, ἐφ' ὅσον θά ἐκαλούμην ἀπό τοῦ ἄμβωνος νά μεταπηδήσω εἰς αἴθουσαν κοσμικήν. Παρουσίασα ὅμως ἄλλο ἔγγραφον, γεγραμμένον ἰδίᾳ χειρί, τό ὁποῖον δέν ἐγένετο μέν δεκτόν, διαπνέεται ὅμως ὑπό πνεύματος Ἐκκλησιαστικωτάτου ἐξ ὀρθοδόξου καί ὑπερορθοδόξου ἐπόψεως. Καταθέτω ἀντίγραφα ἀμφοτέρων τῶν σχεδίων τούτων. Τό σημεῖον τοῦτο ἀκριβῶς ἔχει οὕτως: Εἰς παράπονον ἐκκλησιαστικόν διατυπωθέν μοι ὑπό τοῦ Σου Ἀργολίδος ἔσπευσα ἐν τῷ ἅμα νά ὑποβάλω δι' αὐτοῦ Γράμμα πρός τόν Σον Μητροπολίτην μου, τό ὁποῖον ὄπισθεν διά μολυβδίδος ἀνεσκεύασεν οὐσιωδῶς ὁ ἅγιος Ἀργολίδος καί 3) ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικωτάτης κλίσεως καί μετανοίας, ἥν ἐποιησάμην πρό τοῦ Μητροπολίτου μου, παρουσίᾳ τοῦ ἁγίου Ἀργολίδος καί τοῦ θεολόγου καθηγητοῦ Ἀνδρέου Παπαγεωργακοπούλου, τῇ 28η Ὀκτωβρίου π.ἔ. ἐπικαλοῦμαι τήν μαρτυρίαν τοῦ ἁγίου Ἀργολίδος.

Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, εὐτυχῶς δέν εἶμαι χθεσινός κληρικός φέρων ἀπό τριακονταετίας περίπου τόν τρίβωνα τοῦ κληρικοῦ, δύναμαι νά καυχηθῶ ἐν Κυρίῳ ὅτι ἠδέσθην αὐτόν, ἀλλ' οὔτε —χάριτι Κυρίου— ἄλλην τινά ἀφορμήν κατηγορίας ἔδωκα. Ἡ πρώτη, ἄς ἐλπίσω δέ ταῖς εὐχαῖς Ὑμῶν καί ἡ μόνη κατηγορία, διά τήν ὁποίαν ἔφθασα πρό τοῦ σεπτοῦ τούτου Δικαστηρίου εἶναι αὕτη, εἰς τήν ὁποίαν ἀναμφιβόλως οὔτε εἰς οἱασδήποτε ἄλλας ὑπονοίας, οὔτε ἰδιοτελῆ καί φίλαρχα ἐλατήρια θά ἠδύνατο τις καί ἐκ τῶν δυσμενεστέρων πρός ἐμέ ν' ἀνακαλύψη. Καί τοῦτο τῇ χάριτι Κυρίου.

Ἄς μοι ἐπιτραπῆ καί αὖθις παρακαλῶ νά παραπονεθῶ εὐλαβῶς διά τήν ἀπαγγελθεῖσαν μοι ἐπί φατρίᾳ κατηγορίαν· καί διά τό ὅτι ὁ Σος Μητροπολίτης μου ἐπέτρεψεν εἰς Ἑαυτόν νά ἀπαγγείλῃ κατηγορίαν ἐμοί ἐπί φατρίᾳ κατά τοῦ ἱεροῦ προσώπου τοῦ

᾽Αρχιερέως μου, διότι ἡ Σεβασμιότης Του εἴπερ τις καί ἄλλος γνωρίζει οὐ μόνον τάς ἀρχάς μου ἀλλά καί τάς πεποιθήσεις μου καί τό εἰλικρινές αὐτῶν. Λυποῦμαι, Ἅγιοι ᾽Αρχιερεῖς, διότι μεταξύ τοῦ ᾽Αρχιερέως μου, ὅστις μέ ἐχειροτόνησε πρεσβύτερον καί ἐμοῦ, ἐκ συναρπαγῆς ἐσημειώθησαν προστριβαί. Λυποῦμαι εἰλικρινῶς καί λυποῦμαι περισσότερον διότι φαίνεται ὅτι εἰς τήν τοιαύτην τῶν πραγμάτων κατάληξιν, τήν μεταξύ ἐμοῦ καί τοῦ Μητροπολίτου μου, ἄλλοι παράγοντες παρενεβλήθησαν καί παρασκηνιακῶς εἰργάσθησαν. Τήν ἔνορκον κατάθεσιν τῶν ἀδελφῶν Παναγιώτου καί ᾽Ανδρέου Χρ. Χαλκιοπούλου παρακαλῶ νά λάβητε σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν, Ἅγιοι ᾽Αρχιερεῖς. Καταθέτω αὐτήν, φέρουσαν ἀριθμόν Εἰρηνοδ. Πατρῶν 103 ἐ.ἔ. καί ὄχι μόνον σοβαρῶς νά λάβητε ὑπ' ὄψιν, ἀλλά καί νά διαταχθῇ ἡ ἀνεύρεσις τῶν βαθυτέρων αἰτίων τῶν γνωμῶν, ἅς τόσον δημοσίᾳ ἐξωτερικεύει ἐναντίον τοῦ καθόλου ἔργου μου καί τῆς ᾽Εκκλησιαστικῆς μου καί ἱερατικῆς ὑπολήψεως ὁ Πανοσιολ. Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν ἀρχιμ. Δημήτριος Θεοδόσης. Ἄν, Ἅγιοι ᾽Αρχιερεῖς, δέν ἀναζητηθῶσι καί ἐκ τῆς κρύπτης των δέν ἀνασυρθῶσιν οἱ παράγοντες ἤ ἐξωπαράγοντες οὗτοι, οἱαδήποτε καί ἄν εἶναι, ἡ Ὑμετέρα ἀπόφασις ἐπί τῆς ὑπό κρίσιν ὑποθέσεως, ἄς μοι ἐπιτραπῇ νά ἐπαναλάβω τό ἐξ ἄλλης ἀφορμῆς ἀναφωνηθέν περίφημον: non fecit!

᾽Αλλ' ὅ,τι κυρίως ἀποδεικνύει τήν ὕπαρξιν τοιούτων παραγόντων πέριξ καί ἐντός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν εἶναι, Ἅγιοι ᾽Αρχιερεῖς: 1) ἡ ἀπόλυσίς μου ἀπό μέλος τῆς ἐφορείας τῶν ἐν Πάτραις φυλακῶν, γενομένη τῇ 30ῃ Μαΐου π.ἔ. ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀφορμῆς ἤ αἰτίας καί χωρίς τό παράπαν νά προειδοποιηθῶ πρό τῆς ἀπολύσεως· ἐκλήθην δέ τρεῖς ἡμέρας μετά τήν ἀπόλυσίν μου ὑπό τοῦ Σου Μητροπολίτου μου διά ν' ἀκούσω ἀπό τοῦ στόματός του, διατί ὑπέβαλον παραίτησιν χωρίς προηγουμένως νά εἰδοποιήσω τήν Σ/τητά Του· παρεπονέθην τότε διά τήν τοιαύτην ἐνέργειαν, ἀλλά μόνον τό παράπονον μοῦ ἔμεινεν. Πῶς δέ ἐξεπροσώπησα τήν ᾽Εκκλησίαν ἀπό τοῦ ἔτους 1924-30 Μαΐου1930, ὅτε ὡς ἄχρηστος ἀπηλλάγην, περί τούτου ὁμιλεῖ ἡ ἐν τῷ φακέλλῳ τῆς δικογραφίας ἀνακριτική ἔκθεσις τοῦ Γ΄ ἐν Πάτραις ᾽Αστυνομ. Τμήματος, εἰς τήν δικαιοδοσίαν τοῦ ὁποίου ὑπάγονται αἱ φυλακαί[55δ]. 2) Τό ἀπό 12 Νοεμβρίου π.ἔ. ἔγγραφον τῆς Διευθυντρίας τοῦ ἐν Πάτραις Κρατικοῦ ᾽Ορφανοτροφείου θηλέων, ἐγχειρισθέν μοι τῇ 14ῃ Νοεμβ. π.ἔ. ἤτοι τρεῖς ἡμέρας μετά τήν δι' ᾽Αθήνας ἀναχώρησιν τοῦ Σου Μητροπολίτου μου, ἐπί τῇ συγκλήσει τῆς Σης Ἱεραρχίας. Καταθέτω ἀντίγραφον τούτου —ὁποίας ὑπηρεσίας **δωρεάν** προσέφερον εἰς τά ὀρφανά τοῦ ᾽Ορφανοτροφείου τούτου ἀπό τῆς ἱδρύσεως αὐτοῦ ἤτοι ἀπό τοῦ ἔτους 1924, περί τούτου ὁμιλοῦσιν αἱ ἀπό τοῦ ἔτους 1925 καί ἐντεῦθεν ἐτήσιαι κατά Σεπτέμβριον ὑποβαλλόμεναι τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Ποιμαντορικαί ἐκθέσεις, αἱ εὑρισκόμεναι ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.— Τῆς Διοικούσης τό ὡς ἄνω ὀρφανοτροφεῖον ἐπιτροπῆς ἀντιπρόεδρος τυγχάνει ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μου, ἐν γνώσει καί προτροπῇ τοῦ ὁποίου ἐπεσκεπτόμην καί ἐδίδασκον καί ἐξωμολόγουν τά ὀρφανά. 3) Ἡ κατάθεσις τοῦ μάρτυρος τῆς κατηγορίας ᾽Ανδρέου Ρηγόπουλου, ληφθεῖσα μετά τήν 18ην ᾽Οκτωβρίου π.ἔ. ἤτοι μετά τήν ἔκδοσιν τῆς ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀποφάσεως ὅπως μοι ἀπαγγελθῇ κατηγορία ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ κ.λ.π. Καί ὅμως ἐν τῇ καταθέσει ταύτῃ παραλείπεται ἐξ ὁλοκλήρου τό κύριον σημεῖον τῆς κατηγορίας καί ὁ μάρτυς ἐρωτᾶται μόνον διά τό ζήτημα τῶν ἐρωτικῶν συνεντεύξεων. —Ἡ κατάθεσις αὕτη ἐμφανίζει τό πρῶτον ἐπί τῆς σκηνῆς τόν σημαντικώτερον τῶν παραγόντων καί ἔχθιστα ἀπέναντί μου διακείμενον, τόν αἰδ. πρωθιερέα ᾽Ανδρ. Λεονταρίτην, διά χειρός τοῦ ὁποίου ἔχει γραφῇ μόνη αὕτη ἡ κατάθεσις ἐξ ὅλων τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων κατηγορίας, τῶν λοιπῶν φερουσῶν τόν γραφικόν χαρακτῆρα τοῦ Πρωτοσυγκέλλου παν. ἀρχιμ. Δημητρίου Θεοδόση. 4) Τό ὑπ' ἀριθ. 2233/12-1-31 νέον μηνυτήριον κατ'

ἐμοῦ ἔγγραφον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μου— γεγραμμένον καί τοῦτο διά χειρός τοῦ αἰδ. Ἀνδρ. Λεονταρίτου, μηδεμίαν ὀργανικήν θέσιν ἔχοντος ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν καί ἐν τῷ ὁποίῳ ἐγγράφῳ ἀναγράφονται ἀνακρίβειαι καί παριστάνονται πράγματα ἀναληθῆ ὡς ἀληθῆ. Δηλαδή δι' αὐτοῦ πληροφορεῖται ἡ Ἱερά Σύνοδος ὅτι οἱ ἀποσταλέντες εἰς Ἀθήνας ὑπό τοῦ ἀρχιμ. Γερβασίου οὐδέν ἐξ ὅσων ὑπεσχέθησαν ἔπραξαν, διότι ὡς ἀναφέρει τό μηνυτήριον ἔγγραφον —τό κήρυγμα ἀρχίζει πέραν τῆς 6.30΄μ.μ. βεβαίωσις ἥτις δέν εἶναι ἀκριβής, διότι τό κήρυγμα ἄρχεται ἀκριβῶς τῇ 6ῃ μ.μ. καί ἅπαξ μόνον τῇ 6 καί 15΄ λόγῳ ἐμποδίου, διά τό ὁποίον ἔδωκα ἐξηγήσεις προφορικῶς τῷ Σῳ Μητροπολίτῃ μου καί 5) ἡ ἀνεύρεσις δύο σημειωμάτων ἐν τῷ φακέλλῳ τῷ διαβιβασθέντι τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ διά τοῦ ὑπ' ἀριθ. 422/15-1-31 ἐγγράφου τοῦ κ. Εἰσαγγελέως τῶν ἐν Πάτραις Πλημμελειοδικῶν. Παρακαλῶ τά σημειώματα ταῦτα νά ἐξετασθῶσι μετά προσοχῆς, καθόσον διαφωτίζουσι πλήρως τήν ὕπαρξιν τῶν ἐξωπαραγόντων, καί τήν παρασκηνιακήν ἐνέργειάν των, ἐν οἷς περιφανεστάτην θέσιν κατέχει ὁ αἰδ. πρωθιερεύς Ἀνδρέας Λεονταρίτης. Τό ἕν ἐκ τῶν σημειωμάτων τούτων φέρει τόν γραφικόν χαρακτῆρα ἀδιαμφισβητήτως τοῦ αἰδ. Ἀ. Λεονταρίτου, δι' οὗ ἀναντιρρήτως ἀποδεικνύεται οὗτος δρῶν ἐναντίον μου καί εἰς ἐπίπεδον ἐκτός τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως πρός πλήρη ἐπίτευξιν τῆς ἠθικῆς μου καί κοινωνικῆς ἐξοντώσεως. Τοῦτο δέ συνάγω ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν μαρτύρων, τόν ὁποῖον ὑπέβαλεν αὐτός οὗτος ὁ αἰδ. Ἀ. Λεονταρίτης πρός τόν κύριον Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Πάτραις Πλημμελειοδικῶν μέ τόν σκοπόν νά κληθῶσιν οὗτοι ἵνα πιστοποιήσωσι καί καταλλήλως βεβαιώσωσιν ὅ,τι τό προσωπικόν του καί μόνον συμφέρει ἀπήτει: ἤτοι τήν ἐπιβεβαίωσιν τῶν ὑπ' αὐτῶν διατυμπανισθέντων ἀτοπημάτων, διασκορπισμόν τῶν ἀκροατῶν τῶν ἑσπερινῶν θ. κηρυγμάτων καί κλείσιμον τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου. Ἐκ τοῦ ὅτι ὅμως ὁ κ. Εἰσαγγελεύς τῶν ἐν Πάτραις Πλημμελειοδικῶν δέν ἔδωκεν οὐδεμίαν πίστιν πρός τούς ὑπό τοῦ αἰδ. Ἀ. Λεονταρίτου ὑποδεικνυομένους αὐτῷ μάρτυρας, εἰκάζω ὅτι διέγνω πλήρως τάς ἐναντίον μου προθέσεις του καί δι' αὐτόν ἀκριβῶς τόν λόγον ἀνέθηκε τήν διενέργειαν ἀνακρίσεων εἰς ἐπίσημον κρατικόν ὄργανον, καρπός τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ἡ περί ἐμοῦ καί τοῦ ἔργου μου ὁμιλοῦσα ἐπίσημος ἔκθεσις τοῦ Γ΄ Ἀστυνομ. Τμήματος Πατρῶν.

Παρά ταῦτα ὅμως καί ἀναφέρω τοῦτο εὐλαβῶς ἀλλά καί μετά ψυχικοῦ ἄλγους, Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, τούς ὑπό τοῦ κ. Εἰσαγγελέως ἀπορριφθέντας οὕτως εἰπεῖν τοιούτους μάρτυρας, δέν ἐδίστασεν ὁ αὐτός αἰδ. πρωθιερεύς Ἀ. Λεονταρίτης νά μεταφέρῃ τούτους πρό τῆς ἀνακριτικῆς τραπέζης τοῦ Σου Πατρῶν, διά νά καταθέσωσι πλέον ἐκεῖ ἀνενόχλητοι ὅ,τι ἡ εὐθυκρισία τῆς Λαϊκῆς δικαιοσύνης παντελῶς ἀπηξίωσε καί περιφρόνησεν. Εἶναι δέ οἱ μάρτυρες οὗτοι κατά τό ἰδιόγραφον σημείωμα τοῦ αἰδ. Α. Λεονταρίτου οἱ ἑξῆς: 1) καί 2) ἀδελφοί Ἀντώνιος καί Πλάτων Παλοῦμπαι· 3) Κωνστ. Ἀρβανιτόπουλος· 4) Κωνστ. Μακρόπουλος ἤ Μέγας· 5) Κωνστ. Οἰκονομόπουλος· 6) Ἀδαμόπουλος Γεώργ.· 7) Ἀντωνόπουλος Μιχαήλ· 8) Καντρῆς Χαράλ. καί 9) Ἀλεξόπουλος Κωνσταντῖνος. Πάντες οὗτοι ὡς μαρτυρεῖ τό διαληφθέν ἰδιόγραφον σημείωμα ἐξευρέθησαν ὑπό τοῦ Ἀ. Λεονταρίτου.

Ἤδη ἀπομένει ἡ ἀνεύρεσις τοῦ ἑτέρου παράγοντος, τοῦ προσκομίσαντος τό ἕτερον σημείωμα, τοῦ περιλαμβάνοντος τά ὀνόματα τῶν καί πάντων ἐξετασθέντων ὑπό τοῦ Σου Μητροπολίτου μου —1) Ἰω. Πανούσῃ 2) Σπυρ. Λίτσα 3) Πολ. Γεωργαντοπούλου 4) Θεμ. Ἀνδρικοπούλου 5) Κωνστ. Σαραντοπούλου 6) Παναγ. Παναγιωτοπούλου ἤ Ραφτοπούλου ταμίου Τραπέζης Ἑλλάδος 7) Κωνσταντινίδης Θεόδωρος 8) Καμπισόπουλος Νικόλαος καί 9) Ντάβαρης Γεώργιος. Τίς λοιπόν ὁ ἐγχειρίσας καί τό σημείωμα τοῦτο, ἵνα ἐπί τῇ βάσει τῶν μαρτυρικῶν των καταθέσεως κλείσῃ ὁ ἱερός Ναός τοῦ

Ἁγίου Δημητρίου καί διασκορπισθῇ τό ποίμνιον τοῦ κηρύγματος καί τῶν ὁποίων τό ἀξιόπιστον καί ἀμερόληπτον ἀπέρριψεν ὁ κ. Εἰσαγγελεύς, μή ὑποβαλών αὐτούς εἰς ἀνάκρισιν; Τοῦτον καλῶς γνωρίζουσιν οἱ μετ' αὐτοῦ πρός ἠθικήν ἐξόντωσίν μου συνεργασθέντες αἰδ. πρωθιερεύς 'Ανδρ. Λεονταρίτης καί ὁ πανοσιολ. Πρωτοσύγκελλος ἀρχιμ. Δημ. Θεοδόσης. Ἐν ὀνόματι τῆς θείας Δικαιοσύνης ἐξαιτοῦμαι παρά τοῦ Σεπτοῦ Δικαστηρίου Ὑμῶν τήν συγκρότησιν ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς –συμφώνως καί πρός τό Ποινικόν Δίκαιον τῆς 'Ανατολ. 'Ορθοδόξου Ἐκκλησίας: Βλέπε τό ὑπό τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Κ. Ράλλη, ἐν σελ. 549-551- πρός ἐπιτόπιον ἐξέτασιν καί ἔρευναν τῶν ἀνωτέρω.

Ἐφ' ὅσον, Ἅγιοι 'Αρχιερεῖς, οἱ δέκα καί ὀκτώ (ἀριθ. 18) μάρτυρες τῆς κατηγορίας οὗτοι –οἱ ὑποβληθέντες τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἀνακρίσει παρά προσώπων ἔχθιστα ἀπέναντί μου διακειμένων– εἶναι οἱ κατ' ἐμοῦ μαρτυροῦντες καί τῶν ὁποίων τό ἀξιόπιστον ἠμφισβήτησεν ὁ κ. Εἰσαγγελεύς Πατρῶν, πῶς εἶναι δυνατόν, παρακαλῶ, νά δικασθῶ ἐπί τῇ μαρτυρίᾳ μαρτύρων ἀνικάνων πρός μαρτυρίαν δι' οὕς λόγους ἀνωτέρω ἐξέθηκα; Ἄν αἱ Υ. Σεβασμιότητες, μετά τά ἐκτεθέντα, δύνανται νά παραδεχθῶσιν ὅτι τούτους ἀκατηχήτους πρός τήν ἐκδικαζομένην ὑπόθεσιν προσήγαγεν ὁ αἰδ. 'Α. Λεονταρίτης ἐνώπιον τῆς ἀνακριτικῆς τραπέζης, τότε καί ἐγώ διαδηλῶ ὅτι, εὐλαβῶς θά ὑποκύψω πρό τῆς κρίσεως Ὑμῶν. Παρακαλῶ ὅμως, ἵνα πρό πάσης ἀποφάσεως ἐπί τοῦ σημείου τούτου, λάβητε τόν κόπον νά διαταχθῇ ἡ ἀνάγνωσις ἐνώπιον Ὑμῶν τῆς ἀπαντήσεως, ἥν εἷς ἕκαστος τούτων ἔδωκεν εἰς τήν τελευταίαν ἐρώτησιν: «Ἔχεις ἄλλο τι νά προσθέσῃς καί γράμματα γνωρίζεις;» καί θά ἀκούσητε, Ἅγιοι 'Αρχιερεῖς, ἀπαντήσεις ὁμοιομόρφους καί σχεδόν στερεοτύπους· μάθημα, τό ὁποῖον παρέδωκε καί ἐδίδαξε μεθοδικώτατα καί μεταδοτικώτατα διδάσκαλος, ὁ ὁποῖος εἶχε τήν ἱκανότητα εἰς τό νά μανθάνουν οἱ μαθηταί του τό μάθημα **ἀπέξω**.

Ἅγιοι 'Αρχιερεῖς.

Θά ἦτο δι' ἐμέ εὐκταῖον νά ἀπεφεύγοντο ἐκ μέρους μου ὑπερβολαί τινες μετά τήν ἔκδοσιν τῆς ἐγκυκλίου σημειωθεῖσαι. Παρακαλῶ εὐλαβῶς νά κρίνητε ταύτας οὐχί ἀσχέτως πρός τά γεγονότα, πρός τά ληφθέντα ἐναντίον μου προσωπικῶς καί τοῦ ἔργου μου ἐκκλησιαστικά μέτρα, τά ὁποῖα ἐγώ ἐξ εὐλαβείας ἀποφεύγω νά κρίνω.

Καί ἤδη ἐπαφίνων εἰς τάς σεπτάς Ὑμῶν χεῖρας ὄχι πλέον τό σαρκίον μου, οὐδενός ἄξιον ἀλλά τῆς ἐσχάτης καταφρονήσεως ἄξιον –ἀλλά τό ἐν Πάτραις ἔργον– οὗ χάριν ἐπί ἑνδεκαετίαν ὅλην νυκτός καί ἡμέρα ἐκοπίασα· μάρτυς μου ὁ Κύριος, ὅς ἥξει καί οὐ χρονιεῖ· ἀλλά τούς προσφιλεῖς μου ἀκροατάς καί μαθητάς· ἀλλά τάς ἠγαπημένας μοι μαθητρίας καί πνευματικάς θυγατέρας· τέλος αὐτούς τούς τιμίους συνεργούς καί συνεργάτιδάς μου, οἵτινες περισσότερον ἐμοῦ ἐκοπίασαν ἐν τῷ ἀροτριασμῷ τοῦ ἐν Πάτραις γεωργίου τοῦ Κυρίου, ἀποσύρομαι εὐλαβῶς τῆς ἱερᾶς ταύτης αἰθούσης, πρός ἔκδοσιν τῆς ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν σεπτῆς κρίσεως καί ἀποφάσεως Ὑμῶν.

ὁ κατηγορούμενος
ἀρχιμ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος

Ὁ τίμιος ἱεροκήρυκας, ὁ ὁποῖος εἰσῆλθε στόν ἱ. κλῆρο διά τῆς θύρας καί οὐχί ἀλλαχόθεν καί ἀγωνίζεται διά τήν δόξα τοῦ Κυρίου καί τήν σωτηρία τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, δέν ἔκαμψε τή σπονδυλική στήλη δουλικῶς πρό τῶν ποικίλων ἰσχυρῶν τῆς ἡμέρας σέ ἐποχή πού δουλικά ἔκλιναν τόν αὐχένα καί «τήν ὀσφύν αὐτῶν» οἱ περισσότεροι, οἱ φοβούμενοι τήν ἐξουσία

ἀλλά καί οἱ ὀνειρευόμενοι καθ' ἑκάστην νύκτα νά σφικτοκρατοῦν ποιμαντορική ράβδο. Δέν κατεπάτησε τή φωνή τῆς συνειδήσεως. Ἔμεινε ἀδούλωτος καί ἄκαμπτος σέ ἔνοχους συμβιβασμούς, ὁ σύγχρονος κήρυκας τῆς ἀληθείας καί διάκονος τῆς ἀγάπης, ὁ ὁποῖος σύρεται ὡς κακοῦργος εἰς δίκην πρό τοῦ Συνοδικοῦ Δικαστηρίου διότι ἔτσι τό ἤθελε, λόγῳ τῆς ψυχικῆς διαφθορᾶς του, ὁ ὁδηγούμενος ἀπό τό πονηρό πνεῦμα ἀνάξιος διάδοχος τοῦ πρωτοκλήτου καί πανευφήμου ἀποστόλου Ἀνδρέου. «*Ἀλλ' ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὅς τά πάνθ' ὁρᾷ*». Ἐνῶ ἡ ἀγωνία καί ὁ πόνος τοῦ ἄμεμπτου πρεσβυτέρου, πού εὐαρεστοῦσε τό Θεό μέ τήν ἁγία του ζωή, εἶχε φτάσει στό ἀπροχώρητο —οἱ Συνοδικοί σύνεδροι, τυφλοί ἀπό κακία καί φανατισμό, χωρίς ἀξιοπρέπεια καί συνείδησι εὐθύνης, δοῦλοι τοῦ πάθους καί τῆς μωρίας καί ὑπό φθόνου κινούμενοι, ἐξέδωσαν τό ὑπ' ἀριθ. 202/5-3-1931 κλητήριο θέσπισμα. Εἶναι γνώρισμα τῶν ἀληθινά μεγάλων νά σηκώνουν καί μεγάλους σταυρούς. Ἔτσι καί ὁ π. Γερβάσιος σήκωσε μεγάλο σταυρό, σταυρό συκοφαντίας. Ἄλλωστε ὁ Κύριός μας δέν εἶπε ὅτι «*εἰ ἐμέ ἐδίωξαν, καί ὑμᾶς διώξουσιν*»; (Ἰωάν. 15, 20). Ὁ ἀπ. Παῦλος δέν μᾶς εἶπε ὅτι «*οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται*»; (Β΄ Τιμ. 3, 12). Ἐπεκράτησε —ὅπως πάντα— τό φιλάδελφον. Σέ μιά παρόμοια ἐκκλησιαστική δίκη ἔγραφε ἕνας δημοσιογράφος ὅτι· «**ὁ παπάς εἶναι τό ἀβγό** καί ὁ δεσπότης ἡ πέτρα. Εἴτε ἡ πέτρα χτυπήση τό ἀβγό εἴτε **τό ἀβγό τήν πέτρα, σίγουρα τό ἀβγό θά σπάση**». Ἔτσι καί ἐν προκειμένῳ. Οἱ δικασταί Συνοδικοί κάνουν τό χατήρι τῶν ἐχθρῶν τοῦ ἱεροκήρυκος. «*Ἀπετύφλωσε γάρ αὐτούς ἡ κακία αὐτῶν καί εἶπον: Ἐνεδρεύσωμεν τόν δίκαιον καί θανάτῳ ἀσχήμονι καταδικάσωμεν αὐτόν*» (Σοφ. Σολομ. 2, 12). Μέ κατασκευασμένα καί ἀνύπαρκτα ἀδικήματα διετύπωσαν κατ' αὐτοῦ κατηγορία «ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρία, καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου» καί δικάζουν καί καταδικάζουν τόν ἀθῷο. Ἕναν ἀθλητή τῆς Πίστεως πού ὁλόκληρος ὁ ἐν τῷ κόσμῳ βίος του ἦτο ἄψογος καί ἀκηλίδωτος. Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀπέστειλε εἰς τόν μή θωπεύων τάς ἀνθρωπίνας ἀδυναμίας καί πάθη ἀτρόμητο ἀγωνιστή τοῦ ἄμβωνος, τό ἔχων ἀριθ. πρωτ. 202/5-3-1931 ἐπαίσχυντο ἔγγραφο τό ὁποῖο παραθέτουμε κατωτέρω διά νά πληροφορηθῆ καταλλήλως ὁ ἀναγνώστης:

Ἀριθ. { Πρωτ. 202
Διεκπ. 373

Ἐν Ἀθήναις τῇ 5 Μαρτίου 1931.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρός
Τόν Ἀρχιμ. Γερβάσιον Παρασκευόπουλον

Καλεῖσαι νά ἐμφανισθῇς προσωπικῶς ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῇ 17 Μαρτίου ἐν. ἔτ. ἡμέρᾳ Τρίτη καί ὥρᾳ 9 π.μ., ἵνα δικασθῇς ὡς κατηγορούμενος ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου, περί ἧς κατηγορίας ἀπελογήθης ἐνώπιον τοῦ ἐκτελοῦντος χρέη ἀνακριτοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν.

Προσεπιδηλοῦμεν σοι ὅτι ἐάν μή ἐμφανισθῇς τῇ ὡς ἄνω ἡμέρᾳ τε καί ὥρᾳ θέλεις δικασθῇ ἐρήμην.

† Ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος
πρόεδρος

Ὁ Α΄ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ
Ἀρχιμ. Γερμανός Ρουμπάνης

Ὁ ἄνθρωπος τῆς μεγίστης προσφορᾶς πρός τόν λαό τῶν Πατρῶν, πού δέν ὑπολείπεται, ὁμολογουμένως, τῶν μεγάλων διδασκάλων τοῦ Γένους, ὅπως ἦταν ἐκεῖνοι τῶν χρόνων τῆς σκλαβιᾶς, παρεπέμφθη εἰς δίκη διότι οἱ ἄνθρωποι τοῦ σκότους δέν ἄντεχαν τό λόγο του, τό ἀπερί-

Ἐν Ἀθήναις τῇ 5 Μαρτίου 1931.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρός
Τόν Ἀρχιμ. Γερβάσιον Παρασκευόπουλον.

Καλεῖσαι νά ἐμφανισθῇς προσωπικῶς ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῇ 17 Μαρτίου ἐν.ἔτ.ἡμέρᾳ Τρίτῃ καί ὥρᾳ 9 π.μ.,ἵνα δικασθῇς ὡς κατηγορούμενος ἐπί ἀπειθείᾳ,φατρίᾳ,καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου,περί ἧς κατηγορίας ἀπελογήθης ἐνώπιον τοῦ ἐκτελοῦντος χρέη ἀνακριτοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν.

Προσεπιδηλοῦμεν σοι ὅτι ἐάν μή ἐμφανισθῇς τῇ ὡς ἄνω ἡμέρᾳ τε καί ὥρᾳ θέλεις δικασθῇ ἐρήμην.

ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Πρόεδρος

Ο Α΄ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 3276 Διεκπ. 2773

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Δεκεμβρίου 1930

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρός
Τόν Ἀρχιμ. Γερβάσιον Παρασκευόπουλον

Καλεῖσαι νά ἐμφανισθῇς προσωπικῶς ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου τῇ 21ῃ Ἰανουαρίου 1931, ἡμέρᾳ Τετάρτη καί ὥρᾳ 9 π.μ., ἵνα δικασθῇς ὡς κατηγορούμενος ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου.

Προσεπιδηλοῦμέν σοι ὅτι, ἐάν μή ἐμφανισθῇς τῇ ὡς ἄνω ὁρισθείσῃ ἡμέρᾳ καί ὥρᾳ, θέλεις δικασθῇ ἐρήμην.—

ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Πρόεδρος

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὁ Α΄ Γραμματεύς

Κλητήρια θεσπίσματα

τμητο κήρυγμά του καί τήν πλούσια, καθαρή καί φωτοβόλο πνευματική του δρᾶσι. Ὁ κατάλευκος ἐργάτης τοῦ Θεοῦ, ὁ π. Γερβάσιος, «ὁ ἀδαμάντινος, ὁ στερρός, ὁ ἀκληνής, ὁ πάντοτε συγκεκροτημένος, ὁ καθηλούμενος τῷ φόβῳ τοῦ Θεοῦ, ὁ ἀκαμπής» (Χρυσόστομος Ε.Π.Ε. 22, 442) διώκεται «διά τήν μαρτυρίαν τοῦ Ἀρνίου» (Ἀποκαλ. 6, 9). Ὁ ἀρχιμανδρίτης-ἱεροκῆρυξ Σωκράτης Ἀναζηλῆς μέλος τῆς Ἀδελφότ. Θεολόγων ἡ «ΖΩΗ», γράφει ἀπό τήν Καρδίτσα εἰς τόν π. Γερβάσιο λίγο πρίν τῆς δίκης: «Ἀγαπητέ μου πάτερ Γερβάσιε, καίτοι ἤμουν μακράν ἐν τούτοις παρηκολούθησα συμπονῶν τούς ἀγῶνας Σας ὑπέρ τῆς ἀληθείας. Δέν ἔπαυσα δέ διαφωτίζων πολλούς μικρούς τε καί μεγάλους ὅτι τό δίκαιον εἶναι ὑπέρ ὑμῶν. Ἐπίσης ἐζήτησα καί ἀνέγνωσα ἀρκετάς ἐφημερίδας ἐκ Πατρῶν[56]. Φρονῶ ὅτι κατά τήν δίκην θά σᾶς δικαιώσουν καί θά ἐπευλογήσουν τό ἔργον σας. Ἤδη ὅμως νομίζω ὅτι ἐπιβάλλεται μετά συνέσεως, χωρίς ὀξύτητα καί πικροχολίαν νά ἐξακολουθήσητε ἐργαζόμενος τό ὑψηλόν Σας ἔργο. Ἡ συμπάθειά μου πρός τόν ἀγῶνα Σας μέ ἤγαγε νά γράφω εἰς τούς Σεβ. Συνοδικούς Μητροπολίτας Χαλκίδος καί Κυθήρων νά σᾶς ὑποστηρίξουν κατά τήν δίκην...». Φαίνεται καθαρά πώς ὁ π. Σωκράτης —ἄν καί ὁ ἴδιος καλόγερος— δέν ἐγνώριζε καλῶς τί θά πῆ καλογερικό πεῖσμα. Δέν ἐγνώριζε καλῶς ὅτι οἱ ἐπίσκοποι σχεδόν ὅλοι ἔχουν τό δεσποτικό σύνδρομο.

Στίς 17 Μαρτίου 1931 «*βάπτεται κάλαμος ἀποφάσεως παρά κριτῶν ἀδίκων*». Ὁ δάσκαλος τῆς ἀρετῆς ὁ ὁποῖος ζοῦσε κατά Θεό καί ἐναρέτως συμπεριεφέρετο «*ὡς πρόβατον ἐπί σφαγήν ἤχθη*» ἐνώπιον τοῦ Συνοδικοῦ δικαστηρίου διότι «*οὕτως ἔδοξε τοῖς ἁγίοις ἀρχιερεῦσι*»!

Ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ Θεοῦ καί ἀνεκτίμητος αὐτός θησαυρός τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας μας πού ἀντιμετώπισε ὄρθιος τόν τυφῶνα τοῦ μίσους, τῆς κακίας, τῆς μοχθηρίας, τοῦ φθόνου καί τῆς συκοφαντίας ὑπέβαλε στό Συνοδικό Δικαστήριο τάς κάτωθι δύο ἐνστάσεις:

α) Ἔνστασις μεροληψίας

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17ῃ Μαρτίου 1931

Ἐνώπιον
τῆς Σεβαστῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Κατά τό ὑπ' ἀριθ. 202 ἀπό 5-3-31 νομίμως κοινοποιηθέν μοι ἐγκλητήριον ἔγγραφον τῆς Σῆς Δ. Ἱ. Συνόδου, καλοῦμαι νά ἐμφανισθῶ σήμερον ἐνώπιον Αὐτῆς ἵνα δικασθῶ ὡς κατηγορούμενος «ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου».

Κατά τήν πρᾶξιν τῆς σεπτῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας καί τό Ποινικόν Δίκαιον τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας (βλέπε Ποινικόν Δίκαιον Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπό Κ. Μ. Ράλλη καθηγητοῦ τοῦ κανονικοῦ καί Ἐκκλη-

σιαστικοῦ Δικαίου ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ ἐν σελ. 546-548 ἔκδ. 1907) –πρό πάσης δίκης ἤ διαδικασίας ἐπί τῆς προκειμένης ὑποθέσεως, ἐξαιτοῦμαι τήν ἐξαίρεσιν ὡς ὑπόπτου μεροληψίας κ.λ.π. τῶν Συνέδρων Δικαστῶν Σων Μητροπολιτῶν Γυθείου καί Οἰτύλου κ. Διονυσίου καί Ἀργολίδος κ. Ἱεροθέου.

Καί τοῦ μέν Σου Γυθείου καί Οἰτύλου ἐξαιτοῦμαι τήν ἐξαίρεσιν διά στενήν, ἵνα μή εἴπω στενοτάτην οἰκειότητα, σχέσιν καί χάριν (κατά τόν ΙΕ΄(15) κανόνα τῆς ἐν Καρθαγένῃ Ἁγίας Συνόδου) μετά τοῦ κατηγόρου μου Σου Μητροπολίτου μου Ἁγίου Πατρῶν, γεγονός πάγκοινον καί τῇ Σῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ γνωστόστατον.

Τοῦ δέ Σεβ. Ἀργολίδος, διότι ἐλθών κατ' Ὀκτώβριον π.ἔ. εἰς Πάτρας πρός διευθέτησιν τῆς ἤδη ἐκδικαζομένης ὑποθέσεως ὡς ἀπεσταλμένος τῆς Σης Δ. Ἱ. Συνόδου, τό μέν ἀπέκρυψε τήν ἰδιότητα Του ταύτην ἀπ' ἐμοῦ καί τῶν ἐπισκεψαμένων τήν Σεβασμιότητά Του διαφόρων Σωματείων, τό δέ προεδίκασε τήν ἤδη ἐκδικαζομένην ὑπόθεσιν διά δοθείσης ὑπ' Αὐτοῦ δημοσιογραφικῆς συνεντεύξεως δημοσιευθείσης ἐν τῇ ἐν Πάτραις ἐφημερίδι «Ἀπογευματινῇ» ἧς ἔντυπον καί συνυποβάλλω.

Μετά τοῦ Σου Ἀργολίδος συνηντήθημεν εἰς τό ἐν Πάτραις ξενοδοχεῖον «Ἀγγλίας» τήν ἐπομένην τῆς ἀφίξεώς Του[56α]. Ὁ Σος Ἀργολίδος πρό πάσης ἐρεύνης τῆς ὑποθέσεως ἠξίωσε νά ὑπογράψω ἐπιστολήν μεταμελείας, ἀπευθυνομένην πρός τόν Σον Μητροπολίτην μου, Ἅγιον Πατρῶν, φρονῶν ὅτι, ὅ,τι ἔπραξα ἐγώ ἔπραξα αὐτό πρός καταφρόνησιν τοῦ Ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος. Εἰς τήν διατύπωσιν τῆς τοιαύτης κατηγορίας τοῦ Σου Ἀργολίδος διεμαρτυρήθην ζωηρῶς καί ἐν συγκινήσει ψυχῆς διά τήν βαρυτάτην, κατ' ἐμέ, ἀποδιδομένην μοι κατηγορίαν.

Ὁ Σος Ἀργολίδος παρ' ὅλα ταῦτα ἠξίωσεν ὅπως δήποτε καί ἄν ἔχῃ ἡ ὑπόθεσις ν' ἀπευθύνω πρός τόν Σον Μητροπολίτην μου ἐπιστολήν μεταμελείας. Οὐδέν ἔπραξα καί ὡς ἐκ τούτου οὐδαμοῦ ἠδυνάμην νά συναντήσω τήν μεταμέλειαν πλήν ὅμως πρός τρανωτέραν ἀπόδειξιν τῶν κυριαρχουσῶν ἐν τῇ ψυχῇ μου χριστιανικῶν πεποιθήσεων περί τοῦ ἀξιώματος τῆς Ἀρχιερωσύνης προθυμότατα συνέταξα ἐπιστολήν ἀπευθυνομένην πρός τόν Σον Μητροπολίτην μου, ἧς ἀντίγραφον ἐπισυνάπτω ὧδε. Δυστυχῶς ὁ Ἅγιος Ἀργολίδος μή εὑρών ἐπαρκεῖς τάς ἐν τῇ ἐπιστολῇ μου εἰλικρινεῖς ἐγγράφους διαβεβαιώσεις μου, παρέλαβε τήν ἐπιστολήν μου καί ὄπισθεν ταύτης ἰδιοχείρως ἔγραψε ἄλλην ἐπιστολήν, ἀλλοιώσας τό πνεῦμα τῆς ἡμετέρας, οὕτως ὥστε νά ἐμφανίζωμαι ἀπό ἀθῷος ὑπόδικος. Ἀλλά τίς ἠδύνατο, σώας ἔχων τάς φρένας, ἀναιτίως ἑαυτόν νά καταστήσῃ ὑπόδικον;

Ἀλλά τίς κληρικός, ἔχων πίστιν εἰς τά ἐκ τῆς ἱερωσύνης του ἀπορρέοντα καθήκοντα, τά τε ἱεροτελεστικά καί τά διδακτικά, ἤθελε χωρίσει τά διδακτικά του καθήκοντα ἐκ τῶν ἱεροτελεστικῶν του τοιούτων καί ἤθελέ ποτε ἀποσπάσει τήν διακονίαν τοῦ θείου κηρύγματος ἐκ τῶν Μυστηρίων καί ἱεροτελεστικῶν τῆς Ἐκκλησίας διά νά μεταφέρῃ ταῦτα εἰς κοσμικά κέντρα καί αἰθούσας, προτεσταντίζων καταφόρως καί ἐπί μειώσει καί προσβολῇ τοῦ διασωθέντος διά μέσου τῶν αἰώνων ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ πνεύματος.

Οὐδέποτε κληρικοί τῆς Ἐκκλησίας μας, κατέχοντες ὀργανικάς ἐν ταῖς ἐνορίαις θέσεις, στερρῶς ἐχόμενοι τοῦ Ὀρθοδόξου πνεύματος, ἐγκατέλιπον τούς ἱερούς Ναούς τῆς ἐφημερίας των καί ἀνεζήτησαν αἰθούσας διά τάς κατηχητικάς των διδασκαλίας. Καί τότε πρός τί τό ἱεροπρεπές καί κατανυκτικόν περιβάλλον τοῦ ὀρθοδόξου ἱεροῦ Ναοῦ, τό ὁποῖον ἐπιδεικνύων ὁ θεῖος κατηχητής, ὁ ἱερός Κύριλλος Ἱεροσολύμων -πρός τούς ὑπ αὐτοῦ κατηχουμένους ἔλεγε καί ἀνεφώνει «Βλέπεις μοι τό σεμνόν τοῦτο τῆς Ἐκκλησίας κατάστημα; Θεωρεῖς μοι τάξιν καί ἐπιστήμην,

Γραφῶν ἀνάγνωσιν, κανονικήν παρουσίαν, διδασκαλίας ἀκολουθίαν;

Δυσωπήθητι τόν τόπον καί παιδεύθητι ἐκ τῶν φαινομένων...» (προκατηχ. γ΄) καί ἐν τῇ ΙΓ΄ κατηχήσει ια-ιβ΄— ἐπιδεικνύων τόν φρικτόν Γολγοθᾶ, τόν ἐν τῷ Ναῷ τῆς πανιέρου Ἀναστάσεως λέγει αὐτοῖς: «...καίτοι γε οὐκ ἐστί ποτε καμεῖν ἀκούοντας τά περί τοῦ Δεσπότου στεφανουμένου καί μάλιστα ἐν τῷ παναγίῳ τούτῳ Γολγοθᾶ. Ἄλλοι μέν γάρ ἀκούουσι μόνον, ἡμεῖς δέ καί βλέπομεν καί ψηλαφῶμεν... Ὁρᾷς τοῦ Γολγοθᾶ τόν τόπον;».

Ἀληθῶς τήν ἐπιστολήν ταύτην τοῦ Ἁγίου Ἀργολίδος δέν ἠδυνάμην νά ὑπογράψω ὡς ὀρθόδοξος κληρικός, αὐστηρῶς ὑπείκων τήν παράδοσιν καί τό πνεῦμα τῆς καθόλου ἡμῶν Ἁγίας Ἐκκλησίας. Ἀλλά δύναται τοῦτο νά θεωρηθῇ αὐθάδεια ἤ ἀπείθεια;

Δι' ὅλα τ' ἀνωτέρω ἐνίσταμαι καί ζητῶ τήν ἐξαίρεσιν καί τοῦ Σου Ἀργολίδος κ. Ἱεροθέου.

Εὐπειθέστατος
ὁ ἐξαιτούμενος,
ἀρχιμ. Γερβ. Παρασκευόπουλος

καί β) Ἔνστασις κατά τοῦ κατηγορητηρίου
(ὑπ' ἀριθ. 202/5-3-1931 κλητηρίου θεσπίσματος)

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 Μαρτίου 1931

Ἐνώπιον
τῆς Σεβαστῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Διά τοῦ ὑπ' ἀριθ. 202 τῆς 5-3-31 σεπτοῦ ἐγκλητηρίου ἐγγράφου τῆς Σῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου, καλοῦμαι νά ἐμφανισθῶ ἐνώπιον Αὐτῆς σήμερον ἵνα δικασθῶ ὡς κατηγορούμενος «ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου».

Καί Α^{ον}

Κατά τοῦ τοιούτου κατηγορητηρίου, ἀφοῦ εὐλαβῶς διαμαρτυρηθῶ, ἐνίσταμαι καί ἐξαιτοῦμαι, διά τούς κάτωθι ἐκτιθεμένους λόγους, τήν ἀκύρωσιν αὐτοῦ καί ὁλοτελῆ ἀπάλειψίν του, διότι τοιαύτη κατηγορία κατ' ἐμοῦ οὔτε κατά τύπους δύναται νά μοι ἀπαγγελθῇ ἤ ὑφίσταται ὑπό τήν πραγματικήν κατά τε τό Ἐκκλησιαστικόν Ποινικόν Δίκαιον, τούς θείους καί Ἱερούς Κανόνας, τήν πρᾶξιν τῆς Ἐκκλησίας καί τό καθόλου πνεῦμα τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἔννοιαν.

Καί δέν ὑφίσταται τοιαύτη κατηγορία, κατά τό Ἐκκλησιαστικόν Ποινικόν Δίκαιον, τούς θείους καί Ἱερούς Κανόνας καί τήν πρᾶξιν τῆς Ἐκκλησίας: α) διότι ἀνάκρισις ἐπί κατηγορητηρίου, οἷον τό ὡς ἄνω δέν ἐγένετο. Πρός πίστωσιν καί ἀπόδειξιν τούτου ἐπικαλοῦμαι αὐτά τά πρακτικά τῶν διενεργηθεισῶν κατ' ἐμοῦ ἀνακρίσεων ἀπό 13-20 Ὀκτωβρίου 1930, ἐξ ὧν ἐξάγεται ἀριδήλως ὅτι, κυρίως κατ' ἐμοῦ ἀνάκρισις ἐνηργήθη **ἐάν καί κατά πόσον ἐν τῷ ἐν ᾧ ἐκήρυττον ἱερῷ Ναῷ καί τοῖς Κατηχητικοῖς Σχολείοις συνέβαινον** ἀτοπήματα· ὡς ἐν παρόδῳ δέ, ἐάν ὑπήκουσα εἰς τήν ἐκδοθεῖσαν ἐγκύκλιον. β) διότι, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν αὐτῶν πρακτικῶν δύο μόνον ἐκ τῶν 33ῶν μαρτύρων τῆς κατηγορίας, οἱ Χαράλ. Καντρῆς καί Πλάτων Παλούμπης ἐξητάσθησαν ἐπί τῆς **ἐπί φατρίᾳ** ἀπαγγελομένης μοι ἤδη κατηγορίας, ἀλλά καί οὗτοι τόσον ἀνελλιπῶς καί συνεσκιασμένως, ὥστε εἶναι ζήτημα ἄν καί οὗτοι ἐνόησαν καλῶς τό μέγεθος τῆς κατηγορίας καί τάς συνεπείας αὐτῆς.

Οὐδείς δέ ἕτερος ἐκ τῶν ὑπολοίπων 31 τοιούτων μαρτύρων. γ) διότι ἐξ αὐτῶν τῶν πρακτικῶν τῶν μέχρι τῆς 21ης Ὀκτωβρίου π.ἔ. ἐξετασθέντων 24-25 μαρτύρων τῆς κατηγορίας σαφέστατα ἐξάγεται ὅτι οὐδείς τούτων ἠρωτήθη καί ἐξητάσθη ἐπί τοῦ κατηγορητηρίου «ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου» — ὅπερ μοί ἀπήγγειλεν ἡ Δ. Ἱ. Σύνοδος διά τοῦ ἀπό 18ης Ὀκτωβρίου 1930 ἐγγράφου Αὐτῆς πρός τόν Σ/τατον Μητροπολίτην μου, πρός τόν Ὁποῖον ἀνέθηκε τήν ἐξακρίβωσιν τοῦ τοιούτου κατηγορητηρίου διά τῆς ἐνεργείας ἐνόρκων ἀνακρίσεων. Τοὐναντίον μάλιστα ἐξ αὐτῶν τῶν ὡς ἄνω πρακτικῶν σαφέστατα προκύπτει ὅτι τό κατηγορητήριον «*ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου*» εἶναι μεταγενεστέρα προσθήκη ἐπί τῶν πρακτικῶν τούτων, λαβοῦσα χώραν πάντως οὐχί πρό τῆς εἰκοστῆς πρώτης (21ης) Ὀκτωβρίου 1930 καί ἥτις προσθήκη ἐγένετο ἐν ἀπουσίᾳ καί ἀγνοίᾳ τῶν μέχρι τῆς 21ης Ὀκτωβρίου π.ἔ. ἐξετασθέντων μαρτύρων τῆς κατηγορίας.

Ἐφ' ὅσον λοιπόν τοιοῦτον κατ' ἐμοῦ κατηγορητήριον δέν ἐτέθη σαφῶς καί ἀπεριφράστως ἐνώπιον τῶν μαρτύρων τῆς κατηγορίας, ἀλλ' οὗτοι ἐκλήθησαν μόνον νά ἐπιβεβαιώσουν καί ἐπισφραγίσουν ὅσα κατ' ἐμοῦ καί τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μου ἔργου δημοσίᾳ ἐξήνεγκε καί διά τῶν ἐφημερίδων κατήγγειλεν ὁ Σος Μητροπολίτης μου —ἐπισυνάπτω ὧδε ἔντυπον τῆς ἐν Πάτραις ἐκδιδομένης ἡμερησίας ἐφημερίδος «Νεολόγος Πατρῶν» τῆς 8ης Ὀκτωβρίου 1930, ἐν ᾧ δημοσιεύεται, μήπω διαψευσθεῖσα, συνέντευξις τοῦ Σ/τάτου Μητροπολίτου μου— φρονῶ δέ καί πιστεύω ὅτι, τό κατηγορητήριον «ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου» ἀποτελεῖ ἐμβαλωματικήν προσθήκην ἐπί τῶν πρακτικῶν τῶν μαρτύρων τῆς κατηγορίας —ἄς μοι ἐπιτραπῇ νά διαμαρτυρηθῶ εὐλαβῶς διά τήν πρωτάκουστον ταύτην παραποίησιν δικαστικῶν ἐγγράφων τόσης σοβαρᾶς ὑποθέσεως καί νά ἐξαιτήσωμαι παρά τοῦ Δικαστηρίου Ὑμῶν τήν ὁλοτελῆ ἀπάλειψιν κατηγορητηρίου, προστεθέντος μεταγενεστέρως ἐπί ἐγγράφων Δημοσίας ἀρχῆς καί μάλιστα Δικαστικῆς, ἅμα δέ καί τήν διακοπήν τῆς δίκης καί ἄρσιν πάσης κατ' ἐμοῦ κατηγορίας «ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου».

Β^{ον}

Ἐνίσταμαι κατά τοῦ ὅλου τοῦ φακέλλου τῆς σχηματισθείσης κατ' ἐμοῦ κατηγορίας, τῆς ἐνώπιον Ὑμῶν εὑρισκομένης, ἅτε φέροντος πρόδηλα τά στοιχεῖα καί σημεῖα τόσον τῆς μεροληψίας καί ἔχθρας ὅσον καί τῆς ψευδομαρτυρίας καί ζητῶ, διά τούς κάτωθι ἀναφερομένους λόγους, τόν ὁλοτελῆ ἐξαφανισμόν τοῦ τοιούτου φακέλλου. Κατά τό Ποινικόν Δίκαιον τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τήν πράξιν τῆς Ἐκκλησίας καί τούς θείους καί Ἱερούς Κανόνας ἐν ἐκκλησιαστικαῖς δίκαις ἐπιβάλλεται ἡ ἐξαίρεσις τόσον Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστοῦ ὑπόπτου μεροληψίας ἤ ἔχθρας, ὅσον καί μάρτυρος «φιλίως μέν πρός τούς κατηγόρους, ἐχθρικῶς δέ πρός τόν κατηγορούμενον ἔχοντος». (Βλέπε Ποινικόν Δίκαιον Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπό Κ. Μ. Ράλλη, καθηγητοῦ τοῦ Κανονικοῦ καί Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ ἐν σελ. 546-553 ἔκδ. 1907). Ἐάν λοιπόν ἐπιβάλλεται ἡ ἐξαίρεσις τοιούτου δικαστοῦ καί τοιούτου μάρτυρος, πολλῷ μᾶλλον ἀπαγορεύεται ὡς Ἀνακριτής ν' ἀναλάβῃ ἤ διορισθῇ αὐτός οὗτος ὁ κατήγορος καί αὐτός νά σχηματίσῃ φάκελλον κατηγορίας, ἥν αὐτός ὁ ἴδιος διετύπωσεν ἤ ἐφαντάσθη καί εἰς ἔργον ἔφερεν. Καί ἤδη ἄς μοι ἐπιτραπῇ εὐλαβῶς νά διαμαρτυρηθῶ κατά τοῦ ἀπό 18ης Ὀκτωβρίου 1930 ἐγγράφου τῆς Σης Δ. Ἱ. Συνόδου, δι'οὗ ἀνετέθησαν καθήκοντα Ἀνακριτοῦ τῷ Σ/τάτῳ Μητροπολίτῃ μου, Ἁγίῳ Πατρῶν, κατόπιν μά-

λιστα τῆς ὑπ' Αὐτοῦ τῇ 8η 'Οκτωβρίου 1930 δοθείσης πρός δημοσίευσιν ἐν τῇ ἐν Πάτραις ἐκδιδομένη ἐφημερίδι «Νεολόγος Πατρῶν» συνεντεύξεώς Του –ἥτις καί ἐδημοσιεύθη κατά τήν ὡς ἄνω ἡμερομηνίαν– δι' ἧς μέ στιγματίζει δημοσίᾳ, μοί προσάπτει κατηγορίας βαρυτάτας καί γενικῶς ἐξωτερικεύει ὄχι ἁπλῆν δυσμένειαν πρός με ἤ ἔχθραν ἀλλά **ἰδιοπάθειαν** πρωτοφανῆ πρός ἕναν ἐργάτην τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ τοιαύτη ἔχθρα καί πρωτοφανής κατ' ἐμοῦ ἰδιοπάθεια τοῦ Σ. Μητροπολίτου μου, ἀνακριτοῦ ἐν τῇ ἐκδικαζομένη ὑποθέσει, γίνεται κατάδηλος καί ἐκ τῆς ἁπλῆς ἀντιπαραθέσεως δύο ἐγγράφων, σχέσιν ἐχόντων μέ τήν ἐν τῷ ἐν Πάτραις Ἐθνικῷ Ὀρφανοτροφείῳ θηλέων ἐκκλησιαστικήν μου δρᾶσιν. Ἀπό τῆς ἱδρύσεως σχεδόν τοῦ ἱδρύματος τούτου ἤτοι ἀπό τοῦ ἔτους 1924-25 καί ὅτε διετέλουν Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν –τῇ παρακλήσει τῆς Διευθυντρίας τοῦ Ἱδρύματος πρός τόν Σεβ. Πατρῶν, ἀντιπρόεδρον τοῦ Ἱδρύματος καί τῇ ἐγκρίσει τῆς Σεβασμιότητός Του, δίς τῆς ἑβδομάδος– θέρει τε καί χειμῶνι– ἐπισκεπτόμην τά ὑπέρ 80ήκοντα ὀρφανά, ἐδίδασκον αὐτά δωρεάν θρησκευτικά καί κατήχησιν καί ἐξωμολόγουν αὐτά μέχρι τῆς 12 Ν/βρίου1930.

Αἰφνιδίως ὅμως καί ὡς συνέχειαν τῶν κατ' ἐμοῦ ἐνεργειῶν τοῦ Ἁγίου Πατρῶν, ἔλαβον ἔγγραφον τῆς Διευθύνσεως τοῦ Ὀρφανοτροφείου τούτου, δι' οὗ μοι ἐκλείετο εἰς τό διηνεκές πλέον, ἄνευ οὐδεμιᾶς αἰτίας καί ἀφορμῆς, ἡ θύρα τοῦ ὀρφανοτροφείου. Ὑποβάλλω ὧδε ἀντίγραφον τῆς πράξεως ταύτης. –Τί σημαίνει τοῦτο διά τό ἦθος ἑνός ἱερέως θεολόγου, διδασκάλου ὀρφανοτροφείου μάλιστα θηλέων, ἐπαφίημι νά κρίνη ἡ Σή Ἱερά Σύνοδος.– Εὐλαβῶς ὅμως παραπονοῦμαι διά τό ὅτι καί ἡ πρᾶξις αὕτη τοῦ Σ. Μητροπολίτου μου δέν ἀποδεικνύει τίποτε ἄλλο παρά μίαν προσπάθειαν ἀφ' ἑνός μέν νά μοι ἐκκολάφη εἰς τό μέτωπον στίγματα ἀμφιβόλου ἠθικῆς διαπλάσεως, ἀφ' ἑτέρου δέ νά ἐνισχύση καί στηρίξη τό κατ' ἐμοῦ κατηγορητήριόν Του ἐπί ἠθικῆς ἀτοπήμασιν, ἅτινα ἀποτέλεσμα ἔσχον καί εἶχον –κατά τόν Σεβασμιώτατον– **τό ξεμυάλισμα τῶν κοριτσιῶν.**

Κατόπιν τούτου πᾶς τις δύναται νά ἐννοήσῃ τό εἶδος καί τό ποιόν τῶν διενεργηθεισῶν κατ' ἐμοῦ ὑπό τοῦ Σ. Πατρῶν ἀνακρίσεων. Δύναται νά ἐπικρατήσῃ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει κατά τάς οὕτω διενεργηθείσας ἀνακρίσεις πνεῦμα ἀμεροληψίας; Καί εἰς τ' ἀνωτέρω, διά τήν παρασκευήν τῶν ἀνωτέρω καί πρός ὑποστήριξιν τῶν κατ' ἐμοῦ κατηγοριῶν Του, διά τό κλείσιμον τῆς θύρας τοῦ Ὀρφανοτροφείου θηλέων, ἐνήργησεν ἐναντίον μου ὄχι μόνον ὡς Ἀρχιερεύς ἀλλά καί ὡς Ἀντιπρόεδρος τοῦ φιλανθρωπικοῦ τούτου Ἱδρύματος.

Ἐπειδή δέ αἱ μεταγενέστεραι αὗται τοῦ Σου σκέψεις καί ἐνέργειαι ἀσφαλῶς ὑπαγορεύονται ὑπό τοῦ πνεύματος τῆς ὅπως δήποτε στηρίξεως τῶν ἐναντίων μου διατυπωθεισῶν ἐκ μέρους Του κατηγοριῶν –διά ταῦτα συνυποβάλλω ὧδε δύο εἰδῶν ἔγγραφα τοῦ Σεβ. Πατρῶν - ὡς ἀντιπροέδρου τοῦ Ἱδρύματος– τό ἕν εὐαρεσκείας καί εὐχαριστιῶν καί τό ἕτερον μομφῆς καί κατηγορίας διά νά ζητήσῃ καί νά ἀνεύρῃ ἡ Ἱερά Σύνοδος ποῖον ἐκ τῶν δύο ἔχει μέ τό μέρος του τήν ἀλήθειαν.

Γον

Ἀλλά **καί κανονικῶς** ἀκόμη δέν δύναται νά στηριχθῆ ὁ φάκελλος οὗτος τῆς κατ' ἐμοῦ κατηγορίας, ἐφ' ὅσον ἤθελεν ἀποδειχθῆ ὅτι καί μία ἀκόμη ἐκ τῶν κατ' ἐμοῦ διατυπωθεισῶν κατηγοριῶν δέν ἀληθεύει· ἐν τῇ προκειμένῃ δέ περιπτώσει δέν ἀληθεύει οὐδέ ἡ πρώτη, καθ' ἅ διακελεύει καί ἀπαιτεῖ ὁ ΡΛΘ΄ (139) τῆς ἐν Καρθαγένῃ Ἁγίας Συνόδου Κανών, ὅστις ἔχει ὧδε μετά τῆς εἰς αὐτόν Ἑρμηνείας του.

Κανών ΡΛΘ΄ (139).

«Ἤρεσεν ἵνα, ὁσάκις δήποτε κληρικοῖς, ἀπό κατηγόρων πολλά ἐγκλήματα ὑποβάλλονται καί ἐάν ἐξ αὐτῶν περί οὗ πρῶτον ἐπράχθη, ἀποδειχθῆναι οὐκ ἠδυνήθη, πρός τά λοιπά μετά ταῦτα μή προσδεχθῶσιν».

Ἑρμηνεία.

Ἐάν διάφορα ἐγκλήματα εἰπῇ τινας κατά τῶν Ἐπισκόπων ἤ κληρικῶν καί ἕνα ἀπό αὐτά, τό πρώτως ἐξετασθέν, δέν δύνηθῇ ν' ἀποδείξῃ ἀληθινόν, προστάζει ὁ παρών κανών, ὅτι οὔτε εἰς τά λοιπά ἐγκλήματα νά προσδέχεται ὡς ἀληθινός ὁ τοιοῦτος».

Ἀλλ' ὁ κανών οὗτος ἀνατρέπει ἐξ ὁλοκλήρου τήν κατ' ἐμοῦ κατηγορίαν, ἥτις πρώτως καί κυρίως προσεπάθησε νά στηριχθῇ εἰς τήν διατυπωθεῖσαν κατ' ἐμοῦ περί ἀτοπημάτων κατηγορίαν. Τοῦτο δέ ἐμφαίνεται καί ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων τῆς κατηγορίας, οἵτινες κυριώτατα καί κατ' ἐξοχήν ἐπιμόνως περί τούτου ἐξετάζονται. Ἀλλά τοῦτο γίνεται κατάδηλον καί ἐκ τῆς ἐκδοθείσης ὑπό τοῦ Σου Πατρῶν ὑπ' ἀριθ. 2111 ἐγκυκλίου, διότι αὐτήν τήν κατηγορίαν ἤ αἰτίαν ἀναφέρει ὁ Σος ὡς ἀφορμήν τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐγκυκλίου Του καί ἐπί τῆς κατηγορίας ταύτης —τῶν ἀτοπημάτων— στηρίζει ταύτην καί μεταβάλλει ὥρας κηρύγματος. Ἐπί πλέον δέ ἐπεξηγηματικῶς καί ἐν πλάτει περί τούτου ὁμιλεῖ ὁ Σος Πατρῶν καί εἰς τήν ὑπ' αὐτοῦ δοθεῖσαν συνέντευξιν, δημοσιευθεῖσαν τῇ 8η Ὀκτωβρίου π.ἔ. ἐν τῇ ἐν Πάτραις ἐκδιδομένῃ ἡμερ. ἐφημερίδι «Νεολόγος Πατρῶν», ἧς καί ἔντυπον ἐπισυνάπτω ὧδε πρός γνῶσιν τῆς Σῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου καί πληρεστέραν αὐτῆς διαφώτισιν ἐπί τῆς ἐκδικαζομένης ὑποθέσεως.

Παραδόξως ὅμως ἀντί νά δικάζωμαι διά τήν διατυπωθεῖσαν περί ἀτοπημάτων κατηγορίαν, δικάζομαι ἤδη δι' ἄγνωστα εἰς ἐμέ πράγματα ἤτοι «ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου».

Καί ἐξηγοῦμαι· ὁ Σος Πατρῶν ἤρχισε τάς κατ' ἐμοῦ ἀνακρίσεις Του τῇ 13η Ὀκτωβρίου π.ἔ. —Ταῦτας ἐνήργησεν αὐτεπαγγέλτως, ὡς βεβαιοῖ ὁ ἴδιος εἰς τά πρακτικά τῶν ἐνόρκως ἐξετασθέντων μαρτύρων καί ἐν τῇ πρός τήν Ἱεράν Σύνοδον ἐπισήμῳ πορισματικῇ ἐκθέσει Του. Αἱ ἀνακρίσεις αὗται εἶχον μόνον καί κύριον στόχον τήν διακρίβωσιν καί ἔνορκον ἐπιβεβαίωσιν τῶν ἐν τῇ ἀνοχῇ μου τάχα κατά τά ἑσπερινά κηρύγματα συμβαινόντων ἀτοπημάτων καί ἐρωτικῶν συνεντεύξεων.— Αἱ ἀνακρίσεις ἐπί τῆς διατυπωθείσης κατ' ἐμοῦ κατηγορίας τῶν ἀτοπημάτων ἐπεραιώθησαν, ὡς δύναται νά συναχθῇ καί ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2143 ἀπό 18-10-30 ἐγγράφου τοῦ Σου— περί τήν 18ην Ὀκτωβρίου π.ἔ. διότι τῇ 18η-10-30 διά τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2143 ἐγγράφου τοῦ Σου προσκαλοῦμαι ἵνα ἐμφανισθῶ ἐνώπιον αὐτοῦ τῇ 20ῃ ἰδίου ἵνα ἀπολογηθῶ ἐπί ἀποδιδομένῃ μοι κατηγορίᾳ, ὁπότε καί ἀπελογήθην ἐγγράφως, μή δυνηθείς νά μεταβῶ προσωπικῶς (ἐπισυνάπτω ἀντίγραφον τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2143).

Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ μᾶς ἐμφανίζεται σκανδαλωδῶς μία δικαστική παρατυπία ἤ καί παρανομία· διότι ἐν ᾧ νομίμως θά ἔπρεπε μετά τήν ἀπολογίαν μου, νά ἐκδοθῇ ἡ κατ' ἐμοῦ ἀπόφασις ἐπί τῆς κατ' ἐμοῦ διατυπωθείσης κατηγορίας περί ἀτοπημάτων, ὄχι μένει αὐτή ἀνέκδοτος ἐπί προφανεῖ ζημίᾳ τῆς ἀθωότητός μου, ἀλλά καί περιπλέκεται ἡ ὑπόθεσις κατόπιν τῆς ἐπιστροφῆς πρός τόν Σον Μητροπολίτην μου τῆς πρός τήν Σην Ἱ. Σύνοδον μηνύσεώς μου καί μοῦ διατυποῦται κατηγορία «ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου», καλοῦμαι καί ἐκ δευτέρου διά τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2153 τῆς 23-10-30 εἰς ἀπολογίαν ἐπί νέου κατηγορητηρίου (σημ. ἐπισυνάπτω ἀντίγραφον τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2153), προστί-

θεται τότε μεταγενεστέρως καί τόν νέον τοῦτο κατηγορητήριον ἐπί τῶν προγενεστέρων ἐνόρκων καταθέσεων τῶν μαρτύρων -ἐν ἀγνοίᾳ καί ἀπουσίᾳ τούτων καί οὕτω ἐμφανίζεται καί ἡ πλαστογράφησις τῶν μαρτυρικῶν καταθέσεων.

Ἀλλά δύναται νά στηριχθῇ κατηγορία «ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου», καθ' ἥν στιγμήν δέν ἀπεδείχθη ἡ ὕπαρξις τῆς πρώτης κατηγορίας περί ἠθικῶν ἀτοπημάτων καί δέν ἐξεδόθη ἐπ' αὐτῆς οὐδεμία ἀπόφασις; Εὐλόγως θά ἔπρεπε νά δικασθῶ ἐπί ἀπειθείᾳ φατρίᾳ κ.λ.π. —καί θά ἐδεχόμην εὐχαρίστως αὐτό— ἐάν ὄντως ἀπεδεικνύετο ὅτι ἡ κατ' ἐμοῦ τό πρῶτον διατυπωθεῖσα περί ἀτοπημάτων κατηγορία ἐνεφάνιζε τά γνωρίσματα τῆς ἀληθείας καί τῆς πατρικῆς μερίμνης τοῦ Σου Μητροπολίτου μου **καί ὄχι κατάφωρον κατ' ἐμοῦ συκοφαντίαν**.

Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς δεχόμενος ἀδιαμαρτυρήτως τήν κατ' ἐμοῦ χαλκευθεῖσαν περί ἠθικῶν ἀτοπημάτων κατηγορίαν κατεδίκαζον ἐμαυτόν ἀναιτίως καί ηὐτοκτόνουν ἠθικῶς.

Κατά τόν ΡΛΘ΄ (139) κανόνα τῆς ἐν Καρθαγένῃ Ἁγίας Συνόδου δέν δύναται νά προχωρήσῃ ἡ ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως ταύτης, διότι ἡ πρώτη διατυπωθεῖσα περί ἠθικῶν ἀτοπημάτων κατηγορία ἀ π ε δ ε ί χ θ η π α σ ι φ α ν ῶ ς σ υ κ ο φ α ν τ ι κ ή.

Δ[ον]

Καί περί τοῦ ὅτι δέν θά ἔπρεπε ν' ἀνατεθῇ ὑπό τῆς Σης Ἱερᾶς Συνόδου ἡ διενέργεια τῶν ἀνακρίσεων τῆς ἐκδικαζομένης ὑποθέσεως τῷ Σῷ Μητροπολίτῃ μου, καθ' ὅ κατηγόρῳ μου, τοῦτο ἀποτελεῖ καί πλέον ᾗ ἐξόφθαλμον κατ' ἐμοῦ ἀδικίαν. Ἐφ' ὅσον ὅμως τήν ἐπί τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἀνακριτικήν θέσιν παρεχώρησεν Αὐτῷ ἡ Δ. Ἱερά Σύνοδος ὡς ἀνώτατόν μοι Ἐκκλησιαστικόν Δικαστήριον, θά μοι ἐπιτραπῇ —παρακαλῶ— μέ πόνον ἀδικουμένης ψυχῆς, εὐλαβῶς νά παραπονεθῶ διά τοῦτο καί νά βεβαιώσω ὅτι ἐξ ἀφορμῆς τούτου διεμορφώθη ἐναντίον τῆς ἀθωότητός μου τοιαύτη ἀνακριτική κατάστασις —ἴσως πρωτοφανής ἐν τῇ συγχρόνῳ ἐκκλησιαστικῇ δικαιοσύνῃ— μόνον καί μόνον πρός στραγγαλισμόν τῆς ἀληθείας, ἠθικῇ βλάβῃ ἐμοῦ καί κοινωνικόν διασυρμόν.

Ὁ Σος Μητροπολίτης μου ἥψατο τῆς ἀνακριτικῆς ὑποθέσεως οὕτως· πρό τῆς 10 Ὀκτωβρίου π.ἔ. ἀπηύθυνεν ἄνευ ἡμερομηνίας ἔγγραφον πρός τόν κ. Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Πάτραις Πλημμελειοδικῶν ζητῶν διά τούτου τήν ἐπέμβασιν τῶν κρατικῶν ὀργάνων πρός τερματισμόν τῶν ἠθικῶν ἀτοπημάτων τῶν συμβαινόντων ἐν τῷ ἐν ᾧ ἐκήρυττον ἱερῷ Ναῷ κατά τά ἑσπερινά κηρύγματα. Αὐτό ἐσήμαινεν ἡ μετά τοῦ ἐγγράφου συναποστολή καί τῆς ὑπ' ἀριθ. 2111 ἐγκυκλίου. Ἡ δικαιολογία αὕτη τοῦ Σου πρός ἐπέμβασιν τῶν κρατικῶν ὀργάνων διά τήν κατάπαυσιν τῶν ἑσπερινῶν κηρυγμάτων —δηλαδή ἕνεκα τῶν ἐπισυμβαινόντων κατ' αὐτά ἠθικῶν ἀτοπημάτων— ἐξέπληξεν, ὡς φαίνεται καί αὐτόν τόν Εἰσαγγελέα τῶν πρωτοδικῶν κ. Γεώργ. Κόννην, ὅστις ἐζήτησεν ἀμέσως τότε μεμαρτυρημένα γεγονότα πρός νόμιμον καί δικαιολογημένη ἐπέμβασίν του. Ἡ πρόθυμος ὅμως ὑποβολή καταλόγου ὡρισμένων μαρτύρων ὑπό τοῦ Σ. Μητροπολίτου μου, —οἵτινες καλούμενοι ὑπό τοῦ κ. Εἰσαγγελέως θά ἐμαρτύρουν ὑπέρ τῆς κατ' ἐμοῦ ὑπό τοῦ Μητροπολίτου μου διατυπωθείσης κατηγορίας— ἐγέννησεν ἀμφιβολίας εἰς τόν κ. Εἰσαγγελέα, ὅστις ἐκράτησε μέν τά δύο σημειώματα τά περιλαμβάνοντα τούς ὑπό τοῦ Μητροπολίτου μου προταθέντας μάρτυρας —καί τά ὁποῖα εὕρηνται ἐν τῷ φακέλλῳ τῆς ἐκδικαζομένης ὑποθέσεως,— ἀλλά προετίμησε τήν διακρίβωσιν τῆς ἀληθείας τῶν ὑπό τοῦ Σου Μητροπολίτου μου καταγγελομένων, διά τῶν κρατικῶν ὀργάνων, μή δώσας πί-

στιν εἰς τό ἠθικόν ποιόν τῶν ὑπό τοῦ Σου προτεινομένων πρός ἐξέτασιν μαρτύρων.

Ὁ κ. Εἰσαγγελεύς ὑπεσχέθη τήν ἐπέμβασιν ἀλλ' ἀφοῦ πρῶτον εὑρεθῇ πρό γεγονότων διαπιστούντων τά καταγγελόμενα. Καρπός τῆς δικαστικῆς ταύτης διά τῶν κρατικῶν ὀργάνων, ἀνακρίσεως τοῦ κ. Εἰσαγγελέως ὑπῆρξεν ἡ ἐν τῷ φακέλλῳ τῆς ἐκδικαζομένης ὑποθέσεως ὑπό τοῦ κ. Εἰσαγγελέως τῶν ἐν Πάτραις Πλημμελειοδικῶν διαβιβασθεῖσα τῇ Σῃ Δ. Ἱερᾷ Συνόδῳ ἔκθεσις, ἐπί τῇ αἰτήσει Αὐτῆς. Ἡ ἔκθεσις αὕτη διεβιβάσθη μεθ' ἁπάντων τῶν σχετικῶν αὐτῇ ἐγγράφων.

Ποία λοιπόν ἐκ τῶν δύο τούτων ἀνακριτικῶν ἐκθέσεων θά ἀποτελέσῃ τήν βάσιν καί τόν σύμβουλον πρός ἔκδοσιν δικαίας ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὑποθέσεως; Ἡ ἔκθεσις τοῦ Σου Πατρῶν, ἡ ὁποία φέρει κατάδηλα καί ὁλοφάνερα τά στοιχεῖα τῆς μεροληψίας καί τοῦ ἀμέσου ἐνδιαφέροντος πρός ἀπόδειξιν τῆς ἐκ μέρους Του ἄνευ οὐδενός λόγου διατυπωθείσης ἐναντίον μου κατηγορίας ἤ ἡ ἔκθεσις τοῦ κ. Εἰσαγγελέως τῶν ἐν Πάτραις Πλημμελειοδικῶν, ὅστις ἐπενέβη καί ἐνήργησεν οὐχί οἴκοθεν ἀλλά τῇ ἐπιμόνῳ παρακλήσει τοῦ Σου Μητροπολίτου μου, Ἁγίου Πατρῶν;».

«Τήν 11 πρωϊνήν σήμερον —γράφει ἡ ἐφημ. «ΝΕΟΛΟΓΟΣ»— ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐξεδικάσθη ἡ ὑπόθεσις τοῦ πανοσ. ἀρχιμανδρίτου Γερβασίου Παρασκευοπούλου, κατηγορουμένου διά τό γνωστόν ζήτημα τῶν κηρυγμάτων.

Τήν 11.30΄ ἐκλήθη εἰς ἀπολογίαν ὁ κ. Παρασκευόπουλος, ἥτις διήρκεσεν ὑπέρ τήν ἡμίσειαν ὥραν. Ὁ πανοσ. Γερβάσιος ἀνεφέρθη εἰς τήν γνωστήν ἐγκύκλιον τοῦ Μητροπολίτου ἀπαγορεύσαντος, ὡς γνωστόν, τά κηρύγματα πέραν τῆς 6.30΄ ἑσπερινῆς, καί ἐτόνισεν ὅτι δέν συνεμορφώθη πρός αὐτήν, διότι κατά τήν γνώμην του οὐδέν τό ἄτοπον συνέβαινε κατά τήν διάρκειαν τῶν κηρυγμάτων. Ἐν συνεχείᾳ ἐτόνισεν ὅτι ὁ Μητροπολίτης ἐξέδωκε τήν ἐγκύκλιον οὐχί ἀνεπηρεάστως καί κατέληξεν εἰπών ὅτι ἐπειδή τό ζήτημα ἔφθασε μέχρι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἠναγκάσθη νά συμμορφωθῇ προσωρινῶς, ἀναμένων τήν ἀπόφασιν αὐτῆς.

Μετά τό πέρας τῆς ἀπολογίας τοῦ παν. Γερβασίου, ἡ Ἱερά Σύνοδος συνεδριάσασα ὑπέρ τήν ὥραν κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, ἐξέδωκε τήν ἀπόφασίν της, συμφώνως πρός τήν ὁποίαν ἐπιβάλλεται εἰς τόν ἐν λόγῳ ἀρχιμανδρίτην 6μηνος ἀργία καί «ἰσόχρονος σωματικός περιορισμός εἰς τήν μονήν Γηροκομείου».

Ὁ Μακ. Ἀρχεπίσκοπος ἐρωτηθείς σχετικῶς ἀνεκοίνωσεν ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς Συνόδου ὑπῆρξεν λίαν ἐπιεικής καί τοῦτο διά νά καταπαύσῃ μία ἔκρυθμος κατάστασις πραγμάτων, ἥτις δυνατόν νά κατέληγε μίαν ἡμέραν ἐπί ζημίᾳ τῆς Ἐκκλησίας.

Σημειωτέον ὅτι κατά τήν διάρκειαν τῆς δίκης τό ἐνδιαφέρον τόσον τῶν κληρικῶν ὅσον καί τῶν ἐκ Πατρῶν ἐλθόντων ὡς μαρτύρων ὀπαδῶν τοῦ κ. Παρασκευοπούλου, ἦτο μέγα.

Ἡ Ἀρχιεπισκοπή κατεκλύζετο ὑπό πλήθους κληρικῶν καί λαϊκῶν, ἀναμενόντων μετ' ἀγωνίας τήν ἔκδοσιν τῆς ἀποφάσεως, ἥτις ἐξεδόθη τήν 1.30΄ μεταμεσημβρίαν»[57].

«Τό δεινόν βουλευτήριον τῶν ἀνόμων», ὅπως προαποφασίσθηκε καί προαναγγέλθηκε τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1930 ἀπό τόν δεσπότη-ἀρχιερέα τῶν Πατρῶν «κηρύσσει τόν κατηγορούμενον ἀρχιμ. Γερβάσιον Παρασκευόπουλον, ἐφημέριον τοῦ ἐν Πάτραις ἱεροῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Δημητρί-

ου, γεννηθέντα ἐν Γρανίτση Γορτυνίας, ἐτῶν 52, ἔνοχον ἀπειθείας κατά τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου καί ἐπιβάλλει αὐτῷ τήν ποινήν τῆς ἑξαμήνου ἀργίας ἀπό πάσης ἱεροπραξίας, ἄνευ στερήσεως τῶν ἐκ τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ δικαιωμάτων, καί ἰσοχρόνου σωματικοῦ περιορισμοῦ ἐν τῇ ἐν Πάτραις Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Γηροκομείου, καί καταδικάζει αὐτόν εἰς τά ἔξοδα καί τέλη τῆς σημάνσεως», γράφει μεταξύ ἄλλων ἡ ὑπ' ἀριθ. 114/17-3-1931 Συνοδική καταδικαστική ἀπόφασις. Οἱ ἐκκοσμικευμένοι δεσποτάδες ἐκδήλωσαν τήν ἐχθρότητά τους στό ταπεινό καί ἀκούραστο ἐργάτη τῆς ἀγάπης πού κρατοῦσε ἄσβηστο τό λυχνάρι τῆς Ὀρθοδοξίας καί τῆς Ρωμιοσύνης στίς καρδιές τῶν πατρινῶν γιατί στό πρόσωπό του ἔβλεπαν τόν «ἀναρχικό» Παπουλάκο, τόν Φλαμιάτο κι ὅλους ἐκείνους τούς μάρτυρες τῆς Ὀρθοδοξίας πού ἔδωσαν καί τό αἷμα τους ἀκόμα γιά τήν καθαρή πίστη.

Ἀπό τήν ὥρα πού ὁ φιλοκαλικός πατέρας ἔλαβε τό Μοναχικό σχῆμα ὑπό τάς χεῖρας τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἄρτης Γενναδίου ἤξερε ὅτι πῆρε τό δρόμο πρός τόν Γολγοθᾶ τῆς ζωῆς του. Ὁ λαός ἔμεινε ἐμβρόντητος, ἄφωνος καί ἄναυδος διά τήν καταφανῶς, ἐξοφθάλμως καί σκανδαλωδῶς ἄδικο καί ἐντελῶς ἀντίθετο πρός τάς ἀρχάς, τά δόγματα καί κανόνας τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἐπιβληθεῖσα ποινή. «Τό ὅτι ἡ ἐπισκοπή εἶχε μεταβληθῆ εἰς Σιμωνιακόν κέντρον αἰσχροῦ ἐμπορίου ἱερῶν καί ὁσίων, τό ὅτι ὁ ἐπίσκοπος ἦτο ἕρμαιον ἀθλίων ὑποκειμένων, αὐτό δέν ἐνδιέφερε τήν Ἁγίαν καί Ἱεράν Σύνοδον», γράφει ὁ π. Αὐγουστῖνος, ὁ ὁποῖος ἦτο ἐγκάρδιος φίλος τοῦ ἁγίου Γερβασίου, καί συνεχίζει: «Ὁ συνάδελφος ἐπίσκοπος ἔπρεπε νά καλυφθῇ. Ὁ ἐλέγχων εὐθαρσῶς τάς πράξεις ἱεροκῆρυξ ἔπρεπε νά τιμωρηθῇ. Τό ἅγιον δικαστήριον, παρά τήν θαυμασίαν ἀπολογίαν τοῦ π. Γερβασίου, τόν ἐτιμώρησε διά τήν ἀνυπακοήν του(!) μέ ἑξάμηνον ἀργίαν καί περιορισμόν εἰς τήν Ἱ. Μονήν Γηροκομείου. Ἀλλ' ἡ εἴδησις αὕτη γνωσθεῖσα εἰς τήν πόλιν προεκάλεσε κῦμα ἀγανακτήσεως ἐναντίον τῶν διωκτῶν τοῦ ζηλωτοῦ ἱεροκήρυκος. Χιλιάδες λαοῦ συνεκεντρώθησαν εἰς τόν Σταθμόν διά νά ὑποδεχθοῦν τόν ἥρωα, τόν π. Γερβάσιον. Ἦτο ἡ ἀπάντησις τοῦ λαοῦ εἰς ἐκείνους τούς ἀρχιερεῖς, οἱ ὁποῖοι, ἐπειδή κρατοῦν εἰς τάς χεῖρας των τήν σφραγῖδα τῆς ἐξουσίας, νομίζουν, ὅτι δι' αὐτῆς δύνανται νά διοικοῦν, νά κάμνουν ὅ,τι θέλουν νά σκεπάζουν ἐγκλήματα συναδέλφων καί νά κόπτουν κεφαλάς τιμίων ἐργατῶν τοῦ Εὐαγγελίου...»[58]. Ὁ ἱ. Χρυσόστομος λέγει τήν τόσο γνωστή φράσι γιά τούς κακούς ἐπισκόπους: «*Οὐδέν δέδοικα ὡς τούς ἐπισκόπους, πλήν ἐνίων*»[59].

«... Εἶχε βεβαίως δίκαιον ὁ πατήρ Γερβάσιος, –γράφει ὁ Παναγιώτης Τρεμπέλας.– Ὑπῆρχον περιστάσεις, καθ' ἅς ἐνεφανίζετο ἀσυγκράτητος. Ὑπεστήριζε τό δίκαιόν του μέ παρρησίαν πολλήν. Καί μέ ἀρκετήν ἀγα-

νάκτησιν διά τήν ἀδικίαν, ἡ ὁποία τοῦ προσεγίνετο. Καί ὁ προϊστάμενός του διέταξεν ἀνακρίσεις. Καί ὅσον ὁ ἐκ τῶν ἀνακρίσεων φάκελλος ἐσχηματίζετο, τόσον καί ἡ ἀγανάκτησις τοῦ ἀδικημένου ἐκορυφοῦτο. Καί ὑπῆρχον οὐκ ὀλίγοι ἐν τῷ ποιμνίῳ ὄχι ἁπλῶς συμπαθοῦντες καί διαμαρτυρόμενοι διά τήν διαπραττομένην ἀδικίαν, ἀλλ' ἕτοιμοι νά φθάσουν καί εἰς τά ἔσχατα. Ἡ ὑπόθεσις οὕτω εἶχε προσλάβει τήν μορφήν σκανδάλου καί ὁ ἐκ ταύτης δημιουργούμενος θόρυβος ὁσημέραι ὠγκοῦτο περισσότερον. Ἔγραφα εἰς τόν ἀοίδιμον ἐξ Ἀθηνῶν. Τί ἠδύνατο ὅμως νά κάμῃ μία ἐπιστολή ἐν μέσῳ τόσου θορύβου. Κατ' εὐτυχῆ συγκυρίαν εὑρέθην εἰς τάς Πάτρας. Καί ἐνθυμοῦμαι μέ πόσην ζωηρότητα εἰς τάς ἀρχάς, μέ πόσην σιωπήν μετ' ὀλίγον ἤκουσε τάς φιλικάς, ἀλλ' ἐντόνους ὑποδείξεις μου. Εἶσαι κακόν παιδίον, μοῦ εἶπεν. Ἀλλ' εἶσαι καί καλόν παιδίον, προσέθεσεν. Ἔκτοτε δέ μέ τούς δύο αὐτούς ἀντιθέτους χαρακτηρισμούς προσμειδιῶν ἠρέσκετο νά μέ προσφωνῇ. Ὁ ἐκ τῶν ἀνακρίσεων σχηματισθείς φάκελλος ἐν τῷ μεταξύ διεβιβάσθη εἰς τήν Ἱ. Σύνοδον. Καί ὁ πατήρ Γερβάσιος ἐκλήθη διά νά... δικασθῇ. Τοῦ δικαστηρίου συμμετεῖχε καί ἱεράρχης μεγάλου ἀναστήματος καί ἐγνωσμένης εὐσυνειδησίας. Ὁ ἀοίδιμος Κασσανδρείας Εἰρηναῖος. Τόσον αὐτός, ὅσον καί ὁ ἕτερος μακαριστός προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἀείμνηστος ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος[60], ἦσαν εὐμενῶς διατεθειμένοι ὑπέρ τοῦ κατηγορουμένου. Ἀφ' ἑσπέρας εἴχομεν συναντηθῇ καί μετά μακράν σύσκεψιν εἴχομεν συμφωνήσει νά τροποποιηθῇ σοβαρῶς ἡ ἀπολογία τοῦ μακαρίτου. Τήν ἑπομένην ὅμως ὅταν ἐνεφανίσθη πρό τῶν δικαστῶν του, δέν συνεκράτησε τήν ἀγανακτησίν του καί ἀφῆκε τήν φωνήν τοῦ ἀδικουμένου νά ἀκουσθῇ πεπαρρησιασμένη. Τό ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν, ὅτι διά πλειοψηφίας μιᾶς μόνον ψήφου ἐπεβλήθη εἰς τόν πατέρα Γερβάσιον ὀλιγόμηνός τις ἀργία. Ἐνθυμοῦμαι τήν στενοχωρίαν, τήν ὁποίαν ἐδοκίμασεν ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Κασσανδρείας. «Ἐζαλίσθηκα, μοῦ εἶπεν. Ἐζήτησα νά πάρω ἀέρα. Καί ὅταν ἐβγῆκα ἀπό τό συνοδικόν μέγαρον κατηυθύνθην εἰς τό Ζάππειον. Δέν ἠμποροῦσα νά ἡσυχάσω»...»[61].

Κατ' αὐτόν τόν τρόπο «ἔκλεισε» τό θέμα καί «προσετέθη« κατά τήν φράσιν τοῦ Κασσανδρείας Εἰρηναίου, μέλους τοῦ δικάσαντος Συνοδικοῦ Δικαστηρίου, «*εἷς εἰσέτι δεδιωγμένος ἕνεκεν δικαιοσύνης*». Πετάχθηκε σάν στυμμένη λεμονόκουπα στόν κάλαθο τῶν ἀχρήστων. «*Ράπισμα κατεδέξατο ὁ ἐν Ἰορδάνῃ ἐλευθερώσας τόν Ἀδάμ*». Ἡ εἰκόνα τοῦ ἀναμαρτήτου ἐσταυρωμένου Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτῆρος μας Ἰησοῦ Χριστοῦ «*ὅστις ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησε, οὐδέ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ*» (Α΄ Πέτρ. 3, 22) δείχνει πόσο κακοπάθησε ἀνυπεράσπιστος στά χέρια τῶν ἀνθρώπων καί μᾶς θυμίζει τήν ἀδικία πού τοῦ ἔκαμε ἡ ἀνθρώπινη

δικαιοσύνη καί ἡ ἀνθρώπινη ψευτιά.

Οἱ νεώτεροι Ἄνναι καί Καϊάφαι χωρίς νά σεβαστοῦν τήν ἠθική του ἀκεραιότητα, τόν ἀπαράμιλλο ζῆλο του, τήν μετά πόνου, κόπου καί δακρύων κηρυκτική καί κατηχητική του δραστηριότητα, τό ἔνδοξο παρελθόν του γιά τήν ἀναγέννησι τοῦ νέου Ἑλληνισμοῦ, θυσίασαν τήν ἀλήθεια στό ψέμμα, τήν ἀγάπη στό μῖσος καί τήν ἀνιδιοτέλεια στή σκοπιμότητα καί κατεδίκασαν τόν ἀσκητή ἱεροφάντορα, τόν ἀδιάβλητο διδάσκαλο τῆς ἠθικῆς τοῦ Εὐαγγελίου καί ὑπερασπιστή τῶν ἀδικουμένων καί κατατρεγμένων, τόν προστάτη τῶν παιδιῶν καί ἱδρυτή τῶν Κατ. Σχολείων, τόν ἐλεήμονα καί ἀφιλάργυρο ἐφημέριο. Οἱ φιλόκοσμοι μισθωτοί ποιμένες πού κραδαίνουν μπαστούνια μέ κιονόκρανα καί ξέχασαν τήν ἀποστολή τους ἐσκηνοθέτησαν δίκην, δίκην παράνομον καί καταδίκασαν ἀναιδῶς τόν ἄρρυπο ἀθλητή τῆς πίστεως καί διδάσκαλο τῶν δογμάτων τῆς Ἐκκλησίας π. Γερβάσιο.

Καί ἐνῶ ὁ π. Γερβάσιος πού παραμένει ἀσάλευτος ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει καί ὁμολογία καί ἀσχολεῖται μέ τόν ἐπανευαγγελισμό τοῦ λαοῦ, σταυροῦται νεύματι Ἀντωνίου παρά ἀσυνειδήτων Ἀρχιερέων «*παραδοθέντων εἰς ἀδόκιμον νοῦν ποιεῖν τά μή καθήκοντα*». Μετά ἀπό λίγες ἡμέρες οἱ ἐπίορκοι καί ἀσεβεῖς συνοδικοί ἀρχιερεῖς χωρίς συστολή ἀθώωσαν τόν ἀρνητή τοῦ Χριστοῦ[62] Μητροπολίτη Κοζάνης Ἰωακείμ Ἀποστολίδη[63], «ὅστις ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 43 καί 44 φύλλῳ τοῦ «Δελτίου Ὁμοσπονδίας Λειτουργῶν Μέσης Ἐκπαιδεύσεως» ἐδημοσίευσεν ἐπιστολήν του ἐν ᾗ συνίστα «τήν ἐκ τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῶν σχολείων τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ἐν τῷ μαθήματι τῶν Ἱερῶν α) τήν ἀπάλλειψιν «τῶν διαφόρων θαυμάτων τῆς Καινῆς Διαθήκης» καί β) τήν ἀποφυγήν «ὄγκου τῶν ὑπερφυσικῶν ἀφηγήσεων τῶν Εὐαγγελίων» καί ἔγραφεν ὅτι ἡ λειτουργία τῶν Ἁγίων Μυστηρίων προῆλθεν ἐκ τῆς Ἑβραϊκῆς λατρείας καί τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ, οὗ ἡ ἱστορική συνέχεια» εἶναι δῆθεν ὁ χριστιανισμός, καί ἐχαρακτήριζε τούς συντάκτας τῶν ἐν χρήσει διδακτικῶν βιβλίων ἱερᾶς ἱστορίας ὡς «διαφόρους ἀδαεῖς, γράφοντας καί συγγράφοντας μυθιστορίας καί συναξάρια»[64].

Καί ἐνῶ ἡ Ἱ. Σύνοδος προσφέρει εἰς τόν Ἀπόστολο τοῦ Χριστοῦ καί πιό συγκεκριμένα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας π. Γερβάσιο ἀντί τοῦ μάννα χολή, μετά ἀπό λίγο οἱ ἔχοντες νοθευμένη πίστη. Συνοδικοί Ἀρχιερεῖς «*τόν Θεόν μή φοβούμενοι καί ἄνθρωπον μή ἐντρεπόμενοι*» (Λουκ. 18, 2) κηρύσσουν ἀθῶο τόν πρεσβεύοντα τό αἱρετικό δόγμα τῶν δοκητῶν καθηγητή τῆς Θεολογικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Νικόλαο Λούβαρη[65]. Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἡ ὁποία θά ἔπρεπε ν' ἀποτελῇ τό ἅλας, ἐξέπεσε ἀπό τοῦ ὕψους τοῦ προορισμοῦ της. «Ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι ὁ καθηγη-

τής τοῦ Πανεπιστημίου κ. Λούβαρης εἶναι δοκητής ὡς παραδεχόμενος ὅτι ὁ Χριστός δέν ἐνεφανίσθη ἐν τῇ ὁλότητι αὐτοῦ» εἶπε σέ συνεδρίασι τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὁ μακαριστός Μητροπολίτης Κασσανδρείας Εἰρηναῖος, καί συνέχισε λέγοντας ὅτι ἡ Ἱ. Σύνοδος «ὑποχρέωσεν αὐτόν ν' ἀναιρέσῃ ἐγγράφως τάς δοξασίας του... πλήν ὅμως δυστυχῶς, ὡς πληροφοροῦμαι, ἀδελφοί τινες εἶπον εἰς αὐτόν ὅτι δέν ὑπάρχει λόγος νά προβῇ εἰς τοιαύτην ἀναίρεσιν»[66].

Ὁ μάρτυς τῇ συνειδήσει πού φέρει ἐπάνω του τά στίγματα τῆς συκοφαντίας ὑπέβαλε πρός τήν Ἱ. Σύνοδο τήν κάτωθι ἀναφορά:

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18ῃ Μαρτίου 1931

Πρός
τήν Σεβαστήν Ἱεράν Σύνοδον
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
(διά τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου)

Εὐσεβεστάτως ἀναφέρω, κατόπιν τῆς ἐπιβληθείσης μοι 6μήνου ἀργίας ἀπό πάσης ἱεροπραξίας μετά ἰσοχρόνου σωματικοῦ περιορισμοῦ ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Γηροκομείου δι' οὓς λόγους καί προφορικῶς ἀνέφερον τῷ Μακαριωτάτῳ Προέδρῳ —λόγῳ τῆς εἰδικῆς θέσεως ἥν κατέχω ἐν τῇ ἐνορίᾳ μου τόσον ὡς πνευματικός ὅσον καί Ἱεροκῆρυξ καί ἱδρυτής καί Διευθυντής τῶν παρ' αὐτῇ λειτουργούντων Κατηχητικῶν Σχολείων, ἐπανερχόμενος εἰς Πάτρας μεταβαίνω κατ' εὐθεῖαν πρός ἔκτισιν τῆς ποινῆς μου πρός πρόληψιν ἐνδεχομένων παρεξηγήσεων καί νέων προστριβῶν.

Εὐπειθέστατος
Ἀρχιμ. Γερβ. Παρασκευόπουλος

Καί ἐνῶ ὁ Γέροντας εὑρίσκετο εἰς Ἀθήνας τά πνευματικά του παιδιά ἀπό τήν Πάτρα τοῦ ἀποστέλουν ἐπιστολάς ἐκ τῶν ὁποίων παραθέτουμε δύο.

Πάτραι τῇ 19ῃ Μαρτίου 1931

Σεβαστέ μοι Πάτερ!

Δέν εἶναι δυνατόν νά περιγράφω τά αἰσθήματα πού πλημμυροῦν τήν ψυχήν μου μέ τήν ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐκεῖνο ὅμως πού ἐκσπᾶ εἰς τό κορύφωμα τοῦ πόνου εἶναι τά δάκρυα —τά ἁγνά— μέ μιά ἐξιδανικευμένη δέησι πρός τόν Κύριόν μας, νά χαρίσῃ ὑπομονήν εἰς τόν ἀγαπητόν μας διδάσκαλον καί εἰς ἡμᾶς πού τόσον στοιχίζει ὁ χωρισμός, σύμπνοιαν καί ἀγάπην ἕως ὅτου παρέλθει ὁ σάλος, ὁ ὁποῖος ἦλθε νά μᾶς δοκιμάσῃ.

Ἄς κρίνουν οἱ κριταί τῆς γῆς διά νά δικαιώσῃ ὑμᾶς ὁ ἐν οὐρανοῖς Πατήρ! Δι' ἡμᾶς τά πνευματικά Σας παιδιά θά εἶσθε πάντα ὁ ἐμπνευσμένος διδάσκαλος, ὁ ἀγαπημένος πατήρ, ὁ καλός φίλος.

Ὁπλισθῆτε μέ ὑπομονήν καί γιγαντώσατε τήν πίστιν καί ἐλπίδα εἰς τόν Κύριόν μας, ὁ ὁποῖος διά νά ἀναδείξῃ ὑμᾶς ἔτι μᾶλλον λαμπρότερον ἐπέτρεψε τόν χωρισμόν τοῦτον ἀπό τοῦ ποιμνίου Σας.

Μετά πολλοῦ σεβασμοῦ καί ἀγάπης
ἀσπάζομαι τήν δεξιάν Σας ἡ πνευματική Σας θυγάτηρ
Αἰκατερίνα Μπουγιούκου-Γιαννίκου

Πάτραι 20 Μαρτίου 1931

Χαίροις ὅσιε Πάτερ.

Σᾶς ἐκφράζομεν διά τῆς παρούσης ἐπιστολῆς τήν χαράν μας διά νά μήν γράφωμεν τήν λύπην μας διά τήν ἄδικον ἀπόφασιν τῶν ἀνθρώπων διότι ἀποβλέπουσιν εἰς τήν κατά Χριστόν νίκην.

Εὐχαριστοῦμεν τόν Κύριον Ἰησοῦν ὁποῦ ἀπέστειλε τούς εὐεργέτας νά πλέξωσιν τόν στέφανον.

Μετά χαρᾶς μας σᾶς ἀναμένωμεν
Ἀθανάσιος Ρηγόπουλος

Στίς 22 Μαρτίου 1931 ὁ δέσμιος κήρυκας τοῦ Χριστοῦ καί μάρτυρας τῆς βαρβαρότητος τοῦ δεσποτικοῦ καθεστῶτος ἐπιστρέφει ἀπό τήν Ἀθήνα, τήν πρωτεύουσα τῶν φώτων καί τοῦ σκότους, εἰς τήν Πάτρα, τήν ὁποία ἀγάπησε περισσότερο καί ἀπ' τή γενέτειρά του. «Ἐπανελθόντα ἐξ Ἀθηνῶν - γράφει ὁ Παναγιώτης Τρεμπέλας - ἐν ἡμέρᾳ Κυριακῇ ὑπεδέχθησαν αὐτόν παμπληθεῖς ἐν τῷ σταθμῷ τοῦ σιδηροδρόμου καί ἐκεῖθεν ἐν πυκνῇ συνοδείᾳ αὐτοκινήτων ἠκολούθησαν αὐτόν μέχρι τῆς Ἱ. Μονῆς Γηροκομείου»[67]. «Ἡ κάθοδος τοῦ π. Γερβασίου εἰς τάς Πάτρας, μετά τήν δίκην καί ἡ αὐθόρμητος ὑποδοχή ἥτις τοῦ ἐπεφυλάχθη ὑπό τοῦ λαοῦ τῆς πόλεως ἀπετέλει ἕνα «θρίαμβον» καί μίαν «δικαίωσιν», γράφει ὁ συναξαριογράφος του[67α]. Ἡ ἐφημερίς «ΝΕΟΛΟΓΟΣ» τῶν Πατρῶν πού ἀποτελεῖ ἀδιάψευστη ἱστορική πηγή γεγονότων γράφει τά κάτωθι: «Μέ τήν τακτικήν ἐξ Ἀθηνῶν ἁμαξοστοιχίαν ἀφίκετο ὁ ἀρχιμανδρίτης κ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος, ὅστις, ὡς γνωστόν, κατεδικάσθη ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς ἑξάμηνον ἀργίαν καί σωματικόν περιορισμόν εἰς τήν μονήν τοῦ Γηροκομείου. Εἰς τόν σταθμόν εἶχον συγκεντρωθῇ πολλοί ἐκ τῶν ὀπαδῶν του, οἵτινες ἅμα τῇ ἐμφανίσει του ἤρχισαν νά χειροκροτοῦν. Οὗτος ὅμως ἐπέβαλεν εἰς αὐτούς δι' ἐπιτακτικῶν χειρονομιῶν νά παύσουν καί βοηθούμενος ὑπό δυνάμεως ἀστυφυλάκων εἰσῆλθεν εἰς τό ἀναμένον αὐτοκίνητον καί κατηυθύνθη εἰς τήν μονήν τοῦ Γηροκομείου. Οἱ ἀναμένοντες εἰς τόν σταθμόν ὀπαδοί του τόν ἠκολούθησαν ἐπιβάντες αὐτοκινήτων τῆς συγκοινωνίας καί ἄλλων, ἄλλοι δέ ἐξ αὐτῶν μετέβησαν πεζοί μέχρι τῆς Μονῆς.

Εἰς τό Γηροκομεῖον εἶχον συγκεντρωθῆ ἀπό ἐνωρίς πολλοί ἄλλοι ὀπαδοί του, οἱ ὁποῖοι κατέκλυσαν τό προαύλιον τῆς Μονῆς καθώς καί ὅλον τόν γύρω τῶν κελλίων ξύλινον ἐξώστην, ἀπό τοῦ ὁποίου καί ὡμίλησε μόλις ἔφθασεν ὁ κ. Γερβάσιος. Ὁ λόγος του ἦτο μετριοπαθέστατος. Ἀνέφερε τά τῆ δίκης καί καταδίκης του, ἐξορκίσας τούς ὀπαδούς του νά συγχωρήσουν ἐκείνους - «*Πάτερ ἄφες αὐτοῖς οὐ γάρ οἴδασι τί ποιοῦσιν*» -, οἱ ὁποῖοι τόν κατεδίκασαν παρασυρθέντες ἀπό τήν γύρω του δημιουργηθεῖσαν θολήν ἀτμόσφαιραν. Ἐτόνισεν ὅτι ὑποτάσσεται εἰς τά κελεύσματα

22 Μαρτίου 1931. *Ἀπό τόν ἐξώστη τῆς Μονῆς «ὡμίλησεν ἐπί τοῦ Εὐαγγελίου τῆς ἡμέρας» (Ἐφημ. «ΝΕΟΛΟΓΟΣ» τῶν Πατρῶν φύλ. 23/3/1931) παρουσία ἰσχυρῶν ἀστυνομικῶν δυνάμεων καί προκάλεσε σύγχυσι εἰς τά κρανία τῶν δαιμόνων. «Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται»*

τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καί ὡμολόγησεν ὅτι τό δίκαιον τόν ἔκαμε νά παρασυρθῇ. Ἐξέφρασε τήν βεβαιότητα, ὅτι οἱ ὀπαδοί του ἀμνησίκακοι καί χωρίς νά ἐκφράζωνται ἐναντίον οὐδενός, θά ἐξακολουθήσουν ἀκούοντες τόν θεῖον λόγον, ὁ ὁποῖος, ὅπως καί ὁ Ἀπόστολος Παῦλος βροντοφωνεῖ, δέν δεσμεύεται καί κατόπιν **ὡμίλησεν** ἐπί τοῦ Εὐαγγελίου τῆς ἡμέρας.

Μετά τό πέρας τοῦ λόγου μαθηταί καί μαθήτριαι τῶν κατηχητικῶν σχολείων ἤρχισαν νά ψάλλουν διάφορα τροπάρια συνοδευόμενοι καί ἀπό τό ὑπόλοιπον ἀκροατήριόν του. Ἀκολούθως ὡμίλησε δι' ὀλίγων ὁ καθηγητής τῆς Θεολογίας κ. Ἀνδρ. Παπαγεωργακόπουλος, ὁ ὁποῖος κατέκρινε τήν καταδίκην καί ἐξέφρασε τήν ἐλπίδα ὅτι ἡ Ἱερά Σύνοδος θά ἀναθεωρήσῃ τήν ἀπόφασίν της. Ὁ κ. Γερβάσιος ἀπεσύρθη κατόπιν εἰς ἕν κελλίον, ὅλοι δέ οἱ ὀπαδοί του παρήλασαν κατόπιν πρό αὐτοῦ καί ἠσπάσθησαν τήν χεῖρα του»[68].

«Μετά τήν πάροδον ὀλίγων ἡμερῶν, —γράφει ἕνα ἄλλο ἔντυπο τῆς ἐποχῆς ἐκείνης—, διετάχθη ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου νά ἀφήσῃ τήν Ἱ. Μονήν Γηροκομείου καί νά κατέλθῃ "ἀπροφασίστως" (εἶναι λέξις τοῦ ἐγγράφου) ἐν τῇ ἐνορίᾳ του καί ἀναλάβῃ τήν προηγουμένην του πνευματικήν ἐργασίαν. Καί ὁ πατήρ Γερβάσιος πειθαρχῶν εἰς τήν διαταγήν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, κατῆλθε ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Γηροκομείου, καί ἀνέλαβε

καί πάλιν τήν προηγουμένην του διακονίαν ἐν τῇ ἐνορίᾳ ἐν ᾗ ἐφημερεύει τῆς πόλεως τῶν Πατρῶν, τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου. Ἐξ ἀφορμῆς τούτου πολλοί ἐπίστευσαν ὅτι νεώτεραι ἴσως σκέψεις θά ἐπρυτάνευσαν εἰς τάς διανοίας τῶν Σεβ. δικαστῶν. Ἀλλά δέν ἐδικαιώθησαν ὑπό τῶν πραγμάτων! Ἀφοῦ παρῆλθον αἱ ἡμέραι τοῦ Πάσχα καί συνεπληρώθησαν καί αἱ μετά τήν ἑορτήν ταύτην τήν μεγάλην αἱ σχέσιν ἔχουσαι πρός Αὐτήν ἐκοινοποιήθη ἡ ἀπόφασις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καί ὁ πατήρ Γερβάσιος ἀπροφασίστως πάλιν ἀνῆλθεν εἰς τήν Ἱεράν Μονήν Γηροκομείου διά νά ἐκτίσῃ τήν ποινήν τοῦ σωματικοῦ περιορισμοῦ του καί τῆς ἀργίας τῶν ἕξ μηνῶν. Παρά ταῦτα ὅμως συχνότατα ὁ χριστ. λαός ἐπισκέπτεται τόν ἀρχιμ. Γερβάσιον Παρασκευόπουλον καί συγκινητικῶς ἐκδηλώνει τήν συμπάθειάν του καί τόν σεβασμόν του πρός αὐτόν»[69].

Ὁ ἔνοχος Μητροπολίτης Πατρῶν Ἀντώνιος πού ἐπεκράτησε δι' ἀπάτης ἔστειλε εἰς τόν π. Γερβάσιο ὁ ὁποῖος ἀγαπᾶ καί πονεῖ τήν Ἐκκλησία ὅσον ὀλίγοι καί αἱ ἐνέργειαι καί αἱ κινήσεις του ἐκπηγάζουν ἐξ αὐτοῦ τοῦ πόνου καί τῆς ἀγάπης, τήν κάτωθι ἔγγραφον διαταγήν:

Ἑλληνική Δημοκρατία
Ὁ Μητροπολίτης Πατρῶν

Ἀρ. 2304
1784

Ἐν Πάτραις τῇ 26 Μαρτίου 1931

Πρός
Τόν Πανοσ. Ἀρχιμ. Γερβάσιον Παρασκευόπουλον

Συνεπείᾳ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 800 καί ἀπό 24ης τελευτοῦντος μηνός ἐγγράφου τῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος παραγγέλλομεν ἵνα ἀπροφασίστως ἐξακολουθήσεις ἅπαντα τά καθήκοντά σου ἄν τις, ἐν ᾧ ἐφημερεύῃς Ἱεροῦ Ναοῦ ἁγ. Δημητρίου μέχρι τῆς κοινοποιήσεώς της κατά σοῦ Συνοδικῆς ἀποφάσεως, ἀφ' ἧς ἄρχεται ἡ ἐπιβληθεῖσα σοι ποινή ἑξαμήνου ἀργίας καί σωματικοῦ περιορισμοῦ.

(τ. σ. ὑ.) † Ὁ Πατρῶν Ἀντώνιος

Ὁ σεβαστός Γέροντας πού ἔλαμπε ἀπό ἀξιοπρέπεια καί μεγαλεῖο, ὡπλισμένος μέ τήν ταπείνωσι καί τήν ἀγάπη μέσα σ' ἐκεῖνο τό χάος καί τήν Βαβέλ τῆς ζηλοτυπίας, καί τῆς συκοφαντίας, τοῦ φθόνου καί τοῦ κατατρεγμοῦ ὑποβάλλει εἰς τόν Μητροπολίτη τήν κάτωθι ἀναφορά:

Ἀναφορά

Ἀρχιμ. Γερβ. Παρασκευοπούλου
Ἐφημερίου τοῦ ἐν Πάτραις Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου

Ἐν Πάτραις τῇ 27η Μαρτίου 1931

Ἐπί τῆς ὑπ' ἀριθ. 2304/26-3-31

Πρός
Τόν Σεβ. Μητροπολίτην Πατρῶν
Διά
Τῆς ἐνοριακῆς Ἐπιτροπείας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἐνορίας μου.

Εὐλαβῶς εἰς ἀπάντησιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2304/26-3-31 Ὑμετέρου ἐγγράφου, δι' οὗ μοι γνωρίζεται ἡ κατ' ἐμοῦ καταδικαστική ἀπόφασις τῆς Σῆς Δ. Ι. Συνόδου ἑξαμήνου ἀργίας μετά σωματικοῦ περιορισμοῦ καί δι' οὗ διά τῶν ὑπ' ἀριθ. 800 τῆς 24/3/1931 τῆς Σῆς Δ.Ι. Συνόδου παραγγέλλομαι ἵνα ἀπροφασίστως ἐξακολουθήσω ἅπαντα τά καθήκοντά μου ἐν τῷ ἐν ᾧ ἐφημερεύω Ἱ. Ναῷ Ἁγίου Δημητρίου μέχρι τῆς κοινοποιήσεως τῆς κατ' ἐμοῦ Συνοδικῆς ἀποφάσεως - ἀναφέρω ὅτι παρά τό διακατέχον με ψυχικόν ἄλγος ἐκτῶν καταφώρως ἀδικησάντων με διά τῶν ἐνόρκων αὐτῶν καταθέσεων μαρτύρων τῆς κατηγορίας - ἀναλαμβάνω καί αὖθις τά ἐφημεριακά μου καθήκοντα μέ τήν παράκλησιν ὅπως μοι κοινοποιηθῇ ἡ κατ' ἐμοῦ καταδικαστική ἀπόφασις.

Εὐπειθέστατος
Ἀρχιμ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος

Ὁ γνήσιος ποιμένας τῆς Ἐκκλησίας καί ἄξιος μιμητής τῶν ἐνδόξων προγόνων καί συνεχιστής τῆς Ὀρθοδόξου Παραδόσεως, πού ἡ ἁγιότης τοῦ βίου του ἀνέτρεφε ὡς χαρτίνους πύργους τάς συκοφαντίας τῶν ἀντιτιθεμένων, ὅλος ὑγεία, διαύγεια καί μέ «*ἀνακαινισμένη ὡς ἀετοῦ τήν νεότητά του*» παραμένει πιστός εἰς τήν ἀποστολή του. Ὑπηρετεῖ τόν εὐσεβῆ λαό μέ πίστη καί αὐταπάρνησι. Ὁ σεμνός ἱεροκῆρυξ μέ τήν σφραγῖδα τῆς θείας δωρεᾶς συνεχίζει νά ἐργάζεται παραδειγματικά καί ἀκούραστα πρός ἀνύψωσι τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος. «Συνεχίζονται τά κηρύγματα εἰς τόν ναόν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ὑπό τοῦ ἀρχιμανδρίτου κ. Γερβασίου Παρασκευοπούλου», γράφει ἡ ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν καί συνεχίζει: «Ἀλλά καί εἰς ἄλλους ναούς γίνονται τοιαῦτα. Εἶναι δευτέρα Κυριακή καθ' ἥν ἀγγέλονται ὡς μέλλοντα νά γίνουν. Εὐχάριστον τό γεγονός. Ἤ μᾶλλον θεάρεστον»[69α]. Μεγάλη του χαρά ἦταν καί οἱ ἱερές ἀκολουθίες πού ἦταν γι' αὐτόν ὧρες παραδείσου. Μέσα στή Λειτουργική ζωή συνωμιλοῦσε μέ τούς ἁγίους. Μετά ἀπό κάθε Θεία Λειτουργία ἔβγαινε ἀπό τήν Ἐκκλησία ἐξαϋλωμένος καί μεταμορφωμένος μέ τήν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί ἐπί ὧρες μιλοῦσε γιά τόν Θεό καί τήν Ὀρθοδοξία. Ὑπεράσπιζε τήν πίστι του μέ ταπείνωσι, εὐφυΐα, σοβαρότητα, ἀλλά καί ἀγωνιστικότητα. Τήν μασονία «τήν κοπαναει σάν χταπόδι». Καί ἐνῶ ἐργάζεται ἀκούραστα, πολεμεῖ αἱρετικούς, φαρισαίους ἀντιμάχεται, ἀγυρτίας ἐλέγχει, πίστι κηρύττει, κραταιώνει καί στηρίζει τό χριστεπώνυμο πλήρωμα, ὁ θεομάχος ψευδομεταρρυθμιστής πού πέφτει ἀπό ὀλίσθημα σέ ὀλίσθημα, τήν 2α Ἰουνίου 1931 ἔστειλε πρός τήν ἐνοριακή ἐπιτροπεία τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἁγίου Δημητρίου τό ἀκόλουθο ἔγγραφο:

Ἑλληνική Δημοκρατία

Ἀριθ. 3372/1896 — Ἐν Πάτραις τῇ 2 Ἰουνίου 1931

Πρός
Τήν Ἐνοριακήν Ἐπιτροπείαν

Τοῦ ἐν Πάτραις Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγ. Δημητρίου

Γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι συνῳδᾷ τῇ ὑπ' ἀριθ. 114 ἐ.ἔ. ἀποφάσει τῆς Δ.Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὁ παρ' ὑμῖν ἐφημέριος ἀρχιμ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος κατεδικάσθη εἰς ἑξάμηνον ἀργία ἀπό πάσης Ἱεροπραξίας, ἄνευ στερήσεως τῶν ἀπό τῆς ἐφημερίας του δικαιωμάτων, καί ἰσόχρονον σωματικόν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Γηροκομείου Πατρῶν περιορισμόν τῆς ποινῆς του ἀρχομένης ἀπό τῆς κοινοποιήσεως διά τῆς πρός αὐτόν ἐπιδόσεως τῆς ἀποφάσεως.

(τ.σ.ὑ.) † Ὁ Πατρῶν Ἀντώνιος.

Εἰς τό ὑπ' ἀριθ. 1832/1900/2-6-1931 ἔγγραφόν του πρός τήν ἐνοριακήν ἐπιτροπείαν τοῦ ἱ. ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου ὁ ταλαίπωρος Ἐπίσκοπος Ἀντώνιος Παράσχης πού δέν σεβάστηκε τό ποίμνιο γιατί δέν τό ἀγάπησε, γράφει μεταξύ ἄλλων καί τά κάτωθι: «ἀπολύομεν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ἐφημερίου ἐπιτρόπου τόν ἀρχιμ. Γερβ. Παρασκευόπουλον καί ἀντ' αὐτοῦ διορίζομεν τόν ἕτερον ἐφημέριον ὁσιώτ. Ἱερομ. Γερμανόν Τερζῆν».

Τήν αὐτή ἡμέρα 2α Ἰουνίου 1931 ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 6 μ.μ. ὁ Μητροπολίτης τοῦ κοινοποιεῖ[70] τήν ἀκόλουθη ἄδικη καί ἐμπαθῆ ὑπ' ἀριθμ. 114/17-3-1931 Συνοδική ἀπόφασι πού «οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας» κατασκεύασαν μέ ψευδομάρτυρες τῆς μποέμικης πιάτσας:

Συνοδική ἀπόφασις Ἀριθ. 114

Ἀρ. Συν. Πρωτ. 1259

Κατά
Τοῦ Ἀρχιμ. Γερβασίου Παρασκευοπούλου,
Ἐφημερίου τοῦ ἐν Πάτραις Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου

Ἡ Δ. Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου, Προέδρου, καί τῶν Συνοδικῶν μελῶν Σεβασμ. Μητροπολιτῶν Καστορίας Ἰωακείμ, Λαγκαδᾶ Γερμανοῦ, Κασσανδρείας Εἰρηναίου, Κίτρους Παρθενίου, Γυθείου καί Οἰτύλου Διονυσίου, Ἀργολίδος Ἱεροθέου, Κορινθίας Δαμασκηνοῦ, Κυθήρων Δωροθέου, παρισταμένων τοῦ τε Ἐπιτρόπου τῆς Ἐπικρατείας Θεοδοσίου Σπεράντζα καί τοῦ Α΄ Γραμματέως Ἀρχιμ. Γερμανοῦ Α. Ρουμπάνη.

Συνελθοῦσα σήμερον τῇ 17 τοῦ μηνός Μαρτίου τοῦ χιλιοστοῦ ἐννεακοσιοστοῦ τριακοστοῦ πρώτου (1931) ἔτους, ἡμέρᾳ Τρίτη καί ὥρᾳ 9 π.μ. ἐν Ἀθήναις ἐν τῷ Συνοδικῷ Μεγάρῳ καί τῇ συνήθει τῶν συνεδριῶν αἰθούσῃ, ἵνα κρίνῃ καί δικάσῃ

τόν Ἀρχιμ. Γερβάσιον Παρασκευόπουλον, ἐφημέριον τοῦ ἐν Πάτραις Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, κατηγορούμενον ἐπί ἀπειθείᾳ πρός τήν προϊσταμένην αὐτοῦ Ἐκκλησιαστικήν Ἀρχήν, φατρίᾳ καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου.

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν καί ἐπισταμένως μελετήσασα 1) τό ὑπ' ἀριθ. 2176 καί ἀπό 10 Νοεμβρίου 1930 ἔγγραφον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν, ὑποβάλλοντος τόν φάκελλον τῆς δικογραφίας κατά τοῦ ὡς ἄνω κατηγορουμένου, 2) τάς δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2989 καί ἀπό 18 Ὀκτωβρίου 1930 ἐγγράφου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διενεργηθείσας τακτικάς ἐνόρκους ἀνακρίσεις τῶν μαρτύρων τῆς κατηγορίας καί ὑπερασπίσεως, 3) τήν ἔκθεσιν τοῦ ἀνακριτοῦ, 4) τήν ἀπολογίαν τοῦ κατηγορουμένου, 5) τό ὑπ' ἀριθ. 39 καί ἀπό 7 Νοεμβρίου 1930 Πρακτικόν τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν, κηρύσσοντος ἑαυτό ἀναρμόδιον πρός ἐκδίκασιν τῆς ἐν προκειμένῳ ὑποθέσεως, 6) πάντα τά λοιπά ἔγγραφα τά ἀπαρτίζοντα τόν φάκελλον τῆς δικογραφίας ταύτης, τοῦ κατηγορουμένου νομίμως κληθέντος, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ διά τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2288 καί ἀπό 9 Μαρτίου ἐν. ἔτ. ἐγγράφου τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν ὑποβληθέντος τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Ἐπιδοτηρίου, καί ἐμφανισθέντος ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατά τήν σήμερον δικάσιμον.

Διασκεψαμένη κατά τε τούς θείους καί Ἱερούς Κανόνας καί τούς Νόμους τοῦ Κράτους.

Ἐπειδή ἐκ τῶν καταθέσεων τῶν ἐνόρκως ἐξετασθέντων μαρτύρων δέν ἀποδεικνύονται μέν αἱ ἀποδοθεῖσαι κατηγορίαι τῆς φατρίας καί καταφρονήσεως, ἀποδεικνύεται ὅμως καί ἡ Ἱερά Σύνοδος πείθεται καί βεβαιοῦται ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἠπείθησε πρός τάς διαταγάς τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου, μή συμμορφωθείς πρός τήν ὑπ' ἀριθ. 2111 τῆς 15 Σεπτεμβρίου 1930 ἐγκύκλιον διαταγήν αὐτοῦ.

Ἐπειδή ὁ κατηγορούμενος, μηνύσας διά τῆς ἀπό 1 Ὀκτωβρίου 1930 Μηνύσεως αὐτοῦ καί τοῦ ἀπό 8 Ὀκτωβρίου 1930 τηλεγραφήματος τοῦ ἰδίου πρός τήν Ἱεράν Σύνοδον τόν οἰκεῖον Ἱεράρχην ἐπί φατρίᾳ καί συνωμοσίᾳ κατά τῶν θείων καί Ἱερῶν Κανόνων, ἐξηκολούθησε νά ἀπειθαρχῇ πρός τοῦτον καί μετά τήν ἀπόρριψιν τῶν μηνύσεων αὐτοῦ ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὡς καί μετά τήν κατά διαταγήν ταύτης ἐνέργειαν τῶν κατ' αὐτοῦ ἀνακρίσεων, διαφόρους ἀβασίμους προφασιζόμενος προφάσεις.

Ἐπειδή ἀφ' ἑτέρου ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ κατηγορούμενος διέπραξε τήν ἀπείθειαν ταύτην ἐν συγχύσει τινί.

Ἐπειδή τό παράπτωμα τοῦτο προβλέπεται καί τιμωρεῖται ὑπό τῶν Ἱερῶν Κανόνων, τῶν Νόμων καί τῶν Ἐκκησιαστικῶν διατάξεων καί δή τοῦ ΛΘ΄ Κανόνος τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, προστάσσοντος «οἱ πρεσβύτεροι καί διάκονοι ἄνευ γνώμης τοῦ Ἐπισκόπου μηδέν ἐπιτελείτωσαν, αὐτός γάρ ἐστίν ὁ πεπειστευμένος τόν λαόν τοῦ Κυρίου καί τόν ὑπέρ τῶν ψυχῶν αὐτῶν λόγον ἀπαιτηθησόμενος», τοῦ Η΄ τῆς Δ΄ Οἰκουμ. Συνόδου, διαγορεύοντος «Οἱ κληρικοί τῶν πτωχείων καί Μοναστηρίων καί μαρτυρίων ὑπό τήν ἐξουσίαν τῶν ἐν ἑκάστῃ πόλει Ἐπισκόπων κατά τήν τῶν Ἁγίων Πατέρων παράδοσιν διαμενέτωσαν καί μή κατά αὐθάδειαν ἀφηνιάτωσαν τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου. Οἱ δέ τολμῶντες ἀνατρέπειν τήν τοιαύτην διατύπωσιν καθ' οἱονδήποτε τρόπον, καί μή ὑποτασσόμενοι τῷ ἰδίῳ Ἐπισκόπῳ, εἰ μέν εἶεν κληρικοί, τοῖς τῶν Κανόνων ὑποκείσθωσαν ἐπιτιμίοις, εἰ δέ μονάζοντες ἤ λαϊκοί ἔστωσαν ἀκοινώνητοι», καί τοῦ ΝΖ΄ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ Συνόδου, διακελεύοντος «...

῾Ωσαύτως δέ καί τούς πρεσβυτέρους μηδέν πράττειν ἄνευ τῆς γνώμης τοῦ ᾿Επισκόπου» (Παράβαλε καί τά ἄρθρα 27 καί 28 Καταστατικοῦ τῆς ᾿Εκκλησίας Νόμου ἀπό 31 Δεκ. 1923).

Διά ταῦτα:

᾿Ιδοῦσα καί τά ἄρθρα 52 τοῦ Καταστατικοῦ Νόμου τῆς ᾿Εκκλησίας καί 5 τοῦ ἀπό 26 Σεπτεμβρίου 1925 Νομ. Διατάγματος.

Κηρύσσει τόν κατηγορούμενον ᾿Αρχιμ. Γερβάσιον Παρασκευόπουλον, ἐφημέριον τοῦ ἐν Πάτραις ῾Ιεροῦ Ναοῦ τοῦ ῾Αγίου Δημητρίου, γεννηθέντα ἐν Γρανίτση Γορτυνίας, ἐτῶν 52, ἔνοχον ἀπειθείας κατά τοῦ οἰκείου ῾Ιεράρχου καί ἐπιβάλλει αὐτῷ τήν ποινήν τῆς ἑξαμήνου ἀργίας ἀπό πάσης ἱεροπραξίας, ἄνευ στερήσεως τῶν ἐκ τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ δικαιωμάτων, καί ἰσοχρόνου σωματικοῦ περιορισμοῦ ἐν τῇ ἐν Πάτραις ῾Ιερᾷ Μονῇ τοῦ Γηροκομείου, καί καταδικάζει αὐτόν εἰς τά ἔξοδα καί τέλη τῆς σημάνσεως.

᾿Εκρίθη καί ἀπεφασίσθη ἐν ᾿Αθήναις αὐθημερόν.

† ῾Ο ᾿Αθηνῶν Χρυσόστομος Πρόεδρος
† ῾Ο Καστορίας ᾿Ιωακείμ
† ῾Ο Λαγκαδᾶ Γερμανός
† ῾Ο ῾Ο Κασσανδρείας Εἰρηναῖος
† ῾Ο Κίτρους Παρθένιος
† ῾Ο Γυθείου καί Οἰτύλου Διονύσιος
† ῾Ο ᾿Αργολίδος ῾Ιερόθεος
† ῾Ο Κορινθίας Δαμασκηνός
† ῾Ο Κυθήρων Δωρόθεος.

῾Ο Α΄ Γραμματεύς
᾿Αρχιμ. Γερμανός Α. Ρουμπάνης.

᾿Ακριβές ἀντίγραφον. ᾿Εν ᾿Αθήναις τῇ 26 Μαΐου 1931

῾Ο Α΄ Γραμματεύς
(τ.σ.ὑ.)
᾿Αρχιμ. Γερμανός Α. Ρουμπάνης

Δέν ὑπάρχει κατ' οὐσίαν ἀληθής ᾿Εκκλησιαστική Δικαιοσύνη. Οἱ διαφθείραντες τήν διοίκησιν τῆς ᾿Εκκλησίας, χειροτονήσαντες πάντα διεφθαρμένον σφαγιάζουν τόν ἀθῷον καί ἀθῳώνουν τούς ἐνόχους, τούς φαύλους, τούς ἀπίστους, τούς σκανδαλοποιούς. «*Θέατρο ἐγεννήθημεν τῷ κόσμῳ, καί ἀγγέλοις καί ἀνθρωποις*». Εἴη τό ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον! Τό Χρυσοστομικό δρᾶμα ἐπαναλαμβάνεται ἐξ αἰτίας τῶν κακῶν ἀρχιερέων, οἱ ὁποῖοι «ὅταν ἔχουν τήν ἀρχήν εἶναι βλοσυροί, ἀγέρωχοι, ὑπέρμαχοι δῆθεν τῶν κανόνων τῆς ᾿Εκκλησίας, ὅταν δέ καταπέσουν, κολακεύουν χαρμεπέστατα τούς Αὐλικούς, τούς ῾Υπουργούς, τούς δούλους, αὐτά τά κυνάρια τῶν ῾Υπουργῶν. ᾿Ελάχιστοι ἀπέδειξαν ἀξιοπρέπειαν»[71], γράφει ὁ Μητροπολίτης πρώην Μεσσηνίας Πολύκαρπος Συνοδινός.

Μέ τήν ἐπαίσχυντη αὐτή ἀπόφασιν, ἡ Ἐκκλησία ὑπέστη τεκτονικόν κραδασμόν, διότι ἀπέδειξαν οἱ ἅγιοι συνοδικοί δικασταί, μέ τήν καταπάτησιν στοιχειώδους δικαίου, ὅτι δέν θεμελιώνεται στήν ἀσάλευτη βάσι τῆς Ἀληθείας, ἀλλά στήν ὑποκειμενική προσωπολατρία. Οἱ παράνομοι καί ἐπιτήδειοι δικασταί πού ἀποδεικνύονται δειλοί καί ἀνέντιμοι χρησιμοποιοῦν τό κλειστό καί σκονισμένο ἅγιο Εὐαγγέλιο γιά νεκρό σκιάχτρο τῶν ἐργατῶν τοῦ Εὐαγγελίου. Θεσμοθέτησαν τό δίκαιο τῆς ζούγκλας καί μόνο δικαιοσύνη δέν ἀπέδωσαν στόν ἅγιο τῇ φτωχολογιᾶς. Οἱ ἄνομοι καί δυσσεβεῖς κριταί πού λυμαίνονται τόν λαόν τοῦ Θεοῦ ἐξουθένωσαν τόν τίμιο ἐργάτη τοῦ Εὐαγγελίου πού ἀγωνίζεται γιά τόν ἐπανευαγγελισμό τῶν Χριστιανῶν καί δικαίωσαν τήν αὐθαιρεσία.

Μετά ἀπό εἴκοσι καί πλέον χρόνια μέ ἀφορμή ἄρθρον του ἐπί τοῦ Κ΄ Ἰ. Κανόνος τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου, γράφει ὁ ὅσιος Γέροντας, πού μέσα στή ψυχή του ὑπάρχει ἡ πίκρα, μεταξύ ἄλλων τά κάτωθι: «Χωλαίνει ἡ παρ' ἡμῖν Ἐκκλησ. Δικαιοσύνη... Ἐνθυμοῦμαι καλῶς ὅτι, - γράφει εἰς γ΄ πρόσωπον ἐνῶ περί τοῦ ἰδίου πρόκειται - τῇ 17 Μαρτίου 1931, ἡ τότε Ἱερά Σύνοδος, πρεσβύτερον ἐφημέριον, τολμήσαντα νά παραπονεθῇ κανονικῶς καί σεμνῶς πρός τήν Ἱεράν Σύνοδον, διά κατάφωρον κατ' αὐτοῦ ἀδικίαν καί διασυρμόν διά τοῦ ἡμερησίου τύπου, ὑπό τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου, ἡ Ἱερά Σύνοδος, λέγω, διότι δέν ὑπέβαλε τά παράπονα αὐτοῦ ἱεραρχικῶς, κατεδίκασεν αὐτόν, ἐπί βλάβῃ καί προσβολῇ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς δικαιοσύνης εἰς ἑξάμηνον ἀργίαν κλπ.»[72].

Στήν ἐξορία

Μετά τήν κοινοποίησι τῆς Συνοδικῆς ἀποφάσεως ὁ Πατρῶν Ἀντώνιος μέ τήν ψῆφο τῶν φαύλων Ἐπισκόπων καί μέ τήν σκληρότητα τοῦ Φαρετρίου, ὡδήγησε εἰς τήν ἐξορία τόν ἀφιλοχρήματο, λιτοδίαιτο καί ἀσκητικό λευΐτη, ὁ ὁποῖος ἐκδαπανᾶται ἀσκανδάλιστα μέρα καί νύχτα κοντά στό ποίμνιό του καί ἀγωνίζεται γιά μιά ζωντανή καί ἰδανική ἐνορία. Τόν χρυσαετό, τόν ὑψιπέτη τῶν οὐρανίων διδαγμάτων τόν ἐνέκλεισαν σέ κλουβί πρός μεγάλη ἱκανοποίησιν τῆς λιμνοβίου πάπιας. Ἀλλά *«οὕτως ἔδοξε τῷ Κυρίῳ»*. Ἀφοῦ χωρίς τό θέλημα τοῦ Θεοῦ *«καί ἕν στρουθίον οὐ πεσεῖται ἐπί τήν γῆν»* (Ματθ. 10, 29). Πῶς ἦτο δυνατόν ἄνευ τοῦ θελήματος τοῦ ἀρχιποίμενος Χριστοῦ νά πορευθῇ εἰς τήν ἐξορίαν ἕνας ποιμένας προβάτων; Παρά τό βρώμικο πόλεμο σέ βάρος του καί τόν ἄγριο βρυχηθμό τῶν συκοφαντῶν, τῶν προσβλητικῶν κρίσεων καί τοῦ σφοδροτάτου μίσους πού ἔβγαλαν ἀπό ἐμπάθεια μερικά πονηρά καί σκοτεινά, διεφθαρμένα καί ἀχρειέστατα ἀνθρωπάρια πού σπέρνουν σ' ὅλους τό φόβο, ὁ Θε-

ός προστατεύει τόν γενναῖο ἀγωνιστή τῆς πίστεως, ὁ ὁποῖος ἀπέσπασε τήν ἐκτίμησι καί τό σεβασμό κλήρου καί λαοῦ καί ὀνομάστηκε ἀπό ὅλους ἀββᾶς = πατήρ. «Συχνότατα ὁ Χριστ. λαός ἐπισκέπτεται τόν ἀρχιμ. Γερβάσιον Παρασκευόπουλον καί συγκινητικῶς ἐκδηλώνει τήν συμπάθειάν του καί τόν σεβασμόν του πρός αὐτόν»[73]. Ὁ τόπος τῆς ἐξορίας μετατρέπεται σέ ἄμβωνα, σέ κατηχητήριο καί σέ ἐξομολογητήριο. Ἡ πόλις ἐρημοῦται καί ἡ ἔρημος τῆς ἐξορίας σέ πολιτεία μεταβάλλεται. Ὅπου ὁ ποιμήν ἐκεῖ καί τό ποίμνιο. Ὡς διψασμένα ἐλάφια τρέχουν ἔστω καί λίγο μακρύτερα, ἀρκεῖ νά ξεδιψάσουν.

Ἡ ἐξορία τοῦ π. Γερβασίου πού ζοῦσε μέ αὐταπάρνησι, προκαλεῖ δυσφορία καί ἀγανάκτησι τοῦ θρησκεύοντος λαοῦ, ὁ ὁποῖος μέ ἀγάπη καί ἱερό πάθος παραστέκεται στόν ἅγιο ποιμένα, πού μέ γλυκύτητα σήκωνε τόν Σταυρό του. Ἡ ὑπομονή του, ἡ ἱλαρότητα τοῦ προσώπου του, ἡ διαρκής δοξολογική προσευχή του, τό ἀνεξίκακο πρός πάντας, θυμίζει τόν πρωτομάρτυρα Στέφανο, πού λιθοβολούμενος εἶχε «*τό πρόσωπον αὐτοῦ, ὡσεί πρόσωπον ἀγγέλου*» (Πράξ. 6, 13). Ὁ ἐξόριστος πατήρ ὁμιλεῖ μέ θάρρος καί παρηγορεῖ τούς κλαίοντας· μέ τό χρυσοστομικόν· «*θαρρεῖτε· νεφύδριόν ἐστι καί θᾶττον παρελεύσεται*» (Σωζομένου Ἐ. Ἱ. 5, 15). Ἡ παραμονή του στόν τόπο τῆς ἐξορίας εἶναι ἐλεγχόμενη. Οἱ κινήσεις του παρακολουθοῦνται ἀπό τούς δεσποτικούς καί ἄλλους. Οἱ προφορικές ἀναφορές εἶναι πολλές. Ἡ ἐκκλησιαστική κατασκοπεία ἐργάζεται ἄριστα προκειμένου νά γίνη ἀρεστή στά ὑψηλά ἱστάμενα ἀφεντικά. Καί ὁ Παππούλης; Ὁ μόνος πού δέν παραπονεῖται γιά τόν κατάφωρο ἐγκλωβισμό του. Ἁπλῶς προσέχει τίς κινήσεις του. Γιά κάθε του μετακίνησι - ἀφοῦ εἶναι φυλακισμένος! - δίδει ἀναφορά. Ἐνημερώνει ποῦ θά πάη, σέ ποιόν θά πάη, γιατί θά πάη καί πόσο θά καθυστερήση. Νά ἀκεραιότης καί λεπτότης· ἄς τήν καμαρώσουμε καί τήν θαυμάσουμε.

Στίς 22 Ἰουλίου 1931 ὑποβάλλει ἀναφορά πρός τόν ἡγούμενο τῆς Ἱ. Μονῆς Γηροκομείου εἰς τήν ὁποία γράφει: «Ἀναφέρω ὑμῖν ὅτι κατόπιν ἐγγράφου κλήσεως ὑπ' ἀριθ. 368/18-7-1931 τοῦ κ. Πταισματοδίκου Α΄ Τμήματος Πατρῶν, ὑποχρεοῦμαι κατά νόμον νά ἐμφανισθῶ ἐνώπιόν του πρός ἀνάκρισιν. Πρός τοῦτο σήμερον καί περί ὥραν 4 μ.μ. θέλω κατέλθη εἰς τήν πόλιν, ὁπόθεν θά ἐπιστρέψω τό ἑσπέρας». Στίς 6 Αὐγούστου 1931 εὑρισκόμενος ἀκόμη στήν ἐξορία, συνεργάζεται μέ τά πνευματικά του τέκνα καί ἀποφασίζεται ἡ ἵδρυσις τοῦ Γ΄ Παρ/τος τῶν Κ.Σ.Θ. (Ἐνορία Παντανάσσης), τοῦ ὁποίου ἡ ἔναρξις λειτουργίας ἔγινε στίς 15-8-1931. Τό δικαστήριο, ἡ ποινή καί ἡ ἐξορία δέν λύγισαν τόν μαθητή τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος καί ἀπό ἐδῶ ἀσκοῦσε ἔργο ἱεραποστολικό. «Δέν ὑπέστειλε τή σημαία» παρότι ὁ Σταυρός του εἶναι βαρύς. Ὁ π. Γερβάσιος ξεκίνησε

τήν μαρτυρική πορεία του μέ ζῆλο, μέ παλμό, μέ ἀποφασιστικότητα, νά ζήση ἤ νά πεθάνη μόνο «ἐν Κυρίῳ». Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ ἐξορία ἔγινε ἄμβωνας. Ἔγινε ἄγκυρα σωτηρίας καί δίχτυ πού ἁλίευσε ψυχές γιά τόν Χριστό. «Καί ἀπό ἐκεῖ δέν ἔπαυσεν εἰς τά κηρύγματά του νά καυτηριάζῃ ἔτι περισσότερον ὅλους ἐκείνους εἴτε κληρικούς εἴτε λαϊκούς, οἱ ὁποῖοι τόν ὡδήγησαν εἰς τήν ἐξορίαν του, διότι δέν ἠθέλησε νά συμβιβασθῇ μέ τάς ἀντιθέτους πρός τήν Ἐκκλησίαν ὑποδείξεις του. Καί, τότε, τό Μοναστῆρι τοῦ Γηροκομείου μετεβλήθη εἰς πραγματικήν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ. Χιλιάδες κόσμου, ἀπό τό πρωΐ ἕως τό βράδυ, ἀνηφόριζαν τόν «στενό δρόμο τῆς ἀρετῆς» καί ἔφθαναν ἐκεῖ διά νά ἀκούσουν τόν πατέρα Γερβάσιον πού ποτέ δέν ὑπέκυψε πρό οὐδεμιᾶς καταστάσεως, ἀντιθέτου πρός τό πραγματικόν νόημα τῆς Ἐκκλησίας»[74].

Καί ἐνῶ ὁ πολυπαθής Γέροντας βρίσκεται ὑπό δουλεία ὑποβάλει πρός τήν Ἱ. Σύνοδο τήν κάτωθι ἀναφορά «κατά Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Ἀντωνίου καί κατά παντός τρίτου κληρικοῦ συνεργήσαντος εἰς τήν καταγγελομένην ὡς ἔναντι ὑπόθεσιν»:

Ἐν Ἱερᾷ Μονῇ Γηροκομείου τῇ 10ῃ Ἰουνίου 1931

Πρός
τήν Σεβαστήν Δ. Ἱεράν Σύνοδον
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
(διά τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν)

Εὐσεβάστως ὑποβάλλω ὑπ' ὄψιν τῆς Σεβαστῆς Δ. Ἱερᾶς Συνόδου διά τά κατ' Αὐτήν τήν κάτωθι ὑπόθεσιν. Ἐπί προκληθέντος κανονικοῦ ζητήματος μεταξύ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μου Ἁγίου Πατρῶν κ. Ἀντωνίου καί τοῦ ταπεινῶς ᾧδε ὑποσημειουμένου, συνεπείᾳ τῆς ἐκδόσεως καί κοινοποιήσεως τῆς ὑπ' ἀριθ. 2111 ἀπό 25/9/30 Ποιμαντορικῆς ἐγκυκλίου τῆς Σεβασμιότητός Του, ἡ Α.Σ. ὁ Μητροπολίτης μου Ἅγιος Πατρῶν κ. Ἀντώνιος ἤρξατο ἐνεργῶν αὐτεπαγγέλτως ἐναντίον μου τήν 13/10/30 ἀνακρίσεις κυρίως μέν ἐπί δῆθεν ἀτοπημάτων ἤ σκανδάλων συμβαινόντων κατά τά θεῖα κηρύγματα, ἅπερ ἐνήργουν ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς ἐνορίας μου καί ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Γηροκομείου «Προφήτη Ἠλίᾳ», ὅπου ἐτέλουν κατά Τετάρτην —τό θέρος— θείαν λειτουργίαν πρός ἁγιασμό τῶν μικρῶν μαθητῶν καί μαθητριῶν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, —κήρυγμα δέ ἐν τῷ παρεκκλησίῳ δέν ἐγένετο— κατά δεύτερον λόγον δέ ἐπί παραβάσει τῆς ὡς εἴρηται Σης ἐγκυκλίου. Πρός τόν σκοπόν τοῦτον καλέσας μέχρι τῆς 20ης Ὀκτωβρίου π.ἔ. 20-25 μάρτυρας τῆς κατηγορίας καί ἐξετάσας τούτους ἐπί τῶν ἄνω θεμάτων μέχρι τῆς 20ης περίπου Ὀκτωβρίου 1930, συνέταξε παρουσίᾳ καί τῶν ἐξετασθέντων μαρτύρων, τάς σχετικάς ἐνόρκους ἀνακριτικάς ἐκθέσεις, ἅς καί ὑπέγραψαν οἱ ἐξετασθέντες μάρτυρες.

Πλήν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μου κ. Ἀντώνιος μετά τήν ὡς ἄνω σύνταξιν τῶν διαληφθεισῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων τῆς κατηγορίας καί τήν ὑπογραφήν αὐτῶν, λαβών τό ἀπό 18ης Ὀκτωβρίου 1930 ἔγγραφον καί ἐντολήν

τῆς Σης Δ. Ἱ. Συνόδου τῇ 20ῃ ἤ μετά τήν 20 Ὀκτωβρίου, ἵνα ἐνεργήσῃ κατ' ἐμοῦ ἀνακρίσεις καί διατυπώσῃ κατηγορητήριον «ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου» —ἀντί νά προβῇ εἰς σύνταξιν νέων ἀνακριτικῶν ἐκθέσεων, ἐν αἷς ν' ἀναφέρωνται αἱ κατηγορίαι αὗται καί νά ἐνεργήσῃ ἀνάκρισιν ἐπ' αὐτῶν, ἔλαβεν αὐτάς τάς ἰδίας καταθέσεις τῶν ἐξετασθέντων μαρτύρων— ἤτοι πρακτικά δημοσίας ἀρχῆς καί παρεμόρφωσε τά γνήσια ταῦτα ἔγγραφα μεταβαλλών καί προσθέσας εἰς τό κατηγορητήριον τάς φράσεις «ἐπί ἀπειθείᾳ, φατρίᾳ καί καταφρονήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου», αἵτινες λέξεις δέν ὑπῆρχον κατά τήν ἐνώπιον αὐτοῦ ἐξέτασιν τῶν 20-25 μαρτύρων τῆς κατηγορίας, τήν ἐνεργηθεῖσαν μέχρι τῆς 20ης Ὀκτωβρίου 1930.

Σκοπός τῆς ἀνωτέρω πράξεως τοῦ Σου Μητροπολίτου μου κ. Ἀντωνίου —ὡς ἐξάγεται καί ἀπό ἕτερα ἔγγραφα περιλαμβάνοντα ἐν τῷ σχετικῷ φακέλλῳ— ὑπῆρξε τοῦτο μέν νά μοί ἀποδοθῇ μεγαλυτέρα καί βαρυτέρα κατηγορία, ἐφ' ἧς καθορίζεται ἐν τοῖς Ἱεροῖς Κανόσι μεγαλυτέρα καί βαρυτέρα ποινή, τοῦτο δέ καί νά μήν ἐνεργήσῃ ἀνακρίσεις ἐπί τῶν θεμάτων τούτων **τακτικάς**, ἀλλά διά τῶν συγκεκαλυμμένων καί πλαστογραφημένων τούτων ἐκθέσεων νά εἰσαχθῇ εἰς δίκην ἐνώπιον **ἀνωτέρου** Δικαστηρίου ὅπως καί εἰσήχθην καί κατεδικάσθην.

Τάς πλαστογραφημένας ταύτας ἐνόρκους καταθέσεις —βάσει τῶν ὁποίων καί κατεδικάσθην καί δισσῶς— παρά τό θεῖον δίκαιον κατεκρίθην, προσβάλλω ὡς ἀκύρους ἐνώπιον τῆς Σης Δ. Ἱερᾶς Συνόδου, κατονομάζων καί τόν πλαστογραφήσαντα αὐτάς καί ἐξαιτοῦμαι τά κατά τούς θείους καί Ἱερούς Κανόνας καί τούς νόμους τοῦ κράτους. Πρῶτος καί κυριώτερος μάρτυρας πρός ἀπόδειξιν τοῦ προγενομένου μοι ἀδικήματος ἐπικαλοῦμαι αὐτάς ταύτας τάς ὡς ἄνω μνημονευομένας μαρτυρικάς καταθέσεις, εὑρισκομένας ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Σης Δ. Ἱερᾶς Συνόδου, ἐφ' ὧν ἐξαιτοῦμαι τήν ἐνέργειαν πραγματογνωμοσύνης.

Δι' ὑπομνήματός μου ὑποβληθησομένου κατά τήν ὑπό τοῦ Ἀνακριτοῦ ἐξέτασιν θέλω διαφωτίσει περισσότερον τήν ὑπόθεσιν διά τοῦ αὐτοῦ καί μετά τήν ἐνέργειαν τῆς πραγματογνωμοσύνης θέλω προτείνη καί τούς ἀναγκαίους μάρτυρας.

Εὐπειθέστατος
Ὁ ἐξαιτούμενος
Ἀρχιμ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος
Ἐφημέριος τοῦ ἐν Πάτραις Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου.

Σέ ἄλλη ἀναφορά του (ἀριθ. πρωτ. 49 Ἱ. Μον. Γηροκομείου) ὁ Παππούλης γράφει τά ἀκόλουθα:

Ἐν Ἱερ. Μονῇ Γηροκομείου τῇ 11 Ἰουνίου1931

Πρός
τόν Σεβ. Μητροπολίτην Πατρῶν
(διά τοῦ Σοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Γηροκομείου).

Εὐσεβάστως ἀναφέρω· τῇ 18ῃ Μαρτίου ἐ.ἔ. ὑπέβαλον τῇ Σῇ Δ. Ἱ. Συνόδῳ ἀναφοράν ἧς ἀντίγραφον ἐπισυνάπτω ὧδε· τῇ 23ῃ Μαρτίου ἐ.ἔ. ὑπέβαλον τῇ Ὑμ. Σ. διά τοῦ ὑπ' ἀριθ. 29 ἐγγράφου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Μετανοί-

ας μου ἀναφοράν, δηλῶν ὅτι ἐποιησάμην ἔναρξιν τῆς ἐπιβληθείσης μοι ποινῆς ἀπό τῆς 22ας Μαρτίου ἐ.ἔ. —τῇ 27η Μαρτίου ἰδ.ἔ. ἔλαβον Ὑμετέραν διαταγήν— ἐντολῇ τῆς Σης Δ. Ἱ. Συνόδου, ἵνα ἐπανέλθω **ἀπροφασίστως** καί ἐπαναλάβω ἅπαντα τά καθήκοντά μου. Πρός τήν διαταγήν ταύτην συνεμορφώθην ἀμελετί. Ἤδη διά τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3372/2-6-31 Ὑμ. ἐγγράφου πρός τό Ἡγ/βούλιον τῆς Μονῆς μου γνωρίζεται ὅτι ἡ ποινή μου ἄρχεται ἀπό τῆς 2ας Ἰουνίου ἐ.ἔ. ἤτοι ἀπό τῆς ἐπιδόσεως εἰς ἐμέ τῆς ὑπ' ἀριθ. 114 ἐ.ἔ. Συνοδικῆς ἀποφάσεως. Παρακαλῶ μετά ταῦτα νά μοι γνωσθῇ πότε ἄρχεται ἡ ποινή μου;

Εὐπειθέστατος
ἀρχιμ. Γερβ. Παρασκευόπουλος
ἐφημέριος τοῦ ἐν Πάτραις Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου

Τόν Ἰούνιο τοῦ 1931 οἱ ἐπιμεληταί καί μαθηταί τοῦ Ἀνωτέρου τμήματος Κατηχητικοῦ Σχολείου Ἀρρένων Πατρῶν καί παραρτημάτων ὑποβάλουν πρός τήν Ἱ. Σύνοδο τό κάτωθι ὑπόμνημα:

ΠΡΟΣ
Τήν Δ. Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.
Εἰς Ἀθήνας

Μακαριώτατε ἅγιε Πρόεδρε
Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Σύνεδροι

Μετά βαθυτάτου σεβασμοῦ καί Υἱικῆς εὐλαβείας ὑποβάλλομεν πρό Ὑμῶν τό ψυχικόν ἄλγος τό ὁποῖον μᾶς διακατέχει ἀπό τῆς ἡμέρας ἀπό τῆς ὁποίας ὁ Πνευματικός ἡμῶν Πατήρ καί διδάσκαλος κατόπιν τῆς κοινοποιηθείσης αὐτῷ Ἐκκλησιαστικῆς ποινῆς ἐνεκλείσθη εἰς τήν Ἱεράν Μονήν Γηροκομείου.

Ἅγιοι Πατέρες,

Τήν θλίψιν, τόν πόνον καί τήν ἀπογοήτευσιν τήν ὁποίαν αἰσθανόμεθα τόσον ἡμεῖς ὅσον καί οἱ μικροί μαθηταί τῶν Τμημάτων, δέν δύναται ἀνθρώπινος ἔκφρασις νά περιγράψη.

Εἰς μάτην ἀγωνιζόμεθα νά παρηγορήσωμεν τούς μικρούς μαθητάς, ὑποσχόμενοι ὅτι ἡ Δ. Ἁγία καί Ἱερά Σύνοδος ἐν τῷ Πατρικῷ αὐτῆς ἐνδιαφέροντι δέν θά παρίδη τούς στεναγμούς καί τά δάκρυα τῶν μικρῶν αὐτῶν βλαστῶν τῆς κοινωνίας, οἵτινες μέ τόσην αὐτοθυσίαν ἀκούσαντες εἰς τήν φωνήν τοῦ Κυρίου «*Ἄφετε τά παιδία ἔρχεσθε πρός με καί μή κωλύετε αὐτά*», προσῆλθον μέ πρωτοφανῆ ζῆλον εἰς τούς κόλπους τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, ἅτινα μέ τάς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας ἵδρυσεν ἀπό τοῦ 1923 ὁ ἀκάματος οὗτος τῆς Ἐκκλησίας ἐργάτης τοῦ ὁποίου καί μόνη ἡ αὐτοθυσία καί ἡ ὑπομονή καί ἐπιμονή ἐπί τήν διδασκαλίαν, τήν νουθεσίαν καί τήν ἐξομολόγησιν τήν διαρκῆ, ἀφήρπασε ταῦτα ἀπό τάς ἀγκάλας τῆς ὑλόφρονος καί ἐκφαυλισμένης ταύτης κοινωνίας καί τά περιέλαβεν εἰς τούς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας, δέν θά παρίδη, λέγομεν, τά δάκρυα καί τούς στεναγμούς τῶν μικρῶν αὐτῶν ὑπάρξεων καί μακροθυμοῦσα θά ἀποδώση εἰς αὐτά τόν παρήγορον αὐτόν Πατέρα καί διδάσκαλον, ἵνα συνεχίση τό ἀναμορφωτικόν αὐτοῦ ἔργον πρός σωτηρίαν καί διαμόρφωσιν χαρακτήρων διά τήν αὔριον.

Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,

Μήν ἀναβάλητε ν' ἀποδώσητε εἰς τούς μικρούς καί εἰς ἡμᾶς τόν πνευματικόν μας Πατέρα καί διδάσκαλον, διότι ὁ πόνος τῆς στερήσεως καθημερινῶς κατατρώγει ἡμᾶς καί τούς μικρούς μαθητάς καί εἶναι ἐνδεχόμενον ὁ πονηρός ἐν τῇ μεγάλη αὐτῇ θλίψει νά εὕρη τρόπον ποικιλοτρόπως νά μᾶς βλάψη.

Ἅγιοι Πατέρες,

Πρός Ὑμᾶς ὑψώνομεν τούς ἀντιπροσώπους τοῦ Κυρίου, τήν φωνήν καί

ζητοῦμεν ἵνα εἰσακούσητε τοῦ θρήνου καί τοῦ στεναγμοῦ τῶν ἀπορφανισθέντων πνευματικῶν σας παιδίων καί ἀποδώσητε εἰς αὐτά τήν παρηγορίαν.

Τελειώνομεν τό παρόν μέ τήν πίστιν, ὅτι τό Πατρικόν καί Χριστιανικόν Ὑμῶν ἐνδιαφέρον θά ἐκδηλωθῇ ἀμέσως καί θ' ἀποδώσητε εἰς τάς ὑπερτριακοσίας μικράς ὑπάρξεις τόν πνευματικόν αὐτούς ὁδηγόν διά τήν ἀναδημιουργίαν τῆς κοινωνίας ἥτις κατά τούς ἐσχάτους αὐτούς καιρούς πολιορκεῖται ὑπό ποικίλων ἀντιθρησκευτικῶν προπαγανδῶν καί εὐκαίρως ἀκαίρως ὑπό τῆς ἐπικρατούσης διαφθορᾶς κακῶν παραδειγμάτων καί ὑπό τοῦ ἠθικῶς μεμολυσμένου περιβάλλοντος ἐξωθεῖται εἰς ψυχικόν ὄλεθρον.

Κατασπαζόμενοι καί ἐκ μέρους τῶν ὑπερτριακοσίων μικρῶν μαθητῶν τάς ἁγίας Ὑμῶν δεξιάς, ἐξαιτούμεθα τάς θεοπειθεῖς εὐχάς σας καί εὐσεβάστως ὑποσημειούμεθα».

Ὑπόμνημα πρός τήν Ἱ. Σύνοδο ὑπέβαλον καί αἱ μαθήτριαι τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου θηλέων Ἁγ. Δημητρίου Πατρῶν καί τῶν παραρτημάτων αὐτοῦ, τό ὁποῖο ἀναφέρει τά κάτωθι:

Ἐν Πάτραις τῇ 26-6-1931

Ἅγιοι Πατέρες,

Ὅπως ἕνα παιδί ὅταν πονῇ, ὅταν πάσχῃ, αἰσθάνεται τήν ἀνάγκην νά ἐναποθέσῃ τόν πόνον του εἰς τήν ἱερωτέραν καί θερμοτέραν ἀγκάλην, τήν μητρικήν ἀγκάλην, χωρίς κανένα φόβον ἤ ἐπιφυλακτικότητα, τοιουτοτρόπως καί ἡμεῖς τέκνα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας αἰσθανόμεθα τήν ἀνάγκην νά ἐξομολογηθῶμεν καί ἐναποθέσωμεν τόν πόνον μας, τήν ὀδύνην μας, εἰς τήν πλέον τρυφεράν καί φιλόστοργον ἀγκάλην, εἰς τήν μητέρα τῶν μητέρων μας, τήν Ἁγίαν ἡμῶν Ἐκκλησίαν.

Καί ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία εἶσθε Σεῖς Ἅγιοι Πατέρες, Σεῖς, οἱ κανονικοί διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων καί οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καί οἱ ἁρμοδιότεροι κήρυκες τῶν θείων διδαγμάτων τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐλέους.

Πρός Ὑμᾶς λοιπόν, Ἅγιοι Πατέρες, ἡμεῖς αἱ ταπειναί καί ἐλάχισται μαθήτριαι τῶν Κατηχ. Σχολείων Πατρῶν λαμβάνομεν τό υἱϊκόν θάρρος νά ἀποτανθῶμεν καί φανερώσωμεν τήν ὀδύνην, ἡ ὁποία μᾶς κατέχει λόγῳ τῆς ἀπομακρύνσεως ἀφ' ἡμῶν, εἰς τήν ὁποίαν ὑπεχρεώθη ὁ διευθυντής, ἱδρυτής καί διδάσκαλος τοῦ Σχολείου μας, ὁ πνευματικός μας πατέρας.

Παρῆλθον εἴκοσι ἑπτά ὁλόκληροι ἡμέραι, ἀφ' ὅτου, χωρίς κἄν νά τό ἐννοήσωμεν, ἔφυγεν ἀπό κοντά μας διά νά ἀποτίσῃ τήν ποινήν, εἰς τήν ὁποίαν τόν κατεδίκασεν ἡ Ἱερά Σύνοδος.

Κατά τάς ἡμέρας αὐτάς, λειτουργοῦν συμφώνως πρός τήν ἐπιθυμίαν καί παραγγελίαν Του, κανονικώτατα, κατά τό δυνατόν, ὅλα τά Σχολεία μας..... ἀλλά εἰς ἕκαστον μάθημα εἶναι ἀδύνατον νά ἀντιστῶμεν κατά τῆς σφοδρᾶς συγκινήσεως ἡ ὁποία μᾶς καταλαμβάνει, ὅταν στρέφωμεν τά βλέμματά μας καί βλέπωμεν ὅτι ἡ ἕδρα του εἶναι.... κενή.

Βεβαίως ἡ ψυχή Του εἶναι μαζί μας, ἀλλά δέν ἀκούομεν τήν φωνήν Του, δέν ἐνθαρρυνόμεθα ἀπό τό βλέμμα Του, οὔτε παρηγορούμεθα ἀπό τούς πατρικούς Του λόγους.

Ὅταν σκεπτώμεθα ὅτι Αὐτός, ὁ ὁποῖος δέν μᾶς ἐγκατέλειψε δι' οἱονδήποτε ἰδιαίτερόν Του λόγον οὔτε μίαν ἡμέραν ἐπί ὀκτώ ὁλόκληρα ἔτη, ὅτι εἶναι ὑποχρεωμένος νά μείνῃ μακρυά μας ἐπι 6 μῆνας, αἰσθανόμεθα.... κάτι νά μᾶς πνίγῃ...

Τόν ζητοῦμεν ὅπως ζητεῖ ἕνα νήπιον τήν μητέρα του, κλαίομεν ὅπως κλαίει ἐκεῖνο, ὅταν στρέφῃ τό βλέμμα του καί δέν τήν βλέπει.

Σεῖς Ἅγιοι Πατέρες, δ ύ ν α σ θ ε νά μᾶς τόν ἀποδώσητε, δ ύ ν α σ θ ε νά γεμίσητε πάλιν χαράν τήν ψυχήν μας.

Ἀποδώσατέ μας Τον καί ἡ εὐγνωμοσύνη ὑπερεξακοσίων παιδιῶν καί χιλιάδων κόσμου θά σᾶς εἶναι ἡ μόνη ἀλλ' ἀληθής πρός ὑμᾶς ἀνταμοιβή.

Μέ τή ἐλπίδα ὅτι θά συμμερισθῆτε ὡς Πατέρες γνήσιοι τόν πόνον καί τήν θλίψιν τῶν τόσων ψυχῶν, αἱ ὁποῖαι τείνουσι χεῖρας ἱκέτιδας πρός Ὑμᾶς ἀσπαζόμεθα τάς πανιέρους δεξιάς Σας.

Ἐκ μέρους τῶν μαθητριῶν τῶν κατηχητικῶν Σχολείων Πατρῶν
Αἰκατ. Ε. Σινούρη, Μαρ. Ν. Παρασκευοπούλου, Ἑλένη Ι. Μπαζάκη κ.ἄλ.

Ὁ διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας πού ἔχει καθαρή τήν συνείδησί του καί διετήρει ἀγάπη πρός τούς διώκτας του καί εἰρήνη εἰς τήν ψυχή του, ὡς στοργικός πατέρας καί πνευματικός ποδηγέτης δέν παύει νά καταρτίζη πνευματικῶς τό πρόβατά του. Κατά τήν περίοδο τῆς ἐξορίας του συνεχίζει, χάριν τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ καί γιά τήν ἀνάπλασι τῆς κοινωνίας τῶν Πατρῶν, νά χρησιμοποιῆ σάν χείμαρρος ἀσυγκράτητος καί τόν γραπτό λόγο «*διότι ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδείς δύναται ἐργάζεσθαι, ὁπότε οὐαί καί τρίς οὐαί,* —γράφει ὁ Γέροντας— *τῷ κρύψαντι τό τάλαντον καί μή πολλαπλασιάσαντι αὐτῷ· ὁπότε οὐαί τῷ ὀκνηρῷ δούλῳ, ὅτι καί ὅ ἔχει ἀρθήσεται αὐτοῦ*»[75]. Εἰς τό καθ' ἑκάστην Κυριακή γραπτό κήρυγμά του εἰς τήν ἡμερησία ἐφημερίδα «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν ἀπό 14 Ἰουνίου 1931 ἕως καί 20 Σεπτεμβρίου 1931, σημειώνει ὅτι γράφει ἀπό τόν τόπο τῆς ἐξορίας του, τήν Ἱ. Μονή Γηροκομείου. Αὐτό πού διδάσκει αὐτό ὁ ἴδιος πρῶτα πράττει. Ὀρθοδοξία καί ὀρθοπραξία. Αὐτό ἐφαρμόζει. Διδάσκει ὅτι «οὐδείς δικαιοῦται καί δύναται νά καθήσῃ εἰς τράπεζαν, ἔστω καί τήν πατρικήν, διά νά φάγῃ ἄρτον **δωρεάν**, ἄνευ κόπου καί μόχθου, χωρίς προηγουμένως νά ἐργασθῆ, ἐάν βεβαίως αἱ σωματικαί του καί πνευματικαί δυνάμεις τό ἐπιτρέπουν ἤ ἀντέχουν... Οἱ δέ ἐξομολόγοι ἄς ἔχουσιν ὑπ' ὄψιν των, ὅτι βαρυτάτην εὐθύνην ὑπερέχουσιν, ἐάν ποτε παράσχουν τινί «λύσιν καί ἄφεσιν ἁμαρτιῶν» πρίν ἤ ἐξακριβώσουν οὐ μόνον τό: «*πόθεν ἔσχες*», πόθεν καί ἀπό ποῦ ζῆς, ἀλλά καί μάλιστα ὅτι, οὗτος «*τρέφηται ἐργαζόμενος ταῖς ἰδίαις χερσίν, ἵνα περισσεύῃ εἰς πᾶσαν αὐτάρκειαν καί μεταδίδῃ καί τοῖς χρείαν ἔχουσιν*»[76]. Καί ἐπειδή στό ποινολόγιόν του ἡ Δ.Ι.Σ. ὥρισε μέν τήν συγκεκριμένην ποινήν ἀλλ' ἐτόνισε τό «ἄνευ στερήσεως τῶν ἐκ τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ δικαιωμάτων», ἄρα καθ' ὅν χρόνον θά ἐκτίῃ τήν ποινήν του, ἐνῶ θά εὑρίσκεται εἰς ἐξορίαν, ὁ ἱερός του ναός θά συνεχίζῃ νά καταβάλῃ τόν καθορισμένον μισθόν του· ὁ Γέροντας τό ἔφερε βαρέως, νά μή προσφέρῃ τίς ὑπηρεσίες του καί νά πληρώνεται δέν εἶναι δίκαιο! «*Ὁ μή ἐργαζόμενος μηδέ ἐσθέτω*». Μή δυνάμενος νά ἐκτονώσῃ τόν ἔλεγχον τῆς συνειδήσεώς του, ἀλλά καί διά νά εἶναι συνεπής καί τηρητής εἰς τά ὑπ' αὐτοῦ κηρυσσόμενα εἰς τούς ἀκροατάς του,

προέβη εἰς τήν κατωτέρω ἐνέργειαν·

Ἐν Ἱερᾷ Μονῇ Γηροκομείου τῇ 8 Ἰουλίου 1931

Ὁ

Ἐφημέριος Γερβάσιος Παρασκευόπουλος

Πρός

Τήν Στήν Ἐνοριακήν Ἐπιτροπείαν τοῦ ἐν Πάτραις

Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου

Τῆς ἁγίας Γραφῆς διαγορευούσης «*ὁ μή ἐργαζόμενος μηδέ ἐσθιέτω*» καί «*ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ*» - ἕπεται ὅτι ὁ μή ἐργαζόμενος ἔν τινι δέν δικαιοῦται λαμβάνειν ἤ ἀπαιτεῖν μισθόν τινα ἐξ αὐτοῦ.

Ἐπειδή δέ ἐγώ οὐχί μόνον εἰς τό ἔγκλημα τῆς ἀργίας ἀπό πάσης ἱεροπραξίας ἐπί ἑξάμηνον κατεκρίθην, ἀλλά καί εἰς σωματικόν περιορισμόν ἐκτός τῆς ἐνορίας μου, ὥστε νά μή δύναμαι οὐδέ τό ἐλάχιστον νά προσφέρω εἰς αὐτήν - παρακαλῶ νά μοι ἐπιτρέψητε νά παραιτηθῶ -, δηλῶ, δέ ὅτι καί παραιτοῦμαι ἀμετακλήτως παντός δικαιώματός μου ἐπί τοῦ μηνιαίου μισθοῦ μου, ἀπορρέοντος ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 114 Συνοδικῆς ἀποφάσεως, καθόσον δέν ἐπιθυμῶ νά γίνω πρόξενος σκαδάλου τινί.

Μετά τῆς ἐν Χῷ ἀγάπης

ἐφημέριος Γερβάσιος Παρασκευόπουλος

Καί ἐνῶ οἱ ἐχθροί τῆς Ἐκκλησίας ἔβαλαν φίμωτρο εἰς τόν ἱεροκήρυκα, ἐπίσκοποι καί θεολόγοι πού παρακολουθοῦν μετά ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος τήν ὑπόθεσιν, συμπαρίστανται μέ ἐπιστολάς των καί ἐκφράζουν τήν συμπάθεια, τήν ἐκτίμησι καί τόν θαυμασμόν των εἰς τόν φλογερό ἱεραπόστολο, πού στέκεται ἄγρυπνος εἰς τάς ἐπάλξεις τῆς Ὀρθοδοξίας. Ἐνδεικτικῶς παραθέτομεν ἀποσπάσματά τινα ὡρισμένων ἐπιστολῶν:

Ὁ Μητροπολίτης Παροναξίας Ἱερόθεος (Παρασκευόπουλος) στίς 15/4/1931 τοῦ γράφει: «Ἀγαπητέ μοι... Οὔτε ἡ ἰδική Σου καταδίκη, οὔτε τοῦ Λούβαρι ἡ ἀθωότης μέ ἐξέπληξαν. Σχεδόν τ' ἀνέμενον. Ἐκεῖνο, τό ὁποῖον δέν μέ ἀφῆκεν ἀσυγκίνητον εἶναι ἡ στάσις τῶν παιδιῶν Σου. Εὖγε τους. Μετέβαλον τήν καταδίκην εἰς θρίαμβον. Μή ἀπογοητεύεσαι ὁ Θεός εἶναι Μεγάλος. Συγχώρει τούς ἐχθρούς Σου καί εὔχου ὑπέρ αὐτῶν».

Ὁ Μητροπολίτης Καρυστίας Παντελεήμων (Φωστίνης) στίς 30/3/1931 τοῦ γράφει:

«Ἀγαπητέ μου Γερβάσιε, παρακολουθῶ μέ μεγάλην συγκίνησιν τά ἀποτελέσματα τῆς ὡραίας σου ἐργασίας καί τάς συγκινήσεις τῆς περιπετείας σου. Ὅταν κατά Ν/βριον συνεδρίαζεν ἡ Ἱεραρχία ἔφερα τό ζήτημά σου καί ἐφώναξα μέ ὅλην τήν δύναμιν τῆς ψυχῆς μου ὅτι δέν θά εὕρωμεν ἔλεος ἀπό τόν Θεόν ἐάν ἀντί νά ἐμψυχώνωμεν καί νά ὑποστηρίζωμεν κληρικούς ἐνθουσιώδεις ὡς ὁ Γερβάσιος προσπαθοῦμεν νά φράξωμεν τόν δρόμον των. Ἐσηκώθη τότε ὁ

Ἅγιος Λαγκαδᾶ καί ἠθέλησε νά εἰπῆ κάτι, ἀλλά τοῦ ἔδωκα τήν ἀπάντησιν, πού ἐχρειάζετο. Ἔχουν τέτοια τύχη νά ἔχουν κληρικούς σάν καί σένα γεμάτους πίστι καί ζῆλον καί φιλεργίαν καί τούς καταδιώκουν. Ἐγώ ὁ δυστυχής δέν ἔχω κανένα. Παλαίω μόνος μου μέσα εἰς τά ἄγρια κύματα τῶν περιστάσεων. Ἄν εἶχα ἕνα Γερβάσιον ἐγώ, θά τόν θεωροῦσα περισσότερον ἀπό ἀδελφόν μου καί θά ἐμοίραζα μαζί του τόν ἄρτον μου, τόν γλυκύν ἄρτον τῆς Ἱερᾶς ἀποστολῆς μας. Προσεύχομαι, ἀγαπητέ Γερβάσιε, μέ πολλήν στοργήν γιά σένα. Σέ γνωρίζω καλά ποιός εἶσαι. Ὁ Θεός νά σέ κρατῆ πάντοτε ὑπό τήν εὐλογίαν Του, νά μή ἀπογοηθευθῆς. Ἄφησε τούς ἀνθρώπους, πού ποτέ τους δέν ἔκλαψαν στήν προσευχήν, οὔτε ἐθυσίασαν τήν ὑγείαν των διά τό ἔργον τοῦ Χριστοῦ. Μή μέ λησμονῆς εἰς τάς προσευχάς σου. Σέ ἀσπάζομαι ἀδελφικῶς».

Ὁ θεολόγος Δημ Παναγιωτόπουλος, ἐκ μέρους τῆς Ἀδελφότητος Θεολόγων ἡ «ΖΩΗ» γράφει εἰς τήν ἔχουσα ἡμερομηνία 14 Ἀπριλίου 1931 ἐπιστολήν του:

Σεβαστέ μοι καί ἀγαπητέ πάτερ Γερβάσιε !

Ἀντιφωνοῦντες χαρμοσύνως τό, «Ἀληθῶς Ἀνέστη», εὐχαριστοῦμεν διά τάς εὐχάς Σας καί δεόμεθα τοῦ Κυρίου, τοῦ ταπεινώσαντος Ἑαυτόν μέχρι σταυροῦ καί θανάτου, ἀλλά καί ἐν δόξῃ ἐξαναστάντος, ὅπως ἐπευλογῆ τούς ἐργαζομένους ὑπέρ τῆς δόξης Αὐτοῦ καί δώση ἵνα ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτῶν ἀρθῇ ἡ κρίσις αὐτῶν.

Ἐξ ὀνόματος πάντων τῶν ἐργατῶν τῆς «Ζωῆς», μετά τῆς ἐν Κῳ τιμῆς καί ἀγάπης

ὑμέτερος
Δημήτριος Παναγιωτόπουλος

Τά ὀρφανεμένα καί ἀπροστάτευτα παιδιά τοῦ ἐθνικοῦ Ὀρφανοτροφείου θηλέων Πατρῶν πού στερήθηκαν τόν ἅγιο Πατέρα γράφουν μεταξύ ἄλλων καί τά κάτωθι στόν διωκόμενο Γέροντα:

Σεβαστέ μας Παππούλη ἐν Κυρίῳ χαίρετε.

Εὐχόμεθα ὅπως ἡ παροῦσα μας σᾶς εὕρει ἐν πλήρη ὑγεία καί πνευματική χαρά. Ἡ ἀπουσία σας ἐπί τόσον καιρόν ἀφήνει πρός ἡμᾶς πάντοτε μεγάλην λύπην. Οὐδείς δέν δύναται νά φαντασθῆ τήν λύπην μας ἀφ᾽ ὅτου ἐμάθαμεν ὅτι ἐστερήθημεν ἐσᾶς, τά καλά σας λόγια καί τήν παρηγορία τήν ὁποίαν ἐδίδατε πρός ἡμᾶς ὅταν ἐρχόσαστε. Παντοῦ ὅπου καί ἄν εὑρεθῶμεν ἐσᾶς σκεπτόμεθα καί ἡ ἀπελπισία μας εἶναι μεγάλη διότι δέν θά δυνηθῶμεν πλέον νά σᾶς ἀποκτήσωμεν ὡς παρήγορον τῆς θλίψεώς μας καθώς καί πρῶτα. Ἐλπίζομεν ὅμως εἰς τόν Κύριον καί προσευχόμεθα θερμῶς ὅπως εἰσακούσει τήν δέησίν μας καί σᾶς ἐπαναφέρη πάλιν πλησίον μας. Μᾶς καταλαμβάνει μεγάλη ἀπελπισία ὅταν σκεπτόμεθα ὅτι ἐστερήθημεν τό μάθημά σας, τήν ἐξομολόγησιν, τήν παρηγορίαν σας καί τήν μεγάλην ἀνακούφισιν τήν ὁποίαν ἐδίδατε πρός ἡμᾶς, ἀλλά βλέπετε Παππούλη ὅτι ἐμεῖς δέν ἠμπορῶμεν νά ἴδωμεν καί νά κάνωμεν τίποτε, διότι δέν τό διατάσση ἡ κυρία νά μήν ἔρχεσθε ἐδῶ παρά ὁ

Σεβ. Μητροπολίτης καί ὁ κος Νομάρχης. Ἦλθεν ἡ κ. Διευθύντρια ἀπό τάς Ἀθήνας καί ἡ λύπη της δέν περιγράφεται ὅταν ἔμαθεν τήν ἀπουσίαν σας. Ὅλοι εἴμεθα στενοχωρημένοι καθώς καί ἡ κ. Ἄννα ἡ ὁποία μᾶς παρηγορεῖ καί μᾶς λέγει ὅτι ὁ Κύριος δέν θά μᾶς ἀφήση χωρίς ἐσᾶς.

Δέν ἠμπορεῖτε νά φαντασθῆτε τήν χαράν τήν ὁποίαν ἠσθάνθημεν ὅταν τοῦ Ἁγ. Ἀνδρέου σᾶς ἀντικρύσαμεν ἀλλά καί τήν λύπην ὅταν σκεπτόμεθα ὅτι δέν δυνάμεθα νά εἴπωμεν ὅτι εἶσθε ἰδικός μας καθώς πρῶτα.

Ἔχετε τά σέβη τῆς κας Διευθυντρίας, ὅλων τῶν διδασκαλισσῶν καί τῆς κας Ἄννας Καραβία.

Δῶστε τά σέβη μας στόν κον Καρτσούνην.

Σᾶς ἀσπαζόμεθα τήν δεξιά σας
μέ ἀγάπην καί σεβασμόν
Τά πνευματικά σας παιδιά, τά ὀρφανά.

Σέ ἄλλη τους ἐπιστολή τά ὀρφανά παιδιά γράφουν στό πτωχοπροστάτη Γέροντα πού ἡ καρδιά του ἦταν καρδιά «Μάνας» μεταξύ ἄλλων καί τά κάτωθι:

Σεβαστέ μας καί ἀγαπητέ μας Πατερούλη ἐν Κυρίῳ χαίρετε.

Εὐχόμεθα ὅπως ἡ παροῦσα μας σᾶς εὕρει ἐν πλήρῃ ὑγεία. Μετά χαρᾶς μας ἐμάθαμεν ἀπό τήν Γεωργίαν τά ἀγαπητά μας λόγια σας τά ὁποῖα πολύ μᾶς συνεκίνησαν. Δέν ἠμπορεῖ ποτέ ἄνθρωπος νά φαντασθῇ καί χέρι ἀνθρώπου νά περιγράφῃ τόν τόσον μεγάλον μας πόνον.

Καταλαμβάνομεν ὅτι καί ἐσεῖς πολύ θά μᾶς πονάτε διότι ἐσεῖς εἶσθε ὁ πνευματικός μας ἐπί τῆς γῆς πατήρ ἀλλά καί ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι οὐδείς δέν πονεῖ καθώς ἡμεῖς. Διότι ἡμεῖς δέν ἔχομεν ἐπί γῆς γονεῖς, ἀλλά καί ἄλλους ὥστε νά δύνανται νά ἀνακουφίσωσιν ἡμᾶς. Μόνον ἐσᾶς εἴχαμεν τόν ὁποῖον τόσον σκληρῶς μᾶς ἐστέρησαν ἀλλά τί νά ποῦμε ἐνῶ ὁ Κύριος τό ἐπέτρεψεν.

Μάθετε ὅτι τήν παρελθοῦσαν Πέμπτην ἦλθεν διά πρώτην φοράν καί μᾶς ἐδίδαξεν ὁ Πρωτοσύγκελλος. Μόλις ἤνοιξεν ἡ θύρα ἐνομίσαμεν ὅτι εἶσθε ἐσεῖς ἀλλά δυστυχῶς ἀντί νά ἀντικρύσωμεν τόν ἀγαπητόν μας πατέρα ἀντικρύσαμεν τόν πατέρα Δημήτριον τόν ὁποῖον μόλις ἀντικρύσαμεν ὑπερβολικά συνεκινήθημεν ὅλαι αἱ μεγάλαι, αἱ δέ μικραί ἔλεγον μέ λύπην ἡ ὁποία ἦτο ζωγραφισμένη ἐπί τῶν προσώπων των ἄχ! νά ἦτο ὁ δικός μας ὁ Παπούλης. Ἐδῶ μᾶς ἔπιασε γρίππη, εἶναι στό κρεβάτι 25 παιδιά καί 3 δασκάλες, ὅλα τά παιδιά μόλις ἔφυγεν ὁ πρωτοσύγκελλος εἶπον μέ ἕνα στόμα αἱ ἀσθενεῖς ἐάν ἦτο ὁ δικός μας ὁ Παππούλης θά ἤρχετο καί θά μᾶς ἔλεγεν λόγους παρηγορητικούς καθώς ἄλλοτε. Παρακαλῶμεν καθημερινῶς τόν Κύριον πότε νά πάρωμεν ἄδεια καί νά ἔλθωμεν νά σᾶς ἴδωμεν.

Ἀπό τήν προσευχήν μας ποτέ δέν λείπετε οὔτε ἐσεῖς οὔτε ὁ κ. Καρτσούνης τόν ὁποῖον πολύ ἔχομεν ἐπιθυμήσει... Πατερούλη μας πάρα πολύ ἐλυπήθημεν διότι ὅλα τά βάρη ἔπεσαν σέ ἐσᾶς. Ὅστις εἶπεν κακόν ἀπέναντί σας εὐχόμεθα καλό νά εὕρῃ ἀπό τόν Κύριον. Διαβιβάσατε σᾶς παρακαλῶμεν τά ταπεινά μας σέβη στόν ἀγαπητόν μας καί σεβαστόν μας κ. Καρτσούνη καί νά μᾶς φιλήσετε τήν Ἰωάννα του. Ἡ κ. Ἄννα πολύ σᾶς ἔχει πονέσει ἀλλά λυπῆται πολύ διότι δέν τῆς

μένει καιρός μέ τούς ἀσθενεῖς νά ἔλθη νά σᾶς ἰδῆ, ἀλλά ἐλπίζει ὅτι θά ἰατρευθοῦν γρήγορα τά παιδιά καί θά ἔλθη καμμιά μέρα.

Ἔχετε τά σέβη τῆς κυρίας Διευθυντρίας, ὅλου τοῦ προσωπικοῦ τοῦ κυρίου Ἠλία, τῆς κας Ἄννας τῆς Καραβία.

Σᾶς ἀσπαζόμεθα τήν δεξιάν σας
τά πνευματικά σας παιδιά
τά ὀρφανά.

Ὁμολογία-ἀποκάλυψις δαίμονος

Δέν πέρασαν πολλές ἡμέρες ἀπό τότε πού ὁ κόσμος τῆς φαυλότητος καί ἀνομίας ὡδήγησε μέ χαλκευμένη κατηγορία στήν ἐξορία τόν εὐλογημένο ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ. Καί ἐνῶ ὁ ἰδιόρρυθμος Μητροπολίτης Πατρῶν Ἀντώνιος χοροστατοῦσε στόν ἱ. ναό Ἁγίας Παρασκευῆς τοῦ Α΄ κοιμητηρίου ἀκούστηκε μιά δαιμονισμένη νά τοῦ λέγη: «Ἐγώ ρέ Ἀντώνιε σέ ἔκανα νά τιμωρήσεις τό Γερβάσιο. Ἐγώ σέ ἔπεισα καί τόν ἔδιωξες γιατί μέ καίει καί μέ τυραννάει». Ὁ Μητροπολίτης τότε ἦλθε σέ συναίσθησι καί «ἠθέλησε νά διορθώσῃ τήν κατάστασιν, νά μετριάσῃ τήν ποινήν, νά ἐπαναφέρῃ εἰς τά καθήκοντά του τόν ἅγιο Γέροντα ὁπότε καί μέ ἤρεμον ὕφος προσεπάθησε νά τοῦ ὑποδείξῃ δῆθεν ὅπως ἐπανέλθῃ καί συνεχίσῃ ἱερουργῶν καί διδάσκων, ἀλλά μέ διάκρισιν, διότι ὅπως ἔλεγεν ὁ ἴδιος, διέκρινε καί ἀνεγνώριζε τό σφάλμα του. Πλήν ὁ γέροντας ἐπέμενεν ἀνένδοτος νά συνεχίσῃ ἐκτίων τήν ποινήν του, μέχρι καί τῆς τελευταίας ὥρας»[77]. (Ὅταν δέν ἀκοῦμε τούς ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ ἀκοῦμε τά ὄργανα τοῦ σατανᾶ). Τότε ὁ ἐπίσκοπος ἐξέδωσε τήν κάτωθι διαταγήν του:

Ἐν Πάτραις τῇ 24 Σεπτεμβρίου 1931

Ἀριθ. 3488

Ἑλληνική Δημοκρατία

Ὁ
Μητροπολίτης Πατρῶν

Πρός
Τόν Πανοσ. ἡγούμενον Ἱερᾶς Μονῆς Γηροκομείου

Παραγγέλλομεν ὅπως εἰδοποιήσης τόν πανοσ. ἀρχιμανδρίτην Γερβάσιον Παρασκευόπουλον ἵνα κατέλθη εἰς τήν ἐνορίαν του καί ἐπαναλάβη τά ἐφημεριακά αὐτοῦ καθήκοντα.

(τ.σ.ὑ.) † Ὁ Πατρῶν Ἀντώνιος

Μέ τήν ἄρσιν τῆς ποινῆς πρό τῆς λήξεώς της καί τήν ἀποκατάστασιν τῆς ἀδικίας ὁ Γέροντας ἐπανέλαβε τά καθήκοντά του. Ἀγκαλιάζει πα-

τρικά τό ποίμνιό του, τό ὁποῖο τόν ὑπεδέχθη μέ ἄκρατο ἐνθουσιασμό καί μέ πίστη καί χαρά ρίχνεται στή δουλειά. Σέ σχόλιόν της ἡ ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, πού συμπαραστάθηκε εἰς τόν πατέρα τῆς Ἐκκλησίας ὅταν τόν δίωκαν ἀναίτια οἱ στενόκαρδοι καί κοντόφθαλμοι ὑποκριτές, κληρικοί καί λαϊκοί - Φαρισαῖοι, σά νά ἦταν κακοῦργος (!) γράφει: «Ἀπό σήμερον ὁ κατελθών ἐκ τῆς Μονῆς τοῦ Γηροκομείου ἀρχιμανδρίτης κ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος ἄρχεται τῶν κηρυγμάτων του. Ὅσοι ἐστερήθησαν τούτων - καί εἶναι πολλοί, πάρα πολλοί - αἰσθάνονται ἀληθῆ ἀνακούφισιν, ἐπανευρόντες τήν τροφήν ἡ ὁποία τόσον ηὔφρανε τήν ψυχήν των»[78]. Ἐλεύθερος τώρα στόν ἀγῶνα τοῦ Εὐαγγελίου ἀσκεῖ τήν ἱεραποστολική του διακονία μέ μεγαλύτερη φλόγα, μέ ἀποφασιστικότητα, ἀδιαφορώντας γιά τίς ὅποιες συνέπειες, πού θά μποροῦσε νά ἔχῃ ἡ διακονία του. Ἡ πνευματική δρᾶσις τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ εἶναι κυριολεκτικῶς ἐκπληκτική. Καθημερινά λειτουργεῖ, κηρύττει, κατηχεῖ τά παιδιά, ἐξομολογεῖ, καθοδηγεῖ καί βοηθεῖ στίς ἀνάγκες τους. Μεταλαμπαδεύει μέ τό κήρυγμα, τά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας καί τήν ἀκτινοβολία τῆς ζωῆς του τό φῶς τῆς πίστεως. Ἦταν ἐπίγειος ἄγγελος. Ἦταν ὁ θαρραλέος κήρυκας τῆς ἀληθείας, ὁ ἀκλόνητος, ὁ ἀλύγιστος, ἡ δυνατή φωνή τῆς παρρησίας, τῆς μαρτυρίας, ὁ μάρτυρας τῆς ζωῆς καί τῆς ὁμολογίας. Τό χαρακτηριστικό του ὅμως ἦταν ἡ ἀγάπη. Ζοῦσε τά προβλήματα τῶν ἐνοριτῶν του καί πιό πολύ τῶν ὀρφανῶν καί ἐγκαταλελειμμένων παιδιῶν, τά ὁποῖα ἐνθάρρυνε καί βοηθοῦσε. Εἶχε μείνει κι ὁ ἴδιος ὀρφανός καί καταλάβαινε τόν πόνο τους. Ὁ Μητροπολίτης Πατρῶν Ἀντώνιος εἰς τό ὑπ' ἀριθ. 3586/2286/20-11-1931 ἔγγραφόν του πρός τόν π. Γερβάσιο γράφει: «Γνωρίζομέν σοι ὅτι οὐδεμίαν ἔχομεν ἀντίρρησιν ἵνα κηρύττης τόν θεῖον λόγον εἴς τε τό Σκαγιοπούλειον Ὀρφανοτροφεῖον καί τό Ὀρφανοτροφεῖον θηλέων». Καί πάλι ὁ λειτουργός τοῦ Ὑψίστου μέ τήν πλούσια καρδιά καί τήν ταπεινή καί γεμάτη αὐταπάρνησι ζωή του, παρέχει ἑλληνορθόδοξη ἀνατροφή στίς τρυφερές ψυχές τῶν ὀρφανῶν παιδιῶν, τῶν ὁποίων ὑπῆρξε ὁ πνευματικός Ποιμήν. Μιλοῦσε μέ ἁπλότητα γιά τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Πολλά ὀρφανά στό πρόσωπο τοῦ Γέροντα συνάντησαν τόν φορέα τῆς χάρης, τοῦ φωτισμοῦ καί τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ. Τά ἐγκαταλελειμμένα, ὀρφανά καί ἀπροστάτευτα, στό π. Γερβάσιο, πού ἦτανε ὁ ταπεινότερος τῶν ἱερέων καί ὁ ἁπλοϊκώτερος τῶν ἀνθρώπων, συνάντησαν τόν πνευματικό ὁδηγό καί τόν παρήγορο ἄγγελο πού **στέγνωσε μάτια παιδικά, μάτια δακρυσμένα**. Ὁ ἀκούραστος σπορεύς στόν ἀγρό τοῦ Κυρίου πού ἡ εὐλάβεια στή μνήμη του εἶναι μεγάλη θά μείνῃ ὑψηλό παράδειγμα θυσίας, αὐταπαρνήσεως καί ἡρωϊκῆς προσηλώσεως στό χρέος.

῾Ο φοιτητής τῆς θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου ᾿Αθηνῶν καί μετέπειτα ἀρχιμανδρίτης καί προϊστάμενος τῆς ἀδελφότητος θεολόγων «Ο ΣΩΤΗΡ» Γεώργιος Δημόπουλος, εἰς ἐπιστολήν του γράφει μεταξύ ἄλλων καί τά κάτωθι πρός τόν πνευματικόν του πατέρα καί διδάσκαλο:

Σεβαστέ μοι πάτερ,

.... Εὐχαριστῶ, πάτερ μου, τόν Θεόν μας διά τήν ὑπέρ ὑμῶν τροπήν καί λῆξιν τῶν περί τά κηρύγματα ἀγώνων σας καί μαθών τήν ἐπανάληψιν τῶν θείων κηρυγμάτων μας, σᾶς συγχαίρω διά τοῦτο καί εὔχομαι εἰς τόν Πανάγαθον Θεόν μας, ὅπως ὑγείαν καί μακροβιότητα χαρίσῃ εἰς τήν ὑμετέραν σεβασμιότητα, ἵνα τό θεάρεστον ἔργον μέχρι τέλους ἐπιτελῆτε.

Οὐδέν ἕτερον. Δίδετε τούς ἀδελφικούς μου ἀσπασμούς εἰς πάντας τούς πατέρας καί ἀδελφούς καί ἐργάτας ἀξίους τοῦ Εὐαγγελίου καί τοῦ Θείου τοῦ Λυτρωτοῦ μας ὀνόματος.

Μετά σεβασμοῦ ἀσπαζόμενος τήν δεξιάν σας
τό πνευματικόν σας τέκνον
Γεώργιος Ι. Δημόπουλος
῾Ιπποκράτους-189

Στίς 21/1/1932 ὁ π. Γερβάσιος ἀναφέρει εἰς τήν Γεν. Συνέλευσι τῆς ἀδελφότητος ὅτι «ἐπῆλθε πλήρης καί τελεία συνεννόησις μετά τῆς προϊσταμένης ᾿Εκκλ. ᾿Αρχιεπισκοπῆς» καί στίς 21/6/1932 κατά τήν τακτική κατά ᾿Ιούνιο Γεν. Συνέλευσι ὁ ἱερός πατήρ «ἀνακοινοῖ καί πληροφορεῖ εὐχαρίστως - ὡς λέγει - τήν Γεν. Συνέλευσιν... ὅτι ἅπαντα τά τμήματα τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων ἐλειτούργησαν καί κατά τήν περίοδον ταύτην καλῶς· ὅτι ἡ προθυμία τῶν παιδίων πρός φοίτησιν καί ὁ ζῆλος αὐτῶν εἰς τά κατηχητικά μαθήματα οὐδαμῶς ἐμειώθη ἔν τισι μάλιστα καί προάγεται· ὅτι τό Διδακτικόν προσωπικόν λίαν ἐπιμελῶς καί μετά ζήλου χριστιανικοῦ ἐκπληροῖ τό καθῆκον καί ἐργάζεται διά τήν κατά Χριστόν διάπλασιν τῶν μαθητριῶν καί τήν ἀποφυγήν ἀπό πάσης ματαίας ἀνατροφῆς αὐτῶν· ὅτι γενικῶς καρπούς καλῶν ἔργων ἤ ἀπαρχάς τοιούτων παρουσιάζει τό Κ. Σχολεῖον, ὅτι τό σπουδαστήριον Βιοτεχνίας πλήν τῆς ἄλλης προόδου - ἥτις εἶναι πλέον ἤ ἐμφανής - παρουσιάζει ἐκ παραλλήλου καί πνευματικήν προαγωγήν καί ὅτι... ἡ διά τοῦ ἐργοχείρου ὁδός προάγει τό θρησκευτικόν συναίσθημα...». ῾Ο π. Γερβάσιος ὑποβάλλει ὑπό τήν κρίσιν τῆς Γεν. Συνελεύσεως τήν γνώμη περί ἱδρύσεως καί Κλάδου καλλιεργείας σηροτροφίας (μεταξοσκώλυκος) ἀλλά ἀναβάλεται ἡ λῆψις ἀποφάσεως.

Μέ τήν ἀποκατάστασι τῶν σχέσεων ὁ π. Γερβάσιος ἀπολαμβάνει ὄχι μόνον τήν πλήρη ἐλευθερία του συνεχίζων τό πνευματικό του ἔργο ἀλλά καί τῆς πλήρους ἐμπιστοσύνης τοῦ ἐπισκόπου του! ῾Ο Μητροπολίτης

Δύο σπάνιες καί ἐνδιαφέρουσες φωτογραφίες. Ὁ π. Γερβάσιος, τό 1937, ὡς πρωτοσύγκελλος ἐκπροσωπῶν τόν ἀσθενοῦντα Μητροπολίτη Πατρῶν, τέλεσε τόν ἁγιασμό τῶν ἐγκαινίων τοῦ φράγματος ὑδροηλεκτρικῶν ἔργων τοῦ Γλαύκου.

᾿Αντώνιος τόν διώρισε κατ᾿ ἀρχήν ᾿Αρχιερατικό ᾿Επίτροπο (1933-1937) καί ἐν συνεχείᾳ εἰς τήν ΙΖ΄ Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας τῆς ᾿Εκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (1-30/10/1937) προέτεινε νά ἐγγραφῇ εἰς τόν κατάλλογο τῶν πρός ᾿Αρχιερατείαν ἐκλογίμων. «Προτείνω, εἶπε στή Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας, τόν ἀρχιμ. Γερβάσιον Παρασκευόπουλον, ἐπί μακράν σειράν ἐτῶν ἄριστον ἱεροκήρυκα καί κατηχητήν, λίαν ὠφελίμως ἀσκοῦντα τό λειτούργημα τοῦ πνευματικοῦ πατρός»[79]. Κατά τήν διεξαχθεῖσα ὅμως ψηφοφορία δέν συγκέντρωσε τάς ἀπαιτουμένας ψήφους τῶν Συνοδικῶν ᾿Αρχιερέων[80] διότι ἔλαβε ψήφους 11 ὑπέρ, 22 κατά καί 1 λευκή[81]. Τό 1938 τόν διώρισε πρωτοσύγκελλο τῆς Μητροπόλεως Πατρῶν (Φ.Ε.Κ. 22/15-2-1938, τεύχ. Γ΄, σελ. 142) γιά νά δοκιμάσῃ καί πάλι τόν φαρμακερό σίελο τῆς διαβολῆς καί τῆς συκοφαντίας πού ἐξεσφενδόνιζον ἄνθρωποι παράνομοι καί αἰχμάλωτοι στά δίκτυα τοῦ σατανᾶ. «᾿Απεδέχετο ὁ π. Γερβάσιος τάς τοιαύτας διοικητικάς θέσεις, γράφει ὁ πολιός Σεβ. Μητροπολίτης Ὕδρας, μετά πολύν δισταγμόν καί πολλάς ταλαντεύσεις. Τάς ἐθεώρει ὡς ἀπομάκρυνσιν ἀπό τό κύριον πνευματικόν ἔργον»[82].

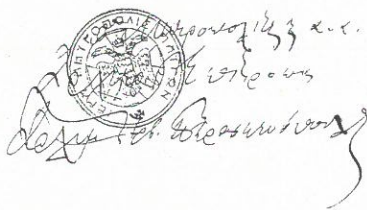
Ὁ Παππούλης ἐκτός τοῦ ὅτι ἐργάσθηκε μέ ὅλας του τάς δυνάμεις ἐν μέσῳ πλείστων δυσχερειῶν γιά νά φανῇ γιά ἄλλη μιά φορά ἀντάξιος τῶν καθηκόντων του ὡς ᾿Αρχιερατ. ᾿Επιτρόπου καί ἐν συνεχεία ὡς Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πατρῶν, πρόσεχε καί τήν κυκλοῦσαν αὐτόν κακότητα... Γράφει εἰς ἕνα «᾿Εμπιστευτικόν» ἔγγραφον τά ἀκόλουθα:

᾿Εν Πάτραις τῇ 10ῃ Νοεμβρίου 1937

Πρός
Τόν εὐλ. ἱερέα Χρ. Π....
Γραμματέα τοῦ Μητροπολιτικοῦ
Συμβουλίου καί τ.τ. ΤΑΚΕ Πατρῶν

Κατά τήν ἕνεκεν ἀσθενείας ἀπουσίαν μου· ἤτοι ἀπό 30 ᾿Οκτωβρ. –9 Ν/βρίου ἐ.ἔ.– καί παρά τάς ῥητάς διαταγάς μου, ἐν γνώσει σου, ἐκ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Γραφείου ἀφηρέθησαν ἔγγραφα διαχειρίσεως ἱερῶν Ναῶν, ἐν οἷς καί οἱ ἐγκεκριμένοι μέν ὑπό τοῦ Μητροπολ. Συμβουλίου κατά τήν συνεδρίαν αὐτοῦ τῆς 16-7-37 οὐχί ὅμως καί χαρτοσεσημασμένοι κατά τόν Νόμον ἀπολογισμοί τῶν ἱερῶν Ναῶν α) Χιόνας 1934-5, β) Ἰσώματος 34-5, γ) Ἁγ. Μαρίνης 33-4, δ) Δοκανεΐκων 35-6, ε) Γουναριανίκων 35-6, στ) Μιντιλογλίου 35-6, ζ΄) Ροϊτίκων 36-7, η) Πλατάνου 35-6, θ) Προαστείου 35-6, ι) Τραγανοῦ 35-6, ια) ᾿Ελαιοχωρίου 36-7, ιβ) Καλετζίου 36-7, ιγ) Δραγάνου 36-7 καί ιδ) Κρήνης 36-7, οἱ ὁποίοι κατά τήν πρός με βεβαίωσίν σου καί ἀνυπόγραφοι, ὡς πρός τήν ἀπόφασιν τῆς ἐγκρίσεως, ὑπό τοῦ Σεβ. Προέδρου τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου ἦσαν καί διά τούς ὁποίους σοί ἐπέστησα τήν προσοχήν ἵνα τότε ὑποβάλῃς εἰς ἐμέ ὡς ἀναπληρωτήν πρός ὑπογραφήν ἀφοῦ πρότερον χαρτοσημανθοῦν κατά Νόμον. ᾿Επειδή ἡ πρᾶξις αὕτη πλήν τῶν ἄλλων συνεπειῶν συνεπάγεται καί βαρυτάτας εὐθύνας διά τόν προϊστάμενον τοῦ Μητροπολ. Γραφείου, καλοῦμέν σε ἵνα ἀναφέρῃς ἡμῖν

ὡς τάχιον καί ἀμελητί τάς περιστάσεις τῆς ἀφαιρέσεως τῶν ὡς ἄνω ἐγγράφων ἐγγράφως, συγχρόνως δέ παραδώσεις καί τά διαληφθέντα ἔγγραφα ἐπ' ἀποδείξει εἰς ἡμᾶς, ἀναφέρων ἅμα καί τίνα ἄλλα ἔγγραφα ἐξῆλθον τοῦ Γραφείου καί πῶς[82α].

Ὁ φιλοκαλικός λευΐτης πού ζοῦσε ὡς ἄγγελος πάνω στή γῆ δέν παύει να προσεύχεται γιά τούς σκληρούς κατηγόρους καί συκοφάντας του γιά νά τούς ἐλεήση ὁ Κύριος. Καί ὅταν ἕνας ἀπό αὐτούς πού τόν κατασυκοφάντησαν συναισθάνθηκε τό ἁμάρτημά του ἐζήτησε συγγνώμη, ὁ Γέροντας τόν ἔβαλε καί ζήτησε δημοσίως συγγνώμη. Ὅσα κι ἄν ἦταν τά παθήματα, τά θεωροῦσε ἐλάχιστα, μπροστά στήν οὐράνια δόξα, ἡ ὁποία θά τοῦ δινόταν ἀπό τόν Κύριο. Φρονοῦσε αὐτό πού φρονοῦσε καί ὁ ἴδιος ὁ ἀπ. Παῦλος πού τό ἐκφράζει μέ τοῦτο τό λόγο του: «*Λογίζομαι ὅτι οὐκ ἄξια τά παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρός τήν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς*» (Ρωμ. 8, 18). Τίς νέες ἐπιθέσεις καί τίς ψευδεῖς κατηγορίες τῶν ἐχθρῶν του συνέτριψε καί πάλι τό ἔνδοξο καί τίμιο σῶμα τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων μέ τό ἀκόλουθο ἔγγραφο:

ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΠΟΛΕΩΝ
ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΠΑΤΡΩΝ
Ἀρ. Πρωτ. 3580/13207 Πάτραι τῇ 1-3-1938

Πρός
Τόν Νομάρχην Ἀχαΐας
Ἐνταῦθα

Λαμβάνομεν τήν τιμήν, εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 3797 καί 4255 ἐ.ἔ. διαταγῶν ὑμῶν, νά ἐπιστρέψωμεν τά παρόντα καί νά ἀναφέρωμεν ὅτι ἐκ τῆς ἐξετάσεως, ἥν μετά προσοχῆς ἐνήργησεν ἡ ὑπηρεσία μας προέκυψαν τ' ἀκόλουθα.

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Γερβάσιος Παρασκευόπουλος ἐφημέριος τοῦ ἱ. ναοῦ Ἁγ. Δημητρίου ἀπό τοῦ ἔτους 1929 μέχρι τοῦ παρελθόντος ἔτους 1937 καί ἤδη ἀναπληρωτής τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, ἐκήρυσσεν ἀπό τοῦ ἔτους 192(;) εἰς διαφόρους ἐν Πάτραις Ναούς, ἰδία δέ εἰς τόν Ναόν τοῦ Ἁγ. Δημητρίου κατά τάς Κυριακάς καί ἄλλας ἑορτάς κατά καί μετά τήν θείαν λειτουργίαν καί κατά τάς λοιπάς ἡμέρας δίς καί τρίς τῆς ἑβδομάδος ἀπό τῆς 19ης - 20ῆς ἤ 20ῆς - 21ης ὥρας ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς ἀναπτύσσων περικοπάς τοῦ Εὐαγγελίου, τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων καί τῶν συγγραμμάτων ἄλλων συγγραφέων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης ἔμπλεος θρησκευτικοῦ φανα-

τισμοῦ σκοπῶν τήν ἠθικοποίησιν τῆς ἐνταῦθα κοινωνίας κατά μῆνα Ἀπρίλιον 1923 ἵδρυσε Κατηχητικά Σχολεῖα Θηλέων, εἰς τά ὁποῖα κατηχοῦσε καί κατηχεῖ τάς εὐπλάστους ψυχάς τῶν μικρῶν κορασίδων, εἰς τήν μετά βαθείας πίστεως καί ἀφοσιώσεως ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ θρησκείαν. Κατά μῆνα Νοέμβριον 192 (;) κατήρτησε τά Κατηχητικά Σχολεῖα ἀρρένων.

Τά σχολεῖα ταῦτα τῶν τε ἀρρένων καί θηλέων ἱδρυθέντα καί λειτουργοῦντα τῇ ἐγκρίσει τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Πατρῶν κατήρτισαν νέους καί νεάνιδας ὑπόδειγμα χριστιανικῆς ἠθικῆς καί ἐθνικιστικῆς μορφώσεως. Ἡ διδασκαλία τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τόσον εἰς τά κηρύγματά του, ὅσον καί εἰς τά Κατηχητικά Σχολεῖα οὖσα ἀπαράμιλλος εἰς εὐγλωττίαν καί πειστικότητα ἔγκειται εἰς τήν κατά τό δυνατόν ἀπόλυτον ἀνθρωπίνην ἠθικοποίησιν ἐνδυναμουμένου διά τοῦ παραδείγματος αὐτοῦ, ὅπερ ὁμιλεῖ εὐγλωττότερον τῆς διδασκαλίας καί ἐπέτυχε τοιουτρόπως ὥστε οἱ ἀκροαταί του, οἱ γονεῖς καί συγγενεῖς αὐτῶν, οἱ γνωρίζοντες τόν Ἀρχιμανδρίτην νά αἰσθάνωνται βαθυτάτην τήν ἐπίδρασιν τῆς διδασκαλίας του, νά εἶναι θρησκευτικῶς φανατισμένοι καί ὡς πρός τό σημεῖον τῆς θρησκείας καί ἠθικῆς νά εἶναι ὅμοιοι μέ τούς πιστούς ἰδεολόγους τῆς ὀρθοδόξου θρησκείας τῶν παρελθόντων αἰώνων.

Περιβάλλεται ὑπό ἀγάπης καί σεβασμοῦ ὑφ' ὁλοκλήρου τῆς εὐσεβοῦς καί ἠθικῆς πατραϊκῆς κοινωνίας καί τοῦτο ὀφείλεται οὐ μόνον εἰς τήν διδασκαλίαν του, ἀλλά καί εἰς τό παράδειγμα αὐτοῦ, τό ἄκρως ἀφιλοκερδές καί εἰς τήν ἀγαθοεργόν ἐν γένει δρᾶσιν του, τήν διδασκαλίαν του, ἥν ἐφαρμόζει ἐμπράκτως καί μέ τήν θρησκευτικήν εὐλάβειαν μεθ' ἧς ἐμφορεῖται. Δέν λαμβάνει χρήματα ὅταν ἱερατικῶς ἐξυπηρετεῖ τούς πολίτας ἰδίᾳ τούς πτωχούς, τούς ὁποίους μάλιστα βοηθεῖ. Τά περί ἀτοπημάτων καί λοιπῶν κατά τοῦ εἰρημένου Ἀρχιμανδρίτου ὑπό τῶν ἀνωνυμογράφων καί τοῦ δημοσιογράφου Δανιηλίδου Θεοδ. ὀργάνου τούτων καταγγελλομένων θεωροῦμεν ὡς νοσηρᾶς καί ἐγκληματικῆς φαντασίας τούτων ἀποκυήματα. Ταῦτα εἶναι ψευδῆ, κακόβουλα καί κακοήθη.

Οἱ γράφοντες δέ ἔχουν τόν ἀπώτερον σκοπόν νά ἐμποδίσουν τόν Ἀρχιμανδρίτην νά διορισθῇ εἰς τήν θέσιν τοῦ Πρωτοσυγκέλλου, δι' ἥν θά ἀποτελέση πραγματικόν σέμνωμα καθ' ὅσον κληρικοί τῆς δράσεως, εὐσεβείας, τιμιότητος καί μορφώσεως τοῦ Ἀρχιμανδρίτου δυστυχῶς σπανίζουν. Αἱ καταγγελίαι κατ' αὐτοῦ ἐάν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι τά ὑπό τῶν κακοπίστων καταγγελόντων γραφόμενα καθ' ἅ ὁ Ἀρχιμανδρίτης ἐτιμωρήθη διά τά ἀτοπήματα ὑπό τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἐπισκόπου Πατρῶν, ὅστις ἤδη ἀναγνωρίζων τήν ἱκανότητά του ἐπρότεινε τόν διορισμόν του ὡς Πρωτοσυγκέλλου τῆς ἹερᾶςΜητροπόλεως, ἥν πρότασιν υἱοθέτησεν καί ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας, ἀφ' ἑαυτῶν καταρρίπτονται.

Ὁ Ἀστυνομικός Διευθυντής
Τ. Μουδρέας
Ἀστυν. Α΄.

Αἱ συκοφαντίαι —δόξα τῷ Θεῷ— δέν ἐτελεσφόρησαν. Ἀπό τῆς

Ὁ ἡγέτης τῆς κατά τῶν δύο σιδηροφράκτων αὐτοκρατοριῶν (Ἰταλία, Γερμανία) ἐνδόξου ἀντιστάσεως πρωθυπουργός Ἰωάννης Μεταξάς μετά τῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως Πατρῶν. Δεξιά τοῦ πρωθυπουργοῦ ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ ἀσθενοῦντος Μητροπολίτου Πρωτοσύγκελλος π. Γερβάσιος.

ὑψηλῆς αὐτῆς θέσεως μποροῦσε πλέον ἀνετώτερα νά κινηθῆ, ἀξιοποιῶν ποικιλοτρόπως τά ποιμαντικά του χαρίσματα. Μέ ζῆλο ἔνθεο κάτω ἀπό τήν σημαία τοῦ Χριστοῦ ὡς τίμιος στρατιώτης ἐπιδόθηκε εἰς τήν τακτοποίησιν ποικίλων προβλημάτων καί ἀνωμαλιῶν, αἱ ὁποῖαι προέκυψαν ἀπό τήν ἀπουσία τοῦ Μητροπολίτου Ἀντωνίου εἰς Ἀθήνας. Στό ἔργο του συναντᾶ πολλές δυσκολίες καί ἀντιδράσεις ἀπό τούς μικροπρεπεῖς καί ζηλόφθονους «φελλούς» τῆς Μητροπόλεως. Μέ τήν σταθερή προσήλωσή του στήν ὀρθόδοξη καί ἐκκλησιαστική παράδοσι ἀπτόητος καί θαρραλέος ἀντιμετώπισε ἀξιοπρεπῶς τούς θρασεῖς, αὐθάδεις καί ἀδίστακτους θρησκειοκαπήλους πού ἡ σχέσις τους μέ τήν Ἐκκλησία εἶναι θεωρητική. Ἀνένδοτος κι ἀνυποχώρητος καί χωρίς συμβιβασμούς ἄσκησε τήν διακονία του ὡς πρωτοσυγκέλλου, μέ ἀποτέλεσμα νά προκαλέση σύγχιση στούς καιροσκόπους καί κατεργαρέους, οἱ ὁποῖοι χωρίς νά ἔχουν κανένα ὅσιο καί ἱερό, βυθίζουν τήν χερούκλα τους στόν ἐκκλησιαστικό κορβανά γιά νά χουφτώσουν τόν κόπο καί τήν ἀγάπη τοῦ πτωχοῦ πιστοῦ λαοῦ. Μά ὁ σεμνός πρωτοσύγκελλος δέν πτοήθηκε. Ἡ ὀξύνειά του, ἡ εὐθύτης του, ἡ ποιμαντική τέχνη του, ἡ βαθειά ταπείνωσί του καί οἱ ἐν γένει ποι-

κίλες ἀρετές του τόν ἐπιβάλλουν στή συνείδησί τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πατρῶν. Ὁ ἀκέραιος ἄνθρωπος καί δυναμικός ἡγέτης γρήγορα ἀναδείχθηκε μιά πρώτης τάξεως ἐκκλησιαστική φυσιογνωμία στήν τοπική ἀλλά καί εὐρύτερη ἑλληνική ὀρθόδοξο ἐκκλησία. Γεμᾶτος αὐταπάρνησι ἐπιτέλεσε τά ἐμπιστευτικά καθήκοντα τοῦ πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πατρῶν, στήν ὁποία ἄφησε ὑπόδειγμα ταπεινώσεως καί ἀγάπης, τάξεως καί νοικοκυριοῦ, φιλοπονίας καί φιλοθεΐας. Ἡ μορφή του θά παραδειγματίζη τίς μέλλουσες γενεές.

Θά σφραγίσουμε τό κεφάλαιο αὐτό μέ ὡρισμένες ἐπιστολές πού ἔστειλε ὁ ἄγρυπνος καί λεβεντόκαρδος πρωτοσύγκελλος πρός τόν Μητροπολίτη Πατρῶν Ἀντώνιο κατά τήν περίοδον πού ὁ Μητροπολίτης Ἀντώνιος εὑρίσκετο εἰς Ἀθήνας, γιά νά ἀποδειχθῆ γιά ἄλλη μιά φορά ἡ λεπτότητα τῆς ψυχῆς καί ὁ πλοῦτος τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης του.

1.- Γράφει μεταξύ ἄλλων καί τά κάτωθι εἰς τήν ἔχουσα ἡμερομηνία 10/6/1938 ἐπιστολήν του:

Σεβαστέ μοι Ἅγιε Γέροντα, προσκυνῶ.

...Ὁ ἰατρός κ. Ἀποστολίδης εἶναι, ὡς μοι ἐγράφετε, ὁ θεράπων Σας. Τούτου τήν γνώμην παρακαλῶ νά ἐκτελέσητε. Θέλω νά εἶσθε πεπεισμένος ὅτι ἄν καί ἀπουσιάζητε, ὁ ἴδιος διοικεῖτε. Τίποτε παρά τήν γνώμην Σας δέν γίνεται ἤ μᾶλλον παρά τήν ἐντολήν Σας.

... Χαράν ἰδιαιτέραν καί ἐξαιρετικήν αἰσθανόμεθα μανθάνοντες ὅτι ὑγιαίνετε. Εἶναι ἀνάγκη τό συντομώτερον νά φύγητε ἀπό τήν ἀφόρητον ζέστην τῶν Ἀθηνῶν διά νά ἡσυχάσητε ὀλίγον. Ὁ Κύριος νά Σᾶς σκέπῃ.

Τό προσωπικόν ἐπιμελέστατον εἰς τό καθῆκον του. Σᾶς ὑποβάλλει τά σέβη του.

Ἐν Πάτραις τῇ 10-6-38

προσκυνητῶς κατασπάζομαι τήν ἁγίαν Σας Δεξιάν

Πρωτοσύγκελλος Γερβάσιος»

2.- Εἰς τήν ἔχουσα ἡμερομηνία 13/8/1938 ἐπιστολήν του γράφει:

Ἐν Πάτραις τῇ 13ῃ Αὐγούστου 1938

Σεβαστέ μοι Ἅγιε Γέροντα, προσκυνῶ.

Σήμερον παρουσιάσθη ὁ Διευθύνων Ἐπίτροπος Κούμπερι καί ἀνέφερεν ὅτι ἀπό τοῦ Ἰουλίου π. ἔ. ὁ ἐφημέριός των ἔφυγεν ἄνευ λόγου, ὅτι ἀφῆκε 40 οἰκογενείας ἄνευ Ἱερέως καί ὅτι ἀπέθαναν 4-5 παιδιά ἀβάπτιστα, καί ὅτι ἐνῶ τοῦ ἐδόθη ἡ ὑπόσχεσις ἀπό τό Γραφεῖον ὅτι θά διαταχθῆ ἡ ἐπιστροφή του, ἀκόμη νά ἐπιστρέψη, καί ὅτι ἔχουν νά λειτουργηθοῦν πλέον τοῦ ἔτους. Παρακαλῶ διατάξατε.

Προσκυνητῶς

Πρωτοσύγκελλος Γερβάσιος»

3.- Εἰς μίαν ἄλλην ἐπιστολήν του γράφει τά κάτωθι, τά ὁποῖα ἀφοροῦν ὑποθέσεις ἐπισκοπικοῦ δικαστηρίου:

«Ἔκθεσις πεπραγμένων ἕως 21-6-38.
Σεβαστέ μοι ἅγιε Γέροντα, προσκυνῶ.

1.- Ἡ ὑπόθεσις ἱεροδ. Νικ. Ἀ... Περιστέρας ἐτελείωσεν. Θά τήν ὑποβάλῃ τό Πνευμ. Δικαστήριον ἤ θά Σᾶς στείλω τόν φάκελλον μέ ἔγγραφον;
2.- Ἡ ὑπόθεσις ἐφημερίου Πέτα ἐτελείωσεν· εἰσάγεται εἰς τό Πνευματ. Δικαστήριον τῇ 1-7-38 Παρασκευῇ.
3.- Ἡ κατά τοῦ ἱερέως Κ. Ἀχαΐας Ἰ. Γ... ἐπεραιώθη· (κατηγορεῖται ἐπί ὑπεξαιρέσει χρημάτων τῶν εἰσπράξεων τοῦ Ναοῦ, κατά τήν μέτρησιν). Οἱ αὐτόπται μάρτυρες - ἐπίτροποι τόν κτυποῦν. Τί νά γίνῃ· θέλετε ν' ἀναβληθῇ ἡ ἐκδίκασι αὐτῆς ἕως ὅτου ἔλθετε ἤ νά τήν ἐκδικάσωμεν;
4.- Τῇ 20-6-38 περί ὥραν 10.30΄ π.μ. ὁ αἰδ. π. Ἀνδρέας[83] ἀπεπειράθη νά μέ ἀπατήσῃ πρός ἔκδοσιν ἀδείας κωλυομένου γάμου, καταφυγόντων ἐξ Αἰγίου-Πύργου...».

Μέ τήν ἁγνή καί ἄψογο συμπεριφορά του κατώρθωσε τόν ἐπίσκοπόν του νά τόν μετατρέψῃ ἀπό «διώκτην» του σέ «φίλον ἀγαπητόν». Νά τί μεταξύ ἄλλων γράφει ὁ Μητροπολίτης του Ἀντώνιος σέ μία «Ἐμπιστευτική» χειρόγραφη ἐπιστολή του πρός τόν πρωτοσύγκελλόν του: «Γερβάσιε δέν σᾶς θεωρῶ μόνον ἀντιπρόσωπόν μου, ἀλλά καί ἀγαπητόν φίλον».

Τό 1952 ἐνῶ ἡ Πάτρα εἶχε καταληφθεῖ ἀπό τούς νεοειδωλολατρίζοντες ψευτοκουλτουριάριδες καί περιφρονητάς τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι ζοῦν ζωή ἀχρίστιανη καί πλήττεται κατάκαρδα ἀπό τόν καυστικό ἄνεμο τῆς καρναβαλικῆς ἀνηθικότητος, ὁ ἀπό Καραβρύτων καί Αἰγιαλείας Μητροπολίτης Πατρῶν καί μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Θεόκλητος (Παναγιωτόπουλος)[84], ἦλθε ἀντιμέτωπος μέ τόν Γέροντα. Ἐπεχείρησε μέ τήν ὑπ' ἀριθ. 218/4-3-1952 ἐγκύκλιον διαταγήν του «πρός τούς ὁσιωτάτους ἱερομονάχους καί εὐλαβεστάτους ἐφημερίους τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἡμῶν» νά ἐπαναλάβῃ τήν κακοποιό τακτική τοῦ προκατόχου του Ἀντωνίου (Παράσχη) εἰς βάρος τοῦ Ἱεραποστολικοῦ ἔργου ἀπαγορεύοντας νά «τελοῦσι διαφόρους ἀκολουθίας... εἰς χώρους μή καθηγιασμένους» μέ ἀποτέλεσμα νά δώσῃ «ῥητή ἐντολή νά μή ἔλθουν εἰς τό εὐχέλαιον» οἱ ἱερεῖς τό ὁποῖο ἐπρόκειτο νά γίνῃ χάριν τῶν κατηχητοπαίδων εἰς τό Κ.Σ.Θ. «Ἡ ἐγκύκλιος ἦτο ἀπαρχή μέτρων περιοριστικῶν κατά τοῦ ἔργου» μας, γράφει ὁ Γέροντας σ' ἕνα σημείωμά του. Εὐλογητός ὅμως ὁ Θεός. Ὁ φιλόδοξος Μητροπολίτης πού ἐπεχείρησε νά γίνῃ φωτοσβέστης δέν πέτυχε στό σκοπό του. Μέ τήν ἁγιότητα τοῦ Παππούλη καί τήν βοήθεια τοῦ Θεοῦ μετεστράφη. Σέ δύο ἐπιστολές του γράφει μεταξύ ἄλλων τά κάτωθι:

1.- *Πάτραι 5 Μαρτίου 1952*

Πανοσιολογιώτατε καί ἀγαπητέ Ἅγιε ἀρχιμανδρίτα,

... Τήν ἀγάπην σας καί πρός τήν Ἐκκλησίαν καί πρός ἐμέ προσωπικῶς γνωρίζω καί ὁμολογῶ καί θά γνωρίζητε ὅτι δέν παύω τό τοιοῦτο νά κηρύττω.

Ἐπί τούτοις διατελῶ
Μετ' εὐχῶν καί ἀγάπης πολλῆς
(τ.ὑ.) † ὁ Πατρῶν Θεόκλητος

καί 2.- *Ἐν Πάτραις τῇ 6 Μαρτίου 1952*

Πανοσιολογιώτατε ἅγιε ἀρχιμανδρίτα,

.... πρῶτος ἐγώ κηρύττω καί ὁμολογῶ τάς πρός τήν Ἐκκλησίαν ὑπηρεσίας σας.

Ἐπί τούτοις διατελῶ
Μετ' εὐχῶν καί ἀγάπης
(τ. ὑ.) † ὁ Πατρῶν Θεόκλητος

Σημειώσεις-Παραπομπές κεφ. Η΄

1. Ἀρχιμ. Αὐγουστίνου Ν. Καντιώτου, «εἰς μνημόσυνον - † Γερβάσιος Παρασκευόπουλος (1877-1964)», περιοδ. «ΧΡΙΣΤ. ΣΠΙΘΑ» ἀρ. φύλ 281/Ἰούνιος 1965.

2. Ἀρχιμ. Αὐγουστίνου Ν. Καντιώτου, ἔνθα ἀν.

3. Τά ἴδια δέν συνέβησαν λίγα χρόνια πρίν καί μέ τόν «ἄνευ προσόντων» παπα-καλόγερο τῶν Ἀθηνῶν καί προσφάτως ἁγιοποιηθέντα Νικόλαο Πλανᾶ, εἰς Προφήτη Ἐλισαῖο, ὅταν ξαφνικά ἀπαγόρευσε τάς κατανυκτικάς ἀγρυπνίας ὁ ἐκ Κρήτης ὁρμώμενος καί ὑπό τῆς πολιτείας ἐπιβαλόμενος ὡς Μητροπολίτης Ἀθηνῶν (1918-1920) ἀπό Κιτίου μασόνος Μελέτιος Μεταξάκης; Στά χρόνια ἐκεῖνα πού ἡ παλιά παράδοσι ἔσπαγε καί νέοι προσανατολισμοί καί νέοι τρόποι ζωῆς εἰσορμοῦσαν, ἐπιχειρεῖτο μιά ἐκκοσμίκευσι τῆς Ἐκκλησίας ἀπό τούς προοδευτικούς δεσποτάδες, οἱ ὁποῖοι εἶχαν κυριολεκτικά ἀφηνιάσει!...

4. Ἀρχιμ. Αὐγουστίνου Ν. Καντιώτου, ἐνθα ἀν.

5. Ἡ ὑπ' ἀριθ. 2111/25-9-1930 Ποιμαντορική δῆθεν Ἐγκύκλιος τοῦ Μητροπολίτου Πατρῶν ἐδημοσιεύθη εἰς τόν ἡμερήσιο καί περιοδικό τύπο ὅπως π.χ. ἐφημ. «ΝΕΟΛΟΓΟΣ» 7/10/1930, σελ. 3η, περιοδ. «ΑΛΗΘΕΙΑ», φύλ. 15/1-10-1930, σελ. 120, κ.ἄλ.

6. Κων/νου Κούρκουλα Δ.Θ. - Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβούλου, «Τό Κατηχητικόν Σχολεῖον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος», Ἀθῆναι 1965, σελ. 36.

7. Περιοδικό «ΑΛΗΘΕΙΑ» Πατρῶν, φύλ. 15/1-10-1930, σελ. 120.

8. Ἄρθρον τοῦ νῦν Μητροπολίτου Ὕδρας Ἱεροθέου «Θρησκευτική καί Ἠθική Ἐγκυκλοπαιδεία», τόμος 10ος, στήλη 51.

9. Περιοδικό «ΑΛΗΘΕΙΑ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 17/1-11-1930, σελ. 121-122.

9α. Ἡ ἐπιτροπή πού ἐπεσκέφθη στίς 30/9/1930 τόν Μητροπολίτη Πατρῶν Ἀντώνιο ἀποτελεῖτο ἀπό τούς κάτωθι:
Ἀντώνιος Ἀθ. Οἰκονομόπουλος, ἀνώτερος ὑπάλληλος Τ.Τ.Τ. καί πρόεδρος τῆς Χριστιανικῆς Ἀδελφότητος Πατρῶν. Ἀν. Σαλταμαῦρος, ἐμπορορράπτης καί ταμίας τῆς Χριστ. Ἀδελφότητος. Ν. Νικολόπουλος, σύμβουλος Χριστ. Ἀδελφ., Παναγ. Καρτσούνης, ἔμπορος καί Γραμματεύς Κατηχ. Συνδέσμου, Ε. Μπουρμπαχάκης, ὑπάλληλος Τ.Τ.Τ., Γε-

ώργ. Στεφανίδης, σιδηροδρ. ὑπάλληλος, Γεώργ. Μπογδανόπουλος, ἐργολάβος οἰκοδομῶν, Σωτήριος Παπαδόπουλος, ταμ. ὑπάλληλος, Ἀνδρέας Χαλκιόπουλος, ὀπωροπώλης, Ἀνδρέας Κατσίβελος, τελειόφοιτος Γυμνασίου, Ἐλευθέριος Παναγιωτόπουλος, μαθητής Γυμνασίου.

10. Ἐφημ. «ΝΕΟΛΟΓΟΣ» Πατρῶν 7/10/1930, σελ. 1η.

11. Σωτ. Παπαδοπούλου, «Μία Ἐρώτησις», ἐφημ. «ΝΕΟΛΟΓΟΣ» Πατρῶν, 7/10/1930, σελ. 3η.

12. Γιά τόν ἐκ Ζακύνθου Μητροπολίτη Πατρῶν Ἀντώνιο Παράσχη, ὁ ὁποῖος «παρεσύτερο ὑπό τοῦ νεποτισμοῦ ἐν τῇ διοικήσει τῆς μεγάλης καί ἐνδόξου Μητροπόλεως» Πατρῶν (Πολυκάρπου Συνοδινοῦ, Μητροπολίτου πρώην Μεσσηνίας «Ἐκκλησιαστικά Ἀπομνημονεύματα», ἔκδ. Ἀποστολ. Διακονίας 1957, σελ. 199) ἀναφέρεται - ὄχι κολακευτικά - ὁ φιλόσοφος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί χαρισματοῦχος ἱεροκῆρυξ, Ἀρχιμ. π. Χριστοφόρος Ἀθ. Καλύβας εἰς τό βιβλίο του «Ἔτσι σπουδάζουν οἱ φτωχοί», ἔκδ. Β΄, σελ. 64.

13. Ἐφημερίς «ΝΕΟΛΟΓΟΣ« τῶν Πατρῶν, 8/10/1930, σελ. 3η.

14. Ἀρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, «Ἐκκλησίας Ἑλλάδος Ἱστορία...», τόμος Γ΄, σελ. 1822-1823.

15. Ἐφημερίς «ΝΕΟΛΟΓΟΣ» τῶν Πατρῶν, 8/10/1930, σελ. 3η.

16. Περιοδικό «ΑΛΗΘΕΙΑ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 17/1-11-1930, σελ. 124-125.

16α. Ἐφημ. «ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ» Πατρῶν, φύλ. 12/10/1930, σελ. 3η.

17. Περιοδ. «ΑΛΗΘΕΙΑ» τῶν Πατρῶν, ἔνθα ἀν. σελ. 125.

18. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 63/10-10-1930, σελ. 3η.

19. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 64/11-10-1930, σελ. 1η.

20. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ.65/12-10-1930, σελ. 1η.

21. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ.66/13-10-1930, σελ. 1η.

22. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 67/14-10-1930, σελ. 1η.

23. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ.68/15-10-1930, σελ. 1-2.

24. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ.69/16-10-1930, σελ. 1η.

25. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ.70/17-10-1930, σελ. 1η.

26. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ.71/18-10-1930, σελ. 1η.

27. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ.72/19-10-1930, σελ. 1-2.

28. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ.73/20-10-1930, σελ. 1η.

29. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 74/21-10-1930, σελ. 1η.

30. Περιοδ. «ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ», φύλ. 31/Σεπτέμβριος 1951, σελ. 3-4.

31. Οὐρανίας Ἀνδρ. Λιαπίκου, «Γερβάσιος Παρασκευόπουλος» Ἀθῆναι 1971, σελ. 19.

32. Περιοδικό «ΑΛΗΘΕΙΑ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 17/10-11-1930, σελ. 132-133, «Τηλέγραφος» Πατρῶν Ὀκτωβρίου 1930.

33. α) Περιοδικό «ΑΛΗΘΕΙΑ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 17/10-11-1930, σελ. 133. β) Ἐφημ. «ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ» Πατρῶν, φύλ. 7/10/1930, σελ. 3η.

33α. Ἐφημ. ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 15/10/1930.

33β. Ἐφημ. «ΝΕΟΛΟΓΟΣ ΠΑΤΡΩΝ», φύλ. 15/11/1930, σέλ. 3η.

33γ. α) Νίκου Ε. Πολίτη, «Χρονικό τοῦ Πατραϊκοῦ τύπου 1840-1940», Πάτρα 1984, σελ. 207, β) Ὁ δημοσιογράφος Ἀχιλλεύς Μαμάκης τό 1952 πρωτοδιοργάνωσε στήν Ἑλλάδα τά αἰσχρότατα καλλιστεῖα, τά ὁποῖα σφυροκόπησε μέ ζωηρές καί δυναμικές ἐκδηλώσεις ὁ τότε ἀρχιμανδρίτης καί νῦν Σεβ. Μητροπολίτης Φλωρίνης π. Αὐγουστῖνος (βλ. σχετ. Θ.Η.Ε., τόμ. 1ος, στήλ. 583-584, κ. ἄλ.).

34. α) Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 68/15-10-1930, σελ. 3η. β΄) Ἡ ἐφημ. «ΗΜΕΡΗΣΙΟΣ ΤΥΠΟΣ» ἐπανεκδόθηκε γιά 2α φορά στίς 14/10/1930 γιά νά γράφη ἀβασάνιστα τίς διάφορες ἀνυπόστατες κατηγορίες καί συκοφαντίες πού οἱ ἐχθροί τῆς Ἐκκλησίας παρασυρμένοι ὑπό τοῦ δαίμονος ἐκτόξευον ἐναντίον τοῦ Ἁγίου. «Σήμερον διά τῆς ἐφημερίδος ἔμαθον τά μεταξύ ὑμῶν καί τοῦ Μητροπολίτου. Δέν δύναμαι νά πιστεύσω

καθώς δημοσιεύουν αἱ τῶν ἀθέων ἐφημερίδες», γράφει «πρός τόν ἀποστολικῶς ἐργαζόμενον ἐν Πάτραις Ἅγιον Ἀρχιμανδρίτην πάτερ Γερβάσιον Παρασκευόπουλον» ὁ αἰδ. ἱερεύς Ἰωάννης Παπασπηλιόπουλος ἀπό τόν Πειραιᾶ.

35. «Ὑπό τό ψευδώνυμο "Προσεκτικός Ἀναγνώστης" ἐκρύπτετο ὁ κ Θέμις Ἀνδρικόπουλος ἐνορ. Ἁγίου Δημητρίου» (βλ. σχετ. περιοδ. «ΑΛΗΘΕΙΑ» τῶν Πατρῶν, ἀρ. φύλ. 22/25/12/1930, σελ. 167).

36. Περιοδιό «ΑΛΗΘΕΙΑ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 17/10-11-1930, σελ. 136.

37. Περιοδικό «ΑΛΗΘΕΙΑ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 18/20-11-1930, σελ. 142-144.

38. Ἐφημ. «ΝΕΟΛΟΓΟΣ» τῶν Πατρῶν, 7/10/1930, σελ. 1η.

39. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 66/13-10-1930, σελ. 3η.

39α. Ἐφημ. «ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 13/10/1930, σελ. 3η.

39β. Ἐφημ. «ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 13/10/1930, σελ. 3η.

40. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 67/14-10-1930, σελ. 3η.

40α. Ἐφημ. «ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ» Πατρῶν, φύλ. 12/10/1930, σελ. 3η.

40β. Ἐφημ. «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» φύλ. 14/10/1930.

41. Ἄρθρον Μητροπολίτου Ὕδρας Ἱεροθέου Τσαντίλη, «Θρησκευτική καί Ἠθική Ἐγκυκλοπαιδεία», τόμος 10ος, στήλη 51-52.

42. α) Ἀρχιμ. Αὐγουστίνου Ν. Καντιώτου, «ΧΡΙΣΤ. ΣΠΙΘΑ», φύλ. 281/Ἰούνιος 1965. β΄) Αἱ ἐφημερίδες ἔγραφαν ὅτι ὁ Μητροπολίτης Πατρῶν Ἀντώνιος «φοβούμενος τάς ἀποδοκιμασίας καί τήν δημιουργίαν σκηνῶν τῶν ὀπαδῶν τοῦ Γερβασίου παρεκάλεσε τόν Νομάρχην ν' ἀναστείλῃ τά μέτρα βιαίας ἀπαγορεύσεως τοῦ κηρύγματος, τονίσας ὅτι ἡ Σύνοδος ἀσφαλῶς θά ἐξορίσῃ τόν ἀρχιμανδρίτην, ὁπότε θά τεθῇ τέρμα... Ὁ Γερβάσιος θά κηρύξῃ αὔριον εἰς τόν ναόν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου. Σημειωτέον, ὅτι οἱ ὀπαδοί τοῦ Γερβασίου εἶναι πάντες οἱ ἁπλοϊκοί, ἀνερχόμενοι εἰς χιλιάδας». (βλ. σχετ. ἐφημ. «ΗΜΕΡΗΣΙΟΣ ΤΥΠΟΣ», φύλ. 15/10/1930, «ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ» φύλ. 15/10/1930 κ.ἄλ.

42α. Ἐφημ. «ΗΜΕΡΗΣΙΟΣ ΤΥΠΟΣ» τῶν Ἀθηνῶν, φύλ. 15-10-1930.

42β. Ἐφημ. «ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ» Πατρῶν, φύλ. 12/10/1930, σελ. 3η.

42γ. Τό λυπηρό εἶναι ὅτι ὁ φθόνος καί ἡ συκοφαντία τόν ἀκολουθοῦν καί μετά τήν ὁσιακήν κοίμησίν του. Εἴκοσι ἐννέα (29) ὁλόκληρα χρόνια ἀπό τότε πού ὁ διαπρύσιος κήρυκας τῆς ἠθικῆς διδασκαλίας τοῦ Εὐαγγελίου καί ἄριστος ποιμένας καί διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας π. Γερβάσιος μετατέθηκε στήν ἀδιάδοχη βασιλεία τοῦ Χριστοῦ, βρέθηκε δυστυχῶς μία καταχθόνια ψυχή νά χαλκεύσῃ, μέ τήν ὠμότητα τοῦ ἄξεστου χωριάτη, διαβολικά ψεύδη. Ἡ κομμώτρια Ρούλα Καρακατσάνη κινούμενη ὑπό «δυσώδους φθόνου» προσβάλλει μέσα εἰς τό ρυπαρογράφημά της «φεγγαριαστήκανε στά Ταμπάχανα» ἔκδ. «Νέα Σύνορα» - Α.Α. Λιβάνη - Ἀθῆναι 1993, τήν ἀγνότητα τοῦ χριστοφόρου ἀθλητοῦ τῆς πίστεως. Χωρίς καμμία συστολή καί ντροπή καί χωρίς νά φοβεῖται τό Θεό καί νά ντρέπεται τούς ἀνθρώπους.

Εἶναι προνόμιο εἰδικά τῶν ἁγιασμένων ψυχῶν ὅπως διέλθουν καί ἀπό τόν καυστικό πειρασμό τῆς συκοφαντίας. Ὡς ἐπί τό πλεῖστον ὅλοι οἱ ἅγιοι συκοφαντήθηκαν. Φυσικά δέν θά ἀποτελοῦσε ἐξαίρεσι ὁ Ἅγιος τῆς Πάτρας. Συκοφαντήθηκε καί αὐτός ὅπως συκοφαντήθηκε καί ὁ Ἅγιος τῆς Αἰγίνης.

Φαίνεται πώς ὁ ἀρχέκακος σατανᾶς, ὅταν ἐξαντλῇ ὅλη τήν πανοπλία του καί δέν κατορθώνει νά προσβάλῃ τίς ἁγιασμένες ψυχές, καταφεύγει ἤ μᾶλλον ἐθελοτυφλώντας ἐπιστρατεύει, ἕνα ἄλλο ὅπλο ἀπό τήν διαβολική φαρέτρα του. Καί αὐτό εἶναι ἡ συκοφαντία. Νομίζει ὁ «κύρ Μεθόδιος» (!) ὅτι μέ τό νά χρησιμοποιήσῃ αὐτό τό ὅπλο του, τά ἀποτελέσματα θά εἶναι εὐχάριστα γι' αὐτόν. Δυστυχῶς «*πλανᾶται πλάνην οἰκτράν*». Διότι ὁ μεγαλοδύναμος μετατρέπει τό ἀποτέλεσμα. Οἱ ἁγιασμένες ψυχές περνώντας ἀπό τό καμίνι τῆς συκοφαντίας λαμπικαρίζονται ἀκόμη περισσότερο καί ἔτσι κατακτοῦν μία ἀπείρως καλυτέρα θέσι στήν ἀγκάλη τοῦ Θεοῦ. Ὁ μισόκαλος δηλ. πετυχαίνει παρά τήν θέλησί του τό ἐντελῶς ἀντίθετο ἀποτέλεσμα.

Οἱ συκοφάντες ὡς ὄργανα καί ἐνεργούμενα τοῦ σατανᾶ νομίζουν πώς μέ τήν συκοφα-

ντία τους θά σπιλώσουν τούς ἀνεπίληπτους, αὐτό ὅμως πού τελικῶς κατορθώνουν εἶναι νά σπιλώσουν τούς ἤδη ἐσπιλωμένους ἑαυτούς των.

Τό πλέον θλιβερόν εἶναι, ὅτι ἡ ἀναίσχυντος αὐτή γυναίκα μέσα εἰς τήν ἀκράτητη φλυαρία καί τήν παραφροσύνη της μεταφέρει εἰς τάς ρυπαροσελίδας τοῦ βιβλίου της καί τάς βλασφημίας πού ἐκστόμιζε γιά τήν Θεοτόκο (σελ. 131) ὁ πατέρας της, ὁ ὁποῖος ἀνατράφηκε μέ τήν ἀθεϊστική καί ἀνθελληνική διδασκαλία τῶν Μπολσεβίκων Μαρξιστῶν.

43. Περιοδικό «ΑΛΗΘΕΙΑ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 22/15-11-1929, σελ. 166.

44. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 63/10-10-1930, σελ. 4η.

45. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 64/11-10-1930, σελ. 3η.

46. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 72/19-10-1930, σελ. 3η.

46α. Τό πρωτότυπον τῆς ὑπ' ἀριθ. 3962/15-10-1930 ἐμπιστευτικῆς ἀναφορᾶς τοῦ Γ' Ἀστυνομικοῦ Τμήματος Πατρῶν διεβιβάσθη ἀπό τόν Εἰσαγγελέα Πλημμελειοδικῶν Πατρῶν μέ τό ὑπ' ἀριθ. 422/15-1-1931 ἔγγραφόν του εἰς τόν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν ὡς πρόεδρον τῆς Ἱερ. Συνόδου (ἀρ. πρωτ. Ἱερ. Συνόδου 115/19-1-31) κατόπιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 66/1931 ἐγγράφου του.

47. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 70/17-10-1930, σελ. 1η.

48. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 67/14-10-1930, σελ. 3η.

49. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 74/21-10-1930, σελ. 1η.

50. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 73/20-10-1930, σελ. 3η.

50α. Ὁ φανερός ἐχθρός τοῦ δούλου τοῦ Χριστοῦ Γερβασίου καί τῶν ἔργων τῆς ἀγάπης του εἶναι ὁ ἀρχιμ. Δημήτριος Θεοδόσης, Πρωτοσύγκελλος τῆς Μητροπόλεως Πατρῶν, ὁ ὁποῖος ἀργότερα διετέλεσε Μητροπολίτης Γυθείου καί Οἰτύλου καί ἐν συνεχείᾳ Λαρίσης καί Πλαταμῶνος.

50β. α) Τό ἀπό 12/11/1930 ἔγγραφον τῆς Διευθυντρίας τοῦ κρατικοῦ Ὀρφανοτροφείου θηλέων Πατρῶν πρός τόν π. Γερβάσιο ἀναφέρει τά κάτωθι:

Πανοσιώτατε,

Ἔχω τήν τιμήν νά φέρω εἰς γνῶσιν σας ὅτι ἡ Διοικοῦσα Ἐπιτροπή τοῦ Ἐθνικοῦ Ὀρφανοτροφείου Θηλέων Πατρῶν κατόπιν πληροφορίας τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν ὅτι οὐδέποτε διορίσθητε νομίμως ἱεροκήρυξ ἤ διδάσκαλος τῶν θρησκευτικῶν τοῦ εἰρημένου ἱδρύματος, ἀπεφάσισε κατά τήν σημερινήν αὐτῆς συνεδρίαν, ὅπως ἀπαγορεύσῃ εἰς ὑμᾶς ἐν τῷ μέλλοντι τήν διδασκαλίαν καί τό κήρυγμα ἐν αὐτῷ. Παρακαλῶ ὅθεν ὅπως συμμορφωθῆτε πρός τήν ἐν λόγῳ ἀπόφασιν τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς.

Μετά σεβασμοῦ
Ἡ διευθύνουσα διαχειρίστρια
τοῦ Ἐθνικοῦ Ὀρφανοτροφείου θηλέων Πατρῶν
Ἀναστασία Ξ. Κριεζία

β) Ὁ πρόεδρος τοῦ Ἐθν. Ὀρφαν. Θηλ. Πατρῶν Μιχ. Καλογερόπουλος ἀναφέρει εἰς τήν συνεδρίασιν τῆς Διοικ. Ἐπιτροπῆς ὅτι «κατ' εἰσήγησιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου ὁ ἀρχιμανδρίτης Γερβάσιος Παρασκευόπουλος διδάσκει εἰς τό Ἐθνικόν Ὀρφανοτροφεῖον καί κηρύσσει καθ' ἑβδομάδα» (ἀρ. πρακτ. 29/12-11-1930).

γ) Μέλος τῆς Διοικ. Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐθν. Ὀρφ. Θηλ. Πατρῶν, ἡ ὁποία ἀποφάσισε τά προαναφερθέντα κατά τοῦ Ἁγίου ἦτο καί ὁ φανερός ἐχθρός τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ του ἔργου καί τῆς ὑποστάσεώς του ὡς κληρικοῦ, ἀρχιμ. Δημήτριος Θεοδόσης, πρωτοσύγκελλος Ἱ. Μητροπόλεως Πατρῶν (σχετ. καί τό ὑπ' ἀριθ. 194/13-3-1931 ἔγγραφο τοῦ Ἐθν. Ὀρφαν. θηλ. Πατρῶν πρός τόν π. Γερβάσιο).

καί δ) Ὁ ἅγιος Γέροντας γράφει ὅτι «ἀπό τῆς ἱδρύσεως σχεδόν τοῦ Ἐθν. Ὀρφ. Θηλέων Πατρῶν, ἤτοι ἀπό τό ἔτος 1924-1925 καί ὅτε διετέλουν πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν παρακλήσει τῆς Διευθυντρίας τοῦ ἱδρύματος πρός τόν Σον Πατρῶν καί ἐγκρίσει τοῦ ἁγίου Πατρῶν, δίς τῆς ἑβδομάδος ἐπισκεπτόμην τά ὑπέρ ὀγδοήκοντα (80) ὀρφανά, ἐδίδασκον αὐτά θρησκευτικά καί κατήχησιν —θέρει τε καί χειμῶνι— δωρεάν καί ἐξωμολό-

γουν αὐτά μέχρι τῆς 12ης Νοεμβρίου παρελθόντος ἔτους ὁπότε κατά τρόπον, τόν ὁποῖον ἀφίνω νά κρίνη ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἡ Δ. Ἐπιτροπή τοῦ ὡς εἴρηται Ὀρφανοτροφείου κατόπιν πληροφοριῶν πρός αὐτήν τοῦ Σου Πατρῶν, μοί ἀπηγόρευσε τήν ἐκτέλεσιν καί ἐκπλήρωσιν ἑνός τῶν ἱεροτέρων καθηκόντων μου....».

51. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 179/5-2-1931, σελ. 1η.

52. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 227/29-3-1931, σελ. 1.

53. Ἡ Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν (ἀρ. φύλ. 175/1-2-1931, σελ. 1) σέ σχόλιό της μέ τόν τίτλο «ΔΕΝ ΘΑ ΒΡΑΔΥΝΗ» γράφει τά κάτωθι: «Δέν θά βραδύνη νά περαιωθῆ ἡ ἀνάκρισις διά τήν ὑπόθεσιν τῆς συκοφαντίας τοῦ κ. Γερβασίου Παρασκευοπούλου. Ὁ καταμηνυθείς διά τήν τοιαύτην πρᾶξιν κ. Νομάρχης ἀπέστειλε καί κρυπτογραφικόν τηλεγράφημα πρός τό Ὑπουργεῖον ἀποκαλῶν τόν κ. Παρασκευόπουλον «τυχοδιώκτην». Ὁ κ. Νομάρχης μόλις ἔχει ἔλθη εἰς τάς Πάτρας ἐκ Θεσσαλονίκης, ὅπου διετέλει ἀνταποκριτής Ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδος...».

54. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 180/6-2-1931, σελ. 1η.

55. Βιβλίο Πράξεων Γεν. Συνελεύσεως καί Ἐφορείας Κ.Σ.Θ. Ἁγ. Δημητρίου, ἀρ. πρακτ. 18/31-10-1930.

55α. Εἰς τό ὑπ' ἀριθ. 45/3-12-1930 πρακτικό τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου ἀναφέρονται μεταξύ ἄλλων καί τά ἀκόλουθα: «Τό ἐκκλησιαστικόν Συμβούλιον τοῦ ἐν Πάτραις Ἱεροῦ Ναοῦ «ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ» συγκείμενον ἐκ τῶν κάτωθι ὑπογεγραμμένων μελῶν αὐτοῦ, νομίμως ἐκλεγέντων κατά τάς διατάξεις τοῦ ἀπό 17 Δεκεμβρίου 1923 Ν. Διατάγματος «περί ἐνοριακῶν ναῶν κ.λ.π.», συνελθόν ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίῳ Δημητρίῳ σήμερον τήν 3ην τοῦ μηνός Δεκεμβρίου 1930 ἔτους, καί λαβόν ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ τό ἔναντι σημειούμενον ἀντικείμενον τῆς παρούσης συνεδριάσεως, περί διατυπώσεως εἰς πρᾶξιν διαμηφθείσης συνομιλίας μεταξύ ἡμῶν καί Σου Μητροπολίτου τήν 3ην Δεκεμβρίου ἐ.ἔ......

Διά τήν ἱστορίαν τοῦ Ναοῦ δέον νά διατυπωθῆ εἰς πρᾶξιν, ἡ μεταξύ ἡμῶν καί τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν διαμοιφθεῖσα συζήτησις ἐν σχέσει πρός τά ἐν τῷ Ναῷ μας διενεργούμενα θεῖα κηρύγματα ὑπό τοῦ θεολόγου ἐφημερίου Γερβ. Παρασκευοπούλου, τά ὁποῖα διεκόπησαν τήν 19ην Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. λόγω ἐγκρίσεως ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς ποιμαντορικῆς ἐγκυκλίου τοῦ Σου Πατρῶν. Μετά σύσκεψιν ἀποφαίνεται ὅτι ἡ μεταξύ ἡμῶν καί τοῦ Σου Μητροπολίτου Πατρῶν διεξήχθη ὡς ἑξῆς. Τῇ τρίτη (3η) Δεκεμβρίου καί ὥραν 10ην π.μ. οἱ ὑποφαινόμενοι παρουσιάσθημεν ἐνώπιον τοῦ Σου καί ἐν τῷ γραφείῳ του. Ὁ Σος μᾶς ἐδέχθη, καί μετά τήν ὑποβολήν τῶν σεβασμάτων μας ὁ ἐξ ἡμῶν Κ. Καρτσούνης ὡς διευθύνων Σύμβουλος εἶπε τά ἑξῆς: «Σεβασμιώτατε, ἤθελε ἔλθη ἡ εἰς Ἀθήνας μεταβᾶσα ἐπιτροπή, ἀλλά διά νά μή σᾶς κουράσουν ἐρχόμενοι ὅλοι ἐδῶ ἀπεφασίσαμεν νά ἔλθωμεν μόνον οἱ ἐπίτροποι τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου. Σεβασμιώτατε, θ' ἀνοίξωμεν τήν ἐκκλησίαν ἤ θά τήν ἔχωμεν ἀκόμα κλειστή; Ἀπαντῶν ὁ Σος εἶπε «καί διατί ἔχετε τήν ἐκκλησίαν κλειστή;». Διότι Σεβασμιώτατε μετά τήν ἐγκύκλιόν σας ἡ ἐκκλησία κλείει μέ τήν δύσιν τοῦ ἡλίου. «Ἐγώ εἶπα εἰς τόν πρωτοσύγκελλόν μου ἐφημέριον Εὐαγγελιστρίας καί ἀρχιμ. Δωρόθεον καί αἰδ. Θωμᾶν Παπαγιαννόπουλον ν' ἀρχίζῃ ὁ ἑσπερινός τήν 5ην μ.μ. καί μετά τό ἑσπερινόν τό κήρυγμα. Αὐτό τό ὑπεσχέθην καί εἰς τόν Σον Καστορίας καί ...». Σεβασμιώτατε δέν πρέπει τήν ἄδειάν Σας νά μᾶς τήν δώσητε ἔγγραφον;

—«Τί τό θέλετε τό ἔγγραφον παιδιά μου;»

—Σ/τε διά ν' ἀκυρωθῆ τό προηγούμενον.

—«Ἀφοῦ σᾶς δηλώνει ὁ ἐπίσκοπός σας ποιός θά παρουσιασθῆ νά σᾶς δυσκολεύσῃ;»

—Νομίζομεν ὅτι καλόν θά εἶναι νά προηγηθῆ ἕνα ἔγγραφον.

—«Παιδιά μου τήν στιγμήν πού ἐνώπιόν σας δηλώνω αὐτά τά πράγματα δέν ἔχετε ἐμπιστοσύνην εἰς τόν Ἐπίσκοπόν σας; Μή νευριάζετε ἐνώπιον τοῦ Ἐπισκόπου σας διότι ἔτσι ἐδημιουργήσατε τόν θόρυβον αὐτόν πού ἔγινε».

—Μά Σεβ/τε λέγει ὁ Διευθύνων Κ. Καρτσούνης ἐγώ πατήρ ὀκταμελοῦς οἰκογενείας· ὁ κ. Συνούρης μέ ἐγγόνια· ὁ κ. Ἀγουρίδης κ.λ.π. καλῶς ἐκλελεγμένοι καί ὑπηρέται τῆς

ἐκκλησίας δυνάμεθα ν' ἀνεχόμεθα τά εἰς τήν ἐγκύκλιόν σας ἀναφερόμενα σκάνδαλα καί ἀτοπήματα; Τότε ποῖα ἡ θέσις μας εἰς τήν κοινωνίαν;

–«Ἀτοπήματα παιδιά μου δέν εἶπα ποτέ ὅτι ἔγιναν εἰς τόν ἅγιον Δημήτριον· ἐγίνοντο κηρύγματα εἰς τόν ἅγιον Διονύσιον, εἰς τόν ἅγιον Νικόλαον καί εἰς τήν Παντάνασσαν, ὅπου ἐσυναθροίζοντο καί ἐδίδοντο ἐπιστολαί καί μοῦ κατηγγέλθησαν αὐτά πνευματικῷ τῷ τρόπῳ».

–Σεβ/τε, ὁ πατήρ Γερβάσιος τελειώνει τό μάθημα τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου εἰς τάς 5.30΄, ἑπομένως δέν προλαμβάνει νά κάμη ἑσπερινόν. Ἐάν δέ συμβῇ ὥστε ὁ πατήρ Γερμανός νά ἔχῃ βάπτισιν ἤ κηδείαν καί θελήσει νά κάμη τόν ἑσπερινόν ἐνωρίς τότε;

–«Νά μοῦ στείλετε τόν Γερμανόν ἐδῶ».

Μεθ' ὅ ὑπογραφέν τό παρόν πρακτικόν ἀφέθη τῷ κ. Διευθύνοντι τοῦ Συμβουλίου διά τήν περαιτέρω κοινήν ἐνέργειαν ὡς ὁ Νόμος καί τά διατάγματα διακελεύουσιν.

Ὁ Διευθύνων Σύμβουλος — Τά μέλη
Κων. Καρτσούνης — Εὐστ. Δ. Συνούρης
Ἀντων. Ν. Ἀγουρίδης

55β. Ἕνας ἐκ τῶν χαρακτηρισθέντων ἐν τῇ συνεντεύξει τοῦ Μητροπολίτου Πατρῶν Ἀντωνίου ὡς ἔντιμος οἰκογενειάρχης ἦτο καί ὁ Κωνσταντῖνος Ἀλεξόπουλος, Δικ. Κλητήρ, ἐτῶν 55 τότε. Ὁ σπουδαιότερος αὐτός μάρτυς κατηγορίας κατά τοῦ ὁσίου Γερβασίου εἶχε ἐγκλεισθεῖ εἰς τάς φυλακάς γιά βιασμό δεκατριετοῦς ὑπηρετρίας τῆς νυμφευμένης κόρης του (σχετ. τό ὑπ' ἀριθ. 11/1930 ἔνταλμα φυλακίσεως τοῦ Β΄ ἀνακριτικοῦ τμήματος Πατρῶν).

55γ. Ἀρχιμ. Γερβ. Παρασχευοπούλου, «Οἱ Ἱεροί Κανόνες τά θεμέλια τῆς Ὀρθοδοξίας - Ἐπιστασία ἐπί τοῦ Γ΄ Διονυσίου Ἀλεξανδρείας», περιοδ. «ΕΝΟΡΙΑ», ἀρ. φύλ. 167/ 5-2-1954, σελ. 32.

55δ. Τό περιοδ. «Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ» τῶν Πατρῶν (ἀρ. φύλ. 2/15-12-1924, σελ. 16) γράφει μεταξύ ἄλλων καί τά ἀκόλουθα: «Ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης ἡμῶν κ. Ἀντώνιος... ἐν τῇ μερίμνῃ του καί ὑπέρ τῶν φυλακισμένων, ἀνέθεσεν εἰς τόν Πρωτοσύγκελλον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ὅπως μεταβῇ καί εἰς τά Σχολεῖα καί συνεννοηθῇ μέ τούς Διευθυντάς αὐτῶν, ἵνα ἀπό κοινοῦ συστήσωσιν εἰς τούς μαθητάς, ὅπως δείξωσι καί αὐτοί κατά τάς χαρμοσύνους τοῦ Χριστιανισμοῦ Ἑορτάς τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος τά φιλάνθρωπα αὐτῶν αἰσθήματα προσφέροντες ὑπέρ τῶν φυλακισμένων ὅ,τι δύνανται».

56. Εἰς ἕνα ἰδιόχειρο σημείωμα μέ τόν τίτλο «Τί ἔγραφεν ὁ τύπος» ὁ π. Γερβάσιος σημειώνει τούς τίτλους τῶν ἐφημερίδων καί τῶν ἄρθρων των, τά ὁποῖα ἀναφέρονται στό θέμα τῆς διενέξεώς του μετά τοῦ οἰκείου του Μητροπολίτου:

«Εἰς τάς 11 Ὀκτωβρίου μέ ἐκάλεσεν ὁ κ. Διευθυντής Ἀστυνομίας
15-10-30 «Ἑλληνική» ὅτι θά ἀφορισθῇ.
Νομαρ. ὅτι θά συμμορφωθῇ ἄν διατάξῃ Ἱ. Σύνοδος καί ὅτι ἐκ τῶν ἀνακρίσεων πιστοποιοῦνται πολλά ἔκτροπα.
15-10-30 «Πρωΐα» σχεδόν τά ἴδια.
15-10-30 «Ἡμερήσιος Τύπος» σχεδόν τά αὐτά ἀλλ' ὅτι θά ἀρνηθῶ νά συμμορφωθῶ.
14-10-30 «Ἡμερήσιος Τύπος» ἀπήντησεν ὅτι θά σκεφθῇ. } πότε λέγουν την ἀλήθειαν;
14-10-30 «Καθημερινή» ἐπίσης. } σήμερον ἤ αὔριον
Ἐπιτίθεται σφοδρῶς κατά Μητροπολίτου
14-10-30 «Πατρίς» ὅτι θά σκεφθῇ (ἀπήντ. εἰς Νομαρχ.)
14-10-30 «Ἑλληνική», ὄχι ἐγώ ἀλλά τό πλῆθος.
15-10-30 «Πατρίς» ὅτι Νομάρχης μέ ἐκάλεσε καί πάλιν, ὅτι δέν σκοπεύω νά συμμορφωθῶ μέ οἱασδήποτε ἀρχάς / ἡ ἀνταπόκρισις νά δημοσιευθῇ ὅλη καί νά ζητηθῇ ἐπιστολή πρός Ἀστυνομ. Διευθυντήν.
16-10-30 «Ἐλεύθερον Βῆμα» Ἔκθεσις Βλαστάρη./Ἀνακοίνωσις Ἀστυν. Διευθ.
17-10-30 «Πατρίς» ἀλλέως τά λέγει ἐδῶ ὁ κ. Νομάρχης.

17-10-30 «'Ακρόπολις» ἄλλα ἔργα τοῦ κ. Νομάρχου· ἐδῶ τά λέγει ἀλλέως.
11-10-30 «Νεολόγος» α΄ σελ. ὅλον, τό τέλος νά σχετισθῇ μέ δήλωσιν ἐνορ. ἐπιτρ. Παντοκράτορος. (Ἡ ὅλη ὑπόθεσις δι' ἐμέ εἶχεν).
12-10-30 «Τηλέγραφος» Τί ἐλεχθη μέ Νομάρχην.
12-10-30 «Νεολόγος» ἀνακοινωθέν Νομάρχου
19-10-30 «'Ακρόπολις» διασυρμός.

18-10-30 «'Ελεύθερον Βῆμα» τί λέγει το Γ΄ 'Αστυν. Τμῆμα.

20-10-30 «"Εθνος» κ. Νομάρχης εἰς τό "Εθνος.

15-10-30 «Νεολόγος» «Καθ' ἁρμοδίαν ἀνακοίνωσιν... (πῶς ὅμως ὁ κ. Νομ. μέ κατηγορεῖ εἰς τό "Εθνος;)

19-10-30 «'Απογευματινή» τί τό Γ΄ ἀστυν. Τμῆμα βλέπε καί «'Απογευματινή» τῆς 7-10-30.

56α. Γιά τήν ἐπίσκεψη εἰς Πάτρας, τόν 'Οκτώβριο τοῦ 1930, τοῦ Συνοδικοῦ Μητροπολίτου 'Αργολίδος Ἱεροθέου (Μπόκολα), ὁ π. Γερβάσιος γράφει ὅτι· «'Ελθών δῆλα δέ εἰς Πάτρας ὁ Σεβ. 'Αργολίδος ὡς 'Απεσταλμένος τῆς Δ. Ἰ. Συνόδου, ἔσπευσε τῇ ἑπομένῃ τῆς ἑσπερινῆς καθόδου Του εἰς Πάτρας —ἀντί νά μέ καλέσῃ παρ' ἑαυτῷ— νά ἀνέλθῃ εἰς τήν "Ανω Πόλιν καί νά μέ ζητήσῃ εἰς τόν Ἱερόν Ναόν Ἁγίου Δημητρίου, ἔνθα ἐφημερεύω, ἵνα ἐπέμβῃ φιλικῶς παρ ἐμοί —καθ' ἅ διατελέσαντι συμφοιτητῇ καί φίλῳ τῆς Σεβασμιότητός Του— πρός διευθέτησιν τῆς γνωστῆς ὑποθέσεως*. Πληροφορηθείς τό τοιοῦτο —ἔτυχε ν' ἀπουσιάζω τοῦ Ναοῦ κατά τή ὥραν ἐκείνην— ἔσπευσα κατά καθῆκον εἰς τό Ξενοδοχεῖον τῆς «'Αγγλίας», ὅπου εἶχε καταλύσει ἡ Σεβασμιότης Του, νά ὑποβάλω τά σέβη μου ἐπί τῇ ἀφίξει Του. Μετά τῆς Σ/τητός Του μάλιστα συνηντήθην τό πρῶτον πρό τῆς εἰσόδου τοῦ ἐν λόγῳ Ξενοδοχείου, ὁπόθεν συνοδεύων τήν Σ/τητά Του ἀνῆλθον μετ' Αὐτοῦ εἰς τό διαμέρισμά Του. 'Εκεῖ ἡ Σ/της Του ἀφοῦ μοί ἐδήλωσε σαφῶς καί κατηγορηματικῶς ὅτι ἐπεμβαίνει φιλικῶς καί λόγῳ τῆς παλαιᾶς μας φιλικῆς σχέσεως, μοί διετύπωσε τό παράπονον ὅτι δι' ὅν ἔπραξα καί ἐνήργησα, ἐσκέφθην νά μειώσω καί καταρρίψω τό ἀρχιερατικόν ἀξίωμα καί ὅτι εἶναι ἀνάγκη νά κάμω ἔγγραφον δήλωσιν μεταμελείας πρός ἀναίρεσιν τῆς τοιαύτης μου ἐνεργείας. 'Επί τῷ τοιούτῳ ἔσπευσα νά διαμαρτυρηθῶ ἀλλά καί πρός μαρτύριον τοῦ εἰλικρινοῦς καί ἀδόλου τῆς τοιαύτης μου διαμαρτυρίας νά συντάξω ἐν τῷ ἅμα ἐπιστολήν, ἀπευθυνομένην τῷ Σῳ Μητροπολίτῃ μου... καί τήν ὁποίαν ἐπέδειξα τῷ Ἁγίῳ 'Αργολίδος. Ἡ Σ/της Του —χρωμένη πάντοτε τῇ φιλίᾳ— ἔλαβε τήν ἐπιστολήν καί ὀπισθογράφως διεσκεύασεν αὐτήν ἰδιογράφως κατά τό ὧδε... Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ σχεδίου ταύτης καί ἀκριβέστερον τοῦ τύπου αὐτῆς μέ κατέπληξε, διότι ἡ Σ/της Του —τῇ φιλίᾳ χρωμένη— ἐπιδιώκει νά ἀνομολογήσω ἐγγράφως ἐνοχήν, νά ἐξαιτῶμαι συγγνώμην καί ἐπιείκειαν καί τόν μᾶλλον ἀνεξήγητον, διά νά μή εἴπω ὕποπτον, νά ποιοῦμαι καί τήν ἑξῆς δήλωσιν «'Εάν δέ ἡ Ὑμετέρα γεραρά Σεβασμιότης κρίνει ὅτι δύναμαι ἐν τῇ διακονίᾳ τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου νά φανῶ χρήσιμος εἰς τό ποίμνιο αὐτῆς, ἄς μοι ὁρίσῃ αὕτη καί τόν τόπον καί χρόνον». Τίς δέ ἡ ἔννοια καί ἡ σημασία τῆς τοιαύτης ἐνεργείας καί τῆς δοθείσης μοι πρός ὑπογραφήν (;).... καί οὐ μόνον εἰς τοιαῦτα προέβη ὁ Σεβ. 'Απεσταλμένος ὑπό τῆς Σης Δ.Ἰ. Συνόδου, ἀλλά καί ἐπιστρέψας εἰς 'Αθήνας ἐπληροφόρησε τήν Ἱεράν Σύνοδον ἄλλως ἤ ὡς συνέβησαν τά περί ἐμέ, ὅταν ὡδήγησέ με πρό τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μου, παρόντος καί τοῦ θεολόγου καθηγητοῦ 'Ανδρέου Κ. Παπαγεωργακοπούλου.... Τήν δήλωσίν Του ἡ Σ/της Του, ὁ ἅγιος 'Αργολίδος, ὅτι ἐπεμβαίνει φιλικῶς καί ὅτι οὐδεμίαν ἐπίσημον ἀποστολήν ἔχει παρά τῆς Ἰ. Συνόδου, ἐποιήσατο οὐ μόνον εἰς ἐμέ ἀλλά καί εἰς 12μελῆ 'Επιτροπήν ἐκ τῶν προεδρείων τῶν ἐν Πάτραις Σωματείων 1) Χριστιαν. 'Αδελφότητος· 2) Κατηχ. Συνδέσμου Νέων Πατρῶν καί 3)

---

* (Σημ. συγγραφέως: Τό 1910, ὅπως προαναφέρθηκε, ὁ μακάριος Γέροντας καί ὁ συμφοιτητής του Ἱερόθεος Μπόκολας συνυπέγραψαν τό ἱδρυτικό ἔγγραφο τοῦ Ταμείου 'Αλληλοβοηθείας ἀπόρων σπουδαστῶν κληρικῶν).

Κατηχητ. Σχολείου θηλέων Ἁγίου Δημητρίου».

57. α) Ἐφημ. «ΝΕΟΛΟΓΟΣ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 18/3/1931, σελ. 4η. β) Ἀνάμεσα στό πλῆθος κληρικῶν καί λαϊκῶν πού αὐθόρμητα προσῆλθε στόν τόπο τῆς καταδίκης καί διαδήλωσε τήν συμπάθειάν του πρός τόν δικαζόμενο π. Γερβάσιο, ἦτο καί ὁ Γερουσιαστής Διονύσιος Γιαννουλόπουλος.

58. Ἀρχιμ. Αὐγουστίνου Ν. Καντιώτου, ἔνθα ἀν.

59. Ε.Π.Ε. 37, 442.

60. «Ἡ ἀπόφασις τῆς Συνόδου ὑπῆρξε λίαν ἐπιεικής» (ἐφημ. «ΝΕΟΛΟΓΟΣ» τῶν Πατρῶν φύλ. 18/3/1931, σελ. 4η) δήλωσε ὁ πρόεδρος τοῦ Συνοδικοῦ Δικαστηρίου, πού καταδίκασε τόν π. Γερβάσιο, Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, ὁ ὁποῖος συνεργάσθηκε στενῶς μέ διαβεβλημένους κληρικούς, οἱ ὁποῖοι κατεδικάσθησαν ὑπό ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων εἰς ἔκπτωσιν ἤ καθαίρεσιν (βλ. σχετ. ἀρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα «Ἐκκλησίας Ἑλλάδος Ἱστορία...», τόμος Δ΄, σελ. 2173 καί τόμος Ζ΄, σελ. 4521). Ὁ φιλο-οἰκουμενιστής καί φιλο-ἑνωτικός Ἀρχιεπίσκοπος πού δημιούργησε κοινωνική ἀναταραχή ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἡμερολογίου καί διάσπασε τήν ἑνότητα τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματος τῆς Ἑλλάδος καί δίχασε τόν Ἑλληνικό λαό εἰς Παλαιοημερολογίτας καί Νεοημερολογίτας, κατηγορεῖται, δυστυχῶς, ὅτι εἶχε μπλεχθῆ στά δίχτυα τῆς μασονίας (βλ. σχετ. ἀρχιμ. Θεοκλ. Στράγκα «Ἐκκλησίας Ἑλλάδος Ἱστορία...», τόμος Γ΄, σελ. 1981, περιοδ. «Ο ΣΤΑΥΡΟΣ», τεύχ. 403/1996, σελ. 62 καί 405/1996 σελ. 96, περιοδ. «ΚΙΒΩΤΟΣ» τεύχ. 36/1954, σελ. 249, κ.ἄλ.).

61. Παναγιώτου Τρεμπέλα, καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, «Ἕνα ἔτος ἀπό τόν θάνατον τοῦ π. Γερβασίου - Ἀναμνήσεις καί ἐπεισόδεια ἀπό τήν ζωήν τοῦ ἀξιολόγου ἀνδρός», ἐφημ. «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ» 27/6/1965, σελ. 4η.

62. Τήν 9/5/1931 ἐξεδόθη ἀνακοινωθέν τῆς Ἱ. Συνόδου τό ὁποῖο ἀναφέρει μεταξύ ἄλλων ὅτι: «Τό ἀνώτατον Ἐκκλησιαστικόν Δικαστήριον, ἀποτελούμενον ἐκ τῆς Διαρκοῦς Ἱ. Συνόδου καί τεσσάρων πρός τοῦτο Ἀρχιερέων... ἀπήλλαξε τόν Μητροπολίτην Κοζάνης τῆς κατηγορίας ἐπί ἀπιστίᾳ, ἐκήρυξε δέ ἔνοχον σκανδάλου καί ἐπέβαλεν αὐτῷ τήν ποινήν τῆς ἐπιπλήξεως ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου» (βλ. σχετ. ἀρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα «Ἐκκλησίας Ἑλλάδος Ἱστορία...», τόμος Δ΄, σελ. 2173.

63. Ὁ Μητροπολίτης Κοζάνης Ἰωακείμ Ἀποστολίδης σέ συνεδρίασι τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ὑποστήριξε ὅτι «δέν εἶναι θρησκευτική ὀργάνωσις ὁ τεκτονισμός» (βλ. σχετ. ἀρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα «Ἐκκλησίας Ἑλλάδος Ἱστορία...», τόμ. Γ΄, σελ. 1891). Στά δύσκολα χρόνια τοῦ συμμοριτοπολέμου ἦτο ἕνας φοβερός καί τρομερός Μπολσεβῖκος, ἀλλά συνάμα καί ἀριστοτέχνης τοῦ συνωμοτισμοῦ! Ἐγκατέλειπε τό ποίμνιό του καί ἀκολούθησε τά κομμουνιστικά κατασκευάσματα τοῦ ΕΑΜ καί τοῦ ΕΛΑΣ. Εὐλόγησε τά ὅπλα τοῦ ἀντεθνικῶς ἀγωνιζομένου ΕΑΜ-ΕΛΑΣ διά νά σφάξουν καί ἐκτελέσουν ὅσο τό δυνατόν περισσοτέρους ἱερεῖς καί εὐσεβεῖς Ἕλληνας πατριώτας. Μέ ἐλαφριά τήν καρδιά λόγῳ πωρώσεως τῆς ἀρχιερατικῆς του συνειδήσεως παρέδωσε ὁ ἀνεκδιήγητος «τόν ἐγκόλπιον αὐτόν ἀρχιερατικόν σταυρόν» εἰς «τούς ἡρωϊκούς συναγωνιστάς μου τοῦ Ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος μας» καί θαυμαστάς τοῦ Μάρξ, Ἔγκελς, Μπακοῦνιν, Λένιν, Στάλιν καί Ἐνβέρ Χότζα (βλ. ἐπιστολή τοῦ εἰς καθαίρεσιν καταδικασθέντος Ἰωακείμ μέ ἡμερομηνία 2/11/1945 πρός τήν Κ.Ε. τοῦ ΕΑΜ δημοσιευθεῖσα εἰς τήν ἐφημ. «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ» (φύλ 4-11-1945, σελ. 1).

64. Βλ. σχετ. α) ἀρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, «Ἐκκλησίας Ἑλλάδος Ἱστορία...., τόμος Δ΄, σελ. 2173 καί β) πρωτοσέλιδα ἐλεγκτικά καί ἀναιρετικά ἄρθρα Παναγιώτου Τρεμπέλα εἰς τό περιοδ. «ΖΩΗ» μέ τόν τίτλο «Ζητήματα Πίστεως - Τό σκάνδαλο μιᾶς ἐπιστολῆς», ἀρ. φύλ. 940/29-4-1930, 941/6-5-1930 καί 942/13-5-1930.

65. Ὁ καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Νικόλαος Λούβαρης διετέλεσε (1943-1944) ὑπουργός θρησκευμάτων καί Ἐθν. Παιδείας τῆς κατ' ὄνομα Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τοῦ κουΐσλιγκ Ἰω. Ράλλη πού ἦτο πειθήνιο ὄργανο τῶν Γερμανικῶν δυνάμεων κατοχῆς.

66. Βλ. Πρακτικά ΙΣΤ΄ Συνόδου Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (1-10-

1934), ἀρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα «Ἐκκλησίας Ἑλλάδος Ἱστορία...», τόμος Γ΄, σελ. 2003.

67. Παναγιώτου Τρεμπέλα, ἔνθα ἀν.

67α. Θ.Η.Ε., τόμος 10ος, στήλη 52.

68. Ἐφημ. «ΝΕΟΛΟΓΟΣ» τῶν Πατρῶν, 23/3/1931, σελ. 3-4.

69. Περιοδ. «ΑΛΗΘΕΙΑ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 17/20-6-1931, σελ. 144.

69α. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» τῶν Πατρῶν, ἀριθ. φύλ. 227/29-3-1931, σελ. 1η.

70. Ὁ Μητροπολίτης Πατρῶν Ἀντώνιος εἰς τό ὑπ' ἀριθ. 3372/1896/2-6-1931 ἔγγραφόν του πρός τό Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς Ἱ. Μονῆς Γηροκομείου γράφει: «Γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι συνῳδᾶ τῇ ὑπ' ἀριθ. 114 ἐ.ἔ. ἀποφάσει τῆς Δ. Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὁ ἐφημέριος τοῦ ἐν Πάτραις Ἱεροῦ Ναοῦ ἁγ. Δημητρίου, ἀρχιμ. Γερβάσιος Παρασκευόπουλος κατεδικάσθη εἰς ἑξάμηνον ἀργίαν ἀπό πάσης ἱεροπραξίας, ἄνευ στερήσεως τῶν ἀπό τῆς ἐφημερίας του δικαιωμάτων, καί ἰσόχρονον σωματικόν περιορισμόν ἐν τῇ καθ' ὑμᾶς Ἱερᾷ Μονῇ Γηροκομείου τῆς ποινῆς του ἀρχομένης ἀπό τῆς κοινοποιήσεως διά τῆς πρός αὐτόν ἐπιδόσεως τῆς ἀποφάσεως ἐπιδοθείσης σήμερον».

71. Πολυκάρπου Συνοδινοῦ, Μητροπολίτου πρώην Μεσσηνίας, «Ἐκκλησιαστικά Ἀπομνημονεύματα», ἔκδ. Ἀποστολική Διακονία, Ἀθῆναι 1957, σελ. 90.

72. Ἀρχιμ. Γερβασίου Παρασκευοπούλου, «Οἱ Ἱεροί Κανόνες τά θεμέλια τῆς Ἐκκλησίας - Ἐπιστασία ἐπί τοῦ Κ΄ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ», περιοδ. «ΕΝΟΡΙΑ», φύλ. 140/15-8-1952, σελ. 168.

73. Περιοδικό «ΑΛΗΘΕΙΑ» τῶν Πατρῶν, φύλ. 17/20-6-1931, σελ. 144.

74. Ἐλευθ. Παναγιωτοπούλου, «Ἡ ἑδραία πίστις του καί τά πύρινα κηρύγματά του», ἐφημ. «ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ», 1/7/1964, σελ. 1η.

75. Ἀρχιμ. Γερβασίου Παρασκευοπούλου, «Κυριακή Β΄ Ματθαίου - Κήρυγμα ἐπί τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου - Ὁ Χριστός καί ἡ ἐργασία», ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» Πατρῶν, φύλ. 301/14-6-1931, σελ. 1.

76. Ἀρχιμ. Γερβασίου Παρασκευοπούλου, «Κανονικά ζητήματα - Ἐπιστασία ἐπί τοῦ Β΄ Θεσσαλ. 3, 6, ἀπό κανονικῆς ἐπόψεως - «Ὁ μή ἐργαζόμενος, μηδέ ἐσθιέτω», περιοδ. «ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ», φύλ. 57/Νοέμβριος 1953, σελ. 86.

77. Οὐρανίας Ἀνδρ. Λιαπίκου, «Γερβάσιος Παρασκευόπουλος», Ἀθῆναι 1971, σελ. 38.

78. Ἐφημ. «ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ» Πατρῶν, φύλ. 27/9/1931, σελ. 1.

79. Ἀρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, ἔνθα ἀν. τόμος Γ΄, σελ. 2128.

80. Ἐνῶ ὁ π. Γερβάσιος δέν ἐγγράφη οὔτε εἰς τόν κατάλογο τῶν πρός Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων διότι δέν συγκέντρωσε τάς ἀπαιτουμένας ψήφους οἱ Συνοδικοί Ἀρχιερεῖς ἐνέγραφαν πρόσωπα στερούμενα δραστηριότητος ἐκκλησιαστικοπνευματικῆς, τά ὁποῖα ἀργότερα ἐξελέγησαν Μητροπολῖται γιά νά συνιστοῦν τήν πλάνη (βλ. σχετ. ἀρχιμ. Αὐγουστίνου Καντιώτου, «ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΣΠΙΘΑ», φύλ. 118/Ἰούνιος-Αὔγουστος 1951).

81. Ἀρχιμ. Θεοκλήτου Στράγκα, ἔνθα ἀν. τόμος Γ΄, σελ. 2136.

82. Θ.Η.Ε. τόμ. 10ος, στήλη 52

82α. α) Ὁ ἀνηψιός τοῦ Δεσπότη καί ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ τοπικοῦ Τ.Α.Κ.Ε. πρωτοπρ. Ἀνδρέας Λεονταρίτης κατακρατοῦσε παράνομα χρήματα τοῦ τοπικοῦ Τ.Α.Κ.Ε. (σχετ. α΄) ὑπ' ἀριθ. 20/21-1-1938 πρακτικό τῆς Διοικ. Ἐπιτροπῆς Τ.Α.Κ.Ε. Πατρῶν, β) ὑπ' ἀριθ. 39/21-1-1938 ἔγγραφον τοῦ Γεν. Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου π. Γερβασίου, κ.ἄλ.). β) Εἰς ἰδιόχειρο ἔγγραφόν του ὁ Παππούλης γράφει:

<u>Ἕνα αἶσχος</u>

Εἰς τόν φάκελλον ταμείου συντηρήσεως Μητροπολιτικοῦ Γραφείου, προσωπικοῦ κ.λ.π. μηνός Ἰουνίου 1937 ὑπάρχει, παραδοθεῖσα εἰς τόν διάκονον Λάμπρον τῇ 4 Ἀπριλίου 1938 ἀπό τόν Ἰω. Ἀναγνωστόπουλον λογιστήν διά λ/σμόν αἰδ. Ἀνδρ. Λεονταρίτου καί ἡ ἑξῆς ἀπόδειξις.

«Κατάστημα Οἰκοδομεσίμων ὑλῶν
Σπυρίδ. Α. Κουρουμάλου

ὁδός Κορίνθου 207 Πάτραι»

Ἐν Πάτραις τῇ 12 Μαΐου1937

Ὁ ὑποφαινόμενος δηλῶ ὅτι ἔλαβον παρά τῆς Ἰ. Μητροπόλεως δραχμάς (8000) διά διαφόρους ἐπισκευάς τοῦ Μητροπολιτικοῦ Μεγάρου καί τοῦ Ναοῦ.

Ὁ λαβών Σ. Κουρούμαλος».

Υ.Γ. Σημειωτέον ὅτι τό (8000) εἶναι πλαστογρ. διότι τό 8 ἔχει γίνει ἐπάνω εἰς 3 / καί ἠκολουθεῖτο ἤ ἀπό ἕν 0 ἤ ἀπό δύο 0 ἤ ἦτο 801 ἤ 101 ἤ 301. Πάντως ἡ πλαστογραφία εἶναι φανερωτάτη.... καί γ΄) Εἰς ἄλλο ἰδιόχειρο ἔγγραφόν του ὁ Γέροντας γράφει:

16-18 Δεκεμβρίου 1937

Θλιβερόν κατάντημα

16 Δεκεμβρίου. Ὁ π. Ἀνδρέας εἰς τόν ἑσπερινόν τοῦ Ἁγίου Διονυσίου ἀπαιτεῖ ἀπό τόν Σ. νά ἐγκρίνη τήν μή γενομένην ἐκλογήν τοῦ Παν. Σικελιανοῦ. Ὁ Σ. ἀποφασίζει καί ἐκλέγει τόν Σικελιανόν ὡς Διάκονον ἰδικόν του καί τοῦ δίδει σημείωμα εἰς τόν Διευθυντήν τῆς Πρ. Σχολῆς ἵνα φοιτήσῃ· καί τό σημείωμα ὑπογεγραμμένον ἀπό τόν Σ. ἐγχειρίζεται εἰς τόν Διευθυντήν τῆς Σχολῆς.

17 Δεκεμβρίου. β΄ φάσις· ὁ π. Ἀνδρέας δέν ἱκανοποιεῖται καί ἐπί δύο τό ἀπόγευμα, ἐν ἀπουσίᾳ μου, ταλαιπωρεῖ τόν Σ. καί ὁ Σ. ἀποφασίζει ν' ἀποσύρῃ τό πρῶτον του σημείωμα, νά ἐπικυρώσῃ ἤ μᾶλλον διορίσῃ τόν Γράτσιαν ἐφημέριον (δυσανάγνωστη μία λέξις) καί τῇ 18-12-37 διατάσσει τόν γραφέα Λάμπρον νά κάμῃ πρᾶξιν μέ ἡμερομηνίαν 11 Ὀκτωβρίου 1937 διορισμοῦ τοῦ Γράτσια· καί δίδει σημείωμα εἰς τόν Διευθυντήν τῆς Σχολῆς μέ ἡμερομηνίαν 11-12-37 ἵνα φοιτήσῃ ὁ Γρ. ὡς ἐκλεγμ. ἐφημέριος (δυσανάγνωστη μία λέξις). Εἰς ὑπόμνησίν μου, διεκόπην ἀμέσως. Θά γίνῃ διότι ἔχει γίνει καί ἄλλοτε».

83. Ὁ αἰδ. π. Ἀνδρέας Λεονταρίτης ἦτο ἀνηψιός τοῦ Μητροπολίτου Πατρῶν Ἀντωνίου (Παράσχη) (βλ. σχετ. ἀρχιμ. Χριστοφόρου Καλύβα «Ἔτσι σπουδάζουν οἱ φτωχοί», ἔκδ. Β΄ 1982, σελ. 64). Εἰς τήν ἔχουσα ἡμερομηνία 30/3/1938 ἐπιστολήν του - μέ τόν χαρακτηρισμόν «Ἐμπιστευτική» - ὁ Μητροπολίτης Ἀντώνιος γράφει πρός τόν π. Γερβάσιο μεταξύ ἄλλων καί τά κάτωθι: «Ἀγαπητέ μοι Γερβάσιε. Σήμερον ἔλαβον τήν ἀπό 27ης τελευτῶντος μηνός ἐπιστολήν σου. Σέ παρακαλῶ πολύ, ὡς σοι ἔγγραφα, νά παύσῃ νά γίνηται λόγος περί τοῦ ἀνηψιοῦ μου παπᾶ-Ἀνδρέα. Ἀρκετά ἔχω ὑποφέρῃ. **Πρέπει νά ἡσυχάσω.** Ὁ ἰατρός κ. Ἀποστολάκης μοί συνέστησεν νά ἀποφεύγω πᾶσαν σύγχυσιν... Δέν πρέπει νά γίνηται λόγος περί Γραφείου, ἡ πᾶσα εὐθύνη εἶναι εἰς ἐμέ καί οὐχί εἰς ἄλλους... Πολύ μέ ἐλύπησε καί ὁ θάνατος τοῦ ἀειμνήστου Μιχαλακοπούλου, τοῦ ὁποίου τήν κηδείαν μέχρι τοῦ τάφου παρηκολούθησα...». Ὁ κακοήθης καί σκανδαλοποιός παπά-Ἀνδρέας πού ὑπονομεύει τήν Ἐκκλησίαν, κυριολεκτικά προσπερνᾶ ἀσύδοτος γιατί ὁ ἀδίστακτος θρησκευτικός ἄρχων πού χρησιμοποιεῖ τήν ἐπισκοπική ἐξουσία αὐθαιρέτως θέλει νά ἡσυχάσῃ, ἐν ἀντιθέσει μέ τόν ἐργάτη τοῦ Εὐαγγελίου π. Γερβάσιο ὁ ὁποῖος ἐνῶ ἔπασχε καί ἀγωνιοῦσε σ' ὅλη του τήν ζωή γιά τήν πνευματική προκοπή καί τόν ἁγιασμό τοῦ λαοῦ, ἐδέχθη τήν ἐμπάθεια καί τάς συκοφαντίας, τήν κακότητα καί τήν ψευδάδελφο συμπεριφορά του. Ἰδού χαρακτήρ Ἐπισκόπου. Ὁ Μητροπολίτης Ἀντώνιος (1857-1944) εἶχε οἰκτρό τέλος μέσα στήν ἀφάνταστη τραγωδία τῆς κατοχικῆς πείνας. Πληροφορούμεθα ἀπό τούς πατέρας τῆς Ἰ. Μονῆς Γηροκομείου Πατρῶν ὅτι λίγο πρίν τήν ἀπελευθερώση ἀπό τά χιτλερικά στρατεύματα κατοχῆς, **πέθανε ἀπό τήν πεῖνα** γιατί τά τρόφιμα πού τοῦ πήγαινε ὁ ἡγούμενος τῆς Ἰ. Μονῆς Ἀρχιμ. Ἀρτέμιος Δρόσος τά ἔπαιρνε ἕνας σκληρός συγγενής του, ὁ ὁποῖος ἀντί νά τά παραδώσῃ στόν Μητροπολίτη γιά νά ζήσῃ, ἐφαρμόζοντας τό «ὁ θάνατός σου ζωή μου», τά πήγαινε στήν οἰκογένειά του. Μήπως πληροῦται καί εἰς τόν Μητροπολίτην Ἀντώνιον τό Πατερικόν ρῆμα «*Ὧν ἡ ἀρχή ἀδόκιμος τούτων καί τό τέλος*»;

84. Γιά τόν Μητροπολίτη Πατρῶν Θεόκλητο βλ. σχετικῶς ἀρχιμ. Αὐγουστίνου Ν. Καντιώτη, περιοδ. «ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΣΠΙΘΑ», φύλ. 180/Μάρτιος 1956, σελ. 2.